

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Collectorium super magnificat

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

Magistri iohannis

de Berson cancellarij pisen. sacre theologie doctoris christianissimi collectorij super magnificat incipit.

Collectorium super magnificat. p niculas hz expositas. no sp eo de ordie q sunt in cantico. neq sub eode stili genere. s; vario put se fragmentoz appositio p sportas. xij. offerebat. Tonide eni tractatus hz pncipales. Deniq; plurima repies in fragmētis. q diuersi in sportis recōdita. vñū in snia sapore oñdunt. Qui capit accipiat p sua q̄libet volūate. bñdicēte deo mltiplicante. distribuyente. faciāte. **Primus** tractatus post pbemiu; dragmaticus est. seu p dialogū. z habet notulas. l. fm quas patet materia. **Tractatus** secundus dragmaticus. sup cantico marie. de exultatione sp̄itus. p̄inet notulas. lxxij. **Tractatus** tertius. dragmaticus est in cantico marie. de respectione humilitatis sue. p notulas centū viginti. Jūgivero possent opuscula de oculo triplici. z de vna p̄iosa margarita. z de oculo sp̄iali z de triplici v̄siōe dei. z p̄siderationes. xij. de p̄cordia theologie m̄stice cū scholastica. sed alibi collocat in collectorio septē sportaz. **Tractatus** quartus p dragma seu dialogū d̄ marie b̄nificatiōe sup illud. Ecce eni ex h̄ b̄n̄m me dicit omēs generatiōes. p notulas. lxxij. **Tractatus** quintus p dragma seu dialogū. quō fecit marie magna q̄ potēs ē. **Ubi** p̄ma p̄titiō ē. si maria passionabilr̄ m̄quebat. p notulas. lx. **Alia** p̄titiō est sine dialogo. de scō noie dei. vbi de triplici noie dei p notulas. lxxij. **Possent** huic materie de noticia d̄i q̄ est sc̄m̄ nomē ei; z iūgi duplex cētilogiu; de p̄ceptib; vñū. **Alter** de modis significandi. **Sz** alibi positū ē vñūq; i collectorio septē sportaz. **Tractatus** sextus dragmaticus sup q̄nto vsu. **Et** mia ei; zc. De lamētō marie. z de timore dei **Et** sup ei; mia finaldep̄catio p notulas cētū. **Jūg**it̄ incipiū qōdā tāgēs modū expositōis moralis seu tropologicē lamētationū bieremie **Tractatus** septimus p̄s̄aic. pncipalr̄ de mēte cordis z cognitione dei. sup illo q̄nto vsu. **Fec** potētā p notulas centū q̄nḡinta. **Tractatus** octauus p dragma seu dialogū p̄titiōes hz q̄tuor. **Prima** de depositione potentū p ipulsum demonioz p notulas. xliij. **Se**

cūda p̄titiō de custodia āgeloz z fallacis. demonū. p notulas centū. **L**ertia p̄titiō de septē modis generalib; āgelice custodie p notulas. lxxij. **Quarta** p̄titiō p soliloquū. vbi de custodia angeloz p notulas. l. **Fit** ēt mētiō de cētilogio sup ipulsiō. qō se or̄sū alibi ponit in collectorio septē sportarū. **Hon** tractatus sup illō. **Ex**urientes zc cōponit pncipalr̄ de eucharistie sacro per q̄nq; p̄titiōes. **Prima** p̄titiō p dialogū pcedit p notulas cētū. **Secūda** p̄titiō p soliloquū de laudib; sacri altar. z vt digne suscipiat exhortatō p notulas cētū **Tertia** p̄titiō p soliloquū. **Quarta** p̄titiō p soliloquū q̄i narratiū d̄ p̄tēplatiōi b; marie sup h̄ sacro. z pncipalr̄ d̄. xij. bōis ei; q̄b; replent̄ exurientes. p notulas centum cū additiōe. xl. theozematum de v̄nitate. **Quinta** p̄titiō p soliloquū exhortatoriā h̄ sacri p notulas. l. **Sūnt** in sūma q̄tuor cētilogia notulaz. q̄b; iūgi possēt cētilogū de cā finali. occasiōe h̄ b̄n̄dicti sacri p̄positū qō alibi positū ē in collectorio septē sportarū. **Tractatus** decimus sup vsu. **Suscepit** isrl̄ puez suū zc. **Est** at̄ in ip̄o duplex p̄titiō **Prima** fit p dialogū z notulas. lxx. **Alia** fit q̄i p soliloquū z meditatiōes p notulas. xxx. **Tractatus** vñdecimus sub duplici p̄titiōe sup illo versu. **Sicut** locut̄ est ad p̄fēs **Prima** p̄titiō de cōtēplationibus marie super locutione dei per p̄phetas z maxime p̄ seip̄am incipēdo ab euangelica narratiōe. iuxta compilationē nouiter factaz. que dicit vñū ex q̄tuor per notulas. xl. super rubrica prima. **In** pncipio erat v̄bum. **Uñ** dat̄ intelligi q̄stum sup reliquis fmo p̄titiōe eē possēt. **Secūda** p̄titiō de vita solitaria Jobis. q̄si super rubrica secūda. de n̄ndatione Jobis z bitatione in deserto. **Sunt** in hac p̄titione tres particule. iuxta triplicem modum manifestandi vitā solitariā. continet notulas centum. **Tractatus** duodecimus in persona marie per soliloquū summatim colligens sensum cantici huius canticozum **Marie**. p notulas centum quasi per psalterium decies decacordum super additis his duobus versiculis ab ecclesia frequentatis. **Gloria** patri z filio. **Sicut** erat in principio zc. **Specat** ad hanc materiam cētilogium de gloria. **Queratur** in collectorio septem sportarum.

Sequitur probe-

C Anticu' Marie tractatur in solaciū pegrinatōis mee ver' genit' in occasū vtinā felicitatiū: carēs vespē subseqtur) Deceui pcedere p dialoguz. more didascalico. qlē socrates. qlē plato socrate introducēs tenuit. Potit z h nī pcedēdi mod'. noiaridragmatic'. qlis ascribi

tur cātic' cāticōz. qlis insup cōmod' est cāticis vl' eulogijs amozof. Dō eccl'astica at testat' exhortatio. q de vginib' canit. Ante thoꝝ b' vgis frequentate nob dulcia cantica dragmar'. Sic igit' te fauēte brīssima vgo sup oēs amās amabil'. z amata. sit h' inūtiū p dragmata. notulasq; distinctum. Dagt aia mea dñm. Colloquūf duo frēs. Junioz/istar discipuli introgās. Senior/mgri locū retinet z nomē. ambo solitudinis. nō solitarie dilectores.

Sequitur versus Cācella

- C** rī pisciū. q' ague pmittit' opī suo sup magt' p' phemium. Se lugdunē tua frēs solantur in vrbe. Dum de quolibet est sermo frequens in eis. Junior z senior. hic celestinus. et iste Theologus. plaudens Junior hec loquitur
- C** Junior Ecce bonum fratres z iocundum simul esse. Idem quos vterus. parq; dies peperit.
- C** Senior Fraternalis amor cor nostrum necet in vnum. Firmet z hoc vnum. gratia christe tua.
- C** Junior Larne quidē frater/meritis pater atq; magister. Sunt data que nobis oia grata vides.
- C** Senior Ocia post diros conflictus atq; procellas Dar deus/atq; locat littoꝝ nos placido.
- C** Junior En fas est viuas pariter dare/reddere voces. Fert mens de studijs querere multa tuis.
- C** Senior Quare vices reddam Lenit fastidia sermo. Est sua solamen garrula vox senibus.
- C** Junior Discipulus vocer ergo tuus. tu iure magister Commoda doctriue. talia nomina sunt.
- C** Senior Discipulus tu sis magis illius/esse magistrum. Qui verat hic/solus cor da docere potest.
- C** Junior Hoc sub doctore. meus en potes esse magister. Plantans atq; rigans. crescere christe dabis
- C** Senior Det precor ille. pete de quolibet vt fuit olim Theologis mos hoc querere/mor aliud.
- C** Junior Brantioz/ē mod' hic placidus mihi/tal' z aptus Sermo peregrinis. sit Jesus ie medio
- C** Senior Promisit. faciet talem da te modo/qualem. Sededit in templo. simq; docendo sequax.

Sequitur primus

tractat' dragmatic' sup magnificat Dgri Johis de Berson. cācellarij pisciū. hīs notulas quinquaginta.

cepit a magnificatōe dei cāticū suū/ dicēs. Dagt aia mea dñm. Bratū q'ppe mihi feceris/ tū sciēdi studio. tū solatiōis desiderio. dū solos nos h' euomuit senies rēpestas velut in scopulū. Bñdictus deus q' nos in pacato solitudis arrio collocauit. Dgr Bratū z illud mihi subueniet. qm' mandauit dñs/ in aduersitat' nocte cāsticū ei' Sūma qz miseriaz in euitabiliū medicina est. obliuio. Dignet' glaudare nos te vgo sacra. q nō igrata bñficijs dei more pīcoꝝ

C Dagt aia mea dñm. Discipulus Dgr. dicoro te q' pacto brā et pul' certima mulier. p' salutariōem elī/ fabet. p' recultatōz iohis in vtero. p' col' laudatiōz qz crediderit. erūpēs in iubilū/

Tractatus primus

moꝝ canticum edidisti. consonans eis in
exordio ⁊ dicens. Magnificat anima mea
dominum. Taliter olim maria soror moy
si in medio iuencularum tympanistrarū
Taliter dauid rex inclitus. vnde maria re
gali ex progenie exorta refulget. Taliter a
lij plures ad dei magnificationem erupe
rūt. vt est illud. Cantemus domino. glo
riose enim magnificatus ē. Et illud. Ma
gnus dominus ⁊ laudabilis nimis. cum
ceteris in archano cordis marie. p̄fide col
locatis. Similiter ⁊ acceperat nouissime
p̄missionem angelicam de filio nascituro.
Dic erit magnus inquit. Deniq; nouerat
quia fecerat sibi magna qui potens ē. Ma
gnus domin⁹ ⁊ magna virtus eius. virtus
altissimi que obumbravit sibi. ⁊ sapientie
eius non est numerus. Quia veritas est il
la. que magna est. ⁊ p̄ualete testimonio om
ninoꝝ p̄ eisdram plato. **D**iscipulus. Ven
nit in manus. prius questio qua ratione
dicatur magnificari deus. cū penitus nec
augeri valeat nec minui. **M**agister. De
sitas. non intelligēs scripturas que admo
dum domin⁹ a creatura magnificatur. nō
in augmentum sui in se. sed qz magnus eē
predicatur. canitur ⁊ laudat. aut certe qz
magnificam facit animā. cui magna facit
qui potens est. Nam quos iustificauit hos
⁊ magnificauit. Nunquid parum tibi vi
detur magnificata. beate marie virginis ani
ma. que operationi supra modum magni
fice fuit ausa prebere consensum? Fiat in
quit mihi fm̄ verbū tuum id est fiam mat
riliū cuius est pater deus. Quid excelsus.
quid sublimius ⁊ magnificentius poterit
cogitari? Quod ⁊ vidit. cum p̄pheticē sub
iūxit. Ecce inquit ex hoc beatam mediet
oēs generationes. **D**iscipulus. Quo
modo stant ⁊ in vnū conueniūt. tanta hu
militas cum tanta magnificentia. tāta de
uotio cum tanta gloria? Sed habebit hec
questio locum suum. cum de beatitudine
virginis erit sermo. Vellem nunc collige
res aliquas magnificationes domini. q̄s
mens marie contēplabatur sapiētē in can
tici sui principio. quaten⁹ ordo nobis sup
petat ad loquendum magna līa dei. non q̄
dem omnia. hoc enī impossibile non du
bito. s; pauca p̄ captu nro. **M**ag. Quid
appropiatius. qd̄ de diuini⁹ poterim acci
perē q̄s ipsum p̄ salterij marie deca cor
dū. hūc decē vsus. q̄i totidē cordulas sono

rissimas. ⁊ foꝝ miter ad illud vniuersale de
cacordū. tot⁹ rōnalis creature. qd̄ ꝓnecti
tur ex nouē ordinib; angeloz. q̄i nouē sy
dib; argutis. iūcta ex boib; decima. quā in
p̄mis parētib; p̄ peccatū ruptā summ⁹ no
ster cytharista repauit. vt ⁊ cordaret psalte
rium iocūdū cū cythara. Est itaq; p̄ma bu
ius nri psalterij marie cordula / sonās dei
magnificētā. qz dñs est cui⁹ eleuata ē ma
gnificētā sup celos. Magnificat in q̄t aia
mea dñm. nō dicit illū vel illū. sed simplici
ter ⁊ antonomastice dñm. Scdo magnifi
catur in saluatione. propterea vocat ip̄m
salutare. quia dñi est salus. Tertio magni
fic⁹ est in respectione hūilium ⁊ b̄nificatiōe
qm̄ excelsus dñs ⁊ hūilia respicit. Quarto
magnific⁹ in magnoz opatōe ⁊ nomis sui
sc̄titate. qz in q̄t fecit mihi magna q̄ potēs
est ⁊ sc̄m̄ nomē eius. Consonat psalmista
Quia magnificasti sup oē nomē sanctū tu
um. Quinto magnific⁹ est in mia. ⁊ misera
tione timentibus eū. Sexto magnificus
in supboꝝ mente cordis sui deiectione seu
disp̄sione. Septimo magnificus in hūmi
liū exaltatione potētib; de sede depositis.
Octauo magnificus in esurientiū imple
tione cū diuites dimisit inanes. Nono ma
gnific⁹ in p̄ditoz liberatione. qz suscepit
isrl̄ p̄uez suū. Decimo magnific⁹ i p̄missio
rū suoz cōpletionē. Sicut locur⁹ est ad pa
tres nros abrahā ⁊ semini ei⁹ in secula. **D**
Discipulus. Placet adaptatio. breuis ⁊ lu
cidus ordo. **M**agister. Quid vero cen
seres. si varios omnium organozum sacre
scripture modulos. imo voces / omnis ge
neris musicozum / concordare faceremus
cum hoc Marie psalterio deca cordo. **D**
Discipulus. Redderetur sc̄io superadmi
rabilis armonia. **M**agister. Sc̄iueris
similiter. qz in auribus suis / nostra psaltes
copiosissime et distinctissime faciebat re
sonare voces omnium musicozum dū mē
tis intuitum. simul cum plectro meditatio
nis / liberrimo discursu / mirāq; celeritate /
diffundebat vbiq; dūz quasi simul in om
nes et singulos se diffundebat affectus.
quos solet hūmana meus singillatim va
riare / canendo. **D**iscipulus. Virum
vero qua virtute valuerit hoc effia. cum
sint affectuum voces innumere. Cum pre
terea sibi sint contrarie vel aduerse. Non
ne contrariatur vox amoris odij sono?
Sic desiderium seu prosecutio / tendit in

Magnificat dñm q̄

aduersum fuge. Repugnat q̄s gaudiū tris-
 sticie. spes timori. cōpassio seueritati. ⁊ ira
 de plurimis. **M**agister. Jure miraris
 mirabilia. Jō nempe cātauit dño maria cā-
 ticum nouum q̄ mirabilia fecit. Mirabi-
 lia p̄sus misericordie. que caritas maiora
 fecit q̄ fuerunt. (si ita dici pōt) mirabilia po-
 tentie. Feceerat apud veteres mirabilia: q̄
 potētia. q̄ sapientia. q̄ iusticia. q̄ dñationē
 ⁊ virtutē ostendebant. Sed tunc nouū bo-
 minus fecit sup̄ terrā. quādo mulier circū-
 dedit virū. quādo sc̄s suscepit deus per in-
 carnationē israel puer suum. Quā recorda-
 tus est. **L**u⁹ recordatus. Nō dixit poten-
 tie. nō sapientie. nō iusticie. sed misericordie. Tūc
 memoriā fecit mirabiliū sc̄s misericordia ⁊
 misericors ⁊ miserator dñs. Quonia in re-
 bus p̄ rps ortis. mirabilius nihil vtiq̄ (te-
 ste Augustino) q̄ vt de⁹ fieret homo. ⁊ bō
 eēt deus. **U**s horū deductionē accipe. **D**
Discipulus. Nolo de p̄senti. q̄ locum for-
 te posterius habebit amplior d̄claratio su-
 per illud. Quia fecit mihi magna q̄ potēs
 est. Sed ad inq̄sitionē redeo. q̄ ratione mi-
 rabar omnes affectus in hoc cantico nouo
 maria cōphendere simul potuisse beatā.
 duz gratulabūda iocūditate dicit deo. **D**e-
 us canticū nouū cantabo tibi. in psalterio
 de cecordo. psallam tibi. Psalteriū quippe
 de cecordū. esse hoc canticū marie / superi-
 or est ostensum. **M**agister. Vocas ad rez-
 diu mihi multumq̄ quesitam. Qua super
 re / te docebunt opuscula nostra de canticis.
 nominatim illud cui titulus est / canticorū
 dum id est canticum cordis. In cuius vlti-
 ma parte traditur pro practi canticorū spi-
 ritualium / gama nouum ⁊ mysticum / ad p-
 portionem vel analogiam game manuali
 sub quinq̄ vocibus / iuxta quatuor passio-
 nes seu potius affectiones principales / iū-
 tra quinta / que fit ex concursu plurimū / que
 dicitur compassio quasi cum alijs passio.
Prima est amor vel gaudium. Secunda
 spes vel desiderium. tertia timor vel diffu-
 gium quara dolor vel odium. **D**iscipu-
 lus. **E**go nunc memini quid ibidem tra-
 ctaueris. Sed quia venit forte in noticiāz
 paucorum pro sua magnitudine opus il-
 lud / vtile feceris studioso desiderio / si sub
 compendio practicam hanc canticū mysti-
 ci / tradideris. **M**agister. Factum est h-
 iam alibi. nec istuc pigebit (quia sic vis) in-
 serere.

Notula quintade

cima p̄ppias subdistingta notulas.
Nobilis apostolus puer euange-
 licus non sensibus sed malicia
 puer habens quinq̄ panes do-
 ctinalis refectionis. in quinq̄
 milia hominum dicebat corinthijs. **V**o-
 lo quinq̄ verba sensu meo loqui vt alios i-
 struam / q̄s decem milia verborū in lingua
 p̄miserat tamen per exemplum de tibia
 ⁊ cythara. que nisi distinctionem sonitum
 dederint / sciri nequit quid canitur aut qd
 cytharizatur. Etenim si incertam vocē det
 tuba. quis preparabit se ad bellum? **C**on-
 cludit q̄ opus est sensu. tam cognitionis
 q̄ affectus. dum quis orat / loquit aut psal-
 lit. quatenus scdm tropologiaz. homo spi-
 ritualis se paret ad bellum. ⁊ cum quinq̄
 lapidibus limpidissimis de torrente scri-
 pturarum goliam id est sathanam sternat.
 alter dauid puer factus. **N**ec est parabola
 mistici canticordi. vel cācti cordis / quod
 hortatur idem apostolus psallere spiritu.
 psallere ⁊ mente. **I**n quo cantico cordis /
 tria repetuntur vt in cantu oris. **P**rimum
 est cant⁹ materia. q̄ vocat lra. scdm cant⁹
 vox que dicitur resonantia. tertium cantus
 figuratio. que denominat nota vel notula.
Materia canticordi dicimus omnium
 diuinorum ⁊ humanorum cognitionem
 piam ⁊ modestam. **R**esonantiam appella-
 mus oēm cordis ⁊ spūs affectōnē modera-
 tam ⁊ ordinatam. **N**otam vel notulam fi-
 guramus ad precedentium duorum noti-
 ciam. vt appareat cui resonantie affectū
 sit aprāda lra meditationū. **H**ac sup̄ re da-
 bunt pauci vsus q̄z snia pl⁹ elucidabit. ⁊ h-
 p̄ triplet q̄nariū. **Q**uinq̄ vba p̄ lra. **M**a-
 gnific⁹ larg⁹ pi⁹ es iust⁹ misator. **Q**uinq̄
 affect⁹ p̄ armonia. gaudia. spes / pietas hic
 tior atz dolor. **A**dapratio q̄nq̄ vocaliū ad
 voces q̄nq̄ affectōnū. **A** gaudēs amat. **E**
 sperat / sed i miseretur. **T**imet. **V**. q̄s do-
 lens odit et ista notes. **C**onformatō ad q̄n-
 q̄ notulas. **S**ol. fa. mi. re. vt. **Q**uisquis
 animaduertere diligenter voluerit. inueni-
 et q̄ omnis meditatio salubris / tam diui-
 narum q̄s humanarū scientiarū / reduci p̄t
 ad quinq̄ verba. quoz q̄tuor p̄ma / deū re-
 spiciūt. s. magnificētia / munificentia / mīa /
 iusticia. **Q**uintū est boi spāle. vicz miseria.
Qē si qdē canticū spūs ⁊ cordis / habet for-

T

Tractatus primus

mari/fm alterum quinq; verborū seu duo rum. seu trium. seu omnīū simul predicto rum. Possent similiter. omēs cordis ⁊ spi ritūs affectiones. ad numez deduci qnari um. q̄ sūt gaudiū. spes cōpassio. timor do lor. Applicando singulū verbū litteris me ditationis singule. p̄ ordinem hic posituz voci sonantis affectionis. Demū qnq; vo cales ordie naturali posite notule sunt. in dicātes cui voci lra sit accōmoda. etiā per depreesionem ⁊ eleuationē. ad instar game manualis. sol. fa. mi. re. vt. Aut ponat̄ or do nature vocaliū demptis consonātibz vt patet in figura sequenti

				
A	E	J	O	U
Gaudiū Dei ma gnificētia	Spes Munifi cētia	Cōpassio Miseri cordia	Tio: Iusti cia	Dolor Nostra misēria

Holumus aut̄ vt existimet aliquis. ga ma p̄ns mysticorū oim canticoz. valere p̄ tinus efficaciter. vt cāter cor ⁊ spūs. p̄ affe ctū simul ⁊ effectū. si nō fuerit huic arti de se p̄gnitu facillime. supadditus rehemēs ⁊ iugis vsus. Quippe sic inspiciū in ce teris artibus. p̄sertim in musica sensuali. Sic in psalterio ⁊ cythara. Sic in choro vocali. Sic in cordis ⁊ organo. Sed nec optet nec expedit. sola p̄ntiū fantasia figu rali versari diutius. q̄ ducant̄ ad intelligē tie puritatē / fantasmatibz. vel trāscensis vel interim q̄stum fas extiterit / derelictis. Nec iō puranda est p̄ns ars inutilis vel supua / cia vel solum fantastalis. quoniā prius ē qd̄ aiāle ē fm aplm. Et ois n̄ra cognitio i tellectiua sumit a sensitiua p̄ncipiū. q̄ iuuat̄ / dū ordinata sibi fantasmata p̄ntant̄ et sub p̄p̄dio. Hoc vnū fident̄ pollicemur q̄ p̄ns ars tāq̄ in ytero nature formata. cui nulla ē lingua barbara vel igr̄a / practicabi lis erit oibz. Et p̄ oēs sine discretionē idio matū / q̄ p̄uert̄ voluerint ad cor. vbi tanq̄ in libro / scriptū est imp̄sum ⁊ signatū ⁊ no tulatū / licet obūbratū in multis / p̄scriptuz ternariū. Nā qd̄ negauerit deū esse magni ficentissimū ⁊ iō gaudendū de tāto dño. re ge p̄re deo. Quis insup nesciat munificen tiā ip̄ius siue largitatē. ⁊ ita spes in eo po nēda ē. Porro. qz m̄iti s̄sim⁹ ⁊ iustus / nob

āt misis / miris modis surgūt alij tres affe ctus q̄ sūt / timor iusticie / dolor miserie / ⁊ cō passio tā aliene q̄ sue calamitat̄. ad ip̄ora tionē faciēdā diuine mie. Vocaliū subind natural' ordo posit⁹ ē. tāq̄ a psalterio p̄fū di cordis icipiat. **A.** debinc. **E.** paulo acu tius. **Deinde. J.** Postmodū. **O.** Tādē **U.** labijs sumis exp̄ssū. **Est** igit̄ praxis vt q̄ntiscūq; ⁊ vbi cūq; sillaba lralis cānti posuerit **A.** p̄meditatio de magnificentia di fieri cū rsonātia gaudij. **Si** ponit **E.** sit d̄ largitate di spes. **Si** sit **J.** rsonz ad miāz di ⁊ hūanā misriā / p̄passio. **Si** **O.** rior iu sticie. **Si** **U.** dolor n̄re miserie replot. Est rursus hic iucnire cōbinatiōes ⁊ p̄ortiōes suauces. vt diatesseron / diapēte / diapofon. **Nec** nō neumata cū tonis. cantū cū discā / tu / tenorē cū triplo / ⁊ r̄tratenore. puti opu sculo cānticordi / latiori traditiōe deductū ē. ac sub exēplis monocordi ac decacordi si guratū. **Sic** in oi cāntico sonabili cuiuscun q; sit lingue / valz notulari versus psalmi. **Utz** vō sufficiat i ecclīastica psalmodiaq̄ itēno cātāt̄ / audiet̄ / fert̄ ad p̄missa / colligi p̄t̄ ex opusculo de solicitudie ecclīasticoz. h̄ vnū dicim⁹ h̄ q̄ nec inspiratiōes sc̄is p̄is artare / nec meditationes eruditorum cir ca sensum psalmoz. / p̄ ista tollere volum⁹ aut debem⁹. **Sz** sūt q̄ nec sensū lre quōlibz intelligunt. neq; quomō se meditando re colligat̄ inueniunt. **Proderit** hec ars p̄ci pue talibus cum exercitio paulatino. q̄tū cunq; laici sunt. **Verbi** gratia tu audies a vocales in sua parte psalmi. dirige medi tationem tuam ad magnificentiā dei ac p̄ inde formet cor tuum vocez gaudij vel for mari desideret. quia desiderium pauperuz exaudiuit dominus. si plus nequit. dicent cum propheta. **Occupauit** anima mea de siderare iustificationes tuas in omni tem pore. **Tu** audies **E.** tu fer meditationem tuam in dei liberalitatem seu munificentis am ac inde spera. vel sperare desidera. **Si** militer ad **J.** meditare dei misericordiam cum humana misēria. et huic compatere vel compati tam anime tue q̄ alijs concu pisce. **Ad** **O.** cogitabis iusticie dei seueri tatem ⁊ inde timebis vel timere desidera **Sic** ad **U.** dolebis hūanā misēriā / vel dolere curā vt nō apponas vltra magni ficare te sup terrā. **Et** qd̄ ē obsecro tā bebes aliq; q̄ n̄ possit sub morula ip̄is bec addi / fecit meditari. meditataq; exēq̄ vt d̄siderat̄

erequi. et si non volatu contemplationis/
 saltem lento nonnunquam saltu cordis instar
 locustarum. **V**eteriora feruētor. quādo
 dicere ex sua dño sic fatigēs poterit. **U**ā
 mādator tuoz cucurri cū dilatasti cor me
 um. **P**ostremo si videat aliqbus hoc ar
 tificiū magis curiosū q̄ fructuosū hz totaz
 musice spūalis seu cordial armoniam/ sub
 duabz vocibz q̄ sunt. spes salutis/ et timor dā
 nationis sub duplici lra vel duobz verbis
 q̄ auduit p̄ ha postq̄ semel locut⁹ est deus
 Et hec sunt p̄as seu severitas iudiciorz di
 z nra respectu p̄miorz et miseriaz nostraz
 fm q̄ duo formabat p̄ ha canticū suū dicēs
Diam et iudiciū cātabo tibi dñe. cur⁹ no
 mē est sc̄m et terribile. Nec aliqd inuenies
 in scripturis et creaturis qd ad alterz eoz
 reducit nō possit. **D**iscipulus. **H**atū ha
 beo qz sentio te p̄descendisse voto meo. **N**i
 hilomin⁹ adhuc sup̄est p̄mus inq̄sitionis
 scrupulus. q̄ rōne potuerit mens marie p
 oēs affectionū istaz modulos tāta facilita
 te. sua uissimū guttur mētis aptare. cū vici
 magno ocio/ cum solerti studio possit hec
 practica mō tradita faciliter obseruari. **M**
Magister. **A**ccipe p̄mo qz fecit marie ma
 gna q̄ potēs est. **S**ubinde mirabilia sunt
 q̄ siml efficiūt ars et vsus. **D**ocent h̄ in po
 sito sili. musicoz tractatores. **N**on enī qz
 tharīans si p̄fect⁹ est delib̄at de q̄libet cor
 da sic aut sic tangenda. qm̄ p̄ho teste ars p
 fecta non delib̄at. dū p̄suetudo trāsit ve
 lut in naturā. que vt sic magis seq̄tur ipul
 sum suū. q̄ deliberans arbitrium. **D**eniqz
 reddit habitus radicans et p̄fectus. illa fa
 cilia q̄ difficilia vel impossibilia videbāt ha
 bitu carentibz. **N**on min⁹ hoc in spirita
 libz et intrinsecis opationibus intellect⁹
 et affectus q̄ in sensibz extrinsecis. **D**isci
 pulus. **D**um acute considero/ cogor expe
 rientijs simul et puilegijs assentire. **T**ra
 seo nūcad inq̄sitiones alias. **U**na. cur bea
 ta **M**aria cū cecinit hoc canticū. varie po
 suit et diuisit sp̄m et animā. dicens de ania:
Magnificat. addēs de spū exultauit. **C**ur
 p̄terea magnificare dat aie et exultare sp̄i
 tui. **C**ur p̄inde magnificationē aie sue dat
 dño. et exultationē sp̄s dat deo saluari suo
Deniqz cur incepit maria cāticū suū a ma
 gnificationē dñi ponit⁹ q̄ a sapia et bonitate.
Prius qz narrauit bñificia sibi singularit
 collata q̄ distributa ceteris vniuersaliter. **M**
Magister. **V**ocas me ad q̄ones. p̄gnitū.

dignas. **Q**uarū p̄ma cōcernit materiā de
 diuisione aie ac sp̄s. **E**t hec q̄dem multa
 p̄supponit si p̄fecte debeat intelligi. **D**ici
 mus p̄idē aliq̄ in tractatibz de mystica the
 ologia. **U**t fuit qz aliq̄s p̄cipuus doctor.
 phus aut theolog⁹/ quin aliq̄ de spū et ania
 tradiderit p̄ p̄gcedo nos mentios. q̄ cogni
 tio iure ceteris omnibz antefert. ita vt nun
 q̄ possit d ea fmo nimis dici/ sicut neqz p̄t
 nimis sciri. **D**iscipul⁹. **V**ere sic ē. nec ē
 aliq̄ quauis traditōne fateor me magis oc
 cupari velle. **P**resuppositis igit multas ali
 bi traditis dic ad p̄as accomodū p̄posito
Magister **A**ccipe qz ip̄ius anierōnalis
 q̄ est forma hois essentialis/ fm determina
 tionē ecclie/ sunt p̄ncipaliter duo actus vel
 officia. **I**ntelligere scz et aiare **P**ropter pri
 mam dī sp̄s **A**nima vero p̄pter alterum.
Nec ignoro multis vtrunqz nominibz ali
 ter appellari. **S**ed acceptionem nostram/
 significabit tam descriptio q̄ subdiuisio.
Et vt apud eruditos catholicos apertior
 fiat intentio nostra **R**ecepimus christum
 pro exemplo. qui dixit. **T**ristis est anima
 mea vsqz ad mortem. **E**t de spū subiungit.
Sp̄s quidem p̄mptus est. **C**onsiderāt
 igitur doctores in christo q̄si duplicē/ ani
 merationalis portionem. **U**nam fm quā
 fuit vere beatus ab instanti p̄ceptionis cla
 re videns deum et fruēs eo. **A**ltera fuit sub
 iecta tristitijs et ceteris affectibz vie/ quia
 erat fm illā passibilis. q̄ q̄s spontanea su
 sceptione penalitātū. nō absoluta necessi
 tate. **S**i potes igitur concipere diuisionē
 istam quā credimus in anima christi fuisse
 poteris coniecturare. quid in ceteris homi
 nibz valeat effici. **E**t primo respicia
 mus beatam nostram **M**ariam/ que dum
 erat viatric. habuit post christum tunc via
 torem. diuisionem spiritus et anime/ mo
 do perfecto. sed differenter a christo. **P**ri
 mo quia spiritus christi/ erat perfecte bea
 tus vt nunc in gloria/ spiritus **M**arie non
 sed in enigmate et speculo cernebat et ama
 bat deum. **S**ecundo quia non necessitate
 anima christi suberat passionibus sensiti
 uis vel afflictionis. sed vltro suscipiebat eas
Dō intuēs **H**ilari⁹ dixit christū hora pas
 sionis n̄ doluisse nec timuisse nec timore fu
 isse sibi. **S**upplendum est nisi voluisset.
Alioquin esset error. totius euāgelice nar
 rationis subuersiuus. **A**nima vero marie
 necario patiebat ad p̄ntiā obiecti tristabil

ca. solus p̄ p̄m et ania
 h̄ycc
 ania

h̄ycc
 ania

R

L

Un̄ quis eēt sine peccato originali cōce/
pra. nō tū hēbat inocētie statū p̄moz. pa/
rentū. sic nec aliq̄ p̄ baptis̄mū mūdāt. q̄n̄ d̄
let culpa manet pena. i. nēcitas patiēdi.
Tercia d̄ra sumit. q̄ b̄tudo r̄pi q̄ fundas
bas i sp̄ū nō redūdabat nec cōfitebat i aiaz
nec passiones aie turbabāt sp̄m̄. vt sp̄s
erat. Aliter v̄o fiebat v̄trag redundātia d̄
virtutibz sp̄s marie in aiam sc̄z. z econtra
de passionibz aie in sp̄m̄. Hinc min⁹ d̄lus
it̄ in filij passione. nec ita clamauit p̄ sensua
litate/deus me⁹ q̄re dereliq̄sti me/hic filius
Quarta d̄ra d̄ra. q̄ sp̄s r̄pi (q̄ d̄ci p̄t cor
sp̄ius) sp̄ vigilabat. et aia dormiente. iuxta
illud. Ego dormio z cor meū vigilar. Non
sic in maria. **Discipul⁹.** De b̄to Paulo
qd̄ dicimus cū vidit arcana dei. **Aḡ**
Probabile ē. q̄ maria aliq̄n̄ sic rapta fue/
rit z sic insperit. atq̄ multo diuini⁹ fuit i
maria diuisio sp̄s z aie q̄ in paulo vel Jo
be. vel ceterz viatoribz. Quia nulli motus
aie rōnalis q̄ nati sunt obedire rōni. p̄ue/
niebāt i maria iudiciū rōnis vel sp̄s. Se
cus in alijs q̄ p̄trea peccare poterāt v̄ta
liter. **Discipulus.** Cur apposuisti d̄ mo
tibz q̄ nati sūt obedire rōni. **Aḡ.** Sa
ne p̄t mor⁹ nutritiue potētie vel natural.
q̄ nō sequit̄ cognitōz aliq̄ā. iō mouēf̄ n̄ ex
impio vel motu rōnis. s̄ nature q̄dā ipul/
su trabūt. **Discipul⁹.** Vt̄ sic fuisse in
adā nō peccate. **Aḡ.** Nō videt̄ fat̄ de
terminatū. q̄m̄ potuit de⁹ subijcere libtati
p̄mi boīs suas oēs potētiās. quē admodū
dicūt aliq̄ nō iprobabit q̄ in b̄ris oēs potē
tie sūt in suis opatiōibz p̄iuncte libtati vel
subdite. z in x̄po s̄lt̄ **Discipul⁹.** **Uel**
dares exēplū sensibile de h̄mōi diuisione
sp̄s z aie. Deinde varietatē aperires. p̄
modū subdēs diuisionis h̄ cas. **Aḡ.**
Tria petis difficilia. nec satis intelligibi
lia p̄ solā doctrinā. nisi comes fuerit exp̄ien
tia. Dat Augustinus. exēplum de mon
te sublimi. in cui⁹ v̄rice fit illustratio solis
q̄eta z serena sine nubibz. In pede v̄o mō/
tis/fit obscuritas nubilosa. cui⁹ agitatione
ventoz. Dat aliud exēplū bugo sup̄ ec̄
clesiasten de igne. q̄ fumat cū flāma. z de il/
lo q̄ serenus lucet in carbone viuo. **Di/
scipulus.** Hūc varios modos hui⁹ diuisio
nis sp̄s z aie nob̄ aperī. **Aḡ.** Diffe
rētia tripler ē. Quia sp̄s aliq̄n̄ manet i
actu suo. nihil agēte aia sensitua. Hoc p̄
mū p̄picū est/in spiritu separato. qui vi

ribz sensituis nō v̄tis. fm̄ pbabilia dicta
doctoz. q̄uis auctor de spiritu z anima z
Lassiodorus/sonent in oppositū/q̄ ania
sepata sentit. videt. audit. z tangit. S̄z tūc
frustra facta fuisset cōiunctio anime ad cor
pus. si nō egeret organo cor: porco d̄ū ope/
ratiōes sensituias exercet. Forte volebant
isti dicere/q̄ vires iste manent radicaliter i
sp̄ū sepato. sicut visiva vis est in pede viuē
tis boīs. licet ibi videre nō possit. S̄z ma
gis ad rem nostrā dat exēplū de paulo q̄
rap⁹ fuit in sp̄ū/adeo sine sensu cor: porco/
q̄d̄ dicebat. S̄iue in corpe siue extra cor:
nescio. de⁹ sc̄it. **U**it̄ p̄trea aliq̄n̄ vicuer
sa q̄ d̄ū aia fm̄ portionē inferiorē est in acti
bus suis. sp̄s sup̄ior nihil intelligit. Hoc
vero frēq̄ntissimū est in nō h̄n̄bz exp̄dis
tū rōnis iudiciū. q̄les sunt pueri vel fatui
vel dormiētes. vel attentī v̄chemēt̄ ad se
sibilia. z bestiales h̄nc effectū. **Discipus**
lus. Nunq̄d̄ appellāda est hec diuisio aie
sp̄s/aut rap⁹ vel extasis. **Aḡ.** Res
qua q̄ si p̄rie iudicauerimus. sed magis ē
hec absorptio spiritus z depressio vel allis
gatio. q̄ ab anima per extasim z raptus se/
paratio. **Discipulus.** Sic videtur. quo
niam raptus dicit impulsū quendam ad
superiora vel actionem vel ductionē. quē
admodum ductus est iesus a spiritu. duct⁹
impulsus z actus in desertum. propterea
dic̄ alteros modos. **Aḡ.** Unus ē
dum spiritus efficitur in actu suo ad simi
litudinem fulguris choruscantis aut emican
tis scintille solum in quodam transitu res
pentino. non in tali valens consistere cari
tate. Sic plato (quem sequitur Augusti.)
dixi sse fertur de cognitione nostra circa de
um vel diuina/per homines a sensibilibz
seconantes abstrahere. Sonat ad hoc si
militudo animalium ezechielis. de quibz
dicitur q̄ ibant z non reuertebātur. Sub
ditur tamen q̄ ibant z reuertebantur. non
quidem absolute loquēdo ne videatur cō/
tradictio. sed additur in similitudinem ful
guris choruscantis. que choruscatio ad ma
tricem suam regredi videt̄. q̄uis persistat
in seipsa. Trahitur in super ad hoc verbū
Job de deo. q̄ abscondit lumen in manibz
bus. ostendens illud quando vult. **L**od̄
tur ad hoc propositum frēq̄nter Augu
stagens exturgere ad cognitionem diuino
rum. Sed subito resorbeor inquit d̄uz q̄
q̄ emicare cernit in intelligentia vel affectu

Apud aliquos vero transitus iste repentinus quandoq; fit parvissimus fm plus et minus. **D**ignum vero magnum valde, si vel hora dimidia sit in celo silentium dū hic viuimus. **H**oc autem magnum senserat et experiebat quasi quotidie beata que dicit. **F**ecit mihi magna qui potens est

Discipul^o. **I**stud pie credi potest. **S**z vtrum solo dei miraculo vel illapsu sancti spiritus intimo. fiat tanta diuiso spiritus et anime. aut si quandoq; naturaliter eueniat per vehementis studiū meditationis circa diuina. et exercitiū per virtutes more philosophantium. qui soli tali via nitentur. **M**agister. **N**ō arbitraris hoc possibile. **A**lioq; negas xpm esse hostiū: quo venit ad deū. **S**ic diuinus Dionysius posuit hāc theologia esse mysticā. solis ppriā christianis. **P**ōt nihilominus auxilio esse taz angelica uisitatio. q̄ humana exercitatio: cum corporis apta dispositione et completionē. **D**iscipulus. **D**icis auxilia tria. vnum p angelum. aliud p exercitiū. aliud per corpus bonū. **D**icas de quolibet breue verbum. **M**agister. **I**ncipiam ab ultimo. **O**mnis itaq; cognitio nostra. q̄tum cūq; fiat p spiritum naturali via sine reuelationis immediato miraculo. capit a se sibus initium. p quos fantasmata veniūt ad animā fantasmatem de quib; dicit philosophus. et theologi consentiūt. q̄ necesse ē quemcūq; intelligentē fantasmatem speculari. **H**ec sunt ad spiritū sicut color ad visum. **H**inc fit per irradiationem intellectus agentis. quem non aliud opinor q̄ spiritum. per lumine vultus dei signato super se naturaliter predictus est. **F**it inq; actiatio fantasmatum. quatenus in possibilem intellectum se presentent. et possibilis intellectus ex ipsis fantasmatis eliciat incorporeas species intelligibiles et immateriales. per quas itelligat sine sensu et corpore. non vt subiecto. quia semper referuat. sed vt organo spirituali. **E**xemplum datur de luce. que requiritur vt color videatur. tam pro coloribus vt actentur et fiat ex ipsis lumine vnum. in ratione motiui. **R**equiritur insuper ad illuminationem mediū per spicui. **S**upplet autem officium lucis exterioris ipsum lumen intrinsecum et naturale quibusdam oculis. quod in catis et lupis et aliquibus hominibus videre est. qui nocturnis vident in tenebris. **D**iscipulus

lus. **A**ppares disgrede nec idonea dicere rei nostre. **M**agister. **O**stendam mor idoneitatem. **I**taq; si necesse sit cognitio nem spiritus etiam ab anima diuini sue cognitionis initium sumere per inspectione fantasmatum quid consequētius q̄ iuxta variam fantasmatum presentationem fiat in spiritu cognitio. **H**oc est fiat clara et serena cognitio spiritualis si talia presentant fantasmata serena clara ordinata quoq; et impurbata. **D**uo cōtra contrarij euenient cognoscendi defectus. **L**apis hec. **D**iscipulus. **L**apio et quotidiano probamus experimēto. **M**agister. **V**ides p inde iuuari spiritus cognitionem per omne illud quod efficit serenationem fantasmatum circa rem que intelligēda est p̄cipue spiritualem et diuinā. **D**iscipulus. **V**ideo dum tamē serenitas illa non officiat aliunde. per cōuersionem intellectus siml et affectus ad libidinofam concupiscentiam terrenorū. **M**agister. **H**oc exap̄is sapienter et solerter. quia nō omis habens clara et ordinata fantasmata conuertit prius illa ad solam diuinorum conditioē meditandā seu contēplandā. **A**t vero supponamus amodo loq nos de contēplatiuis. qui quidē sunt sed nōnulli tamen accipiūt p̄inde duplex illud quod pretactum est auxilium. **V**nuz desuper p angelicam operationem ppriam. absq; nouo miraculo. **A**liud per ppriā intrinsecus exercitiationem in virtutib; moderatiuis passionū necnon in scientijs illustratiuis vel causatiuis pulcray meditationū p speculationem fantasmatum. **D**iscipulus. **E**xplīca modos. **M**agister. **S**cis quē admodum fit receptio et dispositio fantasmatum scdm dispositionem spiritus animalis: q̄ radicaliter a corde proueniens ad cerebrū fit animalis: per depurationem et actionem in cerebro. **Q**ui spiritus dum solum mouet humores in corpore dicitur naturalis. dum autem implet cerebrū bene dispositū dicitur animalis cognitiuus et motiuus. **D**iscipulus. **S**ciunt hec ex philosophia. **M**agister. **S**ciuntur fateor sed ista repetere breuiter et supponere necesse fuit ad tue explicationem questionis. **D**iscipulus. **P**lacet. vltra perge. **M**agister. **E**xpediatur iste spiritus animalis. vt aptum sit instrumentum cognitionis et motus vno modo. dum remouetur

Tractatus Primus

illud quod impedit et turbat obscurat vel oppilat ipsum. Alio modo, si positum in uetur, ut clarus sit serenus et tranquillus

Discipulus. Jam concessi quotidiana num super hoc esse testimonium experientie cuius hoc unicum sufficeret exemplum Aristotilis positum de vini actione, quod excessiue sumptum turbat ad insaniam, moderate vero bibitum confert ad cognitionem.

CP

Magister. Collige protinus ex his quo medio potest angelus inuare fantasiam, ut spiritui sua presentet fantasmatum clara et serena. Adiuuat simul industria diligens/moralium et virtuosorum. De carbone. Et dicamus quod si sit in eodem cerebro/pars una fantastice virtutis similiter et imaginatiue ac estimatiue/que sit actiua spiritu animali lucido et sereno et claro, habeatque similia fantasmatum/que nata sunt ducere in cognitionem diuinorum/per abstractionem intellectus agentis, tunc spiritus intellectualis seu mentalis/poterit erigere se ad contemplationem diuinorum, presertim si fuerit habituatus diu frequenterque per fortem talium meditationem, presertim sito semper auxilio patris luminum, a quo est omnis sapientia et omne donum perfectum.

Si vero fuerit altera pars obscurior spiritus animalis sicut apparet possibile, tunc illic apparebunt turbulenta fantasmatum ac proinde videbitur sibi rationalis spiritus velut in monte cuius apex lucidus est et radix obscura. Dilatatur exemplum et diuersissima (que reperitur quotidie circa nubes interpositas) solis radicatione respectu sensualis oculi. Habes hic modo similitudinem diuisionis anime et spiritus, quod dicitur fieri dum illud quod lucidissimum est, totum apparet superius, quemadmodum non satis est explicabile, nec intelligibile sine proprio interius experimento. Illud vero quod est deorsum apparet turbulenta et obscurum. Sic in transfiguratione domini dicitur quod nubes lucida obumbravit apostolos, cuius postmodum aperitur intellectus. Hanc insuper diuersitatem, de ignis obscuritate in accenso fumo, et de sua serenitate in carbone uiuo, fas est speculari ad scintillas exilientes que clarior sed breuius emicant. Adde choruscationes in nubibus seu fulgurias. Et ita de varietatibus quod exemplum secutus Boetius cecinit. Tunc mediusculsa, liquerunt no-

cte tenebre. Luminisque prior redijt rigor et. Et iterum. Huiusmodi artibus, data nullum, fundere potest, sidera lumen. Et rursum. Tu quoque percipi merula profundo, mens hebet et.

Discipulus. Scio me, non sine causa potuisse finone super hac diuisione spiritus et anime. Quamquam non repperit potest nihilominus eam credere reperibile in deuotis hominibus. Sic huiusmodi sum dei miraculosum et immediatum, sit angelico misterio, sit proprie virtutis exercitio. Non sonare video similitudines, et similitudines verba scripture. Dicitur quod habitabit in tabernaculo tuo. Aut quod resedescet in monte sancto tuo. Ecce pro motus exemplo. Et pro altero. In meditatione mea exardescet ignis.

Magister. Quid si tertium exemplum iuxerim de aqua vasculi vel fontis vel maris, que posuit in patris. Et alludit fabula de narciso. Virgilius quoque non siluit postquam dixerat. Animum celerem huc nunc diuidit illuc. Sicut aque tremulum labris ubi lumen abenis. Sole repercussum aut radiantis imagine lune. Omnia puolitat late loca iamque sub auras.

Discipulus. Narrabat unum expertorum passionis diuina. Ego inquit non unum sensibilem talem mihi visus sum in cerebro diuisionem, quam si inferior esset aqua sub obscura comitumotaque. Superior vero velut aer nitidissimus, serenus et tranquillus eminet. et huiusmodi cherrimis omnem fere peritiam cognitionum meam, meditationumque salubrium simulacris. Rone erat ista diuisione spiritus et anime.

Magister. Rone existimo, sed ad illam erat dispositio. Actuabat quippe spiritus mentalis per species intelligibiles elicatas ut intelligeret spiritualia, iam auersus a fantasmatibus. Sicut habes duodecimam industriam per mystica theologia, animam a fantasmatibus auertere.

Discipulus. Quomodo fiet istud, cum necesse sit omnem intelligentem fantasmatum speculari.

Magister. Necesse est primitus, sed forte non assidue, nec ita quam adiuuante memoria spirituali, cum habitibus per intelligentie continuationem adquisitis, ipse spiritus immaterialis, valeat de habitu et memoria se in actu continuare sine ministerio spiritus animalis. Hinc existimo Remigium de scripsisse contemplationem que est operatio sine motu, et hoc siue sonet contemplatio cognitionem siue amorem, siue delectationem extrinsecam consequentem in subiecto bene disposito et habituato. Nam quid est de-

De hinc

lectatio nisi coniunctio conuenientis cum conuenienti/percepta et amata. Talis igitur operatio causat diuisiones spiritus ab anima. quia nihil agit ipsa. vt anima nominatur. tunc ad actum spiritus. sed vel sopita quodammodo silet et tacet. vel si mouetur et sentit. non conturbat neq; deicit spiritum ab arce contēplationis. Nec est parquam deus dat vt non conturbetur cor ipsius neq; formidet. et que fm apostolum exuperat omuem sensuz modo dicto. Priuatur enim spiritus rē non a vita anime tamen a sensu vite ei? **S**imul accipe verba Richardi que posuit in forma auctor d spiritum et anima. ne videar in tanta re / minus habere fidei tanq; in expertus. Detur ergo fides vel expertus. **V**iuus et efficacis est sermo dei pertingens vsq; ad diuisionem spiritus et anime. Sed in hac diuisione. anima et quod animale est in imo remanet. spiritus autem et quod ē spirituale / euolat ad summa. et ab infimis diuiditur vt ad summa subleuetur. ab anima scinditur vt deo coniungatur. quoniam qui adheret deo vnus spiritus est. Felice diuisio et mirabilis separatio. vbi quod corpulentus est / remanet deorsum. quod spirituale et subtile est / vsq; ad speculationem diuine glorie sublimatur. et in eandem imaginem transformatur **P**ars inferior / componitur ad summam pacem et tranquillitatem / cum pars sublimatur superior ad gloriam et iocunditates **D**iscipulus. Magna sunt hec et in alterum referenda tractatum dies crastina expectetur. **N**unc autē breuiter absolue. **L**ur dicitur anima magnificare dominū potius q̄ ipse spūs **M**agister vtūq; pfecto factū est. sed spēialis ratio fuit in ania. q̄ verbi incarnati spiritali maiestati preparauit hospitium / in carne prorsus animali **R**ursus quia futurū erat q̄ hec incarnatio scandalū esset iudeis. et genib; stulticia. puenit maria mōstrans nō ex impotentia sed summa dominatione dñm carnē suscepisse **P**roinde spectat plus exultatio (q̄si extra saltatio) spiritui q̄ anime. simul et tria iungit. **D**eū pro timore casto. **S**alutare pro honore grato. **S**uo. pro amore sumo. qui sic fuit singularis in **M**aria / quatenus ipam alliceret vt esset nihilominus cōmunis vt plus proficeret. **P**ostremo. spiritus marie prius exultauit / q̄ animalis pars impregnata magnificaret dominū. quod tūc ma-

xime factum fuit dum consentiēdo ait. **E**cce ancilla domini. fiat mihi scdm verbum tuum. **Q**uod quia perficiendum fore post ab elizabeth prophetizante et benedicente (quā visitauit) accepit / exurrexit in iubilū **E**t ait Magnificat anima mea dominuz **D**iscipulus. **E**t nos magnificemus dominum et exultet spūs noster in deo salutari nostro. **T**ras reuertemur in idipsum.

Explicit primus tractatus.
Sequitur tractatus

Secundus dramaticus super **L**antico **M**arię de exultatione spiritus. **E**t continet notulas. lxxij. **P**rima notula sequitur.

Exultauit spūs me in deo salutari meo. **D**iscipulus **A**sum quesiturus. **U**trum beata nostra / dū cecinit. Magnificat anima dñm. **E**t exultauit spūs rē. fuerit in spū. vel supra spiritum. vel sine spiritu. vel extra spiritum? **M**agister. **Q**uesitū hoc quadrimembre / volo si possum ad intelligibiliores terminos reducere. presupponēs spiritū hic capi per nos / p superiori portione rationis. que alio modo dicit mens. vel apertus mentis. vel intelligētie sintilla que nominat grecis / **D**iscipul; **P**lacet acceptō. **I**z multiplex alia sit. vt etiā dicat ab aliquib; non parue auctoritatis / p ratiois inferior. **I**n glosa. psallā spū psallā et mēte **M**edic; vō concorditer appellatur vapor iste naturalis et vitalis. eff. amatus a corde / per corp; ad cerebrum. precipue. illic factus animalis sensitivus et motiuus. nō tamē principaliter fm veritatem. sed instrumentaliter p animā que est in hoie res eadē cum spū rationali differēs penes officia. put alias declarasti. **M**agister. **C**oncedo tibi singula tue diuisionis mēbra. q̄ maria frēq̄nt fuit nūc i spū nē s spūm. nūc sine spiritu seu nō habēs spūm. nūc extra spūm. **D**iscipul; **N**ō est in me spiritus qui capiat. **M**agister. **R**esciens an sciens / dum ita loqueris / aperis intellectū. **S**ciator itaq; qd intelligis dicens q̄ non est in te spiritus. nūquid oro separatus es a corpore tuo? **D**iscipulus. **Q**ualiter hoc loqueris qui me uere cognoscis / vel ex verbis certe perpensis. **M**agister. **E**st ergo in te spiritus? **D**iscipulus. **N**ullo pacto id negaueris **M**agister. **A**nquid non contradicis primo dicto non est in me spiritus. **D**iscipulus.

Rk 2

R

478

Tractatus Primus

scipulus. Allegas acriter/nisi prius ad-
didissem q̄ capiat. **Magister.** Vigilanter attendis et euadis contradictionē si vocē propriam explicaueris. **Discipulus.** Tu explica vice mea. **Magister.** Habet spūs duplicē vitā sicut et anima. q̄ ex diffinitione data anime per philosophum colligit. Est inq̄t. Anima act⁹ corporis phisici organici. vitā habentis in potētia. supplem̄t expositores ad vitā scōam. q̄ est opatio vite primē. **Unde** spūs dicit non solū esse vel viuere vel intelligere q̄ sit eēntialiter intrinsece formaliter essentia vitā et intelligētia. **Sed** q̄ pducit et se tales actus vitales q̄ vitā scōa nominantur nedū a philosophis sed in vsu vulgari quo res omis q̄ mouet dicit viuat aut viuens. **Portua** vero dūz quiescit. vt aqua fōtis viua Aqua lacu mortua. **Tali** modo distinguunt philosophi cū theologis triplicē vitā. fm̄ triplicis boni finē. quē opando nititur q̄s adipisci iuxta poetiā de tribus deabus fictionem Juno p̄st diuitijs vtalib⁹. Venus delitijs et voluptatib⁹. Pallas sciētijs et artib⁹ honorabilib⁹. **Ponit** alia distinctio fm̄ speculatiōem et praxim et mixturam ex utroq̄ q̄d est vitā practica. Est vitā speculatiua. Est vitā simul actiua et contemplatiua. qualem habuit beata nostra fm̄ euāgelicū p̄ntis diei sue assumptionis misterium. de susceptiōne christi per maritā et mariam. **Siqui** dem beata suscepit christum cum officio duplicis huius sororis. quia solite ministravit. et deuote sedens secus pedes audiebat verbum illius. **Discipulus.** Intelligo melius q̄ antea propriam vocem dum dixi q̄ non erat in me spiritus qui caperet. n̄ enim volui me simpliciter non habere spiritum. sed opationem spiritus / explicatiuam talis misterij. hoc est intelligentiā me habere negauit. **Magister.** Stet memoriter hec distinctio. pergā ea deducere q̄ posui. **Et** primo beata virgo fuit in spiritu. dum opationem spiritualem habuit in cognoscendo plurima que cantabat de magnificētia dei in suis opibus vt de creaturariū origine. magnitudine. multitudine plenitudine. pulchritudine. opatione et ordine. **Erat** secūdo supra spiritū vel in excessu spiritus. vel in extasi mētis. respectu illorum quorum non poterat ex sua virtute vel intelligentia propriam cognitionem accipere. **Ut** q̄d esset deus in se et in sua ma-

gnificētia. quid angeli per omnia. quid felicitas quaz nec oculis vidit. nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. **Erat** tertio sine spiritu. respectu illorum quorum nullam ex spiritu suo poterat rationē attingere. **Ut** regina saba respectu sapientie salomonis. **De** alio modo dicitur defectio spiritus / visitato nomine in psalmis et in canticis. **Sic** enī canit in psalmo de sanctis. **Dirant** et deficiūt in eū quē p̄spiciūt. **Hāc** x̄ps notabat cū dixit. **Nisi** quis abnegauerit semetip̄m / non p̄t meus esse discipulus. **Quia** nisi q̄sq̄ a semetip̄o deficiat / exponit **Hierogor.** **Ad** illū q̄ supra ip̄m est nō appropinquat. **Hanc** ap̄lus noiat captiuationē intellectus in obsequium christi. **Sub** h̄ tropo dicitur monachi sine voluntate. nec h̄re velle vel nolle. **Vocat** al. qm̄ stupor vel extasis confurgens ex admiratione rehemēti rei cuius causa penitus ignoratur scōm **Damascenū.** **Erat** quarto Maria sub spiritu. dū anime sue hoc est portiois inferioris opationib⁹ intendebat. **Discipulus.** Eva vero non est mirabilis expositio talis. que pueris etiā posset inculcari. **Magister.** Itaq̄ sapiētia est q̄ abscondita pducit in lucē. p̄ quā sit doctrina prudentū facilis dū cōfusa discriminat et distinguit. dūq̄ vaga inordinata et obscura / resoluat ad pauca p̄spicua. **Discipulus.** Quaratione fiunt ista. **Magister.** Similiter p̄ logicā. q̄ iō dicitur ad oim̄ methadōz p̄ncipia / viā h̄ns. **Discipulus.** Quid agis de logica. quā studiosi nostri ip̄s / vilē h̄nt terministā iridentes eo q̄ omnia referat ad terminos. **Nos** inq̄unt rem inq̄rim⁹. ad rezimus. q̄d ad nos de terminis. **Magister.** Brauissime rīdet talib⁹ olim p̄ceptor noster inclitus. sic fuit et est in plurimis qui se gratis inuoluunt cura errorum inextricabilibus modis. quos sola scit et p̄t logica resoluer. diffiniēdo diuidēdo t̄minoz d̄nias cōnotationes cū modis significandi vinas ceter exponendo. **Recō** sophismatuz pallogisationes fantasticas detegēdo. **Discipulus.** Sufficeret ergo scire logicā pro cognitione methaphisice totius aut theologie. nec esset perscrutatione pluri opus. **Magister.** Falleris quoniam logica non dat cognitionem scientiarum huiusmodi. sed expedit iter. modis certis quo venitur ad eas. **Docet** insuper modum explicatio nis conceptuum subtilium. circa res ip̄as.

et ip̄as

tam diuinas q̄ naturales. tam in cogitatio-
nibz q̄ in affectionibz quem explicare/ dif-
ficillimū est. immo nec plene possibile/ si lo-
gica cū grāmatica defuerit. q̄s ad hoc offi-
cū/ summi viri methaphisici z phisici rep-
pererūt. Aristoteles p̄cipue. **D**anc opū
noz esse causam erroris hominū deuotio-
ni se dare putantiū sine logica z methaphi-
sica. sint homines sint femine dū nesciunt/
apud se conceptus habitos/ p̄sertim affe-
ctuales/ resoluerē z minus possunt ad ex-
tra verbis conuenientibus exponere. vñd
seipos sophisticant z alios vel non instru-
unt vel decipiunt. expertus centies z centi-
es loquor. **E**cce dum audiunt q̄ **M**arie
sp̄ritus exultauit in deo salutari suo. conā-
tur exultare similit̄. fantasiantes multa.
nunc amando. nunc timendo. nunc gau-
dendo. qualia dum fatagunt. assidue fiunt
apud eos insolita fantasiarum idola siue si-
mulachra. que quia nesciunt discernere a
veritate rerū z intelligentia rationis. om-
nia deputant ad miraculū vel ad doctrinā
deuotionis excellentem per anagogiam et
mentis excessus. Patuit in thuriuminis z
beghardis z alijs absq̄ numero. quoz scri-
pta plurima. maxime circa feminas. qua-
rū est auaritas p̄tinacior in affectu/ q̄uis
in virtute z cognitione q̄ viris longe fragi-
lior. **I**nde datū est epitheton hoc feminis
maxime senibz. veteres sunt fortene vel for-
tilege. Veniunt in hanc superbā consecū-
ter. vt viros etiam theologos/ loquendo
scribendosq̄ docere p̄sumant. **C**ontem-
nentes illud apostoli. **M**ulierē docere nō
p̄mitto. **E**cce q̄ modesta fuit sapiētissima
feminarū. que nō nisi septies/ ab euangeli-
stis inuenit esse locuta. **D**iscipul⁹. **T**rā-
si materiā hāc/ incidenter nō inutiliter pos-
sitam. quia de exultatiōe sp̄s **M**arie. cu-
pio latius inquirere. **N**am cū exultatiō spi-
ritus sit quidā mentis excessus anagogic⁹
qui fit vt crebrius per amorē. **D**icit **M**a-
ria cāntica cānticoz Salomonis agnouit
Est p̄prium cānticū/ iungebat illoz con-
cēni. **S**iquidem apte quidem videoz mi-
hi hoc petere. dū leguntur in hac solennita-
te felicitis assumptionis sue/ talia cāntica/ q̄
lia vocasti saltationes vel exultatiōes spi-
ritus amanti per amorē tractans illud
euangelium. **E**cce nūc vobis z non salta-
stis. **M**agister. **P**resupponas multa
oportet que ibidem posita nouisti. z que-

dam ad illa adiciā. **S**entio tamē necessa-
riā tuā **O** beata beatoz/ p̄pulationē quaz
supplex imploro p̄ beatitudinē tuā quam
oc̄s p̄dicant generationes. p̄ illā gratie ple-
nitudinē/ quā inuenisti apud deū. p̄ illam
exultationē/ sp̄s tui. in deo salutari tuo.
dicā z nostro quia nobis datus est z nobis
natus. **D**a magnificare in te. p̄te. z p̄pter te
animā meam dñm. fac exultare sp̄ritū me-
um/ in deo salutari tuo z suo. **D**a sp̄s alius
gratiaz gaudioz/ qualis affuit **E**lisabeth
cognate tue. q̄lis et infanti exultati in yfo
suo/ dū adueniēs cū festinatioe p̄ motana/
itasti domū zacharie/ z salutasti elizabeth
cū tāta vocē efficaciaz/ q̄ p̄pleta mox sp̄s cō-
exclamanit voce mag. qz affectu mag. **B**e-
nedicta tu in mulieribus/ z benedict⁹ fru-
ctus ventris tui. **Q**ui fruct⁹ dedit intellige
re cum mirando subiungit. **E**t vnde mihi
hoc vt veniat mater dñi mei ad me. **C**uius
domini. **P**lane illi⁹ cui quia credidisti bea-
ta es qui p̄ficat ea que dicit. **E**t cui non in-
grata protinus cecinisti cānticū nonū. cā-
nticū cānticoz. **M**agnificat anima mea do-
minū. **E**t exultauit sp̄s me⁹/ in deo saluta-
ri/ meo. p̄ anagogicos in deū excessus. **B**e-
atus siquidē vir cuius est auxiliū a te/ ascen-
siones in corde suo disposuit in valle. **L**a-
mans ex sententia/ cor meū z caro mea. de-
us cordis mei z ps mea deus in eternum.
Discipulus. **V**aleat ista de precatō tua
que nos dirigat. me querēdo. te respondē-
do. **R**eministi reoz/ altera collocauione te
spondidisse responsuz. si cāntica **S**alo-
monis cecinerit aliquādo beata virgo/ dū
sepius animo voluebat cānticum propriū
um/ proferens illud in corde suo. **A**n in ex-
ultatione spiritus sui/ cruciauerit cor suuz
verbum bonū dicens. **O**sculetur me oscu-
lo oris sui. **M**agister. **I**ta p̄l⁹ existimo
Rimirū plenissime docta erat ab infantia
in lege dñi z p̄phetis z psalmis de christo
scriptis. **I**nt̄ que **S**alomō in exultatione
sp̄s edidit cāntica cānticoz. tanq̄ ep̄dala
miū sp̄s z sp̄sē/ mutuo federatoz p̄ amo-
rem/ quā **M**aria diuinctionem modo sen-
tiebat yberius impletam/ dū in ea verbuz
caro factū est deus homo. qui teste **J**ohā-
ne sponsus est/ habēs sponsam ad cui⁹ pre-
sentiam z vocem/ ip̄e **J**ohes amicus spon-
si gauisus est. z exultauit. etiam nunc iam
ex vtero. **Q**ua in re. duc cor sursum. atq̄ cō-
sidera per anagogiam. **P**er eam quippe

Ex p̄o Salomō

matia in A & locata

kk 3

Tractatus Secundus

cantica canticorum panduntur anime se
in deum leuanti per fidem spem et amorem
Videbis hoc tempore quo Maria dicit
exultasse se quadruplicem exultationis dif-
ferentiam iuxta quadruplicem modum spi-
ritualis matrimonij anime deuote seu dei
formis cum viro suo deo. vt interim de h
solo matrimonio fiat sermo. vbi deus spōs
sus est. et anima sponsa. **Discipulus.**
Placet ista reductio. De ceteris quippe
doctores abunde locuti sunt in expositio-
ne canticorum. **Magister.** Exultant hac
hora. Johannes. Elisabeth. Iesus. Ma-
ria. conspicio cuiuslibet mentem vel ani-
mam. que duo nunc accipio pro eodem.
Considero inq̄ deo fuisse coniuncta ma-
rimonialia. sed varie. Matrimonij anime
christi cum deo fuit ab instanti sue creatio-
nis/initiatum. ratum et consummatum. Illud
autem anime Marie. nūc erat initiatum et
ratum. non consummatum. Illud autē Jo-
hannis erat initiatum. sed non oīno ratum.
quin posset culpa saltem venialis copulā
offendere cōiugale. Illud autē Elisabeth
fuerat quidē initiatum. se non ita ratū. qn
repudium posset incidere propter fornicā-
tionem spirituale peccati mortalis. Neq̄
enim ponit in gratie vinculo fuisse confir-
mata. **Discipulus.** Dicis in suetam mi-
hi distinctionem. Edissere plenius quid
intendis per eam. **Magister.** Vereor et
molior ostēdere quo pacto conueniat epi-
thalamium Salomonis / beate Marie /
privilegio singulari. cuius in desponsatō-
ne / nulla fuit par anima. que nec primā nec
similē visa est ne habere sequentē. ad quā
anagogia traduceret cāntica canticorū. Nil
preterea dubitandū / quin creberrima libe-
ritas iocunditate cantauit ista dum viue-
ret. Et primo de anima filij. scilicet chri-
sti videamus. Hec itaq̄ fuit absq̄ vlla du-
bitatione pfectior. sed nūc talis / cui pro-
prie conueniret hoc epithalamium. Did-
isti enī si memineris h epithalamium solū
puenire anime p statu vie. duz desponsata est
solum in fide. spe. et caritate. postulans cū
omni desiderio completū in re et eterni-
tate. **Discipulus.** Demini id te posu-
it se in libello de canticorū origine. tertio to-
mo seu p̄tione / principali. Vbi de anago-
gicis nuptijs / multa notata sunt. Nūc an-
adueto / nūc fuisse christū fm mentē seu
portōne anime supiorē nisi beatū. q̄uisq̄ in fe-

riori viator extiterit. cui portio nō aptat
prie desponsatio cū deo sponso. **Magister.**
Animaduertis prie. tamē qualē habuerit
mentalis desponsatio anime Marie differ-
rentiā. Sicut attende. et singularē inuenies
in qua matrimonij fuit ante confirmatio-
nē in pria. semper ratum in via. Volo dice-
re taliter cōfirmatū q̄ neq̄ repudiū p mor-
talem fornicationē potuit intervenire. nec
offensio quēnis per originale aut veniale
maculam. scdm duplicem in Elisabeth et
in Johanne nūc inductā conditionē. **Discipulus.**
Elevatis pie consideratio-
oculis / intueri videor Mariam / fm dicta
tua / proximam valde nunc fuisse cubiculo
sponsi. nec obstitisse ad consummationē
matrimonij spūalis / p̄ter velū vel cortinā
enigmatis vie / tegentē cubiculū quod sic
peruū nō erat igressus. **Magister.** Ter-
nis acute. nōne tu vides a fili / q̄sto Maria
desiderio / p̄sumationē in gloria / matrimo-
nij iā iuchuati et rati p grām p̄firmatā / op-
tabunda quesierit. nō quidem impudētia
quasi meretricia. rapiente virum vltro. sed
verecūdia virginali. per insinuationē for-
matā reuerentialis pudicie verbis. pete-
bat quod optabat / cōi voto cū spōso. nec
enim tepidior erat sponsi ad sponsam zelus
donec introduceret eam in domū matris
sue. et in cubiculū genitricis sue. omni des-
inceptus ab arto velamine quādo facie ad fa-
ciem videre sibi dabitur sponsum et vnum
fieri cū sponso. Itaq̄ iaz non duo. sed vnus
spūs / federe perpetuo nubentur. **Discipulus.**
Hinc ille voces amoris interrupte suspirijs
Hinc allocutiones alterne. Hinc mutue
collandatiōes. Hinc cursus et recursus cre-
bri subitq̄ spōsi saliens tripātis seu tripu-
diātis. **Audi spōsam.** Verecunde petens
te spōsus. Oscule me osculo oris sui. Tra-
he me post te. Indica mihi quē diligit aīa
mea vbi pascas. vbi cubas in meridie. Fa-
sciculus mirbe dilectus meus mibi. in vbera
mea cōmorabitur. **Deinde cū pulcritudis**
nē spōse laudasset spōsus. spōsaq̄ de spōso
sile fecisset. Considera q̄ apte vel q̄ verecū-
de / ddit itelligi / nil restare nisi secretū igres-
sum cubiculi. Leculus inq̄ noster floridus
Sed redeo ad osculū. Amor igne-
us est. lapades ei? lapades ignis atq̄ flā-
maz. Propterea neq̄t se i se p̄tinere / quin
assimilationē q̄rat sibi facere. semp inq̄et
est quisq̄ p̄tingat ad intimū rei quā diligit

Vocat in q̄ diuin⁹ Dionys⁹ vim amoris esse qd̄ semp mobile, incessabile, calidum, acutum, feruidū supferuidū. Quid igit̄ estis mas/faciet sp̄sa talib⁹ ad sp̄sum succensa flāmis amoris, nisi q̄ inq̄rat intimos am̄ p̄lec⁹ suos, vt in illis refrigeriū inueniat tota toti p̄iūta. Expectat tñ pudicitia v̄ḡnalis tps bñiplaciti sponsi, diēq̄ statutum p̄ nuptijs anticipare non audeat. Facit in terea qd̄ sibi fas est, petit ad solaciū, petit ad refrigeriū estuantis, ardoris sui/ osculū sponsi/castissima suauitate iocūdū. Osculet̄ me inq̄ osculo oris sui. Vidi raptrā v̄i di exultātem extra se sp̄sam. Ip̄a petit osculū nec explicat cur⁹. Cur ita. Reputat ei illud oēs intelligere qd̄ solū cogitat, qd̄ vni cum desiderat, qd̄ totū cor occupat, sic illa philocapra de dño. Si tu sustulisti inq̄t eū dicitō mibi? Discipulus. Edissere rogo, cur nō p̄tenta fuerit, osculet̄ me, sed sub infert osculo oris sui? Magister. Disti- ctiō vulgata est, et alias diligentissime deuotissimeq̄ deducta de triplici osculo. Hoc quidē pedis, Hoc manus, Hoc oris. Hic triplicē repies differentiā in osculo oris p̄ ditione hui⁹ vel illius aie. Osculū d̄ppe datur aliqui i signū recōciliatiōis. Sic pater euāgelicus vidēs a longe filiū suū venientē a regione perditionis et egestatis, misericordia motus occurrit et cadēs sup colliū eius oscular⁹ est eū. Quis vero dat osculū in signū noui mūeris seu bñdictionis, si cur ysaac benedicēs filio osculuz petijt ab go. Porro dat osculū ad solū amoris nō tā iudiciū q̄ exercitiū, sic p̄ pater et pia mat̄ filiū osculat̄ infantulū, sic castissima p̄iūp̄ maritū. Cōpetit qd̄libet osculū si tropolo giā attēdis aie viatrici q̄renti deū, et h̄ fm triplicē aie statū. Petit osculū recōciliatiōis aia, petōz et offense p̄scia vt sanct. Ex plo martini, sanātis osculo leprosiū. Petit osculū bñdictionis, aia nō satis opulēta sed egēs mūerib⁹. Petit osculū exercēde dilectōis mutue aia, iā i oib⁹ bñ p̄scia, nihil req̄rēs nihil intēdēs in osculo p̄ter amorē vt amet̄ et amet. Discipulus. Nunq̄d elicere nō vis, solam inter omēs et sup omnes anias viatrices, aiam Marie positam fuisse tali osculo tercio, dei sp̄si sui, dū viueret. Erat siquidē tota semp mūdissima, nunq̄ egēs reconciliatione, erat gl̄ia plena, sup oēs benedicta, non egens nouis muneribus licz augerentur ip̄a, tamē magis amari et amay

re, dilectōz suo frui prime iam ad statum patrie/pop̄tabat. Magister. Recte con- tectura, ad singulārē nostrē bñ laudē, v̄ez ad edificatiōē alteri⁹ cuiusuis anime, fas habes obseruare, quo pacto sine p̄sūptiōe possit ip̄a petere que peccatrix est/ osculum sponsi et dicere cum modestia. Osculetur me osculo oris sui. Que consideratio dat aperire tanq̄ mistica claus / parabolicas locutiones canticorum, ad triplicem statū repertum in animabus. Quorum primus dicitur incipientium, Alter proficientium Tertius perfectorum. Sed est aliud qd̄ attēdas, in osculis castis et licitis Jesu sp̄si. Unum corporale fuit, Aliud sacramentalē, Tertium figurale. Ecce reductis ad beate Marie tempora lumibus fidei/ conspicio beatam istam matrem/ virgineo so- uentem gremio, speciosum forma p̄e filijs hominum puerum Jesum, quem de oscu- labatur erebro, recipiens vicissitudinem osculi, cum amplexu tenerrimo a semetip̄ so. Quis mihi det te fratrem meum fugētem vbera matris mee, vt inueniam te so- lum foris, et deosculer te, et itaz me nemo de spiciat. Felix prozsus extitisti, vir Marie iuste Joseph, cui totiens concessa sunt oscula blanda pueri Jesu, que gestare manibus, sinu refouere, brachijs amplecti, pe- ctus dei capax/ tuo pectori stringere cū om- nibus puericie gratissime blandimētis to- tiens meruisti. Quotiens intuitus oculorū beatorū, tibi sponseq̄ tuē letos af- flabat honores. Quotiens iocundissima v̄ix, diuinos vobis spirabat amores. Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat, tan- q̄ vere cum filio hominis, filius esset dei. Ista dum dum dicitis, dum opras, dum miraris, quare non sacerdotium recogitas tuum, rationē cuius tibi fas est quotidie filio dei et hominis/ oscula dare, ipsum cer- nere, ipsum gestare, contrectareq̄ manib⁹. Dicam mirabilibus, q̄ nec ipsi Joseph concessum est. Potes sacramentaliter ip- sum manducare, qui est panis vite eterne, qui dat vitam mundo, qui mutabit te in se, vt h̄s ipse in eo et ipse in te, vt dices cum apostolo. Vivo iam non ego viuit autem in me christus. Discipulus. D ego noui quid loqueris, sed hoc ad p̄fusio- nem miseri peccatoris, qui et sumit christū et sacramentum osculatur et fruitor oscula- to per sacramentalem vnionem. De mib⁹

7

De sacro h. 200

q̄d̄libet q̄t̄ q̄t̄ d̄t̄

kk4

Tractatus Secundus

Quotum vereor illud improprium frequenter impingi posse mihi quod inde nequissimo/benignus intulit agn? **O** Juda, osculo filium hominis tradis? **Magister.** Prohibeat a seruis suis hoc inproprium deus, faciens ut dignitates osculi sacramentalis/semper attendant eminentiorem esse/quam fuerit presentie corporalis, maxime iuncta cibatione. Reges enim qui manducasset partem carnem christi, ut puta genam vel auriculam, mansisset in christo et christus in eo. Sicut nunc fit dum talis adest nobis velatus, et vere deus absconditus, totus manducatus, manducans et nos totos. **Felix** anima sacerdotum, felix et ceterorum christiano/rum/qui post esum et potum inebriatis lenificatis, et confortatis preclarissimi huius sacramenti/huius benedicti fructus virginici potest ex sententia dicere **Sub** umbra illius que desiderabam sedi, per otium contemplatiue quietis. **Et** fructus illius, sit in accipiente umbra miserat? dulcis gutturi meo **Introduxit** me rex in cellam vinariam, ordinavit in me caritatem ut nihil plus amarem, nihil plus desiderare, quam summe amabilem et totum desiderabilem. **Fulcite** me floribus sanctarum affectionum, stipate me malis ordinatarum affectionum seu meditationum, quibus abundat hortus vester. **O** filie hierusalem que est celestis libera/mater nostra. **O** beatificate anime, quia amore langueo, quia vulnerata sum caritate. **Et** hinc est iste pallor meus/hinc ista nigredo quia iusticie sol conturbavit me, vulneravit me, decoloravit me, servide dilectionis amore seu ardore. **Angeli** quoque concives vestri, custodes civitatis hierusalem amici sponsi, filii matris mee, que est gratuita bonitas diuinitatis pugnauerunt contra me, sed pugna felicissima que carnalia desideria trucidat. **Posuerunt** me custodem in vineis sanctarum operationum. **Vineam** quoque meam non ego tam custodivi, quam ipsi de mandato sponsi. **Hec** inquam verba inter suspiria cudit sponsa, ut puta tota sobrie ebria, tota feliciter caritate vulnerata, quam cadentem et spasmatam/zelotes sponsi, ut brachia suscepit sua, leuavit caput leua, a leuando dicta **Hec** sponsa/quis sobrietemulenta/ad presentiam sponsi respicit, et suspirabunda trahit de imo pectoris vocem **Leua** eius sub capite meo, et dextera illius amplectabitur me. **Discipulus.**

Jam siste obsecro, vides ne, quo te petra bit estus cum sermo tuus erat de osculo. **Dic** si quid habeas amplius quod afferat **Magister.** Plane multum, tam in bonis bonum, quam in malis malum. **Ue** ve carni et sanguini. **Quis** offerre sermo pudice auderet? **Quid** enim nequius quam quod cogitavit caro et sanguis? **Discipulus** **Re** precor ad amatoria cantica/ad miscellam satiram et tragediam/mordaces/vel comediam lubricam vel sordentes eglogas, sola nobis anagogia/ditinos cetera amores **Magister.** **Hones** probe, qui conuivio veras iuduci nuptiali funereas tubas trachere, atque sulphureas amoris infansisti redas incendi/perhorrescis **Sed** quid tangis de osculo figurali dum vel crucem, vel imagines, aut reliquias sanctorum/sanctarumque/quispiam osculatur? **Discipulus** **Puro** post passionem filii beata mater eius crucem crebro fuerit amplexata, omniaque loca ubi steterant sacri pedes eius/sedula de osculatione coluerit. **Sed** neque fuerat ex pers sacramentalis osculi, de quo locus est sicut nec exemplar illud duplex/pnie. **Maria** magdalena et egiptiaca, quibus prius intrauerunt thalamum sponsi/sublato velamine, nec gliosus Dionysius/in morte carere voluerit. **At** vero quid sit os dei sponsi/et quid osculum/subtiliter edisserere si potes/cum sit incorporea diuinitas? **Mag.** **Vocas** iter ad distinctionem oris et osculi trimembres, **Os** huius dei patris, os filii, osculum viri usque quod est spiritus sanctus. **Os** suum aperit christus, huius labia distillata mirabilis prima mortificationis virtutum, cuius tot sunt oscula/que verba. **Ipe** similiter cum patre et spiritu sancto/aperit ora prophetarum. **Aperit** et os predicatorum et doctorum/qui sapiam erudiat/porrigit oscula volentibus. **Dicuntur** autem predicatorum os dei/ideo quia sepant pseudo sa a veri. **Discipulus.** **Iuge** duplex hoc osculum vltimum ipsi tropologie vel allegorie adolescentulis, satis enim patent et sobrios edificanti, et in primo consistit. **Magister** **Deus** sicut est vnus et vnominus per essentiam et proprietatem/sic est per anagogiam symbolica/oinominus. **Ita** vnus est multiplexque. **Sci** ens itaque deus nos paruulos et balbos/voluit instar nutricis frangere verba sua, quibus ipse nobiscum, et nos secum/intelligibiliter vtrinque loquimur. **Locessit** igitur locutiones transumptiuas a re cognitarum similitudinibus assumptas, tam abundanter ut nihil inueniat

quod non valet ad ipsum trahi nominan-
 dum quod loquendi genus appellavit Dio-
 nysius symbolicum. de quo et scripsisse notat li-
 brii. sed ad Latinos non peruenit. Hoc typo-
 loquendi. deus pater habet os. et filius e-
 ius increata sapientia. potuisse se gloriatur.
 Ego inquit ex ore altissimi. potuisse se gloriatur.
 ta ante omnem creaturam. **H**abet et iterum.
 Ego inquit ex utero ante luciferum genui te
 Pater itaque diligit filium suum. et filius genitrici
 mutuum repedit amorem. quod vicissitudo dile-
 ctionis. cur non de osculatione nominabitur?
 Et quia spiratio communis amoris emanat
 et flagrescit. quod spiratio quia necit quodam
 modo patris os ad os filii. dici potest osculum
 vtriusque. **S**ponsa ergo. dum quirit osculum sponsi
 pater quod sit illud osculum. quod spiritus est oris
 vtriusque patris et filii. **D**iscipulus. Sed que
 vel quia sunt labia sponsae? **M**agister. Illa
 nimis sunt due vires proprie mentis.
 Vis intellectiva. et vis ei correspondens af-
 fectiva. seu volitiva vel appetitiva. quod duz
 spiritus sanctus. osculum patris et filii. inspiran-
 do necit. et osculatur illabendo. fit mens tota
 deiformis et conformis beatissime trinitati. fit tri-
 nitatis nobile tridinium. **T**raque fit ei memoria
 fecunda. parens verbi cum acies intel-
 ligentie. ueritur super ipsam. ex qua simul
 conuersione. spiratur amor. communis vnus
 us et eiusdem voluntatis. **H**ec est species et
 imago pulcherrima. et conformata et assimi-
 lata diuine trinitati que per gratiam est id
 ipsum quod deus per naturam. **E**cultrabat
 ad hanc assimilationem pertingere spiritus
 marie. suspirans et estuans assidue desiderio
 sponsi sui. **O**sculet me osculo oris sui. Quid
 queris o beata. quid osculum sponsi petis o
 benedicta. quid est illud osculum nisi spiritus
 eius. qui vnus superuenit et in te. quando
 vnus altissimi obumbravit tibi. immo iam pie-
 rat. nec postmodum recessit a te. quod dominus sem-
 per tecum. **S**ed quid affectas o pulcher-
 rima mulierum. **S**entio quod requiris. et si dis-
 simulare videaris verecundia. **T**hama-
 lamo sponsi. prima es. gaudens osculo oris
Sed et leua ei sepe sub capite tuo. **E**t in
 vbera tua comoratur. te amplexans. te osculans
 quod tibi vis amplius? **L**erte non dum subintroi-
 sti secreta cubiculi silentia. vbi federe ppe-
 tuo. in inuicem sumet. **I**n queta es donec
 introducat te et tu illum in domum matris tue
 et in cubiculum genitricis tue. **E**t quod ista ma-
 ter tua. nisi diuinitas sua. vti quod oium crea-

tric et gubernatrix. **E**t quod domus eius. quod al-
 tera si non eternitas amplissima. **Q**uod de-
 nique cubiculum nisi sum altissimum occultissimum
 mus dei patris. in quo sponsus tuus quiescit
 perenni felicitate. **H**oc cubiculum intrare. et
 hoc quiescere. delectari. secundarioque deside-
 rabunda suspirans. presabas quod sit istud. **E**t
 ultra bunt sancti in gloria letabuntur in cubili-
 bus suis. **F**alloz. si non hec ipsa quod diximus ex-
 pressisti. sponsum inuenies et dicēs. **T**enui enim
 nec dimittam. donec introducam illum in domum
 matris mee et in cubiculum genitricis mee **E**t
 ecce nunc obtraham quod spasi tenes. que deside-
 rasti possides. que credidisti vides. quem
 dilexisti. tota complectens ipseque secunda fruere
 in eternum. **D**iscipulus. Quid sibi vult spon-
 sus iste suus quod vnus suam vnice dilectam matrem
 distulit introducere. secum in cubiculum felici-
 tatis eterne. quoniam latrone de cruce prius in
 hoc cubiculo collocauit. **A**udiente matre
 et inosolabiliter anxiante. pertranserat enim
 gladius animam eius. **A**me dico tibi. hodie eris
 mecum in paradiso. **M**inissime iesu. **E**t vbi
 erat mater tua. nisi in dolore continuo remanens
 in hoc seculo. separata etiam a corpore tuo quod
 inclusum iacebat in sepulcro. **V**ere ter-
 ribilis in conspectu deo super filios hominum. **O**cer-
 te verissimum quod erunt nouissimi hominum. **Q**uis
 hoc estimasset. quod credidisset. quod sperasset
 assumit ad glorie cubiculum latronis anima. et
 anima matris relinquit ad lamentum. **T**ui et longo
 tempore patet ingressus ad idem sponsi cubiculum
Potuit inuidia sibi facere glificat ipse la-
 tro. si non fecisset eam caritas vnus cor et vnanimam
 animam cum eo. **S**uasit eadem caritas. quod qurens quod
 dei sunt hinc vitam in patientia. propter dectos
 dei. pro se et se docedos de misterijs vere fi-
 dei. **E**t quod desiderium christo pro incolat huius
 plonagatione plus et plus aduactum est. tan-
 to hinc in adeptione super omnes plus gaudium
Magister. **C**ocernit bece responsio tua/
 prolongationem huius miserie. in ista amo-
 rosissima per annos multos que per oscu-
 lum pedum primus mundata. post heremi-
 cola diu fuit. **S**ic discipulus ille quem di-
 ligebat iesus. vsque ad senectam vixit et seni-
 um. **T**angit ignitus martyr Ignacius scri-
 bens beate virgini. cum superstitis vite sue
 vt ceteros ex se et propter se et in se confortaret
Lui etiam beata virgo rescripsit vt exultaret
 in deo saluari. **P**orro quod te docuit o Lu-
 ca medice carissime. primas euangelij tui
 partes. nisi solum talium conscia ego prius

Annotatio in xij / cum id scriptum per lucam

Lucus

Tractatus Secundus

dentissima .cui te familiarem conciliarat
castitas. quia nec vxorem nec prolem ha-
buisse narraris. Per te/precursoris annū
ciatio. conceptio. exultatio. natiuitas. cir-
cumcisio cum nominis impositione nob
patent. Per te canticum Zacharie. Per te
totius incarnationis christi misteria. nos
bis tradita sunt. Per te cantica canticorum
Marie/ et illud Simeonis pueri Jesu fe-
lix intentio describunt. et quo alio nisi Ma-
ria reuelante. **D**iscipulus. Ardet animus
multa querere sup enumeratis euangeliū
materijs. quos omnes conseruabat Ma-
ria. conferens i corde suo. ac pinde magni-
ficās dominū et exultās in deo salutari suo
Sed cepto curramus itinere. post odores
ynguentorū tuorum / quē spirant amoris
cantica. de quib⁹ post osculum subditur.
Quia meliora sunt ybera tua vino. fragran-
tia ynguentis optimis. Dic quid sponsa
singularis sibi volebat. tanq̄ osculi causā
subdens. quia meliora sunt ybera sponsi
super vinū. Que sunt hec ybera? **M**agister.
Si dixerō q̄ ybera sunt amor vel
amores. nihil errauro/ quoniam omnia for-
titur amor vocabula / instar dei. quia deus
charitas est amor est. os. osculum. ipse ybe-
ra. ipse ynguentum fragrans. ipse oleū effu-
sum. ipse nardus. ipse fasciculus mire. ipse
equitatus dei. ipse botrus cypri. ipse lectul⁹
ipse flos campi et lilium conuallium. Quid
moror p̄ singula. Ipse per denominatio-
nem participatam. vnus omnia in omni-
bus. cuius natura si perfecte cognoscereſ
cessaret linguarum necessitas. Ipse sibi to-
tus et vnus sufficiens lingua esset/ sufficiens
oculus. sufficiens auris et naris. et gustus.
et tactus. immo vero nullum esset per essen-
tialē proprietatem. sed per eminentiam
singularem. **D**iscipulus. Cur ista p̄mit-
tis? **M**agister plane. ne prestoleris amo-
ris cantica exponendo posse finire. qui cer-
te infinitus est. cuius q̄ntitatem (non mo-
lis. sed perfectionis) accipientib⁹ / semper
est aliquid vltra recipere. Non expectaues
ergo. totam salomonis canticorū et Ma-
rie seriem posse/ nos decurrere. qui nec du-
os versiculos vtriusq̄ cantici. immo nec p̄-
mū versum satis attingere penetrareq̄ va-
lemus. **D**iscipulus. Et si de deo nil p̄-
fectum possumus eloqui/ conemur tamen
more puerorum/ nos balbutiendo solari
Dic aliquid idcirco de yberibus sponsi. et

sponse de quibus additur tertium osculum q̄
meliora sunt ybera tuo vino fragrantia yn-
gentis optimis. Et quia viu⁹ est sermo di-
scōm apostolū. potest tamē cū quolibet et
ad quēlibet loqui. Propterea si reliquas
canticorū p̄tulas quādoq̄ cōmiseris/ si
erit igratū plurius tractat⁹ tollēs fastidiū
Magister dic h̄ loco magis. **A**ico. **S**lira postil-
lator ad lram. q̄ sūdamētiū est allegorietro-
pologie necnō et anagogie. Dicit in q̄ pro-
noie isto ybera/ iudeos h̄re amores. ob eā
uocationē nois hebrei ad amores et ybera
Hieronym⁹ ybera secutus est hebre⁹ amo-
res. **D**iscipulus. Transi. inuenies tale
positū mille locis in biblia. Pro q̄ sedādo
sc̄psit olim volumē egregiū p̄ceptor noster
S. Cardinalis Lameracen. cuius sniam
alio loco dum inquirā/ pandes spero. **M**agister.
Pandā. tu nihil hic calūniabi-
le vel aduersum reperies. si modos loquen-
di typicos seu figuratiuos/ attenderis. q̄b⁹
res etenta significat p̄tinentem et econ-
tra. Continēt autē ybera cū peccatorib⁹ ipm
q̄ sedō amoris est radicalis. Laudās igr̄
ybera laudat amores/ q̄ meliores sint vino
fragrantes ynguentis optimis. **V**ideo illis
co. q̄ nō surrexit incōgruitas si sp̄sō dens-
tur ybera q̄ cor habet p̄pletū et estuās amo-
rib⁹. Siue dicat ergo meliora sunt ybera
tua siue meliores sunt amores. **A**nagogia
probat vtrumq̄ verum sciens q̄ amor di-
uinus nescit sexum apud quē non est mas-
culus neq̄ femina q̄uis dicatur sponsus
et sponsa. **D**iscipulus. **M**oc obseruandū
arbitror pro deuotiois ne se carnalib⁹ inuol-
uant simulacris. **V**ideo proinde q̄ nec
lac yberum nec vinum nec ynguentum sit
aliquod corporale. **N**ihilominus causam
transumptionis et comparationis licet in-
quire. cur ybera vino sint meliora cum
sponsus duxerit sponsam in cellam vinarī-
am. **C**ur rursus inuitans clamauerit p̄-
q̄ dixerit. Bibi vinum meū cū lacte meo
Comedite amici et inebriamini charissis-
mi. **M**agister. Bibi itaq̄ vinum spon-
si/ sponsa vinarie. sed per ybera sponsi tras-
fusum et lactatum. **A**liquin debile nunc
cerebrum sponse. vini puri virtute turbas-
retur. **E**xemplum dant nobis nutrices q̄
paruulis infantibus si sagaces sunt/ vi-
ni puritatem non ministrant. sed quod in
suū lacauerunt est. **S**it enī hac rōne nus-
trici ybera meliora vino. nō sec⁹ in yberib⁹

sponsi. qui propter sponfam/in incarnato
 n: lacteus factus est. Conati sunt philoso
 phi sugere vinum sapientie de vberib' pri
 me cause dum inuisibilia dei per ea que fa
 cta sunt cognouerunt. sempiternam quo
 q's virtute eius et diuinitatem. Concalue
 runt et estuauerunt et inflati sunt vino mul
 to. de calice aureo babilonis. et ebriati/
 dati sunt in reprobam sensum. et obscura
 tum est insipientis cor eorum. Rationem di
 cit apostol' q' cum cognouissent deus/ no
 sicut deū glorificauerūt. neq's gratias ege
 rūt. Habetes vinuz sine lacte q' plane lac me
 lius est. p'fertim dicitur ex vino vel factuz
 cuius pot' inebriat. sed sobrie sine luxuria
 Accipe signum ebrietatis nocte simul. sil
 et causam in philosophis. q' veritatis stu
 dio tam vehemēter intēti/ nihil de amando
 deū toto corde. tota ania. et tota mente. for
 timidine. scrutati sunt. Quid mirandum si
 defecerūt scrutates scrutinia. si per erroris
 precipicia cespitantes impegerunt/ potati
 vino mixto veneno omnū vitioꝝ. nec q'li
 umcūq's sed nephandoꝝ q'lia notauit apo
 stolus. q'uis non omnia que in occulto fi
 unt ab eis inq'turpe est dicere. Et cum q'
 fiunt nisi cuz illa meretrice que apud Sa
 lomonē allicit dicēs. Veni inebriamur v
 berib'. **D**iscipul'. Fugiam' ocus hos
 vborum feroces. q' de vberib' et amoribus
 loq'mur/ fragrantibus optimis odoribus
Magister. audiamus potius aure pie
 tatis et fidei/ matrem virginem et filiam ma
 gnificantē dominū et exultantem in deo sa
 lutari suo. Cuius nomē est oleum effusum
 quod sanat incipientes. pascit proficientes
 delectat proximantes **D**iscipulus. Ve
 rum et si sperat intentio querere de certis v
 siculo. cur maria/oleum sue magnificatio
 nis et exultationis/ p'tinus intulerit. Quia
 respexit inq't hūilitatem ancille sue. Nihil
 ominus exponi prius opto doctrinaliter/
 quid p'rie sit magnificare deū. et quot mo
 dis fieri reperitur. **M**agister. Pertinēs
 est inq'sitio talis. Igitur accipe q' magnifi
 care dominū nihil aliud est / q's magnū si
 gnificare. Non enī facim' deum aliter ma
 gnū. Sūt autē modi significandi magnitu
 dinē dei/ sine nūero. in genere duo. Unus
 interior in anima cognoscēte et diligēte de
 um. Et enī fide speꝝ caritate magnificat in
 aia de'. q'm magnus ab ea et in ea significa
 tur. **D**od' alt' est exterior tā mltiplex q's va

ria sūt signa q' repñtare pñt ab extra magni
 tudinē dei. Quidē enī significare nisi ali
 qd intellectui repñtare. Sūt h' p' voces. sit
 p' colores vel spēs colorꝝ. sit p' obiecta q'ru/
 liber lesuū. sit p' enigmata figuraz in scptu
 ris scis. sit p' reuelatiōes misterioꝝ. **L**ocu
 sit idcirco cāticū suū vgo brā sub attestatō
 ne diuinarū locutionū q's fec' dñs ad p'ces
 n'fos Abrahā et semini eius in secula. **L**o
 seruabat oia vba hec p'ferens in cor: de suo
 nūc **E**laie p'phetiā de virgine paritura. **H**e
Dieremie vaticiniū q' mulier circūdabit
 vix. **H**ūc ebdomadas danielis. **H**ūc por
 tā clausam **E**zechiel cū templo toto **D**i
 scipul'. Desc'pisti qd est magnificare dñz.
 qm est significare dñm eē magnū vniuersa
 liter p'fectū. **S**cio/ qm significare fm grā
 maticos est aliqd intellectui repñtare. qui
 tractat de modis significādi. sup q' b' **L**eti
 logiū cōposuisti. **S**ūt in sup varij modi (si
 cut notas) magnificādi dñm scz bñdicere.
 scāficare. glorificare. p'dicare. exultare. p'fi
 teri dño. laudare/ et ita d' silib' quoz cātica
 memorant. Inq'ram' igit' de singul'. **D**ic
 qd est dñm bñdicere. **M**ag' h' est signifi
 care dñm eē bonoꝝ datorē. factorē vel do
 natorē. q' suū dicere facere est. dicit et facta
 sunt. Ita suū bñdicere eē suū bñ agere. **D**o
 mino autē bñdicere significat verbū bñdi
 ctionis illi fieri v' dirigi. vt ibi. **S**āci tui
 bñdicāt te **D**iscipul'. **D**ic qd sit scāfica
 re nomē dñi **M**ag' h' est significare dñz i
 scitate et mūdicia p'fectū. **Q**uid autē sit scital
 dñi et noticia et mūdicia/ hēs alibi **D**isci
 pulus. **D**ic quid est exultare in deo saluta
 ri n'ro. **M**agister h' est significare deuz
 esse saluatorē n'rm et salutare vel saluationē
 nō q'licunq's signo/ sed modo leticie/ exteri
 se p'dentis et q'si se nō capet v' lteri' salientis
Discipulus. **D**ic quid est confiteri do
 mino. **M**agister hoc est significare cer
 to signo/ ipsum esse dominū. **E**t hoc mlti
 pliciter. vel quoniam bonus. vel quoni
 am in eternū misericordia ei'. vel quoniaz
 laudabil' nimis et magnitudis ei' nō est fi
 nis. vel quoniaz peccata dimittit et p'stabilit
 est sup malicia. aut ex reliq's p'fectoib' suis
Discipul'. **D**ic qd est sacrificare dño
Mag' h' eē significare certis signis adhibis
 q' ille cui sacrificat/ vel in cui' honore p'nci
 paliter offert sacrificiū/ supm' est dñs/ ple
 naria hñs potestatem vite et mortis super
 nos. sicut in animali sacrificio vel occiso.

S. Sicut dicitur p'

Sicut dicitur p'

Sicut dicitur p'

Sicut dicitur p'

Sicut dicitur p'

Magister dicitur p'

Tractatus tertius

Discipulus. Dic quid est gratias agere deo? **M**agister. hoc est significare bona recepta ab eo pure gratis n̄ meritis nostris. **H**odi autē significādi sunt varij p̄ varietate eorum que recipiunt ad significandum corde voce corpore et opere. **D**iscipulus. Dic quid est adorare dominū v̄l colere cui latrie? **M**agister. hoc est significare sup̄emā in omnibus suam dominationē atq; maiestātē. et hoc modis varijs interiori in anima. vel exteriori in corpore aut alijs reb⁹ exhibitis. **D**iscipulus. quid est iubilare deo? **M**agister. hoc est significare magnitudinem eius in bonitate et benedictionibus. modo gaudiū cuiusdam ineffabilis. v̄l aliquando plausu manuum. aliquādo vultus alacritate. Aliquando vultus dilatatione. que dicitur leticia quasi lancia. Aliquando voluptate que dicitur a volubilitate circa rem dilectam. Nonnunq; a delectatione que dicitur quasi lactatō. Quādoq; a iocunditate que dicitur a ioco. Sepius ab alacritate. que dicitur dum habet libet et expeditum vsu corporis vel membrorum vel sensuū et maxime cordis ad significandum leticiam. **D**iscipulus. Quid est deum laudare in sanctis suis. **M**agister. hoc est significare ipsum esse causā sue sanctitatis. Sicut deū laudare in creaturis suis est significare q̄ ipse eas gubernat fecit et regit eas pure gratis et magnificis modis. **D**iscipulus. Quid est alloqui creaturas q̄ benedicant deum / q̄ collaudent / q̄ adorent / q̄ pdicent / q̄ letentur i eo cum similibus acclamationibus? **M**agister. Totum est hoc significare complacentiam quā habemus in beneficijs omnibus que creaturis collata sunt. et hoc varijs modis significandi. pro varietate alloquendi. sicut solemus exhortari p̄ psalmos dicētes laudare dominū in tympano et choro laudate eum in cordis et organo. cū alijs talibus instrumentis oibus. hoc autē est significare cōplacentiam exultationē atq; leticiam quā habemus in recognitione beneficiorū dei. talibus modis representandi. Quēadmodum dare gloriā deo honorem et virtutem et similia oia p̄fectionē importātia nō est aliud q̄ significare talia sup̄eminenter esse in deo v̄l a deo procedere. Et hoc tot modis significādi q̄t modi sunt representandi corde voce corpore et opere. **D**iscipulus. Dic differentiam inter magnifi-

cationem dei / quam faciunt irrationales creature: et magnificationem rationalis anime de qua dicit in hoc cantico. Magnificat anima mea dominum. **M**agister. Magnificatio creaturarum / mensuratur et accipitur a participatōne diuine magnitudinis / cuius omnes sunt participes suo modo. Sed irrationalis natura tantummodo representat artem creatoris. Et ideo dicitur transumptiue sapiētia vel ars eius Rationalis vero creatura / nō solum obiectiue vel v̄l vestigiū. sed etiam subiectiue et formaliter perceptiue / significat dominum magnitudinem intelligit et pdicat. Illi mit in sup̄ creaturas alias immo et seipam q̄si materiā significatōnis diuine maiestatis. deniq; in omnibus sicut in fistulis organoz certificationis / spiritu sancto flante decantat. **D**iscipulus. Bonū est nos hūc ee. Sed vocat sequens versiculus de hūilitate marie. **I**n vero tardior hora / disse ferre suadet ad matutinum diei sequentis. **H**os interim pp̄ijs intendamus officijs. **E**xplicat secundus tractatus.

Sequitur tractatus

tertius dramaticus in cantico **M**arie de respectione humilitatis sue per notulas. **cc.** Prima notula.

Quia respexit humilitatem ancille sue sue. **D**iscipulus. **H**ic sumus. hic prius absoluta est q̄stio / altera die posita sed dilata. **L**ur beata mater / cū magnificationis dñi cū exultatione / n̄ sp̄s in deo salutari suo / cecinit ee respectione hūilitatis sue a dño Exultauit in dñe sp̄s meus in deo salutari meo. Et tanq̄ rō q̄rretur ab ea mox subiungit. q̄ respexit hūilitatē ancille sue. **M**agister. **D**octam formas questionem cui nequit perfecti dari ratio sue responsio / nisi respectus domini causa prius perscrutetur. que non nisi amor inuenitur. **D**iscipulus. **C**onsentio. **F**iat hoc prius notum. similiter et que d est obiectum suū. **M**agister. **O**culus vulneras sp̄sam. ocul⁹ amoris q̄ nullus acutior. nullus penetrabilior. null⁹ ad intimi cordis vulnerationē efficacior dici potest. vulnerasti cor meum ait sponsa in vno oculo tuoz. Non aliter est de oculo sponsi respectu sponse. Quia respectus amoros⁹ sp̄si / sauciat sponsā / vt exclamet

vulnerata caritate, ego sum, vel amore lan-
gueo. Hoc est precipuū in se oīa vel in spō
so membrum. Unde sponsus cum laudas
ret sponse pulchritudinem dicit. Quā pul-
cra es amica mea q̄s pulcra. Por subiu-
xit. Oculi tui columbar. Et quid per col-
lumbam intelligis. si non amorem simpli-
cem? In columba enī spūsanctus cui ap-
propriatur amor. sepi⁹ apparuit. Sic⁹
modū sponsa. in sinuās filiab̄ hierl̄m pul-
critudinē dilecti sui. compationē posuit eā
dem dicens. Oculi eius sicut columbe / de
sup riuulos aquarum que lacte sunt lore et
resident sup fluenta plenissima. Hinc est il-
la duoz mutua postulatio. videri scilicet et
videre. Audiamus modum. Sane dilec-
ta nuper consopita inter brachia sponsi
qui adiurauerat filias hierusalem per ca-
pree cervosq; campos. eo q̄ sunt anima-
lia satis alacria mundaq; / et solitudinis as-
mica / perspicacūq; oculoꝝum. Adiurauit
enī q̄. ne suscitarent. neq; euigilarent di-
lectam. donec ipa veller. Tunc velut elap-
sus ad horam dilectus / regreditur / ardens
videre sponsam et alloqui quod latere non
potuit sponsam. cuius per amorem cor vi-
gilat. Ecce igitur et dicit. Vox dilecti mei
et. Hec est vox amici mei. Loueris con-
festim oculis exclamat. Ecce ipse venit. sa-
liens in montibus et transiliens colles. Et
cur obsecro salit et transilit / nisi zelo sponse
vidende totus rapit atq; tripudiat ad simi-
litudinē capree. binulq; ceruoz. Lasciu-
ens alacris et iocundus. Nihilomin⁹ tan-
q̄s zelotipus explorator. et verecūdus ama-
tor. non irrumpt cubiculū sponsae. s; stat
post parietem respiciens p fenestrā. sp̄s-
ciens per cancellos. Deniq; blandit dicens
Surge prope amica mea. colūba mea for-
mosa mea et veni. Sequit post veni tem-
poris gratā descriptionē. que nouā signat
gratiarū infusionem. aduersitate depulsa.
Quāde mibi faciē tuā. Sonor tua i au-
rib; meis. Uox enī tua dulcis et facies tua
decora. **Discipulus.** Perspicuū fecisti
desideriū qd̄ habet in cānticis spōsus et spō-
sa se videndi. quoniam visio nūcū est pec-
pūis amoris cordialis. Ubi est amor. ibi
est oculus. Nihil amore amabilius. Das
bo tibi dicit Seneca poculū amatoriū si-
ne herbis absq; veneficijs. Si vis amari.
amā. Hoc in amatorijs etiaz fetidissimis
locū bz. q̄to efficacius in pulcerrimis.

Magister. **Hic respectus dei** Mariāz
būilem iure traxit ad amorē suū. vt tota ne-
dū gauderet. sed p̄ amoris magnitudine.
spūaliter exultaret. i. extra se saltaret in dile-
ctū. **Hic etiā respect⁹** corp̄alis in infatulo
Jesu. solabat oēs illi⁹ p̄grinationis labo-
riofissime. dolores et angustias. **Sic** pue-
ricia. sic in adolescētia. donec in cruce vi-
dit exēsum. q̄ visa est semel ab eodē. vñ p̄-
trāsit gladi⁹ acerbissime passiōis / amoro-
sissimū cor vtriusq;. **Pesent amicoꝝ** cor-
da. q̄to intolerabilis anxi⁹ fuit / hic respect⁹
qd̄ dicit neq; verb. neq; scriptis inseri. **Di-**
scipul⁹. **Sup est vero declarandū** qd̄ vel q̄
le sit amoris obiectū. **Mag.** **Videor**
mibi fas dicere. q̄ pulcritudo vel pulcru.
Nihil enī amat sub rōne turpitudinis. sed
tūmodo sub rōne pulcritudinis et pulcri
vel speciosi. vel formosi. Hinc dicitur est de
sapia. q̄ pulcritudinē illi⁹ admirabit ocu-
lus. **Discipul⁹.** **Flunqd̄** diuersa vel ad-
uersa est positio taz p̄his q̄ theologis po-
nētib; bonū esse qd̄ oia appetūt. et ita ratio
boni vel appetibilis / est amoris obiectum
Mag. **Dulce** sunt rōnes appetibilita-
tis / q̄ in vnā p̄ueniūt pulcritudis. sic et bo-
ni et finis et p̄uenientis vel p̄fecti vel britu-
dinis rōnem. **Discipul⁹.** **Expone** p̄se-
quenter q̄ est rō pulcritudis vel pulcri
Mag. **Pulcritudo** fm Aug⁹. est eq̄litas
nūerosa **Discipul⁹.** **Est** igit pulcritudo
in sola q̄titate cū nūerus sit sp̄s q̄titaris.
Mag. **Accipit** hec eq̄litas. neduz ex rōne
molis corp̄alis s; p̄fectionis spūalis. Sicut
nūer⁹ nō p̄ q̄titate discreta realr. sed forma-
liter fm aliquos. Sed vel pbabili⁹ fm ali-
os soli⁹ rōnis. q̄lis in deo p̄sonisq; diuini
inuenit. q; alia rōe et ydea / dicit⁹ est homo
alia equus fm Aug⁹. et h̄ fm modū intelli-
gendi diuinā essentiā / p̄ relationē ad crea-
turas. siue sit iste mod⁹ intelligendi in in-
tellectu diuino. siue sit solū in intellectu an-
gelico. **Discipulus.** **Sufficit** hec teri-
gisse de diuina pulcritudine p̄ verificatiōe
diffinitionis illius. q̄ pulcritudo est eq̄lis-
tas numerosa **Hūc** ad apta pulcritudines
sponsae et sponse quales posuit Salomon
in canticis. simul aptum faciens de differē-
tijs talium nomiū. pulcrū. formosus. sua-
ue. speciosum. decor⁹. **Rursus** de nomi-
bus sponse q̄ ē amica / soroz / columba / im-
maculata / tota pulcra. et ita consequenter p̄
singula membra discurrere tam sponsae q̄

3

amoris obiectum

pulcritudo fm Aug⁹

LI

Tractatus Tertius

sponse: **D**agister. Rem erigis q̄ sua
prolicitate fastidium. vel sua breuitate po-
terit obscuritatem afferre. nisi fortassis in-
uenirem compendium. **D**iscipulus.
Placet inuenias: **D**agister. Ecce tot
pre manibus habent expositi es doctoruz
tot similitudinum hic positarum. tot insu-
per distinctiones pro qualibet dictione ma-
gistrales. tot denum quadruplicis sensus
scripturarum adaptaciones. ad diuersa spi-
ritualium genera nuptiarum. **S**uppona-
mus hec omnia nobis. et pauculas de pul-
critudine sponsi et sponse. et dei et anime si-
militudines hic positas. elucidare curem?
Dicentes in primis. q̄ formositas et spe-
ciositas. et pulcritudo et decor. frequenter
accipiuntur sinonime. **N**ihilominus pul-
critudo. ultra formositatem dicere videtur
quandā coloris suauitatem. cuius defectus
non tollit formam. **F**lora sum in q̄ sponsa
sed formosa. **D**ecor autē refert ad modum
et decentiam gestus et ornat. cum quadā io-
cunditate. leticia vel alacritate vultus. tot
tiusq̄ corporis gest. **P**orro speciositas om-
nia simul dicit. vt ibi **S**peciosus forma pre
filijs hoium. **E**t illud. **S**pecies panis di-
gna est imperio. **E**xemplū in imagine. cui
possem? **P**rima lineamenta considerare. q̄ nu-
merosa sit sub equali p̄portione formata. et
formositas inde resultat. **C**onsiderem? se-
cundo colores superinductos accomode
singulis lineamentis. vnde redditur pul-
critudo forma. **C**onsideremus tertio in ima-
gine viuente. alacritatem facie et oculoꝝ leti-
ciam et decentiam. et in omni gestu modestiam
Sic ait poeta de venere. **P** Enea. et letos
oculis afflarat honores. **E**t dicit **V**ulgo.
Leste dame ē de bel mam treug et est byen
adueniant. el est simple et toyē. **P**otemus
vltra q̄ pulcritudo picture vel imaginis
refertur ad ipam tabulam que p̄inde pul-
cra nominatur. **A**ddamus p̄terea. q̄ pul-
critudo maxime refert ad exemplar. si p̄ om-
nia cōformis est imago. vel exemplatū suo
exemplari sit licet exemplar istud turpissi-
mum. **S**ic dicimus bufonis imaginē in-
de pulcra. sic bubonis et vespilionis. **E**c-
ce inquit bufonem pulcre pictū. **P**atet. p̄
inderatio cur limea dicitur turpissima. cuius
tamē figura. prima est pulcerrime figuraz
scilicet hūane. **E**t vero q̄ deficit ab imita-
tione perfecta. reputat inde turpior. quo
imitatione videbat p̄mior. **¶** **Q**uibus

ita notatis de pulcritudine generaliter sa-
cillus est applicatio ad pulcritudine aie rō-
nalis spūalis. que imago est b̄ndictissime
trinitatis. in qua potentie tres principa-
les aie scz memoria. intelligentia et volū-
tas. sunt tanq̄ lineamenta qualia sunt in-
delibiler imp̄ssa. nec tollunt etiam a dam-
natis. **E**t ex dona gratiaz variay. virtus
tum. donoz. beatitudinū. sunt sicut colo-
res superinducti. **R**ursus opationes inde
puenientes. decorē sup addunt. **L**andem
in omni pulcritudine spūali. tāto b̄re trini-
tatis imago formosior est et pulcior. et h̄is
plus decoris. **E**st repitur suo exemplari sci-
licet eidē beate trinitati cōformior. **E**t ad-
uerso autē de turpitudine. deformitate. de-
spectu. dedecore. et stat sentiendū. **¶** **D**isci-
pulus. **N**aturā pulcritudinis ad oculum
sicut dicit ostēdisti. et quia turpis est pars
q̄ suo toto non cōgruit. pulcritudo q̄ totū
et vniuersa partū multitudinē confurgit.
restat exponere pulcritudines membrorū
singuloꝝ. **S**ed antea differē oium distin-
ctiones vocabuloꝝ amica. sp̄osa. soror. co-
lumba. dilecta. quoniam de alijs anie noib/
satis stat et p̄missis. vt q̄ ē sp̄osa. formo-
sa. **T**ota pulcra et immaculata. q̄ bene colo-
rata et munda p̄omia. **¶** **D**agister. **A**mica
dicit ex mutua cōicatione secretoꝝ. q̄ si ani-
mi custos vel altera mea. cui est idem velle
et idem nolle cū amico. **S**p̄osa dicit p̄
spem fecunditatis. plis. vt sint vni p̄ncipiū
in p̄ductione et educatione filioꝝ. nō q̄ sit
iam matrimonii p̄summatū. **A**liq̄ dicit
iunx et nupta sed in specie p̄tracta. **S**p̄o-
salia a sp̄e deo es. q̄uis vni q̄is recipiat
p̄ altero. **S**oror appellat p̄ter nature cō-
formitatem. maxime post incarnationē. **A**ut
si ad angelos q̄q̄ transferat dicere nature
p̄formitas nō vniuoca. nec penit. equoca
sed analoga. p̄ter similitudinē b̄ssime tri-
nitatis. **U**nde nominat etia alibi filia vt
ibi. **A**udi filia et vide. **E**t filia hierlm. quia
in habitatrie pacifice ciuitatis. **E**t filia sio
p̄ter speculationem diuinorū. **E**t filia p̄n-
cipis. **C**olumba dicit p̄ter inhabitantem
in ipsa sp̄s sancti plenitudinem. **D**ilecta
dicitur vltra amica. q̄ sit amor et electione
genit. vel nutrit. **¶** **D**iscipulus. **R**edi nūc
ad prius quesitū de membris singulis. **¶**
Dagister. **R**edeo. p̄ponens pro regulari
daue dicendoꝝ. q̄ nihil in canticis positū
repiet. nisi quatin? facit ad pulcritudines

formositas
speciositas
decor

Amica
Sp̄osa
Soror
Columba
Dilecta

et consequenter ad amorem secundum alterum genus
 cause quadruplicis. efficiētis. materialis.
 formalis. et finalis. Non idcirco quispiam eras
 uerit si dixerit subiectum canticoꝝ esse. vel
 amorem pulcritudinis vel pulchrum amorem.
 Quod utique sapientia vidit quod dno dicitur di
 cens. Ego in pulchre dilectionis. Propter
 ergo dum occurrit tibi verbum aliquod in can
 ticoꝝ si non sonet pulchritudine in cortice tras
 scriptionis. decorata illud. vel enuclea quod
 decor. amabilis et amor decor. pulcher at
 que formosus emineat. **Discipulus.** Entur
 Sed quid ex istis inferendum censes. ut co
 gnitio sit speculatiua vel practica. **Ma
 gister.** Torquet multos diuersos practice et
 speculatiue modus accipiendi. **Discipulus.**
 Da modum qui tibi probabilior apparet. **M
 agister.** Diffinit Aristoteles intellectum spe
 culatiuum. quod est solum respectu veri ut verum est
 Intellectus vero practice dicitur posse se has
 bens appetitum. i. formis et premissis in ap
 petitum cuius obiectum est non solum verum sub ra
 tione veri sed sub ratione boni. Deinde con
 cludit quod metaphisica est tamen speculatiua.
 ars autem et prudentia sunt practice. quod respici
 unt voluntatem respectu factibiliu vel agibi
 liu. nec sistant in intellectu cognitiue so
 la. Sed theologia scrutatur profundum que su
 pma scientiarum seipam a seerit. et in dei dile
 ctione super omnia fine suum statuit. Nam finis le
 gis est dilectio. Et ideo sane debuerat senti
 re de metaphisica phus. quod non in cog
 nitione nuda prime consistebat. sed ad eius dile
 ctionem extendebat. Alioquin deformabat pul
 chritudinem metaphisice/caudam eius pulcherr
 mam (quod est finis diuine dilectionis) euellendo.
 Datus quoque fuisset in reprobis sensum. quod
 cum deum cognouisset. non sic deum glorificasset
 nec amasset. nec gratias egisset. Dicit tamen in
 tibus de contemplatiuo felici quod videtur deum esse ama
 tissimum. quod cognitionem eius desiderat. Qua
 lit oratio fieret iunctio optime potentie rationalis
 cum optimo obiecto deo per contemplationem si
 non inde dilectio sequeretur. si vel obsisteret
 pueritas voluntatis. Vocat aliqui theo
 logiam nostram. nec pure speculatiua. nec om
 ni no practica. sed affectiua. quod epitheton ap
 tissime noscitur theologie mystice conuenire.
Discipulus. Perpicuum est illud quod
 loquaris. nec a pho negandum. quod dixisse legit.
 Inueni te primam causam. fac me tibi placere
 tem virum. Quid inde vis concludere ma
 nifesta. **Magister.** Concludo quod vel me

metaphisica est practica scientia. vel quod non om
 nis intellectus premissus in appetitum seu volun
 tatem dicitur practice. **Discipulus.** Ita
 sequitur videtur. **Magister.** Esse debet igitur de
 intellectu practico sermo restrictior. ut so
 lum dicatur practice dum ad factibilia et agibi
 lia inferiora conuertitur per extensionem in affectum
 et in effectum operationis huius considerando re
 lationem ad fines primos non ad summum quod
 deus est colendus et amandus. Propterea sic
 beatitudo dicenda est speculatiua. sic theo
 logia proprie accepta. sic hec sapientia canticoꝝ
 cuius finis est amor pulcher sponsi ad
 sponsam. aereuo quolibet amore calcato.
 Sic vbi libet ars amoris terreni. vel ania
 lis practica. Ars itaque diuina amoris seu
 fructuosa speculatiua dicitur. velut prima et
 altissima scientiarum. quam imitat metaphisica
 philosophantium. Sed vbi desinit ipsa
 theologia per fidem sumit exordium. per spem
 insuper et amorem considerans deum sicut ama
 bile et pulcherrimum. et qui iuxta verbum spon
 se est desiderabilis. imo fons et origo radice
 et pares omnis pulchre dilectionis. **Disci
 pulus.** Et si prope cognoscere singulorum proprie
 tates membrorum. quod sponso tribuunt. et sponse
 sub tropicis locutionibus. trahit tamen ne
 scio quo pacto mens illud attingere quod
 mododixisti de dilectionis vel amoris ori
 gine. **Magister.** Iure cui trahitur nam
 hec cognitio. cetera mor parebunt. quibus hec
 cognitio secundum processionem theologicam incipi
 at per fidem a pulchritudine prime cause. ad
 pulchritudines effectuum insinuandas. vte
 philosophienon aduerso sed conuerso. **D
 iscipulus.** Acceptus erit iste modus si
 delibet. Prosequere. **Magister.** Pulchri
 tudo prima nobis per fidem relucet in bea
 tissima trinitate. Tradit enim fides quod pater
 in diuinis est mens siue memoria secunda
 oium intelligibiliu. ad quam paternus intel
 lectus conuertens aciem. gignit ex se verbis
 expressiuu oium intelligibiliu. Hoc est illud
 verbum quod erat in principio apud deum.
 per quod omnia facta sunt. Hoc verbum
 est naturalis imago patris. eadem essentia
 liter cum patre. sola relatione personalis pro
 naliter ab illo distincta. Et quoniam imi
 tatur perfectissime patrem. superest ut dicatur
 imago pulcherrima vel speciosissima patris
 et ita dilectissima a patre se teste quod ait. Hic
 est filius meus carissimus. in quo mihi be
 ne complacui. Cum vero pater communicate

212

Tractatus Tertius

rit diuinam vitam filio communicauit ne dum cognitionem omnis veri. sed amorem similiter omnis boni. Est autem paterna bonitas supremum et primum amabile. Amanit ergo filius summe patrem. et conuertendo voluntatem in ipsius totus (ut ita loquamur) exarsit et flagrauit in eius dilectionem. Et qua dilectione mutua patris ad filium et filij ad patrem. processit amor personalis. quem dicimus spiritum sanctum. Considerat hec fides circulum quendam intelligibilem in triangulo personarum. Pater enim dat se filio quem diligit. filius patri impendit se per amorem quo flagrat in patrem. Hic autem amor communis est patri et filio. tanquam nexus amorum. Jure ergo dicitur deus. quasi spera intelligibilis. cuius centrum ubique. circumferentia nusquam. nisi supple in seipso. Non autem potest se deus ad extra communicare. nisi quodam modo punctualiter. Ipse vero totus se in se toto continet. quem tenebre creaturam non comprehendunt. **O**stendit nobis hec fides summam consummatam in tota trinitate/pulcritudinem amabilem. et dilectionem pulcherrimam. quoniam hic est equalitas numerosa. que reddit pulchritudinem. et pulchritudo succendit ad amorem. ut sit pulchritudo dilecta. et dilectio pulcherrima mutuo se respicientes. Unde Dionysius diuinus amor est sicut quidam eternus circulus per optimum et optimo. et in optimo. et in optimis. inenarrabili conuersione circuliens. Est autem circulus pulcherrima figura.

Discipulus. O miseris precor nunc ampliora hic disserere. de inenarrabili pulchritudine diuinitatis. et ad Marie pulchritudinem te conuerte. dices in primis. Cur non dicit deum salutare suum. respexisse pulchritudinem ancille sue sed humilitatem. **M**agister. Duas habitudines esse ponit philosophus in intelligentijs quas angelos dicimus. **U**nam qua conuertitur ad deum ad contemplandum magnitudinem eius cum admiratione. pulchritudinem cum dilectione. et omnimoda subiectionis obedientia/motu quodam assiduo quasi circulari circa diuinam unitatem. Ita loquitur apud Boetium philosophia. mentesque profundas scilicet diuinitate circunt. Et iterum. Da fontem lustrare boni. Altera dicit philosophus habitudinem intelligentie/respectu inferiorum que regit mediante motu sui orbis. p

ut philosophia subiugit. Simile conuertit imagine celum. **D**eterminat consequenter idem philosophus quod habitudo prima que est subiectionis ad deum. longe perfectior est et pulchrior quam habitudo regine diuinitatis respectu inferiorum. quoniam in prima consistit intelligentiarum felicitas et beatitudo non in secunda. quod si angelus magnificans deum et exultans in deo/gratias ageret uerbis humanis. quid obsecro mallet dicere. uel quod deus respectu humilitate serui sui subiectus eum sibi. uel quod respexit dominationem atque potentiam. scilicet in regimine creature. **D**iscipulus. Res apta est super electione primi. **U**nde palam intelligo beatam Mariam nedum pia deuotione sed altissima metaphisicali quoque ratione/sua pulchritudinis beatissime perfectionis persequi inuasse per humilitatem subiectionis/qua respexit in ea dominus. quam si dominationis nomen aliquod posuisset. **M**agister. Accipe rationem alteram. non minus in theologia fundatam. **Q**uid enim perdidit apostatas angelos. quid postmodum deiecit homines institutos ad reparationem angelice ruine. **U**triusque superbia. plus gloriatus in fantastica diuinatione quam in humili ad deum subiectione. **L**audanda hanc perditionis turpitudinem insinuat Maria. et exemplo uocis sue qua suam humilitatem gloriatur respexisse deum et formidanda profectione. **F**ecit inquit dominus potentis in brachio suo. **D**ispersit superbos mente cordis sui. **Q**uare excelsus dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit. **Q**uare a longe. **Q**uia longoproiecit et deiecit. et proiecit et deponit potestates de sede et exaltauit humiles. **J**am Maria gerebat alta mente repositum uerbum filij. **Q**ui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur. **I**llud quoque discipuli sui. **D**eus superbis resistit. humili uero dat gratiam. **U**erificauit idcirco deus in ea uerbum sapientis. **U**bi humilitas. ibi sapientia. **D**eus collocauit per incarnationis misterium sapientiam in humilitate sua. **D**iscipulus. **D**ecurrit post solutionem questionis propositae. perendum quid sit respectus dei. quales eius oculi quibus humilitatem ancille sue respexit. **S**ed omnia multiplicatae questionum. conuertat primum sermo tuus. ad describendum pulchritudines beate Marie. que tam grata. tam incredibili formositate refulgens inuenta est. ut concupisceret rex speciem eius. et de sublimi folio deitatis descenderet ad infima nostre

mortalitatis. accipies serui formam. Quā
ta qualisq; putanda est pulcritudo totius/
qñ in vno oculo: suoz dicit se speciosus
forma pre filiis hominū/ corde vulneratū
Vulnerasti ait cor meū in vno oculo: tuo
rū: qd minus videt in vno crine colli tui
Deniq; primū nomē quo Maria legit in
canticis noīata p spōsum fuit. **P**ulcerrī-
ma mulier. Vere pulcerrima / q̄ pro sup-
ba musica vasti. eua. supno regi non assue-
ro sed deo/ meruit copulari: gratiā inueni-
ens in oculis ei. quā adamavit super om-
nes mulieres. Erat enim formosa valde et
incredibili pulcritudine omnīq; oculis
gratiōsa et amabilis videbat. **M**agister
Conabimur inaniter/ si verbis equare vo-
lumus pulcritudinē eius. quā sub deo ma-
ior nequit intelligi. colligens in se omnes
pulcritudines sparsas in creaturis: Ita vt
sit vere vna speciosa vni sponi. vna perfe-
cta sua. vna matri sue electa genitrici sue. q̄
genitrix est gratuita dei bonitas. que pul-
cerrima pulcerrimam sibi fecit. Dicere ni-
hilomin⁹ aliqua temptabim⁹ ordine pmi-
tus doctrinali. **P**ulcritudo que est eq̄li-
tas nūerosa diuidit. pma sui diuisione. q̄
quedā est naturalis et quedā artificialis.
Naturalis multiplex est. qdam intellectua-
lis. Altera rōnalis. dehinc aīalis. Rursum
aliqua est solū vitalis. altera solū subalis.
altera accidētalis. Artificialis vō quedam
est p se. quedā p accidēs: p rōnis industria
supinducta/ pulcritudine naturali. **P**ul-
critudo autē naturalis describi p̄ q̄ est eq̄li-
tas numerosa/ surgēs et resultans ex vnita-
te veritate et bonitate. vel ex mēsurā nume-
ro et pondere. vel ex modo specie et ordine.
Itaq; proprietates entis sunt vnū et ve et bo-
nū. Sic q̄ ens et vnū ens et ve. ens et bo-
nū inuertitur. Nec est possibile q̄ ens ali-
qd sit. quin hec tria sibi inueniāt. q̄ non re-
distinguitur. s; sola significandi rōne. Sic
de modo specie et ordine. Sic de mensu-
ra numero et pondere. **P**ulcritudo igitur
naturalis. nō habet aliqd ens positīue
contrariū. q̄ sit positīua turpitudine natura-
lis. vt ipij manichei somniabāt duo pnci-
pia. vnū maloz et hoc turpissimū/ et aliud
bonoz qd necesse est eē pulcerrimū. Nec
opret post Aug. et Dionysii conari dedu-
cere malū. nec eē positū i entib;. sed tm̄ mo-
do dici puationē pulcri/ seu boni/ seu mo-
di speciei et ordinis. Pulcē silt cū ente cō-

uertit. tanq; p̄prietates resultās ex trib; por-
bus. et hec pulcritudo tanq; et triplici linea/
mēto figurali instar trianguli. q̄ est prima
et p̄fecta forma linearū rectarū. Dec nibilo/
min⁹ pulcritudo naturalis/ in circulū dedu-
cit q̄ est p̄fectissima figurarū non rectilinea
rū s; curuarū. Ita q̄ p̄ter legē geometrica-
lem sit hic circul⁹ triangularis. et triangulus
circularis. **P**ulcritudo naturalis. repibi-
lis est vniuersaliter in creaturis. qz necesse est
qdlibet esse vestigiū sue p̄me cause. qd ge-
rat similitudinē aliquā/ non penit⁹ vnino/
cā. sed analogā ei tanq; exemplatū sui exē-
plaris. et sigillatū sigilli sui. Sūt autē tria p̄-
me cause p̄p̄ia et appropata. fm q̄ repitur
vnū qd ens pducere fm triplex gen⁹ cāe.
efficiētis. formalis vel exemplaris et finalis.
Pulcritudo naturalis/ accipit lineamē-
tū modi et vnitatis vel mēsure/ a potentia
efficiēte. lineamētū sp̄i vel veri vel numeri
a sapiētia exemplāte. lineamētū ordiis vel
ponderis inclinātis a bonitate diuina fini-
ente. **Q**ue tria p̄p̄ia apls dicens. **Q**m̄ ex
ip̄o et p̄ ip̄m. et in ip̄o sunt oīa. **I**psi gl̄ia in
secula. q̄ oīa facit speciosa et pulcra. scdm
tria hec indelēbilia p̄ius lineamēta in q̄li-
bet ente p̄tracta. q̄ rursus sereducūt in cir-
culū ad p̄ime vnitatis exemplū. **H**unc
autē ad sp̄ales pulcritudines naturalis p̄p̄-
etatis p̄scendam⁹. Itaq; qdlibet ens/ has
bet tm̄ de pulcritudine naturali. **I**tm̄ habz
in se de entitate et bonitate: **I**nuenit autē
ens intellectuāle. et h̄ dupliciter. vel vt p̄ se ex-
istēs vel vt alteri natū vniri. vt hūani intel-
lect⁹ **I**nuenit rursus ens rōnale. fm dupli-
cem portione. **I**nuenit p̄terea ens aīale et
h̄ dupliciter. vel p̄iectū rōni vt in hoīb;. vel
p̄ se stans vt in brutis. **P**roinde inuenitur
ens vitale seu vegetabile. et hoc dupliciter
vel cū sensu vel sine sensu. **A**mpli⁹ est ens
solū substantiale vt elemēta. vel materia p̄-
ma. que de se nō est p̄ncipaliter nihil. cum
sit p̄ subalis cōpositi. sed cōsiderata sine
forma. nō est act⁹ formalis. et informis dici-
tur et sicut p̄is appetēs formā sicut aliquid
pulcrū. **T**andē ē ens analogū qd appella-
mus accidēs. cui⁹ est inesse nō eē fm phos-
cū tm̄ ponat fides ea posse sine subiecto p̄-
se esse. **D**iscipulus. **D**icito de singulis.
doctrinali q̄ aptus est stilo. qui tāte rei ma-
gis est accōmodus. **D**einde traduces om-
nia ad pulcritudinē mulieris quam respe-
xit: amoris oculo/ totus desiderabilis spō-

Tractatus Tertius

sus eius. **D**agister. Intellectualis pulcritudo ad primum et indebiliter expressus lineamentum, quod dictum est, superaddit tanquam imago iam perfectior, triplicem lineam, trium virium superiorum, naturalium inferiorum sibi, que sunt memoria intelligentia et voluntas. Siue dicantur iste vires, tria que dam accidentia/naturam intellectuale necessario sequentia secundum Thomam et sequaces, siue sint vires essentialiter eadem cum natura intellectualis, sed formaliter differentes iuxta Scotum, siue sint penitus eadem res, tantummodo secundum rationem distincte, per respectum ad operationes, seu rationes obiectales vel terminorum connotationes quod nobis magis placet secundum expressio nem a Gregorio datam. **I**ntellectualis hec pulcritudo, primo consideratur ut nuda, sine habitu superaddito vel operatione et hoc in ordine ad suum superius quod est deus. Ut vis memoratiua dei, correspondeat patri seu paternali memorie, tanquam appropriate indita sibi a patre seu protracta in tabula nature intellectualis. **V**is intellectualis dei/que est expressiua verbi, cor respondet filio ut verbum est in acie intelligentie potentialiter aut aptitudinaliter expressum. **V**is amatiua dei, correspondet spiritui sancto, ratione amoris inde productibilis per voluntatem siue per vim affectiuam intellectuale. Ita semper dicit mens recolere deum, et intellectus intelligere deum per habitum, et diligere non in actu sed aptitudine. Similiter et seipsum modo quo loquitur frequenter Aug. dicit recolere intelligere et amare. Ita que non accipitur hic memoria pro recordatione preteritorum cum sit respectu omnimodo tacto. **I**ntellectualis vero pulcritudo, intelligit principaliter in angelis, que propterea nominantur a partibus intelligentie. Repitur tamen licet imperfecte in portione superiori rationalis anime que mens dicitur put est dei capax et particeps eius esse potest. Proinde dicta est facta ad imaginem diuinitatis imitatiue, per similitudinem analogam quamuis humana mens sic figurata iuxta verbum Aristotelis que consonat in his fidei sit tanquam tabula rasa, non repleta scientia et virtutibus omnibus, iuxta Platonis errorem. Hoc modo mens est naturalis luminosa, imo lumen intellectuale immortale, et indelibile, in quo et per quod nata sunt intelligi prima principia apprehensione facta terminorum a sensibus formalis modum cognoscendi in via, huius lumen dicitur illud

quod signatum est super nos. **E**stimo autem quod sit intellectus agens, de phus sit locus, qui super fantasmata irradiat ut species intelligibiles abstrahat, vel eliciat, vel fodiat et sit intellectus possibilis, sed ipsemet considerat ut tabula rasa, fiat actualis per species intelligibiles ad intellectionem. **D**iscipulus. que pacto mens humana dum separatur a corpore statim per infusionem ne ei poterit cognoscere cum non habeat fantasmata que specularata sunt, nec speculari poterit extra corpus. **D**agister. Si singulas circa materiam que tractat incidentes dubitationes vellem tollere respondendo, nec ingenium, nec horam, nec susceptum de pulcritudine componendi, ferre posset. Pergam interea ceptum iter absque torridis viculis, que collocutionibus alijs subintrare poterim. **D**iscipulus. Assentio. **D**agister. Intellectualis pulcritudo tunc augeri et quodammodo speciosari et pingi debet per infusionem habituum diuersi generis tam intellectualium quam affectualium tam in via quam in patria secundum triplicem differentiam. In via quidem per infusionem virtutum theologiarum, fidei spei et caritatis, aut aliquarum superiorum perfectionis sub enigmate tamen. In patria vero secundum tres dotes anime siue sint eadem cum lumine siue distincte, sic bitus ad facilius elicendum actus gloriosos, visionem dilectionem, fructiuam inhesionem vel adhesionem fructualem commendentem spei. Iuxta illud **D**omihi autem adherere deo bonum est. Et hec tria secundum tres vires, rationalis cupiscibilis et irascibilis, que philosophus ponit in superiori portione rationis. **I**ntellectualis pulcritudo rursus augetur per actus et operationes, exponens etiam viribus et habitibus predeuntibus. Qui dicitur possunt rationaliter, tertia pulcritudo principalis, super naturalem primariam et generale cuiuslibet entis superinducta ubi statim videre est quod multiplicata sit, tam in eadem natura quam in diuersis hominibus pulcritudo actualis operationis. Nam principalis et summata repitur in gloria, qualem habet nunc pulcherrima et beatissima beatorum beatorum que omnium in visione dei cum nuda dilectione fructuone. In quibus essentialis beatitudo formalis consistit. Quia pulcritudine nulla sub deo speciosior in formis accidentalibus inuenitur, nulla honestior, nulla suauior et iocundior, nulla melosior et sonorior, nulla salubrior et utilior, et hoc secundum triplex genus boni, honesti, delectabilis et utilitatis. **I**ntellectualem hanc pulcritudinem

precessit et inchoavit illa pulcritudo mentis quam habuit in via ter beata nostra domina dum contemplationi dedita fuit assidue. Quam status pariebatur exili. dum exultavit spiritus eius in deo salutari suo. quia inspiciebat dominus humilitatem ancille sue. Ille enim respectus cum deus immutabilis sit. quid aliud erat nisi candela talis pulcritudinis. talis exultationis in mente Marie. humilis ancille sue. Et ideo iam pulcherrime et dilectissime. quia fuit humillima. in qua figuratur liliū conuallium. Iesus salutaris suus. Erat tunc spiritus Marie licet in corpore quasi nihil de corpore portaret. Hinc defecisse. Hinc extra se fuisse. Hinc in anteis domus domini. Hinc in extremis maris habitasse. Dicta sunt hec cum tropis talibus sine numero que contribuntur contemplatiuis. Quibus longe aliter distantius in Maria. Intellectualis huius contemplationis pulcritudinem in in via. nemo melius apprehendit quam experientia doctrine. Nihilominus eruditio doctrinalis dat aliquid intelligi. et non melius quam si consideretur status mentis quasi separatus nondum a corpore sed a rationis inferioris portione. Tunc profecto et non aliter intelligit quid sit diuinitas spiritus et anime. quid raptus. quid extasis. quid liquefactio anime. quid transformatio. quid unio. quid mors rachelis. id est rationis in partu beniamin. quo contemplatio signatur. Cur preterea nominat Dionysius. mysticam sapientiam esse irrationalem. hoc est sine ratione. Quam ad vim rationis apprehensam. non quo ad affectiuam. que iungitur spiritui sancto per amorem extaticum. Insu per cherubin in celestibus. per quem amorem coniunguntur. Non quod omnino sit amor sine cognitione preuia vel comite. iuxta cuiusdam mystice theologizantis imaginatiuonem. Verum est quod ista cognitio non super se reflectitur ut videat se videre. Nam enim auolaret ista simplex sinderisis. scintillantis rardentis affectio. Iuxta illud canticorum. Auerte oculos tuos a me quia ipsa me auolare fecerunt. **D**iscipulus. Ultra dicuntur de statu mentis huiusmodi. et non quam sufficiunt. Immo potius eo magis exaltatur a nobis deus. quo plus ascendit homo ad cor altum ut iam non solum de pulcritudine patrie. sed istius vie. verificetur quod nec oculus vidit nec auris audiuit nec

cor hominis ascendit. que preparauit deus diligentibus se. Unde clamat. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Non dicit reuelasti eam timentibus te. patiuntur enim quod nesciunt. Hinc etiam dicit contemplatiuus/raptus in banc caliginem/sentiens sibi vultum alicuius cuius ignorat vultum. qui nescit unde venit aut quo vadat. Dicit inquit. Nesciui. Ania mea turbabat me. propter quadrigas amnadab. id est raptus tales. Et etiam alibi. Ad nihilum redactus sum et nesciui. Sic deus collustratio spiritus. non sine quadam interpositione. qualem suo modo sentit oculus. pelliculis palpebrarum tenuibus interpositis. ad radios solis nitidissimos incidentes super oculos. Videret itaque sol oculus in suo lumine. sed quid sit non datur inspicere medio prohibente. Tolle pelliculam vel aperi. protinus aspicias. **M**agister. Noli mirari si non comprehenditur incomprehensibilis. Nam enim non esset magnus dominus et laudabilis nimis. cuius magnitudinis esset finis. aut sapientie numerus. Nam non esset proprietas verbi de qua diceretur. cogitationum scrutator et intentio num cordis. quod inscrutabile testatur apostolus esse. Quo circa versus ad Marie pulcritudinem oculis. perpende si potes. qualis fuerit in via. stat sue mentis aut spiritus. quam sublimis in arce contemplationis quam elevata a terra sursum. quam irradiata fulgoribus. ab isto qui illuminat mirabiliter a montibus eternis. Unde turbati sunt omnes insipientes corde. qui dicunt saltem affectu vel effectu. et si non assensu. in corde suo non est deus. Si erat ut mulier amicta sole iusticie. cuius sub pedibus luna totius mutabilitatis creaturarum. et in capite eius pulcherrima spiritualium siderum in eternitate splendentium corona. Quid inde colligi potest si vales considera. Nonne lumine illud immensum. scintillabat aliquotiens ad oculum mentis. intuendum se inde prebens. Quomodo in via vidisse Moyses et Paulus estimatur. Nonne sicut in rimula quadam exilis choruscationis dum oculos ferit emicans flamma. mox disparens. ita fulgurabat in mente Marie splendor diuine glorie. Nonne cernebat eam quandoque tamquam dum aliquis videt seu vidisse putat. nascentem per nubila lunam. Fallo si non tot

Tractatus Tertius

vicissitudines euntis et redeuntis sponsi/
dantur intelligi. **M**odo tenetur. modo
videtur. modo disparet. modo stat post parietem
nihilominus respicit per fenestras. **P**rospicit
per cancellos. **D**iscipulus. Quid
oro putaueris esse talem prospectus per fenestras
sponse. **M**agister. Quid nisi radios et angustas
illuminaciones in domo sponse. que domus est
superius mentis cenaculum. Non enim potest
aliter concipi prospicere noniter deus/uisi quia
prospicit se facit. sed in transitu subito. referens
aliquid simile si pie dici potest ad illud pastorium
seu galatheam et fugit ad salices. et se cupit
ante videri. **T**ota denique visio **E**zechielis
de animabus et rotis per mysticas choruscaciones
et scintillationes nobis illud insinuat. **S**ed nos sermo.
de raptu et extasi. fere totus obrupuit. dum delectat
nec fatiat. **R**edeamus ad semitam. lingua/
mus inaccessibilem mentis contemplationem
pulcritudinis. et de rationali pulcritudine
verbum fiat. **R**ationalis itaque pulcritudo
pingitur et collocatur. in tabula rationis
inferioris quam distinguere fas est proportionabiliter
ad distinctiones traditas de pulcritudine
portionis superioris. quo ad naturam. quo ad
habitus. quo ad operationem suo modo. **H**abet enim
inferior portio duplicem oculum seu faciem sicut
et superior. **U**nde et superior connectitur ad
deum. potest autem oculum dimittere ad
rationis inferioris aspectum. **N**on secus is
inferior portio faciem eleuat ad portionem
superiorem. quasi mulier ad virum suum.
nihilominus diuerit oculos ad animales
portionem que corporeo in sua operatione
ne eget organo vel instrumento. **N**ec portio
congrue dicitur ancilla. quia ministrat in
humilitate. domus tridinio. predictis viro
et mulieri duplici videlicet portio rationis.
quarum nulla requirit corporis organum in
propria actione. licet ancilla subministret
eis simulacra vel obiecta. quia necesse est
quodque intelligentes fantasmata seculari.
Discipulus. **S**uprad duas portiones
dumtaxat patiebatur formam hominis scilicet
in animam et spiritum. **M**agister. **S**piritum
accepi pro mente superiori. **A**iam vero pro
toto illo quod ei subditum est. **D**iscipulus.
Huc autem inferior ratio distincta memorat
ab aiali virtute. quam ancillam denominas.
Magister. **N**egare non va-

leo nec volui. et si forte non satis expressi/ quoniam tres
cōius assignentur moi portiones. a diuersis
diuersimode non aduersis. **S**ed volens coartare
sermonem/ eo modo quo beatissima et pulcherrima
mulier. canticum inchoauerit. cōmemorans
tantummodo aiam et spiritum. posui cum aia
portionem inferiorem quam multum (sicut scimus) **P**ro
gunt aliquam cum mente. vel spiritu. quasi inter
et partem seu portionem. quasi medium tenet locum
accipiens aliquando suas operationes. ab illu
stratione principaliori. atque stabiles conclusiones
deducendo resoluit. **Q**uandoque vero
reducit ad sensationes de foris immixtas
tanquam ad habitam de ipsis certitudinaliter
experientiam. **P**orro tres huiusmodi vires
exprimendo **P**aulus distinguit. loquens frequenter
simul de spiritu et anima. de corpore non
quidem mortuo. sed animato quod est
sensualitas. **S**ic christus insinuat. **T**ristis est
inquit anima mea usque ad mortem. **E**t statim post.
Spiritus quidem promptus est. nec mirum. quod
beatus. caro autem infirma/ que relicta
passionibus tota erit. **H**inc apostolus loquens
de diuisione spiritus et anime/ addidit. **C**ōpages
et medullas et cor forte sensualitatem
indicare volens. **D**iscipulus. **N**on oportet
ut video magnipendere. si hoc vel illo modo
quis accipiat. dum modo veniant. in
acceptio colloqueres quod cōfusa euitet
equocatio. **N**am caro aliquam sumit
per aiam corpore et spiritu. ut ibi. **V**erbum
caro factum est. **A**ia sicut per hominem
ut ibi. **O**mnis aie descenderunt in
egyptum. **S**piritus vero per totam aiam
rationali ut dicitur. **E**misit spiritum. **T**ransfer
te igitur ad siluam. **D**ies quod suppositum
insinuadas. **M**agister. **A**ialis pulcritudo
sequitur ad intellectuale et rationale. **P**ut
in homine/ sensualitas in ipso diuicta
est rationi nata per ipsam regulam
principatu despotico et fuili. **N**on enim
est liba sic superior appetit intellectuale
essentia. sed principatue in modo. cui
ratio consiliatua/ principatue diuicta
tiranico vel fuili. **S**ed libo. **H**inc fit ut
appetit sensitiu/ cōpelli et corrigi et
flagellari debeat a ratione si fuerit
inobediens sibi. de quod dicitur ad
caynam. **S**ub te erit appetit tuus. et tu
dominaberis illi. **V**oluntas vero cogi
nequit. **A**ialis hec portio multiplici
pulcritudine decorat/ ultra natura
le quod general est. ultra signatas
hinc totidem insup lineam quoniam
vires sensu exterior. et quoniam
vel ser interior. sic alibi didicisti
diuictu repetendum esse volueris. **S**uprad
dum per speciositate maiori tam
bit quod passiones morales salubres et
operationes multum

plicare sup nūerū. Quales q̄s d̄inūerā
 re voluerit. nec ē vt coḡscat oēm sciaꝝ disti
 ferentiā. q̄ p̄ sensus interiores ⁊ exteriores
 acq̄runt. Oēs q̄z moralīū v̄tūū distīctiō
 nes oēm grāmaticē logice rhetorice disci
 plīnāz. cū arithmetica. geometria. musica.
 astronomia. q̄s sine aīali portōe rō supior
 ⁊ inferior n̄ addiscūt. Legisti q̄tā sup vna
 v̄tute mēoratiua. deduxerit aug. admiratō
 nē. Et q̄s ad hāc ⁊ alias singulas sufficere
 exponēdas. **C**eterū aīal pulcritudo q̄ nō
 est p̄iūcta rōi q̄lis ē generalit̄ in q̄libet aīali
 p̄ter hoīem. q̄t obscuro depicta ē ornataq̄
 formis instīctibz ⁊ idūstrijs vsq̄ adeo. q̄
 in nōnull' relucet q̄dā p̄cipatio rōis. Ita
 nīmīz fm legē deitatis. sic mētīs hūane su
 p̄mū ⁊ iūgīf infimo nature angelice ⁊ infi
 mū rōnis attingit a fantastica v̄tute. Sic
 fantastica hoīs portōz brutoꝝ fantasia nō
 nulloꝝ imitādo p̄tingit. Oēs v̄o pulcritu
 dines h̄mōi resp̄tas in brutis / natura p̄iū
 cit in hūana rōne. Rōnem deniq̄ supplet
 in brutis / intelligentia p̄ma regēs infallibi
 lit̄ ista. cur̄ p̄uidencia in sui dispositione n̄
 fallit. Cur̄ ars p̄ma dedit ⁊ indidit tā hoī
 bus q̄ ceteris aīantibz artes innūerā. V̄o
 p̄deūt artificiales pulcritudines. Sicut i
 nidis anīalium sibi fabricandis. In victu
 q̄rendo. p̄ insidias mirabiles. vt in vulpibz
 ⁊ araneis. In p̄uisione circa vel cōtra futu
 ros euentus vt in apibz ⁊ formicis. Quis
 cuncta d̄inūeret? **T**andem occurrit hic
 animalis cognitionis pulcritudo in vitali
 seu vegetatiua virtute siue sit per se posita /
 sepatim a potentia cognitiua. sic in plantis
 ⁊ in singulis absq̄ cognitione viuētibz
 siue cōiuncta sit. quē admodū videre est in
 hominibus ⁊ animalibz. vsq̄ ad illa que fi
 ra terre. solo ⁊ vnico vigēt sensu tactus. sic
 conche ⁊ ostree. q̄d eaz dilatatio. ⁊ p̄strictō
 manifestat. Quā vitā dicūt aliq̄ matrices
 in femell' retinere. **V**italis aut̄ pulcritu
 do q̄ multa sit q̄ admirabil' ⁊ stupenda. in
 attrahendo cibū. in frangendo. in digerendo.
 in dispiendo. in assimilādo. rursus in
 expulsiōe superfluoꝝ. in augmentatiōe
 in generatiua virtute. in organizatiōe fi
 gurāq̄ membroꝝ. nullus explicaret sermo
 Nullus etiam de minimo grano vel folio
 planam sufficeret. naturali virtute ⁊ plenā
 tradere rationem. Quod cernēs **E**cclēsiā
 stes. cuncte inquit res difficiles sunt ⁊ non

potest eas / homo explicare sermone. **E**t ite
 rum intellecti q̄ omniū operum dei / nullas
 possit homo inuenire ratiōem. supple suf
 ficientem. ⁊ si dixerit sapiens se nosse / non
 poterit reperire. **T**ota p̄ostremo **J**ob it̄
 interrogatio. facta sibi a domino de diuinis
 operibus. quarū pulcritudo cōprehendi n̄
 potest ad hoc tendit. Quid de pulcritudine
 rerū naturalīū quid porro de pulcritudinē
 bus rerū tot artificialīū. quid de obiectis
 sensibilibz. per accidentia sua vel species
 se resp̄tantibus ad sensus. **E**cce q̄ in gra
 no frumenti sunt infinite partes portio
 nales. sc̄dm deductionem **A**ristotel' demō
 strantis continuū nō esse cōpositū. ex indi
 uisibilibz. **O**portet ex hoc cōcludere q̄ i
 finiti nūeri sint illic ⁊ figure. imo tot quot i
 toto mūdo. **D**ium insup creaturāz l'farūz
 ⁊ nominū cōtinet. neduz potentialiter sed
 actualiter in aspectu dei. vidētis numeros
 h̄mōi l'ras ⁊ figuras **L**uius signū accipito
 de vna imagine. qualem inferre licebit. de
 ceteris. **P**otest itaq̄ statue factor / per solas
 partū ablationem / formare pulcrā ima
 ginem. ex vno trunco ligni. qualis vtq̄ p̄i
 us ibi non erat. cū nihil addiderit ⁊ adhuc
 tamen nihil de celozum secretis tot pulcri
 tudinibus attingimus. **D**iscipulus.
Si taliter res se habent de pulcritudine
 rum omnium / q̄ incomprehensibiles ha
 beantur. cur hacten' frustra illas desudau
 mus inquirere. **M**agister. **F**rustra ne
 quaq̄. nec inaniter sine fine. qui triplex est
Unus ducens ad ammirationē opificis
 p̄mi dei. **S**peciei enī generator / hec om
 nia constituit. qui vtq̄ speciosior esse cō
 cluditur creature. **A**lter finis est ad hūm
 liationē nostrī p̄ contemptū vie ⁊ desiderū
 patrie. vbi relucet pulcra perfectaq̄ cogni
 tio / sc̄dm visionem quam deuotus **B**ernar
 dus cuius hodie dies agitur fertur in sinu
 alle per assensum suum post obitum in mō
 tem lybani. **R**eliquus finis est nostre con
 quisiōni proprius et accommod' de pul
 cerrima mulierum quam resp̄xit de'. **E**x
 ultrauit spiritus eius in dō salutari suo.
Dua super re. quattuor accipito confides
 rationes. **P**rima est. sponsitas pulcerrī
 me mulieris. que sibi datur in cantica ⁊ ali
 bi. plene nequit intelligi pulcritudinibus
 alioꝝ entium non intellectis. **E**xponit ei
 p̄ similitudines. oīs tā naturalis q̄ artificialis

Tractatus Tertius

formositatis, quibus ignoratis, ut ignoret
trassumptio/necesse est. Secunda speciosi-
tas quilibet regna in creaturis sparsim, to-
ta colligit in beata et pulcherrima mulierum,
vel formaliter vel eminenter. Hec est regula
diuini Dionysij/hierarchias ordinantis quae
superius tangebatur. Tertia speciositas pul-
cre mulieris/sumit ab omni pulchritudine
ceterarum creaturarum donis et ornamentis, et
quo mireris amplius, omnis deformitas a-
licna, demonum et peccatorum, sibi cedit ad or-
namentum. Quarta, speciositas et pulchritu-
do creaturarum pie recognita, fides illustrat
spem roborat, caritatem inflammat, cum opitulat de
in omni tribulatione et angustia. **D**iscipu-
lus pape. Vere magna posuisti, quorum cer-
tificationem expecto, praesertim super illo quod
me miraturum iure dixisti. **D**icitur. Rndet
apulus, si sue locutionis status cognoscitur
ubi dicit, quod diligentibus deum/omnia cooperant
in bonum. Si in bonum igitur in pulchrum. Et si
omnibus diligentibus, quanto amplius Mariae
super omnes deum diligentibus tale quod eueniet: Pus-
tas ne summus artifex deus quicquid in vniuer-
so mundo, quae pulchrum pulcherrimum ipse, men-
te gerens/formauerit aut esse permiserit sine
causa. **D**iscipulus. Nequaquam putauerim
sed omnia sub ordine pulchro/pulchra fecit valde.
Dicitur. Rone primum in quilibet genere
re praecipuum est et mensura aliorum, quae ad modum
dux in exercitu. Maria vero dicta est pul-
cherrima et perfecta super ceteras creaturas, non
vnitas diuinitati, quae est humanitas christi
consequens est igitur, quod omnia sibi subseruiant,
tamen bona nature quae gratia quae artis et fortune. **D**
Discipulus. Sit ita de bonis, mala autem
quod afferebantur nisi malicia et turpitudines
Dicitur. Scis ad honorem regis esse, si per
uerfos peccatores suos alligatos coarceat in
coepedito. Scis quod in picturis, nigredo rube-
te iuncta dat decorum imagini. Hoc in supercilij
formosissime mulieris aspice, quod nigredo de-
cens rubedo idecens esse vel viredo. **D**iscipu-
lus. Sic inuenio. Sed de turpitudine fla-
gicioz, et scelez, et blasphemiaz, nunquid non
secus erit. **D**icitur. Secus esse, si dedecus
culpe/maneret inordinatum sine decore ius-
ticiae. Nunc autem pulchrius non collocat ange-
lus in celo, quod demon in inferno: qui posuit
est illicitum quod scabellum pulcherrime mulieris
praeteriens secundum legem domini caput suum. Quam-
uis enim omnis pulchritudo filiae regis sit ab intus

(ideoque constituit et affinit regina a dextris dei
hoc est in vestitu corporis deaurato, est quae
circumdata varietate cuiuslibet creature cui
astat vniciusque sua pulchritudo saltem natu-
ralis, cuius prima lineamenta deleri non
possunt, possunt tamen superindui) tenentur ositates et
turpitudines vitiosorum, tamen habitum quod actu-
um. Quae turpitudines, in sua ratione forma-
li nihil dicunt posituum, sunt enim puationes
pulchritudinis in esse debito, per modum speciem
et ordinem. **D**iscipulus. Hae certe turbu-
ler ambagibus, praesertim de odio dei, quod alter possit
esse pulchrum, si non alibi dissolutionem docuisset.
Perge nunc ostendere, quod pacto sit in Ma-
ria pulchritudo quodlibet repubilis in creatura
maie quod minorata est sic et filius, sicut paulo
minus ab angelis a deo quod naturalis speciosi-
tas dicitur luciferi/in signior sit ex dictis, quod
perfectior. Quot sunt praeterea virtutes specifi-
ce, tota ut de natura speciei consequentes, in ge-
neris, verbis, industriis quorumque aliam
Rursum in donis hominum gratuitis ut est cas-
racter sacerdotalis, repugnans secum femineo
Rursum ut interea silentium sit de ceteris, ex-
bis omnibus Mariae formositate ornabis,
vel eam coronabis. **D**icitur. Ornabo pla-
ne et coronabo. Quod quod sit iam deduci.
Circumdata quippe omnibus et singulis quasi
vestimento decoro, multimoda varietate
depictio, quorum omnium virtutes in signis con-
net, non quidem formaliter, sed eminenter.
Unde si non habet naturalia, qualia gerit
angelus etiam damnatus. Jam id tamen est ad-
mirabilior, et eminentior Mariae pulchritu-
do per gratiam, quam naturam inferiorem quod sublimio-
rem copiosius ornat et perficit. Non habet cas-
racterem sacerdotalem formaliter fateor. Ma-
riet autem eminentius ad reconciliationem
peccatorum, ad apertionem paradisi, quia
vere ponitur, felix celi porta. Ad auxiliandum
contra potestates aereas, contra ca-
lamitates et miseras omnes, tam anima-
rum quod corporum, quotiens placuerit scilicet
cer illos misericordes oculos ad nos con-
uertere, quotiens ad nos se voluerit, tanquam
pia mater filios quosque debiles et sedos curat
purgandosque suscipere. **D**iscipulus. Respiro
totum in spem bonam dum te audio talia
differentem. Torus exultat spiritus meus
et aspirat meditari frequentius istam bea-
tam et pulchram mulierem quam tali po-
tentia pie differis eminentem. O felices

qui te tale in o Maria genuere parentes.
 Vere felix Joseph sponsus tu virginas
 lis. qui tui custos cum puero Jesu fidelis
 sedulus prudens atq; carissim⁹. audire vi
 dereq; te cu filio tanto tempore dign⁹ fuit
Magister. Credidi ppter quod locut⁹
 sum. Propterea iam istos. non beatifica
 re nequeo neq; sufficio. quos o beata. tibi
 feceris. esse deuotos. quos traxeris te. post
 q; Jesum benedictu fructu ventris tui. in
 odorem vnguentorum tuoz. Quo modo
 no bti q; bybera caritatis laetanda. quib⁹
 os pietatis osculadu non dedignata fuerit
 ostendere? Ergo iam oleum effusus nome
 num. Ergo tu fons hortozu. ad emunda
 tionem simul t recreatione. cum delectato
 ne mirabili mundo datus. Tu puteus sa
 tiationis aque viue salientis in vitas eterna
 puteus aquarum que fluit impetu de ly
 bano candido paradisi. Tu hort⁹ consit⁹
 omni genere tam arboru q; areolis aroma
 tu. Tu iam coronata triumphas de capi
 te amana. id est turbulenti. de vertice sanir
 t hermon fetoris t anathematizationis. o
 cubilibus leonu. de montibus pardoz. sci
 licet tyrannide superboz damuatoz q; lu
 na mutabilitatis. sunt sub pedib; tuis ad
 calcandum. Porro sexaginta sunt regine.
 t octoginta concubine t adolescentularu
 non est numer⁹. fm varios animaz grad⁹
 Una tamen coluba perfecta. qua viderit
 filie p adoptionem. t beatissima predicaue
 rit regine. que suis dnantur affectibus. et
 concubine querentes concupiscencie remu
 nationem. per filiozum boni operis ge
 nerationem. Laudauerit te. quia beatam
 te dicent omnes generatioes. Quapulcra
 es t q; decora carissima in delitijs. S; cui
 carissima in delitijs. Illi nempe. cuius de
 litie sunt esse cum filijs hominum. Statu
 ra tua assimilata est palme triuphali. t ybe
 ra tua botrus vinee germinantis. virginel
 id est virginales affectiones. t sobria ebrie
 tate debriantis vsq; ad sana insaniam apd
 stultos secll. vsq; ad denudatione per vo
 luntaria; paupertatem. Tu delitijs affluens
 tota dilecto supinniteris. dicens voce ple
 nam. sensib; inexplicabilib⁹. Ego dilecto
 meo. t dilectus meus mibi **D**iscipulus
 Eva magister. euge euge. quid nos agim⁹
 obsecro. cantica canticozu exponendo. cu
 canticu; **D**arie susceperam. Et ecce nuc
 in laudes erupimus. nunc obsecrationes

interferimus. ad quas titubat an. imus.
 ad quas bacillaco; desluit oratio mentis.
 incerto pede. lingua balba. vagis oculis.
 gestu vario. quasi fabulando seu frenesian
 do. nos habemus. immo verius nos ha
 bemur rapimur distrahimur. nescio quo
 spiritu. quem nescimus. vnde veniat aut
 q; vadat. **M**agister. Valet frater. Quid
 si nos introduxerit. ista quam loquimur
 beata in cellaria regis in cellam vinariam.
 cuius est modo clauigera. Quid stupes/
 quid miraris si sobriam biberimus ebrie
 tatem spiritus? Quid si datum fuerit acce
 dere primus. o serenissimas voces amoru
 audire profundius. Totus ipe gestio me.
 quem iam non capio considerare. qd vris
 q; contingeret/ quando dicere fas est vnicuiq;
 nostrum. Anima mea liquefacta est vt di
 lectus locutus est. Fulcite me floribus. sti
 pate me malis. quia amore eius languet.
 Leua eius sub capite meo. t dextera illius
 amplexabit me **D**iscipulus. Cessemus
 iam. cessemus sperare talia. qualia aman
 tes. sibi somnia fingunt. t ad incepta reuer
 tamur. **M**agister. Que cepta? **D**isci
 pulus. Quo quo non meministi? Cur inq;
 ris? Intremus elucidationem cantici bea
 tissime t pulcherrime mulieris cum epurba
 lamio Salomonis. **M**agister. Nimi
 rum istic sumus. Neq; enim eragunt certu
 expositonis ordine. q; nullo sunt ordine co
 tecta. vel coherentia. que preterea. no vni
 tantu affectui sunt accomoda. sed innume
 ros. verbuz quodlibet affectus. eructat. p
 audientiu qualitate. Exponesi potes duz
 egrotus assiduis suspirijs plangens t sin
 gultus ex imo pectore. anbeloq; spu repe
 tit. ha. ha. ha. quid tibi significet ista vox
 plangorosa. **D**iscipul⁹. Donat⁹ respodet
 dicens. interiectione esse ptem oronis
 significans mentis affectu. voce incogni
 ta. Quid aut postulas vocem me incogni
 ta exponere cognoscenda? **M**gr. Non
 pdidit opam t ipensam. q; te puez docuit.
 oronis pres. Tu nuc gradior effect⁹. ita co
 gnoscito quelibet amoris intimi t no ficti
 voce presus incognita. no amanti. imo nec
 aliena cōptaz amati. si no qlibet diectura.
 Exemplu de doloris interiectione. duz sa
 nus egrotum audit t solari querit. Cui res
 spodet apd comicu talis aliq;. Facile cur
 valem⁹. alijs psilia damus Tu si h sis alie
 sentias **D**iscipulus. Desperare doces.

Tractatus Quartus

elicere nunc hac nunc istac etulationes. p. agitationem. concussionēq; studij uehemētis. pauclās emicātes scintillas. puristas excessiui amoris hoc vel illud uerbum inserit ad aciem mentis pstringēs istas. et gerēs. Aut uero sub alia similitudine. stude familiaris esse uocibus amoris. in loco peregrinationis tue. non se adeo poterunt occultare. qn familiari⁹ in te magis. et magis p dēt et intelligibilem. nunc hoc modo. nunc aliter manifestent. uel nutibus etiam se et gestibus insinuent. Peregrinātes pariter in exemplū habe. quibus barbari sint. Pueros quoq; colludentes. necdum pfectis. resonātes uerbis qui quomodo se intelligere p̄sue scunt. imitari coneris. **¶** Deinde beatam et pulcherrimā mulierū postulem⁹. ut nos illo respiciat pietatis. et amoris oculo. quali respecta fuit a deo salutari suo. **¶** Ad nos impetret respici. saltem ut amare sciamus exemplo petri. Respiciat terram cordis nostri et faciat eaz tremere. Et ab illo tremore suo concipiam⁹ spiritū salutis. qui in amoris spiritum. aliquando transformetur. et hymnum tūc canamus cum alacritate cordium. **¶** Magnificat anima mea dominū. **¶** Magister Irritas meum querendi studiū de plurimis. s. aliorū me uocat. (ut audis) occupatio domestica regularis Dies craftinus. sollicit⁹ erit in id ipsū. **¶** Discipulis. Ex peditūz me reperies. p̄tinus sit nobis deus

Sequitur Quart⁹

tractatus per tragma seu dialogum de marie beatificatione. Per notulas. lxxij.

Notula Prima.

¶ Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Discipulus. Nonne cor nostrūz ardens erat in nobis besterno colloquio. dum de canticis canticorūz marie simul et salomonis conq̄reremus quasi fabulantes pegrini. necnō dilatata corde uisderemur anbelādo spiritū attrahere? **¶** Magister. Demini et uisa est renouari ut aquile iuuentus nostra senilis quodāmodo et cana in exteriori homine. sed interior renouatur de die in diem. si assit uerbu dei reficiens ipsum. si iesus instar peregrini nec p̄tinde cognitus se comitez coniūgerit. si aperuerit sensum nobis ut intelligam⁹ scripturā

ras. hymnorum et maxime psalmoz et canticorum. **¶** Si se talem exhibere dignabitur q̄ loquit aie nre. **¶** Surge p̄pera amica mea colūba mea. formosa mea et ueni. **¶** Discipulis. **¶** Si iam huius congelationis spiritualis transeat. si gelicidū torporis. si imbris stillicidium assidue tēptationis abeat et recedat. si flores pulcroz aspectū appareant in terra cordis nostri dante domino benignitatem. **¶** Si tempus putationis et refecationis cure omnis superflue adueniat. si uox turturis castegementis et consolantis luctu bono audiatur in terra sensualitatis nostre. conformantis se rationi ut concordet philomene et alaude contemplationis alacris turturis suspirium. **¶** Si ficus iam nō maledicta nec solis onusta uerboz folijs p̄ferat grossos suos in signū fructus post suauis. **¶** Demū si uinee bonarum operationum. dent odorem suū bone fame in uitam et letificationem dei et hominū qd secuturūz sit o magister agnoscis. **¶** Magister. **¶** Quenam anima frater est tam bestes et gelida. que non ad uocem blandientis amici. uer dilecti quem sequitur expectigiscatur. **¶** Que non tota liquefiat. se iaz in in se non continēs p̄p̄is terminis desideriorū. sed effluat in dilectū currat post uocantē se ḡtis noibus. **¶** Surge inquit p̄pera amica mea. **¶** Surge que male iacueras. cum adolefcēte perditō. propterea paternam adire misericordiā. ut accūbar sup collum tuum. detq; in accubitu tali. nudus humilitatis tue. odorem suum. ut iure uoceris amica. suscipiens pacis osculūz et speciosa recipiens primā in ne centie stolam cum anulo fidei. **¶** Proinde facta colūba. nidifices in foraminibus petre. in cauernis macerie. **¶** Petra autē erat christus. **¶** Tu in figura clauorū. in cauerna lateris. usq; ad patefactionē cordis. fidei deuotione subintrans illic reponas sanctarū meditationum pullos tuos. **¶** Os tēde dilecto petenti faciem tuam. iam colore roseo decorē et uernantem in aspersione sanguinis agni immaculati. **¶** Sonet uox tua in auribus dilecti. que dulcis sit in laude confertens in iubilo. **¶** Deniq; sis uinea florens. desiderijs odoriferis. o qua vulpecule paruule intentionū dolosaz. diffugiant capte ad elationis precipicia. et uineas radicit⁹ demoliunt et corrodūt. **¶** Si postmodū fas

habeat anima talis. iam facie decora. iam
voce suavis. suspirabunda dicere. Dilectus
meus mihi et ego illi. qui pasatur inter li-
lia donec aspiret dies et inclinentur umbrae
A **D**iscipulus. Quid oro vult hec inter-
rupta et inexplorata penitus locutio. **M**agister.
Audisti iam voces amoris ideo non
perfici. quoniam tot occurrunt anime deside-
ria valida quae nequeunt simul erumpere. **C**o-
fundunt se potius et opprimunt. Sentit
amans. quicquid exprimere potest. nihil ad
hoc quod optat satis est. Quare dat se ma-
gis intelligi per interruptiones more inter-
iectionum. ab imo pectoris. eructatas vel
erutas. Solet inde patere taliter anhelan-
tibus quorsum mittitur illud suspirium

Discipulus. Da supplementum verborum
istorum. Dilectus meus mihi et ego illi. **M**agister.
Quis arenulas maris. aut plu-
me guttas dinumeret. Quis inscrutabilia
scrutetur corda. Non facilius est id quod
requirit. Nihilominus aliquid accipio.
Dilectus meus mihi intendit et ego illi. **D**i-
lectus meus mihi oculum amoris dirigit.
osculum porrigit. loquitur. assentit. blandit.
et ego illi. Dilectus meus. mihi finis omni-
um desideriorum meorum. et omnium cogitatio-
num et intentionum cordis. et operationis cu-
iuslibet seu mortis cardo centum est et axis
et ego illi totum quod dat reddo. Dilectus
meus mihi delitiosus est. amorosus est. co-
cordans est. suavis est. benignus est. iocun-
dus est. delectabilis est. **M**ibi omnia est. Quip-
pe cum quo sum unum cor. una anima. un-
us spiritus. Ideo dilectus meus mihi unum
tur et ego illi. Dilectus meus se mihi dedit
in precium in mortem. quomodo non omnia
mihi secum donavit. **D**iscipulus. Quo-
modo dicitur se donare deus. qui nusquam
est. Qualiter est anima sibi finis deside-
riorum suorum vel operationum. qui propter
seipsum omnia operatus est secundum sapientem

Magister. Docet angelica saluatio.
modum donationis dei. Saluatur enim
Maria per angelum. sic anima per spiritum
sanctum aliquem instinctum. qui loquitur pa-
cem ad conuersum cor. Mandat quoque sa-
lutes. dicens anime secreto cordis silentio
Salus tua ego sum. Et illud. Remittunt
tibi peccata tua. Uade in pace. Non enim
datur saluatio excommunicatis. nec eis qui
sunt praesentia horrescimus. Sic inuenit

apud dei gratiam animam que per eum fit dispo-
sita et organata suo modo calorem vitali gratia
ad susceptionem domini. de quo et a quo vi-
uit anima non minus quam disponit corpus or-
ganicum per armoniam qualitativam dispo-
sitionum ad animam rationalem introductionem
faciendam in corpore. Tunc audit anima
dominum rectum. quia sedat ad nutum anime ut
fruat se. et alio quolibet utatur in se et pro-
pter se. Unde fit amoris illa reciproca do-
natio mirabilis. quomodo manet in caritate in
deo et deus in eo. Dilectus meus mihi sup-
ple seipsum dat et ego illi seipsum reddo et me
ipsum cum eo cum quo iam unum effecta sum
Et sic in illa trinitate ineffabili per dat filio
spiritum. et filius patri reddit eundem spiri-
tum. sic anima datur sibi dilectum dat. et red-
dit seipsum sibi qui tribuit. ut sit ipse prin-
cipium et finis omnium desideriorum vtri-
usque. Hanc dignationem amoris inestima-
bilem quia philosophi superbi non potue-
runt nec voluerunt attendere. propterea nul-
las tales ad deum voces deprimere cona-
ti sunt. Dilectus meus mihi et ego illi. Fue-
rit idcirco ab huiusmodi epithalamio ma-
rie et salomonis penitus alienum et ad illud sur-
di. Quod attendens christus. exultavit in
spiritu in illa hora. Confiteor tibi inquit
pater domine celi et terre quia abscondisti
heca sapientibus et prudentibus et revelasti
ea paruulis. Ita pater. quia sic placitum est
ante te. Non meritum cuiuscumque. ne quis
glorietur in se. Unde si tale aliquid cecinit
Maria dicens. Deposuit potentes de sede
et exaltavit humiles. **D**iscipulus. Quomodo
intelligo. deus sedat in dono quod in-
format animam et vivificat eam. reddens deiformem
et pulchram amabilem et desiderabilem. qui
letatur in operibus suis. maxime in filiis
hominum. **S**ed cur anima dicit aliquando.
Dilectus meus mihi. ut hec transferat. ali-
quando seipsum et dicens. ego dilecto meo. **M**agister.
Dilecta fertur in dilectum secundum vim
duplicem. apprehensivam scilicet et motivam. **V**is
apprehensiva seu cognitiva. quodammodo
trahit ad se et in se suum obiectum quod
est verum. Sed conuersus est ordo virtu-
tis motive vel affective praesertim dilective
cuius obiectum est bonum. quia tendit et exten-
dit se ad ipsum. Causam dat philosophus. Verum
inquit est in anima. scilicet bonum in rebus. **U**n-
de bonum quod
est appetibile aptum imprimendo se per cogniti-

Tractatus Quartus

onem. non enim velle possum? incognita Appetitus vero quasi circulo quodam. redire conatur in appetibile. et se sibi dare. communicare. vel imprimere. Propterea dicitur anima dum dilectum cogitat. et imagines sui format vel specie. quod sibi dilectus imprimitur. Dum vero diligit. ipsa se dilecto dat et explicat. et ad ipsum quasi foris egreditur.

Discipulus. Quid ad rem nostram?

Magister. Vultū per omnē modū. Hoc est illud mysticū verbū epī de dilecto suo. quod ingreditur et egreditur et pascha inueniet. Hoc item aliud de moysē. qui minauit gregē ad interiora deserti. vbi vidit dominū in flamma rabi. Gregem intellige. totā cogitationū turbam. que ad interiora mentis colligitur. Est alter ordo dum Moyses vocatus a domino de nube caliginis exit ad ipsum sicut christus relicta turba ascendit in montē. Sic anima subintrans se et trahens ad se sponsum per cognitionē. dici potest pasce re sponsum. Sic ipsum habere in lecto pacifice mentis. et coangustate. ne sit locus ad ultero. Et ens vero per dilectionē ad sponsum trahitur ad sponsi palatium thalamū vel cubiculum. **Discipulus.** Quid potestremo? **Magister.** Siquidem in hac coniunctione. sponsi et sponse per dilectionem / confurgit delectatio. dum rursus imprimitur se dilectus in dilectam. sugentē verbera consolationis sue. Dicitur hinc delectatio quasi quedam lactatio. Hinc est fructio complectans vniuersas beatitudinis partes. vt dotes. retentionem vel apprehensionem in beatitudinem pro cognitione et dilectione pariter et delectatione. Sic fructuionem descripsit Augusti. quod est amore inherere alicui rei. propter se in qua mentis delectatio habet. **Discipulus.** Dum rapit nos est amoris / oblitus sumus pene inquisitionem per mitus occurrentem super verbo tuo o beatitudo. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. **Magister.** Regredi licet quando volueris. **Discipulus.** Pulsat hec animum questio. qua ratio ne potuit absque spiritu iactantie. humilis ancilla domini / tam excelsum de se perferre preconium? Subit inde questio. quo nomine digniori Maria nominetur. An beata / que cecinit. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes? Subsequitur alia questio. quot modis Maria

dicitur sit beata? **Magister.** Conabor satisfacere questis bis. Et quidem de primo scieris animā Marię magnificasse dominū non solum. quia magnus in se est / et magnus a creatura sua predicatur et colitur. sed etiam quia magnificam reddit animam cui magna facit qui potens est. Nunquid parum tibi magnificata videtur Marię anima. que operationi supra modum magnifice fuit causa prebere consensum dicens ad angelū. Fiat mihi secundum verbum tuū. Quid est hoc / nisi fiam mater filij cuius pater est deus? Quid excelcius. quid sublimius vel (vt alius vult) arroganti? poterit cogitari.

Discipulus. Hoc mouet multos. quo modo stant simul / et in vniū conueniunt / tanta humilitas ecce ancilla domini / cum tanta magnificentia fiat mihi secundum verbum tuū talis abiectio cum tali gloria? **Magister.** Doceat nos philosophia si theologia parum est. conditiones magnifici. seu vim virtutis magnificentie. Magnificus vtiq. non de honore vel gloria curam habet. sed de operibus preclaris. que gloria digna sunt et honore. colit lucem. spernit umbram. Gloria sua est sicut dicit apostolus. testimonium conscientie sue. Non de alieno pendet iudicio cui modicum est si iudicet ab hominibus vel ab homine aut ab humano die. Nam qui se iudicat dominus est. Fit humilis proinde in fuga glorie. fit magnanimus in operatione magnorum. cum dignitate meritorum. Denique cum gloriatur. in domino gloriatur. Obseruat hoc magnifica nostra et magnificanda. que tota in dei gloriā refudit beatitudinis sue famam. Quia fecit inquit mihi magna qui potens est. Non ergo mihi gloria. gloria sola sibi. Fuit propterea vti go beata sicut angelus dei. vt nec benedictio te moueret nec maledictio. per elationis aut deiectionis vitium. Que quo magis gloriam fugiebas. eo magis te sequebatur. sicut umbra corpus. Esse bona. non videri / volebas. **Discipulus.** Magnificus / magnorum dignus honorum. nunquid iniquos iudicat eos qui se spernunt

Magister. Plane sic iudicat. censetque puniendos. non propter se / sed propter iusticiam et alienam utilitatem. At vero longediuius. dat fides cum gratia. magnificenciam cum humilitate coniungit. quod inanis philosophia. Dicit et sententia. Non nobis dñe

Dignus nō muric p̄

non nobis / sed nomini tuo da gloriam.
 Tibi gloria. nobis autem confusio / qui
 serui inuiles sumus. qui nihil habemus
 quod a te non accepimus. tua tibi dona
 confitemur et reddimus. **V**olum⁹ ut ad lo
 cum unde exierunt flumina gratiarū reuer
 tantur. ut iterum fluant te donante. sis ma
 gnificus in sanctitate et gloria. **D**iscipu
 lus. Non est quod contradicam. dic de se
 cunda questione. **M**agister. Enunci
 asse videtur propheticis spiritu plena / ver
 bigena nostra / q̄ hoc nomen adiectiuū ap
 propriate sibi et antonomastice daretur per
 omnes generationes. velut nomen epithe
 ton desup sibi datum. sibi debitū. sibi pla
 centissimū. necnon conuenientissimū iō
 cundissimū et appropriatū. **D**ignare
 nos laudare te virgo sancta. o ter quaterq̄
 beata. Beata primo que credidisti clamat
 Elizabeth. Beata secūdo quia gratia ple
 na scdm̄ Gabrielis salutationē. Beata ter
 tio et benedicta. quia benedict⁹ fructus v̄
 tris tui. Beata quarto. quia fecit tibi ma
 gna qui potēs est. Beata quinto. quia ma
 ter domini. Beata sexto. quia fecidata vir
 ginitatē honore. Beata septimo. quia nec
 primam simile visa es nec habere sequen
 tem. **D**iscipulus. Numerasti numeros
 beatitudinis sub quadam generali laude.
 quid censes si ad specialia descendam⁹?
Magister. Descendam⁹ placet. Sicut
 plenior dabitur intellect⁹ preconij quo bea
 ta dicitur per omnes generationes. Offer
 tur animo triplex beatitudo. Una vie per
 spem. altera patrie per rem. tertia quasi me
 diat inter spem et rem. inter viam et patriam
 quale habuit manifeste christus quez fuit
 se viatorē scdm̄ animam. et comprehensio
 re scdm̄ spiritū / nullus ambigit theologus
Porro qualis sit beatitudo per spem et
 gratiam. nos sic cōmuniter fideles christia
 ni qualis preterea sit beatitudo glorie vi
 demus nunc per speculū in enigmate. cre
 dentes eam esse quaz nec oculus vidit nec
 auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit
 Recogitata vero duplex hec beatitudo. vi
 am aperit ut tertia quasi media cit⁹ cogno
 scatur. quia minor est q̄ glorie consumma
 te. et maior q̄ solius spei et cōmunis gratie
Nec abhorret hec distinctio theologi
 ca / phisica considerationē. que ponit virtu
 tes primas politicas. secūdas purgatori
 as. tertias purgati animi. quas aristoteles

vocat heroicis. Hec beatitudo que purga
 ti animi. vel heroicalis excellentie dici po
 test / fuit in beata nostra dum viveret. super
 omnem purū hominē / sicut beata residet
 in patria super omnem angelicam potesta
 tem. hoc est que a nullo vincitur illustrius
 scdm̄ Damascenū. Et iuxta hierarchiam
 Dionysij legem / continet eminenter om
 nem perfectionem creaturarum tanq̄ infe
 riorum. ut iure dicatur Regina mundi et
 domina. **H**is igit breui compendio Ma
 rie beatitudinē. notat tibi fieri. da sibi per
 eminentiā quicquid in creaturis videris
 melius ipsum q̄ non ipm. Et si non for
 maliter tamen eminenter q̄q̄ distat a deo
 Et quoniam princeps fuit in via viriusq̄ bea
 titudinis vie salicet n patrie ponem⁹ aliq̄s
 de conditionib⁹ beatitudinis eterne. p̄ q̄s
 gradatim veniam⁹ ad petita vel ad pereu
 da. **D**iscipulus. Expedies iudico. nec
 audiendi tenebit me fastidiū. etiā si preco
 gnita narraueris. **M**agister. Est beatis
 tudo spirit⁹ que sepatur ab anima. id est a
 sensuali portione. Hec fuit in christo via
 toze. Hec in spiritib⁹ separatis viget. Ha
 bet nihilominus animam suam beatitudinē
 duz resumetur in corruptibile corpus a spi
 ritu beato. Dicitur incorruptibile pro tol
 lenda calūnia quaz vellēt aliqui struere de
 resuscitatis iustis / tempore passionis quo
 rum spiritus statim in descēsu spirit⁹ christi
 sti in limbū patrū beatificati sunt. quando
 momordit christus infernū. saluādo spiri
 tus istos p̄ beatificā visionē. de qua latro
 ni dictum est. Hodie mecum eris in paradī
 so. qui purgandū fortassis aliqd̄ habebat.
 nisi priuilegium nouitatis. aduentus res
 gis ipsum sicut et alios multos. forsitan et
 omnes tunc a purgatorio liberasset. **T**a
 les inq̄m spiritus beatificati. si corpus nō
 incorruptibile susceperunt. aut quia mor
 tui sunt scdm̄ quosdam / sequitur vnū mi
 rabile q̄ tales fuerūt cōprehensores in cor
 pore mortali sicut christus. Sequitur et
 tiam q̄ fuerunt bis mortui. sicut Lazarus
 cum statutum sit omnibus semel mori sm̄
 Apostolum. Respondent quia apostolus
 non negat quin pluries. Et vero nulla sit
 ambiguitas de resurrectione nouissima.
 Sunt autem tres dotes spiritus beati. sic
 separatus aut coniuictus. que sunt frui
 tio visio et tēno. Sūt quoz ipius aie se
 tiue resūpto corpe gloriose q̄d̄ plene sōditū ē

Inflatus (sc. p. d. r.)

25. 37

tam anime q̄ spiritui. Unde reddetur clarus, impassibile, agile, subtile. Nolo tamē existimes q̄ spiritus et anima sunt in eodē homine/modo vel tunc due nature distincte, vel due anime et essentie, licet fuerit aliter quando articulus in anglia condemnatus dicere q̄ non sunt due anime in homine eodem/rationalis et sensitiva. Prior vero sententia tenēda est, ut ecclesiasticis dogmatibus continet. Dixit christus q̄ potestates habebat ponēdi animā suā, s̄ q̄ illa sit spiritus, notavit euangelista Tradidit sp̄m Discipulo. Prīdē ita dixisti, pridem ita nouisti, expone quod ordinis? Magister Quia loquimur de dotibus que solēt attribui nubentib⁹. Sponsus enim dōtat sponsam, et nulla creatura/non uita diuinitati (ut excipiatur anīa christi) dignior fuit dei sponsa notari. Maria uero sponsa si et sp̄se metaphora dum inquirim⁹ beatę Marię laudes, atq̄ preconiā, diuiniatrit etiam pegrinaretur in terra. Discipulus Gratanter ac letus accipio, quatenus in his assumptionis sue solennib⁹/dum cantica canticorū resonat ecclesia tanq̄ epithalamium suū materia conquirendi iocundissima ministrat. Magister. Animaduerte quē admodū tres in matronio succedūt grad⁹. Est enī matrimoniū initiatū est ratum, est consummatū. Discipulo. Scio, s̄ quid ob hoc texere uis? Magister. Uolo dicere uirginale sp̄sam nostrā/fm triplices hunc statū, triplicē habuisse beatitudines. Beatā respice primo modo/dū ab instanti creationis sp̄s sui, initiatū est matrimoniū cū eterno sponso deo, per arram fidei, spei caritatis et ceterarū uirtutū. Beatā respice secūdo modo, dum matrimoniū plenē consummatū est in assumptione corporis et anime/cū eternitate dotū suarū. Beatā intellige tertio modo quando matrimoniū fuit ratū in conceptione filij dei, et deinceps p̄ gratiā consummatū, ne dissolui possit p̄ peccatū quōuis ad cubiculi secretū, primo fuit in assumptione introducta ubi fuit et est matrimoniū consummatū. Discipulo. Hanc uelut per rimulas, incipio uideri quo tendit iter tue deductionis? Magister. Videbis apertius si pauca de dotibus enumerare potius q̄ docuerō. Tres idcirco dicuntur dotes, sponse ad cubiculum sponsi recepte p̄ gloriā, uisio fructio et tentio, que respondent tribus theop

logis uirtutibus uic, que sunt fides, spes, et caritas, et tribus anime uiribus, rationali concupiscibili irascibili. Dicitur in q̄ igitur dotes, quia sunt habitus/disponentes tres istas uires sc̄m mentem, que est spiritus, immo uero tunc cum sponso spirit⁹, ad act⁹ qui beatitudine constituit, qui sunt intuitiua uisio, et actualis fructio cū eternitate. Ad quid ualent dices iste dotes? Sane quaten⁹ sp̄se suppetet, unde potest iugū suauissimū et onus leuissimum beati coniugij, ubi fit mens suo modo patris uerbi et sacrarium spiritus sancti. Nunquid uideatur talis, tantaq̄ filij educatio iugis et eterne qualcm habet ipsa mens uerbigena, s̄ uero in unum mater et filia. Discipulo. Lōuenisse credim⁹ beatrix simul in Maria, sed quo pacto conueniant in menterationali non ita perspicio ut uirgo dicatur mater et filia? Magister. Uirgo nominatur propter sinderisum, que nunq̄ uolatur. Mater, quia parit in se uerbum, rosā te desup patre luminū, cuius est filia, cuius filio nuptialiter coniuncta est. Quid mihi tūc psallet et exultet Marię spirit⁹ in deo salutaris suo, laudans, psallens et iubilans plenō totoq̄ cordis affectu, hoc canticorum canticū amoris per amorē canticū nuptiale, quod dicitur epithalamium, Lantū nouum, p̄pter illud, qui noua fecit omnia. Tenor huius cantici cōsistit in essentiali beatitudine uisionis dilectionis et fructiois dei, que semp̄ uno et inuariabili tanore subsistit et resonat. Porro respectus creaturaz tam in uerbo q̄ in proprio genere, mouet ad canticum multiplici uarietate decorum tanq̄ pro discantu. Neq̄ dubitaueris omnes et singulas in unum concurrere, mentalis spiritus affectiones, Formabitur enī melodia spiritus, ad exemplar armonie sue uel melodie diuinalis, que stabilis semper in se manens fastidire non potest, tanq̄ assidue renouetur. Dabes ecce ueritatem conclusionis unius quam tu tibi declarari quandoq̄ postulabas, si Maria in hoc canticū se in omnes perfundeat affect⁹ uel anime passionēs. Discipulo. Habeo forte pro statu glorię quōuis ambiguum uideatur, si sint in spiritibus beatorū omnes affectus, tot et tales, quot et quales sentimus in uia, immo non est dubium de dolore. Non enim erit amplius ibi luctus neq̄ clamor sed nec ullus dolor. Magister.

De hoc statim videbimus. Tu colligas et intelligas interea quale fuerit canticum beate virginis quot vocibus alternatum. duz iam adepta fuerat beatitudinem illam, que dicta est superior ad beatitudinem solius vie proxima et vicina beatitudine patrie. Quid si viatores aliqui exercitatos pro conformitudine sensus mentis habentes possint cum omni promptitudine voces affectuum secundum notulas quinque vocalium, sparsas per silabas psalmodii, vnamquamque concinere vel formare. **Discipulus.** Concludit intelligentia tua, quod rationabilis sit conclusio que non ita recipienda est, quasi vox quelibet affectionis, retineat sonum integrum, franguntur enim quadam allisione non aliter quam in compositione dictionum videmus. Non enim hec dicitio magnificat plene sonat, istas litteras magnificat, sed in unum colliguntur quasi tertium mixtum sonum. Usus est philosophus, hoc exemplo, duz de mixtione tali loqueretur elementorum, que manent quidem in mixto, sed refracta, vel in essentialiam ut placet Avicenne, vel ut Averrois secundum proprias qualitates. **Magister.** Exemplum placet quod inquisitione philosophica presupponit. Exemplum aliud, video de multis aromatibus simaltritis, ex quibus odor tertius mixtus resultat quandoque plus redolens aroma predominantans. Coapretur exclamatio canticorum. Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirthe et thuris, et sequitur et vniuersi pulueris pigmentarii. Exemplum aliud est in re nostra licet enim pueri distincte prius sonent, ut remisi, postmodum iungunt, litteram paulatim cum vocibus istis, tandem vsu continuo cantant sine vocibus notularum quod tandem exemplum, in contrapuncto, deinde in discantu plus apparet, vnde valeamus ad musicam cordis transferre rationem, vbi celeritas maior est atque facilius sonoritas affectionum spiritualium, quam sit exterior vocalium. **Discipulus.** Das praxim videntem gamma multico canticorum cordis. Unde palam fit non esse sistendum iugiter in his quinque vocalibus, a. e. i. o. v. Sed nec in singulis deliberate pausandum est affectibus. Alioquin fantasia plus tandem lederetur, quam intelligentie recreatio proueniret. **Luius** rationem sensualis nos quotidie do-

cet cantus. **Sed** manet dubitatio mora de beatis deo iubilantibus, apud quos sola vox leticie, et nulla spei, nulla compassionis, nulla timoris, nulla denique doloris resonare videtur. Et hec dubitatio verti potest ad beatitudinem Marie virginis, pro statu vie, proxima statui patrie, quando non habebat peccata que doleret, quando conformis erat sua in omnibus voluntas pro uidentie dei, que in sui dispositione non fallitur. **Magister.** Dabit hoc vltimum de conformitate voluntatis locum proprium. **Et** iterum de affectibus beatificati spiritus edoceri poteris, per similitudines de terminationis abundanter tradite per doctorum de virtutibus moralibus et theologis, et de donis beatitudinibus et fructibus manent in patria. Quorum finalis est resolutio que in quolibet bono habitu reperitur aliquid quod dicit perfectionem sed in pluribus coniunctum est aliquid pro statu vie imperfectionem notans vel indigentiam. Fides dicit innitentiam prime veritatis, spes diuine liberalitatis, caritas diuine bonitati, et horum quodlibet vniquam bonum est perficiens spiritum. **Sed** imperfectionem respice Fides importat enigma, spes cum enigmate futuram fruitionem, caritas vero a deo, quis hic non consequatur intuitiuam visionem. Penitentia dicit detestationem peccatorum, Timor fugam separationis a deo, Compassio seu misericordia promptitudinem auxiliandi, zelus a morem iusti. Et ita per omnia reperies aliqua de se bona si coniunctos defectus abstuleris, ut a penitentia peccatorum commissum, a timore periculum cadendi, a compassione miseriam cui nunc oportet subueniri. Sic itaque de singulis affectionibus beatorum spirituum, quas theologia vocat extenso nomine passiones, que non sunt in spiritu rationali, maxime separato, secundum realem mutationem quemadmodum philosophi stricte loquuntur de passionibus sensitue anime. Affectio autem spiritum immutans/intentionalis est sicut gaudium et desiderium de deo, odium vel displicentia de peccato, resiliatio in deum et ab inferno, affectus succurrendi alieno incommodo. **Discipulus.** Et si magna pars questionis soluta cernatur per exemplum de virtutibus, tamen descriptio beatitudinis affert

Dm

Tractatus Tertius

serupulum. quoniam beatus est qui habet
quicquid vult scdm antiquos. et Augusti-
num qui addit nihil mali vult. Beatus di-
citur quasi bene actus. cui omnia oprata
succedunt scdm Cassiodorum. **M**agis-
ter. Conclude primo per etimologiam
beati contra stoicos. qd virtutes non sunt i-
sensibilitates. quia dicitur beatus quasi be-
ne actus. ergo bene motus. ergo non insen-
sibilis. Et hec certe concedunt de affectio-
nibus intrinsicis ratiois. sed sensuales om-
nino detrahunt a sapiente quasi factos vir-
tus efficiat. **P**orro non est de ratione
beatitudinis. qd beatus statim habeat qd
quid vult oprandum maxime circa alteruz
sed absoluta beati voluntas sicut semper co-
formis est diuine voluntati sic semper im-
pletur. Et huius declaratio proprium lo-
cum habet. **S**uperest distinguere de
spiritibus affectionum receptiuis. Aliqui
sunt impassibiles effecti. et h contra passibilita-
te lesiuam vel corruptiuam vel abiectiuam perfe-
ctionis debite. vt in celo. quonia nihil im-
pedit. imo confert esse passibiles passione
perfectiuam. sicut dilectio dei. suaq; fruitio. No-
ne celum impassibile dicitur primo modo
quod lumine solis cernitur mutari. Alius
est spiritus rationalis atq; receptiuus lesi-
ue passionis etiam vt spiritus est. et hoc qd
tidianum est nobis viatorib; velimus nos-
lim. Et de damnatis spiritibus fides cre-
dit. sed modus alio loco dicendus est. Est
tertia vel fuit in nonnullis spiritibus pro-
prietas. que dedit eis posse non pati pas-
sione lesiuam vel disconuenientem. qualis fuit
pro statu nature institute. et qualiter erat in
anima christi. nisi sponte passiones susce-
pisset. Videt ne igitur qd primus spiritus
per passiones no leditur qualescunq;. nec
si poneretur in stagno sulphuris ardentis
gaudet assidue. nec gaudium minuunt a-
lie iuncte affectiones. sicut compassio defi-
cientium. detestatio peccati. resilitio reue-
rentialis in propria paruitate que timo-
ris species est. Odium deniq; vitiozu. qd
est zelus bonus. et ita de reliquis imperfectio-
ne semota. Tertius spiritus suo modo ca-
rebat lesiuis passionibus in primo paren-
te. et nunc forte sic in Enoch et Helia Sed
an beate nostre talis fuerit exultatio spiri-
tus in deo salutari suo non arbitroz asserē-
dum. quin doluerit tam anima qd spiritu.

non enim glorificatus fuit spiritus suus. si-
cut spiritus christi. nec voluntate sola pas-
sionibus lesiuis subiacebat Tuam inquit
Simeon ipsius animas. pertransibit glori-
dus. **D**iscipulus. Nonne fuit immunis
ab omni peccato nostra bea. et sic cur pass-
sa est. quia quicquid patimur. peccata nos-
tra meruerunt Eua deniq; fuisse ante la-
psum. ipsa Maria perfectior. quia tunc potes-
rat nihil pati. **M**agister. Notata est ali-
bi responsio. qd in Maria fuit necessitas
originalis peccati contrabedi. scdm causas
inferiores. scdm legem propagationis ex co-
iunctione viri cum femina. **E**x enim super-
rior: preiudicauit huic necessitati preueniē-
do casum. per sanctificationem et gratiam.
Sic dicit in alio casu sanctus Thomas.
de occurrentibus tempe iudicii obuia chri-
sto in aera. qd si no moriantur. hoc non est
scdm causas inferiores quib; habebant ne-
cessitatem moriendi. Nec est contra aposto-
lum dicentem. statutum est hominib; semel
mori deinde iudicium. quia priuilegium su-
perioris hoc suspendit. Non secus est in p-
posito de Maria. a necessitate contraben-
di originale peccatum. preuenta et priuile-
giata. et excellentissime sic redempta qualis
ter redimi non egebat Jesus christus quia
per carnalem concubitu non formatus.
Dolores idcirco pertulit Maria. no om-
nino sponte sicut filius. sed nec penit inuo-
luntarie sicut nos in quibus motus vitioz
si preueniunt iudicium rationis. quos ra-
tio preueniebat in Maria. Alioquin ves-
nialia saltem commisisset. Nihilomin; do-
lebat ppter spiritum passibile. et statim. cu
omni tamen moderatione et stute. et meri-
to continuo. **C**oplebat insup illud aplicum
Gaudete in dno semp. itez dico gaudete.
Sciebat. qd dñs sibi prim; erat et fuerat.
supra ceteros viatores. qd notauit cu sub-
iunxit p causa exultationis sui spūs. In deo
salutari suo. qd respexit in qd builitate ancil-
le sue. Juxta pmissum p Esaiam. Sup que
respiciam. nisi sup paupculu et contritu spū.
et tremēte smones meos. Quis certa esset
no min; aplo. qd neq; mors neq; vita re-
separet ea a caritate dei que erat in tpo Je-
su salutari suo. Et ideo continuo gaudebat
plus qd in sola spe. sed minus qd in reglorie
Ecce habes in hac dictione beatam. E. pro
spe. habes a pro leticia. Jam supra spem

additur tertium a .dum venit in gloriam.
 Duc pro canticis accedit incidens cōside-
 ratio nomis hui⁹ beatitudo .q. quinq; vo-
 cales/quiq; significantias affectuum in se
 claudit. **L**eterum quia dixisti .omē quod
 patimur .peccata meruisse .vex est propter
 originale peccatum .quod remouit probi-
 bens leuias passiones cum peccatis. **F**o-
 stra deniq; beata semper habuit gratiam
 gratum facientem .que originali superemi-
 net iusticie .qua primitus ornata fuit **E**ua
 sed perdidit. **D**iscipulus. **A**ccipisse pu-
 to sufficientem pro elicita prius cōclusiōe
 deductionem .de cantico **M**arie scōm om-
 nes affectiones sub omni facilitate forma-
 tas per organum cordis .vbi fulgebat men-
 tis verbum sententiosissima numerositate
 representans velut mirabiles ratiōes rerū
 instar patrie .licet adhuc in enigmate vie-

At vero putas ne credēdum .q. vocale
 canticum addiderit nōnūq; .hec beata.

Magister. **S**ane puto /maxime in ista
 pegrinatione laboriosissima comitib; **J**e-
 su puero z virginali spōso **J**oseph . vt ad-
 implet ad litteram illō **P**salmiste . **L**an-
 tabiles mihi erāt iustificatiōes tue .in loco
 pegrinationis mee. **C**ur p̄terea nō cecine-
 rit corpalem recreando laborem .nūc psal-
 mos patris sui **D**avid .nunc canticum pro-
 prium .nūc illud **Z**acharie .nūc **S**imeōnis
 alludens sponso blandienti z dicenti . vox
 tua sonet in auribus meis . vox enim tua
 dulcis. **N**unquid existimas beatam n̄am
 in iocundissimo partu . z post partum .duz
 natus erat saluator mundi .concinentibus
 angelis . **G**loria in excelsis dō .siluisse? **N**ū-
 quid non infanti posito in presepio z stē-
 ti .debutit z consolatorium fescēnūz . dul-
 ci susurrō velut aure tenuis r̄sonat? **Q**uid
 vero de celebri ritu propriariū nuptiarū cō-
 iecturas . que nuptijs alienis interfuit bila-
 riter honorādis . z vino de aqua facto . gra-
 tuita pietate solandis . **Q**uid in templo nu-
 trita et de canticis syon edocta .debutit que-
 so silere. **D**iscipulus. **G**rata commemo-
 ras . que nō abhorret a pia credulitate . eti-
 am si addideris iustum **J**oseph cuz puero
 iesu nōnūq; vna cecinisse. **S**ed hec hacte-
 nus . q̄ seculi prudētib; in oculis suis (q̄bus
 omne qd̄ purat sublime videre) nuge vide-
 bunt aniles z indigne . q̄si nō multo ampli-
 or fuerit hūiliatiōis . vel crucis misterii . vel
 lotio pedū . imo generalr̄ ois actio nouissi-

mi viroz . qz fact⁹ est p̄ter nos opprobriū
 boim z abiectō plebis . q̄ sint ista q̄ dicim⁹
 de **M**aria. **M**agister. **D**as materiā dis-
 solutiōis pus facte q̄onis tue . cur erūpens
 in canticū nouuz dixerit brā. **M**agnificat
 aia mea dñi. **S**ane qd̄ magnificētius eo
 cui⁹ magnificentia eleuata est super celos.
Quid in talē magnificaret h̄ est magnificū
 p̄dicaret. **Q**uidni toto nisu dilatarer . z extē-
 deret aie sinū ad ei⁹ amplexū. **Q**uidni p̄ter-
 rea . crebrius alnaret affect⁹ suos . fm nos-
 tulas vocaliū . mō de leticia in cōpassionez
 sentiēs q̄ miseratiōes dei sunt sup oia opa
 eius **P**recipue nūc . qm̄ misericordia dñi ple-
 na fuit terra . qm̄ cōpleta est postulatō psal-
 miste. **E**t veniat sup me misericordia tua
 domie salutare tuū scōm eloquiū tuū . quā-
 do misericordia z veritas obuiau erūt sibi .
 quādo iusticia z pax osculate sunt . qm̄ deus
 dedit benignitatē . z terra nostra dedit fru-
 ctū suū . qm̄ timidus . dolēs z languidus ho-
 mo per sapientiam accusatus . per iusticiaz
 damnat⁹ . z punitus per potētiāz . suscept⁹
 ad gratiā p̄ viscera misericordie dei nostri
 in quib; visitauit nos oriens ex alto . glori-
 ficatiōis et̄ne sp̄e afferēs . qm̄ soluta mors d̄
 deperit . datur triūphus gratie **D**iscipulus
Lōjicio. **T**ales in enarrabiliter cōtempla-
 tiones . beatam nostram sub omni celerita-
 te in momēto . in icu oculi . in nouissima tu-
 ba contulisse . z in affectum suauissimi cor-
 dis traducendo cantasse. **J**uxta z supra p̄-
 mictionem notularuz vt sit in verbulis seu
 minutis discantū . **I**ntonās igitur voce
 serena /psonuit post **E**lisabeth p̄conium .
 immo tonuit z exclamauit voce grandī ad
 aures seculorū oium . **M**agnificat anima
 mea dñz . **T**ale tuū carnē nob̄ dīna maria
 quale sopor fessis in gramine . quale p̄ estū
 dulcis aque saliente sitim restinguere riuo
Sed redit ad cor . cur non dixit **M**aria?
Magnificat anima mea dominum. **M**agister. **A**ltiori reperam⁹ principio . di-
 centes **M**arie linguam /fuisse calamū scri-
 be velociter scribentis . hoc est spiritus san-
 cti qui nedum velociter . sed multipliciter
 scribit . adeo q̄ non est votaynum positum
 sine causa . non est aper vnus / tam in signi-
 ficatione q̄ in ordine frustra locatus. **E**xq̄
 perpenditur q̄ lata z lauta sit mensa sapiē-
 tie sacre que tot epulas z fercula ministrat
 quot possunt a quocunq; . veri z salubres
 sensus elici . scōm quadruplici expositōis
 D m z

Tractatus Quartus

genus. **P**reuidens igitur spiritus sanctus seminarium quinquaginta vocalium non esse pretereundum a posteris, sed inde significatio nes alias modo quo nunc fecimus / et facturi sunt alij subtilius eliciendaq; voluit primum canticum canticorum. **V**arie versiculorum terminari sub hoc nomine trisillabo dominum, tanquam neuma primum, o. i. v. **D**iscipulus. Virum vero cur canticum summe leticie finiuit in voce doloris et mesticie. qualem, v. quinta notularum designat. **D**agister triplex occurrit hic, et nunc mystica ratio. Prima quatenus ex prima vocali, a. et ultima, v. redderetur quasi diapente que est quinta perfecta. Altera quatinus fieret antitheton seu contrapositio gaudij ad merorem. Tertia pro laude humilitatis, que cantica vie solet in dolore terminare, quasi disceret. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena. Fit proinde grauior solidior et eminentior ipsa salubris leticia que tali fine stabilitur interrogatioue humane miserie, sed non absque misericordia quam Iuncum sibi notat. **D**iscipulus. Non dilataueris nunc hanc imaginatorem, sed te confer magis ad causam litteralem. **D**agister. Ista quidem litteralis est quia secundum litteras. Sed ad intentionem tuam dico quod initium sapientie est timor domini. Si ego dominus ait ipse, ubi est timor meus? Timor (ut scias) ad antiquam legem spectabat, sicut ad nouam amor. Dominus preterea plus respicit opus creatiois et potencie. **U**n ab omnibus magnificandus esse concedit dominus. **N**omine vero quod est deus salutaris meus ad opus recreatiois et gratie, nemo christianus ambigit pertinere. Ideo cur debuerit sublequi vides. **D**iscipulus. Nisi prius ostendisses quemadmodum beata nostra particeps iuuencularum tympanistrarum / potuit alternare repetere proprias meditationes et affectus, non ita satisfaceret mihi rationes tue, quod talem neque consequeretur celeritate. **D**agister. Dat cam quod ait. **C**orpus quod corripit aggrauat animam, et deponit terrena habitatio, sensuum multa cogitatem. **N**ostre vero beate conuersatio iam erat in celis, iam quod dotes corporis glorificati inchoabat, ex abundantia virtutum, necnon domini spiritus super animam et corpus, ut esset inde corpus agile secundum omnes vires cognitiuas et motiuas subtile. **P**reterea clarum nec ita passibile ut nostrum quod preuenitur a primis motibus, sed tamen ista minus quam nunc

in patria. **D**iscipulus. Des aliquod indicium corporis. **V**arie spiritum non pregrauantis. **D**agister. Preueniebat spiritus suus, corporales intus motus, qui nati sunt obsequi rationi. Non grauabat eam puerperarum, nulla labe tyrannice rebellionis exformite / colaphizabat eam, denique nullas in se commotiones illecebre carnalis sensit, sed a respicientibus se sedauit. **C**redi similiter debet quod ab audientibus serenissimam vocem eius. **S**ecus de aliarum vocibus que ad gebennam inflant. **I**deo nec predicare permittuntur, nec cantare apud eas caret discrimine, plusquam sibilus colubri vel serpentis quarum sunt oculi ut aspectus regali, et tunc eius germina virtutum eradicas et excidas. **D**iscipulus. Sento quos et quas tangit illud secus et ista diuersitas a Maria. **S**ed verum caruerit tentationibus inimicis. **D**agister. Non oportet, quod satan si ausus est tentare filium dei, quomodo non tentasset matrem? quod ei cessit ad palmam victoriae multiplicis et aureole, ut coronaretur que legitime certasset, quia non ut Eua succubuisset tentatori. **D**olebat preterea cum dolentibus gaudens cum gaudentibus, sed virtus moderamine summo, ut plus de vulneribus et necibus animam per vitium quam corporis per pestem et gladium videret, exemplo filij plus dolentis ingratiudinem nostre nequicie, quam tormentum mortis proprie suo modo. **Q**uare noli dubitare, quod canticum suum iocundissimum et a iocunditate inceptum, instituerit Maria cum timore sancto, cum zelo bono, cum viscerosa compassione, cum spe et multo desiderio, quas vixebat caritas, exclamare, post ascensionem filij sui, **F**ilie hierusalem nunciate dilecto quod amore languet. **D**iscipulus. **V**ellem comparares beatitudinem Marie quam nunc fruis, ad beatitudinem vie, que licet fuisse sit probata singularis, in biominus patrie par non fuit. **L**um enim pretulisset Iesus Johannem inter natos mulierum / subiuicit. **Q**ui minor est in regno celorum maior est illo. **I**taque rem mihi feceris, vestis que suis accommodam, que recolimus. **D**agister. **S**uscipe nunc oculis intelligentie, et aures erige fidei, quemadmodum magnificauit hodie Maria dominum, videns facie ad faciem christum qui sibi magna fecit et inscrutabilia, prius in terris nunc in celis. **D**iscipulus. **C**onstituit ipsa sola / hierarchia

primo et summo. apud quem hierarcham
 humanitas filij sui sola sublimata sedet a
 dextris virtutis dei per unitatem suppositi
 ni. **M**agister. Suscepit ipsam dominus
 recordatus misericordie sue collocans ip
 sam super omnes choros angelorum. apud
 quos videtur beatus Johannes baptista
 primus post Mariam positus in ordine se
 raphin loco luciferi simul et alij p qualitate
 meritorum vsq; ad infimum ordinem an
 gelorum. sub quo repositos dicunt salua
 tos et solo christi merito. deficiente prio q
 secundam hierarchiam constituunt. **M**a
 gnificata est ita hodie beata virgo. vt regi
 na celi immo et mundi iure vocetur habens
 preeminentiam et virtutem influxu super
 omnes. Principatum habet dimidij regni
 di. si sic dici potest sub typo Hester et Assue
 ri. Regnum quippe dei consistit in potesta
 te et misericordia. Semel locutus est deus
 duo becaudini. quia potestas dei est et tibi
 domine misericordia. Potestate domino
 remanente. cessit quodammodo. misericor
 die pars christi matri sponsae regnanti.
Hinc ab ecclesia tota. regina misericordie
 salutatur. **M**agnificat. hodie dominus
 quia magnificata pre omnibus diebus vi
 te sue. Plenu gratie complementu. hodie se
 cura recepit. Nulla dies ipsi festinior. nulla
 desiderabiliore iocunditate refulsit. Felicius
 parit hodie gloriosa filium in corde. que via
 trix in corpore genuerat. imo iam non me
 minerit pressure. quia natus est homo in
 mundu alteru et i sinu patris collocatus. **Q**
 uantis hodie. o qualibus armonie mo
 dulis adauca celestis melodie cantilena re
 sultat. Nulla post christu vox suauior. nul
 la penetrabilior et acutior. nulla liquidior
 exaudif. Consonat ei pro tenore grauissi
 me presso. grauissim et infim peccatorum
 lucifer cu simul vlulantib et stridentib da
 natum rugitib. Consonat inq. qz iusticie
 voces consentaneas molli modo eantui me
 lodizant. sed eis ve. ve. deo autem gloria et ma
 gnificencia in secula seculorum. **E**xultauit
 spūs inhians pūs in dō salutaris suo. nunc
 impleto fundit biatu desiderij. requiescit
 in intimo sinu spōsi dilecti di salutaris sui
 Prius antea deprecabatur. osculetur me oscu
 lo oris sui. Prius vbera sponsi siciebat. pri
 us trahi se post se postulabat. Hodie toto
 amplexu nunq; abrumpenda. toti sponso

beata coniungitur. Inebriatur ab vbertate
 vberu sponsi et torrente voluptatis. nula
 iam necessitate trabenda potatur. **T**ra
 bat nos p se deprecamur. cui nome oleuz
 effusum. vt curram. in odore vnguentoru
 suoz. Currant in via quedam adolescentule
 scilicet virtutes et actiones portionis infe
 rioris. Ita per metaphoram nominaneri
 mus. Gaudent omes. per virtutes esse fe
 cundas. secundet enim infecunditate meri
 tis eius vir noster dur virginitalis nostre.
 que est superior portio mentis nostre. **G**
 loriabat se introducta in cellaria regis. q
 si sub claue custodita. cui modo omnia pa
 tent. secreta regis celestia. **S**illet nobis de
 pmpuarijs paradisi plenissimis refrige
 rans potu aduersum estu vitioz. Nulla iam
 sibi nigredo. vel fuscedo. nulla per solis exu
 sionem decoloratio. nulla iam pugna filio
 rum matris sue contra se. nulla vincaru ha
 benda custodia. omnia quippe parata. om
 nia secura sunt et tranquilla. **T**u beata
 dilectum tuum optabunda petebas. **I**ndica
 mihi quem diligit anima mea. vbi pasceas
 vbi cubas in meridie. ne vagari. id est va
 ne agi incipiam post greges sodalium tuorum
 Lennis nunc dilectum. nimia claritate sum
 et seruoze. per intimam et meridianam visionem
 vt nullus sit amplius euagandi timor. nul
 lum discrimen oberrandi post greges ficto
 rum pastorum. qui sponsi se simulabant a
 micos. sed fallebant. **N**on tam audies
 quasi sub ambiguitate sermōis. **S**i igno
 ras teo pulcherrima mulierum. que deum.
 que te que omnia cognoscis. pcul hinc pro
 cul egredi periculum post vestigia gregum
 nulli superunt hedi fedoz affectum pascen
 di. nulla pastoz tabernacula plura videbu
 tur. quonia tibi est vnu ouile et vnus pastor
 omni diuisionis suspitione reiecta. qm scā
 deus ad ethera potestates aereas debella
 sti. nihil aduersum te malignantes spiritus
 posse sentientes. Admirari potius oportet
 bar demones et pauescere quasi quercientes
 inter se. Que est ista que ascendit per des
 tum. quasi auroza confurgens. que nobis
 est vmbra mortis et terribilis vt castroz aci
 es ordinata. **N**on est quidem incredibi
 le christum fuisse cuius currus erat decem
 milibus multiplex per angelos duccens se
 cum multam ex purgatorio captiuitatem.
 ob honorem noue coronationis ipsius. q
 Am 3

CP

Q

Tractatus Quartus

regina misericordie et domina gratie et mater misericordie. sub cuius imperio sunt omnia iura regnorum. ut in suo nomine relectur omne genu celestium terrestrium et inferorum. quis aliter ad filium benedictum. qui tamen subditus dignatus est esse illi. **L**ausam meditor alteram cur Maria comparatur equitati dei in curribus pharaonis. **J**am non propter se. sed propter nos viatores quos a diabolico pharaonis defendit in cursu. **C**onfugiamus ad eius opem. quoniam am submergit pharaonem istum regem super omnes filios superbie. et hoc cum curribus et equitibus amarissime penitentiae lacrimose. **Q**uotiens dispersis superbis mente cordis sui. deposuit potentes affectus de sede tyrannidis. et exaltauit humiles penitentes eos esurientes impletis bonis. quales inuitat dicens. **E**t a generationibus meis implemini **D**iscipulus. Quo pacto? **M**arie spiritus id quod est proprium dei confessus est. fecit in sequitur potentiam in brachio suo. dispersit superbos mente cordis sui. **M**agister. **L**um spiritus et sponsa spirituales sunt unum spiritus cur non eadem poterit esse vox ambozum. quibus uis dispariter hec impetrando. iste imperando fecit potentiam. **Q**uidni spiritus communicet sponse verba sua. que sibi tribuit uerba sua. **F**atetur quod non potest operari creaturam. non inueniendum prime cause potentie. **Q**uare nec omnipotens nec creatrix unquam propria et primaria auctoritate dici potest. etiam ubi possit tanquam instrumentum ad effectum creationis assumi. nullo presupposito materiali principio. cooperante deo ad efficaciam suam uelle. **D**iscipulus. **E**xpedis te faciliter et controuersia doctorum. **S**i habuerit omnium potentiam anima christi sicut omnium scientiam. et si creatio communicabilis sit creature. **S**ed quid sibi uult. hec additio in brachio suo **M**agister. **U**sitata est transumptio qua per brachium significatur uis operantia. sit in deo. sit in angelis. membris carentibus corporeis. **U**erum altior est perscrutatio. ut per brachium filius dei insinuetur. sicut per digitum spiritus sanctus. ut ibi si in digito dei efficitur demonia. **O**pari quod per dicitur pater per filium. per quem omnia facta sunt et sine ipso factum est nihil. **D**iscipulus. **Q**uoniam si deus non esset trinus in personis re latine constitutis. sed esset unicum suppositum absolutum. secundum errorem iudeorum et phari-

losophorum. haberet potentiam creaturarum ad extra productiuam. **M**agister. **D**ici solet quod ad impossibile sequitur quodlibet. cur ergo deus propter immensitatem suam. et infinitam communicabilitatem de necessitate suat (ut ita dicam) in triplice substantiam personalem/relatiuam ad intra/alioquin non se perfecte comunicaret. quia nimirum non comunicaret se nisi uelut ymbratice. uel ymbrantit. et quasi pfectualiter in creaturis. per maiorem communicationem non posita / cuius uelut uelut reperitur de necessitate in quolibet opere diuino/ ubi reuertitur potentia patris sapientia filii. amor spiritus sancti. **N**ihilominus magis ad intentionem querentis puto respondendum quod cum potentia dei/ putat ad extra respicitur/ et operando se extendit. est eadem in quolibet personarum. et secundum istam operam trinitatis sunt omnino indiuisa. uideat ex suppositione quibus impossibili sequi potest ex illationis consideratione quod dei potentie competere. creaturarum productio sicut modo. in quibus reuertitur simul potentia. sapientia et bonitas creatoris. **D**iscipulus. **U**ideat per hanc illationem. **S**ed cur dicitur uirgo beata dispersit superbos mente cordis sui/ premissit. fecit potentiam in brachio suo. tanquam dispendere superbos/ esset omnipotentie dei proprium. **M**agister. **C**redo legerat apud Job dum dicitur. dispersit superbos in furore tuo. et respiciens omnem arrogantem humilia. **S**equitur ego confitebor quod saluare te possit dextera tua quasi significaret hoc esse proprium soli dei. **D**iscipulus. **C**ur Maria non contenta dicere dispersit superbos. addit mente cordis sui **M**agister. **S**unt qui referunt hanc additionem. non ad superbos. sed ad dispersit. ut mens cordis/ sit ipse deus dispersit. connotando morem humanum qui mente cogitat ex affectu cordis dum hostes perdere et eos deponendo a sede pestilentie/ humiles uult exaltare depressos. **D**at enim frequenter scriptura. cor deo. ut illuc. tactus dolore cordis intrinsecus. **E**t alibi de dauid. **I**n uentrum secundum cor meum. **E**t filius dicitur de corde patris genitus. cum patri/ mens seu memoria secunda tribuitur/ ab exponentibus misterium sublimissime trinitatis. **S**unt alibi respondentes Mariam uoluisse uerba mentem exprime superbiam et intrinsecus radicatum. dicendo istos non qualicumque modo nec leuiter superbos. sed mente cordis

sui. qualis est demonum superbia. qualis fuit hominū. diuinitatis honorem usurpare querentium. Aut certe supbi dicunt habere cor nedū dispsum sed mentem cordis dum mens ipsa quodammodo subleuata est a corde. nec eadem. uti fas est eis. ut in habentibus absorptum. vel ablatum iudicium. ppterca deterius q̄ bestie vel pecora pressi latent. **Lege** si non taliter dispersos dat intelligere. **Abuchodonosor.** cui cor febre datum est. humano corde mutato Quo contra dum cor humilium bene contritus est aut puluerizati in mortariolo penitentie seu sub duplici mola. timoris et spei. redit sibi cor plus q̄ humanū. et fit vas in honorem capax dei seu gratia plenum. **Supbi** sunt tanq̄ columba seducta. non habet cor. dicentes ex sententia. et cor meū dereliquit me. et illud. Cor meum conturbatum est in me. dereliquit me virtus mea et lumē oculorum meorū et ipsum non est mecum. Quo contra pollicet humilis christus. superbie victori. **Dabo** ei sedem meam in throno meo. sicut et ego sedi in throno patris mei. **Quid** oro celsus. quid amplius exaltati. **Discipulus.** Sentio hanc materiam vberimam aperuisti ad loquendū de dispersione cordis. quam assiduis fluctuationibus ut in mari feruenti compellimur experiri. Sed hanc dispersionem israel iusticia quis cōgregabit. quis vniet. quis sedabit. **Magister.** Dedit hoc intelligi palā beata **Maria.** cautatrix nostra. nam superbiā mente cordis sui dispersit. si talis opulentia fit inanis et vacua. que sine pondere virtutis raptatur per iania. nec gratia cor suum stabilitur. consequens ut humilitas innitens deo fixa sedeat. et ut iusticiam esuriens. iusticie fructibus sit satiata et repleta iam non ad instar arundinis vento quolibet vanitatis agitanda. **Discipulus.** Consequens est fateor. **Magister.** Talem deniq̄ suscepit. id est sursum ad se caput. tanq̄m puerum. qui vere israelita est. in quo dolus non est. dominus recordatur misericordie sue. **Beatus** ergo vir cui non imputauit dominus peccatum. nec est in spiritu eius dolus. humilem enim spiritum suscipiet gloria. **Nec** exemplum nobis longe querendum est. **Ecce** ancilla domini. cuius dominus humilitatem respexit. quam ideo beatam dicent omnes gene

rationes. quia fecit mihi magna qui potēs est. cuius nomen sanctum. cuius misericordia in generatione et generationes timentibus eius. qui ut timerent et preuenit et dedit. **Hodie** sibi **Mariam** de seculo neq̄ eripuit. et extulit ad dexteram suam. Ita verisimilitudinem conspicimus psalmiste gloriationē quia inquit inflammatum est cor meum. **Quo** inflammatum si non igne quem misit filius suus in terram et voluit vehementer accendi. **Et** renes mei commutati sunt mirabili prozsus commutatione. ut absq̄ viri copula. funderet operatione spiritus sancti. prolem benedictam. **Et** ego ad nihilum redactus sum. scilicet propria reputatione et nesciui. **Quare.** Quia anima mea conturbauit me propter quadrigas aminadab. qui spontaneus interpretatur **Discipulus.** Que sunt he quadrigae. **Magister.** Sunt vel nunciationes angelice. vel raptus anagogici. hoc est sursum ducti in diuinaz caliginem. vel penne columbe de argente. quib⁹ sepe assumptis diluculo habitauit in extremis maris ad atria glorie celestis. etiam dum viueret **Beatus** igitur **Marię** spiritus quem elegisti christe et assumpsisti. **Sequitur** ut iumentum factus sum apud te. **Deus** enim fessor est anime sancte scđm **Augustinuz.** **Et** ego semper tecum. quia deus singulariter fuit tecum. **Tenuisti** manum dexteram meam que spiritualibus adaptatur. et in voluntate tua deduxisti me. non temeritate elata precipitasti me. **Quid** tandem. **Ecce** consummatio et cum gloria suscepisti. id est sursum ad te sumpsisti. **Scio** iaz quid mihi sit in celo. **Scio** quid a te volui super terram. **Hunc** omnino defecit a se cor meum et caro mea. dum absorptus est omne quod mortale erat. in victoria. **Deus** cordis mei et pars mea deus in eternum. **Propter** qđ magnificat ania mea dominū. **Et** nos magnificemus deum cuius illustratione spiritus. intelligamus que supersunt de cantico dum interim pausabimus.

Sequitur tractat⁹

Quintus per didragma seu dialogum. Quoniam fecit dominus **Marię** magna qui potēs est. **Ubi** prima ptitio est si **Maria** passibiliter mouebatur?

Dm 4

Prima Notula.

Maria an fuit passiva

Quia fecit mihi magna qui potens est. **D**iscipulus. Magna plane inscrutabilia que fecit Marie dominus. Lupinus nihilominus scrutari. si magnificans anima Marie dominum / passioniter mouebatur ad eum. Fuit enim absque ulla dubitatione sapientissima atque virtuosissima. Passiones vero non cadunt in sapientem secundum Stoicos. quorum in hoc doctrinam multi christiani presertim anagogici anchorite/secuti sunt. dicentes virtuosus si perfectus est / ad nihil passionabiliter affici. immo consequitur impassibilitatem. circa res corporeas. tam in concupiscibili quam in irascibili. et ad hunc finem suas dirigebat intentiones. Et hoc ipsius collationes patrum. et Elmacii et Bernardus in scala triginta graduum manifestant. Sed in contrarium est textus euangelii. narrans ipse doluisse. de quo dolore prophetauit Symeon. et tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius. quod in passione filii presente et dolente. secundum doctores effectus est. **M**agister. Amplissimos sinus habet questio tua que de passionibus est. super quibus habes opuscula specialiter edita. conformiter ad philosophos et catholicos doctores. Quid igitur vis molestus esse vel superfluis in querendo. **D**iscipulus. Doueor ad tollendum scrupulos. immo laqueos magnos. qui proueniunt conscientis timoratis / et lectura talium doctrinarum. que tepidos et vitiosos nominant omnes monachos / nisi vicerint et eradicauerint funditus huiusmodi passiones aut saltem toto studio conentur ipsas euellere quod assequi plures reputant impossibile et frustra nisi. cum audiunt apostolum conscium arcanorum dei / protestando gemere. Sento aliam legem in membris meis. in quibus scilicet est anima. repugnantem legi mentis mee. Et iterum. Caro concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnes. Consonat cum experientia vox communis doctorum. quod primi motus non sunt in nostra potestate. dicente Augustino. Non est in potestate nostra. quibus visis tangamur. Est autem conquisitio specialis de pulcherrima et speciosissima mulie-

rum Maria. si motus suos omnes habuerit in sua potestate et quousque. Utrum vide licet non potuerit non dolere visa morte filii. Et ita de reliquis passionibus queretur per apprehensionem obiectorum variorum sub conuenientis et disconuenientis ratione. **C**um dixerit christus. Tristis est anima mea usque ad mortem. qui tamen fuit incomparabiliter virtuosus. **M**agister. Altior est inquisitio tua quam est metur a pluribus. qui de passionibus et peccatis et motibus primis loquuntur assidue. post in initium perscrutationis accipi a pluribus. quod de passionibus loquuntur et motibus primis et peccatis. Nihilominus vna placet ad presens. quasi narratiua triplicis processus qui fit in hominibus. proportionabiliter ad triplices hierarchias angelorum. et sunt tres gradus hominum. animalium rationalium et spiritualium. Accipe primis puerum utentem solo sensu. et non ratione nec spiritu. Accipiamus alterum utentem sensu et ratione. sed non spiritu vel mente. Accipiamus tertium utentem sensu ratione et spiritu. **D**iscipulus. Sub primo et tertio gradu vidimus et legimus homines existere. sed de secundo non ita fit perspicuus. quod aliquis possit uti sensu et ratione sine spiritu. cum spiritus sit eadem res cum ratione. **M**agister. Nonne similiter in quolibet homine sensualis anima et ratio. sunt eadem prorsus anima secundum communioem ecclesie doctrinam et tamen reperitur in vno homine. usus anime sensualis ut in pueris. in quibus nullus est usus rationis. Ita nihil videtur incongruum. si dicatur quod aliquis utatur ratione quod pro tunc non utitur spiritu vel mente. quia diuersas habent facultates spiritus et ratio. Spiritus autem sola diuina et eterna. Ratio ad temporalia respicit et creata. **D**iscipulus. Nolo contentere de possibilitate rei. quia scio posse per intelligentiam sic accipi tanquam ista. sensus. ratio. et spiritus essent reali. immo locali distinctione diuisa. Perge quod sendimus ad euidentiam propositae questionis. **M**agister. Consideremus in puero tria per ordinem in potentis sensiuus quod de solis vitalibus et vegetatiuis nihil ad prius plus quam de plantis in quibus non solemus ponere passiones nisi forte per praesumptioem ad aiata. dicimus ei primum ridet. letat segetes. horum hieme tra. fugit

se contraria. desiderant se et uniantur simili-
lia. **Discipulus.** Sequamur usum propri-
um loquendo de passionibus quas dicimus
esse in sensu. **¶** Unde passio describitur quod
est apprehensio sensualis conuenientis vel
disconuenientis presentis vel absentis. **¶**
Magister. Supponamus hic et nunc descri-
ptionem hanc passionis quasi causalem cum
declaratione vel supplementatione. et dicamus. quod
in anima sensitiva pueri qualis intelligi po-
test anima. **¶** Marie dum cecinit. Magnifi-
cat anima mea dominum. inuenimus et app-
rehensionem et motionem et executionem. et
hec vel in potentia vel in habitu vel in actu
Sed loquamur de actu et exemplificemus
in usu. **¶** Puer itaque dum mater ostendit
verba/apprehendit per visum et sensum con-
muniem et fantasiam. Deinde si esurit/sequi-
tur ad hanc apprehensionem/motio que-
dam desiderij. nedum naturalis sed sensua-
lis et animalis. et si non eger cibo/sequitur
aliquando motio fastidij cuiusdam. **¶** Tan-
dem tertio si non fuerit impedimentum/con-
sequitur executio/mouendo membra. ad
fugendum verba. vel ab eis diuertendo

Discipulus. Quotidie videmus hec
tria. tam in pueris quam in animalibus brutis.
Sed quod istorum trium nominatur formaliter
et proprie passio. **¶** **Magister.** Certe me-
dium. scilicet motio interior. consequens
naturaliter apprehensionem. **Discipulus.**
Non est igitur passio formaliter apprehen-
sio. **¶** **Magister.** Hoc utique verum est sed
causaliter. quia passio formalis/causatur
ab apprehensione. sicut et passio risus exteri-
or ponitur pro effectu passionis. dicendo
puer ridet. Ita sumitur aliquando nomen
passionum a causa formali. vel etiam exem-
plari extrinseca vel a materiali siue obiecta-
li. vel a signo. Nihilominus passionis de-
scriptio formalis est per motionem. con-surgen-
tem ex apprehensione conuenientis vel discon-
uenientis. presentis vel absentis. Quod ab-
sens apprehenditur tanquam presentis. si non re. ta-
men intentione vel specie. Sed utrum ap-
prehensio conuenientis cum conueniente.
sit ipsamet motio licet sub alia ratione. re-
ducitur ad primum de quo nil ad presentem
Sufficit hic supponere quod passio dicitur
motio talis quam fecit apprehendens ob-
iectum suum sub ratione conuenientis vel
disconuenientis. executio sequens in op-
eribus dicitur effectus eius. **¶** Ex quibus patet con-

festum intellectus preinductorum verborum
Augustini dicens quod non est in potestate
nostra quibus visis tangamur. Accipitur
itaque visio pro apprehensione et tactus pro
ista consequenti motione. de qua dicitur do-
ctores quod primi motus non sunt in potesta-
te nostra. **¶** **Discipulus.** Nulla dubita-
tio fit quin ad pueros. vel alios homines
impoentes uti ratione/vera sit ista regula
quod primi motus non sunt in potestate nostra
plusquam in bestijs. quod sit valde difficile in
hominibus reddere causam cum habeant
rationem iunctam eis. quid sit illud quod ipe-
dit usum rationis. **¶** **Magister.** Ultra preteritum
que querenda sunt alibi. quatenus ad rez/sub
compedio veniam. quam rem/nemo tam
plane concipiat qui non (sicut in geometricis
priora cognouerit. Sed que tradita sunt
alibi sufficienter. quid ea necesse est assidue
repetere. **¶** **Discipulus.** Presupponamus
illa. sicut de origine. numero et diuisione pas-
sionum. de causis insuper et effectibus earum. tu ve-
ro non obmiseris puenire quo tendimus.
¶ **Magister.** Nostrum itaque persequamur ex-
emplum de anima puuli quarentis. Primo
si presentato obiecto visui suo/potest non ap-
prehendere. Secundo si facta apprehensione.
potest non moueri. Tertio si facta motio
quam dicimus passionem/potest in executione
non perire. **¶** **Discipulus.** Respondet ex-
perientia que fitis istis tribus negatiue. **¶**
Magister. Nunc oritur prescripto difficultas que
est de Maria. Ponamus eam coram oculis
nostre considerationis. in lumine fidei quasi par-
uulam. sicut aliquando puula vere fuit et infans
Queramus si tunc poterat uti ratione. ut interis
sileam de statu que latebat in utero matris. **¶**
Discipulus. Quorsum per hoc euadet hec que-
stio tua? **¶** **Magister.** Nos viderimus. Quod ut
apertius fiat. statuamus apud paruulum que-
rederimus/ unum pedagogum puigilem. que po-
testate habeat tale super eum/ ut absque iussu suo/
primo nihil videat. Secundo si viderit aliquid
non ad id moueat. Tertio si viderit et mouea-
tur/ non tamen exequatur. imo si ceperit exequi/ pos-
sit tamen ne contineat impedire. **¶** **Discipulus.**
Cum non sit impossibile apud deum de verbum/ concedo
tale aliquid tanquam possibile. **¶** **Magister.** Nunc quid
non presupposito casu tali/ potest pedagogus in-
culpari. si permiserit paruulum videre aliquid. vel
ad visa moueri. vel prescripto sine iussu suo contra
voluntatem et ordinationem primi patris. subdetur
filius sub pedagogo tali. **¶** **Discipulus.** Pote

Tractatus Quintus

rit iuste. sed quid elicere vis non video. **M**agister. Dec est parabola istius quam inquirimus veritatis. Si considerem⁹ ita q³ primam hominis institutionem in Adā & Eva p⁹ q³ peccaret. occurrit nobis sensualitas vtriusq³. que si non habuisset coniunctam rationem / similis fuisset ceteris animantibus irrationabilibus / que mouetur super terram. At vero data fuit ratio liberā regens eam instar pedagogi iuxta q³ tuor³ premissa q³ tum ad apprehensionem. ad motionem. ad executionē. ad continuationem. sed homo cum in honore esset nō intellexit comparatus est iumentis insipientibus. & similis factus est illis. vt ita sensualitas inobediens sit. date sibi rationis preueniens iudicium. in videndo. in mouendo. in exequendo. in continuando. sepe velit nolit ratio. **D**iscipulus. Exprimur beu nimis quotidie hanc cōparationem in nobis. **M**agister. Putas ne sit absq³ rationis culpa preuentio talis **D**iscipulus. Non arbitror preuentione huiusmodi rebelliois / p⁹cessisse sine culpa p⁹uaricationis. **M**agister. Culpa ista ē quam appellam⁹ originale peccatū. q³ in primis parentibus fuit actuale & primum quo factū est in eis & omnibus posteris / iuxta ista p⁹uersio talis. vt ratio / que noluit eē subdita diuino p⁹cepto / sentiret sensualitatem iure sibi p⁹mo subdita. nūc rebellē ei. vt nō quecunq³ ratio velit vel spirit⁹ / illa faciet s⁹ remurmuret cōtumax & rebellet. **D**iscipulus. Folo multa in hac re que sunt dubitabilia querere. quia sunt abūde satisfacta p⁹ doctores. Ut qua rōne puniunt filij p⁹ peccato parentū. Aut cur peccato delero / remanet rebellio. sicut in baptizatis et sanctificatis. immo & in christo. licet spontaneē dixit enim. Spūs q³dem p⁹emptus ē caro autem infirma. Alioquin non fuisset tristis anima eius vsq³ ad mortem. si penitus consensisset rationi. non plus q³ in Adam luc⁹ fuisset aut dolor. innocētia p⁹manente. Sed adhuc remanet de beatissima virgine dubitatio specialis quam p⁹supponim⁹ nullo vnq³ fuisse peccato facta tam. nec veniali. nec originali. nec actuali. cur dominate sunt ei multe passionēs. doloris & languoris. Non enim potest respōderi q³ huiusmodi passiōes / dispensatiua voluntate sicut christus / assumpserit. nec solis fuit subiecta passionibus in vi duplici.

scilicet concupiscibili & irascibili quin etiam habuit ignorantia in rationali. du³ putauit filiū p⁹ditum. & dū loqueret inuentus. non intellexit quid diceret. In his que patris mei sunt oportet me esse. **I**n his ite rū p⁹transitis. que reperiunt⁹ vtrūq³ tractata. remanet p⁹posito nostro cōfinis dubitatio. Si Maria ab instāti cōceptionis sue habuit p⁹fectū vsu⁹ rationis. sup⁹ sensualitatem: vt nihil app⁹henderet. nec in app⁹hensis moueretur / sine iudicio rōnis eiusdem. Alioquin nō fuisset in ea status nature integre p⁹mit⁹ institute. q³ fiebat / vt nihil app⁹henderet / vel app⁹eteret / nihil ex⁹retur sensualitas / nisi p⁹iuo iudicio rōnis. & ita fuisset Maria nō sine peccato saltem veniali. quale habent pueri ceteri. etiam vni⁹ us diei. quia p⁹uenit in quolibet tali / mot⁹ sensualis / qui impedit iudiciū rationis. **M**agister. Urges vehementer. necdum in isto quod opponis. sed in similibus m⁹tis. vt de paruulis si stetit Adam / remaneret par dubitatio. Non enim videtur q³ statim nati cū iusticia originali / vel in vtero positi / viuisent iudicio rationis sicut in etate perfecti. neq³ euz dormiebant. Deniq³ non apparet / q³ eua potuerit libere nō audire serpentem exterius suadentem. nec ita semper auertere visum. quin aspiceret obiecta visibilia. & in aspectis moueretur. vt videret lignum quod pulcrum erat visu et ad vescendum suauē. **D**iscipulus. Si primus status permansisset / nō oportet dicere pueros fuisse natos etate perfectos. nec tamen sensualitas rebella sit in eius iudicio rationis / quo caruisset etas ista non enim fomitem / captiuantem in legem peccati sensissent / vt paruuli nostri. Saluaretur ita de nostra virgine Maria in infantia. quia vel omnino fomite caruit. vel vsus & stimul⁹ ita ligatus fuit. vt nihil aduersus rationem preualeret. **M**agister. Scio talia posse dici. sed an satisfacciant ex emplo proposito / non est omnino perspicuum. Amplioris fuisset p⁹uilegiū. si Marię anima / simul vt creata est infusaq³ corpori p⁹parato p⁹fecto gauisa fuisset vsu rōnis. nō dicim⁹ cū grā. Sic eni aliq³ nō penit⁹ improbabil⁹ posuerit vsu rōnis ac celeratū in Jobe dū exultaret in vtero. & dū circūcisiois tpe mirabā in spiciētes. Quis putas iquit puer iste erit. Etcū man⁹ dūi potētia. s. miracloz opatrię erat cum isto.

Discipulus. Dixisti de primo gradu hominum. qui vt sic considerati sine vsu rationis comparantur iumentis insipientibus. immo iam et in infectione peccati deterioriores iumentis conditionis. nisi gratia saluet et iuuat. Dic nunc de gradu secundo. qui puer habet vsu nedum anime vt sensuualis est. sed vt rationalis. **Magister.** Preassumpta similitudo. de pedagogo. dat intelligi statum illum et magis. hoc manifestatur in tertio quando simul additur libertas spiritus. Dant doctores per allegoriam triplicis huius gradus noticiam in tentatione prima. Ubi fuit serpens quasi sensuualis. instigans rationemque preueniens fuit **Eua** quasi iam habens rationem. sed viro minore. fuit **Adam** perfectus in mente et spiritu. cuius erat dirigere mulierem.

Discipulus. Sentio materiam hanc intensibilem in longius. Dic modo modum quo tentamur in tentationibus. nunc ab infima parte anime. vsque ad supremam. nunc ordine conuerso vel vtrobique per nouum gradus. quonia anima apprehendit. mouetur et exequitur. Deinde ratio sic apprehendit mouet et exequitur. Demum sic in spiritu fit apprehensio motio et executio. **Uertamur** ordinem a summo deorsum. apparebunt duo processus tanquam in angelicis ordinibus.

Magister. Considerate nota processum quem ad alios terminos posuimus sub eadem sententia deducere. In adimplentione siquidem diuinorum preceptorum que via sunt ad vitam contingit quadruplex habitudo. **Prima** est apprehensio per spiritum fidei inspirantem formatum qui spiritus primo iudicat precepta esse adimplenda. quia iussa a deo. **Secundo** mouetur per valitudinem et charitatem vt impleat ista. **Tertio** precipit rationi et anime sensuali. quatenus exequantur ista. **Sunt** in ratione facilliter subinde tria illa velle. consentire. precipere. **Sed** anima sensuali. et si consentiat. velit et exequatur. consentiendo volendo et exequendo. hoc tamen est frequenter cum remurmuratione quadam. et renisu. propter annexas passiones distrabentes animum ne cōdelectetur spiritui et rationi et hoc tamen dum agit sufficit ad salutem. **Sunt** enim priora nostre supposita voluntati. vltimum hoc nequaquam. quod est cōdelectatio sensuali in via mandatorum. **Hinc** iugum dei suauis. hinc onus dei leue fit ei molestum et graue. **D**

iscipulus. Experiri cogimur assidue ricam istam. dum passionabiliter afficimur ad varia. dum iudicium rationis dum libertatem mentis arbitrium. proformas se legi dei. lex mebroz tyrannica. conat auerter. cuius grimonie plenas paulus reliquit epistolas. **Sed** dic interim quid in hac prentia Marie fecerit. aut senserit. quid insuper ab alijs faciendum cōsueris. **Magister.** Accipe consideratōes duodecim. **Anima** Marie nunc est gloriose magnificata. vt nihil apprehendat. nihil affectet. nihil exequatur. contra vel propter iudicium rationis et spiritus sed neque potest lege stante. **Hec** itaque lex beatitudinis eterne. vt sicut deus est. omnia in omnibus. ita stat in beatis. anima coniuuncta libertati spiritus. qui adheret deo existens vnus cum eo spiritus. **Extenditur** hec libertas spiritus. nedum ad rationem inferiores. nedum ad animam sensualem resumpto corpore. sed ad omnem generaliter in homine beatificato motionem. **Saluantur** perinde multa que de beatis. tam hominibus quam angelis queri solent. **Quomodo** loquuntur. quatenus illuminant et illuminant. quando volunt et quando nolunt. **Datur** insuper intellectus subtilio. de primi status impassibilitate. non qua non potuit pati. sed potuit a passione saluari. a dei potentia et angelorum custodia. a propria iusticia et clarissima industria. denique a loci convenientia. cuius dominatio ne super se perfecta. et super irrationalia vniuersa. **Anima** Marie dum viatrice erat. ita fuit magnificata. vt in nullo moueretur contra iudicium rationis et spiritus. **Sed** neque poterat post filij conceptionem lege stante. **Consequitur** hec veritas. ex dictis doctorum. ponentium ipsam nullatenus venialiter de liquisse. quod saluari non posset. si non habuisset omnes motus. nedum spiritus et rationis. sed anime sensuali subditos rationi. vel non contrarios neque preuenientes rationem. **Dum** autem ratio sopita erat. et in suo impedita iudicio sine culpa sua. prout euenit in somno. non oportet tales motus preuenisse iudicium rationis. quod pro tunc nullum erat. **Facit** exemplum propositum de pedagogo. si sine culpa fuerit absens vel indusus vt p. nullo consulere non valeat. **Sic** soluitur quod **Adam** vel **Maria** somniando. non errauit. **Anima** Marie dum viatrice erat. potuit apprehendere tentationes forinsecus. immissasque anima christi. si nullo modo fuisset mota passionabiliter.

Tractatus Quintus

per eas absq̄ iudicio rationis. Poterat sa-
ne prorsus eas diiudicare atq̄ repellere.
Poterat non moueri sc̄dm eas ad libidi-
nem vel ad iram vel ad superbiam. ipsis eti-
am in apprehensione duratibus quod val-
de secus in nobis est. nō potentibus ad ap-
prehensiones huiusmodi non moueri. nō
tamen hoc semper fit euz de merito nostro
sed si p̄stiterimus absq̄ consensu rationis
z spiritus/redundabit in meritum. quan-
doq̄ repugnādo viriliter vt diffugiat quā-
doq̄ non repugnando sed fugiēdo. vt ibi.
Fugite a diabolo z fugiet a vobis. quando
q̄ non curando sed irridendo potius z vili-
pendēdo diabolicas immissiones. Quales sunt
blasphemie abominabiles z horrendas im-
missiones quādoq̄ purissimis atq̄ sanctissi-
mis. quas magis oportet irridere q̄ horre-
re. Elicitur ex his quē admodum victoria
castitatis z humilitatis in *Baria*. non fuit
absq̄ pugna ad qualem iugiter attingere
nos monent *Petrus* z *Paulus*. quoniam
aduersarius vester diabolus circūter querēt
quem deuoret. Nec ignoretē cōuenit astu-
tias eius cui mille mille nocēdi artes s̄ cō-
fidamus q̄ plures nobiscum sunt si toto
corde suis innitatur auxilijs. **A**nima
Marie dum viatric erat cogebatur necessi-
tate naturali multa pati cōtra naturalē in-
clinationem suam. sed nō contra rationem
vel spiritū. Fuit iste status *Marie* singula-
ris. inferior q̄ status beatorū z christi duz
mortalis erat. Fuit superior ad alterū cuius-
libet hominis viatoris status. q̄ suis homines
possent iuxta cōsiderationem precedentes
vri passionib⁹ illatis ab extrinseco/virtuo-
se negociari euz deo. tolerādo eas tanq̄ ius-
to iudicio missas vel permissas ab eo vt in
Job z in *Paulo* z in omnibus generaliter
martyribus. Euenit autē vt qui sunt his
passionibus inquietiores z minus in ani-
ma sereri/sint in operibus mādatorum im-
plendis fortiores qui perstā vbi delicatus
noster cōtemplati⁹ deficeret. **I**mpassi-
bilis aie/per humanam industriam non
potest acquiri neq̄ per virtutes cōsuetudi-
nales a philosophis positas. **L**et itaq̄ car-
nis que fomes dicit/semper introitus heret
sc̄dm theologos que lex compesci paulomi-
nus potest/assuefactione cōtraria nō euelli
Satagentes in oppositum p̄sumptione
spiritus sui/prostrati sunt potius q̄ deues-
nerunt ad int̄ctum finem. siue fuerunt stoi-

ci *Phisici* vel *Platonici*. vel q̄ mirabili-
us epicurei. promittentes ad hanc deduce-
re serenitatis voluptatem. detrahētes cupi-
ditatibus seu passionibus. nō illis adficiē-
do maliciam vel fomentum. **I**mpassi-
bilis anime tāto proximius habetur ces-
teris paribus. q̄to spiritus z ratio fuerit in
suis actibus bonis z habitibus. fortiores
Deducitur hoc ex eadē causa /q̄ponit im-
passibilitas beatorū in resumptis corpo-
ribus. que cōsurgit principaliter ex plenitu-
dine dominationis spirit⁹ z ratiois. supra
corpus. **I**mpassibilitas anime/nō re-
quiritur in hac vita pro p̄secutione felicitatis
eternę. **M**anifestat hec gratia dei tanq̄
iugū suave z onus leue. q̄ subito pessimos
z inueteratos dicit maloz/ iustificat. z per
baptismū z martyriū puebit ad celos. **H**ic
si intelletē gratz purificationē spūs. hoies
illi sine christo sicut nec haberi p̄t sine xp̄o.
qui eā cui vult. z q̄ cito vult cōicāt. **P**atuit
in illo latrone benedicto/ comite suo in pas-
sione z regno. **I**mpassibilitas nec in via
pōt haberi. neq̄ in patria. sine stabilimen-
to gratie. **I**uxta illud bonū est gratia stabili-
liri cor. **C**ōfunditur in hoc iuxta quod pre-
tactū ē. philosophatū nōnullos vanas
presumptiū per theletas. seu purgationes
aliquas sacrilegas. sic a passionib⁹ absolui
z virtutib⁹ armari moralib⁹/ q̄ in exitu mor-
tis/ anima libera scanderet celum. **M**ala
dixerunt *Plotini* Plotinus. z *Appol-
lonius* teste *Augusti*. z de ciuitate dei. **P**o-
nit z aliud simile *Albertus* in fine de intel-
lectu z intelligibili. **P**assibilitas anime
fit sepe occasio virtutis exercende sicut pas-
tuit in apostolo *Paulo*. **D**eclaratur insu-
per ex vilitatibus per tentationes varias
proueniētib⁹. quas esse cum passioni-
bus nemo nescit. **U**nde qui non est tenta-
tus/ quid scit. **E**t per multas tētationes of-
portet nos intrare in regnū dei. **Q**uo cir-
ca concluditur ex p̄missis atq̄ subsequē-
tib⁹/ doctrina saluberrima q̄ non ex ab-
lacione passionum anime. sed ex observa-
tione mādatorum dei debet sumi religiosi
profectus argumentum. **H**oc etiā in missi-
sarium celebratōne locū habet vt celebrati-
rus nō tantundē inter oget. si sibi deuot⁹
appareat. recolletus z tranquillus. q̄ cum
si p̄cepta seruauerit dei. z seruare proponit
nō iuxta p̄riam estimationē. sed regulam
euangelicam a sanctis patrib⁹ declaratam

Siquid in sentimentis suauibus ei additū fuerit/lucro deputemus. sicut ultra panem deputamus vinū quasi pitantiam vel sa- poris cōdimētū. Passibilitas aie necessa- rio cōiungitur pñti vite mortali. nec aliqñ minus in contēplatiua q̄ in actiua. tam ex- terius q̄ interius. tam in bonis q̄ in malis. Licet diuersi finibus et meritis. Probāt hec exēpla brōy pcedētū. cū experientia pñtiuz. Dispēsat et hec deus frequēter vt nō appo- nat se hō magnificare sup̄ terram. Si duo- tis pñtiuz aliqñ talis apparet deuotio in laqueū in retributiōes et in scādaliū. Ne ve- nobis ab hoc scādalo. Quid hic nob̄ erit tutū. cū nec tuta sit ip̄a deuotio. Passibi- litas d̄; a multis viatoribus tolerari potius q̄ vt excuria feriri. Diuisiones itaq; grā- rū sunt. sicut et administratiōes. in q̄z aliq; bus expedit passiones aie cū virtute et rōe misceri. vt in bellātib; p̄ republica q̄ ad ira- scibile. et q̄ ad p̄cupiscibile in yrozatis. si- lioy p̄creationi vacare debentibus. Et ita d̄ multis que vitam actiuam respiciunt. In quibus maius est virtutis meritū q̄ veniali- um passionū detrimentū. Passibilitas aie obstat plurimū querentibus contē- platiōem. et suauitatē quietis interne. Cō- sonat omnis doctrina scōy q̄ regulariter ad cōtemplatiōis q̄tem nemo puenit/nisi si passionibus edomitis in anima/et si nō ra- dicitus euulsis. Et hoc quō fiet cōuenien- tius/an in solitudine an in multitudine spe- cialis est cōsideratio. Sed nō oēs capiunt cōtemplatiōis donū in se. p̄ cōplexione vel statu. cōditiōne vel officio. Discipulus Bratus mihi est ternarius iste. q̄ternarum cōsiderationū. Et q̄uis vt inferis nouissime non omniū sit p̄fectā q̄rere passionū morti- ficatiōem. sicut nec altitudinē cōtemplatiō- nis. nihilominus audire cupio de fructibus mortificatiōis h̄mōi. quīs istos cōcupisce- re et si nō obtinere. fas mihi sit. Maḡ. Assignabo. xij. utilitates ex cātico Marie sumptas. nō eas p̄sequēdo. sed punctatim annotando pauca. que latius alibi lege- re et si deus sensum aperuerit vianus ex- periendo poteris intelligere. Discipul⁹ Ut placet. Maḡister. Cōsequit ad edo- matiōem passionū in aia iuxta decursū cā- tici canticoy Marie. Primo altior. latior sublimior. et alacrior dñi magnificatio. Cōsequit scōo locū d̄ior in deo salutari no- stro spūs exultatio. Cōsequit tertio p̄fū

dior. quā respicere dignabitur dñs humili- atio. Cōsequit q̄rto p̄fundior ad britū- dinem a p̄ximatio in edificatiōem alioruz dantiū laudē deo. Cōsequit q̄nto diuini- nois in se. p̄nd alios sc̄rificatio. Cōsequit vi. copiosior dei p̄ generatiōes et gnatiōes se- tim̄tes/mia. seu miseratio. Cōsequit septio mirabilior et gratiosior et cautior p̄tra sup- biam cordis et mētis disp̄siōez/ quā seuera diuini brachij potentia facit. vnitio cordis seu recollectio. Cōsequit octauo p̄celsi- or et celsior depositis de sede sua sup̄b/passi- onibus et demonibus hūilium affectionū et aia- rum sublimatio. Cōsequit nono opulē- tior suauior et diuini or̄/esurientū iusticiā repletio. dñi diuites sibi dimittunt inanes omni bono. Cōsequit decimo misericor- dior istoz q̄ fide et moribus sunt israelite pu- eri susceptio. Cōsequit v̄ndecimo p̄ ei⁹ impetratiōem diuine mie sup̄ nos ample- xans recordatio. Cōsequit duodecimo p̄spicior oim q̄ locut⁹ est deus ad patres nros p̄phas et doctores referatio. Disci- pulus. Preciosos eliciuit fructus p̄ueni- tes ex mortificatiōe aialis affect⁹ cū appen- so spūs studio. Flos istoz p̄cipies fructu- um faciat in terris q̄ p̄ficiant in celis. vbi de⁹ q̄s p̄destinauit vocauit. iustificauit ma- gnificauit glōse carentes in idipm Magni- ficata aia mea dñm. Maḡ. Fecit tibi ma- gna q̄ potēs ēo Maria. fecit et tibi magna sc̄m̄ nomē eius. Romē et verbū fidei qd̄ et cui credidisti o brā et b̄tificada p̄ oēs gene- ratiōes. Nō es ingrata b̄n̄ficijs dei. cōfiteris illa quīs vñ exēit flumina grāz illic reuer- tantur. Discipulus. Offer rōem q̄re Ma- riā b̄tām dicent oēs generatiōes. Ma- gister. Dabit ex fine rō. et ex affinitate quo- niā m̄ est illius q̄ fecit oēs generatiōes ce- li et terre et oim q̄ in eis sunt. Iō iure d̄r m̄ pietatis et cōsequēter ois diuine magnifi- cationis laudis et glē. Discipulus q̄ pa- tro sic. Maḡister. Mirabilis accipiat deductio. sed vera. Itaq; pietas ex affinita- te et affinitas ex generatiōe cōsurgit. Est ei pietas in genere qd̄ā amor. pueniēs inter aliq̄s ex radice vel cā cuiusdā affinitas mu- tue q̄lis est inter pentes et filios et ecōtra. q̄- lis inter ciues et ciuitatē suā vel patriā. q̄le p̄terea nos dicimus habere ad deū p̄ez no- strū et dñm. q̄ vicissim pius erga nos eē lau- datur. qz possedit. fecit et creauit nos. Cū pietas de q̄ magis ad p̄positū q̄ concernit

An

fructus nri q̄

Tractatus Quintus

mutua dei ad nos habitudinem describi potest. Pietas est amor pueniens. eo qd dei genus sumus capaces atq; pncipes eius. Fundatur in hac pietate qlibet altera sic a diuina paternitate. ois fm apm pmitas. in celo et terra noiatur. Lu ergo bta nostra sit mater huius patris nri/sequens e vt sit mater pietatis r origo eius. Est vo pietas ex affinitate q sinez dicit. **D**isciplus Placer deductio. **M**agister Quato magi si vltra pcedimur. attendentes illud pclarissimu de se r a se pconiū. Ego mī pulcre dilectionis r timoris r agnitōis r scē spei. in me omnis gratia via et veritatis. **D**iscipulus Elucida distinctus. **M**agister Descripsi pietatē q est amor pueniens eo qd dei genus sumus r capaces eius. Nulla vo pulchrior dilectio/q; in amore fundata et talis pietatis. **D**iscipulus Assentio Doce qd sit mī timoris r scē spei. cōuenit enī materie quā de passionib; mō tractabam? **M**agister Cōuenit scio. pterea nō in sci? aut impudus hec induco. Siqdē amor ē origo cuiuslibet affectiōis alteri. Est autē maria mī pulcre dilectiōis. sic igitur necē est. mater timoris et spei r leticie r doloris. qualis est illoz q; bificat lugētes filli? **D**isciplus Rō hō qd d dīcā. **M**agister Cōuerte nūc recordatiōem tuā ad tractata prius in pma cordula pntis psalmi marie decacordi. et latē in libro de canticis inuenies. secūdū pie exercitatiōis r cōsolatiōis instrumētū sub figura multiplici. **D**iscipulus Scio qd suggeris. sed nescio si curiosa magi q; officiosa reputabit hōi figuratio. difficilis scribentib;. fantastica meditantib;. vana deuotis. Quid ad nos inquit de figuris et notulis/ambulare qrentibus in simplicitate cordis? **M**agister Resmo quēpiam cogit. Scio mibi. p fuisse. p fastidio ex varietate tollēdo. p recordatiōis facilitate. p sniarū multiplicitate. Cōstituitur enī figuratio. nō vt māsura sp sit in imaginatiōe. sed qd ad intelligētiā puram/forti imaginatione trahēda est fantasmatisu paris. **D**isciplus Arduū istud nimis atq; rarissimū. **M**agister Vanū est nob fateor ad hoc ipm añ lucē spūscī surgere. fiat qd sequit. Surgite postq; sederitis q māducatis panē doloris. Doleam? pus i mortificatiōe vicioz et passionū moderatione. Tollantur si placet. ptractiōes linearū. de tur ordo sententijs vocib;. et terminis.

A Bandiū. a.
A. J. D. Spes. e. Pietas. i. Timor. o.
Dolor. v

Parū refert ordo tal' a crucis vel rote figuratiōe. Sufficit tū nobis ad omne cantū cū spūale/talis ordinatio. **D**isciplus De licatus esse videbit q respicit. **M**agister Ecce vides cōstitutiā in medio pietatē. q; q tuoz ex equo respicit alias affectiōes. quīs cor pie gaudeat. pie speret. pie timeat. pie doleat. Quisquis hoc fuauerit. securus sit virtuosus est. psaltes est dñi in psalterio iocūdo cythara. in omni generaliter musico instrumētō. cū cātico symphonia et choro. **D**isciplus Fac ergo manifestū. **M**agister Descriptio pietatis facit illud pspicuum. Sane si pietas hōis ad deū. ē integer amor ad ipm eo qd ipius genus sumus. capaces eius atq; pncipes. Subsume descriptiones alias vtilēs nimis. Pietas dolens est affectio pueniens ex cōsideratiōe disinctionis ad deū. Pietas sperās est ex affectiōe primādi deo vel herēdi. Pietas timens ex renisu r fuga elongatiōis a deo. **S**i sp vno pioz tenore fiat circa pietatē circuitus/sequit armonia id est ad vnitatē resonantia suavis et secura q; tēpata. Sp enī et dolor erit gaudiosus. r gaudiū dolorosū. Spes timorata r timor nō despons. imo quilibet. mixtus erit cum qualibet. **F**iat insuper mirabili temperie quasi completio mixti vni? tempati ppter vniōem in cētro pietatis. q; si in vita cōciliatē drietatem. Sicut si hōi cor necessario est in morib; suauissimū. velut hūozib; tpatis. Sici vita morali sil r meritoria viuax r iocūdum sp ex eq; gaudēs tristis sperās tiēms. **R**e cōtra si pietas abscesserit defluet iste passionēs. armonia dissipabit. tanq; ab horolo. gio sine pōdere sine mō vel ordine. tāq; postremo decor a cadauere sine vita. **O**bita bit ista rotatio sensualis regulari qlem dixim? circulo rōis. **D**iscipulus Speciosa sunt ista dū audiūtur sed impet? obliq; circuli. sensus deoz sum ingiter ad tpatia se depmēs vehemētior ipellit r circuit. **M**agister Rō clam me est sed vincere. sed obliq; scōm pietatē hoc opus. hic labor est. mīe pietatis adiutrice. **P**orro si scire delectat qd sit magnificare dñz qd exultare i deo salutari nri/cū oib; ad collaudatiōem spectātib; in hymnis et cāticis. qd lucidi? q; ex pietatis rōne descriptiones assignare?

Quid est magnificatio domini si queritur
 Dic q est spes pietatis corde ore vel oper.
 pueniens et cōsideratione vel prestantione
 diuine magnitudinis et maiestatis sui dñi
 Est enim maiestas qm magnitudinis stat?
 Quid exultatio spūs in deo si qritur. dic q
 est pietas prestans in gaudij signo/ qm de
 us est salutare nrm. Dic itaq cōsequenter
 ad interrogaciones de bñdiciōe. i. bōa do
 natione de grātū actione de adoratiōe. de
 latría. de religione. de tubis ductilib. d cor
 dis et organis. qm hec oia sunt pietas ad
 deū/ talib signis et indicijs se prestās. Est
 aut pietas vt diximus ad deū amor integer
 eo q dei genus. capaces et picipes eius su
 mus Dignat vō deus vicissitudinem ad
 genus suū refundere. imo puenire in bñdi
 cionib dulcedinis. maxime p incarnatione
 nem. p q cecinit mater ista pietas/ canticuz
 suū nouum Magnificat aia mea dominū
 et scām nomen. de q sup est nō colloquēdo/
 sed differendo subire tractatū. tu interim si
 lueris. **D**iscipulo. Sup est aliud speciali
 us insinuandū fundamentū. q rōne beatā
 nostram dicit oēs generatiōes. **M**agni
 fier. Rō iam ptracta est ex fine. oēs q genera
 tiones sunt affines ei. nō qliteratq. sed vt
 mari. Debent idcirco cognoscere bñficio
 rum largitiōes ex ipa pcedere. hec aut rē
 cognitio/ est sua bñdicio. Qua in redices
 ea q sequitur. **D**ic q omnes generatio
 nes. bt am dicit mariā. sicut ad ipam oīs
 habent pietatē. saltem naturalē. Rō qz na
 turalē hnt amorē oēs generatiōes ad eam
 fm genus suū post dñm nrm ihm xpm.
Dic q mī est effecta. **A**mar idcirco **V**e
 nite ad me oēs q cōcupiscitis me et a gene
 ratiōib meis adimplēmini. Et iterū. **M**e
 moria mea in generationes seculoz. **S**ic
 mia dei est a pgenie in pgenies timentib
 eum **D**ic q generationes hoim. de gene
 res sunt habēde. q mariā nō pie colūt. nec
 beatā spontanee recognoscūt. **A**ddē spon
 tanee. qz velint nolint. ipam naturali piete
 te venerant et colūt que admodū d demōib
 ait **J**acobo q credūt et cōtremiscūt. **D**ic
 pterea q ab initio et ante secula creata sit **B**
 est pdestinata cā finis et affinis oīm genera
 tionū q debent id recognoscere et bñdici
 re genus suū. imo regeneratiōis in iūpost
 xpm. **D**ic q apud generatiōes seculoz
 generatio pterit et generatio aduenit. **I**pa
 vero est terra pmanens de q veritas orta ē

q māer i eternū **D**ic q nob oib affinis ē
 velut in omni genere affinitatis ista quaz
 benedicūt et beatificāt omēs generatiōes.
 Est soror ab humana specie. est mī ex nra
 post filiū regeneratiōe. Est cognata cū an
 gelis et nobis. ex similitudine intellectual na
 ture. Est vnū cor nobiscū vna aia/ vnū anī
 mus et vnus spūs/ ex dilectiōis obligatiōe
Dic q p inde fiduciā magnā habem⁹ ad
 ire in oib necessitatib nostris. sive thronū
 pietatis **P**lane despiciere nō pōt gen⁹ suū/
 que mater est pietatis. cuius origo p gredi
 tur ex generis vnitare. **D**iscipulo. **G**rat
 ita dicere desidēro gratis affecto colere be
 nedicere et pdicare btām et beatificandam
 p omnes generatiōes. qz fecit ei dñs mag
 q potens est et scām nomen eius.

Sequitur altera

ptitio sine dialogo de sancto noie dei vbi de triplici noticia dei p notulas. lxxij.

Prima notula

Magnificat aia mea dñm. qz fecit
 mibi magna q potens est. et san
 ctū nomē eius. **M**agna sunt
 et magna nimis o virgo brā. q se
 cit in aiali portione dñs p incarnationem
 sui. dū supuenit spūs scūs in te fecūdās ne
 dū in mēte sed in corpe/ et virtus altissimi
 obumbrabit tibi/ tam in corpe p extinctio
 nem fomitis/ qz in mēte p infusiōes effectū
 alem nois sui. vt expimētaliter agnosceres
 o scā scārū. qz scām nomē eius. **S**anctus
 nomē impollutū/ incōtaminatū/ cōsecratū
 cōfirmatū/ sine terra/ sine cōcrectiōe mate
 rie/ et ab omni p fuis impuritate liberū et a
 lienū. **S**ctm nomē illius q dedit filio tuo
Jesu xpo nomē salus. **N**am iō ih̄sa a deo et
 angelo et hoie noiatus est. qz saluum faciet
 pplm suū a peccatis eoz. ipō dicēte. qz nō
 venit ad prēm nisi p me. **S**ed obsecrat
 te beatā. cui fecit magna q potēs est. obse
 crat te paup/ exul/ et aduena/ nō abscondas.
Pulcherrima et prudētissima seminarū
 nomē istud scām filij tui. q fecit tibi mag q
 potēs est. nō sileas a me neqz taceas a me
 uo tuo et puero tuo. **L**upis glificari nomē
 istud p te. ind e gliaris te btām dici p oīs
 generatiōes nō ppter te sed ppter natū de te
 honoraris cū ps. et dicitis. **M**agnificate dñz
 meū et exaltemus nomē ei⁹ in idipm **L**ō
 scijs est et testis meus fidelis in celis dñs

An 2

qui tecū est iam nō in vtero carnis carnaliter sed spūaliter in vtero tam corpis q̄ aie Cōsciūs inq̄ q̄ studiose meditata est mens cogitare qd̄ et q̄le esset nomē sc̄m̄ eius. n̄ qd̄ est apud se. quia nec possibile nec fas istud mortale inq̄rere sed apud creaturā suā imaginē suā notatā et sui capace q̄re me creare dignatus est. nō meo merito. Quid enī mereri potui p̄usq̄ inesse sui. **S**cripsit de diuinis noib̄/collaudator tuus Dionisius diuinus **D**icit p̄ omnes generatiōes/hebreorū grecorū latinorū et oim̄ generaliter natiōnū et linguarū. Scripsit et docuit qd̄ noia sc̄ dei sumūtur ex triplici via seu cōsideratione **V**ia causalitatis et symbolice sicut in dicitur et sensibilib̄. **V**ia supeminētie et intelligibilib̄. **V**ia abnegatiōis p̄ supmētia et les excessus. **D**ic obsecro mihi. dic bñdicia inter om̄s mulieres. dic vbi pascat. vbi cubet dilectus tuus iste ex dilecto dilectus amicus tuus. dilectus et amicus p̄ amorē **T**rahe me corā te post eū in odorē vnguētōriū suorū sil et tuorū. qm̄ oī sua tua sunt. tibi nē est oīa in oibus q̄ cubat et pascit in lectulo florido mētis tue. et tu in secreto cubili maiestatis sue apud prēm q̄ fontale p̄ncipiū est totū diuine maiestatis. **I**bi p̄fecto domus m̄ris sue. **I**bi cubiculū genitricis sue. **I**bi post deosculatiōem sc̄m̄ pudicā docet te **D**oce me q̄ necipm̄ nec te ignoras doce p̄cor qd̄ et q̄le sit nomē sc̄m̄ eius. doce si sufficēter modos cognitiōis expliuit paulus cōsciūs verborū q̄ nō licet hōi loqui. q̄ ex te muliere dicit ipm̄ factū sub lege. **M**uliere si qd̄ illa q̄ fas habet dicere. **E**go m̄ pulcre dilectionis. cū ceteris i laude sapie positus tibi p̄ ecciam antonomastice et emphasice laudabiliter attribuit. da q̄ q̄so sufficēter. s. et ad plenū nomē di. q̄ ad modū ab eo sit expositū cū ait. **V**idem⁹ nē p̄ speculū et in enigmate. tūc autē facie ad facie. **E**cce triplicē inuenio nois sc̄i dei cognitiōē. specularē enigmaticā et facialē. **P**rima et sc̄da nobis hic cōcedūtur nūc. tertia tūc in re. nūc in spe sola p̄stat. **D**oce si sc̄ta peto. si sc̄ta req̄ro. q̄ et q̄lis sit hec triplex cognitiō. **A**udiā qd̄ loquat in me dñs p̄ sp̄m̄ sapie sue et tue. sue p̄ essentiam. et tue p̄ grāz singularē. semel loq̄tur deus et idipm̄ non repenit. **H**abes legem et p̄phas interroga diligēter eos et dicent tibi. **F**iat ita. **S**z asit sp̄s tuus bon⁹ interrogāti Assit et audi entī. ne vel stulte et indigne ininterroget. ne

responsiōes deniq̄ datas/auribus surdis accipiat. sed obediat spiritui totiens inculcanti. Qui habet aures audiendi audiat. **N**ō sic cor incrassatū nec oculi mētis cecī. **A**udiā videā et intelligā p̄ disciplinā scripture dicētis. p̄ os p̄pharū p̄boꝝ et theologorū quē admodū noticia dei q̄ est nomē suum/multipliciter acq̄rit q̄ maxime nūc inteliget. resonās illud apli verbū **V**idem⁹ nē p̄ speculū in enigmate. tūc autē facie ad faciem. **E**t q̄ p̄ponit visionis verbū qd̄ est si omnis de deo cognitiō sit visio/cū visio q̄libet videatur esse cognitiō. et intuitiua cognitiō. **M**ulta vero sunt noia de deo q̄ nō significāt intuitiua cognitiōē **E**st q̄ p̄mū inquisitiōe dignissimū qd̄ sit intuitiua cognitiō siue visio. **C**ognitiō intuitiua h̄ a p̄riet visui vel oculo corpali nihilomin⁹ extēdit se ad oēs sensus corpales q̄ neq̄. imo ad oēm vim p̄ceptiua. **P**otest autē describi cognitiō intuitiua qd̄ est simplex et immediata cognitiō rei. sc̄dm̄ obiectalē directāz immutationē in se vel in p̄pria sua specie. **P**ater descriptio q̄ cōuenit omni et soli cognitiōi intuitiue. **D**iffert a p̄plexis et mediatis cognitiōib̄ rerū. q̄ non causantur fm̄ obiectalē et directā immutationē in se vel in p̄pria sua sp̄e. q̄les sunt cognitiōes abstracte p̄plexe vel incomplexe q̄ sunt p̄ alienas sp̄es in imaginatiōe vel ratiōe. resibus absentib̄ seu non exētib̄. **V**idēt autē qd̄ cognitiō intuitiua sic descripta sit idem qd̄ experientia vel experimentalis p̄ceptio seu noticia. **P**osset hoc numerari p̄ singulos sensus. **S**ed est dubitatio si cognitiō d̄ beat dicit imediata et intuitiua. q̄ sit p̄ p̄riā sp̄em derelictā in sensu. deficiēte vel absente obiecto. **Q**ualiter enī dicit cognitiō imediata de re. dū necessario req̄rit mediā sp̄em. **Q**uō p̄terea dicit experimentalis cognitiō de re q̄ absens est vel q̄ nullo modo est. **O**pter hic p̄pter concordantiā doctōꝝ de cognitiōe intuitiua et imediata. **Q**uāquē q̄ cognitiō dicit et q̄re dicit imediata. **P**erinde venit ad cognoscēdū q̄ et q̄lis et q̄t modis visio intuitiua noies. **I**nuenim⁹ autem qd̄ duplex mediū in cognitiōe vnum eleuans. alterū contempans. alterū adducens. aliud p̄iūgens. **E**xēplū in ostensione coloris. p̄mo requiritur lumē mediū eleuāt potētiā visiuā. et ponēs colores in esse spūali. visibili et dyaphono seu p̄spicuo. **D**oc autē medium non impedit quin cognitiō

472 m 70

coloris dicatur immediata. **E**st fm me
dium cōtempans obiectū visibile, oculo cor
porali, vt seruetur armonia cōueniens oculo
vt non ab excessu visibilis destruat. Ne
p̄terea p̄uū et p̄spicū nimia radiatōe/p̄
portione excedat ad oculū. Sed nec tale
mediū phibet cognitionē immediatā dici
et intuitiuam. Quid est mediū tale nisi p̄
portio cōplexionis organi vidētis. **E**st
mediū tertū deducēs obiectū ad oculum
q̄ sensibile positū supra sensum / non facit
sensationem fm **A**resto, et experientā. Pro
p̄terea necesse est sp̄s esse medias, q̄ deducunt
p̄ mediū cōueniens in cōtempatā rez
sensibilem/ad p̄prium sensum suū. **D**iscut
re p̄ omnes et singulos sensus et ita videb
Sed nec obstat tale mediū quin cognitio
sit immediata et intuitiua. Alioquin nul
la talis esset in sensu de rebus ad extra / nisi
q̄ sit de sp̄ibus et actibz ad intra de intellis
gibilibus, vbi bene reperitur uliq̄ res im
mediate cognosci p̄ essētā suam, nulla specie
mediate, sed actu distinctio a re. **E**st q̄
tam mediū cōiungens obiectū cum poten
tia. **V**ocat aut̄ h̄mōi mediū actus q̄ res in
tuitiue videtur, forte etiam habitus in su
sus vel acq̄sit̄ p̄ d̄ici tale mediū/nisi me
lius referatur ad mediū eleuans. **T**ertū est
aut̄ q̄ nec mediū tale cōiungens potētiam
cū obiecto reddit cognitionē dici mediatā
et nō intuitiuam vel experientatū. Alio
quin nulla creatura haberet immediatam
cognitionē, q̄ solus deus est sua cognitio
actualis fm articulū p̄ficiē, et veritatem.
Remaneat tamen ex p̄dictis satis aperis
difficultas p̄dicta / si res possit dici videri i
tuitiue et experientatū / dū non est vel ab
sens est. **D**octrina cōis artistarū tpe meo/
nō habebat incōueniētē hanc positionē
quin sol absens a n̄ro hemispherio videre
intuitiue p̄ lumen suū in auroza, q̄n sonus
audiretur dum nō erat. Ita de reliqs sensi
bus / ex quo species simplex et p̄pria erat p̄
sens, q̄ deducens obiectū ad potētā. **N**o
tanter addimus ad sp̄m q̄ sit simplex et p̄
p̄ria ne cogamur cōcedere noticiā sensus
cōis et imaginationis et rōis de rebus ad ex
tra / esse intuitiua. **E**st doctor vnus q̄ po
nit mediam noticiā inter intuitiuam et
abstractionē simplicem, dicens in casu no
stro, q̄ noticia q̄ p̄fete obiecto et causante
sp̄m, s. in oculo dicebatur intuitiua, des
nebat aut̄ esse intuitiua, i. vertebatur i ab

stractionem corrupto seu abūte obiecto:
Nihilominus positio p̄or p̄babilis est, q̄
non deputat inconueniēs, q̄ res videatur
intuitiue dū non est. **P**ater in deo q̄ omia
ista q̄ non sup̄ / intuetur. **S**imiliter et bea
ti in eo, imo et p̄phetica visio de abūtibz
in suo lumine magis dicēda videtur intui
tiua q̄ abstractiua, sicut et in angeloz co
gnitione, p̄ innatas a creatione species vel
receptas. **A**ugur vero difficultatem hāc
consideratio p̄spectiuoz dicentū / visionē
non fieri, nisi sub euerfa piramide, cui⁹ ba
sis est in re visa, et punctus cuspidis in o
culo. **R**ursus determinat decretalis bene
dicit, q̄ beatitudo formalis consistit in du
obus actibz qui sunt visio et fruitio, sed ad
dit q̄ obiectalis beatitudo est ip̄e de⁹. **P**o
nat ergo p̄ possibile vel impossibile q̄ sub
trahente se deo in rōne obiectali / quemad
modū libere potest / maneat illi duo atē.
visio et fruitio, nunq̄d dicitur iste p̄us bea
tus etiam nunc beatus formaliter et intui
tiue. **A**ugur amplius / si considerem⁹
omnē creaturam q̄ opatur ad deū in ratio
ne vestigiū vel imaginis, tanq̄ i ratione spe
ciei rep̄ntantis deū q̄ p̄ analogiam, sed
non minus q̄ radius, q̄ lumē sol̄ compet
ad solem, licet non sit eiusdem sbe cum sole
Videns igitur creaturas et intelligens, id
est intus legens habitudines huiusmodi
imaginis et vestigiū in triplici genere cāc,
efficiētis formalis exemplantis et finis / ne
dum intelliget inuisibilia dei p̄ ea que factā
sunt, iuxta verbū sapiēt̄ / et apl̄i, sed habebit
noticiā intuitiuam de deo non minus i
mediatam et propriam q̄ habeat ocul⁹ de
suo obiecto pura de sole p̄ lumen suū visio.
Hoc nullus videtur concessisse, imo dam
natus est articulus q̄ deus hic immediate
p̄ essētā videatur. **E**t si non immediate, er
go nec intuitiue. **A**ddamus ad difficul
tatem et p̄tra articulū q̄ ex̄te homine in p̄
spectu dicimus q̄ homo videt, constat t̄n
q̄ oculus corporalis non attingit ad substā
tiam hois, sicut nec alius quicūq̄ sensus
Portet ergo q̄ referat ad visionē intellect⁹
visio substantie hois vel essentie sue. **A**c p̄
inde ponūt aliq̄ q̄ obiectū intellectus na
turaliter et p̄ statu p̄ficiē / est quidditas rerū
naturaliū, habita p̄ abstractionē intelligē
tie vel intellectus agentis ex̄ fantasmatibz
Nunq̄d ergo agentis hec intellectualis co
gnitio dicitur intuitiua? **P**rocedamus
An 3

L

21. 9. 74

Tractatus Quintus

ultra. q̄ si requiritur et sufficit talis abstractio / hic nos non plus cognoscimus s̄bas seu quidditates rerū materialū q̄ dei quidditatem. nec plus aīam nostram q̄ angelicam naturam. imo breuiter nihil intelligimus intuitiue et experimentaliter de rebz / nisi sola accidentia. nec iam p̄ intellectum vt in intellectus est. sed put̄ influit in sensus exteriores. p̄ se vel p̄ vires proprias. si ponūtur substantialiter ab eo distincte. Sed neq̄ poterit haberi cognitio simplex et immediata et absoluta cuiuscūq̄ die s̄balis. imo nec differētis accidentiū. q̄d cōcedit vnus doctor.

Quid p̄terea si cōcesserimus cū Augu. q̄ nō possumus hic habere cognitōem sinceram de rebz / nisi de luce diuina. nūqd̄ oportebit q̄ in omni cognitōe veritatis. p̄seri sincere cognoscatur lux diuina / saltē in suo lumine. sicut agnoscitur sol in omni visōe corpali colore p̄ irradiatōem lucis aut luminis solis. et ita redibit q̄ deus hic intuitiue videtur Deniq̄ sup̄est exponendū q̄d apls intelligit dū ait. Videmus nūc p̄ speculū in enigmate. tūc aut̄ facie ad facie que sit differētia inter istas tres visōes. **D**ifficultates iste sunt diu mibi multūq̄ q̄site sed nec satis apparet exiis nisi p̄ noim distinctionē / que noia cū sint ad placitū. si p̄ ea cōstet de rebz sentētis satis debet eē inquirentibz veritatē maxime p̄ disciplinam et doctrinam. sed non satis ad experientiam.

Possumus itaq̄ de noticia intuitiua loqui generaliter maḡ p̄rie loqui p̄p̄issime. Diffinitōem p̄scriptā de noticia intuitiua loquēdo sez. put̄ visio et intuitio se extendit ad oēm vim p̄ceptiuam sui obiecti simpliciter et immediate vt dicimus. vide quōd sonat. quō redolet. quō sapit. Sic dicit de intelligente hec dicimus q̄ bene sentit. Et inde venit sententia generaliter Dis p̄ceptio obiecti simplex et immediata pōt appellari intuitiua. siue obiectū sit realiter p̄ns i se. siue p̄ suam sp̄z t̄m modo. ip̄o destructo vel absente. quemadmodū solet dici q̄ oculus videt et auris audit res aliquas iā de structas vel ablatas p̄pter sp̄s colorū v̄l sonorū que remanent in exteriori sensu. sic p̄ tactum est. Aut si miraculose visio causatur a deo in oculo vel i obiecto causata seruarietur. Cadent etiam hic exempla de coloribus qui videntur alij q̄ sint. vt in iride et in nubibus et in vitris suppositis obiectis et oculo linea recta visuāli. **D**a

gis p̄rie nominatur intuitiua noticia que fit obiectio p̄sente. et actualiter immutante p̄ se vel p̄ suam speciem immediate. Exemplum cōmune est in sensibus exterioribus p̄ differentiam ad interiores. **P**ropriissime vero noiatur intuitiua / cognitio que causatur ex obiecto p̄ seip̄am et essentiam. s̄ absq̄ specie media. Sic enim deus intuet seip̄m. sic angeli cognoscunt essentias suas licet p̄ actum sup̄additum. sic cognoscim̄ nostros actus interiores. sic p̄cipimus immutationes passionum p̄ ip̄asmet passiones actualiter imutates sine specie media. licet non sine actu p̄ceptiuo medio / quoniam hoc p̄rium est soli deo / q̄ sit sua perceptio **E**licimus et p̄missio / q̄ omnis noticia p̄p̄issime intuitiua. ac p̄inde noticia que habetur p̄ deuotiōem et vnionez mentis ad deum / nequa q̄ sit aut fieri potest sine cognitione p̄reua vel comite s̄m Aui. aut ex p̄ceptione tali consurgit Alioqui in plantis et inanimatis poneretur delectatō Sed et cū vt p̄bica ratione loqui nos pateat. Fundemus istud dictum p̄ aliq̄s veritates. **D**ans formam dat consequentia ad formam. **I**sta est p̄bi et experientie. cōsequēs vero ad omnem formam. tam naturalē q̄ realem q̄ intentionalem q̄ sp̄ualem. ponitur esse coaptatio vel inclinatio vel appetitus vel affectus spontaneus et suauis aut voluntas tendens in finem suum. Quisq̄ sit iste finis p̄rimus mediatius vel vltim̄. **E**terū ne multitudo nominū nos impediāt / appellamus consequens illud ad oēm formam / noie amoris. de quo Aug. **A**mor meus pondus. in illo feror quocunq̄ feror. **E**st aut̄ in omni re pondus suum. **O**mnia enī in numero. pōdere et mensura formata sunt. de quo **J**erobus referente dionisio cōposuit hymnos amatorios. **E**terū de multiplici amore dei. sparso per creaturas. de quo **B**oe. **O** felix hoim gen̄ si v̄ros aīos amor quo celū regit regat. **E**t diuinus ignatius amore igneus **A**mor inquit meus crucifixus est. de quo amore p̄cellule martires gliate sūt inter tormēta nominatim **A**gnes et felicula cū ceteris **E**cce inq̄t felicula sicut cepi videre amatōrē meum x̄pm in quo amor meus fixus est. **U**nde dicit affectio. **C**oncludit statim q̄ amor vel affectio aīalis. rōnalis et intellectuālis / nō causatur sine cognitione p̄reua comite et cōsequente **M**ittamus interea de

amore vel affectu reru inaiataru. qui vtiqz amor vel appetitus / cūsequitur formaz naturalē ipoz ad loca sua / tanqz fines sue cōseruationis. sicut ignis / causans ignē. dat formam suam. cū inclinatioe ad locum suū sursum in q̄. q̄ etatur. si est. mouetur aut si nō ē inpedimento cessante. **R**estringam⁹ ad amorem triplicē q̄ pposito nfo cōgruit. vt ostendam⁹ q̄ deus p amorem cognosci nō potest sine cōgnitioe pūia r̄ om̄itte. Sic p inde palā fiet. q̄ sit et qlis cōgnitō p amorem p experimētale ei⁹ noticiā. r̄ qliter intuitiua dici potest. **I**taqz pceptō amoris vel affectualis vel experimētalis / est p̄iūssime intuitiua. nō q̄dē sp̄ de redilēa. s̄ de ipō amoris actu vel affectu q̄ tenditur i dilectū. **S**i stat h̄ oro deuōra mēs. r̄ attēdat qd̄ intēdit hec veritas ostēdere. Dicit em̄ duo. **U**nū q̄ amor vel affect⁹ sentitur intuitiue vel experimētali p̄rie r̄ p̄ essentiam. et hoc tertio dicimus. nisi se cōiūgat amanti immedia / te p̄ essentiam suā. r̄ nō p̄ alienā spēm. non tū sine actu cōgnitionis medie / inter amā / tem et amatū. **Q**uilibet amatū sit cōtialit̄ p̄is amanti. **C**apiamus exemplū p̄mitus de tertio in diuinis et in beatis. **I**taqz de⁹ pater / nō pducit sp̄m / nisi p̄us origine p / duxerit verbū. qd̄ in forma dei est fm̄ aplz. **P**orro generādo r̄ cōicando verbo formā dat cōsequētia ad formā. **Q**uid aut̄ cōsequētia ad formam est nisi q̄ inclinē r̄ afficiatur ad suū p̄ncipiū / et locū generatiōis scz. quēadmodū ep̄imur in generatione naturali ignis vel alioz. quibz post mēsurā numerū r̄ formam. datur pondus amoris naturalis ad locū suū. et hec quidē materiali ter in immaterialibz. in sp̄ialibz sp̄ialit̄. sic in angelis. sic in aia rōnali. imo sicut altior̄ ri longe nō in verbo diuino. qd̄ ex forma diuinalis p̄nitatis sibi cōicata / cōsequēter inclinatur affici r̄ in amozat̄ r̄ zelat per amorem suū spiratū / q̄ sp̄ssanctus est / r̄ / dire ad p̄m / circulo cōpletissimo / vbi nō differt alpha et o p̄ncipiuz et finis. **E**t hec circulario in eternū est / fuit et erit. sicut pater eternaliter dat formam suā filioz / conse quēter eādē vim spiratiuam cōicat filio. p̄ qm vim spiratur cōcorditer sp̄ssanctus amor vtriusqz. **R**edeamus sup̄ alia duo dicta. **P**rimū r̄ scdm̄. **I**taqz scdm̄ dictū est q̄ talis noticia nō semp̄ est intuitiua vel p̄rie experimētalis rei dilecte. **R**ō manifesta est. qz nō semp̄ est noticia talis simplex et i

mediata p̄ obiectalem r̄ immediatā notio nem rei dilecte. sicut supponitur et crebro videmus. **P**rimū vero statim p̄spiciū est intuenti descripiōem noticie intuitiue et experimētalis p̄rie dicte. **N**ihil enī magis immediate et simpliciter r̄ p̄ essentiam et p̄ obiectale actu p̄ntiam sentit / q̄ amor int̄ / mus vel affectus sit iste intellectualis. sit se sualis. sit de re p̄nte vel abūte. vel nō exite. **T**ollatur attū calūnia sup̄ hec que dicit̄ de absentia rei dilecte vel nō exitia ei⁹. **E**t dicamus cū p̄his theologis subtilissimis qd̄ omnis res creata / habet triplex esse. qz qd̄libet potest dici p̄is suo mō. **H**abet esse in arte diuina / nec qualescūqz esse / sed diuini nū et vitale. qd̄ factū in ipō scz verbo vita erat. **E**t qualis vita? **A**lmirū illa q̄ est lurre ra q̄ illuminat omnem boiem veniētem in hunc mūdū. **S**i q̄dem omnis creatura est in deo creatrix essentia. **H**abet scdm̄ esse / i intelligentia angelica fm̄ sapiam quā effu / dit deus sup̄ oia opa sua. q̄ ab initio creata est immediate angelice. postmodū de multis. hoc esse cōicātū ē oibz in p̄ma creatiōe et in cōsequēti in oim̄ hoim̄ illuminatione et plus et minus clarius et obscurius. **H**abet tertū esse omnis creatura in p̄rioge / nere seu materiali seu sp̄iali. **C**oaptem⁹ distinctiōem triplicis hui⁹ esse ad rez n̄ r̄ az et dicamus q̄ nulla res amari p̄t vniuersaliter loquēdo / nisi p̄is sit amanti. altero trium modoz p̄cedentiū. q̄ referitur ad duos scz ad modū p̄ntie essentialis in p̄rie genere. vel ad modū p̄ntie intentionalis seu formalis in sua cōgnitione. **U**n̄ deus si p̄ impossibile nō cognosceret creaturas / ip̄e nō diligeret eas qz in p̄ncipio qd̄ est vbi. creauit oia. portans oia verbo virtutis sue. **S**it̄ in angelis. amor nō esset ad alia a se. imo nec ad se / nisi tale qd̄ amatur p̄is esset essentialiter vel intentionaliter diligent̄ vel cognoscent̄. **O**bijceret aliqz q̄ insensibilia ferunt pondere suo ad loca sua. nec tam ista cognoscunt. **R**isum est p̄is q̄ habēt naturalem formā suā in seipis. cui data est et imp̄ssa / talis inclinatio cōsequēs formā. **U**n̄ nec habet p̄ incōuenienti / doctor vn⁹ totus seraphicus cōcedere. qz in omni re sit imp̄ssus quidā motus cōgnitionis natu / ralis / dirigētis quodā suauī impetu / rez q̄ libet in suū finem. sicut et in angelis. sicut r̄ in hoibus / sicut in aialibus p̄ cōgnitionez sup̄ additam / q̄si formalem et accidentalez

res cum 47 37 8

Tractatus Quintus

Sic in eisdem quemadmodum in ceteris
impressa est forma essentialis. quae spontanee in
brutis libere in intellectualibus dirigit in pro-
prium finem. Verum est quod libertas ut arbitra-
ria est non semper conformatur et inde procedit pec-
catum quod corrumpit modum speciei et ordinem debi-
tos addi per habitum et actus virtuosos ad lib-
tatem naturalem. que licet semper in se virgo sit
et pulchra. etiam in demonibus violari non possit
sit in essentia sua. precipitatur tamen a domino suo per
inobedientiam arbitrarie libertatis ut non exer-
ceat naturalem dominium suum et quod perditur est domi-
nium. Quia in recessu nostra tympanistria di-
spicit super bos more cordis sui. Depones po-
tentes de sede naturalis sui dominium non per suam sed
per subditorum rebellioem. **C**onsonat promissa
descriptio dionysij de regno dei. Regnum in-
quit est omnis finis et ordinis et legis et ornat
distributio ubi per totum ornatum finem exposito
res accipiunt inclinatio naturaliter indita cu-
ilibet nature ut obediat suaviter creatori.
Juxta illud sapientis a propheta deductuma
pud Boetium. Quod sapientia attingit a fine usque ad
finem fortiter et disponit omnia suaviter. **T**e-
pus est et locus ex promissis solvere difficultates
practicas circa cognitionem nominis dei in-
tuitivam experientialem et effectuale sicut orat
ecclesia in oratione per hunc dominum. De virtutibus cuius
est totum quod est optimum in se pectori-
bus nostris amor est tui nominis etc. **P**resuppo-
nendo quod sit noticia intuitiva contra deum quod
proprie quod propriissime Rursus quod sit amor vel
affectus et vult orationem. et quemadmodum affectus
omnis experientialem cognoscat. colligat se mens
humilis et videat quod concurrunt ad visionem gloriae
consummata ut de his quae certa fide credimus. et
ex alijs quae quotidiana nos docet experientia ci-
tius attingamus ea quae mediant inter cognitionem
naturalem vitae et supernaturalem gloriam. **I**lla vero
sunt quae perveniunt. hic nobis per gratias spirituales super
naturaliter imissas. per unicuique dividit
deus mensuram fidei donorum quae suorum. **I**sta sunt
specula. iste spiritus. iste forme. iste theophaeia
iste caligines lucidissime. ista silentia sub quibus
et in quibus speculatur a nobis hic et nunc deus. **C**
Concurrit ad visionem gloriae lumine quadruplex
scilicet lumine potentiale/habituale/obiectale et actu-
ale. **L**umine potentiale est ipsa materia rationalis. **R**e-
manet enim spiritus naturale lumine eius et substernit
tam gratiae quam gloriae. quae quod sit de alijs luminibus
naturalibus ad quos sit in actu vel habitu. **P**or-
ro lumine habituale principium et principale voca-
tur lumine gloriae/contradens lumine gratiae in via.

differens ab ea per esse consummatum. quemad-
modum doctrina contra docet de habitu carita-
tatis quod manet idem in patria quod non excidit
finitur a se. **A**cterum lumine obiectale est ipse
dens. se presentat in obiectali ratione. nulla spe-
cie mediate. propterea dicitur videri facie ad fa-
ciem et sicut est et oculo ad oculum. **D**emum
lumine actuale ponitur in actibus intellectus et
voluntatis quae sunt visio et fructio. Juxta de-
terminatores extraneas benedicti. **C**on-
trahet autem visioni et fructio actualibus tres
habitus succedentes habitibus fidei spei et ra-
tionis in via. quos tres dotes appellamus aie.
pro despotate rationis pro gloriam consummationem.
Quamvis ab alijs ponatur dotes ipsi accipiuntur
visionis et fructio. sub quibus includitur actus
qui dicitur tentio succedens spei viae et per appropria-
tionem fructio nominis. si distinguamus dilectionem
a tentio vel etiam fructioe stricte sumpta quae
delectationi propria est. **S**icut in via ponitur
in actibus et habitibus gratuitis/ quaedam
trinitas virtutum theologiarum. sicut ponuntur
suo modo in beatitudine trinitas dorum in unitate
te lumine gloriae. **N**ec autem unitas in trinitate.
et trinitas in unitate vocatur beatitudo forma-
malis. **S**i in habitibus/habitualis. actualis
sicut in actibus. sed obiectalis dei repetitione facta
cialis/appellatur obiectalis beatitudo. **M**axime
beatus quod per manibus (ut ita loquar) spiritus disti-
ctio de duplici beatitudine obiectali scilicet et for-
mali. quae facit ad intellectum et concordantiam
doctrinae procedentium temporis decretalis. **R**ursus
adverberat unusquisque quod memoriae non abstractis
habitibus beatitudo formalis in praedicta decretali. quam
memoria non facit spirituale potentiam distinctam
contra intellectum in assignatione habituum virtuo-
sorum vel actuum. sicut nec vis irascibilis contra
tra concupiscibile ponitur numerum. **A**pplicemus
finitur de hoc quod duplici lumine beatifico
ad quadruplex lumine quod concurrunt ad contemplationem
viae dicitur/ quod ex parte luminis naturalis in
se non est variatio hic et ibi. sicut nec ipsa aie na-
tura essentialiter diversa est. presentatur in eadem aia. quae
quod sit de perfectione essentialium diversarum aiarum
per sonare videtur articulus. **Q**uod aia christi non sit
perfectior aia iude. error. **D**icamus de ha-
bitu gratiae ad habitum gloriae. quod differunt penes in-
perfectum et consummatum. sicut et actus eius. **E**t ita
de actu et habitu caritatis possit dici. **S**ed
de habitibus et actibus fidei et spei longe aliter
quod in visionem et fructioe proprie. **E**t hoc propter tertium
lumine quod nominatur obiectale quod est ipsemet de-
us in se visus. **S**ic ergo deficit hic in via.

tertium illud lumen obiectrale non quidem
in se quibusvis est sed in ratione obiecti. clare et
nude et immediate in se visum. sic deficit et dif-
fert visio et tentio via a visione et tentio de pa-
trie. **N**omen in sup dei quo se noiat et man-
festat in celo et in nobis quibus in terra noiat.
Quo sup scito noie recipe que sequuntur. **S**
Sancti dicitur dei nomen a sanctitate qua dicitur
nisi. describens ait. Sanctitas est ab omni
inquinatio libera et perfectissima et in conta-
minatissima puritas. Breve enim noie ag-
nos scito. ab a quod est sine. et ge terra. Potest au-
tem hec particula construui per se sub intellectu
verbo. quod nomen dei est vel dicitur vel eminet
sancti. Potest nihilominus hec snia pede-
dere. seu corrumpere ad precedere ut dicit ma-
ria. quod scito nomen dei fecit sibi magna. Si
quidem ois cognitio dei. sicut est fides vel in-
telligencia recte vocatur nomen dei. **C**onstat autem
quod per fide et assensum datur verbis angeli. vir-
go concepit filium dei. Fecit te et beatam que cre-
didisti fecit magna nomen scito dei. **D**ocet
sacramenta que magna sit in noie dicitur virtus
eius. Aut certe nomen hoc in similibus accipitur
per noiato quod est deus. Sancti nomen dei est
id est confirmatum per omnem creaturam. maxime in
intellectuale quarum nulla subsisteret. nisi cau-
sa que dedit esse influeret. **H**inc canit Amb.
Rerum deus tenax vigor immotus in te per-
manens. Et facit hoc ad precedere in intel-
lectu de magna virtute noie dicitur Sancti est
nomen dei quod sanctificatum. i. consecratum et dedica-
tum est in electis dei ad eius gloriam. laudes et
obsequium. **S**ancti eritis quod ego sanctus sum dicit
dominus. Sancti est nomen dei. quod sanctificatum legi-
bus eternis. quod neque est violari. **C**lamat
seraphin. sanctus. sanctus. sanctus. ad insinuatorem
trinitatis personarum. iugebant ad ter sanctus
nomen hoc. domine deus sabaoth. quod trinitas est
in personis. unitas est in essentia. cuius opera pri-
cipat tripliciter imitatio interne sanctitatis
et eterne. **N**omen dei unicum est sibi soli co-
gnitum. propterea non potuit ab aliquo alio a se
imponi vel effari plene et proprie. quod naturam
suam cum suis proprietatibus solus apprehendit. **H**inc
inhabitare lucem inaccessibile. nec non
ineffabilis et innoxiabilis esse laudat. **N**omen
dei datum est christo quod est super omne nomen
sic ad proprietatem reducendo factum est per icar-
nationem ut esset homo deus. et deus homo. per
coincantem idiomatum et nominum. **N**omen
dei singulariter inter puras creaturas
eminet in maria. que illuminans vel illumi-

nata per interpretationem nominatur. et dicitur
Nomen dei sumptum a creaturis. sic est ois
modum quod ab omni creatura usque ad infimam
potest sumi noticia quodam rei et inde nomen quod
cognoscatur imponi et formari. **R**atio quod quibus
est vestigium l' imago trinitatis. sicut exemplum tria
appropriata. et sicut triplex generatio cause efficientis
et finalis. **D**eus sicut potest noitari sicut suas
creaturas. sic potest ab homine qui creatu-
ra antonomatice mundi dicitur precipians
cum omni creatura videri et intelligi. nunc per
speculum et in enigmate. verba sunt apostoli
li. **D**eus in suis et ex suis creaturis. per di-
ci intuitu videri. si visio intuitiva largis
sime sumatur. primo per generaliter omnis
perceptio obiecti simplex etiam immediata /
dicitur intuitiva. siue obiectum sit realiter pre-
sens in se siue per suam spem. seu similitudinem
tamen. **C**onstat enim quod omnis res siue extra a
nimam siue intra gerit similitudinem dei.
Potest enim homo intelligens. i. intus leges
et credens ferri in noticiam obiecti cuius
est hec similitudo vestigium spiritus vel imago
Secus de brutis et hebetibus qui deus et
eius signa et verba voces et species et spe-
cula non assumunt nisi ut sunt res quedam
ad aliud non reuelate. **D**eus experimen-
taliter cognosci potest aut percipi a creatu-
ra mundi viatrice. et si non in se tamen in
sua obiectali ratione. vel imagine seu simi-
litudine. tam extra quam intra. **S**equitur ex pre-
cedenti. iuncto corollario uno quo dicitur est
omnem noticiam proprie intuitivam esse ex-
perimentalem et e contra. **D**eductio pate-
bit infra in tractatu de mente cordis. **S**i-
militer diffinitio sapientie. que supremum
locum tenet in nominibus dei pro ita ut vie
quam ita descripsit Dionysius. **S**apientia
est diuinissima dei cognitio. que est per ig-
norantiam cognita secundum unionem super-
minentem. quando mens ab aliis recedens
postea etiam seipam dimittens. unita est su-
perplendentibus radijs inscrutabili et per-
fundo sapientie lumine illuminata. **D**e-
us si negetur hic cognosci experimentaliter vel
intuitu. vel etiam quidditative. ut quia
nescimus hoc de deo quid est. sed quid non
est. quia cognoscitur per ignorantiam ut di-
cit diffinitio nunc inducta. oportet ad con-
cordiam dictorum sanctorum. nostris uti distincti-
onibus. que rationabiliter ab utrisque pos-
sunt admitti. **U**na distinctio iam posi-
ta est de noticia mediata et immediata.

Tractatus Bertus

Altera similiter inducta est de noticia intuitiva que rōnabiliter apparebit si cōsidere mus cōsequētiās istas et similes nō valet. Hec res ē intellecta. ergo hec res est. hec res est imaginata. ergo est. hec res est intuitive visa p suā spēm. ergo est. sicut nec ista hec est res cognita a deo intuitive p suā essentiam. ergo ista res est. demonstrata re q̄e solum possibilis/nec fuit/nec erit. Tertia distinctio est de quidditate cognitiōe rei. Cognoscitur itaq; res. vno mō fm quid noī / sic chimera cognoscitur scimus qd sic nomen significat. s. chimera. Secūdo dicitur res cognosci qd intuitive. qm̄ scitur qz talis res est actu/aut sub quadā generalitate cognoscitur alique sue proprietates et cause. Si non admittitur hoc membrum distinctionis vix relinquetur aliqua cognitiō quidditativa de rebus etiam creatis et visibilibus. Tertio mō p̄missime qd est de re scitur. dū ip̄a cognoscit p suam cām primā et totalē. Sic enim intelligit illud phi. Scire ē rez p cām cognoscere. et qm̄ illius ē cā rē. Cognoscimus h̄ qd est deus/duob; p̄mis modis. Tertius vel est p̄xius deo soli vel communicatus b̄sifice visioni. vbi facie ad faciem videbit sc̄m̄ nomē eius. et cātabit id ip̄m. Significat aīa mea dñm.

Sequitur tractatus

sextus dramaticus sup hoc versu. Et maria eius a p̄genie in p̄genies rē. Ubi de lame to marie. p notulas centum.

Prima notula

Et maria eius a p̄genie in p̄genies res timētib; eū. Discipul; Sērio quēadmodū cōsonat in cārico suo maria cū p̄re suo. cui; in vno psalmo est intū. Diam et iudiciū cātabo tibi dñe. Timor itaq; venit ex cōsideratione iudicij. Quid est igit in hoc cārico iungere miam cū timore. nisi miam et iudiciū p̄ter cātare. Quid p̄terea miam et timorem deo psallere/nisi exultare cū timore. Sunt in hoc cārico tenor iusticie et mollis cātus mie. Sed qd est. si maria iūxerit cātās et cōferēs in corde suo cū sp̄s exultatione/lamentū iusticie/psertim qz dictū est qz in oēs affectionū voces se cātātis marie variabat affectus. Sic enī leuius induci poterimus nos peccatores sp̄ cū letis mi; scire tristitia. desiderare lectulū sp̄si. s; time

re speluncam inferni. girare p meridiem/s; flecti ad aquilonem/sperare de mia/s; timēre iudiciū. scire tps ridendi. et tempus flendi. Si spes eleuat ad p̄sumptiōem deprimat timor. sed nō ad desperatiōem. Resiliat timor ab horore seueritatis ad placorē benignitatis. Dicat oīs xp̄ianus Impulsus/ueversus sum vt caderem p̄pter miseriam iniquitatū mearū. et dñs suscepit me/fm multitudinē miserationū suarū. **Magi.** Lamentata est absq; dubitatiōe cū multis tūc apud dei aures mētis sue plorantib; vgo beata. Absit vt imitaret inertia iudeorū. quaz sub inducta pabola puerorū in foro ludentiū damnauit tps. cecinim; vob nec saltastis. lamentauimus nec plorastis. Iudei/s; quidē si p allegoriā loq̄mur. neq; xpm̄ māducantē cū eis. nec Jobem abstinentē in beremo suscepit. sed vtriq; detraxerit. Sic mente corrupti boies/oa ad suū trahit interitū. quēadmodū egris aurib; nec carnē placet nec lamentū. vt in corp̄alib; non minus sp̄ialibus cantib; et aurib;. **Discipulus.** Offert qd dū sederim; sup flumina babilonis huius exilij qd eligibilis s̄r̄yl cantare et saltare vel lamentari et plorare. **Magister.** Flōne solutiōem aperit nob; qd de sederib; sup flumina babilonis et flētib; subiūgit. In salticib; in medio eius supspēdimus organa n̄ra. Deinde. Quō cantabim; cāricū dñi in terra aliena. Legim; xpm̄ crebro plorasse et doluisse exultasse spiritu semel Maria semel exultauit in cārico. Johannes cuius hodie dum hec scribitur decollatiōis dies agitur. exultauit semel in vtero. Quorūiens marie animā. doloris gladius pertransiit Johannes/exemplar et precor penitentie. non minus operibus q̄ p̄dicatione quorūiens bene creditur lamentasse. Saltat herodiadis filia cum gaudio. et precum saltationis sibi dat ca; put Johānis in disco. Egrediūtur inquit Job de gaudentiōib; Egrediuntur q̄si greges paruuli eorum et infantes eorum exultant iustibus Tenent tympanum et cytharam. et r̄spondent ad sonitum organi. ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. Et quid ecclesiastes denunciet audi. Velius est ire ad domū luctus q̄ ad domū conuiuij. Et iterū; R̄sum reputaui errorē. et gaudio dixi. Lur frustra deciperis. **Discipulus.** Holo vrent te allegationes b̄mōi que suppetunt

absq; numero. de gaudio vel tristitia stultorum. qui dum letantur insanunt. dum tristantur furiant. **S**it colloquii p̄sens de lamento sponse. dum adhuc pegrinat a sponso. postq; de canticis et epithalamio satis abunde cōfabulati sumus. **D**agr̄ **S**iat vis. et vnde vis exordia mur. Puto q; a lamento languoris sponse querentis sponsum in lectulo quietis. s. p noctis cognitio nis enigmatica et nō inuenientis. **S**z neq; p vicos et plateas ciuitatis dum anxia circuit et discurret. dum adiurat filias hierusalem ciuitatis que est libera mater nra. p obsecrationes ardentis desiderij. **S**i inueneris. inquit dilectū meū vt annunciet ei qz amore languet. **D**iscipulus **I**mo p̄ns sentio cōferendū de lamento sponse. cui sponsum ob turpitudinē suā deformitatez qz dedit libellū repudiij qz vetula scz et rugarata. qz deposita a sede stabilitatis et honoris. sedet in puluere vanitatis. aut vagatur egressa post vestigia gregū illoz. q; ab vnitare gregis sponsum se sepant. aut certe famelica inanis et egens effecta. pascere qrit be dos sedoz desiderioz. iuxta tabernacula pastoꝝ. que sunt cōuenticula hereticorum illoz. q; verbis et exemplis ab ouili pastoꝝ ris vnus qd vnicū est. se diuidit. nō amici sed ficti sodales effecti. **F**aloz si nō spon sas tales. vetulas et rugosas. vagas et esurie cōsumptas. notabat pulcherrima mulierū q̄uis genere masculino loq̄ret. **N**ō enī est in amore spūali masculus aut femina. **D**ixit ergo de sponso. **D**isp̄sit supbos mēte cordis sui. **I**taq; sicut te docente didici. pulchritudinē cōsistere in veritate. vnitare. et bonitate. sic optet q; et istoꝝ carentia re sultet turpitudō. **D**agr̄ **S**agaciter aduertisti. vñ vero reputas tale incōmodum turpitudinis odiose accidisse sponse. **D**iscipulus **A**mirū ex ignorantia sui et supbia qz qdlibet. aut diuortioꝝ. aut repudiū opatur. **S**i ignoras te o pulcherrima mulierum egredere et abi. **E**cce de ignorantia. **P**orro de supbia vasti legimus. et in cāti co marie de supbis audiūm̄ potentib; et diuitib;. nec alicui v̄ dicūt egētib; et istru it qz miseri sunt et miserabiles paupes ceci et nudi qles euomit a se deus. qles disp̄git a mēte cordis sui sine mō necnō de sede veritatis. deponit sine numero. demū inanes sine pondere bonitatis ordinisq; dimittit. **D**agr̄ **L**oqueris fm tropologiam.

et allegoriam. que repuium h̄mōi varijs locis notant in scripturis. maxime p̄phetiis in ysaiā. Ezechiele. Jeremia cum ceteris. **I**saia p̄mo sub typo vinee electe que debuit facere vuas et fecit labruscas. **P**ostea sub figura tyri **S**ume cytharam penitētie circū ciuitatem ecclesie vel celestis patrie per oronem. meretrici obliuioni tradita. i. repudiata. bene cane et frequēta canticū p̄ petitiōem venie. vt memoria tui sit p̄ recōciliatiōem mie. **T**alem deplorat Jeremia **E**t egressus est inquit a filia syon ois decor eius. **D**iscipulus **S**cio multa sunt in hanc sniam que triplicem statū sponse notant. **Q**uedam est recōcilianda p̄ abiectio nem turpitudinis vt iste q̄s loquimur ig rantes et supbe. **Q**uedam exercenda ad nitorem pulchritudinis. **Q**uedam citius itro ducēda ad fecūditatem generationis **S**ic querunt assuero virgines. q; p̄mo segregā tur a pplo. de hinc decorantur pigmēt; varijs in triclinio demū collocantur in thalamo **S**ic filij isrl̄ p̄mo fugiunt ab egiptijs et summerso p̄baraone p̄ baptisma fluminis aut fluminis. transeūt mare rubz. p̄ stea transeunt p̄ desertum tandem iordane transito. comedūt terre p̄missionis fructū. **D**ec est via triū diez. post qd̄ tridūū repit̄ **J**esus in templo celoꝝ in medio seniorū sanctorū suoꝝ. **D**euicq; triplex iste stat; diuisione diuiditur. **I**ncipientiū p̄ficiētiū et p̄fectoꝝ. **A**unc est questio. quid cui libet huic statui sponse sit eligibilis au exultatio vel lamentum. **D**agr̄ **O**portet nos addere dictis poribus. p̄mitus distinctō nem de lamento. **U**nū est in sola rōne. nō redūdās passionāliter ad sensualitatem. et hoc appellatur displicentia vel odium vel detestatio vel abominatio. libere elicita p̄ iudicium rationis. **S**ic p̄portionabiliter de gaudio et desiderio et ita generaliter de omni nomine. passionem sonante. competit accipere suo modo. **L**amentū **A**liud est quod oritur et radicatur in sensualitate. aut ortūū rōe. diriuatur et redūdāt ad cor sensuale. non aliter de ceteris affectib; q̄s p̄hi solas proprie voluerunt dici passioes que sensum afficiunt et quodammodo affligunt. **A**mplius vero vt modo notabat. lamentum vnum est tempale. hoc est p̄ solū tempalibus incōmodis. app̄hensis. a rōne sub rōne pene afflictive. **A**liud spūale. p̄ solis malis culpe. app̄hensum s̄b rōe

¶

¶

Tractatus Sextus

offense diuine bonitatis et iusticie. Lamentum pene hinc datur non lamentum culpe et offensus fuit aut est diuine iusticie. Quiliter est in viatoribus plurimis inuenire. Quibus per suppositis et alijs declaratis per doctores. Quatuor tibi pntabo theoreumata aut pado pas. i. gliosas et vix credibiles pones de lamento culpe. put est offensus diuine iusticie. Hoc enim solū pnie est laudabile et meritorium nec pot pcedere nisi ab electione libera voluntatis. **L**amentum offensus diuine quo maior intensus qu fuerit in spōsa / eo maiorē causat in ea spūalē leticiā. Hoc sentiebat qu cōfitebatur dño dicens. Scdm multitudinē dolorū meorū in corde meo. cōsolationes tue letificauerūt aīam meā. Rursus si simpliciter ad simplr / et magis ad magis. et maxime ad maxime fm regulā phi / regula vero xpi vera est / qu lugētes cōsolatur / qu tristitia sua vertat in gaudiū / et post lamentationem et fletū (teste sara iuniorē) cōsolatō nē infundit. q magis lugens magis cōsolatur. et maxime maxime. **L**amentum offensus / tanto magis est in spōsa. quo fuerit ipa pfectior in via / patuit in aīa xpi fm portionem inferiorē. In maria vero et in paulo et in silib fm etiā superioris mētis apices. **U**n iurabat apulus qu ppter frēs iudeos nolentes credere / erat sibi cōtinu dolor in corde adeo vt exemplo moysi peteret anathemā esse a xpo p fratrib. qsi delectus d libro vite. cuius intelligētiā alibi didicisti. **L**egis insup exhortatiōem apli. Gaudete in dño sp. iterū dico gaudete. Ip̄m nōne putas qu hortabatur obfuisse. **L**amentum offensus redūdans in sensualitatē sponse. fortitudinē indicat eo maiorē in sponsa ceteris parib. quo lamentum plus sentit in sensibilibus. Pro cuius intellectu cū silib vtilis est valde distinctio iuncta partib / qu lamentum qu pcedit ab obiectis exteriorib immutantibus pmo sensus quqz deforis vel alterius de his. Deinde transeunt ad interiores sensus / qui radicaliter sunt in corde et in cerebro cōpletive. et tandē immutat rō inferiōr. vel superior sil cū inferiorē. et hic est pcessus naturalis cōior. Aliquū vero fit ordo conuersus nō aduersus / qu ex actib rōis vtriusque libere diriuatur immutatōes ad cor carnale. et cōsequēter ad cerebrū. post ad sensus exteriores vt ad oculos p lacrimas. aut ad linguā p clamores. et ad manū cōpulsiones. et ceterorū membrorū distensioes / aut

cōtrectationes / mille modis pro qualitate passionū rōis imperio. Loquitur ppositō de hoc pcessu scdo. Cuius hec est pbatō / qu maioritas effect / attestatur maiori fortitudini sue cause. Attamen / actus actiuorum qu sunt in patiente disposito / posuit ppositio nostra / ceteris parib nō ignorans cōpleciones sponse huius / aut illius variās / scdm dispositiones ad lamentum vel leticiam. ad metum vel ad spem cum similib. quoz causas expedit esse cognitās a deuotis. quoz noticiam / theologit oratores accipiūt a phis et medicis p expientiam. Qua super re nfm habes de passionib opusculū. **L**amentum redūdatur eo facilius ad cor sēsiuū sponse / qu fuerit ceteris parib minus in ipa de lamento solius pene. minus quoque de reliquis passionib sensitius / ratioe cōmodi solius. vel incōmodi tpalis. Fundatur hec ppositio in aplica doctrina. cui rōem explicat pōis nre causa. Sit nanc aplus. ij. ad Cor. c. vij. Gaudeo non quia cōtristauit vos sed qu cōtristauit ad penitentiam. cōtristati enim estis / fm deum / vt in nullo detrimentū patiamini ex nob. Que enim fm deū tristitia est. penitentiam in salutem stabiles operatur seculi aut tristitia mortem opatur. Ecce ista que posita est distinctio sub aplicis verbis paucioribus expōsita. qu quedam est tristitia fm deum. qudam seculi vel scdm seculū. Una vitam qu salutem. altera mortem / qu salutis suffocatiōem opatur. Porro / tam aplicū qu nostre pōnis verbū / phica cū theologica rōe monstratur. si teneamus illud vulgare vel magistrale metrum. Pluribus intentus minor est ad singula sensus. Quōd satiric aliter explicat. Pectora nostra / duas non admittētia curas. Si igitur fuerit occupata distractaqz ratio superior cum inferiori / imo quāque summersa / et penitus in vsu suo ppedita per lamentum seculi / consequens est / vt vel minor vel omnino nulla fit ad tristitiā scdm deum seu lamentum culpe / liberum. Proportionaliter de gaudio debet dici. Habes ecce quattuor ppositioes que quoquo modo tue petitioni satisfacciant mēte tracto. **D**iscipul Salubria quidē sūt qu dicuntur. supsunt tamē aliqua diffus / exponenda. Non eni rō pme pōnis assignata est. sed autoritates inducte / que possunt intelligi de gaudio / non vix / sed patrie.

quando seruus bonus & fidelis audierit In
tra in gaudium dñi tui. **C**ōne p̄terea calū
niabilis est secūda p̄positio de sp̄sa nō hū
te cōsciētiā peccati. q̄lis indubie fuit aia
pulcherrime mulierū. Sed nec assignatus
est modus cōcordandi p̄p̄em siml et apl̄i
ca verba quibz inber in dño gaudere semp
Et iterū gaudere si semp op̄et sponsam eti
am p̄fecissimā fm te/roq̄ri lamento. Am/
plius q̄liter opposita simul stabūt/lamētū
cor cōstringens et dilatans leticia. Porro
tertia p̄positio videt̄ inniti totaliter distincti
onibz deuotionis. ad cās naturalis rōnis
seu dispositionis sensualis. **C**Deniqz con
tra p̄p̄em q̄ram cū sua declaratiōe /ponit
Dreg. q̄ mala q̄ hic nos p̄munt & vtiqz lū
gere faciūt crebro fm seculū. ad deū nos ire
compellūt. Iuxta pabolā xp̄i de rege dicen
te ad seruū. Cōpelle intrare vt impleat do
mus mea. Sic hebrei cōpellētibz egiptiis
tenebrosam egiptū sunt egressi. Alioquin
flagella sue iracūdie immitteret frustra de
p̄fertim in electis. vt in sponsa seu recōcili
anda seu decoranda p̄ exercitiū seu ad sp̄s
sum p̄tinens introducenda. **C**Magister
Iure expostulas. sed nō oīa p̄iter dici pore
rant. Et quidē rō p̄me p̄p̄is q̄ ponitur cū
gaudio vtz simul lamēto taliter accipitur
Desideriū q̄to seruētius et efficacius fue
rit eo/ceteris paribz vt sp̄ intelligivolam
dū impletur est causatiū intensior leticie
Sicut enī desideriū q̄d differat affligit aiaz
sic oblectat dū implet. Quis vero nesciat/
sp̄sam p̄ culpa lamentātes fm deū deside
rare plurima/que lamētū implet saltē p
babili cōiectura: Desiderat q̄qz recōcilia
tiōem p̄ absolutiōem culpe. Hāc efficit la
mentationis cōtritiō. Desiderat absolutiō
nem pene. hanc efficit et op̄at̄ in toto vel tā
to lamētans confessio vel satisfactio. Desi
derat augmentū gr̄e/ac p̄inde gl̄ie. Hōnep
mouet ad hoc/lamētans oīo: vel affligēs
ieiuniū/vel depauperans largitiō/q̄ semet
exinanīuit bonis fortune vel nature vl gr̄e
alijs miserando. Rursum desiderat sp̄sa
lamentās. purgatiōem a scoria peccatorūz
renouatiōem quoqz pulcritudinē et aug
mentū p̄ lauacrū lacrimarū/debilitatiōem
fomitū/z summersiōem mistici pharadis
diaboli. Libidinosē p̄terea p̄mōtiōis & lu
purie magne extīnctiōem/cuius obliuioez
facit tristitia vni⁹ hore. Quid morarer per
singula /cū nēo possit verb lamētū fm deū

exequare valorem: Sufficiat apl̄s vbi su
pra. reddens rationem sui gaudij. qz cōtri
stauerat corinthios fm deum. Ecce enim
hocipm fm deū cōtristari vos/ q̄ram in vo
bis opatur sollicitudinē/ sed defensionēz
sed indignatiōem/ sed timorem/ sed deside
rium/ sed emulatiōem/ sed vindictam. In
omnibus exhibuistis vos incōraminatos
esse negocio. Jungamus officij hoc vnū
lamenti fm deū q̄ nihil efficacius/ ad con
templationē quietem/ nihil admirabili⁹/
ad mentis illi minatiōem serenā q̄ p̄fide
lamentans cōunctio. Sentētia est vene
rabilis & expt̄issimi talitū Richardi Lūi cō
sonant scōz verba multis locis de p̄conio
humiliati cordis. Deniqz lamētatio secun
dū deū q̄to minus habet de cōplacētia ses
cū dū seculū/ tanto minus suspecta est/ tāto
securior a latere supbia. nisi forte q̄s diabo
lico monstro/ gignat supbiam et suo cōtra
rio q̄d est humilis lamentatio. **C**Teruz
p̄positio scōa loquitur de lamento culpe/ n̄
p̄rie sed aliene potius q̄le xp̄us suscepit p
nobis/ cui virgo mater/ sponsa soror & filia
sup. oēs carissima/ se absqz vlla dubitatiōe
cōformauit. adeo qz vltionea volūrate con
sensit dilectū suū ex dilecto et a micū p̄ amo
rem & filiū talē. p̄ nostra redemptiōe crucifi
gi. cuius redemptiōis post filiū fuit deside
ratrix matris fuit et zelatrix. Jō donec cō
pleret̄ nedū sufficiētē p̄cio passiōis soluto
p̄ oibus sed etiā iugiter & efficaciter in sin
gulis nōdū damnatis. Jp̄a quoad vixit. a
marissimis deū sp̄suz inenarrabilibz ge
mitibus postulabat. frequēter q̄z cū dāmo
re valido & lacrimis exaudita est p̄ sua reue
rentia. Demū q̄tis nūc beata & impassibil
facta exaudiat. lamētando tunc meruit. **C**
Petis rōem intensior tristicie in sponsa q̄
diligat intensius Dat istam p̄spicue/ confi
deratio phica iūcto fidei lumine. Lū enīz
tristicia sit apphensio obiecti/ sub rōne dis
cōueniētis. q̄to fuerit apprehensio fortior
et clarior obiecti sub rōe incōueniētis am
plioris insinuati. cōstat inde sequi lamētū
p̄portionaliter iutēsius. Cōstat p̄inde ma
lū culpe/ impportionalit̄ deteri⁹ eē q̄cunqz
malo pene. Quibz attēz q̄d sup̄ pest & cluder
vides. **C**Diraris aut̄. quō summū lamē
tum stat cū cōtinua leticia. Solet h̄ tracta
ri abūde p̄ doctores de passiōibz xp̄i cū bri
tudie gaudij. q̄d nō oz in b̄a maria. nō in
Paulo vel Moyse vel Dagdalena cum

sibus in via ponere gaudium vel lamen-
 tum in summo continuo fuisse sed inerru-
 ptum frequenter aut alternatim successiue.
 nunc remissius, nunc intensius, p loco et tpe,
 scdm alternas meditationu suaru volubili-
 tates circa cardine suu deum, p modulis
 exercitationu. Ita enim videre est in alijs
 viatoribus/ ipos diuersi mode fm gradus
 officia status ceterasq; vilitudines circu-
 stantiarum/exerceri. Hoc vidit qui dixit.
Omnia tps habent, psequens p plurima.
 Subinde nullus catholicor negauerit q
 tenorem scripture sacre veteris et noue/ qui
 narratōes scōz patrū cognouerit Antho-
 nij **B**acharij **P**artini et siliū, p tētatiōes
 diabolicas/ nō in affectionibz carnis ac spi-
 ritus impugnari, quē ad modū boni ange-
 li nos adiuant. Que tētatiōes et adiuto-
 ria/ nō sine sensuali passionū immutatiōe
 naturali quibz nō naturaliter/ sepe fiunt sit
 boca celo/ sit a terra, sit ceteris modis mul-
 tis. **P**ostrema obieccio tua de tribulati-
 onibz/ pcedit ex equiuocatiōe. Passiones
 quippe sensuales/ nō ex iudicio rōis pueni-
 entes/ sed qdā necessitate naturali sensibus
 impse/ nō sunt vt sic dicēde passioēs hūā-
 ne sed aīales **S**unt ob hoc impinetes ad
 laudē vel vitupriū/ put tales sunt. Dicūt iō
 p **C**assianū bona vel mala media/ quibus
 vti cōtingit bñ vel male/ p liberū arbitriū
Loquit aut cōclusio de lamēto et tristitia
 sensualibz/ virtualiter seu picipatiue liberis,
 qz libere imperatis/ vel receptis. **T**ūc
 enī dicūt tristitia fm scdm silr et gaudiū vel
 timor vel desiderū/ qñ sola radix/ est amor
 suū pīus, vsq; ad contemptū dei. Alioquin
 si referatur in deū/ p amorem eius sup om-
 nia. **C**ū in habentibz symbolū faciliō sit
 transitus/ ceteris paribus/ tristitia sensual'
 augebit rōnalē/ et leticia leticiam/ nisi de p
 accidens pueniat impedimētū/ rōne item
 poris aut loci/ vel cōplexionis/ aut circum-
 stantie alicuius/ quā tūc obseruare/ suadet
 virtus/ et ita symbolical' silitudinē variare
 decet. qñ plus obesset qz pdesset. **D**isci-
 pulus **D**iu iam dū sedulus attendi que dis-
 seris/ voluebat animus dubitationē quaz
 mō verbis multis posuisti. **C**ū enī p statu
 vie/ confusa aut saltem mixta sint oia/ spes
 metus meror gaudiū apud spōsam/ cuius-
 cunq; fuerit etiā supmi et incompatibil' sta-
 tus/ qualem tenuit maria beata/ pulcerri-
 ma mulieru/ non absurde queritur/ quale

sit exercitium laudabilis/ pulcrius atque
 nobilius/ vel exultationis vel lamentatio-
 nis. **M**agister. **V**idetur deuor' **B**er-
 loquens de vnguentis sponse/ pietatis vn-
 guenti pponere piciōsius esse vnguentō de-
 uotionis et vnguento cōtritionis. Hoc vl-
 timū suffunditur ad pedes **J**esu. Scdm
 ad caput qd est de'. qz caput xpi de'. **T**er-
 um ad corpus suū vngendū/ qd est ecclesia
 nunc militans/ que vncio sit p misratio/
 nem alienor peccatorz. sicut pmi conficit
 ex fecibz contritis pziōz criminū. in mor-
 tariolo cordis p pilam timoris. Scdm ve-
 ro cōficatur ex redolentibz herbis diuerso-
 rum beneficioz. p pilaz seu pistillū spei. cō-
 tusum in petra meditationis. **C**onsonat
Breg. et cū sequēs **R**ichard' in suo benya-
 min. q nullū deo acceptabilis sacrificiū
 qz zelus aīaz qñ tam trito affectu/ plangit
 peccata pxiā/ qz trito quinis alius pecca-
 ta pxiā lamentatur. imo pluri affectu quia
 puriori et pfectiori potentia mentis et cor-
 poris ad lamentū fm deū disposita. **D**i-
 scipulus **S**i res ita se habet/ inestimabilis
 est nobis exhibita/ sperandi materia/ apd
 dilectissimā et apud amantissimā femina/
 rum/ et cōsequēter apud sanctos sanctasq;
 omnes/ iuxta pportionē meritoz. **I**taq; si
 pro peccatoribz saluādis/ cū tanta lamēto/
 rum anxietate pēcabatur/ quid agere nē ista
 fornar sue caritatis impurbabilis et passi-
 bilis sperāda est. **M**ag' **P**ie veres cō-
 cludis. **Q**uid si sup addidero ppositiōes a/
 liquas. vere fidei et bone spei/ de beata no-
 stra. **P**rima qz nihil absoluta volunta-
 te petit a deo/ quod non obtineat. Alioqn
 non esset idem velle et idem nolle sponsi et
 sponse. sed dissolutio amicitie qualis h' eē
 nequit. **R**ursus. nemo qui petit maria
 pro se pie et perseveranter in nomine **J**esu
 saluatoris sui. hoc est ad salutem. **Q**uin il-
 lud/ maria/ velit absoluta voluntate com-
 pleri. **R**ursus **M**aria voluntate pieta-
 tis. que dicitur optatio quedam adiutorij
 petit et obtinet nunc efficacius a deo qz vo-
 luntate simili. sed passibili. dum actu dole-
 bat in mundo. **H**oc intelligit **B**ernardus
 dum dicit. **M**aria si perdidit passionem/
 non tamen compassionem. **R**ursus
Maria tripliciter adiuvat viatores. **I**m/
 petratue. si non meritorie propter statum
Commissiue p aliquos angeloz vel scōroz
 quales voluerit destinare. cū sit supma die

21

22

rarchifans post filiū purgandō illuminan-
do et perficiendo Cooperatiue quandoq;
per principalem sui donationem. secundū
testimonia miraculorum. multis exhibi-
ta. tam in morte q̄ in vita. **C**arrat Ansel-
helmus cuidam morienti astitisse Mariā.
et interrogata q̄ nā esset. Rūdit: Ego mā
et regina mic. **C**Rurfus ergo maria pōtēt
cuius in suo exitu p̄ns cōsolat̄r/ducat̄r/
et p̄terit̄ existat. Nō aliter suo mō dicef po-
tuimus de omnib; sanctis singillatim ad ro-
bur certe spei. **C**Discipls. Grata sunt ista
deuotōisq; plenissima. Velle igit̄ suscipe
sub doctrina tā speculatiua reglari/q̄ pra-
ctica velut expimētali q̄s sit orādi modus.
maxime puocariū? ad lamentū. **C**Dagister
Tradit orator Tullius. certos locos/ f̄m
quos amplificat̄ miseratio. silr̄ indignatō
q̄s tibi possum nūc nūerare. et ad lamētatiō-
nis excitatiōem inducere. q̄liter a nōnullis
cōperi factū sup lamētationes Jere. **C**Di-
scipulus Placeret adaptatio si non fastidi-
ret p̄licitas et nō rapina q̄dā videret̄ appria-
tina sibi traditiōis aliene q̄ oib; p̄z vltro.
CDagister Veritas a q̄cūq; dicat̄/ ē cōis om-
nib; et singlis/ q̄ p̄ generatiōes se trāffert vt
loquit̄ sapia. Nō enī caruit Cicero porum
doctrina. Sic de rhetorica Arest. q̄ causas
dat et radices passionū. Sic de tractatu or-
rationis p̄ Dugo. studiosissime p̄p̄diōis
simeq; adito. Sic de rhetorica diuina v̄l
belmi p̄ficiē. Sic de meditationib; Ansl.
Bern. Augusti. Ildo. et filiū fas est; nos
remittere ad auctores. et nihil qd̄ nō nouit̄
efficerem? afferre. ne corniculā alienis or-
natā plumis. risui nos p̄berem? **C**Disci-
pulus Nō ita certe desipio. nō ita gloriōr̄ ī
arrogātia nonitatū vt ita sapiā. Sed cōsi-
lio Senecē sint apes imitande. colligētes
et multis florib; fauos mellis. itaq; mate-
riam afferre nō possumus nisi cōem toti se-
culo. Forma vero potest esse n̄ra vt elemē-
ta cōia sunt. sed p̄ formas mixtoꝝ in spēs
distinguitur. Superem hoc mō fieret̄ int̄
nos. Modus enī tractādi q̄si formalis est
tollens sui nouitate fastidiū. et inuitans v̄l
irritans ad ascensum. **C**Dagister Tradī-
dimus in alio tractatu sup iniatū cāti mā-
rie quinq; verba. ad q̄ tota scripturaz̄ seriē
dicimus reducibilem. et scōm que cantabi-
bilis est omnis melodia passionum. **C**Di-
scipulus Venite teneo/ Sunt enim ista
quinq;. Dei magnificentia. munificentia.

misericordia. iusticia et nostra miseria. **C**
Dagister Quid si ad pauciora reducere
simul ostendens concordiaz/ rhetorice my-
stice diuine q; cum seculari. **C**Discipulus.
Placeret audire. breuitas enim/ memorie
simul et ord̄is et luciditatis ē amica. **C**Dag-
gnam quoq; soliditatem habet in se doctri-
na quelibet quam fundat natura rerū/ a q̄
bus quia nesciunt mentiri/ gloriabatur A-
resto. tam multa didicisse et p̄fice. i. natu-
liter didicisse. **C**Dagister Celeberrimus
Dugo/ pinxit sicut in tabula parua/ radi-
ces rhetorice naturalis orationis insinuā-
do coloribus Orator quippe nominat̄ ab
orando Unde nomina puenerunt oratio-
nibus Tullij demostenis et similitū. Sic
autem incipit Duo studio/ quo ve affectu
orandus a nobis sit deus/ ex dei misericor-
dia et nostra miseria. **C**Positis subinde
speciebus orationis cum. diffinitionibus
colligit se tandem ad tria. que p̄ria sunt o-
rator̄ captantium iudicem insectere. Pri-
mum respicit p̄sonam iudicis. Alterum p̄-
sonam ipsius aduersarij. Tertium respicit p̄-
sonā p̄ qua fit oratio. Hec vero tria theolo-
gice r̄ducuntur ad duo p̄missa. s. ad dei iudi-
cis misericordiam. et ad nostram miseriaz
CDiscipulus Quo pacto sic. cum indig-
natio et immiseratio/ maxime solent ampli-
ficari. ab aduersarioꝝ insolentia. crudelita-
te. malicia. fraude dolo. astucia facioze. neq̄-
cia. p̄teruita? **C**Dagister Dicam illud q̄
theologie p̄rim est attendere. scilicet ad-
uersarium nihil posse ad augmentum n̄re
miserie. deo non ordinante vel p̄mittente.
Propterea Job afflictus et orator p̄tissim-
us/ post tot aduersantis. sathane crude-
les iniurias et p̄secutiones. oraturus iudi-
cem deum pro liberatione sua. cōuertit to-
tam aduersarij machinationem et tyranni-
dem in deum iudicem suum. per humilem
confessionem. Dominus inquit dedit. do-
minus abstulit. Non impugnat maledc̄m
sathanā. nec insectator vt raptorem et p̄-
secutorem. Dominus inquit abstulit Sic
nomen domini benedictum. **C**Deinde p̄-
cussus plaga pessima scimus quid respōde-
rit m̄lieri blasphemare suadēti Quasi vna
inquit et stultis mulieribus locuta es Si
bona suscepimus de manu domini/ mala
at̄ q̄re nō sustineam? Ecce mala se de māu
dñi nō sathane p̄fitef accepisse. Huc acces-
dit q̄ ois adūsariū crudelitas ad n̄re cumu-

Tractatus Berti

lum misericordiorquetur si non auferat istā aut comprimatur aut in meli⁹ vertat dei iudicis misericordia. Nulla sane maior misericordia. q̄ si remota pietate velit nos cū seueritate tractare. Vides arbitror quemadmodū theologifantū oīo fundatur in dñi pietate et in mīa. cum cernant pietatem vna dei. alteram sc̄oꝝ sanctoꝝq̄ oīm. qui sunt tanq̄ assessores iudicis hñtes in cōsulēdo in sententiādoq̄ vocē suā. Porro. iusticia dei spectat ad seueritatem. punientē p̄ toꝝtoꝝ. s. demones. vel hoīes pessimos. offēsas peccatoꝝ. Deniq̄ quicqd̄ patimur vñ cūq̄ pueniat quid nisi calamitas n̄ra. qd̄ nisi miseria n̄ra censebitur. si nō oīno i melius vertat iudicis mīa. **E**t certe salubrius est. humilis atq̄ modestius. totā aduersarioꝝ debachatiōem fremitus et hostilitatem. deuotis p̄tinus fidei oculis retorqueri ad infallibilem diuine p̄uidētie legeꝝ. q̄ ad tortoꝝ. nihil absq̄ suo nutu valentium crudelitātē et iram cōuētere. **S**entioꝝ si nō ita practicauit ps̄. **C**ū tribularer inq̄r ad dñm clamaui. Et leuaui oculos meos in mōtes zc̄. Ad te leuaui oculos meos zc̄. Et alibi alios sine numero a sacris litteris narratos inuenimus sic orasse. **D**iscipulus. **P**erspicue cōcordasti **D**ugonē secū. et cū **T**ullio. nostraq̄q̄ verba q̄nq̄ sub ternario limita. **I**tem q̄ habet ipo signo **T**hau triangulari. **T** qd̄ est signū lugentiu salutare. signatus est. **Q**uo igitur p̄gredi mur longius. eo se plures offerunt q̄stioes et velut inerbauribili fōte sapie. riuuli scaturiūt. **V**ox ista multoꝝ est. **Q**uid lamentū. qd̄ stertus noster. p̄t corā dño. cuius ire resistere nemo potest. q̄ nec p̄nia mouet vt hō. q̄ res sic admistrat vt eas p̄rios mor⁹ agere sinat. **Q**ui nos tētarī vult. nōnē vult vt hostiū nostroꝝ. nō obuiemus insultib. **N**ōne disposuit ab eterno q̄ futura sunt vt dici valeat illud **S**ibylle ad **P**alynurum. **D**efine fata deū flecti sp̄are p̄cando. **Q**uid tandem eger nostris vel bonis vel gemitibus et lacrimis. qui cuius vult miseretur. que vult indurat. **S**ed qm̄ tales inuenio dubitationes alibi tractatas. statui nō insistere p̄ hic et nūc. **C**ōuerto potius in q̄sitiōem ad marie canticū. **S**i tres p̄dictas r̄thorice pres̄ se cōtineat. q̄tūs in flecteret dñm. p̄ salute cōsequenda. nedū sui solius. sed mūdi totius. satisfaciēdo p̄ lamentū dolorem et stertum. cū nihil audiat resonare

nisi leticiam. gaudium. et laudes. quales cōfiteor. voces hic cōcrepare cōfo. miter ad quattuor verba deo cōuenientia. que sunt magnificētia. largitas. pietas. iusticia. **D**e nostra vero miseria verbū nullum. qz quid ad iocundū ep̄thalamū. tibia funerca. **M**agister. **E**ras si miseratiōem villo tempore vel loco. si cantico vel silētio. credideris in **M**aria defuisse. que mater ideo dicitur mie. qz quodāmodo sibi p̄riū est misereri miseris. q̄ figuratur. apte p̄ templū suū simulacro dedicatiū at̄enis ipi mie. cui solis lacrimis et gemitibus offerebat sacrificium. nō sanguine by. coꝝ. vel t̄bauroꝝ. unde quo **S**tatus. **A**ullis inclusa metallis forma dei. mētes habitare et pectora gaudet. **F**ortassis ista fuit ara. cuius titulus legit **P**aulus ignoto deo. **D**iscipulus. **P**ater feceris ergo qd̄ loqueris. de lamēto **M**arie cū cāntico. **P**roderit itaq̄ generaliori cognitione totius r̄thorice cordialis. duꝝ exemplo doctrinam firmaueris. siml. et cordulam nostri psalterij decaordi. quaz mō tangendam accepimus cōmodius adaptabis. **M**agister. **E**t mīa eius a p̄genie in p̄genies timentibus cum. **E**cce duo. misericordiam sc̄z dei subueniētis. et miseriaꝝ peccatoꝝis timentis deū et orantis. **P**uto nō dubitas de **M**aria q̄n cum p̄pha vidit omnis cōsumationis finem. **C**redis p̄trea q̄ nostre redemptionis misterij fuit finis huius cōsumationis. de qua non silu. it̄ ep̄s in cruce dicens. **C**onsumatum est. **C**ognoscis. subinde. quot et quātas. quales et quotiens. lamentationis materias. secum habuerit. finis cōsumationis huius misterij. **D**eniq̄ non negabis. quin **M**aria conseruadat omnia verba bec confrens in corde suo. hoc est enim secretarij sui **L**uce testimonij. **D**iscipulus. **O**m̄ibus bis assentio. p̄gredere. **M**agister. **C**oncedis insup q̄ **M**aria nō satiabatur dulcedine mirabili. cōsiderare altitudinez cōsiliū diuini. sup admirabili p̄ssimo mysterio redēptionis generis humani. cum simile legas d̄ **A**ugustino. **C**uius sensus interiorēs non erant p̄fectionis illius et perspicacie. comparabiliter ad **M**ariam. **A**t vero legimus pariter in **A**ugust. lacrimas et lamenta. et potissime circa mortem et duplici recogitatione. legenda sua teste. **D**uꝝ pfundius secreta diuinitatis. et familiaris us miseriam humane fragilitatis. rimare

nec referas volo lacrimas suas ad solam
 letitia. qz subdit ibide. qz lugubrem rama
 rissimā tūc duxerit vitam. **D**iscipulus
 Nō adeo sum bebes yf incredulus euan
 gelio. yf negē in maria fuisse lamentum.
 nec in h' ysaf inq'sitio p'ns. S3 quincas
 peto lamētalte mariam in cantico. **U**g
 Talia p'parare nō sine ve volum'. adden
 tes ne dicenda forte nimis horrefcas. qz
 maria ingiter in omni meditatiōe suaz p'te
 planōe dicere potuit. **O**clī mei sp ad do
 minū. q ad vim p'gnitiuā. Et illud Fiat
 volūtas tua. q ad ideuabile amor' assen
 sum. q fiebat yf nullo turbaret fetu. yf la
 mento. **I**ndiciū rōis: qd diuine volūta
 ti. p oia p'cors erat. nihil volēs. nisi qd eā
 velle. volebat sp'fusus. **A**ūc accipe finem.
 cur maria cecinerit in exultatiōe spiritus
 magnificat anima mea dominum. **U**ti
 qz qz magnificata erat rebemētius. **L**ur
 magnificata: qz respexit hūilitatē ancille
 sue. qz fecerat ei magna qui potēs est. yf
 oio liberalissim' distributor. **P**roinde
 subdit **S**cdm i q sumus. z misericordia
 eius a p'genie in progenies timētib' enz.
Progredere. tūc terribiter resonabit. diuī
 ne potētie. seueritatis. z iusticie tonitruū.
 aduersum miseros z miserabiles tā hoies
 qz angelos supbos displos. potētes depo
 sitos. diuites. exinanitos. **A**ūc per
 tractare potuit secū maria. totā vim tāte
 seueritatis in deo. calamitatis pondus in
 hoib' nō dānat. qn p'passione moueren
 tur. qn p'cuterent b'ra viscera sue pietatis
 pro oib' hoib'. p'teritis z futuris. atqz p'nti
 bus. qntū in secerat. p'formiter ad filiū. re
 dimēdis z saluādis. **D**iscipulus **A**duer
 to qd intēdis. **S**ed videam'. si recogni
 tio dīne seueritatis. disp'gentis supbos po
 tētes deponētis. z diuites exinanētis. su
 erit ipsi nō lamēti sed gaudij magna ma
 teria. **I**uxta illd. letabit iust'. **Q**uis plane
 iusticia fuerat in maria. cū viderit vindi
 ctā. **U**g **L**etam yo non negauerim. in
 p'formitate volūtatē ad deū. sed acerbis
 sime p'ristatā. simul cū vnico. p'pter iniq
 tates peccata z scelera atqz delicta. que talē
 disp'pōem z exinanitionē demeruerūt. p'
 fertim p' illis q's fore redimēdos effica
 citer p'sumebat. z orabat yf bis int' in cor
 de formatis. z h' ore platis. **D**iscipulus
Quid orabat. **U**g **Q**uatenus itera
 to resurgerēt ad vniōnē sublimationem

repletionēqz honorū. **N**imīz cum filius
 in cruce pendens pro transgressorib' ora
 uerit. **P**r' ignosce illis qz nesciunt qd fa
 ciunt. **A**udiebat sepe talia maria recoz
 data misericordie filij sui. qui suscepit is
 rabel puez suum. **I**ntiebat ergo maria.
 dum caneret h' supbos potentes diuites.
 abyssum imp'crabile miseriaz. q inuo
 cabat abyssum misericordiaruz in altera
 abysso. q est cataractaz dei. **L**ataracte qd
 aliud dicunt nisi vias occultissimas diui
 noz iudicior. de quib' p's. **J**udicia tua
 abyssus mltā. qui terribilis est in p'silijs
 sup filios hoim. **I**n cuius manus horē
 dum est incidere. dū arripuerint manus
 sue iudiciū. dū acceperit hoc est ad se cepe
 rit tps. yf post misericordias iudicet iu
 sticias. qn reprobis est innotaturus. **I**te
 in ignē eternū. **G**rande malū. p'ici a facie
 dñi. z talis dñi. peius dū eiccti maledicū
 tur **R**ursus malū addit. qz p'gūt in ignē.
Qd yo subinferi in ignē eternū. nec esti
 mari quidē pōt. quātum sit horrendum.
Nōne queso hec oia p'ferebat. frequēti
 cordis p'templatione b'ra n'ra prudentissi
 ma feminaz. **N**ūqd non obsecro totus/
 tremor. horroz dolor occupabat pios ar
 tus suos. lacrimēqz decoze manabant ex
 ocl'is. q'uis in dñi volūtatē mēs imimota
 maneret. **D**iscipulus **N**on frustra dubi
 tati. q redeo nedū certior de marie lamen
 to. sed doctior ex istis silia colligere. q'lia
 vides seriatim. ex primo yfo magnificati
 onis. p' reliquū cantici pulcherrimum or
 dinē reperiri. **N**ullus demum mihi sup
 est scrupulus. de p'clutione collationis al
 terius. q in oēs affectionū voces. marie
 se mens. in hoc cātico cū oī facilitate ver
 tebat. z maxie dū attendo. qnta puritate.
 qz integra p'spicacitate. sensus intimi cor
 dis. p'cedit erat. ad audiendū. videndū
 odorandū gustandū p'trectandū. interp
 tandū seu loquendum spiritua lia cū cor
 poralib'. a summo celoz vsqz deorsū. in
 opib' que dñs volēs fecit in celo z in ter
 ra. in mari z in omib' abyssis. **E**st em̄ cō
 templatō liber mētis. intuitus ad res p'
 spiciendas. circūquaqz diffusus. tanqz si
 instar b'ndicti sub vno solradio. tot' mū
 dus collectus cerneretur **L**omecturo de
 āplatiōe cordis marie. dū de p're suo sa
 lomone legit. q dedit ei dñs sapientiā. z
 prudētiā mltā nimis. z latitudinē cordis
 Do

1107. 92

160 *Discipulus*

Tractatus. VII.

quasi arenam quae est in litore maris. Nemo fidelis dubitauerit / quoniam aplitudo cordis. in copabilis maior emicuerit in maria. **Ag** Si accessa modo uolueris cum traditioe cantico: di pferre. pcludes facilliter. quod neduz in toto cantico. s; in singlo pbo 2 ad quali bet notula / potuit maria sicut pitissimaz exercitissima catatrix: cum organo gutturis interioris / sbula multiplicare. non est imabilis armonie. **Discipulus** **L**oserā alias. **H**uc inuestigem? si lamitatioes. **B**eremie coaprauerit aliquam maria cantico suo pleno lamit. cum gaudio. **E**t si sic. vtz plus ad irāz de destructione materiali iherusale. q; ad tropologia domoz subuersioem in aīa peccatrice. intellexerit 2 senserit / cōpatiēdo spōse repudio. **Ag** **H**ūqd oblitus es. q; delamto culpe fm deū / mōstrauim? cui? respectu lamituz pene vix ē alicui? mōmī. quēadmodū in cāticz cāticoz. licet pba sūt carnalia. sensus oīo spūalis req̄redus est. **N**ō sec? intelligere possem? de lamitatioibz **B**eremie. imo gnālīter in oībz hymnis. nō q; negāda sit v; abigenda. s; q; sensus suauior 2 salubrior later in medulla. quā p̄cipue inq̄rere decz spōsam. q; se dedit statui lu gētū in tpe nouiciat? 2 p̄batiois sue in h mūdo. sub spōso 2 abbate p̄po. **Discipul?** **D**eu mihi / meisq; silibz. q; totz nō dicā horis. n̄ diebz nō ebdomadis / s; m̄sibz 2 ānis / aridi manem?. nō suspirātes. nō gemētes? flētes in hac lacrimaz valle. **H**ūqd certe reprobatiois estimabit signū. **L**oz em̄ duz male hēbit in extremis siue i nouissimo **E**t qd aliō cor duz. q; cor lapideū. cor adamātinū. p̄sus insensibile manens / ad oēs diuinoz cāticoz lrās. notulas 2 voces **L**ediz vetus hō n̄ / spoliat bonis fortūe. tollit sba. **D** q; mox deflet lacrimis amissa pecunia verz. cū tū oportuerat lamit. amarioribz / aiām deflere pditā. flere repudiatam. quā sola mors gebennalis expectat. **V**e ve. q̄liter expectat. **L**erte demergēdā in stagnū sulphurz ardēt. vbi sum? totz m̄toz ascēdit in seclā secloz. **Ag** **I**ure scemus / dū nos flere nō possum?. **Q**uid miserius miso / si misate se? plorat **Aug** **L**ui? misie dū cās inspiciam?. ille multos a despatioe reuocat. alios in spez maiorē attollit. alios formāt. ad hūilitatē. alios in āpliori securitate? stituūt. nōnullos vero. dānabilis inq̄ritudis v; inertie reos?

mōstrat. **Discipul?** **L**as ediffere? **Ag** **D**iuisiōes itaq; grāz sūt. **E**st autē grā cōpunctiois lacrimose / donū spūsancti / faciens postulare gemitibz inenarrabilibz. **D**at aliquā grā i corde molli xp̄io. q̄le femineus (nisi degeneret) h; sexus. hic facilis ad lamitū p̄passioes 2 fletū. **D**at aliq; par grā deuotiois. q̄uis sit in eo cor virile p̄pter siccitatē v; p̄plexiois rōem **Q**uis habuit excellētius. strēnitatē cordis naturalē / q; dauid ip̄e. q; puer / leonē interfecit. 2 vrsū **Q**ui inermis / goliath multis terribilē aciebz armat. inuasit deiecit. iugulauit. **Q**uā magnanim? q; bellicosus. q; victoriosus extiterit legim?. **N**ulla tū mulierclā / nullus puerulus delicat? / ita faciles stillat lacrimas. q; facies ad deuz 2 sub deo. vir talis 2 tātus rex dauid / orādo fundebat **T**estes sunt oēs psalmi sui. penitētiales p̄cipue. q; lacrimis rugitibusq; lamēt? gemitibz assiduis plenos liquit. **S**ūt aliq; se magnanimes p̄ arrogātiā reputātes. iudicio q; / flere ideoz in orōibz aut cāticz. **S**unt q; lacrimaz laudāt lauacrū. sed eas haurire de puteo cordis p̄ cordaz meditatiois. 2 in peluim ocloz immittere / sunt inertes. **E**st in alijs / sors cordis. limo replet? terrene cogitatiois. vt scaturire nō valeat. **V**ult olios deus in hūilitate sicci cordis custodire. nec effusione lacrimaz sup̄biant. **S**upplet in alijs / carētiā intrinsicā doloris cordialis. p̄ dolores exercitacionis corporalis multis modis. vt q; n̄ hnt irriguum sup? in corde q; delectet balneati / nec inferius q; purgent abluti / ipi tāq; ferrū vel es vel argentū / ponant in camino tribulatiois. aiās clarificare vel emollire valentis. **S**ūt q; nauseant sup̄ māna delicatissimo sibi dei. suspirātes ad aliū vel pepones. vel carniuz ollas egypti. carnales scz delectatōes in fabulatioibz. in rumozibz. in desiderijs mūdi p̄tinuis. **P**osunt aliqui tales plorare fatemur. sed fletu sclī. nō fm deū. quem itez. deflere necesse erit. q; mortē operat. tā culpe q; pene eterne. **V**idebis alios q; p̄ntis miserie curas / rumozesq; vndiq; alienas inutiles / imo noxias veroz lamto p̄rias / sp̄ accumulāt. **Discipul?** **V**etas q; flere dā na sclī. moztēs parentū. subuersioes regnoz. strages corporoz. **U**bi erit illd apli flere cū fletibz? vbi pietas natalis? vbi xp̄iana charitas?

vbi cōpassio primor? **Agē** Fortiter impellis. si nō resistero. aut si nō cautus altior sum declinauero **Utrūq;** difficile. s; armabit nos gladi? biceps p̄bi dei viāq; faciet euadēdi. Paratus est hic gladius aperire sepem obicis tui. diuidendo lam̄ tum. iuxta diuisionē circūstantiā. potis sine finitū. qd̄ fiet theologice. si fodiam? originē lamenti/scōm duplicem moralis scaturiginis sue venā. **Hec** vena certissime amor est. Quis em̄ flet/nisi qz leditur amor suus. s. qd̄ amat in se vel in altero. Porro. p̄bi. fm̄ diuisionē boni triplicis: triplicē amorē posuerūt. Theologizans siquidē aug? coartat amorē sub duplici fine. simul cū origine p̄portionali. dicēs. qz est amor sui. supple vel suoz. vsq; ad cō temptū dei p̄ inobediētiā p̄ceptoz **Et** est p̄uersus ad p̄orē euersuz. qui est amor dei vsq; ad p̄tēptū sui supple r̄ suoz **Di** scipulus **Nō** refugio diuidētē hūc gladiū. si viā patefeceris p̄ eū. **Agē** Dū qd̄ flet dāna bonoz tpaliū scōm aliq; genus boni. vel honorabilis. vel vtilis. vel delectabilis ex p̄mo amoris sui in finem p̄tēptus dei. nemo xpianus dubitauerit. qn̄ pessim? sit r̄ defēdus fletus iste **Di** scipulus **Nec** dubito. s; mediū inuenio. q̄ nec ad deū dirigit. nec p̄tēnit ip̄m. q̄lis est pius amor naturalis. bonus de gñe. **Agē** Pellis itez ad aliud deuū si sit aliq; actus indifferēs inter bonū morale r̄ malū. r̄ inter bonū meritorizū r̄ maluz demeritorizū Declinē? ad p̄ns talē intro itū. r̄ dicam? sub p̄pēdio de fletu delibera to. bono vel malo. ex vltio fine deo. cū cir cōstantijs ad finē illū positis vel neglectis seu relectis. **Nō** em̄ agit hō lamētū in genere sed agit lamētū in nūero. teste aristotele. qz actiōes sunt singulariū **Fit** igit̄ la mentū cū circūstātijs r̄ fine **Quisquis** ē flet deliberate tpalia vel seipm̄/aut addit p̄ditōez deo quā apponere xps docuit tā p̄bo q̄ exēplo suo. Verūtū nō sicut ego volo sed sicut tu. Fiat voluntas tua. r̄ ita plorat meritorie. si dicto suo/nō dissentit affectus vel effectus su? **Si** p̄o cō ditionē hmōi/nec affect? nec effectus plo rātis addiderint actu vel habitu/lamētuz tā est sc̄i nō fm̄ deū r̄ mortē opatur **Loq;** mur tm̄ (vt expressim?) d̄ fletu hūano sc; li bero. **Nō** em̄ est in ptate n̄ra/qn̄q; mltis v̄sis aut sensat; n̄ plorare. **Sn̄itēte** etiā vō

luntatis affectu pro tpe **Discipulo** Sūt aliq; q̄ nec vno mō nec alio mō flere p̄nt. etiā dū affectat. q̄liter implebūt illud apli p̄missuz. flere cū fletib; **Sūt** q̄ lamētati onib; ita sūt absorpti seu depressi. qz gaudere cū gaudentib; v̄m nō h̄nt. **Agē** **Una** est p̄ oēs passiones cōis difficultas r̄ si qd̄ desit facultas/sufficit r̄ supplevoluntas **Ecce** d; aliq; mō flere cū fletib;. gaudere cū gaudentib;. nō inuenit fletuz. desideret aut desiderare p̄cupiscat. imitā do psalmistā **Occupauit** inq̄t aia mea de siderare iustificatiōes tuas i om̄i tēpore. **Ualet** h̄ p̄siliū in mltis r̄ apud mltos. tm̄ maxie paruulis in xpo. nōdū habētib; exercitatos sensus pro p̄suetudie bōi opis. aut q̄ tentationū pōdere vel interi? vel exterius p̄turbant. dū in eis obtenebratur intellect?. alligat affect?. obtubat affat?. tollit effect?. **Suppetūt** exēpla pl̄ima pro pl̄itate scādaloꝝ. vt a carne sicut in leprosis r̄ philocaps; r̄ egrot;. vt a mūdo sicut in calūniā passis. spoliat;. carcerat;. r̄ alijs mille modis. vt a diabolo **Demū** a diabolo. null? est q̄ se abscondat q̄ circuit assidue q̄rens quē deuoret **Sit** aliq; cui dedit ociuz de? vacādi sibi. sit segregat? in bere mo. vel cenobio ab hūanis turbib; q̄ q̄ nō ignoret bella opiniōes ve belloꝝ cū ceter;. **De** q̄b; ait greg;. qz necesse est mltā mala puenire vt maluz valeat sine fine nū ciare. **Aut** si sit talis in sc̄lo? ad quē nihil de regimie publico spectat tpali vel ecclia/stico **Aut** forte nihil p̄cipit auditu de tali bus. q̄lis erat in palma vas balsamite cō tēplatiōis r̄ seraphice sursum deuotiōis maria magdalene. q̄lis altera maria egip tiaca. q̄lis p̄mus hermicola paul? **Queri** tur si fas sit cui libet taliū/nec lugere nec gaudere pro primis q̄s retinēs mūdus/eragitat vicissitudinib; infinit;. **Doc** nō absurde q̄ri. sciet ille q̄ cognouerit plures acerrimos pati scrupulos. si nō defleant belloꝝ varios cūctus. mutatiōesq; regno r̄. **Sapiēs** est dicit aliq; q̄ nō curat in cuius manu mūd? sit. **Quid** si percūt pifa. **Tales** s̄rie p̄ditōis referūt seneca. r̄ flaccus p̄hs **Unus** puto. eracituz ad oēm occursum hoim̄/ridendo cachinnabat. **Adeo** nihil serū sibi fieri videbat. **Ali?** democritus. hūanos incessanter d̄slebat errores. de quo mirādū dicit flaccus. vñ oculis/tant? suffecerit humor? **Femo**

Do 2

Tractatus. VII.

In primis obligat ad lacrimas exterioris oculi. sufficit ille cordis. seu iudicij rationis. que nihil aliud dicitur quam passio aliene miserie. que passio interior. desiderat subleuationem facere. put oportet quomodo oportet cum ceteris circumstantiis. si facultates haberet. Nullus preterea tenet per quibus tpe vel incommodum. passionem affectuales vel effectuales accipe. dum occupatio suppetit in affectionibus. et opibus alijs. saltem bonis. et si non eque vel magis bonis. Non enim tenetur homo se ad melius faciendum Tollit bec doctrina scrupulos ab oibus de quibus in quibus. si se circa divina et spiritualia sepius afficiat humanis affectionibus non inspectis. quibus obulatione suum non est. nec ex officio ut supponit. nec ex necessitate articulo. dum potest afflicti. probabili alio de succurri. **C**eterum. nemo pius et sapiens. imitator esse debet alterius phoruz quos inducit. quod miseria alteri ridere. intemperantia est et superbi Dolere pro qualibet forte humanana. intolerabilis est miserie vel inuidie stultissime. de qua in iob Stultum occidit inuidia Et satiricus Inuidia siculi non inuenere tyranni. tormentum malum Et staccus Inuidus alterius rebus marcescit opimis Hinc quidam cum vidisset triste alium. euenit tibi inquit aliquid mali. aut alteri aliquid boni.

C Rursus appropriate. per christianis. scientibus illud apostoli Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. et quod diuinitas in sui dispositione non fallit. Addimus per serenationem sciam de quibus in quibus. quod secure possunt in omni cogitatione miserie temporalis. sit illa propria sit conscientia in solacium recipe omnia que scripta sunt de patientia tribulationum sustinenda. quemadmodum petrus admonet omnem curam nostram. et sollicitudinem pericere in eum. non solum tuam de te. sed omnem de oibus. **N**ec enim tibi plus oneri debet cura vel sollicitudo aliena quam propria. ut non excutias ista ex beneficiis tuis super deum. **L**ege quemadmodum ipse in cruce. tamquam gratia dei dilectissima quemadmodum in meum suo dilectissimo discipulo. nec per modum de misericordia vultu inuenies Hoc itaque exemplo docemur. cruci religionis affixi. domum patris et matris obliuisci. et esse super terram sine patre sine matre et sine genealogia. **Q**uis homo ista contempnerit. serena pace gaudebit. in vtraque paratus fortunam temporalium. vel dextrosus vel sinistrosus. quasi neutrius partis existens. nisi quam deus monstrauerit eligendam. non quod non oremus pro principibus amicis iuste cer-

tantibus. sed quod omnia voluntur et terminentur ad hoc centrum. oratio. Fiat voluntas tua. **N**ihil quod non hoc modo resistentes inuicem apud daniel angelum. bene sub expectatione diuine dispositionis concordia. **P**otes addere quod pro varietate circumstantiarum. expedit. nunc diutius frequentari lamentum. nunc pro gaudium spiritus plus assumi **E**xem. de duobus fratribus. conclusis in carcere penitentiali. **U**ntus meditatio magis. erat ad penas inferni quos demeruerat. alterius ad gaudia paradisi que sperabat. hic scorsim pulcro vegeto corpore. alter squalida cute. vix ossibus herete. sententia prima. in eis par meritum iudicauit **P**ostremo teneat pauli determinatio cum sapiente. omnem tristitiam seculi a corde pellendam. **Q**uo salubriter potest ad omnem passionem. sit gaudium. sit ira. sit desiderium. sit timor. quoniam non est finem deum apte trahi. **N**on est autem finem deum. si tollat aut non edificet debitu religiose deuotionis affectum vel effectum. vel intellectum cum affectu **D**isciplus **U**e miseris quibus licebat flere. sibi met ipsis totos intendere. vacare et videre quam suauis est dominus. **Q**ui nihilominus se derelinquit. nec se nec alios digne sentens. **Q**ui rumoribus fabulationibus indulget. sed non ut lex tua domine. **Q**ui gratis occupant nil pro futuris. cogitationibus vagis. quibus cum se oblectant riant dicente seneca. tristes manent. nec sibi nec alijs utiles. **I**nuites crebro. quia tpe furant. rem preciosissimam. nec redituram. **B**raui postremo se false onerant impediunt circuli gat mergunt. per murmur. per detractiones. per leticias de casu inimicorum. per crudeles incopassiones super perditiones animarum. gaudentes de parzialitate. valitura nihil alijs. obfutura plurimum sibi. **D**icit tamen hoc agimus et querimus. ut oremus attentius. immo pro ut sedulius vos dancetis. **A**git **I**ntras satyram cui nulla potest par esse tragedia quam potius redeam ad breuem nre lamentum. quod nobis sit in exemplar fructuose lamentationis. **D**isciplus **A**ctus quantum doles plenam indignatione spiritus. **A**git **U**ide ne lacu intres quez fodisti gemens frustra. sercos quos non habes fas corrigere. timor! quos dei locu linque. **D**isc. **C**onferamus laudo de beata pulcherrima muliere. nedum quam modo lamentata sit et plorauerit. sed de quibus vniuersa liter affectum. quater vsa fuerit in canticis. et hymnis canticordis. hoc est in exultatione

cordis sui. Letere nos interea deserant
mordaces et noxie curaz. musce. mens ir-
ruentes oculis et suauitate deuotionis. cu
sabbati tranquillitate/perdentes. **D**g
Reficiat tñ antea/nri laborē mltiloquij/
quies oportuna silentij Eras agemus vt
voles. Cuiuslibet interea singillatim apō
se vigeat recordatio. lamentū nutiens et
pfirmās timorati/apō deū. qz misericord
dia eius a pgenie in pgenies tñtibz eū.

Sequuntur decem et viij. considerationes.

Prima sit misericordia dñi timentibz
eū. Letet cor meū vt timeat nom tuū. no
mē scñ et terribile. Scio canēte te brissia
pgo/teste ppheticō fmoē/qz bñplacitū est
dño sup tñtes eū et i eis q sperat sup mia
eius. Fugit merito spes de mia/ad timorē
de iusticia. Sicut em nom dñi reddit
scñ et suauē sperantibz. s; ne dulcedo mellei
spūs plus pmedat qz satis est. terroz ad
dit districtiois iusticie qst salis ad sapore
Terret te o aia. deus vltionū dñs. de
iustus et iusticias diligens. alliciat miseri-
cors in essentia. et miserator i efficacia. do-
min? suauis et mltū misericors. Dānat te
thron? iusticie. ad i cū fiduria thronū mie
dū licet appellare. dū adhuc dies est ppati-
onis. dum mia sedet in throno suo que
occupat iudiciū. Laue ne differas. qusqz
dñs accipiat tps a te. tunc vtiqz iusticias
iudicabit nec appellare licbit. Ecce pflu-
git ad thronū mie. reus iste o brissima p-
go regina mie. desede iura curie regni tui
cū filio tuo. dū sedes a dextris in ea. dum
tps est miserēdi. Defer appellationi mee.
suscipies eā ad te. Nō remittas ad sedem
iusticie. qm terribilis est nimis et aggra-
uans et insustētabilis ira eius. Porredus
est deniqz incidere in man? eius dñ aplō.
Audio quid moneat. imo iubeat mia.
Si vis miam fac miam et ama eā. serua
leges curie qz dicitat mia. Quales leges?
Dimittite et dimittemini. Nolite iudica-
re et nō iudicabimini. Date et dabit vobis
In qua em mīura mensi fuerit. remetie-
tur et vobis. Deniqz iudiciū sine mia. fiet
ei q nō fecerit miam. Remota mia. et qz iu-
diciū sustinebit. **C**redo dña qz sic est.
adiuua incredulitate meā. **L**osē itaqz sū
mibimetipi. qz ex corde desidero dimitte-
re debitoribz meis. sic et vult et pcepit misē-

ricors fil? tuus. s; trepidat cōscia sup est
fecitbz. Desideriū paupis exaudiet dñs.
pparatiōez pcupiscēt? dimittere mag? a-
spiciet. qz ad exhibitiōem opis. **S**i nō
saz effecero qd in me fieri pcupisco. vt di-
mittatur mihi peccata mea. fiat mihi fm
desideriū. qliter ea cupio mihi dimitti. di-
mittat? debitoribz imo gñaliter vniuersis
Desideret igit? misericors filius tuus. **R**
regina mie. desideret te orate. qten? mihi
dimittat peccata mea. certe eūz sibi superat
posse in omni qd desiderat. si desiderare di-
ci p? dimittet. vtiqz talē me faciet cui di-
mittere iā sit op? iusticie sue. qz pmissio-
nis. dimittite et dimittet vobis. **D**ica tñ
aliq? qz mihi videt eē testis pscia. si fallit
corrigat. Dimitto tali deuotionē cuiuslibz d-
bitori. p xpo in vita rea. q nullū volo reū
fieri debiti penē gehēnalis et tūdes a para-
diso secludi. Absit hec iniquitas tā crudelis
Dimitto rursus tali rōe. q nulli vellē pe-
nas inferri vt penē sūt. vñs iniustis. **N**ul-
las insup molestias pcurare fieri. iuris
ordie (q tuus ē o deus) interrupto. **S**i at
p te aut tuos iudices subordinatos. iudi-
cū insig? ad correctionē maloz. zinnoce-
tū sublationē aut p solationē. bñdicit?
tu in oibz opibz tuis. qz iusta sunt in oibz
vñs. **P**ro plane mihi sic dimitti iniquita-
tes meas. p afflictioes in pñti. sub manu
mie tue. qten? nō refues eas. vbi qñ hoc
redū ē incidere i man? dñanaz iusticie tue
Da mihi miso. mī mie. qten? miserear
aie mee. placēs deo. habeā odio iniquitatē.
qz q diligit iniquitatē/odit aiaz suā. **Q**uid
aut infelic? qd crudeli? qz odire aiam su-
am. qz q sibi neqm/cui bon? **S**entio
dña mie. sentio fateor. et si negare psume-
rem. mētrez iniquitas sibi. **S**entio ve miso
mihi p motiōes aliqñ varias. aduersus si-
miles mihi peccatores. aut min? peccatores. p-
fctim si mihi aut meis p bis vel opibz/mo-
lestias inferūt etiā si iuste sunt. **R**emitor
o dña dū veniūt p motiōes ad iudiciū su-
prioris rōis. vellē nō moueri. nō irasci. nō
formidare. nō p turbare. s; impfctm meū vi-
dēt ocl? tui. gemo sub pōdere veterz hōis
mei. vellē pac? mihi adiacet. s; posse nō in-
uenio. **F**iat dñe volūtas tua. sic in celo
rōis sic in terra sensualitas. **S**ed h alqñ
dat nō ex toto pfecte. qst qz absorpta fue-
rit mors i victoria. laborabo et onust? ero
qdiū sū pegrinus a te. **D**herat corpus

Tractatus. VII.

onerat quotidianū opus onerat peccās
primus. onerat diabolus astutus. caro
blandicijs. mūdus āgustijs. demū sicut
onus graue. grauate sunt sup me iniqui-
tates mee cū oībo iniusticijs. **S**uccur-
rāt obsecro q̄drige tue. quadrigē amina-
dab q̄ voluntarius interpretatur **B**enig-
ne fac dñe in bona voluntate tua meuz. i.
bñ ignite age. cū q̄drigis his vtutū igni-
tis. vt helye **S**ubleuet fides spes z chari-
tas **V**eniāt eq̄ tractorēs q̄drigaz. cū ort̄
q̄tuor virtutū totidē cardinaliū **I**sta. vii.
onera molestiaz. fides on⁹ corpis. spes o-
n⁹ opif charitas on⁹ primi pccoz **P**rudē-
tia supet astutiā. tpāria ꝑcipiscētiā. forti-
tudo tristiā. **I**usticia postremo oēs neq̄-
tiā **L**etē cor querētū dñm **I**ubet hec
(virgo suauissima) filius tuus tot⁹ desi-
derabilis ꝑ ꝑbetaz **F**iat in me qd̄ iubet.
Fiat qd̄ seq̄t **Q**uerite dñm z ꝑfirmamini.
nl. querite faciē eius sp. **I**ta dñā sim nu-
meratus in gnatione querētū dñm. que-
rentū faciē dī **J**acob. **U**e qd̄ tibi z leticie
pccoz stolidissime. **N**unq̄d nō audis. nō
ne pauescis ꝑbū sapiētis? **N**ō docēt stul-
tū delicia. nōne leḡ q̄ meli⁹ est ire ad do-
mū luc⁹ q̄ ad domū p̄uiui? **E**t rursum
Risus reputam errorē. z gaudio dixi. cur
frustra deciperis **S**ed ex aduerso. con-
solantē. z ꝑsulentē audio. delectare i dño
z dabit tibi petitiōes cordis tui. **T**orus
deniq̄ psalmoz decursus inuitat ad exul-
tationē. gaudiū z laudē. nedū hoies. sed
gnaliter oēs creaturas. **H**inc de hoībo in-
spāli **B**eat⁹ hō q̄ scit iubilationē **Q**uid
autē est iubilus nisi gaudiū cordis inten-
sum. qd̄ nec retineri ꝑt intus nec foris ex-
primi. **D**ilarē ad extremuz datoz diligit
deus. **O**ncrosa res dño suo. suus tristis
Delectat alacris hilaritas obsequentis.
Qualis honor dñi / si suus sp horreat cū
torozē. vt delusorē. vt irrisorē z tyrānuz?
Arudelē lites hanc (o aīa xp̄iana) iam
scripsimus absolutā ex apl̄ica distinctiōe
de tristitiaz leticia fm deū. z fm sc̄m. fm
veterē z nouū hoīem **L**etēz finis z inten-
tio / leticie tue / nom̄ imponet. si timorata
Letēz (inq̄t ꝑbeta ad dñm) cor meuz. q̄
fines: vt timeat nomē tuū **S**i cū modestia
Gaudere in dño sp. **S**equit. **M**odestia
vīa nota sit omībo hoībo **S**i suavis i spi-
ritu sc̄o **S**i gē. si seria. si modesta. si sub-
tristis i veteri hoīe. si verecūda corā dño.

si vilis sibi speret in mīa dei. si lacrimosa
cū deore. si grulosa cū pace. exultabūda
cū timore **M**onitio deniq̄ sapiētis.
Qui diligitis dñm timete illū. ecce timo-
rem. **D**einde de mīa z leticia simul in ob-
lectatiōem. i. oēm lactationē. vobis vētet
mīa **R**ecte quidē ad marie cantū. z mīa
eius a ꝑgenie in progenies timētib⁹ cum
Un̄ ꝑpter gnale in oēs bñficiū **M**agni-
ficat aīa mea dñm **I**niciū qd̄dā tangens
modū expōnis moralis seu tropologie la-
mētationū **J**eremie **A**leph. **D**ño sedet
deiecta. z eiecta. ciuitas aīe mee. prius ple-
na ꝑlo. virtutū oīm. nūc sola z solitaria
facta locus spinaz. z vepriū pccoz **F**acta
est ip̄a prius dñā gētū per subiectionem
passionū oīm. nūc velut mī vidua. nō ha-
bēs viri dei sui protectionē. aduersus ty-
rānidē demonioz **I**pa dudū ꝑnceps ꝑ-
uinciaz. que sunt sensus sui. iure subditi
suo ꝑncipatui: facta est eis sub tribu-
to / durissime fuitutis. in luto luxurie. ꝑ-
leis supbie. laterib⁹ auaricie. fornace fer-
rea torius miserie **B**eth **P**lorās plora-
uit assidue. in afflictiois nocte. z lacime
eius voluūtur in maillis eius exterius.
Nō est q̄ ꝑsolet eam. ex oībo caris eius. ā-
gelis z sc̄is caris ei⁹. z oēs amici eius spre-
uerūt eā. q̄ videt a sp̄so sperat. z facti sūt
eius inimici. zelantes aduersus miseriam
z ream. ꝑo honore domini. que offendit
Symel **D**igravit iudas. deserēs aīaz
meā ne ꝑfiterē. z hoc ꝑpter afflictionē cul-
pe totiens repetite. z mltitudine seruitu-
tis verecūde. quā hz totiens iterata. nec
valitura ꝑpter ꝑtinuū recidiūm / ꝑfessio
Delet. **U**ie syon. que sunt itinera. q̄
bus aīa scandit ad speculationēz dinoz.
lugent. dū materiā dant lugendi. eo q̄ nō
sit bonus z altus cogitatus. qui veniat
ad sollemnitatē gaudentis affectus **D**ēs
porte eius. sensus videlicet exteriores. sūt
destruete. peruersis secantiū securib⁹ **S**a-
cerdotes eius. vires superioris rōnis. ge-
mentes ꝑo voce exultatiōis z ꝑfessiois.
Virginales olim affectiōes sue sūt squa-
lide turpes z fede **Q**uid plura? z ip̄a tota
est oppressa amaritudine viciōz. ꝑo sua-
uitate sc̄oz bene olentiū vnguentozum.
Sequitur tractatus
septimus principalis ꝑofaicus. de mēte
cordis. z cognitiōe dei sup illo quinto

versu. Fecit potentiam in brachio suo. p
notulas. L. quinquaginta.

Notula prima

Hecit potentiaz in brachio suo
dispit superbos mēte cordis
sui. Cōsideremus attentā mē-
te cordis nri: nos qui tota aīa
magnificare dñm: qui deum tota mēte: z
corde perfecto diligere precipimur. Au-
diamus quid in hoc cantici tono nōta-
uerit inuencā tympanistria. cuius mēs
hūilis: p̄tēplata est multa sapienter Disp
sit inquit superbos. Hoc sufficere videri
poterat: ad p̄fusionez supboz: ad collāu-
dationē hūiliū. ad potētā dīnam in suo
brachio p̄mendandā. etiā si nō additum
esset: mente cordis sui. Sed firmissime
teneamus. nihil in hoc tractatu cāricoꝝ
superfluū. sicut nihil esse diminutū. quia
nimiz sp̄s sancto dictante sapiētē edituz
est. cui p̄fecta sunt opa. cui in eloquijs
nec vnū iota nec vnus perit aper. **I**n-
telligendū tñ est in primis (ne nostrā fal-
lat inuestigationē/nominū/vl equiuoca-
tio vel ignorātia) qd vocet mēs cordis.
Lucidius hoc cognito/patebit integer
z multiplex hui? p̄ticle sensus. **H**ēs
z si pro vi memoratiua qñqz sumit. vt cū
dicimus. mēs meminit huius. nihilomi-
nus ad p̄ns coartabitur acceptio. ad illō
qd eminet: z est precipuū in creatura rati-
onali vel intellectuali. **U**n z mēs ab imi-
nēdo dicta est. vel a meliore. vel a mētura.
qm̄ z illud qd eminet z simplicissimuz est
in vna quaqz re/mensura alioꝝ in tali re
p̄sistentium est **V**olumus autē in primis
incedere grossa z palpabili fide/ plus q̄
phica z subtili determinatiōe. quēadmo-
dū pro simplicibz z ideotis (fidelibz tamē)
cuditur hoc opusculū **L**uius titulus esse
pōt. de mente cordis. seu de triclinio cor-
dis. in q̄ p̄sident tanq̄ architrictinus.
sp̄s rōnal. fm tres māsiōes. seu cenacū
vel tabernacū cordis sui. **C**ōstitūam?
iderco. qd p̄ nomē mētis volumus intel-
ligi. Nec obstreper aut p̄tradicat q̄spiaz
p̄tentiosus acceptioni. nam nōia sunt ad
placitū **L**ū p̄terea p̄cessus aperire poterit
p̄gruā impositiōis rōnē **D**ū at̄ q̄rit de re
itultū est dicit dionysius p̄tendere de no-
mine **D**ens est portio. vel potētia cre-
ature rōnalis. que facta est capax dei. z ei?

particeps esse p̄t **C**ōsonat hec descriptio:
phicis z theologis. traditionibz. **S**z hz
plimas q̄stiones. q̄ vit etiā ab ipis l̄rajs
p̄nt terminari. vt de q̄dditate potentiaz
aīe rōnalis. de ipaz diuersitate z idēita-
te cū essentia. De nūerositate z officijs. z
hmōi ceter. **P**laceat igit rudior mani-
festatio. z dicat. q̄ rōnal vel intellectualis
creatura/hōial vt mēte sua imo seipsa/
tanq̄ mentalis tūc exis: dū tota p̄uertit
ad solū deū. tanq̄ ad obiectū suū. vnū. p̄ri-
mū. supmū. optimū. eternuz. p̄cipuū z sū-
mū. **T**eneat interi ista descriptio seu qd
nōis mētis. **A**t p̄inde metaphysicales
cessent inquisitiones. q̄les notate sunt. de
q̄dditate reali mētis. de mō quo p̄t clarez
nude p̄cipe solū deū vel ferri in cū. **R**ūde
at etiā quibus idiota fidelis interrogat?
que q̄lis z q̄nta est mens tua. **R**ūdeat in-
quā. mens est aīa mea. dū ipa p̄uertit ad
deū solū. tota z sola. ad solū z vnū **S**ic so-
nat initiū vulgari auctoris etiā pueris in-
culcatū. **S**i de? est aimus vt nobis car-
mina dicat. **H**ic tibi p̄cipue sit pura men-
te colendus. **E**cce q̄ mētis officij est p̄cē-
pue colere deū. **D**uo stabilitō p̄festim
elicere fas hēm? rōnes aliq̄s. cur ad hec
q̄ba dispit supbos additū est mente cor-
dis sui. **U**na rō est. si respiciamus ad p̄-
mos parentes nros adā z euā. q̄s condi-
derat deus ad sui contēplationē clarā z
serenā pro statu vie/ quā p̄tēplatiōem/ su-
isset in gla visio facialis subsecuta. **U**e ti-
bi supbia. **I**ta em̄ mēte a primis parētibz
disp̄gi. per dñi brachij potētā demerit
isti. vt iā heu nos infelicissima ples. nul-
lum mentis habitacū in cordibz habere
potuissimus. sicut nec deū cognoscere. nī
si misericors z miserator dñs noster **I**he-
sus xp̄s. potēti virtute puidisset **D**eum
quippe nemo vidit vnq̄s ait **I**hes. sed vni
genitus qui est in sinu patris/ ipse enar-
rauit **P**ōt altera rō sumi. si respect? bea-
tur ad apostatas āgelos. q̄s in tantā. co-
nata ē attollere celsitudinē. stulta sue men-
tis presumpto. vt diceret primus eozuz.
Sedebo in lateribus aquilonis. z simi-
lis ero altissimo. **D**ens vero nimium
sublimata. nimium etiā precipitata est.
siml z disp̄sa **A**d h̄ em̄ qdā i alta tollit vt
lapsu grauiori ruant. finisqz ad alta lena-
tis. est rucere **Q**uereret hic scrupulosior z
liquis. **A**nquid habent demones ipsi

Tractatus. VII.

corda. cū corpa nō habeāt. p̄sertim carna-
lia. cuiusmodi sbe cor esse p̄ptū est. At p̄o.
si deum h̄re cor/trabimus de scripturis
(vt dicimus filiū esse de corde patris iuxta
illō psalmiste Eructauit cor meū s̄bū bo-
nū) nēo iure negabit/posse cordis nomē
āgelis attribui. cū de insensibilibz creatu-
ris. inueniam⁹ dictū. trāsserent mōtes in
cor marj. Trāscam⁹ idcirco nūc ⁊ alibi/
digressiōes morosiores inducere/p̄ cor
dātias mltiplices: vbi statim p̄stare pōt
de varijs acceptiōibz terminoz in scriptis
Et q̄b accipe paucas. ad p̄positū qd̄ in
manibz h̄c suffecerit. **H**oc indulto pō-
terit ⁊ alius sensus elici. p̄iūgēdo h̄ p̄ple-
tū. mēte cordis sui. disp̄sit sup̄bos. sic in-
gen. dictū est. tact⁹ dolore cordis intrinse-
cus cū disperit p̄ diluuiū gn̄ale oēm car-
nē. **O**curret ⁊ alius sensus si traduca-
mus disp̄sionē in bonū. disp̄sio siq̄dem
maloz vel a malis/bona est. sicut ⁊ defe-
ctio ⁊ separatio. Sicut inuenimus a sc̄is
nōiata aliq̄n sup̄biā sc̄am. q̄ sc̄ nobilita-
tis sue p̄scia nescit p̄stiri vel calcari. ne-
scit nisi sūmis iūgi. Bonā te in sup̄biā se-
culoz ait dñs de birlm noua. Assumat
vtnā mēs n̄ri cordis h̄c sup̄biā. vt nul-
li dignet̄ intēdere. nulli iūgi. nulli inhere-
re. nisi vni soli. qd̄ est necessariū. optimū.
eternū. ⁊ sūmū. q̄liter elegit maria p̄tē op-
tiaz. q̄liter exultās p̄beta dicebat. Defec-
cor meū ⁊ caro mea. ps mea deus in eter-
nū. **O** vere sc̄a ⁊ desiderāda sup̄biā. q̄vni
cū bonū suū possidere vult excellētē. sine
arrogātia ⁊ vana gl̄a. singulariter sine in-
uidia. Impturbabiliter sine ira. Infati-
gabiliter sine accidia. Indesinētē sine a-
uaricia. Delectabiliter sine luxuria ⁊ gula
honorabiliter sine ypocrisi ficta. Disp̄dat
oro potētia dīne miseriōis. vniuersas al-
teritates. oēs p̄cupiscētias. oēs sollicitudi-
nes ⁊ fantasias. a mēte cordis n̄ri. vt libe-
ra mēs ab oī disp̄siōe/glet exultās. **D**i-
bi at adherere dō bonū ē. **D** felix disp̄sio.
q̄ sūmā p̄gregatiōem opaf. put loq̄t dñs
dionis⁹. q̄ vnificā p̄ dīoz luminū/resti-
tuit ⁊ replet ⁊ p̄uertit nos/ ad p̄gregatiōis
p̄is vnitatē ⁊ simpliciā deitatē. **L**ui p̄ci-
nēs. vates regius. **E**dificās inq̄t birlm
dñs. disp̄siōes israel p̄gregabit. **H**āc di-
sp̄siōes meret̄ sc̄a sup̄biā. q̄ten⁹ purget ⁊ il-
luminet. ⁊ p̄ficiat̄ in vnico optimo mēs
cordis pura ⁊ deiformis. **H**ec autē nō ha-

bet perfecto p̄plemēto. p̄terq̄ in gl̄a. par-
ticipatiōe p̄o per gr̄am. plus aut minus in
via. s̄m distributionē sc̄isp̄is. matie per
theologiam mysticā. put aperient sequen-
ti/quantū p̄cesserit sp̄s bonus. quē dat
p̄ celestis petētibz se. **I**nciderit hic lo-
cus de dīsiōe sp̄s ⁊ aie. p̄pagūq̄z medul-
laz. ⁊ discretiōe cogitationū ⁊ intētionū
cordis. per potētā s̄bi qd̄ est brachiū pa-
tris eterni. Qua diuisione (s̄m doctores
mysticos) nulla mirabilior. nulla potētior
Si ad faciliora reuertamur vt cepim⁹
eis p̄tēti q̄ tractatu dragmatico secūdo
notauimus. **P**retactū est q̄ in corde rō-
nalis creature/reperit̄ triplex habitacim
Un nōiari pōt cordis triclīniū. Sp̄s
p̄o q̄si presidēs. iure d̄r architrīclīn⁹. de
q̄ per tropologiā signatū est i n̄p̄rijs. dū
in chana galilee x̄ps aquā p̄uertit i vinū
Procedem⁹ autē ordine maḡ narratiuo
q̄z demonstratiuo vel p̄batiuo. supponētes
dicta doctoz. cū suis declaratiōibz meta-
p̄hysicalibz ⁊ theologis. vsqueq̄z multi-
pliciq̄z rōe fulcitis. q̄s insecuti. p̄posuim⁹
p̄dez opusculū de theologia mystica. p̄ti-
tum in duos tractatus. s̄m traditionem
speculariue p̄mo. post practice/per r̄j. in-
dustrias. **O**rientet̄ obsecro quisq̄s le-
ctor accesserit. si non mor p̄ter oīa nūera
uerimus. que faciunt ad decorē ⁊ ornatū/
dispositiōēq̄z mirabili varietate descrip-
tam ex libris tam nature q̄ scripture. qz
forte dicetur altero loco Suffecerit hic ⁊
nunc sensibilis descriptio. quē admodū
per corporalia. sp̄alia figurant̄. eo q̄ oīs
n̄ra cognitio/incipit a sensu. pro statu p̄i-
tis miserie. Propterea interior hō/nōiat
exteriorē q̄ est vnanimis dux suus ⁊ nor⁹
suus. **P**roponetur vna descriptio. nō
vt in ea sistat̄. sed vt manu ductio quedaz
pro rudibz ⁊ ideotis. ad diuina quōlibet
capescenda. Juxta qd̄ ita greg⁹. exordis i
omelia q̄dam de thesauro ⁊ preciosa mar-
garita Regnū celoz idcirco terrenis rebz
sile d̄r. vt ex his q̄ animus nouit/ surgat
ad incognita. ⁊ p̄ hec que scit nota dilige-
re. discat ⁊ incognita amare. **A**ssignab̄
mus igit̄ hūano cordi. tanq̄ loco gr̄adi ⁊
spacioso/ tria cenacula. supremū. mediū
⁊ infimū. Primū nōiabim⁹ cenaculū mē-
tis. **M**ediū vero. cenaculum rationis.
Tertū erit ⁊ infimū. aīe cenaculū depu-
tū **H**olumus s̄m vt statim. arbitret̄ in spe-

Supbia p̄neta

etor. hec idcirco depingi q̄ ita sint. sed vt
facilius accipiat figurata dūz incipit. sed
nō sūtat in figuris. Sic p̄ mysticos intel-
lectus. archa noe litteralis. sic archa fede-
ris. hūis instar illius spūalis. q̄ mōstrata
est in mōte. sic trichiniū samuelis p̄ typū.
sic trichiniū femiāz in bester Sicruuer
saliter (vt ad vnū dicant) oēs perabolice
locutiōes / significati accipiūt. **Sic p̄**
terea corā oculis positū cordis trichiniū.
in quo mēs obtinet summū locū de quo
seorsum p̄sequēter p̄p̄e p̄sideratiōes an-
nectunt. q̄ rarū fmo inuenit de mēte p̄ce-
cisus. Rō p̄oif in medio Aia stat in imo
Spūs n̄r / t̄ āq̄z arbitridunus / p̄fideret to-
ti trichiniū. nūc ab arce mēs dilabens ad
vltimū aīe cenacim. pro administratione
sensuū. nūc stat in cenaclo rōnis ad inue-
stigationem p̄hice cuiuslibet discipline.
Porro si q̄s aspectu p̄mo despererit.
aut abiecerit hāc nrām speculationē. t̄ tā
q̄s cōis vulgata vilescat q̄si nihil afferat
nouaz sniaz. p̄terea p̄ba vel figuras. acci-
piat pro r̄nō. p̄mo. q̄ ideo nō est abijcē-
da. q̄z p̄sonas h̄z t̄ p̄riscas doctoz sniaz.
sicut t̄ ipi secū veniunt. Deinde fastidiūz
tollit dū eadē snia varie describit. Unde
fundatur color rhetoric. expolitio nōia-
tus. Deniq̄ nemo cogit insistere huic spe-
culationi. p̄sertim cum neglectu alioz.
imo si nō fallor. p̄derit ad oim silūū facili-
ores intellect. p̄cipue si p̄ditio p̄mi ce-
naculi. q̄ mēs p̄cedit velut in aureo salo-
mōis reclinatorio / fuerit plene nota La-
ueatq̄ sibi maledictū illd sibi dici. disper-
sit sup̄bos mente cordis sui. **Q**uibus ita
p̄ordinat. subiungam trichiniū cordis.
Arbitridin. d̄z corculs. i. cordis cultoz /
t̄ cordat. dici p̄t spūs. i. rōnalis. q̄uis sit
vn̄ in essentia. triplex t̄m in potētia. imo
multipliciter triplex in v̄r̄ibz t̄ efficacā.
Trichiniū fuit maria. quā ecclia sic salu-
tat Salue m̄r pietas. t̄ totū trinitat. no-
bile trichiniū. v̄bi cū i carnati. speciale ma-
iestati p̄paras hospiciū. Primuz spectat
ad mēte. alter ad carnē. ex q̄ s̄bum caro
factū est. triplex in natura. vn̄ in p̄sona.
Trichiniū triplicatū. repit i celesti hie-
rarchia. Triplex insup act. hierarchie.
Purgare. illuminare t̄ p̄ficere. Materiaz
hāc supponim. latissime. p̄ doctozes p̄se-
cutā. Hoc primū notet q̄ in omni creatā
rōnali. t̄ iusta / p̄sertim in hōie / triplex

hec triplicata hierarchia repit / fm triplē
cēm vim. mōratinā. i. t̄ p̄ceptiua t̄ affecti-
ua. p̄mo in mente. sc̄do in rōe. tertio i aīa
tripliciter in q̄libet sigillatim. Hic est am-
plissima speculatio. ex hierarchia dionysij
tracta. decimo. c. **T**richiniū mltiplr tri-
plex / p̄formiter ad celestē / repit in ecclia-
ca hierarchia. sic sūl t̄ in seclari. iuxta tri-
plicē in q̄libet statuū coordinatiōem / p̄si-
deret spectator Trichiniū h̄z magnū mū-
dus sub deo. Q̄z q̄dā sūt entia pure spūa-
lia. q̄dā pure corpalia. q̄dā ex corpe t̄ spū
p̄dita. Declaratio supponit **T**richiniū
h̄z minor mūdus in habitaclo cordis. i.
put sup̄ figurat. Hec ps / magi. p̄posito
p̄gruit. Ad cur. elucidatiōez t̄ dilatatiōez
n̄ ē necesse simplices Inducere subtiliter.
sufficiat eis p̄ deuotiōe capescēda. q̄m sūt
creature rōnales. ad b̄itudis impassibili-
tatē ordinate. q̄s necesse est intēdere q̄nq̄
regimini corpis morali. q̄nq̄z erudiende
rōi. sepe t̄ p̄mo. dine dilectiōi. p̄ iplētiōe
suoꝝ p̄ceptoz. Intentio p̄ma p̄cernit na-
turā. sc̄da industriā. tertia purā grām. **T**
Trichiniū minor mūdi. p̄fecta distincti-
one p̄gnosce / spectat ad p̄hie t̄ theolo-
gie p̄fellores. si voluerint naturā p̄rietatē
tēq̄ p̄replanōis agnosce. t̄ illd implere
grecū oracim gnoti se ay ton. i. nosce te-
ipm **S**i p̄terea voluerint sapiēter discer-
nere quēadmodū theologia actia spectat
ad ifimū. speculatia ad mediū. mystica ad
sup̄mū cordis n̄r In infimo sunt adole-
scētule. In medio p̄cubie t̄ regine In ter-
tio ē vnica p̄fecta cū dilecto **T**richiniū
cordis / includit in p̄cepto dilectiōis. **D**i-
liges d̄m deū tuū ex tota mēte tua. Ecce
sup̄mū Ex toto intellectu. vt p̄oif in luca.
t̄ hec ē rō. Ecce sc̄dm. Ex tota aīa tua. ec-
ce tertū Ex toto corde. ecce simul totum.
Dic t̄m attēde q̄ oia vocabla. rōnali crea-
ture vt rōnalis ē attributa / sepe p̄ mixtim
accipiūt. vnū p̄ altero t̄ singlm ipoz pro
singlis. q̄ mltiplicitas v̄redi. causat frequē-
ter p̄fusidē i doctrinali disciplina. v̄l in
studiosa meditatiōe. nisi p̄rietatē nōim.
quō sūt ap̄ doctozes ānotet **T**richiniū
um elegāter exposuit t̄ distingit / vena-
bilis Richard. t̄ añ cū hugo. fundantes
se in Aug. p̄cipue Boet. q̄q̄z in suo de
cōsolatiōe q̄rto t̄ quinto t̄ post istos d̄ns
bonauētura. tā i lēura sc̄di sniaz. q̄ i suo
breuiloquio sub p̄pendio. Deniq̄ mira-

Simplex

CP

Tractatus. VII.

bilis in suo itinerario mens in deū s; z auctor de spū z aīa. q̄ (se iudice) fuit tūmōp̄ilator z collector ex alijs. mltā nota nit digna. Dēs postremo. q̄ de aīa rōnali z virib; ex p̄hice aut theologice tractauerunt. illustrat triclīnī n̄i notitiā. Ita tū q̄ theologica traditio p̄ferat. Dicit hoc p̄ter Avicennā z averroim z platonicos z alios. q̄z recitator fuit Albertus in suo de anima. z de intellectu z intelligibili. diſcrepantes in mltis a fidei pietate. Scribetur illud apli. **D**ia tentate q̄ bonum est tenere. **T**riclīnium cordis p̄uenienter assignatū est fm̄ triplex habitaculum seu cenacm̄. sub appropriatiōe. noim̄ isto rum. mēs rō. aīa q̄b; p̄ponit̄ velut archi triclinus. ip̄e spūs rōnalis. Spōsus aut̄ p̄t̄ nōiari anim̄. **V**tor̄ p̄o dicit̄ affectus vel affectio. z bec multiplex signanter triplex. **U**n̄ nōiari p̄t̄ n̄i anim̄. nūc aīal. si ex vtero aīalis affectus gignit̄ plē. nūc rōnalis. si ex vtero rōnalis affectiōis gignit̄ sobolē. nūc spūalis. si fet̄ ex mult̄ affectiōibus p̄cedat. spūs sancto sup̄ueniēte. atq; sui roris intima asp̄sione. mētem secundate. **T**riclīnīū cordis. q̄nq; reducit̄ ad binariū z senariū. q̄nq; ab septenarium protendit̄. **F**amosa apli distinctio. de homine veteri z nouo. interiori sc; z exteriori. **D**at interiori quicqd̄ spectat ad diuina. **D**at exteriori quicqd̄ ad vicia. z ad brutales spectat affect̄. **P**rimū vocat̄. spiritalē hominem. alterum animale. **U**bi nominibus alter vtitur. q̄s habeat distinctio n̄i triclinij. sed sententia facilliter p̄sonat sicut ista que septenario dilatur. **T**riclinij cordis habuit deus. z primus noster **I**hesus x̄ps **S**cōm̄ humanitatē q̄d fuit in eo mens beata. ratio prompta. aīa mēta cū carne infirma. **S**ignificauit hoc triclinij. **H**ugo. sub meta p̄bora. triplicē. oclī. s. carnis rōis z mēt̄ seu p̄teplandōis. **S**ignificauit h̄ipm̄ **R**ichardus. sub typo triplicē. p̄iugū ip̄ius **J**acob. **U**nū cū ācillis fuit. bala z zelpha **A**lter̄ cūz liberis. rachel z lya. **T**ertium (q̄d satis dat̄ intelligi) cū diuina sapientia. de q̄ salomon cecinit **P**ulterem fortem q̄s inuenit̄. **D**ec vtiq; ē sapiētia. m̄ pulcre dilectionis. **D**ec nō ex virili semine. s; mistico spiramine. **I**ego p̄cipit̄ z parit̄ dei filiū. qm̄ spūs rōnalis p̄ **J**acob figurat̄. nō sufficit ad hūc partū. in vtero mē

tis. sicut nec maria **I**ego. fecidabat̄ a **J**oseph spōso suo. q̄ nō dñat̄. s; obsequi d; dñe spōse sue. quā fecidat̄ spūs **J**esu x̄pi. q̄ dñs simul z p̄t̄ est z spōsus z filius in h̄ partu. **P**orro de mēte. q̄ sup̄iora cordis tenet p̄ncipaliter. est p̄ter p̄ba l̄re siml̄ cū mysterio p̄tractandū. **H**ec est velut in arce. ad quā inuitat̄ ap̄s salomonē sapiētia. z ap̄s boetiū p̄hica. q̄bus obediētēs sci. z electi viri. p̄scēdebāt in excelsa. belvas belizens. daniel. petrus. sara. iudith **H**ester q̄s rogatura assuec; v̄t̄ p̄ ordinē ad tertū ostiū. **C**hristus demū i mōte trāffiguratus est **I**hesus in cenaclo grādi strator̄ mōtis syon. cibauit ap̄los corpe suo. quibus z p̄buit se videndū post resurrectionē. z spūs sancti. celit̄ missi virtute. robo rauit. docuit. z succendit. colligens illic z veniens humiles mente. cordis sui

Sequunt̄ de mente veritates. xij.

Continentur ḡ de mente expositionis collectio. repetēdo p̄mitus. q̄ mens ab eminentia nōiat̄. z in sup̄remo cordis triclinio collocat̄. q̄ p̄t̄ h; officij. spūalibus intēdere. nō q̄libuscūq; q̄ rō cōiter. circa sui cognitionē. z spiritualiū occupatur. sed mēs vacat̄ soli deo. **D**oc iam p̄missimus in hoc quid nōis p̄uenimus a deo q̄ si vacet mens sibi. iā nō fortit̄ nōmē mentis. pro q̄nto vacat̄ alteri q̄ deo. **I**p̄az p̄o stat̄ nō esse deū **C**ōuenissent in hoc q̄d nōis etiam p̄hi summi. licet a modo p̄onēti discrepant. **D**ens sicut a solo deo creatur in natura z in essentia. sic a solo deo format̄ z illūinat̄. tanq̄s imago z similitudo sua. **H**ec iā p̄sideratio. discrepat a traditionib; p̄hor. q̄ posuerunt mētem rōnalē fm̄ mētem p̄rie formari ab intelligentia vlt̄ia. cūz ceteris errorib; notatis. in tenore articuloz parisiens dānatorū. de q̄b; nō est hic insistendū p̄ singula. **S**ufficiat interim ponens fidei simplr̄ supponere n̄ p̄bare. **D**ēs p̄p̄at̄ ad deū sub triplici habitu die **P**rimo sic ad p̄ncipiū p̄ductiū. **S**cōo sic ad obiectū moti uū. **T**ertio sic ad donū sc̄ificatiū. **P**rimū h; cōe cū q̄lib; ente. **U**n̄ repit̄ i mēte. modus. spēs z ordo. **R**ursus. vnitās. p̄tās. bonitās. **D**eniq; m̄sura. nūc; p̄od; **E**t em̄ p̄sistit̄ i re q̄lib; q̄ntūcūq; modicū habeat̄ entitat̄. z in accidētib; z in materia

prima vestigium trinitatis. **D**ēs dū
 ppatur ad deū sicut ad obiectū motiū.
 foris imaginem trinitatis in natura sua
 vbiq; q; q; q; fuerit collocata. Rō.
 q; capax dei est. vt eū recolat. intelligat z
 diligat. Nec pōt aboleri triplex bec poten
 tia/a mente ipa stāte. Un nec in demoni
 bus lux hāz potētiāz seu viriū seu aptitu
 do nafaliū. extinguit. qn in se lux existat.
 put esset sol in luce sua. etiā si nihil extra
 se actualiter illustraret. **D**ēs pata ad
 deū sicut ad obiectū motiū est nobilior
 z expōsior silitudo dei nafalis q; si pōsidere
 tur pmo mō tāq; vestigiū. Rō q; imago/
 ppter maiorē expōsionē/est nedū medium
 deducēs a posteriori tāq; a signo causato
 ad cāe sue noticiā. s; h; i se formaliter sal
 tem in actu pmo/cognitiōemz dilectiōez
 sue cāe pme. Recte eodē mō q; discipōs co
 gnoscit. artē mgti obiectie in alijs. s; for
 maliter eā aut saltē virtualiter in se capit.
 z bec est ppa distictio imaginis a vesti
 gio. **D**ēs pata ad deū sicut ad do
 nū/scificatiū. foris nom silitudis dei.
 q; p hūc modū. particeps ei esse pōt. hoc
 plus aut minus fm exuberātiā grē gratū
 faciens. cū trib; theologis pōtūbz in via.
 aut trib; dotib;. aut actibus in glā. Rō
 q; grā grū faciēs. vna est in radice z essen
 tia. z triplex in habitibus fundatis. z for
 matis. in ea. z ab ea. q; ipa est radix z for
 mā. z finis. pportionalr ad essentia dīnā.
 vna in trinitate. z trinā in vnitāte. Utū
 pō grā sit pū subiectie in essentia aīe q; i
 potētijs. Videt q; in essentia. sic essentia ē
 pōz z potētiōz q; potētie. q; radicanr z flu
 unt ab ea. S; neq; grā/immediate elicit
 act/potētiāz. s; impat illos. z pōtutes elici
 unt. s; fides. spes. z charitas. aut potētie
 mediātib; his habitib;. q; sunt fides i rō
 nali. spes in irascibili. charitas in cupi
 scibili. **D**ēs in paruulis baptisat;. cen
 senda est ppa imagoz silitudo trinitatis. Ec
 ce nūc incipim; inuestigationez theorice
 xpianoz. quā nullus sapiētū z prudētū
 mūdi cepit. Ad eū cognitiōez. n; sūt nēa
 rie. inq; sitōes phice. v; metaphysicales.
 nec mathematice. s; sufficit grā cū spe z fi
 de p dilectiōez opante. Quēadmodū sub
 ppedio. diuin; enūciauit August;. q; fide
 spe z charitate colit de;. Un deduxit ptra
 platōicos plotinū. porphiriū. hermetē. a/
 pulcū z siles/longo pcessu. in suo de ciui

tate dei z in de ha religione. q; solus xps
 dederat modū gnālē/redeundi. mētes in
 deū. purgādo. illūinādoz pficiendo neq;
 oportebat theletas aut theorgias magi
 coz. v; ydolatrāz induci. s; respui. Suf
 ficiebat deniq; illud impleri. qd hortatur
 ecclesia. sursum corda. **D**ēs paruulo
 rum baptisatoz. z gnāliter oim xpianoz
 qntuncūq; simpliciū/ si sint in grā. cēsen
 da est soli deo. tāq; sponso pōz soli/suau
 ter inherere. p influxū formalē grē grūz
 facientis. Rō q; acceptat. q;uis nō sp ere
 at grā in actū. scdm exemplū in qlitatib;
 materialib; albedine nigredine z calore.
 q; formaz mūicat actū suū p mūq; diu ma
 net in subiecto. Sic em homo d; rōnalis
 z viuēs a mēte sua. etiā dū homo dormit.
 dū actu nihil intelligit. Sūt aut influx;
 formales ipius grē tres pncipaliter. q; s
 appellat hierarchicos dionysi; purgare.
 illūiare. pficere. a ppiate ad vigorē pōtūis
 in mēte. ad fulgorē pōtūis. z ad ardorē v; a
 morē charitat;. q; oēs influxus. ipa com
 plectitur quietudo fruidōis. que est paz
 exuperans oēm sensum. zin qua effectus
 pncipalis stat theologice mystice. que idō
 d; amens. i. sine mente. z irrationalis. i. si
 ne rōe. z stulta. i. sine pōtūo ordine p gno
 scendi. put infra notab;. **D**ēs pū
 loz baptisatoz (de quibus minus videt.
 q; nondū hnt vsum liberi arbitrii) cēsen
 da est naturaliter z supnaturaliter/libere
 deo frui. q;uis nō libertate. vt ē arbitras
 siue deliberās. ppterea nondū dicitur actu
 mereri vel agere pōtūose. sed pplacenter z
 pulcre. cum decore pōtūo. copulantur
 ipi deo sponso suo. Ratio est. quia imago
 sue mentis. ad sui reformatā est honorez
 pncipiū. fm memoriā intelligētiā z volun
 tatem. **D**ēs. omnib; hominib;. est eq;
 lis libertatis. q; ad essentia z actum p mū.
 sed non q; ad actum scdm. ppter impedim;
 ta vel adiutoria. modo ist;. modo illis ad
 uenientia. Caderet hic sermo de triplici
 libertate. s; a coactione. a peccato. z a ser
 uitate. Unde est pterea. q; libertas arbi
 trii non potest cogi. nec ab hominibus.
 nec a deo. nec a corpore ppio. cum experi
 amur ipsam libertatem totaliter frequen
 tius impediri. quo ad actum suū. Sed
 aliō est cogi. aliō impediri vel deturbari.
 put scā docēt. **D**ēs pmo mō pū de/
 scripto nedū eminet i cordis triclinio sup

rationem superiorē. s; locanda videt supra
sindere sim z cōscientiā. Ratio q; portio
sine ratio superior. vt talis est / intendere p̄t
alijs sub deo. q̄ sunt spūalia z intellectua
lia. vt sunt angeli z sancti. **P**orro sindere
sis est naturale indicatoriū. v; inclinatio
sicut alij loquū. Sed hoc indicatorium
gñaliter attendit ad rez in vniuersali. z
inclinatio ad bonū similiter in vniuersa
li. **M**ens autē solū respicit deū. z inclinā
ad ipm. vñ rez bonū eternū solū z sum
mū. **D**abet igitur obiectū prius z p̄nci
palē ipa mens. q̄ ratio superior. aut sinde
resis. **P**erpēdit hoc. dum p̄cedit ad actū
scōm. tam fm potētiās suas z vires. q̄
fm habitus q̄b ipa format z decoratur.

Mens nō h; intellectū agentem vel
potētiālem. q̄ si potētiās distinctas essen
tialiter ab inuicē. vel a se ipa. sicut multi
phantiū locuti sunt. q̄s nō oportet imita
ri. qz ponēbant aut vnitatē mētis in oib;
aut ipsam nō esse corpis formā nec de no
uo creatā. s; p̄petuā. nec ad grām z glīam
a deo sublimari. cu; errorib; h̄mōi. p̄tra
nre fidei pietatē. **A**dheret hic exāsitioz
sermo. qua rōe d; mens. simul esse agens
z patiens. mota z mouens. Sed hec in
spiritib; z a materia sepas; repit libertas
cū se ipa; mouet. dū se reflectit sup̄ se sup
actus suos. **T**ranseamus ad p̄ns. q̄
sitiōes h̄mōi. speculatiuas z metaphysica
les. z ad modos z ad causas vñ mēs disp
gū reuertamur. q̄ten? eius vnitio z sim
plicatio plus nota sit. ne incurramur
p̄bū hoc in p̄p̄riū. **D**isperfit sup̄bos men
te cordis sui. **D**ispsio mentis dedit oc
casionē impositorib; nōim. q̄s necesse fu
it sapienter attētos esse circa rez p̄p̄rietas
tes. vt mēs a mēne diceret. Est autē mēne.
idē qd luna vel defectus. **M**ens autē pre
sertim stulti. fm sapiētis p̄bū vt luna mu
tat. **L**unatica q̄ppe est. quā spūs imitun
dus. mittit nūc in ignē cupiditatis. male
inflammantē. nunc in aquā tumoris male
suffocātē. nūc elidit in terrā cogitationū
notiaz de terrenis. z volutatur z clamat.
z stridet z spumat. z arefcit. z discerpitur
p̄ varia. vix tandē redit ad se. p̄ lucidū in
teruallū. vt deū noscat z se. z hoc ab infan
tia. **D** q̄ sepe descendit nra mens. de bie
rusalē pacis / in hierico lunaris mutatio
nis. **D** q̄tiens incidit in latrones. Sed
locus est hic z nūc. doctrinez nō querele.

Dispsio mētis. cām h; duplicē in gñe.
Quedam viciosa est. altera non viciosa.
Viciosa; quedaz est ex originali culpa.
q̄daz ex veniali. q̄dam ex mortali. **S**unt
autē cause alie. nō viciose. sed naturales.
quēadmodū est necessitas somni. q̄uis
aliq; videat opinio sentire. q; p̄ statu na
ture institute / mēs nō fuisset a somno de
pressa. nec etiā in pueri. q̄n actū sp̄ memi
nisset. intellexisset. z dilexisset deū. **E**t hoc
p̄uilegiū trahere voluit ad brām virginē.
immo ad **J**ohāne baptistā etiā ex vtero.
sicut nō est dubiū q̄n tps viator. sp̄ dice
re poterat. **E**go dormio z cor meū vigilat
Quipe brās erat. fm mentem. **N**on sic
Johānes z maria. **S**tem? hic z in alijs!
cū traditōe cōi. q; in istis etiā. q̄nq; mēs
cessabat ab actib; suis. z causis naturali
bus. z stat sine peccato. **D**ispsio mētis
p̄ statu nature lapsē (de qua p̄ncipaliter
erit sermo) nunq; intelligit fieri. quo ad
actū suū primū. **H**oc iā tactū est. quia sic
aīa rationalis est p̄petua. post q̄ creata ē.
siue sit in corpe siue extra corpus. **L**ux est
quedā in se / nata lucidū reddere in actu
scōo / subiectū dispositū. vt corpus vel se
ipm. si nō aliquis interuenerit ober. **U**n
z naturalia. in demonib; fm dionysium
splēdida remāserūt. **V**acat autē act? scōo /
ipsa opatio elicitā z immanens. vel imp
ata z transiens. **D**ispsio mētis quo ad
actū scōm / puenit q̄nq; negatiue. q̄nq; p̄
uatiue. **N**egatiue siqdē. dū nō finit exire in
actum sine cōpa sua. **P**riuatue vero cum
culpa sua. **E**xemplum primi in dormien
tib; . infantibus z fatuis naturaliter.
Exēplū scōi in ebrijs z philocaps; z alijs
q̄s exccat sua malicia. **D**ispsio mētis /
habet p̄uolē. dū spūs / p̄pter actus virtu
tū. in actiua. pro tūc impeditur cogitare
de deo solo. z manere in arce sua. **L**ertū ē
autē q; oēs p̄tutes p̄sonant q̄ ad habitus
suos. nec se impediunt. **A**ctus vero sepe
mutuo se nō p̄pariunt. **Q**uis nesciat q;
actus vite actiue. suspēdit actus vite cō
tēplatiue z cō. **N**ō em̄ siml est vacare acti
onib; extrinsecis. z intrinsecis speculati
onib;. **S**i autē q̄rat vtz sp̄ oporteat agere
id qd meli? est in se. **C**lara est rñsio q; nō.
alioq̄n q̄lib; obligaret ad opa superoga
tōis. **N**ā p̄t? z ars terminos suos h̄nt z
certos. **S**ufficit igit p̄ r̄la ad salutē. q; si
āt act? q̄ nūc iacet sub p̄cepto op̄anis. q̄

in cuius q̄s videat idone⁹ ad alia. et p̄dit⁹ ta
 leto mltiplici ad superogaduz / que regla
 tollit scrupulos sup distributioe taleni ac
 cepti. q̄s frequēter iducit feruor indiscret⁹
 et zelus nō fm sciam. pueniēs ex radice su
 pbie vel vanitat. vel certe a demonio me
 ridiāo. cui⁹ ocli sūt. sic palpebre diluculi.
 et q̄ p arrogātiā feruescere facit sic ollā / p
 fundū mar. cui cor stultoz opaf. et ponit
 q̄si yngēta bulluerit. h̄ est cū de vicijs vir
 tutes effingit. **D**isp̄sio mēt̄ q̄ ad habitū
 gr̄e gr̄ū facient. nuncq̄. puenit absq̄ p̄co
 mortali. s̄ actus eiusdē gr̄e / p̄t sine culpa
 mortali. v̄l veniali frequēter interrūpi. Hec
 ps seq̄t ex p̄cedēti. **U**n̄ p̄ faciliōri noticia
 oim q̄ tractam⁹. possum⁹ per distinctioez
 dicere q̄ mēs in hoīe. sic aīa rōnalis. p̄t
 p̄siderari duplr. **U**no mō fm eē suū. **A**lio
 mō fm bñ eē. **S**i p̄mo mō. sic est incorpo
 ralis et imaterialis nāfalr. **S**i scō mō.
 sic recipit varietates pl̄imas. **E**t h̄ duplr
 in gr̄e. q̄ vel p̄stituit. fm bñ eē habituale
 suū solū. vel fm eē actuale. **S**i fm esse ha
 bituale. sic est duplr. vel fm habit⁹ pure
 supernaturaliter infusos. v̄l fm habitus
 nāfaliter per assuefactioez acq̄sitos. **T**al
 est distinctio de bñ eē actuali. q̄ vel proce
 dit illō ex habitu supernaturali vel superna
 turalr. vel solū nāfalr. **F**icrēt subinde ml
 te distinctioez de p̄p̄tione mēt̄. aut aīe rō
 nalis. q̄ ad bñ eē vel q̄ ad eē fm q̄d. q̄d est
 additū sub suo eē. **E**t fm istos respect⁹ ha
 bere⁹ noticia. cur aīa tot noībz appellat.
 cū sit essentia simplex et vna. vt q̄ d̄r sp̄s
 mens. rō. aīa. d̄r portio supior et inferior.
 d̄r intellect⁹ speculatiuus et practicus. d̄r
 simplex et p̄posit⁹ aut discursiū. d̄r so et ma
 lis et actual⁹ vel adept⁹. d̄r agēs et possibil.
 d̄r inuētiū et iudicatiū. d̄r libez simplici
 ter et libez arbitriū. d̄r sinderelis et p̄scia.
 d̄r nāfalr agēs. d̄r rōnalis et cupiscibilis et
 irascibilis. d̄r tādem p̄ncipalr sp̄s p̄gnī
 tiū. d̄r volitiū. d̄r mēs collectat v̄nita in
 bñlibz deuoz. d̄r disp̄sa in supbis mente
 cordis sui. **V**eritates octo diximus de
 disp̄sioe mēt̄. **D**e collectioe videam⁹ sil
 et de deuotioe. **C**ollectio mēt̄ ad deū p̄t
 acq̄ri. q̄si via triplici. in gr̄e. **U**na est per
 deuotioez simpliciē. **A**ltera p̄ pbicā inue
 stigatiōem. et intelligentiā. **T**ertia p̄ the
 ologiā. q̄ p̄lectiōem intelligentiā. et deuotioez
 sil. si plena sit. **N**ūc de p̄ma p̄ncipalior e
 intētio ad p̄fusiōem supboz mēt̄ cordis

sui. **D**escribit aut deuotio fm doctores
 nōiatim hugonē in suo de orōe. Deuotio
 est eleuatio mēt̄. in deū. p̄ piū et hūilē affe
 ctū. fide. spe. et charitate subnixus. **N**ihil
 hac descriptioe veri⁹ nihil lucidi⁹. nihil
 p̄posito n̄o simpliciū documēto accōmo
 datius tradi potuerat. **P**orro de mēt̄ de
 uotioe. nō siluit scripta. loquēs de offerē
 tibz mēt̄. p̄ncipalissima et deuotissima. **D**ēs
 deuota est i incipiētibz. deuotior in p̄ficiē
 tibz. deuotissima in p̄fect⁹. **C**ollectio men
 tis p̄ deuotioem. nihil aliō est q̄ eleuatio
Nō em̄ p̄t mēt̄ eleuatio fieri ad deū per
 piū et hūilē affectū. q̄n colligat ad v̄nitatē
In q̄ v̄nitione / tradit diuin⁹ dionisiyus /
 mysteriū p̄sistere. theosophie xp̄iaoz. **U**n̄
 p̄tere. sūtur. distinctio sp̄ualis amoris a
 carnalē. q̄ p̄m̄ v̄nit. alter spargit. **E**t q̄ ta
 lis v̄nō nō attingit absq̄ amore sp̄uali
 extrāsin faciente. tradiderunt expositores
 sui q̄ appellat theologiā mysticā expimē
 tam vel gustam̄ amorē. **D**e q̄ d̄r v̄nus
 inter ceteros / q̄ amor h̄mōi cābatur sine
 cognitionē p̄uia vel comite. **D**ō an verū
 sit. et q̄o p̄t accipi / tactū est alibi sub .xij.
 p̄sideratiōibz. et hic supaddent aliq̄. **C**er
 tissimū quidē est. q̄ amor oīs / cognitioez
 p̄supponit. v̄nā aut alterā. **Q**uābem⁹ ec
 ce tria p̄ncipalr in descriptioe deuotiois
Primo. q̄ est eleuatio mēt̄. in deū. scō
 q̄ hec eleuatio fit p̄ piū et hūilē affectū. ter
 tio q̄ h̄mōi affect⁹. d̄r eē. fide. spe. et chari
 tate subnixus seu formatus. **P**nt hic ex
 plicari q̄ttuoz cāe deuotiois. finalis. ma
 terialis. efficiens et formalis. **P**osset insu
 per apiri. q̄d intelligim⁹ p̄ eleuatiōem mē
 tis. in deū. q̄ nō sit hic fmo de eleuatiōe
 locali. cū deus sit v̄biq̄ et sp̄. int̄mior men
 ti q̄ mēs sib̄ipi. **S**ed intelligimus de ele
 uatiōe sp̄uali. nō fm eē mēt̄. sed fm bñ
 esse. habituale et actuale. p̄ affectū. i. piū. et
 hūilē. q̄ q̄nq̄ stat in habitu solo. q̄nq̄ pro
 cedit ad actū. quē ad modū fidem / spem / et
 charitatē / nunc p̄ habitibz nūc pro actibz
 accipim⁹. **A**ccipietes at p̄ actibz. **Q**uē
 ēter in p̄mis coartam⁹ fmonē ad tria hec
 vocabula. affect⁹ pius et hūils. **I**ta vt ab
 breniādo dicere possemus. q̄ deuotio est
 affect⁹ pius et hūils. **Q**uis q̄s q̄ plene cog
 nouerit. q̄d est affect⁹ pius et hūils. sc̄z v̄t
 q̄ q̄d est deuotio. **E**t q̄m̄ finis leg⁹ est
 dilectio fm apl̄m. p̄formiter ad xp̄m testi
 ficatē i duobz mādat⁹ dilectiois. t̄ ora leg⁹

Duo

L

D

Ad id per q̄m̄ iugā aus. appellat⁹ tū quādy

pp

Tractatus. VII.

pēdetz pphete: fuit opinio celebris. q̄ theo-
logia xpianoz. magis ē affectia pprie q̄ spe-
culatiua vel practica Non em̄ data est lex
xpiana vt hic intelligam⁹ deū. sed vt cap-
tuem⁹ oēm intellectū. in obsequium xpi
Valet hec cōsideratio pro simplicib⁹ xpia-
nis. ⁊ militat aduersus supbos mēte cor-
dis sui. q̄ nihil credere volunt nisi prius
intelligāt. q̄les erāt phi. q̄s dānant p̄sē-
ses articuli de errore. q̄si p̄ oīa. specialiter
dū dicebāt. q̄ nihil scit q̄ phie nō studuit
q̄ insup non est alia felicitas homin⁹ q̄ stu-
dere phie. ⁊ q̄ nō ē curādū de fide Proce-
dit rursus hec cōsideratio. s̄ supbos. solo
nōie ⁊ vanitate theologos. qui studēt so-
lū vt sciant. vel sciant. nihil p̄o trañciant
ad affectū. nihil ad mores ⁊ virtutes. Et
cū dixit etiā gentilis phus Inquirimus
qd̄ sit virtus nō vt sciam⁹. sed vt boni ef-
ficiamur. Cognouim⁹ p̄chdolor aliq̄s.
q̄b⁹ oīs doctrina miscēs cū speculatiua.
pietate fidei ad effectū reddebat grauis.
molesta. nauseans. ⁊ onerosa. Ita vt do-
ctores deuotos deriderent vt ideotas ⁊
vetulas. q̄les sunt apud tales. Greg. ber-
nardus imo dānata arrogātia ⁊ amētia.
Augu. ⁊ dñs bonauēta cū silib⁹ Est inq̄
ūit doctria eoz. ad p̄dicand⁹ ⁊ duotidēz.
q̄si stare neq̄ant p̄ter deuotio ⁊ eruditio.
S̄ q̄d: vepē q̄ repugnāt. scia istāz cha-
ritas edificās. q̄ execrabilis ē supbo hūi-
litas. S̄ est scia que nō inflat. sapientia
sc̄z que de sursum est pudica. suadibilis
pacifica: q̄ erudiēs intellectū simul p̄ de-
uotionē informat ⁊ inflāmat ⁊ pascit affe-
ctū. fauus. s. cum melle. oleū cū igne. vtile
cū dulci. Deuotio nihil h̄ns de phia vel
theologia scolastica speculatiua. sufficit
ad salutē. Sufficit insup ad collectionez
vnitiuā mētis cū deo. p̄ supmētales excel-
sus Phia p̄o ⁊ theologia sine deuotioē:
disp̄gūt supbos mente cordis sui. depri-
munt ⁊ auertūt. vt se misceāt q̄stionibus
infinitis Rō breuis in p̄mptu est q̄ de
supbis resistit. hūilib⁹ aut dat grām. De-
claratio sermonū tuoz illuminat ait psal-
mista ⁊ intellectū dat paruulis. Cōside-
remus pprietatē deuotionis. vt p̄sequēter
appareat. q̄les sunt ad deuotiōem. Illi ni-
mirz q̄b⁹ est suauitas in affectu. pietas in
intellectu. hūilitas ī affectu simul ⁊ intellectu
Est itaq; deuotio affect⁹ pius ⁊ humilis.
Quid est aut affect⁹ nisi spōtanca q̄dā ⁊

suauis inclinatio ait hugo Porro Briat
affectus suauitati/mētis duritia. q̄ ppū-
ctione n̄ mollit de q̄ sapiēs Qui aut men-
tis ē dure corruet in malū. Et iterz. Cor
duz male habebit in nouissimo Cōtrari-
atur pietati fidei. mētis insipientia. de q̄
psalmista. Dixit insipiens in corde suo.
nō est deus. Et alibi. Illuminās tu mira-
biliter a mōtib⁹ eternis. turbati sunt oēs
insipiētes corde. Predicam⁹ xpm̄ ait apls
grec⁹ quidē stultitiā Cōtrariat hūilitati.
spei. mētis. arrogātia. q̄ presumit de meri-
tis. vel despat de p̄m̄is. Dic est vir q̄ nō
posuit deū adiutorē suū. s̄ p̄ualuit in va-
nitate sua. Et rursus Dan⁹ em̄ n̄ra ex-
cella ⁊ nō dñs fecit hec oīa. Et illud de iu-
deis ap̄d p̄phaz. Despauim⁹. Sciverit
iḡit oīs hō. q̄ nouerit p̄prehendi sub hoc
maledicto. disp̄sit superbos mēte cordis
sui. q̄ ad mētē collectionē vnitiuā n̄caria
ē deuotio. quā descripsim⁹. q̄ est eleuatio
mētis in deū per piū ⁊ hūilē affectū. fide.
spe. ⁊ charitate subnitū. Propterea quē-
cūq; videris carētē istis. dic q̄ disp̄sus ē
mēte cordis sui. q̄ntūcūq; se phm. vel sco-
lasticū theologū eē iactet. Dic illud Job
de tali Si ascenderit in celū supbia eius
⁊ caput eius nubes tengerit. q̄si sterq̄lini-
um in fine p̄det. ⁊ dicent qui eū nouerant
vbi est. Quasi somniū auolās non inue-
nietur. ⁊ transiet q̄si visio nocturna. Dic
q̄ est sal infatuatū. eijciendū ⁊ p̄culcādū.
Secus vero si quē agnoueris in affectu
suauē. piū ⁊ hūilē. si ad deū cū simplicitate
fidei spei ⁊ charitatis. eleuatū. q̄uis iste
sit sine lris sine phia sine theologia. ta-
lis utiq; collect⁹ ⁊ vnitus est mente cordis
sui. Quid iḡit? Vana ē phia: inutilis
est theologia: Vana prius inutilis ⁊ no-
xia habēti si nō comes affuerit deuotio. q̄
pius est ⁊ hūilis affectus. q̄ comite pote-
rit ad intelligentias pl̄imas euehi. q̄s nō
habebit de lege cōi simplex xpianus. Po-
terit insup talis esse vtilis in doctrina. q̄
fides saluberrima gignit. nutrit. defen-
dit. roboratur Vtilis p̄terea sicut dicit
apls ad arguendū. Proinde deuotio
sola nō sufficit ad explicationē sui/mēti-
bus alienis insinuandā. cuz amplius in
experimētali sensu vel affectu. q̄ ratioci-
natio. intellectu p̄sistat Sūt idcirco ma-
le deuoti. simplices illi. q̄ iuxta suas affe-
ctiones. tradere satagunt alijs regulas ⁊

leges et scripturis sacris. Hinc fatue re-
 velatiões. hinc supsticiose affectiões pro-
 dierūt Sicut ecōuerso phi et theologi de
 notiōe carētes / sinistras de deuotiōis mi-
 sterio. derisiones intulerūt **R**ursus ita
 se habent affectus pietas et hūilitas in de-
 um. vt neq̄at vna veraciter sine altera in-
 ueniri. Ausq̄em pietas fidei rite stabilit
 sine affectiōe hūilit. nec hūilitas spei. et sua
 uitas cbaritatis. sine fidei solide / pietate.
Quo factū est aliq̄n. vt dolere. penitereq̄
 se dicerēt nō nulli lratoz. q̄ nō in simpli-
 citate parētū. s. laicoz pmāssent. Fides
 itaq̄ donū dei est. ne q̄s gl̄ief. Pat̄ in sup
 in credēdo p̄cabat ab ap̄lo suis. Deus
 inq̄t spei. repleat vos oī gaudio et pace in
 credendo. Rō subdit vt abundet̄ in spe et
 p̄tute spūs sancti. q̄ p̄tus ē cbaritas **L**a-
 deret hic fmo de certitudine fidei. et quē
 admodū intellet̄ in ip̄a stabilit. sicut et
 in spe. et in cbaritate. p̄ oimodā sui dereli-
 ctionē sub potenti manu dei. captiuando
 oēm intellectū in obsequiū xp̄i. q̄lter suade-
 bat. **C**risogonus anastasiē. Tu p̄o ancil-
 la xp̄i. tropheū cruc̄ / tota mēte p̄stringe.
Modus infra notabit. Quid aut̄ ē mēs
 tota. nisi mēs vnita totali et collecta? **O**m-
 nis vero mens talis / deuota est in inci-
 pientibus. deuotior in proficientibus.
 deuotissima in p̄fectis. q̄s nō disp̄git su-
 perbia mētis cordis sui. **D**e deuotissi-
 ma mēte dicem̄ aliq̄ P̄rio de deuotione
 p̄fectoz. ad alios reditura. **D**euotissi-
 ma mēs / q̄lis est in p̄fectis: h̄z in se: secre-
 tū solitudinis. serenū lūinis. tabernac̄m
 pac̄. h̄z et cenaculū seu diuertic̄m refecti-
 onis. cubicl̄m requētōis. nidulū pullifica-
 tionis. hoc est ex bernardo. **V**iderit illic
 lucē. q̄m nō capit loc̄. **A**udit armoniaz /
 quā nō capit tps. **D**orat fragrantia: quā
 nō sp̄git flar̄. gustat cibū quē nō minuit
 edacitas heret amplexui quē nō deuellit
 facietas **H**ec ex augstio **S**z admirabi-
 lior ē sup oēs. dionysij traditio. q̄ videtur
 insipientibz corde / rem maḡ. inuoluere cō-
 tradictiōibz q̄ docere. **S**iq̄dē ad thimo-
 theū scribēs de mystica theologia. sic d̄t.
Tu aut̄ timothee / circa mysticas visiōes
 corroborato itinere / et sensus desere. et in-
 tellectuales opatiōes. et sensibilia et inuisi-
 bilia. et om̄e nō ens. et ens. et ad vnitatē vt
 possibile ē in se / restituere. ip̄i. q̄ est sup
 oēm essentia et sciam. et a teip̄o. et oibz. im-

mēsurabili et absoluto. pure mēt̄ excessu.
 ad supessentialē dinaz. tenebray radiuz.
 oia deferēs. et ab oibz absolut̄ ascēdēs **Q**-
 uereret aliq̄s. quō p̄nt hec fieri. q̄ repu-
 gnare vidēt̄ in forma p̄boz. **L**etem̄ aliq̄
 dicere. p̄notādo. q̄ duplex est hic notifi-
 catiois modus **U**n̄ doctrinalis extrinse-
 cus. Alius exp̄imentalis intrinsecus **U**n̄
 sciēduz q̄ ois p̄gnitio n̄ra / ortū habet ab
 aliq̄ exp̄ientia. **D**is p̄trea p̄gnitio si p̄fi-
 ci debeat. in exp̄ientia terminat̄. **E**xp̄ientie
 p̄o nomē. d̄z ab ex. et pario paris. qz parif
 exp̄ientia. ex rebz in v̄ribz p̄gnitiuis et af-
 fectiuis **H**inc dicimus. hoc exp̄ior h̄z p̄-
 io. h̄z rep̄io **E**st aut̄ exp̄ientia fm rez seu qd̄
 rei. p̄ceptio simplex. nō discursiua. causa
 ta seu pata immediate ab obiectali motio-
 ne **I**ta q̄ sufficit ad hāc p̄ceptionē p̄ntia
 obiecti. cū potētia p̄ceptiua. remoris im-
 pedimētis **S**i em̄ color obiecti visui. suf-
 ficit ad visionē. p̄ solā impedimentoz ab-
 lationē. vt q̄ oculus non sit clausus nec
 cecus. nec aliter impeditus **S**ic est de au-
 ditu respectu soni. **D**e gustu respectu gu-
 stabilis. de tactu et olfactu suo mō **L**et̄
 p̄ceptio ponit̄ in diffinitōe pro genere. q̄
 fm nomē d̄z p̄fecta captio. et hec uenit ex
 p̄imentali p̄gnitiōi p̄cipue. q̄m i ip̄a. put
 exp̄imentalis ē. nō cadit error vel deceptio.
 nisi forte occasionaliter ap̄ potētiam dis-
 cursiua. quē admodū d̄t p̄pocras. q̄ exp̄i-
 mentū est fallax. **L**ām dicti p̄misit. **A**rs
 inquit lōga. **A**rs itaq̄ format̄ nō ab vno
 tm̄ exp̄imēto. s. a pl̄imis. q̄z vtiq̄ singl̄m
 vez est. **A**lioquin nō esset p̄ exp̄imētū **A**t
 tm̄ p̄binatio exp̄imētoz. et q̄ditio discursi-
 ua de qd̄ditate. et d̄ditōibz rez exp̄imētoz
 imo. et ip̄oz exp̄imētoz / q̄ res sūt / an s̄be
 vel accidētia / sepe fallit. **L**ōsurrexit p̄ind
 nēitas grāmaticer logice. p̄ cōicatioē ma-
 tua sup exp̄imētis singulis. rebz exp̄tis.
 ne oēs aut plures exp̄ientie laterētyricissim
 hoies. p̄stm̄ exp̄ientie iteriores q̄s nemo
 nouit nisi spūs hōis qui in ip̄o est **L**on-
 surrexit deniq̄ modus alter cognitiōis.
 q̄s p̄ exp̄ientia. q̄ disciplinalis vel scolastic̄
 vel doctrinalis appellat̄. p̄ voces et scripta
 q̄m aliter nō possum̄ p̄cept̄ p̄mos p̄ exp̄-
 ientia habitos / exponere. **L**ōsurrexit eti-
 am distinctio vet̄. de p̄ceptibz p̄me inten-
 tiōis. et cōe. vel tertie. et de modis sc̄adi. et
 de suppositiōe naturali. **T**ota postremo
 p̄s p̄bie. q̄ rōnalis d̄z p̄trea n̄cariū sup̄sit

Exp̄ientia

B

pp 2

Exordiū. Suffecerit ad p̄ns memoria
 tio distincōnis. vt oīdam p̄mo q̄ vnio
 mēt̄ de q̄ nūc loq̄mur / p̄sistit in exp̄ientia
 p̄pterea trāsfundi nō p̄t in alios p̄ doctri
 nā. sic nec visio. nec aliq̄ sensatio exterior
 aliter in alios trāsfundit. nec amor nec o
 diū. nec leticia neq̄ dolor. neq̄ ḡnāliter a
 līq̄ exp̄imentalis cognitio. **N**ihilomin?
 doctrinalis traditio nō est frustra. P̄rio
 p̄pter inductiōem. vt fiat amplificatio. po
 tētiāz p̄ceptiuāz. cū obiectis exp̄imentalī
 p̄cipiēdis Deū notificatio fiat ipedimē
 toz. q̄ten? auferant. **H**ec em̄ duo suffici
 ūt ad exp̄ientia. Ita t̄m si obiecta moueāt
 naturaliter. Alioq̄n tertiuū req̄rere. s. actu
 alis et libera motio obiectal. q̄lē h̄z extra
 se deus. q̄lē h̄z libertas arbitrii sup̄ actus
 suos. **N**ull? idcirco putet vel expectet
 q̄ ab hoīe de p̄ se sibi tradi possit cognitio
 sup̄ vnioē mēt̄ cū deo. **V**erito q̄dē q̄ nō
 de q̄cūq̄ exp̄ientia p̄t hec fieri circa crea
 turas. **N**emo p̄terea speret exp̄imentūz.
 nisi sublatū fuerit impedimētūz. **E**st igit
 cōe studiū. oīm q̄ de theologia mystica. q̄
 p̄sistit in vnioē locuti sunt / inducere ad
 tria. q̄ requirūt et sufficiūt videlicet Desi
 deriū dīni obiecti. Remotio impedimē
 ti. **I**mplozatio dīni b̄nplaciti. **P**rimū fit
 infinuādo pulcritudinē et valorē. **S**cōm
 fit aperiēdo defectū n̄m et lāguorē. **T**er
 tiū fit p̄ orōis vehemētia et ardorez. **H**ec
 aut̄ tria p̄plectit̄ ip̄a duotio. q̄ est eleuatiō
 mēt̄ in deū sic in obiectū p̄riū. et h̄z p̄iū et
 b̄nīle affectū. in quo sp̄ est deo b̄nplacitū
Occurret forsan aliq̄s et dicet **Q**uid ad
 te de doctrina mystice sapiētie. q̄ n̄ es par
 ticeps hui? experientie. **R**ūdeo. **C**redidi
 propter quod locutus sum. **C**redidi ser
 monibz exp̄ertoz. p̄pter qd̄ p̄formiter ad
 eos locutus sum. **Q**uaten? inducar. et in
 ducā. quātū d̄ns adiuuerit. ad desiderū
 tāti obiecti. cū isto q̄ dicebat. **U**nā petij
 a d̄no. h̄ac req̄rā. **U**nam videlz p̄ciosam
 margaritā euāgelicā. q̄ habita / dicam? su
 fficit. q̄ n̄ habita / saltē d̄siderare p̄cupisca
 m? **E**nitamur deniq̄. p̄ deuotione cuius
 libet impedimēti. cū implozatiōe dīni b̄n
 placiti. **S**anabit ita forte oculū mēt̄is. et
 ei se p̄ntabit exp̄ierēdū. gustādū et vidēdū
 q̄ suauis ipse est. q̄ magna multitudo.
 dulcedis sue quā abscondit timētibz se.
Superest oīdere. q̄ doctrinal traditio
 theologie mystice / se extēdit ad theologia

scolasticā. nec ab ea diuersa ē vel seclusa.
 imo nec a p̄a p̄bia. **F**iet aut̄ hoc p̄mode.
 si p̄ba b̄ti dionysij / a paulo. imo a sp̄scō
 docti. p̄cordauerim? adinuicē. p̄ scolasti
 cā theologia. cuius ignoratiā habētes q̄
 uis exp̄ientia intrinsecā sentiāt b̄tē vniois?
 t̄m h̄ ac doctrinalī elucidare neq̄būt. **E**x
 plū est manifestū in doctrinis p̄hic. **N**ō
 ne poterit astrolog? q̄ nūq̄ exp̄ est eclip
 sim sol et lune / tradere doctrinā hui? rei?
 q̄lē rusticusq̄ exp̄iet ipsas ad oculm / trade
 re neq̄bit? **P**oterit rustic? vtiq̄ dicere so
 cio p̄nti. **A**pi oculos et vide. poterit extēde
 re digitū ad eclipsim. s. nil ampli?. **A**stro
 logus p̄o / licet ita mōstrare n̄ poterit p̄i
 tialr. **D**ocebit t̄m absentes q̄liter ap̄iedi sūt
 oculi. q̄lia sunt impedimēta q̄ remoueri
 oporteat. imo / si catholicus sit / dīnū b̄n
 placitū iūgere nō omittet. q̄ facit eclipses
 si vult et q̄n vult **S**ic in p̄posito. nisi q̄ a
 strologus h̄z demōstratiōem. theologus
 p̄o solā cruditiōez. in fidei auctoritate fir
 masā. **A**lii m̄lta locuti sunt et nos m̄l
 toriēs iā inter m̄ltos. de et sup̄ p̄bis dion
 nysij dū tractat de mystica theologia et di
 uina sapiētia xp̄ianoz. **D**ixerūt aliq̄ q̄ cō
 sistit hec theologia. in abnegatiōe oīm a
 deo. **A**lij q̄ in affectu et dilectiōe. **N**onnulli
 q̄ i itelligētice puritate. **A**lij q̄ in mēt̄is ad
 deū collectiōe vel vnioē. **A**lij q̄ in deu
 tiōe seu mēt̄is eleuatiōe. **A**lij q̄ in raptu
 vel extasi vel mēt̄is alienatiōe. **Q**uas sex
 positiōes / absq̄ p̄tentiōe p̄tractem? sub
 certis p̄ponibz. oīsuri p̄formiter ad p̄ba
 cāntici marie. qd̄ existit in exp̄imentali. et ḡn
 ita vnioē seu collectiōe et exultatiōe b̄nīlū
 mēt̄e cordis sui cū d̄o. dū disp̄sit sup̄bos.
 dū deposuit potētes de sede. dū esuriētes
 impleuit bonis. dū suscepit isrl̄ p̄ncz suū
 recordatus mie sue. **D**icam? igit̄ abbre
 uiato smone. q̄ sapiētia xp̄ianoz de qua
 tractauit diuinus dion. est vnio mentis
 seu colectio tanq̄s p̄ ḡne. **I**ūgit̄. exp̄imē
 talis et ḡnuita. cuz p̄re lūinū deo tāq̄s p̄ for
 mali d̄ra et pro fine vel obiecto. **H**ec po
 nit̄ q̄si p̄ materia vel subiecto. **H**abem?
 ecce gen? descripiōis. s. vnioēz. simul cū
 obiecto suo deo. et mentē p̄ subiecto. **N**ec
 oportet insistere scrupulosius. qz nullus
 ambigit. **S**ed in hoc est difficultas. q̄ et
 q̄lis sit ista vnio. et quēadmodū p̄petur. et
 cur p̄ d̄ra additū. exp̄imentalis et gratuita
Porro q̄n ḡnuita sit hec vnio. q̄s negaret

ad quā nec natura sufficit nec industria:
 Sz neq; satis ē vnio gūita. si n̄ p̄cipiat.
 quēadmodū deus habitualr vn̄it p̄ gr̄az
 ⁊ frutes in puulis baptizat. q̄s tñ nō di
 cim⁹ mystice sapiētes **S**up̄est igit̄ diffi
 cultas velut vnica. qd̄ sit ⁊ quō sit vn̄itio
 nis exp̄ientia **P**ossunt aut̄ dicere. q̄ exp̄i
 mētalis vn̄io mēt̄ cū deo. ē simplex racti
 alis p̄ceptio di gr̄e sue. gr̄ū faciētis dono
 ql̄is h̄ incipit. ⁊ p̄ficiť in gl̄ia. p̄ gr̄am cō
 sūmatā **E**st igit̄ hec vn̄io exp̄imētalis p̄
 gustatio q̄daz gl̄ie pignus ⁊ arra felicitat̄
 ris. eterne. cui⁹ s̄ria ē disp̄tio rauerſio sup
 boꝝ mēte cordis sui **R**elinq̄t̄ t̄ades hec
 depurata. seu exp̄olita theologie mystice
 descriptio **D**icēdo q̄ est exp̄imētalis dei
 p̄ceptio **P**ot̄ aut̄ ponit̄ p̄ceptio q̄ ḡgnitō
 q̄ ḡnialis est ter̄. ad oēs vim mēt̄is. i. rō
 nalē. occupabile irascibile. v̄l ad v̄m ap
 p̄hēsiuā ⁊ affectiuā. q̄suis nibilyere videā
 tur p̄cipi q̄n vis apprehensiuā. p̄currat.
 Alioq̄n vis affectiuā fieri posset in cogni
 tiuā. qd̄ aliq̄ nedū p̄cedūt. sed h̄ pbare cō
 tendūt **N**ec theologia scolastica suscipi
 ſit in hac pte. s; a mystica secernūt. super
 qua re videri poterit in processu.

De exp̄imētali vn̄ioe

Veritates
Exp̄imētalis dei perceptio. facialis ⁊
 imediata. nō h̄etur h̄ in via de lege cōi. s; p̄
 expectat̄ p̄ p̄m̄io in gl̄ia s̄sumata **C**ōcedi
 tur hec ab oib; n̄ opozt; p̄batiōib; imo/
 rari. imo sic p̄cessa est p̄positio. v̄t in erro
 rē aliq̄ plap̄si sint. dicētes q̄ nec i p̄ia de
 us imediate videbit. s; in thophanijs q̄
 busdā. p̄tēp̄r̄tib; inaccessibile lumē dei.
 imbecilli mēt̄i. **Q**uo super errore destrue
 do. doctores nedū copiosissima disputa
 tiōe. s; finali determinatiōe p̄cesserūt. iur
 tā nōtata dñi bonauentē. sc̄do sn̄iaz. dis
 p̄t̄ij. **E**xp̄imētalis dei perceptio nō vi
 det esse formaliter ip̄a vn̄io **A**dmittit̄ aut̄
 hec p̄dicatio. q̄si per cām vel cōit̄tiam.
 sed non multum interest ad rem nostram
Tāta q̄ppe est p̄necio oim̄ viriū mēt̄is vel
 habitū virtuosoz cū habitū gr̄e. ⁊ actu
 p̄ncipali ei⁹ q̄ apparet qd̄ā circūincessio.
 velut in b̄ndicta trinitate. suo mō **E**st em̄
 gr̄a gratūfaciēs. vna i trinitate habitūz
 theologicoꝝ ⁊ trina in vn̄itate sua sc̄n radi
 ce. sic mēs vna ē in cēntia. ⁊ trina i potēt̄is
Utz p̄o potēt̄ie sint falr ab inuicē distit

ete v̄l t̄m̄mō relatiōe seu p̄p̄atiue. **E**t si gr̄a
 pri⁹ informat̄ essentiā mēt̄is q̄s potēt̄ia p̄az
 interest p̄ deuoz scrupulos⁹ indrere **E**t
 perimētāl dei p̄ceptio videt̄ fieri. dñi influ
 rus formal ⁊ h̄itual gr̄e gr̄ū faciētis in a
 ctus suos imediate se p̄tendit. exemplū s;
 formis alijs. dñi ex actu p̄mo q̄ ē inforzāre
 p̄cedūt ad act⁹ sc̄dos. sic v̄ta ad viuere. lux
 ad lucere. intellect⁹ ad intelligere. s̄s ad
 sentire. **S**unt aut̄ effect⁹ pl̄imi gr̄e **T**res
 hierarchici. **P**urgare. illuare. p̄ficere. q̄s
 aliq̄ multiplicat̄. sc̄dm̄ mēt̄is vigorē. fulgo
 rē. ⁊ amorē. dicētes q̄ fr̄tutē memoriē. pur
 gat. eleuat. ⁊ stabilit. fulgorē intelligentie
 illuinat informat ⁊ assimilāt **A**morē affe
 ctive p̄ficiť viuificat ⁊ vn̄it. ⁊ mēt̄em ac
 ceptā deo reddit **E**xp̄imētalis di p̄cep
 tio. fit fm̄ fruct⁹ sp̄is. q̄z maxim⁹ ⁊ p̄m̄⁹
 est charitas. i. carā vn̄itas. v̄n̄ p̄deunt aliq̄
 gaudiū. par. patia. lōganimitas. bonitas
 māsuētudo. ⁊ fides. modestia. p̄tinetia. ca
 stitas. **U**n̄ charitas. put̄ est virtus theo
 logica dic̄ habitū. s; put̄ est fruct⁹ d̄m̄ctu
 ale caritat̄. exp̄imētuz. l̄sentim̄tū q̄suis ne
 at h̄o cercitudinalr v̄n̄ veniat aut quo va
 dat. sicut infra notabit. **E**xp̄imētalis
 dei perceptio. vel noticia si pura esse debe
 at ⁊ vedemēs. requiritur in sensib; aie. p̄por
 tionat̄. sensib; carnis. q̄ purgenť. illuine
 tur ⁊ p̄ficiant̄. p̄ opatiōes gr̄e gratū faciē
 tis. q̄s nūc elicit imediate. nūc imperat
 imediate. p̄ habitus/virtuū donoz. ⁊ be
 atitudinū **S**ic exp̄imur. q̄ h̄o nō p̄cipit
 se viuere. nisi dñi aia p̄cedit ad act⁹ sc̄dos
 p̄ opa vite. q̄ cessant v̄tq; posit̄. impedi
 mentis in sensib; p̄ ebrietates. p̄ somnuz
 per infirmitates. aut egritudines. **E**t
 perimētalis dei perceptio. si debeat esse p̄
 fecta. ⁊ talis q̄ dici mereat sapientia dīna
 vel mystica. terminat̄ in caliginē quā in
 habitat deus vere absconditus. ⁊ qui po
 nit tenebras latibulū suū **Q**d̄ v̄t fiat exp̄
 imēt̄. nec est mēt̄e ab omni ḡgnitūo ac
 tu. vel affectiuo circa creaturā oēm. etiaz
 circa se ip̄am. tūc vacare. ⁊ in silentio sum
 mo esse. moriq; deniq; toti creature. v̄t so
 li deo viuat creatrici eēntie **D**ic̄ est nūnc
 p̄uctus difficultatis. ⁊ mysteriū abscondi
 tū. qd̄ nemo nouit p̄ exp̄ientia nisi qui ac
 cipit. **P**ot̄ tñ nosse p̄ doctrinā in auctozī
 tate fundatam. cū manduccionib; ⁊ exē
 plis **A**lioq̄n. vane penit̄. studiuil; b̄tū
 diōn. cū ceteris. p̄dere libros sup̄ hac re.

pp 3

Supra
 2

Tractatus. VII.

Experimentalis dei cognitio terminatur in caliginē. s; prius deserit aliā caliginē. La ligo q̄ deserit/ est ois creatura. q̄ de se nō nisi caligo est. puatio. s. lūis. Alioqn non dixisset **J**ohes de creatur. q̄ lux in tenebris lucet. et tenebre eā nō p̄bendert. **S**ic autē ista desertio fm tria. q̄ notat dion. in p̄bis p̄missis. **P**rio deserit opatio sensitua. qz nō oportet vt vegetatiua deseratur. **S**coo opatio intellectua scdm oē ens. et n̄ ens. et hoc plane accipiendū ē de ente l̄ n̄ ēte creato vel creabili. nō ē ente p̄mo et puro. **T**ertio deserit mēs ipa. n̄ vtiq; qn mane at essentialr in se. Alioqn eēt et nō eēt. nisi velimus insanire cū almarico. et silib; heretic; dicētib; mētez p̄tēplatiui v̄l b̄i p̄dere suū esse in p̄prio gnē. et redire in illud eē ideale. qd̄ habuit essentialr in arte diuina. **E**t hoc eēt p̄sus mētez anihilari. aut nihil oino posset anihilare de. **E**t hoc aliq̄ volūt s; male. qz silr ip̄e creare nihil poss; **Q**uid ē igit mētē se ip̄az deserere. hoc est ip̄az in actu p̄mo suo eēntiali manentē nullū actū scdm circa se ip̄az aut circa qd̄ lib; aliō eē. p̄ter deū exercere. et tūc intrat nouā caliginē. de q̄ seq̄t exponēdū. **E**xperimentalis di cognitio seu noticia v̄l p̄ceptio/ quā inuestigamus. qz nō terminat in deū clare et nudo visum. s; sicut in caligine q̄dam supra se. deserendo primā caliginem creaturaz. post se. vel sub se. imo et se post et sub se. mō dicto. **R**ō est qz nec mēs bz oculū qui natus sit h̄ videre deū. nec deus obicit directe et imediate/ seipsum. **M**andis attm̄ difficultas est. si ois noticia experimentalis sit intuitiua. sup̄ q̄ noticia tractat de scō nōie dei. **S**atis sit hic dicere q̄ intuitiua cognitio dei/ non negatur hic in via ex hoc p̄scise q̄ de est obiectuz improporionatū mētis oculo. p̄pter excellentiā visibilis. s; qz nō placet deo. **R**ō qz obiectū intelligibile. quāto est p̄fectū. tāto mag; idoneus est oculus mētis cape ip̄m. **N**ō em̄ ledit armonia mēt; de se ab excellentia intelligibilis. quēadmodū destruitur armonia oculi sensualis p̄ excellentiaz lucē. **L**opatio igit oculi vespertiliōis ad solē. nō d̄t oēm similitudinē ad oculū mēt;. resp̄cū manifestū. mox in natura. dicēte aristotele q̄ intellect; q̄nto p̄fectiora intelligit. tāto sit habilis ad altiora. vñ p̄bat imaterialitatē ip̄ius. **E**xperimentalis dei p̄ceptio p̄ caliginē/ non fit sine clarissima

irradiatiōe. ac sine silentio susurrāte. et oculte dicēte. **D**ifficili; h̄ vid; ad explicandū. **T**redēdū tū ē p̄bis dionysij. crebro sic loquēt; in diffinitōe sapiētie et alibi. **P**lacuit inq̄rere exēplū sensibile visus corporalis ad lucē solis. sit em̄ frequē p̄ dionysium et augustinum et aristotele cū ceteris. cōp̄atio talis. qz nihil simili; in creatur; cor poreis/ luci sp̄uali q̄ lux solis. sic visui corpeo visio mēt;. **E**xēplū vñū. **S**int due dom; valde distātes. qz q̄lib; fenestā habeat aprā. asp̄cū mutuo et directo. sit mediū p̄sus expeditū. sit oculus seu vidēs in vñā fenestraz. **P**stat; qz si nullū sit in medio lumē/ puta de nocte. ocul; erit inter duas caliginē. qz nullaz attinget. qz nec illā q̄ retro se est in domo sue fenestre vel istā q̄ in ista fenestra est. qz ad fenestram vacuitatē nō p̄tingit medio nō illustrato. **S**z illustret mediū. p̄ qd̄ acies oculi dirigit ad fenestā oppositā. iudicabit vtiq; talis ocl; eē caliginē. q̄uis dom; intra se copiose sit illustrata. **P**ocet h̄ exp̄iētia cū rōne p̄fectiuoz. qz nūq; vid; lux sine coloris mixtiōe. q̄ nō est nisi in corpe terminato. **U**n̄ ocul; carnis pure. in medio lucē. positus/ nihil videret. sed eēt in caligine. **E**cce qz ad inspiciendū caliginē oportet qz oculus sit inter duas caliginē retro et aū. **O**port; nihilomin; si debeat anterioz caligo videri/ qz fiat irradiatio p̄ medium. **E**xēplū de voragine terre. q̄ nō agnosceret p̄ oculū. sub se tenebroso medio inter oclm̄ et voraginē nullaten; illustrato. **E**xēplū alter. qd̄ ab aug;. iā pus inducū est/ de diuisiōe sp̄is. **S**it ocul; in excelso monte. q̄lis fert esse olimpus. sit ab imo nubes caliginosa. prohibēs aspectū oim̄ q̄ sub eo sunt. sit rursus inter solem et oclm̄ alia caligo/ impediet aspectū solis directū. non autē diffusionē lūinis ex obliquo. **C**ōstat qz oculus satagens inspicere solē/ nō intuebit nisi caliginē. q̄uis inde suscipiat obliquā irradiationē. **A**lioqn n̄ videret oculus istā caliginē. radiatiōe h̄mōi nō existēte. **P**otest h̄ induci illō. **I**saie. **S**urge illuminare b̄rlm̄. ecce tenebre operient terrā et caligo p̄pos. sup̄ te autē oriet dñs. et gl̄ia ei; in te videbit. **L**ōsonat exēplis. **P**ba Ricardi de diuisiōe aie et sp̄it;. **I**n hac inq̄t diuisiōe/ aia et qd̄ aiale ē in imo remanet. sp̄is autē et qd̄ sp̄uale est et qd̄ cleuat ad sūmā. et ab infimis videtur.

Exad Almaric

E

R

vt ad summa subleuetur. ab aia scindit vt
 dno coniungat. qz qui adheret deo. vnus
 spūs est cū illo. Felix diuinitas et mirabilis
 separatio vbi qd corpulentus estz seculētū
 deorsuz remanet. qd spirituale estz et subri
 le/vsqz ad pteplatiōz dīne glie sublimat.
 et in eadez imaginē transformat. Pars in
 ferioz pponit ad summā pacē et trāqllita
 tē. cū ps supioz sublimat ad glām et iocū
 ditatē. **Hec** aut sub eisdē verbis ponit an
 ctōz de spiritu et aia. **Que** at sit ista par. q
 glia. q iocūditas. et qd est qd videat. hoc
 ē qd inqrim? **Expimētalis** di pceptio.
 nō fit p solā abnegatiōez. Rō qz pura ne
 gatio nihil pōit. **Un** vt damascē. i. iij. ca.
 iij. in fine dī. **Sūt** etiā qdā. affirmatiue
 de deo dicta virtutē supercellētis. negati
 onis hūta. puta. tenebras dicētes in do.
 nō tenebras intelligim? s; qm lux nō est.
 s; sup lucē. et lux qm nō tenebre est. **hec** ille
Sic igit quicqd affirmatiue de deo di
 cimus. includit negationē aliquā. et econ
 uerso negatio relinqt affirmatiōz. nō qdē
 ad idē et scdm idē. et p eodē. **Alōq** estz
 dictio manifesta. s; accipiunt affirmatio
 et negatio. respēu diuersoz qz negat a do
 quicqd est imperfectōis in creatura. sicut
 ois creatura est imperfecta. quātūcūqz p
 perfecta sit in suo gñe. et ponit p supercellētā
 affirmatio de deo. **Prop**terea dī sepe dīōn.
 q de nō ē ens. s; supēs. supbon/supdñs
 et filia. **Expimētalis** dei pceptio/ claudit
 in se duplicē viā cognoscēdi deū. s; p ab
 negationē et excellētā. nō viā abnegatiōis
 sufficit. nisi viā excellētē adiūgat. nec ē
Propterea dānat? ē articlū pūscē. dicēs
 q nō pgnoscim? de deo h in via. nisi qd nō
 est. **Exēplū** bñ dīōn. est aptissimū. vbi dīc
 scdo de mystica theologia. **Sic** p seipm
 agalma naturale faciētes. i. imaginē. ex li
 gno vel lapide. auferūt ea. q supiecta sunt
 puta oculi visiōez verātia. et ipam in se ipa
 ablatōe sola/occulā manifestāt formā v
 in manifestatiōez ducūt. sic supple fit i co
 gnitiōe. p abnegatiōez. **Q**stat at q statue
 factor nihil addit ad lapidem vt sculpat
 imaginē. s; trahit nīmō de eo. **Verūtā**
 aliq ablatōe facta linqt pulcrā. s; imagi
 nem. **Q**sonat **Angu.** dionysio. et exēplo
 p affirmatiōe dictōz. sic dī. **Un** audis. bo
 nū h. bonū illud. tolle bonū hoc et bonuz
 illud. et vis si potes ipm bonū. nllō alio bo
 nū. tē videbis deū. **Ira** de pō. **Ira** de pul

cro. **Ira** de ente. pcpue. **Ira** de qlibz attri
 buto dīno. **Expimētalis** cognitio dei.
 p̄t intelligi p ablatiōez fieri. septē modis.
Quoz duo spectāt marie pposito nostro
Un ad itelligētā ali? ad deuotiōem.
Unus modus ē p nōis impositiōez ali? p
 voluntariā acceptōez seu credulitatē. **Ter**
us p realē ablatōz. **Quart** p itelligētē
 depuratōz. **Quint** p itelligētē pspi caci
 tatē. **Sext** p itelligētē deuotiōatē. **Se**
ptim p itelligētē simplicissimā vnitatē
Discurram? p singlos mōs. **Est** itaqz
 prim? familiar? nobis p statūvie sibi grā
 deyno hoc noie bonū vlt boitas. qz hīto d
 ipō sic accipi poterit d ceterz. **Exper**imur
 itaqz qd sint aliq res/ a nobis appetibiles
 vel qvntiles. vlt qz dlectabiles. vlt qz pulcre
 et honorabiles. **Imp**ōim? ad hec appeti
 bilia significāda h nom bonū. **Exp**imur
 psequēter q res appetibiles sūt in mlti? de
 sectuose/ et qvbi cūqz qrim? refectōz/ ibi re
 pim? aliqz descōz molestā appetitui carnis
 aut spūs. **Pro**cedim? vltra ad impositiōez
 vni? nōis qd sūt bonū vsqz qz pscm cui
 nihil affit? adēe possit de malo. nihil bo
 nū desit. ita q sit bonū q mar? cogitari nō
 possit. sic aug? accipit. postmodū anselm?
 de hoc noie de? qd appellāus bonū simplr
 ens aut sūme pscm. **Qua** ipositiōe fēta. p se
 stim ois q scit ipōnē et audit hoc nom de?
 vlt h nomē bonū nllō addito. i. bonū sim
 pliciter. qz simplr dico qd sū addito dico
Dis itaqz tal? accipit. p reliqz re tli pstatissi
 ma q ceterz oibz anpoit. hoc nomē bonū
 et hoc nomē de? ita q pueritibl se hnt bo
 num simplr de? **Q**stat ita fieri potuisse
 et factū esse. et ita retineri. **Quo** p suppo
 voluit **Anselmus** et qdā ali? demonstrare
 deū eē sic putabāt euīdēs eē q bonū q ma
 ius cogitari nō poterat. nōario erat. **Alio**
 qn si possz nō eē. iā nō eēt bonū q mar? co
 gitari nō possēt. **Sed** scdm veritatē pcess?
 est sophistic? et inuālid? si nō aliter pūmet?
Diceret em̄ in sipiēs ptra qz arguit se ad
 mittere istud qd nōis q de? ē bonū q ma
 ius cogitari nō pōt. negat? tñ q aliqd tle
 sit in re. sed tñ in nōie sic si de? impōret?
 ad significādū bonū sūmū in tribz suppo
 sit? absolutz. nihil in re nomini rñderz.
Propterea restat secūdus modus q neces
 sarius ē accedere volēti ad deuz credere. s.
 voluntarie q aliqd tle bonū ē se i rez nafa
 lino sup omnia. que cogitari possunt in
 pp 4

ach 95/10 40/10

Tractatus. VII.

rez natura. p aliquā imaginatōez. ratio-
nem. vel intellectū. **D**ec aut voluntaria z
fidelis acceptio. que nedū pcedit qd no-
minis / sed qd rei firmiter credit. z ita in
oīni locutōe sibi supponit. hoc uomē de.
qz suppositio est acceptio termini in ppō-
ne pro suo signato vltimato. **E**t hac ac-
ceptione scda. p̄tinus elucidare possem?
quāmodū deuotissima mēs laicorum
simpliciū / ptingere p̄t ad experimentalem
dei pceptōez seu theologia mysticā. que
in vniōe p̄sistit mētis ad deū. dū p̄iūgit
eos sibi. dū d̄isp̄gat sup̄bos mētis sui / per
gamus artū prius / ad aliqūe modoz ali-
oz nūeratoz declaratōez. **E**t quidē ter-
tius p̄t a solo deo fieri. redigendo oīa bo-
na / in vniū se bonū q̄l̄r erāt ab eterno aū
mūdi p̄stitūtōez in architipo mūdo solo
sz nō ml̄tū facit ad p̄positū. nisi p̄ q̄nto fa-
cili? venit fidelis simplex vl̄ theolog? ad
cognoscēdū. sup̄minentia boni eterni
sup̄ omne aliō boni nomē. qm̄ credit vniū
posse necessario manere. alijs nō ex̄ntibz
vel destructis. **Q**uart? mod? maxime
p̄gruit p̄posito augusti. fm̄ quē processit
in suis p̄fessionibz. imo ī oībz pene libris
suis. etiā cū simplice m̄re sua. dū colloq̄-
rent valde dulciter ad fenestrā. **D**eputa-
bat itaqz m̄rem deuotā talis abstractōis
p̄hicalis esse capace. put colligitur ex li-
bro suo secūdo de ordine. dū vult deduce-
re q̄ oīs p̄hysophica traditio / ordina-
te p̄cessit ex amore. p̄uēia grāmatica. de
hinc logica. z p̄seq̄ utēter suo ordine de re-
liquis. Amoz em̄ cū fuerit hūani p̄uicū
ad quē loquela req̄rit. nec sufficit nisi po-
lita sit rō fm̄ deductōz illic traditā. q̄uis
in laudē p̄thagorē nimius fuit. vt idē in
retractatōibz fatef hūiliter Aug. **D**od?
iste tāt? reputat? est a p̄his. vt dicerēt abs-
q̄ illo / nō posse q̄cōs scire p̄prie vt intelli-
gere. Ita em̄ posuit Alb. in suo de intelle-
ctu z intelligib. deducēs p̄ lōgū p̄cessuz.
p̄ones antiq̄z p̄hoz. imo z idolatraz q̄
theletis z theorgic. purgatiōibz vtebant
q̄z meminit Aug. de trinitat. disputās
aduersus eos. **Q**uid p̄terea dicemus de
isto q̄rto. abstractōis mō. si fieri p̄t absq̄
deuotione. **C**onstat ita posse. qz cōis est
ad oēm cognitionē de rebz habendam p̄
rationē maxime per intelligentiā. **H**z
aut intelligentia multipl̄r inueniri. sicut
ex tribz modis p̄sequēter addis colligit.

q̄uis p̄ceperint aliq̄ boetiū voluisse intel-
ligentiā esse solius dei. sz moderatius est
v̄sus. q̄ est solius diuini gn̄is. sicut ratio
hūani. **S**en? aut sumus dei. licet nō illa p̄-
fectione hic q̄ erim? dū siles erim? deo z
angelis vel intelligentijs eius. **I**ntellige-
tia: nō erit in actū suū / absq̄ ml̄tis abstra-
ctionibz. p̄pter p̄neciōez suaz cū materia.
Corpus aut qd corripit aggrauat aiām.
qm̄ pro statu vie talis est ordo potentiaz.
q̄ superior nō erit in actus suos / nisi p̄-
cesserint act? inferiores. **D**oc aut fm̄ Aug.
nō est nate nisi destitute. **P**orro seq̄ns
modus huius respiciebat statū nate sue
primis? institute. silr z excellentis? specta-
bat ad angelos ante gl̄ficatōez creatos.
Remansit hec p̄spicuitas naturalis. etiā
in ipsis demonibz q̄ ad speculabilia. **I**n
practiq̄. em̄ execat eos malicia vehemen-
ter. **S**ext? demū modus spectat ad oēs
gl̄ficatos sp̄s. **S**eptim? p̄o p̄p̄? est
soli deo. **R**estringēt aut fm̄ n̄ ad du-
os modos. q̄bz p̄t per abnegatōē z abla-
tionē / p̄gnosci deus. **U**n? est fidelis? sim-
plex deuotio. **A**lt? est p̄hica vel theologi-
ca intelligentie depuratio. **S**ic em̄ semp
a disp̄sione fit resolutio ad vnitates. sic a
pluralitate singulariū vagoz / vt h̄ enis /
hoc bonū / cū inuolucris. accidētis loci
z t̄pis. hic z nūc / sit resolutio ad vnitatē
sp̄i. z p̄seq̄nter ad q̄dditates simplicissi-
mas. q̄s signāt termini transcendentis.
Corridēt at̄ vocibz ad extra / p̄ceptus
naturalr significātes. fm̄ q̄s sumebatur
suppositio naturalis. **C**olligim? ex his
duas pro fundamento veritates. **P**ri-
ma q̄ experimentalis dei p̄ceptio / p̄gnitio-
nē intelligentie pure p̄cedentē nō req̄rit.
nec seq̄ntem. **A**pparet p̄ indirectū. qm̄ hec
intelligentia. paucissimis p̄uenit. **T**heo-
logiā p̄o mysticā d̄t dion. cōem esse p̄p̄ia-
noz. **A**ltera p̄itas Experimentalis dei
p̄ceptio. p̄t in simplicibz p̄ deuotionē ob-
tineri. q̄nq̄z facilius q̄z per lrātos. **H**z ex
descriptionibz deuotionis. z experimental
noticie. z abstractōis voluntarie p̄ solidā
fidē. **R**euolet itādē. **D** ad a. finis ad p̄n-
cipiū tractat? ip̄. **D** brā / solatrix p̄cōz. **R**
q̄ ceptus est sub hac nota canticī tui. **D**i-
sp̄sit sup̄bos mēte cordis sui. **R**esumat
imaginatio. de tridinio cordis. **F**iat fm̄
illud deductio clarificās q̄ sup̄sunt. **C**on-
stituat sibi n̄ sp̄s. tria cenacū. **I**nfimū

mediū z summū. Sit in infimo sicut in
 cipiens. sit in medio. s. scdopticiens. sit i
 tertio pfectus. **C**ōcordātia sup qua sta
 bilitat. accipiat. ex p̄sideratiōe sacramēti
 eucharistie. de q̄ fiet postērius fmo sup
 isto. **E**surientes implemit bonis. **S**unt
 in hoc b̄ndicto eucharistie sacramento.
 primo res sacramenti. que est rez corpus
 xpi. signatum p̄ accedentia panis simulz
 vini z zentum. **E**st insup hoc corpus ve
 rū. sacramētū totius corpis mystici. qd̄
 est hic signatū. nō signās autz tētū. **E**t ter
 tio p̄ cōitātā p̄sonalē z essentialē. ip̄e ve
 rus deus. qz caput xpi de. **E**cce qz sp̄s
 hōis fidelis. simplicis etiā. z sine lris. p̄
 z d̄z p̄siderare z credere cū aia. s. i. infimo
 cenaculo posita. qm̄ hic est corpus xpi ve
 rū z viuū. cū articuloz fide. q̄ hūanitatez
 respiciunt. **P**otest ex hac fide. totā se recol
 ligere ad meditatiōem istoz q̄ corpaliter
 acta sunt p̄ xpm. rez illa meditatiōe p̄ cō
 cipe sp̄m deuotiōis p̄ piū z hūilē affectum
Pōt etiā virt̄ sp̄sūci talē affectū deuoti
 onis ita purificare. vt ad nihil aliud dili
 gendū p̄ tūc. saltē qd̄ sit aduersus se p̄uer
 tat affect̄ sic credētis. **C**ōuertat se modo
 silt ad piā p̄sideratiōem. z fidelez corpis
 xpi mystici. i. aiaz iā saluataz in paradiso/
 vel saluandaz de hoc mūdo. ac etiam de
 purgatorio. **H**ec ascensio tenet locū suū.
 vbi lustrat sp̄s vniuersa in circuitu. ce
 lestiū. terrestriū. z infernoz. **C**ōuertat z
 eleuet postremo fidelē sue meditatiōis de
 uotōez ad solū deū. secludēdo nō p̄ ratio
 nē seu intelligentiā. s. p̄ sincerā dilectio
 nē/ōē aliud diligibile creatum. sub enig
 mate solē pie fidei. q̄ credit actualiter. qz
 hic est deus suus. q̄ maī z nobilius cogita
 ri nō p̄t nec amari. q̄ tot̄ est desiderabil.
Sepe p̄tus est in deuot̄ simplicibz tot̄
 casus que ponim̄. **E**t q̄ colligim̄. que
 admodū deuot̄ simpliciū sp̄s. exercet se
 tripliciter vniendo mētez suā in deo. p̄ pi
 um z hūilē affectū ad h̄ sacm̄ **S**p̄s aut̄
 maḡ. erudit̄. p̄ rōem z intelligentiā p̄t ex
 industrijs sciētiālibz acquisit̄ clarius ista
 p̄gnosce qz p̄ solā fidē. s. non verī neqz
 sublim̄. **U**n̄ visitauit p̄dē in infirmitate
 sua q̄ndā feminā etate gr̄deuā **Q**uesiui
 quō sibi esset. **H**or̄ suspirādo clamauit
 quō potuit. **R**emouit cor meū ab om̄i cre
 ata. z reposui in creatore. **E**go h̄o r̄siōez
 iate fidei stupēs z laudās. abscelli. h̄ vniū

inferens. **S**at̄ est. **E**t se si ex aīo. nihil s̄
Sp̄s subin̄ fas h̄z. p̄ sapiētie diffusi
 onē z illapsuz/maḡ. sursum agi z reduci.
 q̄lis erat pauli mēs **S**ine inq̄t mēte exce
 dim̄ do. **E**t itez **S**apiētiā loqm̄ur inter
 pfectos. **E**t rursus **H**os aut̄ reuelata sa
 cie. trāformamur de claritate i claritatē.
 tāqz a dñi sp̄i **S**apiētiā h̄ac. s. dicim̄ de
 scripsisse dionisiū. tractātes illud **E**t sc̄m̄
 nomē eī circa finē. **A**ssignat idē dion̄. qz
 hec sapiētia est amēs z irrōnalis z stulta.
 z m̄ est ois rōis z mētis z sc̄ie cā. **V**ide
 am̄ de xpo h̄ te docēte z illūinante **V**ir
 go br̄a. sapiētissima feminaz **Q**uid sibi
 vult h̄ vbi. vt sapiētia qm̄ q̄rim̄ in nullo
 videat̄ nri triclinij cenaclo repiri. **N**ūqd̄
 in sup̄mo vbi mēs habitat. **A**t sapiētia ē
 amēs. i. sine mēte. **N**ūqd̄ i medio. vbi rō
 collocat̄. **A**t ip̄a d̄z irrōnalis. sine rōe.
Nūqd̄ in imo vbi cognoscit aia. **S**z hec
 sapiētia stulta vocat̄. q̄ si sc̄iam nullā h̄ns
Dic obsecro te x̄go prudētissima. dic p̄
 sapiētiā tuā. q̄ pacto talis repugnātia. p̄
 boz z nōim̄. imo z rez/secū stabit. **H**oc
 est qd̄ lōgo iā p̄cessu vestigauim̄. **H**oc al
 tero iā tractu pori d̄ sc̄o nōie filij tui qd̄ā
 dicere spopodim̄. sub te fisi. **H**oc nūc ex
 soluere tētabim̄. expōnē recētes diffi
 nitōis. sapiētie. a deuoto tuo dion̄. posite
Sapiētia inq̄t ē dinissima d̄i cognitio.
 q̄ est p̄ ignorātiā p̄gnita. fm̄ vnionez sup
 mēte. qm̄ mēs ab oibz alijs recedēs. postea
 etiā si ip̄as dimittēs. vnita est splēdētibz
 radijs. inscrutabili. z pfundo sapiētie lūi
 ne illūinata. **F**iat ḡ p̄ p̄tulas nri cursus
Sapientia ē dinissima dei p̄gnitō **L**ū
 dei p̄gnitio hic in vīa (qz sic loqm̄ur in se
 quētibz) sit triplex in ḡne **Q**uedā symbo
 lica. b̄n̄vtes sensibiliū. qd̄ā pp̄ria. b̄n̄ vtes
 intelligibiliū **T**ertia mystica q̄ ducit ad
 sup̄nitales excessus **H**ec tertia h̄ nōiat di
 uinissima. qz p̄fectissima. qz exp̄imentalr̄
 habita. **Q**uid em̄ perfectius scitur. qz qd̄
 in experientia cognoscitur. **S**upra vero
 deductum est qz theologia mystica est ex
 perimentalis dei perceptio. z intuitiua.
 suo modo. **S**apientia est per igno
 rantiam. cognita. **S**i ad idē z sc̄m̄ idēz
 omnino fiat locutio/constat qz hoc con
 stare non potest. sicut nec contradictio
 potest. **R**eferruntur ergo ad diuersa hec
 duo. per ignorantiam z cognita. **T**ollit̄

Sap. 5. 17.

5

Tractatus. VII.

vnitio intellectual. discretiva cuiuscumq;
rei create vl' creabilis. et h' nō in habitu. s; in actu. saltē intentio. q̄ poss; mouere vel
trahere intellēm discretiui ad impediendū
affectū mēs circa deū ab actu. q̄ dicitur h' cogni-
tio. **S**z q̄lis cognitio. statim apit em
vnione sup mētes. Erit sup hac vnioe ser-
mo posterior sup illō. Eturiētes replent
bonis. Nō em p̄t hec materia grādis. to-
ta simul euolui. Vocāt vnioez hāc expo-
sitorēs dionysii q̄s legi. vnioez extaticaz
vnientē affectū mētis cū deo. Videt alijs
q̄ hec vnitio nō sit formal' amor vel dile-
ctio. s; radicaliter fundat in grā ḡnū faci-
ente dū est in actu sic p̄ncipali et supmo.
q̄ est vnire cū deo. Juxta illud apli Qui
adheret deo vnus spūs est. **H**ec vnitio
p̄ grām p̄supponit tres virtutes theologi-
cas. dona siml' et b̄titudines. et ceteros ha-
bit'. p̄sertim infusos. quoz grā ḡnificās
est radix. forma et finis. qd̄ dicitur p̄ter grās
solū ḡnū datas. q̄ nō reddūt ex se ḡnū deo.
vt sunt grē oēs si stricte loq̄mur. p̄ter cha-
ritatē. Qu' rō ē q; sola charitate excepta
q̄ nō p̄patit qd̄cūq; mortale s; legē dei. ce-
teri habit' stare p̄nt cū peccō mortali et grē
p̄uatiōe. s; e; grā stat sine illis. **R**ursus
hec vnitio dicitur sup mētes. quēadmodū tra-
ctatu scdo sup illō. Exultant spūs me'
deductū est. mariā fuisse supra spm. imo
et sine spū quāz dū cecinit h' canticū Magni-
ficat aia mea dñm. Propterea dicitur hec sapi-
entia amēs. nō q̄ mēs p̄dita sit vel destru-
cta. s; q; p̄ nūc. de se nil cogitat. intelligen-
do seipaz actualiter vel amādo. Et hoc ex-
plicat cū subdit in diffinitioe. qm̄ mēs ab
oib; alijs recedēs. postea etiā seipaz dimit-
tēs. Hoc quō fieri possit. plies oñsuz est.
etiā naturalib; industrijs. matie p̄suppo-
sita fide summi dei. **S**z qd̄ seq̄t. p̄sus
ḡnū. ad qd̄ nō natura sufficit. nec attrin-
git industria. p̄pterea iure dicitur hec sapiētia
singulari p̄uilegio. data a spūscō. q̄b; vult
et quō vult spirāte. et nō nisi fidelib; xp̄ia-
nis. q̄ntūcūq; ali; fuerint p̄ intelligētiā
elevatori et illūiati. **H**ec sapiētia nō datur p̄
lectitiā internā affect' circa deū. sine sapiē-
tia incarnata et impanata sic loq̄ndo. **S**z
q; xp̄s ostiū est. ad hanc sapiētia dux et sca-
la. Idcirco seq̄t vnita est. i. mēs superior et
p̄ncipalior portio spūal. supsplēdētib; ra-
dijs inscrutabili et p̄fundo lūine sapiētie
illuminata. **C**ōfestim elicitur. q; b̄mōi

sapientia / non sit pura caligo. nec pure te-
nebre. nec pura ignorantia. Alioq̄n. mēs
ipsa. q̄liter esset / inscrutabili et profundo
lumine illūinata. **C**olligit scdo. q; hec
illūinatio neq̄t haberi. p̄ hūanum scrutini-
um. q; dicitur inscrutabili lūine. et p̄fun-
do. qm̄ ad illud nequit per se ratio vel aia
deducere. sicut nec altitudinē dīne sapie-
penetrare. **S**ūt em ap̄s deū idē / altitudo
seu sublimitas et p̄fundū. sicut ip̄e est ini-
tium et finis. **S**olus igitur spūscō. cau-
sat hanc illuminationē sapiētie. cuius
spūs est acur'. et oib; mobilib; mobilior.
attingēs vbiq; p̄pter suā mūdiciā. **S**ps.
aut scūs quē mittit p̄ in nōie filij / nō est
acceptor sublimiū p̄sonaz in docendove-
ritatē / parul' et simplicib; derelictis. qui
credūt in filiū. **Q**uin etiā / si q̄ dici possit
acceptor. cadit illa sup paruulos et hūiles
in oculis suis. **I**ta p̄ inq̄t filius. et sic pla-
citiū est apud te. **P**lacitū dicit. nō cuiuscū-
q; meritū. **C**ōfundit hec snia ḡnāliter oēs
scrutatores maiestatis. hūana quis indu-
stria. nisi hac vna sola hūiliari sub poten-
ti manu dei. vt nos exalter factos hūiles.
Porro recubere in nouissimo loco. cū no-
uissimo viro xp̄o / i. cruce posito. vt dicat
ip̄e qui nos inuitauit. **A**mice ascende su-
perius. veni vsq; ad tronum patris. et in ei'
sinu desce. vt tibi sit gloria in idipso. **C**
Promptū erit. deinceps cōcordare. retin-
tis prius dictis. quid sit diuina caligo.
quid diuine tenebre. **S**iquidem est vna ca-
ligo. respectu creaturaz. similiter et tene-
bre. qm̄ cessat actualis illuminatio. seu vi-
sio intellectualis. vel sensualis / cuiuscūq;
creature. **I**mo et ipsiusmet mentis. cessat
consideratio de se. **E**st altera caligo seu te-
nebra. que dicitur diuina. quia nullo mo-
do comprehendī potest a mente. illud qd̄
per illuminantem radiū. vel radios ostē-
ditur. et hoc minus q̄ abysus corpora-
lis immensa. per oculum. quocūq; solis
lumine. superfluum / penetrare. **F**as tñ
ad illō immensum diuinum quantūcū-
q; sit absconditum et in caligine positū.
visui spiritali. **F**as inq; affectui. quod
aspiret. quod desideret. quod ad illud q̄-
lecunq; sit vnitiuis protensionib; se ex-
tēdat. **S**iquidē et inuisa nec plene cognita
diligim'. desideram'. suspiram'. et sp̄am'.
Habem' igit' duas caligines. **V**nam
inferiorem. que est actualis ignorantia

creaturarū Alterā a superiori. que actualis
ignozātia dī. q̄ ad visionē obiectalē. habe
m^o mediū / lucē. imo lūia mltā. mltos ra
dios. q̄ tñ sūt vna virtus vnitīua. vnus
radius / sursuz educēs ad prēm lūinū. vñ
oriūf vt a fonte. Sic insup virt^o magne
tis attrahit r̄ reducit r̄ ouertit ad se ferrū
Et gñali^o sicut omne obiectuz appetibile
suū trahit appetitū qd̄ vidit q̄ dixit Tra
hit sua quēq; voluptas Dñs loq̄t spōsa
ad spōsuz. Trahe me p^o te. Sciebat qz
nemo venit ad eū nisi tractus Sz o felix
tractus ¶ Oris hic nō parua dubitatio.
q̄ fundat i notificatiōe. qd̄ fit dina caligo
vel tenebre. Estem caligo talis. defect^o cō
prehēsiōis dīne maiestatis Lōstar at q̄ be
ati. silr̄ ab illa p̄phēsiōe deficiūt. r̄ si nō
ab apprehēsiōe. Soluit hoc nomen mor
additū r̄ si nō ab apprehēsiōe Apprehen
dūt itaq; deū obiectalr̄ r̄ nude r̄ clarez im
mediate p̄terea dicitur extēso nōie p̄pre
hēsores. nec reliquūt eis tenebre vllē. vl
caligines. vel thophanie. put hic in via.
Sūt idcirco sp̄ in luce r̄ lūine sup se q̄n
tūcūq; exaltet deus apd̄ mentez btām in
cognitiōe Hec in via. qz nec mēs hz ocl
los dispositos p̄ lumē glie vt videat ob
iectalr̄ deū nec de^o vult obijcere hic nude
semetipm. Et hec rō potior est prima. qz
si veller hic deus posset. qd̄ r̄ fecisse credi
tur moyfi r̄ paulo. r̄ dilectissime feminaz
Nōnulli etiā fortassis ex p̄uilegio zexerci
tio amoris. singlarī Dinc bernardus. p̄
exposito p̄bo illo Abscōdit lumē i mani
bus / scribit ad Lartusien. de monte dei
dicens Nōnūq; q̄si p̄trāsies gr̄a / p̄strin
git sensuz amāf. r̄ eripit eū sibi. r̄ rapit in
deū p̄ modulo suo ad mōmtuz id ipm ei
oñdes vidēduz sicuti est. Interim etiam
r̄ ipm efficit. id ipm. vt sit suo mō. sic illō
est. hec ille. Sonāt in hāc snīam. plīma
p̄ba Aug. r̄ Gregorij. Nōnulli p̄o / lati^o r̄
elati^o h̄ asserūt q̄s satis est. dicētes aiām in
oēz plenitudinē dei trāsire / vt optat aplō
i illō. s. ideale eē suū p̄uertī. qd̄ hñt ab eter
no Posset r̄ h̄ sane intelligi. r̄ ind̄ colligi
singlaritas. amoris. singlarū btōz in dō.
sic hz r̄ attingit q̄libz līnea p̄pē cētuz suuz.
singlr̄ r̄ discrete. qd̄ tñ oibz līneis cōe ē r̄
sibi Desipiūt aut. qz n̄ p̄cedūt aiām in eē
p̄prio sui gñis remanere. ¶ Sedē de reli
qs q̄ d̄dictiōez implicare vident. Silen
tium occulte docens Est pax illa mēs q̄

recuperat oēm sensum. r̄ q̄es ab oī ope in
tellectualr̄ sensuali mō dicto Est q̄i sibu
p̄ aure tenuis. p^o spm̄ p̄p̄ctiōis. subuer
tētē mōtes. r̄ p̄terētē petras p̄cōz. p^o p̄m
tatiōez se manifestātes in p̄fessiōe. p^o ignē
zeli satisfactiōis Dic sibil^o ē vocatio ma
rie in silēno p̄ marthā. Hec est vox. aure
lenis. cui^o venas susurrū furtie capit au
ris. p̄tēplāris Hec mors oprabilis sine q̄
nō vidē de^o. qz nō videbit me hō r̄ viuet.
ait dñs moyfi. Hic ē vētus rotis / flās in
medio fornacis babilonice. q̄ est cor nīm.
sue nate destitute d̄relicū. Hā cor impij
q̄i diban^o ignis succēsus Quāto putas
opus est silentio. q̄nta pace. q̄nta sereni
tate. vt audiat vox spōsi. in abscōdito cu
biculi cū spōsa int̄ intro: suz valde. cū sū
mo silentio. solus cū sola delectat. nec ad
mittit alienos. Silr̄ r̄ spōsa secretū cap
tat. nūc in foraminibz petre. i caueina ma
cerie. nūc in mōte mirre. aut colle thuris.
nūc sup mōtes aromātū Qñ cū q̄sisset di
lect^o. Que habitas in ortis amici auscultā
Fac me audire vocē tuā. verecūda d̄ p̄nti
a amicōz. inter linearis. Fuge dilecte mi
nō q̄ eo veller carere. s; h̄re solitariū. Et
vbi: Lerte sup mōtes aromātū. q̄ sūt mō
tes etni a q̄b de^o mirabl̄r̄ illūinat Pascit
in illis r̄ quiescit. vñ turbati sunt oēs in
sipientes corde Claret subinde qd̄ sit ob
scurissimū illō. quod est supmanifestissī
mū. h̄ est ipē de^o Lōstar autē illud phice
traditōni. q̄ manifestissima nate / sicut de
us r̄ intelligentie / sunt occultissima nob
Veritas est / q̄phā nō p̄siderauit aut cō
cessit reualatiōes desup a p̄te lūinū. q̄les
ponit r̄ in q̄b q̄si solis. innitit spūs xp̄ia
nus Voluit de^o efferre nos / ad superna
turalē r̄ eternā vitā. Dedit p̄terea legem
r̄ sacramēta sua. sup naturā. Ita vt vita
xp̄iani magis pendeat a miraculis q̄ na
tura Dilatat hoc cōtra curiositatē. oīm
naturalia scrutātium. vel ex eis in viuen
do pendētium. sicut astrologoz nōnulli
sunt. r̄ medicorum. r̄ alioz / p̄ prudentiā.
suam. regere rempublicam existimanti
um. quales omnes deducit in stultum
finem crebro deus. vt sciāt. quia domin^o
ipse est deus qui regna mutat r̄ tempora.
Perspicuum deniq; fit. q̄ alta sis mente
contemplata. virgo beata. tu super om
nes illuminatrix. r̄ illūinata. cuz decursu
mundi labentis pegrinatiōes hominuz.

sub stabili dei puidencia pspiciens / cecidit. Dispersit supbos mēte cordis sui. pfirmās p id qd sequit Deposuit potentes de sede z exaltavit humiles.

Sequitur tractatus

viii. p didragma seu dialogū. ptiōsbñs qttuoꝝ. Prima de depositiōe p impulsus demonioꝝ. p notulas. ciiii.

Prima Notula

Epouit potētes de sede **D**iscipul? Gliaf psaltes nra. cur dñs hūilitatē respexit. gliaf in hūiliū collaudatiōe simul z exaltatiōe. Et abūdātia em cordi hūiliati. loqf. legerat q magna potētia di sol? z ab hūilito honozaf. Propterea magnificat dñm cuz exaltatiōe spūs. qz sibi hūili fecit magna q potēs ē. qz mia eius a pgenie in pgenies tūmibz eū. zq sūt timētes deū si nō hūiles. Quo 3. siab hūilibz honozaf. z timet de. psequis ē vt despiciat a supbis. Quid preterea supest. nisi vt despiciētes supbi. dispgant. z a sede depōnant. q sibi pps nō dño potētes esse volūt.

Sz bz qstioez Qui sūt hi potētes? **D**g? Solo pns agnoscas quāta subnilitate. notaf i hac psalterij cordula. duplex impulsus. Un? in deorsum. Deposuit. i. deorsuz posuit. z depulit. Alter sursuz euehit. z trahit z ipellit. z exaltavit hūiles. Cōsonātia mltiplex sup h ipulso duplici sup penit. Uno deorsuz z malo. sursuz altero z bono. Audi de malo Impulsus euer? suz vt caderē. Et itez. Expulsi sūt nec potuerūt stare. De helya pō dicebat filij ppharū. Ne forte tulcrit eū spūs dñi. z piccerit eū in vnū mōtiū vel i vnā vallū. z de xpo scribit mare? q expulit eū spūs in defrū. Un? tū impulsus vigit an pōn. q spūs intellectualis ferret in deū. nō violēter. sz vltroneo volūtaz. amoze. Sic trahi petebat q dicebat. Trabe me post te. Et xps. Nemo pōt ad me venire nisi pē q me misit traxerit euz. Peccavit lucifer oze? est alter impulsus vsqz ad abyssuz. Un? dicit ē diabolus. qsi deorsum fluēs. Seducti sūt. z seductozē imitati sūt. pmi parētes. in peccādo. factus est par impulsus in cadendo nec poterant stare p pua virtute. Sz dñs fecit potētia suā in brachio suo. Ipse misert? est z fecit hūiles vt exaltarent fierent qz sublimes. **D**iscipulus. **U**e ve pccōzi

bus ab impulsu male qfiso. q sunt hic potētes. qz maria pntellexit. An demonos isti? **D**g? Loqf ad Job dñs de diabolo sub methaphora bebestoth. q nō ē ptās sup terrā q ei possit pari. q nedum supbz. sz rex est sup oēs filios supbie. Qui testate aplo extollit sup ome qd dicit. de quo ppha supbie suerocē expmēs. Lōscē dā sup astra celi. exaltabo solū meū. sedebo in mōte testamēti. Sequit. Et ero silis altissimo. **F**uerūt q opinarent luciferū. inuidisse altissimo filio. z eqūitate ei? affectasse. Et qz ppter filium tēpestas aduenierat mort? / ex inuidia diaboli / in orbē terraz / dixit in secreto trinitatis. filio. Si ppter me orta est / mitte me in mare. Fiam hō passibilis. oibz fluctibz tentationū expositus. z cessabit tēpestas. **V**idet huic pōni. text? alludere cāfici. Cū em dixisset maria de deo. fecit mihi magna q potens est. qz videlicet hūilitatē acille sue respexerat. rursuz subiūxit de dispōsiōe locutura. Fecit potētia. nec hic stetit. sz addidit in brachio suo. **N**ouimus aut? q ab ysaiā. fili? incarnat? z passus appellat? est brachiū dñi. quis iqt credidit auditū nro. at brachiū dñi cui ruelatū ē. De q sequit se lāgnores nros ipe tulit. **D**isc. **C**ōcordare vt bec positio cū traditiōe doctor? p oia. **P**onūt ei q p summā hūilitatiōez filij di. supbia diaboli delecta ē. q qsi fors? armat? custo diebat atrū suū. **S**z bz oppositiōe. qz lucifer nūqz vidit intuitiue trinitatē. nec p reuelatiōe / videt ei? cognitiōem habuisse. sic nec fidē. z min? vitā eternā. q est dicente xpo. vt cognoscāt deū ver? z quē misit ipm xpm. **S**z nec casuz pscuit suum. **D**oluisset em penaliter sine culpa. **N**olo tñ p tētiōibz defuire. abūdet quilibz in sensu suo. **S**as? est ad rē nrām q diabol? voluit eē silis altissimo. qz sibi suā brachiū / dinē. a p p rīs viribz expetebat. nulli qrens aut ferēs esse subiectus. **D**ine euenit illō xpi. **V**idebam sathanaz tanqz fulgur. de celo cadentem. **S**ic finis ad alta lenatis est rucere / dum humiles exaltantur. **S**unt questiones alie plurimozum. vt cur deus creauit. qz casurū nouerat. **C**ur non apposuit vt redimeret eum sicut bo minē pōt lapsuz erexit. z talia que abūde tractata sunt per doctozes. **D**ec tñ omnibus curiosis z potentibus apud semet ipsos. nulla poterūt sas? eē. vt inuestigare

Tempus 270

Z

sufficiat sensu dñi Nisi p fidi hūilitate se
 captiuē. obtūdet ⁊ reuerberabit pot⁹ ex
 lūine rōnū su⁹ visus Credat d dño optio
 ⁊ sapiēssimo q bñ oīa fecit. Alioqn de
 opib⁹ nullā poterint inuenire rationem.
¶ **Ag⁹** Sobrie ⁊ salubri⁹ ē nob
 intēdere. ne deponat nos dñs de sede. s⁹
 exaltet hūiles. ⁊ potentis. insidias ⁊ im
 pulsus. aduersus quē ē nob colluctatio.
 qz assidue circuit qres quē deuoret. Sit
 deiceps igit si placz. collocutio nra. ⁊ ten
 tatiōes inimici. cui nōia mille. mille uocē
 di artes. **¶** **Discip⁹**. Laudo ppositum.
¶ **Ag⁹** Plus laudab. si recogitauer⁹ p
 cipuā hāc esse sibi artē. celare suas artes.
¶ **Discipul⁹** Duo pacto: **¶** **Ag⁹** Tol
 lere satagit añ oīa nros oculos ne creda
 m⁹ illos esse demones. aut illos a demo
 nib⁹ rērationū impulsus violētos immit
 ti. Scit q pnciosior est ocul⁹ nr̄ inimi
 cus. Nihil insup piclo p̄mi⁹. q̄ suū ne
 scire nec credere piclm̄. Aut si forte/babi
 tuat⁹ creditū est actualiter id nec attendi
 tur nec timef. Vale dormit inter latro
 nes. Lecat⁹ oculis qd nisi pateat in foue
 am lapsus: At ⁊. Frustra iacit rete ante
 oculos p̄natorz. **¶** **Discip⁹** Imo iacit
 aliqn̄ vt tereant sonoz impulsib⁹ territi
 captant. Hec alra demonū fraus est. si vi
 derint se videri p oculos fidei/aggrauant
 piclm̄. spem euasidōis intercludūt Falloz.
 si nō conabat sathan sic illudere. sic tene
 re. Anthoniū. cū ei totū mūdū. laq̄is ple
 nū oñdit Qui territ⁹ ⁊ suspīrās ait ad dō
 minū. q̄s hos euadet: Scis q̄le tr̄suz ac
 cepit **¶** **Ag⁹** Hūilitas. **¶** **Discip⁹** Lō
 sonat psalmista Custodies puulos dñs.
 hūiliat⁹ sum ⁊ liberauit me. Euadūt pisci
 culi. p rimulas retz. dū magni retinent in
 clusi. S⁹ in quo potissime p̄sistit hūili
 tas: Vidim⁹ em̄ plimos p nimiam pdi
 tos hūiliatiōem. q̄les pusillanimes. q̄les
 desperātes. q̄les tedio vite se necātes. **¶**
Ag⁹ Tertū tene ⁊ nullatenus dubites.
 nullū p̄re. diabolo ipellēte. nisi p̄r⁹ post
 erit i eo pedē supbie Vidit B. qui orabat.
 Nō rēiat mibi pes supbie ⁊ man⁹ p̄corz
 nō moueat me Ibi ceciderūt oēs q opāt
 iniquitatē. Sūt ⁊ duoz pncipum. vexilla.
 duo distinctina. hūilitas ⁊ supbia. Hūili
 tas dei. ⁊ supbia diaboli Sūt impulsus
 duo. deorsum ⁊ sursum. Quid hūilit⁹. cru
 ce xpi. Quid arrogāti⁹ supbia diaboli.

qui extollit sup omne qd dicit deus. ⁊ vt de
 us ⁊ plus q̄s deus satagit adorari. Hinc
 oīa reperit machinamēta p ydolatrias. p
 magos. sortilegos ⁊ maleficos. **¶** **Disci
 pulus**. Fuerit hēc arrogātia p diabolu⁹
 sp̄ intenta. multos tñ decipit nō supbos.
 q̄les aliq̄s notauim⁹ **¶** **Ag⁹** Inueniat
 in oib⁹ perdit⁹ supbiā dnata. Nōne inici
 um supēbie est/apostatare a deo: Apo
 statat oīs q nō credit. qui desperat. qui su
 um p̄re oib⁹ iudiciū anteponit. q̄ p̄riam
 nō dñi volūtate implere satagit. qui iusti
 cie dei nō vult esse subiect⁹. sed p̄riam sta
 tuere Sic cayn desperans/maior est in
 quit iniquitas meā q̄ vt veniam merear.
 Lerte maior ē o cayn. iniquitas tua q̄ me
 ritū tuuz ex te. sed nō maior q̄ dei miseri
 cordia. si eide subiecer⁹ te Judas pus in
 tenebris sathāe nimis audax. postmodū
 tenebris a corde remos⁹ p astutiā diabo
 li. fact⁹ est pusillanimis supra modū. ad
 nudū p̄spectū. horrendissimi sceleris sui
 Cecidit inde a se per desperationem. ⁊
 sub se per damnationem. sed non adie
 cit vt a d̄venie penitioez assurgeret de pec
 cato qd ore cōfitebat. qd detestabat opē.
 pecunia restituta **¶** **Discipulis**. Horreo
 totus dū versutias diaboli recogito. duz
 terribilis deus aspiciatur in. p̄silis super
 filios hoīm. dū iudicia sua abissus mltā.
 dū oīa respicio fieri p̄corib⁹ ad muscipu
 lā. laq̄ū ⁊ ruinā Ladit iustus ⁊ resurgit.
 cadit alter nec dñs supponit manū suam
¶ **Ag⁹** Sed nō min⁹ mirabilis est mi
 sericordia dei sup hūiles. Illudit draco
 ni isti behemoth/sicut aui p̄uer aut ema
 nuet/tenet ipm laq̄is Sinit aliqn̄ p̄cede
 re ad impulsione electoz. gaudet erūpere
 Porro dū excedit. protin⁹ reuocat. Facit
 ita dēns cū rēratione puentū. nec sinit tē
 tari supra id qd possum⁹. Possum⁹. intel
 lige. nō in nra. s⁹ sui fiducia **¶** **Discipul⁹**
 Putas ne sathan iste posuerit inimici
 az suaz laq̄os ⁊ mulierē nrām. virgines
 purissimam. que a sexu mulier non a cor
 ruptione dicitur. similiter a fecundita
 te ⁊ venustate. **¶** **Magister**. Puro. nan
 q̄s cantantē vt audiuit. Magnificat ani
 ma mea dominū. miratus causaz gaudiū
 pariter ⁊ exultationis. credidit arrogan
 tem. cū subintulit. Ecce em̄ ex hoc brām
 me dicēt. omnes generatiōes. Junxit ap
 plausum suum demon. impulit ab extra

Satan cum infirmitate

Tractatus. VIII.

quasi blandiens. vt eleuatā mariā vehe-
menti⁹ allideret. S; illusus est z elusus
ab hūilitate marie. validiusq; repul⁹ S;
repulsus ad alterā se puerit astutiā. sub/
inferens. Q̄nta facta es. brā p oēs ḡna
nōes. q̄ talis existis z tanta. Tu supbia/
hūilitate vicisti. rara/profus honorata.
Euge euge. qz digne brā. qz digne laudā/
da p oēs ḡnatiōes es inuēta. Lu⁹ insidi/
as subdolas. intelligēs mariā. blādicentē
mox repulit vt aduersantē. **L**ōuertā inq̄t
retrosūm z erubescāt. qui dicūt. mihi eu
ge euge. **D**iscipulus **E**q̄ssime de⁹. quid
hic nobis erit tuū D̄ in psa. cū nec ipsa
vel virtutū tuta sit victoria. **D** mōstrum
horrendū ingēs supbia. q̄ nūc a suo ōrio
nūc a v̄to solo. nūc a p̄ua morte/nepha
riā trahit originē. S; o q̄le p̄stabit effu
giū si tā a dextris ipugnat q̄ a sinistris?
Si uiuit. si morit. sp̄ seuit. sp̄ impellit. sp̄
euertit. vt cadam? **A**ḡ Accipe p̄siliū
Impulsus/cade z vide ne steteris in te.
Facta te cū nouissimo viroz i nouissimo
loco. **S**ecurus eris. qz suscipiet te. **D**oc
erit altissimū refugiū tuū. **N**ō accedet ad
te malū si habitaueris i adiutorio altissi
mi. nō in te. nō in merit⁹ tuis. nō in indu
strijs. non in timore maloz tuoz. dicens
dño. **S**usceptor meus es tu. exultabis te
liberatū a laq̄o venānū. **L**etex pulicul
lus esto sub alis sue miseratiōis. nō time
bis ab hoc rapace miluo. **T**e pupillū tvi
duā aiām tuā. te māsuētū p̄sticue. **L**rede
psalmis suscipiet te. **S**tatuēt te in subli
mi p̄ctiōis sue throno. faciēs etiā hic z
nūc p̄sedere te in celestibz. qz p̄uersatio in
celis est. dū speras in eo impulsus impul
su vincet. **L**atabis z dices **D**eposuit po
tētes de sede **I**n me ponere. z sup. me z af
fectiōes meas. exaltauit hūiles. qz gl̄iam
p̄cedit hūilitas. **D**iscipul⁹ speciosa sūt
q̄ loq̄ris z deuota. sed q̄ poterit rōe hō in
stus sibi hūi p̄cius de virtutibz iudicare
se virtutes nō h̄re. **A**ḡ Virtutes p̄e
nō sunt nisi q̄s gr̄e ḡnificāz radix. p̄fert.
uiuificat. fouet z roborat. qz nō h̄z aliqd
viriditatis/ramus boni opis nisi mane
at in radice charitatis. **N**escit autē hō an
amore dignus sit gratificāte. q̄re nescit se
veras virtutes h̄re. **D**iscipulus **S**cit
nihilominus gr̄as se plūmas a dño rece
pisse in bonis. vel fortune vel nature. vel
aie. **Q**uid super istis dicit deo? **A**ḡ

Utiq; **L**ōfitebit dño. gr̄as aget b̄nifactori
suo. **D**iscipulus **L**ego pharizeū in
euāgelio gr̄as agentē. qz nō erat iniustus
adulter raptor? **I**eiunabat bis in sabbato
decimas dabat. **R**ecessit t̄m iniustificat⁹
in domā suā. potensq; in regratiōe sua de
iectus est dū publicanus hūilis exaltat⁹
Aḡ **I**ntende diligenter. z inuenies
laqueos inimici superseminatos in vijs
pharizeū **A**mbulabat iter rectū/ḡrazacti
onis. **Q**uid em̄ ḡritudine rectius. esse po
test? quid puerius ingratiudie? **P**osu
it iuxta hoc iter quo phariseus ambula
bat/laqueū arrogantiē. quo p̄p̄bensus/
corruit in foneā p̄tēptus ceteroz. **I**n cō
tempū nōiatim astantis z penitentis. pu
blicani. **N**equicia hęc est demonum. oīa
statim pariter deprauare. **S**ufficit eis vl
ynus aditus ad p̄niciem. **S**cit bonuz
p̄stitui ex circūstantijs oibz bonis. malū
p̄o sibi sufficit ad reatū si vl in vno pecca
uerit. **D**iscipulus **P**harizeus iste bene
doratus in gratijs dei/p̄siderare qd̄ ha
buit? **A**ḡ **P**rimo illud. **Q**uid ha
bes qd̄ nō accepisti? z hoc videtur fecisse
gr̄as agens deo. **S**cōo diceret. **S**i acce
pisti. quid gloriaris q̄si nō accepisti. **E**t
si putabat obseruare/mentiebat iniquitas
sibi. **Q**uare? **Q**uia primos p̄tēnebat nō
habentes. **J**udicabat alienū seruū publi
canū/qui dño suo iā iustificatus astabat
Dedit dñs apl̄is formā. qd̄ agerēt in arti
culo tali **N**on inquit vos me elegistis ne
glorietimini q̄si ex vobis. s; ego elegi vos.
ne scitis ingrati quasi non accepistis. z
posui vos vt eatis z fructum afferatis. ne
torpeatis ocio. gr̄am dei inuacuum reci
pientes z fructus vester maneat. quaten⁹
p̄seuerantia coronetur. **D**iscipulus **F**a
cile talia dicimus. facile nos in p̄bis deū
cimus. **S**ed o prauum cor hominis z in
scrutabile **Q**uis cognoscer illos occultissi
mos in cordis sinibus sathane laqueos.
z vehemētes ipulsus. q̄s euadet? **A**ḡ
Paulo an̄ r̄idebas ex oraculo. **A**nthonij
humilitas. **D**iscipulus **Q**uid q̄ buni
les/etiam in arrogantia mersi/volumus
iudicari? **A**ḡ **H**ec est palma supbie.
videri vult hūilis/ne vilescat. **L**ōfite⁹ se
aliq̄n peccasse. imo pl⁹ peccasse q̄ fecerit/
aut sibi conscius sit **Q**uare hoc? **Q**uia
querit i p̄co laudē iusticie. dū audit a sa/
piente **I**ust⁹ in p̄ncipio accusator est sui.

Discipulus Iacob. Quis hec pncipes q̄
stulta glatio. Filij hoim̄ h̄s quo graui
corde. vt qd̄ diligitis m̄datiū? Quale da
bitur inter ista p̄silū? **Aḡ** Consultit
beda. S̄riū ad pharisei p̄ba modū Deus
ignosce mihi p̄ccori. qz non sum sic ceteri
hoim̄. Innocentes. castitate pollentes.
orōni instātes. sobrie. iuste z pie viuētes
in hoc seculo. fructus dignos p̄nie faciē
tes. sicut etiā hic puplican̄. sicut hec me
retrix. de q̄libz iurat veritas. qz precedent
in regno dei phariseos. **Ad** ieiuno. non
decimas do. Si aliqd̄ boni facio. illō q̄
districione iudicēf ignoro. aut quo fine
terminēf. **D**iscipul̄ Tor̄ intremisit
in me sp̄s meus. dū hoc vltimū marie
recognosco. qz nescit hō finē suū. Quia.
ve etiā laudabili vite hoim̄ (s̄r Aug. pro
m̄re flens) si remota m̄a iudicēf. **Ad** aut̄
ex meritis dat̄ gr̄a aliqd̄n iā nō eēt gr̄a
ta nec gr̄a. **Pro**fecto si aliqd̄ d̄z hūilitatez
parere p̄sideratio. hec vltia d̄z. qz q̄ distri
ctiōe iudicēf vita n̄ra. z q̄ fine terminēf.
ignozamus **Aḡ** Recte sentis. Sed
m̄ hic insidiari hic impellere nō desinit
inimicus. **Testes** accipe mltas hereses:
ex his d̄ine gr̄e laudibz ortas. z velut ad
uersas. Dixerūt aliqd̄. si totū d̄ine gr̄e tri
buim̄. n̄ra qd̄ agūt opera? **B̄n** male fece
rim̄. soli q̄s suscepit gr̄a saluabūt. **Tor̄**
alioz est. boni nō est nisi bona tribuere.
Non fecit de hoies p̄cipue fideles suos.
vt d̄anent. **Benignus** est nō crudelis. q̄
in p̄ditōe hoim̄ delectēf. **Tollit** sathā p̄
inde semē bonū a terra cordis n̄ri. pertur
bati. aut suffocat in ortu. vel d̄z fructus
habendus esset exterminat **D**isciplus
Hereticos innumerabiles nō inficioz a
sathana circūuentos **Porro** sermonē ha
beto de xp̄ianis fidelibus. **Aḡ** **D** si
cordis secreta. linceis (vt dicit̄) oculis pe
netrare fas haberes. quot peiores heu in
troitus hereticos sub yelamine xp̄ianita
tis. inuenires. **Att̄n** nolo te curiosū scru
tatorē esse vite aliene. sp̄ meminēris. p̄co
nū charitatis. qz nō cogitat malū. **Tor̄.**
est xp̄i. vt qd̄ cogitatis. mala in cordibus
v̄ris: **D**iscipulus **Quo** pacto possum
ista nō cogitare. q̄ experientia palā facit̄
Aḡ **Fuge** q̄ntū potes exp̄ientia. te
cū habita. te cogita. te circūspice. clausos
in alienis sceleribz. ap̄tissimos i tuis ocu
los habe **Quid** n̄cē est vt alienis foridibz.

cor tuū inq̄nes. aut impleas suspicionibz
maluolis z impur̄. **D**iscipulus. **Dō**
sum **Fres** z primos q̄ ratiōe possuz n̄ cu
rare. q̄ pacto n̄ lugere cū lugētibz cū infir
mātibz n̄ infirmari. **Aḡ** **Crede** iam
hic later laq̄us sathane multiplex. vix ex
tricabilis. tāq̄ dedali laborint̄. q̄si nego
ciū p̄bulās in tenebris. z v̄n veniat aut
quo tēdat vix deprehensibile. **Donat** in
terim silētiū de b̄nificiis. z officiiis. in re
publica. de p̄sidibz alioz. q̄z cura vel in
gesta. vl̄ arrepta. vl̄ suscepta ē **Loq̄mur** s̄
hoie sic libero. q̄ soli dō z sibi viuere q̄rit.
q̄ n̄ h̄z hoies ipositos sup caput suū. quē
punitio p̄ccoz nō vrget vt intendat eis.
Lui p̄uenit illō attēdere. qd̄ ad te de his
q̄ for̄ sunt iudicare. **Portabit** onus suū
vnusq̄sq̄. vaca tibi. tuēq̄ saluti. **Ecce** ta
les mltos p̄tinet eccl̄ia p̄cipue in religio
nibz. q̄ deposuisse se credūt curā oim̄ **Ita**
vt nec sui ipoz retinuerint. **Attēdat** oro
q̄libz taliū **Fili** accedēs ad fructū d̄i. sta
in timore z p̄para cor tuū ad tentatiōem
Tps quippe nō decrit. nā impulsus etiā
in ista te frequēter. quā potissimū vitare
debuēris. **D**iscipulus **Que** ē res ista?
Aḡ **Nimz** quā dicit̄ de alioz iudī
cio. **Cogitat** malū. gaudēt sup̄iniquitate. z
si nō faciēda. m̄ audiēda **Vidēt** curiosita
tis. aspectu p̄dictiōes. nedū ciuitatis. s̄z
regnoz **In** tūc de bellis. de titulis regnā
tiū p̄mos oim̄ rez mor̄ accipiūt **Larissv**
mā. z in familiaritate recipiūt sibi famā.
mōstrū horredū ingēs. qd̄ sua p̄ mēdacia
crescit. qd̄ magnas territat vrbes. sp̄ z au
ditis. aliqd̄ noui adijcit auctor **Deniq̄** sic
cupiūt oia cogitare. q̄si de oibz fuerint rō
nē reddituri. **Iubēt** a petro sollicitudinē
oem z curā suā. in deū p̄icere. **Ipi** s̄o cu
rā oim̄ suscipiūt **D**iscipl̄s **Nūqd̄** n̄ au
dire talia p̄nt q̄si nō audieres: **Audiunt.**
vt sibi p̄sulāt. vt vilescat mūdus cū p̄tur
batiōibz suis. vt p̄sam celestē desiderēt.
vt p̄ afflicti deuoti intercedāt ap̄d deū.
Aḡ **Induc** p̄izomata p̄turiēt̄ ficul
nec. q̄ bonuditas sue p̄tūda tegere putāt
q̄si n̄ mel̄ i pace colat̄ z ozet̄ de i aīmi col
lectiōe. n̄ in disp̄siōe. quā n̄ario rumores
z fabulatiōes n̄ vt lex tua d̄ne/ causant nu
trūit̄ z augēt. **Hic** incerte fluctuatiōes im
pulsue cordis. **Hinc** mō gaudia vana. t̄io
res solliciti. false spes. odia lucr̄. p̄tialita
tes. **Exterminiū** postremo totū vnitatis

Discipulus

ad deuz. quā pro pte optima sibi elegisse
blādiunt Itaqz duas ciuitates pstituit
duo amores Ciuitatē dei. amor vniū. cī
tatē babilonis amor dispēns. Sentiet
hec q̄squis attēdere pfundū cognouerit.
q̄ puerſio ad creaturas / dispēgit de se cor
in vana. Colligat autē z vnit. sola in deum
puerſio Relinqt illa post se triftiticiā. ista
solatiōes Deniqz sat̄ erit impulsori etiā
si cetera scelez dāna nō afferēt. t̄pis p̄sū
tio. Hec victoria. hic triūphus sū ingēs
Discipulus Quid. q̄ in talibz / sedū
animi / solatiōes q̄rit. **Ag** Quert.
sed inueniūt. p̄ refectiōe defectiōe Itaqz
dulcedo fallax. z scalpēs aurū p̄uriginē.
abit celeriter. fixus acule. p̄ūgit acrius.
miscēt se vltro rixis alienis. Pares sūt
tenētibz canē. vel lupū auribz. q̄z morsus
vix vel nūq̄ effugiūt. Nihil ad sanatiōez
animi fluctuantis. plus aduersum / q̄ se
in talibz oblectare. q̄ nūq̄ animi suauita
te sic nec scitate gaudēt Et qd opat̄ hec
oīa / nisi supbia mēt. que spreto p̄o bono
q̄rit in infinitis delectari. vult q̄etēp̄ inq̄
etudine possidere **Q**d si senserit potēs
calūniator xp̄ianoz. q̄le loq̄mur / ruzo
res fugere. curare se / ipm solicitē. putas
req̄sces. In puluere sufflabit alioz sum.
sed tū ad deoz sum. Conabit̄ vi fiat solita
rius. agrestis. incivilis. auferus vis. si
bi tristis. oībz odioſus aut inutilis. loq̄et̄
da tacebit indiscret. / tacēda loq̄et̄. ama
rus vtilis prius ad p̄fectiones audiēdas
idoneus ad p̄monitiōes secretas aut pupli
cas. fugiet oīa velut a facie colubri. secuz
rabiosa silētia rodit. **U**n̄ sub regula posu
it q̄dā. **D**ū fugiūt stulti vicia. in s̄ria cur
rūt **N**ec iā currūt. sed impulsī rapiunt. s̄z
rapti p̄cipitant. Absorbet eos. pfundum
z vere qd n̄ h̄z remediū. si vrgeat sup eos
pute os suū descēdent in eternū. qz sup
bia eoz q̄ te oderūt / ascēdit sp̄ **D**iscipu
lus **L**ocūdis in vniū s̄ria. ascensuz z de
scensum. **Ag**. Ascēsus supbie. descē
sus est. sic gre descēsiō. exaltatio sublimis
sima reputat. **N**d̄ em̄ altū est apd̄ hōies.
abominatio est apud deū. Dicta sunt ml̄
ta sup ml̄tis impulsibz. q̄ rōe. q̄ve possent
indicio secerni bono impulsus z malus.
Decbreuis est distinctio. sursuz deorsū.
depositio de sede q̄etis. exaltatio ad sedez
paciē dicta est Altera vnitio z disp̄sio no
minet. Tertia delectio z susceptio noiēt.

Quarta rectitudo z curuitas addatur.
quinta facietas z inanitas vocari p̄t. Et
secta exultatio mētis z desolatio **D**isci
pulus **D**uo possunt hec fieri cū reprobo
rū multi gaudeāt. iusti lugubzē trahūt vi
tā: **Ag** Intra in scāriū dei. vt intel
ligas in nouissimis eoz **S**i videris stal
tū fixa radice. vide simul z exituz. maledi
ces pulcritudini eius statim. qz ducit in
bonis dies suos. z in puncto ad inferna
descendunt. **A**t p̄o. qz nō attendūt ista si
lū hōim. ipi absqz timore p̄petrant mala.
q̄uis timida sp̄ sit malicia. securā p̄o mēs
q̄si iuge p̄uiniū **N**ō est aut vnitās. nisi
in vno z solido. eternoqz bono. **P**ellitur
z impellitur vnitā mēs. sed imota manet
displa velut arūdo vēris agitata. nō sub
sistit. corruit tandē. z fit illius ruina ma
gna **I**mpellitur vicissitudine miserabili
Nūc s̄ deū p̄ presumptionē. p̄ impietate.
p̄ despationē. p̄ infidelitate. **N**ūc s̄ se.
dissolutionē cordis. p̄ debilitate corpis
p̄ enervationē virtus. p̄ p̄sūptionē t̄pis.
Deniqz s̄ primū. p̄ erroz inductionem.
ppudoris exterminationem. p̄ rancoris
p̄tentionē. p̄ fauoris denegationē. **D**i
scipulus **L**atissimos. impulsuz maligno
rū notas impet̄ ḡnales. p̄icularis enar
ratio vel enūteratio plus doceret **Ag**
Infinītū (tradit̄ Arestoteles) incognitū
esse. nec numerari p̄t. **C**ircūstantie vero
p̄ticulares impulsū / sunt infinite. qz p̄
tēra. qz nō se sp̄ continuo manifestāt. latet
exitus. deiciunt aliq̄n plus q̄ sentiantur.
Notauit psalmista. spēs septē impulsū **S**
um. **U**n̄ est timor nocturnus. z hic obscu
rus. **A**lius subitus. sagitta volās in die
Tertius p̄plexus z inuolutus. negotuz
pambulās in tenebris **Q**uartus impoz
tunus. **Q**uintus violētus. q̄ pariter exēit
ab in cursu. **S**extus est a demonio meri
diano. q̄ se in angelū lucis transfigurāt.
Septim̄ est a diuioz curiosi scrutiniū
sup filios hōim. q̄ pereūt oēs a sinistris.
cadēt a latere suo mille. q̄ videbant̄ p̄fecti
ozes. z decē milia a dextris tuis oēs fide
signati. **D**orrendus nimis est h̄ impulsus
Ecce dū hic viuim̄ nauigamus velut in
mari magno fluctuantū cogitationū **D**
q̄ sepe suscitāt z inhorret sp̄s procellose
tētationis. p̄mittēte deo. impellente dia
bolo **I**nuidet em̄ depositus iste. sublimā
dis ad sedem vniū corruit **A**scendūt fluct

terioris nostri marj ad celos / p̄sumpti
onem. descendit vsq; ad despationis ab-
ysos. Afflat ex aduerso. bonus n̄r sp̄s.
ponit pcellā n̄ri cordis in auram. ⁊ silent
fluctus eius. ⁊ deducit nos in portū n̄re
voluntat̄. **D**iscip̄ls Venit in recorda-
tionē illō sc̄ptū tuū p̄ sex lectiones. vbi di-
cū apli tractat̄ In ipoyiuim̄. monemur
⁊ sumus **D**istincti q̄druplēcē vitā sp̄s.
Porro de motu ⁊ statu n̄ro in deo / p̄sto-
labantur aliq̄ sermonē. **N**ūc aduenit oc-
casio loq̄ de motib; impulsuum bonoz ⁊
maloz. dū nūc impulsos ⁊ depulsoz su-
scepit. ⁊ tremiscens morietū terra. velut
in quodā statōis serene sinu. **A**ḡ **L**e-
tilogū accipies seorsuz de impulsib; **T**ras
preterea dū suppetit hora q̄ nūc tarda est.
plima rursus me loquēte. te ausculante /
de bonoz ⁊ maloz angeloz officio / q̄er̄
accipies **D**iscip̄ls Delectabit auditio

Sequitur secunda
particio. de custodia angeloz. ⁊ falacijs
demonū per notulas. l.

Eposuit potentes de sede ⁊ ex-
altavit hūiles. **D**isciplus
In hoc heri stetit. in h̄ rur-
sus aduenio. post impletuz ca-
nonice institutōis officū. auditur̄ te sic
es pollicitus locutuz. **A**ḡ **S**i p̄ po-
tētes de sede depositos dignitat̄. intelli-
gin̄? apostatas āgelos / p̄leq̄ns est vt ex-
altati hūiles accipiātur āgeli boni. in se-
de felicitat̄. eternalr̄ exaltati. **S**i mali-
gnitas inuida demonū. circuit ⁊ impellit
hōies. ad ruinā viatores. si p̄ eos fiūt im-
missiōes male. vult opposita charitas be-
atoz āgeloz fieri. qd̄ d̄t i psalmo **I**mmi-
tet āgelos d̄ni in circuitu timētū eū. **A**d
qd̄? **U**t eripiat eos. **H**z l̄ra hieronimi fm̄
hebreū **C**ircūdat angelus d̄ni in gyro ti-
mētēs eū vt eruat eos. **A**udis circuitum
malū. audis ⁊ gyrū bonū. immisiōem. s.
bonā ⁊ malā **D**at̄ oib; ad exercitiū / cir-
cuitus sathane q̄rens vt deuoret. **C**ircū-
dat angel̄ d̄ni in gyro timētēs eū. vt ad-
iuuet ⁊ saluet **E**xaltet demō ad ruinaz qz
p̄ sn̄biā. **E**xaltat angel̄ bonus ad gl̄iaz.
⁊ ad vitā. qz p̄ hūilitatē **E**st nāq; exaltatō
q̄ causat hūiliatōez sytraq; mala d̄pmēs
⁊ d̄nans. **E**st oprata exaltatio hūilis. ⁊
hūiliatio exaltās. qz penitēs ⁊ saluās **S**i
bñ te hūiliauit bñ exaltaber̄ **S**i te hūi-

liaueris ad p̄niaz / habes veniā ⁊ exaltat̄
ad gl̄iaz. **F**ūt hostiles nobis insidie. per
depositos a sede. sūt excubie celestes. pro
nobis p̄les **N**e timeam̄? **D**etent̄ (vt ali-
qui tradūt) angeli suā quā iā h̄nt b̄itudi-
nē / ministrādo hōib;. **L**ogaudēt eis. cer-
tū est d̄ni saluātur. **G**audū est angelis d̄i.
testat̄ x̄ps sup vno peccatore p̄niam agen-
te. quāto maḡ. sup vno iusto p̄niam non
deserente **V**exillū sathane. cū p̄dito ex-
ercitu se. defert infidelis temeritas **C**ruz
fidelis seu crucis hūilitas / vexillū est an-
geli d̄ni. qui circūdat in gyro timētēs eū
vt eruat eos **D**ec̄ ē victoria q̄ vincit mūdū
teste dilecto d̄ni. fides n̄ra **P**etrus qz p̄n-
ceps. vexillū h̄ i ubet erigi ⁊ diaboli. qui
circuit q̄rēs quē deuoret. cui resistite ait.
fortes in fide **S**ilis est apli. nō ignoran-
tis astutias sathane sn̄ia. sub metaphora
scuti **I**n oib; ait sumētēs scutū fidei. in q̄
possitis oia tela neq̄ssimi ignea extingue-
re **S**cutū istud nūq; nō est veritas fidei
de quo psalmista. **S**cuta circūdabit te
veritas eius. **S**equit̄ multus effect̄ vi-
ctorie p̄ discursum psalmi per totū **O**n-
terrogauit me p̄idē. virgo gaudēua pro-
batissime ⁊ duotissime vite. nōie **A**gnes.
p̄ in qua q̄ndaz. **U**rbari pape. v. **D**ē est
potissimū ⁊ diaboli tentatiōes subsidū?
Dū suspendere ego cogitabūdz r̄nsiōez
Ipsa subintulit mor. **C**ruz **S**uscepi p̄ri-
nus hāc vocem. q̄si de celo sonuisset. ⁊ ita
sonuerat **E**go em̄ etiā atq; etiā. multis iā
annis mecū reputans. p̄ferēs insup cum
alijs. nō inuenio p̄pendiosius nō effica-
cius antidotū. **Q**uare? **Q**uia nullū hūi-
lius. nullū insup arrogātie diaboli maḡ
aduersum. nullū qd̄ ita ip̄m p̄strauerit **C**
D cruz signum triūphale. clamat eccl̄ia /
stica p̄sa **E**t in hymno. **D** cruz aue spes
vnica. **E**t itez eccl̄ia **E**cce cruce d̄ni. fugi-
te p̄tes aduersē **E**t apls **D**ibi absit gl̄ia
ri. nisi in cruce d̄ni n̄ri ihu x̄pi. **S**ileo in-
terim de probatissimis miraculis. qz no-
ta sunt satis. **I**n constantino **I**n erachio.
In iustina. **I**n x̄posoro. **I**n iudeo cruce
signato. cum ceteris multis **S**uadet ob-
hinc hieronim̄ **E**ustochio / ad oēm gref-
sum pingere crucis signū. **E**t crisogon̄
ad anastasiā carcere clausam. **T**u aut̄
ancilla x̄pi. trophēū crucis. tota mente cō-
stringe **A**ccipiatur breuis ars crucis. **H**
ad victoriam vicioz. non ad p̄peratiōez

gandem

Prey

H

Dq

Tractatus. VIII.

maloz. q̄liter in militarib; insignijs gerit
aliqui nō deuotione hūili. s; sacrilega ty-
rānide dñandi Impelleris o aia xp̄iana
sup̄ba sape vel querere. crux apponat pri-
nus corde voce. v; opis signatiōe Quid
ei mag; est sup̄bie inimicū Inuidia vult
obrepe. virusq; suū aīo sp̄gere. crux tyria-
ca fiet efficacissima Crux oēm ire vel rāco-
ris amaritudinē dulcorabit Crux reddet
p̄ desidiā strennuū Contra cupiditatē effi-
ciet paup̄em spū Crux gula simul et luxu-
rie febres acutissimas tēpabit Una oīm
cōis est rō. qz pendēs in ea / crucifixit pe-
stes istas oēs. triūphās in corpe suo xps
¶ Hoc est signū thau. q̄ signatos angel⁹
exterminator pcutere nō signif. saluat po-
ti⁹ et p̄regit. si tñ corde fideli / cruce isti cō-
sentiat Alioq̄n mendat angelus et mēda-
cū pater / arripit qd̄ suū est. Sic moyses
exaltauit serpētem in deserto. sic exaltat⁹
est filius hōis prudēs vt serpens Curabā-
tur a serpētib; p̄culli enei serpentis inspe-
ctores. Aspice serpentē hūc p̄ similitudine.
sine veneno culpe. xpm̄ p̄dentē in cruce.
fides eius a mortib; tentationū. ne te p̄-
māt. liberabit. Hinc de luca canit eccl̄ia.
qz crucis mortificatōem iugit in suo cor-
pore portauit. Hinc apls ait. xpo p̄fixus
sum cruce. Hinc andreas letus et alacer.
ibat ad crucē Hinc rursus paulus. nihil
me iudicauit scire inter vos nisi Ihm̄ cri-
stū et hūc crucifixū. hec hūilitas sua fuit.
hec exaltatio. Et fm̄ mensurā hūilitatis
dabit̄ sublimitas exaltatōis. Propterea
tu cur⁹ hūilitatē p̄fundiores oib; respexit
dñs. p̄go beata merito gl̄iaris sup̄ omēs
in exaltatione tua. **¶** Nolo tñ putauerit
aliquis lignū crucis. vt lignū est adoran-
dū. sicut nec est ens dñū et summū q̄ sit
fruentū. qd̄ sit sup̄ oīa diligendū. Sci-
unt hec fideles. scūt et p̄hi oēs. Nihil h;
lignū cruce dñitatis etiā in q̄ p̄pedit do-
min⁹. s; in cruce tāq̄ i signo. surgit fides
nra ad dñm̄ nrm̄. Ihm̄ xpm̄. deū v̄x. q̄
salutē nraz opat⁹ ē in ea. **¶** Sic de imagi-
nū veneratiōe. vt h; doctor. determi-
natio. Sic p̄ figuram. signū accipit pro
signato. vt nomē p̄ nominato. imago p̄
imaginato. **¶** Dices forte mibi. nūquid
non in homine. p̄sertim in marie virgi-
ne. verior et expressior est imago hūissime
trinitatis. Sed et ipse demō. retinet hāc
essentialem imaginem. Asinus proinde

cui christ⁹ insedit / cur nō adorat **¶** Rū-
debo primit⁹ sub vna generali veritate.
de re qualibet indistincte Non est aliqua
res. q̄ntūlibet etiā vilis appareat. quin ex
eius consideratione. possit animus fidel⁹
eleuari ad magnificationem et orationē
dei. Ratio. quia a qualibet tāq̄ a signo /
pōt a posteriori vestigari. vt in quiri ma-
iestas dei. sempiterna quoq; virtus eius
et diuinitas. ab alijs quidē clar⁹ ab alijs
obscurius. **¶** Porro minus h; de peri-
culo scādali et idolatrie (teste brō diony-
sio) si nō dicitur deus in finis noib; creatu-
raz vilium p̄ metapozā et symbolū. q̄ si
fiat hoc de reb; dignitatē hūilib; quales
sunt angeli. q̄les sunt homines rōne p̄e-
diti Quis em̄ crediderit. qz deus sit essen-
tialiter lapis aut vermis. Confunditur
nihilominus ydolatria. q̄cumq; fuerit cir-
ca creaturā aliq̄m seu de creatura. qz non
refert totū hōiez ad deū. sicut in auxilio
creature. maxime dū hec. facere p̄hibetur
Habet p̄go bñdicta sanctitat⁹ p̄uilegia.
hūit et hōies in dignitatib; p̄stituti. qz cō-
sideratiōe p̄cipatiue solū. et p̄ analogiā
dicunt honorādi. sed sub deo. cui veraci-
ter soli debet honor et gl̄ia. **¶** Deniq; vita
mus scandalum vel irrationē infidelium
aut simplicium. si coleretur asinus sicut
colitur crux Nō em̄ eque facilius hono-
rem referrent ad prototypū. i. ad signatū
xpm̄. nec ad redemptionis nostre myste-
rium. quēadmodum fit de cruce **¶** Crux
hūilis mox vt in memoria venerit aie fi-
delis. sit h̄ visu sit cogitatu sit auditu. qd̄
aliud signat. qd̄ aliud p̄ signū seu signa-
tionem. intellectui rep̄nat qz dñm̄ nrm̄
Ihm̄ xpm̄. in quo est salus vita et resurre-
ctio nra. p̄ que saluati et liberati sumus.
Hec ideo consonāt. p̄posito nro. qz vince-
re docent nos de impulsore nro **¶** Crux
hūilis memoriter intellecta. liberationē
siḡt. vitā et salutē. Ipsa p̄solationē. et ex cō-
sequenti gl̄iam et exultationem si grat⁹ sit
animus / opat **¶** Crux hūilis hōiem col-
locat et recubere facit in nouissimo loco.
quo nullus cogitari p̄t inferior. qz nouis-
simus viroz pendet in ea. Sic recogita-
tus. creditus speratus et amatus. qz nos
inuitant dicit. Amice ascende superius
et erit nobis gl̄ia. **¶** Crux sicut hūilitat in
profundissimo loco sic exaltat in summo
Non em̄ metū nra p̄faltes. Et exaltauit

humiles. **G**loria crucis et exaltatio simul cum exultatione. tanto verior est solidior atque iocundior. quanto minus habet de creatura et vanitate. Gloria crucis fit in confirmatio sacramenti. et alijs mysterijs de oleo simul et balsamo. quibus de oleo solo sed sacramento. ut qui considerat penam in cruce. profertur ex intima spissantia unctioe. Gloria crucis facit insignem christianum. dum oleo leticie linunt ipsum ex nomine. Est enim christus per interpretationem unctus. Reges autem sacerdotes prophete et pugiles inunguntur presco more. Gloria crucis. non constanter retinetur et predicatur. si non ad crucis ignominiam. passionem. et tolerantiam animus preparat. Non enim natura participat. ut duo fines principales et ultimi simul intendantur. primum contrarium. Quid autem vane glorie quod auaricie. quod libidini. plusquam ipsa crux repit aduersum. **S**unt qui sub nomine christianitatis. arbitratur se magnificare dominum. qui crucifixum in se rursus filium dei. et hunc ostentant. qui gustauerunt fructum dei bonum et virtutes facti seculi. sed per apostasiam superbia. lapsi sunt. quos impossibile per difficile dicit apostolus est rursus renouari. ad penam certe sunt hic renouatio baptismalis. quam constat iterari non posse. **B**enedictus frater humilis in exaltatione sua per crucem. mores insuper secundum nomen christiani. vitam proponat. Sit prima sit vltima sit tota laus tua. Da anima deuota. dic simul et proficere christiana sum. Sic enim magnificas dominum. accipe rursus. Exaltatio crucis christi tota mysterijs plena refulget. Est in ea longitudo. latitudo sublimitas et profundum. longitudo eternitas. latitudo charitatis. sublimitas maiestas. profundum sapientie iudicium. Hec crux excelsa simul et humilis. medium cui sursum deorsum dextrosum sinistrosum coniungitur in hoc medio. Ihs totus effluens et affluens misericordie visceribus. Vnde si eides fide affixeris tuam. radiabit sursum amor. dextrosum spes sinistrosum timor. et deorsum dolor. que sunt sane quatuor principales affectioes. secundum quas bene comparas et ordinas est ois armonia spiritualis. Exerceat te super his. traditio de cantibus. **C**onuersus ad crucem pie mittis. oculis lacrimosis. inspiceas excessum in hoc ligno sanctissimum corpus ihu sicut tympanum vel citharam. unde protulit voces suas in symphonia diuinis auribus gratissimas. pro inimicis prius ad latronem secundum. fuit ad mures tertium. Ad disciplinam quarta. ad presertim quarta. per se ipsa

sexta per assumptionem redemptiois septima per suum transitu octaua. Ita factus obediens patri usque ad mortem dedit fidelibus suis perfectum humilis obediencie nec non pietatis documentum. Est autem humiliatio per obedienciam exultatio. Triplex est in genere que sub arbore crucis exercet humiliatio principalis. sacramentalis. supernaturalis secundum tres statum incipientium proficientium et perfectorum suadet rex ipse dauid dare psalmum iocundum cum cithara. Est autem cithara primitiuum que vertitur in luctu in psalterij solatiu. Tradit expositor unde citharam que dauid adhuc pastor et psallens coram saul expellebat ab eo spiritum domini malum prehendisse signum crucis. Iubet apostolus prophetam aia peccatrix sumere citharam et bene canere. **L**antus iste puto lamentationis est principalis de quo psalmista. Confitebor tibi in cithara deus meus. **I**ta demum resonat psalterio iocundum eterne leticie. ita sub alio typo consonat philomene modulatur suspirium. Ita spiritus noster veretur ab angelo domini malo. melius habet. Ita si de poetis aliquid misceri placet. **D**iphemur furiarum mitigat infernales. id est furiosas suas passiones que habent potentes nimis deponunt de sede cordis et humiles exaltantur affectioes pie mentis. **R**espondebat ad citharam modos pithagoras morum suos. **E**t ad excitatores prophetici spiritus psaltere adhibuit eliseus. **H**ec de crucis auxilio. per demonis impulsus generales tandem dicta sunt. simul et angelorum presidio. **R**etex quod periculorum particularium animaduersio. plus horretur et vitatur. plus insuper liberator implozatur. gratior denique fit misericordia liberantis. expedies iudicium. particularibus mouendis intendere. nisi tamen aliter censueris frater. **D**isciplis. **I**mo vere cupidus et attetur sicut hactenus auscultabo. quousque petiueris a me verbis. **A**ngeli. **F**it impulsus angelicus virtute. sapienter. et benigne. quatenus humiles exaltent. **A**t homo depositus iste de sede diabolus. deorsum fluens. sathanas. satagit homines deponere violenter fraudulenter. et maligne. **V**iolentia cernitur in obsessis. **F**raus homo dum spiritus bona. salubris et virtuosus. quasi moralis phus dolose impellit. **P**aucos accipe modos ex innumeris. et ut sit aliquis ordo in non habentibus ordinem. sed confusioem babilonicam. dicenda. per quater naria seu per tetradem partemur. **D**ete statur quibus superbia patentem. sed ut in deteriori sub inuolucro ficte humilitatis precipitet. **N**am est qui se nequiter humiliat. **E**t

Tractatus. VIII.

rursus ait satbanas. Foli hūilis eē in sa-
piētia tua. q̄ten^o isipiēter exaltet. Detestat
psūptōez. timorē laudat q̄ten^o ingerat ti-
moris scruplos. vbi n̄ ē timor vt ablata pa-
ce cordis recedat iste cui^o loc^o ē i pace. de-
testat inobediētā. vt peccā fuitūē iducat
z asinā patiētā q̄ fert n̄ ferēda. q̄les nō-
bat aplūs eē corūtheos. Fefellit innūeros
neq̄ iste q̄ sub velamīto obediētie nephan-
da ppetrarūt q̄si peccare n̄ possēt qz n̄ hūit
velle l' nolle iuxta x̄bū suū. Detestat supsti-
tiōes q̄nq̄ māifestas s; n̄ occultas z obūbra-
tas sc̄is obseruatiōib; In ieiunijs. in vir-
ginitate i sc̄is orōib; supstiōes impellit
Proitiū cur fuit p̄ma deōnis vox z iter-
rogatō. **L**ur inq̄t p̄cepit vobis dñs. Vt
freq̄ntissime cur isto q̄tūs hōies i curio-
sitat' norie laq̄os cadāt. **L**ur fecit de ratio-
nales creatas q̄s p̄ sciebat fore peccatas
z dānandas. **L**ur eas de^o tles nō cōdidit
q̄ peccare nō possent. **L**ur dlectat in per-
ditōe vniētū. **Q**uod in sibi lucrum crescit
Nūqd n̄ meli^o eēt vniuersis si peccat' oib;
ablat' remanerēt i solo decoze virtutū. cur
indurat aliq̄s z alioz miseret'. cur acceptō
psonaz repit apd ipm'. cur nō cit^o v̄it ad
hōies redimēdos z legē veterē q̄s dederat
in fed' eternū p̄ aliā z mutauit. cur tot abs-
q̄ baptismo inocētes tot in isulis sū legi
auditu vinētes tot q̄ saluaret' si bonis do-
ctrinis z societatiōib; instruerentur p̄ire p̄
mittit z dimisit. **S**cit iste nequam. q̄ p̄-
scrutator maiestat' opprime' a glia. **S**cit
hōiēm. phibitū. ne in pl'ib; dei opib; fue-
rit curiosus. **C**ulpat ypocrisim. sed vt
hōies absq̄ honestat' velo. ppetrēt mala.
Laudat simplicē cū verecūdia sc̄ā. q̄ten^o
ypocrisis fictiōes introducat. **C**ulpat in-
uidiā z benignitatē laudat. s; vt maligni-
tas impzoba nocētū soueat. **C**ulpat ecō-
trario iniq̄tates alioz vt p̄onale odiuz.
z fraternā charitatē suscitēt. **C**ulpat ira-
ros. sed vt zelū sc̄m abijciat. **L**audat zeluz
sc̄m quo p̄ceptis ira furiat. **C**ulpat inerti-
am. sed vt inquietudo plus equo laborio-
sa fatiget. **L**audat quietē sc̄am. sed vt in-
sterquiliniū torpentis inertie deijciat. **O**-
stendit odibile avariciā. z q̄ nihil neq̄-
us q̄ amare pecuniā. sed vt prodigalitatē
consumptione oim' cuz rapinis introdu-
cat. **P**ulcrā dicit z amabilem frugalita-
tem. vt tenacitati locum paret. **O**stendit
quantas gignit infirmitates gula. sed vt

periculosiorem vacuitatem. capitis z cor-
poris/abq̄ remedio opetur. **L**audat om-
nia sana esse sanis. z nihil esse reijciendū.
q̄d cum gratiaz actione accipitur. vt a tē-
perantia fallat abducatur. **O**stendit q̄s feda
fit luxuria. q̄s vilis nec honore digna. vt
coniugiorum iura p̄taminet. **L**audat p-
lificationē. **I**mo iubet per illud. crescite
z multiplicamini q̄tenus concubinatuz.
licere demonstrat. **O**stendit non esse iurā-
dum. **S**it inquit sermo vester. est. est. nō
non. vt detestetur omne iuramentum. **D**i-
cit ex aduerso. **Q**ui bene iurat. hū credit
vt periuria vel contumelias nōis dei ml-
tiplicet. **C**ircuit iste satban terram. z p̄-
ambulat eam. vt circumstantias oim' con-
sideret. **Q**uis quid. vbi. quibus auxilijs.
cur quō. quando. **T**endit laqueos in q̄s
impellat multos valde. vt si fuerit aliq̄s
ab vno liberatus. cadat in alterum. **F**acit
ad h' macharij narratio de populis. **N**ō
em̄ semel victus/cessat. sicut opinatus est
Origenes. **I**taq̄ z considerat dum circuit z
obseruat volentes placere deo. **V**idet ap-
tum aliquē ad religionis ingressum. **I**m-
pellit ad oppositū. sic illudens. **L**ur cui-
lem vis deserere conuersionem. qm̄ ho-
mo/nasa. civile animal est. homines ho-
minū gratia facti sunt vt se mutuo inuēt.
sicut pecora vt hōibus seruiant. **V**e soli.
Lur non poteris sub habitu seculari. sa-
lutē tuam operari. **S**ub vno abbate tuo
x̄po. gaudeas lege libertatis. quā dedit ti-
bi deus. z emit x̄pūs. **Q**uid pulcrius. qd
eligibilius libertate. **L**ur tot z tales. vis
subire obseruationes. z vota sup te indu-
cere. qui non sufficis ad p̄cepta suada.
Quid sunt obligationes tot/nisi laquei
totidem ad transgressores. **V**ide ne illaq̄-
atus verbis oris tui cadas. **D**isplicet em̄
deco stulta z infidelis promissio. **E**cce q̄-
quales in religionib; defecerūt. quot ce-
ciderunt. q̄t apostate retro abierunt. **L**ur
nō vis talentū tibi creditū. in his z in alijs
gratiz multiplicare. **V**t quid p̄ditio hec
esset in religionis ingressu sine solitudine.
Celat p̄ditus iste/laqueos in seculo. fit
iste qui saluandus fuerat in religioe per-
ditus in seculari. **Q**uersatiōe. fit seculari.
z iungitur vxori. **H**eu q̄s illic laqueos tri-
bulationum non inuenit. **N**ascuntur si-
lij/alia cura/si procat vxor. grauis. mag-
nifica. si sterilis. si feda. si lubrica. **Q**ue

supplicium. Sit de milicia. aut de curiali
um numero. q̄ illuc curis inuoluit. Primi
tus erit dulcis incepto/cultura potentis
amici. Expt̄ metuet. inuidiā nō tolera
bit. Sit oportet assentator ad oīa. sit mi
ser. viuens. dormiens. p̄ medēs ad alteri
arbitriū. Sit caustidicus aut practice in
phica. fraudes mille spargēt in practica
tione. Dū querit diues fieri. incidet in desi
deria mlt̄a z laqueos. quibz mergatur in
interitiū. Sit bñficiat̄ in eccl̄a z celes.
cuēdū sibi erit a rebz s̄mōia a negligē
tia seruitij. a luxuria. ab inerti p̄uersatiōe
a dilapidatione bonoz eccl̄e. Circuit z
p̄siderat sathan iste atez quē ex instabi
litate pp̄ria vel infirmitate cognoscit. ad
religionis aut solitudinis vitā ineptum.
Vide ait quanta sit religionis. quanta
solitudinis p̄fectio. vacare soli deo. salu
tem suam opari. Quid prodest hōi si vni
uersum mūdus lucret. aīe s̄o sue detrimē
tum patiat. Vide quātuz tot mūdus in
maligno posit̄ e. q̄ breuis vita. q̄ mors
incerta. que tormēta inferni. q̄ gaudia pa
radisi. Vide ne p̄castines. ne p̄silia ml
toz p̄sertim domesticoz z seculariuz q̄
ras. Inimici hōis domestici eius. z aīal
hō nō p̄cipit q̄ dei sunt. Res certa est. De
solis incert̄ habendū e p̄siliū. Dicere q̄
religionis status nō sit p̄fectior heresis e
Bagna s̄o stultitia est nolle esse p̄fectuz
Quid bestias. qd tergiuerfas. Vocat te
deus p̄ inspiratiōes istas. qd in testas z
non stas. p̄hice te in euz. z ipe te suscipi
et. neq̄ deseret iam susceptuz. Vide nunc
paup̄ hominū duz p̄pungere corde. fac
voti deo celi. firmet te iuramentū. Felix
nēitas que ducit in melius. Scier̄ op̄
cū voto deo esse acceptabilis. Da satam
arbozem voluntatis tue cuz fructibz suis
deo tuo. Deniq̄ qui proposuisti tuū istud
scm̄ diuerteret a te. reus esset deo se red
deret in religione loco tui. Silēt iste
neq̄ ad religiōis introitum oportet at
tendere. nedū bonitate religionis in se s̄
alias circūstantias maxime duas. Quarū
vna se tenet ex vte religiosoz si p̄fate regu
lam seruat. Alter. ex parte sui ipsius si iu
sta pabolam xp̄i dum inchoat poterit cō
summare. Quot si scdm̄ ratiois p̄siliū res
tam grandis aggredienda e q̄ postmodū
mutare nō licet. Nō tñ sequēdi sunt viriles
impetus aut mor̄ deuotionū q̄les habēre

possunt pueri aut puelle. q̄ h̄c p̄ ex inco
stante vicio vel melācolie. q̄ gracie certo
instinctu poti⁹ aliq̄n. q̄lter mō ex astuto
demōis impulsu q̄ certe duotōis afflatu
Silet q̄n media sunt moderāda secū dū
frutem tā agentis q̄ patientis. nec pote
rat. David cuz armis saul egredi s̄ goly
am. Non p̄nt symec cū botis latōribz q̄s
in fraudē eis derelict̄ accipiūt incedere. si
let onera religiōis. cū moribz inbitantiū
Dat bene sentire de omnibz neminē indi
care spes adiicit q̄nq̄ magnasq̄ proficiet
alijs sua eruditio snū p̄siliū q̄ litteras
nouit. q̄ prudens e in agēdis. Deniq̄ ex
emplū dabit reliq̄ de seculo. vt ita faciāt
quēadmodū z fecit seculuz derelinquāt.
Quid. Tandem voto se p̄stringit d̄ se rit
habita bñficiā dat sua paup̄ibus via sibi
vnicā religiōis relicta est. Lape est ait in
sultās demon. Euge euge iam nō est silen
dum. Jā in odium religiōis. exaggerāda
sunt oīa. Aperiendi s̄nt ocl̄i discrimia re
uelanda murmur inducēduz dicat ipe si
bi senties se delusum. Quid mihi feci mi
ser. In qd me malū impulsi. Nō potero fer
re iugū hoc intolerabile. Quēsiuē req̄em
vt in pace seruire deoz ecce turbatio. fugi
hōies. homines inuēi o. Ledebā tentatō
nibz de seculo d̄teriores demōis p̄fero qd
feci qd agā q̄ me veraz. Amicos cariles
offendi sp̄ncos eos cū suis p̄silijs nullus
mibi adeos regressus. Si disp̄sationem
voti q̄siero nō dabit aut in data nūq̄ cō
stans sibi aīus q̄erabit s̄ neq̄ q̄uo viue
rem in seculo relictu est. Si ad aliaz mig
uero religionē. scādalousus ero meez forsi
tan itolerabilis aliene. Quid feci. Deuo
tionem in seculo sua uiozē. et crebrius iue
niebā. q̄ sensus vegetōres nec p̄turbati p̄
vigilias nō exinanitū cerebrū per ieiunia
nō oppressa mens in p̄litate uocat serui
tū sed z secularibz inuoluz curis. p̄ necessi
tate fratz. Logit obedientia currere dis
currere p̄ scm̄ qui quietē solā sperabā mī
bi obtinere. Sic quotidianis fatigor odi
is et riris. Quid feci quid tandem volui
mibi miser. Delectabat me studium. do
cebam et docebar. Fumc qui doceat aut
doceat nullus est. Fratres satis eē respō
dent occupationes religionis suē ueratio
satis est. Non est inquisit religio scola do
cendi. sed disciplina viuendi. Si vixerō
fm̄ mores fratrum collapsos omnino a

Nō p̄p̄ria s̄t q̄nq̄ mōe by hōm̄ d̄p̄ing

Tractatus. VIII.

regulis patrum. perdit⁹ suz sine dubio
Si singularis mihi viuere volo. nec
datur nec sufficit. Ecce quid murmurat.
incōstans quandoq; non sine magno p/
plexitatis vinculo. maxime si monasteria
mulierum collapsa. iunior iam aliqua vo
uit et intravit **C**ircuit iste depositus de
sede. querit quē deuoerit. Inuenit homi
nem deditum studijs litteraz et scientiaz
Si potest auertit. Affert occupatiōes et
seculo. sicut et prelatorz seruitijs aut prin
cipum. aut penuria transcribentium. vel
imperitia. aut libroz causat nimietatem
onerosam. aut frustra fieri verba surdis
dicat **S**i nequinerit abducere quatenus
ocium desideret studiosum sed sibi vacet
et sapientiam scribat in ocio. subdol⁹ im
pellit. vt alios dum docere vult scribēdo/
se seducat. Laudat iam laborem. sed cor
rumpere satagit intentionem. **E**ia do
croz scribe que relegat posteritas. que ti
bi sint in nomen eternum. qm̄ melius est
nomen bonum q̄ ynguenta preciosa. **O**
rabūt alij pro te. Non tibi soli laborabis
talentum tuum distribues **S**ed ad quid
sathā ista? Quid sibi sup̄ aliorū saluter?
Profecro nihil. s; satagit. vt iste sub hac
intentiōe scribens. audiat in iudicio. rece
pisti mercedē tuā. Accipe quod tuum est
et vade. ex ore tuo et scriptis tuis te iudico
serue nequā. Fers litteras mortis tue sal
infatuatum. **E**ia scribe. s; subtilia. sed ex
tranea. sed nouiter inuenta **T**urpe est ali
enis vti. Sic ipellit vt deserat terminos
quos posuerunt patres sui **U**t vane glo
riosus dicat **S**uper omnes docētes me
intellexi. **U**t deserens vias certas dicat.
Aque furtiue dulciores sunt. et panis ab
sconditus suauior. **E**ia scribe. aut de
tuis vtiutib; aut celeritate onide dictandi
Aut da sat; itelligi q; bñ. q; deuote viuīs
vt loq̄ris **A**ut certe in alienis laudib; q̄re
laudē tuā. **Q**uere celebritatem noīs si nō
ex te saltes ex illis. quos exaltas scribēdo.
miracula sua. visiones vitā supra modū
mirabilem. diuinatōes. sectas nouas **L**a
nonisatus eris in iporum canonisatione
Sed o fraudem sathane detestādā. qn̄q;
tamen ita fallentē. vt interim taceam⁹ de
manifestis errorib; et heretica prauitate.
Eia scribe. totus insiste laboribus. im
portune. **N**on des requiē calamo postpo
ne horas canonicas. aut absq; intētiōe p/

feras. idulge secur⁹ lautōrib; cibis. vt ere
fōno vsq; ad satitates. Desere ciuile alioz
puersatiōem. **L**ōpensabit hec oia labor tu
us in dictādo. **S**ic impellit iste neq; scit
q; inutiliter. imo noxie fuit nō iussa p̄cep
tis omissis **S**cit q; fauem⁹ vltra modū
scriptis nr̄is. diligam⁹ vt filios. placet eti
am si deformia sunt et inculta. si vacua sen
tentijs. **T**ext⁹ ē symea fabulosa **S**allia dū
nimio clamore pdit ouū pdit illud. **L**or
uus crocitas. vt a vlype laudet fraudat ci
bo suo. **N**ō aliter sepe vtutes pdit scribe
docti. vt q̄sitas pus vel acq̄rendas in tpe
Rō. q; dicūt n̄ faciūt. q; de donis dī dū
glian q̄runt. deo rapiunt qd̄ suū ē. q; scit
insup sinistra illū. quid facit dextera **P**os
sūt nihilōm̄ meritoz fieri nona scripta
si mod⁹ affuerit. finis et ordo recti. **U**nuz
facere talud nō omittere. **C**ircuit in **Q**
uenit hōiez dditū. p̄fessioib; audiedis. **O**
q̄t immisiōes facit p̄ āglos suos malos.
Venit ad p̄fessionē plebeius idcota. veni
unt pueri et puelle iuueēs et maritate **S**ua
det inuestigare diligēter sup̄ oib; circūstā
tijs. vt agnoscat vultū pecoris sui. q; nec
aliter solui p̄t p̄cor. nisi dixerit oīa. **A**bsit
iste curiosus scrutator et deficiat scrutās
scrutinia. cū scādalo p̄fēticijs. cum lapsu
pprio cū suspicionib; infinitis. cū intermi
nabilib; scrupulis siue remittat n̄ absolūt
tū siue d̄tineat morosissime vie tādē absol
uendū. **V**enit tles p̄ modū vtitur in
oppositā q̄litate. q; timet exptus. tales fa
cere interrogaciones. **D**icit sibi p̄i. saluet
se si voluerit. nō intrabo domū p̄scie alie
ne nihil interrogabo. scit p̄ca sua dicat il
la si vult. **S**ic dimittit inscios sic verecū
dos latere i p̄ccis suis. n̄ v̄fēs clane sciētie
q; data ē ad aperiēdum (cū discretōe tam)
secretas p̄scie plagas **V**enit alij magni
prudētes d̄ sclo. venit p̄dōes vsurarij. sy
moniaci. rācorosi. violatores eccl̄astice li
bertat; cōcubinarij. norozij. nolūt a p̄cōs
resilire. nolūt restitutiōes facere. sūt p̄cōs
cati sūt irreglāres. alij s; elp̄āt exē. aut
d̄fēdūt p̄cū suū. dicūt se iusta h̄lla gerere
Et plāc mixē. si etiā āglos de celo repiret
qd̄ agēdū in t̄lib; ml̄tis. nisi coallisteret si
bi miraclosa dī p̄t **V**enit alij l̄ alie curio
se agētes ad fabl̄oēs vtūt p̄fessioēs suas
miscēt colloq̄as p̄phāis vtinaz n̄ d̄ nepha
rijs vtinā. que spiritu cepisse videntur. nō
p̄fūmēt in carne. p̄bideat p̄eteri oīa deus.

R Circuit et inuenit declamantem in populo seu predicantem. Lognosce. demonis quot impulsus sunt in sermone. Dum de omni statu persone sunt. que vicijs contra rios infecte sunt. Si culpam auaritiam / p digus applaudit. et ridet auar. Si prodi galitate vituperat. auarus libes ad se contrahit dicens. tene quod habes. Si loquit aduersus inertiam / gaudet iste qui stulto labore consumitur. et esse sub sentibus curarum mordentium delicias computat. Zelus laudatus accendit iracundos. Pietas laudata pusillanimes nutrit et desides. Pro nunc et qualem tua predicatio fructus afferet considera. Sunt qui nolunt premeditari. nolunt sanctorum allegationibus vel auctoritatibus. aut certe. nesciunt vti. Sarrunt et effundunt quicquid in buccam venerit. ceci cecos alloquentes. Sunt ex opposito. qui tot accumulantes allegationes super allegationes. rignus ad rignos. concordantias cum concordantijs. effluunt vsquequaque. non deum. sed se. sed scientiam suam ostendere volentes. Blandiuntur sibi. quia non propter se et famam scientie. sed ad edificationem querunt aliorum. Sunt qui solum apud auditores suos inobedientiarum et rebellionem inferiorum tacendo culpant vicia superiorum etiam dum absunt vni. Nihil plausibile audit inuida plebs quam superiorum vicia prodere. augere. inculpare. Et hec sepius et accuratius student aliqui predicatores detestari. qui si vel in modico vicio culparentur. protinus implacabiliter obfisterent vera dicentibus. et capitaliter clam vel palam persecutione verarent. Adde quod multitudo predicationum. sepe fit in laqueum audientium. Quare. Quia iam sane sciunt voluntate domini nec faciunt. preuaricatores effecti de peccantibus. Propterea perplexos habet. behemoth nervos in multis. quibus non est exitus frequenter possibilis. nisi mors inflicta iudicialis / seu captiuitatis hostilis / viam fecerit. liberans ab omnibus debitorum vinculis. Aut si non fuerit assumpta religio cedens omnibus. ut ystronea paupertas sua. et suorum subeat. Sed quia difficilia sunt hec remedia. preterea in senibus. in egrotis. in delicatis viris et pomposis. In senibus. nescit nemo. Singulariter idcirco notauit apostolus auaritiam. tentationibus et lequeis diaboli plenam esse. quod

mergant hominem in interitum unde vix sit responsio. **C**ircuit iste satan iste deus positus. et inuenit hominem in solitudine. vel deserti. sicut est pellicanus. vel domicilij sicut nicticorax. vel tecti sicut passer. protinus immittit fraudulens auceps iste laqueos exquisitos. et tota malignitate conatur inuoluere. nunc pennas. nunc pedes istius qui solitarius eligit viuere. volaturus ut estimat ad supna. et secum furans ait. Non sic abibit solitarius iste. si bene me noui. **S**it piger. impatiens. mala cogitet. et sua querat. Agitur nunc. seruoze nouitio. fingit sibi quietem et otium. fingit patientiam si non habeat consortium. fingit puritatem in affectibus habitu ram. fingit denique dabit se deo totum. **S**ed o miser. nescit quantum meis artibus / ab expectantioe sua loque fiet. **S**urgite vos israhelites et improbe pestes mee. **S**ultum hunc impellite casum in retia peccatorum. que fugere putat. nec precauet. **T**u primitus inertia. deses ad bonum sed ad perniciem efficacissima. **H**ic exteriori caret exercitio. ociosus vacat. **A**ge. **T**ediosa sit oratio sibi. fastidiat et dicat. quousque eadem. **S**uccedat nunc impatiencia. **F**ac ipsum suimet penitere. fac displicere quietem. fac otium proprium horrere. nec se iam ferre possit. **F**ac langueat totus et pigritet. **E**urge nunc blasphemiam. cogitationes nepharias immitte. **F**ac desideria occidant pigrum. **A**ge doceat ociositas mala multa. **T**radideris cum quatuor quaternionibus passionum vinculan dum. in carcere nostro peccatorum. **S**cis noia. scis officia. vulgata sunt. **S**per. meror. meror gaudium. **S**per vana. metuat falsa. mereat moleste. gaudeat molestus. **T**ua erit vltimum officium. o libidinosa cupiditas. queres assidue que tua sunt. **Q**uerat iste solaciunculas proprias si poterit in carnalibus delicijs. cibo sono. venereis. **S**i refugerit patere hanc turpitudinem tuam velauerit ea similitudine deuotionis ad deum. **D**a medaciter intelligi ipsum querere que dei sunt. se in domino oblectari solo. cum sua principaliter gratia oblectatio. **S**ignum huius accipe certum. quod dimissis. diuino impletio mandato. laborat in hoc toto. ut in alijs que spiritualia fingit oblectet. **D**eridem merito sabbata eius. videtes ignominiam eius. **V**idemus introitus fornicationibus proprijs. medax. peax. mer

retrix inquit et rapit. Adange dolos tuos o libidinosa cupido Interroget curiositas tua cor eius in plimis. Si mallet damnari q̄ offendere deū sponsum suum. redēptorē suū. de quo gliaf. Si mallet subire mortē aut incendi q̄ frāgere te iunū. vel incurrere carnis lapsum Quicqd̄ elegerit irretiem⁹ eū. vel arroganti mē dacio. si penā p̄posuerit inferni vel incendi. q̄ si postposuerit. iā peccauit. q̄a peccare p̄celegit Adde si videris ip̄m in ml̄tis deficere. dic blandiens. nō cōcūtiāt te defectus isti frater. permittit eos deus in te ad hūilitatis custodiam. ne magnitudo frutū te extollat. Dabes in paulo sile de stimulo sathane p̄pter magnitudinem reualationū Lapiamus eū et illaqueabi mus vt defectus p̄rios iā nō laborez cor r̄igi. s̄ in illis audeat etiā glari. Sit rursus tuū. o blasphemia. soror inertiū desidie machinamentū. sit cogitatōes immittere. q̄les nec hoīes seclī. nec meretrices dignarent̄ admittere Pudeat ip̄m qui tātus est in oculis suis. pudeat et indignet̄ et irascat. supbiēs etiā in deū et scōs angelos eius et scōs. et despet tandem se ipsum.

Suaderē vobis inq̄s q̄tuor sodalib⁹ mibi charissimis. sup h̄mōi solitarijs. in alia discrimia deturbandis. sed ea quotidiana q̄si domestica p̄tereo. in curiositatem p̄curatōis vite aliene. negligentiaz p̄rie vite. videre festucā in alieno oculo. nō aduertere trabē in suo. Ceteros sp̄nere. sibi suaq̄ placere. Rumorib⁹ nouis asidue agi. et suspicionib⁹ temerarijs inq̄rari. Proinde minus oib⁹ hoīb⁹. alacres sp̄i. minus esse patietes. plus sui amatores. plus sordidos alioz mala tenētes

Agire postremo sodales fidelissime mibi quatenus istos exhibeatis solitarios. tādem mibi siles fieri. Solitudinē odiāt. fiant dispersi mente cordis sui. fiāt gyrovagi et p̄fugi. fiāt instar cayn vagi et p̄fugi

Quid em̄ maḡ p̄riū est mibi. q̄ se gyrovagū. circuire terrā et pambulare eam.

Hec nequā sp̄is At p̄o qd̄ te agitas frater. qd̄ turbaris. cū iam silētiū pati nō potes acenus obseruatū.

Discip̄ls Hūc p̄sus inspicio. qm̄ vndequaq̄ miser suz. et miserabilis. nec qd̄ agā. nec quo me p̄trā scio. Ita cōclusus suz inter angustias. ex impulsib⁹ sathane numeratis. p̄sertim in vltimis. vt merito tedeat aiām meaz vite

mec. Nolo tñ despare memetip̄m. sed auxiliaria potius documēta querere. Itaq̄ fraudes et laqueos inuestigasti. tuū sit re media tradere cautelas et auxilia

Discip̄ls Si hūanū p̄stolaris auxiliū. falleris. Nilud em̄. nec p̄spiciū est nec validū. magie aduersus acreas p̄tates. Est vita hominis milicia sup terrā. Aduocādī sunt milites angeli boni et nequā hos sp̄is. Plures sunt. fortiores sūt. sapiētiores sūt absq̄ vl̄ la p̄pitiōe. seruētiores in iunado q̄ alioz. malignitas in impellēdo. tñmō assimus nobis ip̄is. nec vltra pellamus eos adiutores tam sedulos beniuolos et certos

Discip̄ls Hoc est p̄fecto potissimū qd̄ flagito. qd̄ ab eis peto dari mibi. ne repellā eos Lupio p̄ici et oep̄cor. q̄tenus impulsiones suas quib⁹ instigāt nos bene agere. studueris ap̄ire

Discip̄ls Si de custodia angeloz. p̄cipue singuloz. qui dantur singulis ab exordio. si de suis officijs singillatim. conarer ap̄ire. que sub exemplis leguntur in scriptura sacra. queq̄ p̄ bystorias. q̄ subinde p̄ doctores sacros tradita sunt. sup̄stū. imo vnanus iure dixer. res suscipiens supra vires. Attamen ne tot⁹ obmutescā. q̄si sp̄nēs p̄ccē mā. eligā vnū. sua auctoritate refulgēs exemplū. Deinde p̄ p̄sideratiōes aliq̄s. pauc̄ s̄sib⁹ p̄p̄bensas. curabo nos aduersus diabolicos insult⁹ reddere doctores.

Discip̄ls Gratias audia et attente

Magister Petr⁹ p̄tor p̄perata frutū insignia. dormiebat in carcere. vincit̄ carenis inter duos milites

Tipus iste est xp̄iani licet egregij meritis. q̄ p̄ herodē istū sathā. gl̄i ante in pellib⁹ que palliāt nequiciā suam detrudit̄ in tentatōis horridū carcerē. discrimē imminet mortis. nisi q̄ orante iugiter ecēia sit qd̄ sequit̄. Angelus astat. sulget. pulsat surgere clamat. Soluit̄ et eduxit libertatiq̄ relinq̄t.

Discip̄ls Placet metri p̄p̄dū q̄ septem. angelico scō sacra ministerio p̄plecteris

Magister Solerter aduertis. Existimo non graabe ris si p̄sideratiōes pauculas. r̄v̄. sua ita s̄sib⁹ ligauero sup cautelis. q̄n̄bo agere nos optet. et plus facere qd̄ nob̄ ē. gallice (say ce que doce)

Discip̄ls Nō grauabor. nec leuitati deputab̄ metri. q̄le frequiter in psalmis et can. as. p̄be sumpserunt

Magister Nōo nihil ap̄d vertres p̄hos serioius metro fuit. Accipe q̄ dogmata

septem. Pensa quis finis prius q̄ sit status ois. A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñi. dic o me suscipe xpe Uixeris hic z nunc velut. hic z nunc moriturus. Uite pius. purus. velut hic z nunc obiturus. i. obuiā christo iturus
Discipulus. Et si puocet me auiditas expositiois latioris. nolo tñ esse molest? exactor / post tam multiplex eloquiū p te nunc habitū. Lōseruabo iterim oia sba hec pferēs in corde meo. q̄ulq; altera nos collocutio. pgregret in idipm. q̄ulq; pte rea centilogiū de impulsib; accipero.
Hḡ Fiat vt vis. z in eo bñ vale. q̄ depo fuit potētes de sede z exaltauit hūiles.

Sequitur tertia par

titio de septē modis gñalib; angelice custodie. per notulas. lxxiiij.

Exaltauit humiles. **D**iscipulus Lōuentōis huius nre dic. z locū prospex faciat / istorum brōz. bñissima ista p hūilitatē singulariter exaltata. cuius est h̄ verbum Et exaltauit hūiles. **H**ḡ Fiat. tu qd affers colloquiū post triduanū hoc silentiū. **D**iscipuls Perlegi tuū sup impulsib; cētiloquiū. Experior illud esse cōnectū porz nre collationi. desinit i auxilio bonoz. 5 apostatas angeloz nobis in h̄ exilio. vbi etiā filius dilect? nihil differt a suo cū sit dñs oim. s; sub tutorib; āgelis z actorib; est vsq; ad presinituz tps a pte.
Hḡ Bene est. bonos tutores h; iste filius. **D**iscipulus Istic nēpe sum? cognoscere q̄lia sunt adiutoria bonoz. q̄lia ministeria q̄les pulsus aut immisiones **F**lemini vero te nudius tertius septē officia numerasse. sub tropologia liberatōis petri. Angelus astat. fulget. pulsat. surge re clamat Solut z educit libertatiq; relinquit. **H**ḡ Non errat recordatio. Scis ne memoriter. additas simul. vij. p̄sideratōes ad tutelā nrāz. sub q̄druplici versu. **D**iscipuls Amix sic p̄tinent. Pensa quis finis prius q̄ sit status ois A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñm. dic o me suscipe xpe. Uixeris hic z nūc velut. hic z nūc morit? Sps esto p? velut hic z nūc obitur? **H**ḡ Scires adaptatiōez facere. vij. ad vij. reddēdo singla āglōz auxilia. singul; his p̄sideratōib; aut doctrinis? **D**isc

Lupio securius ex te p̄gnoscerē. simul vt abbreviatior fmo fiat **H**ḡ Lēptabo sic efficere. pariterq; reddere totuz marie canticū p̄sonās dicit nris Itaq; taliter accipe sūmatim p̄rio Debinc āplioz p̄q̄sitio nis erit loe? **A**ngel? astat. vt p̄sem? h̄ est p̄derem? z libzem? i trutina cordis. q̄s fit finis. Si ei sathā adest nob vt noceat. q̄s ferret / si n̄ 5 stare āgel? bon? Sic p̄terea q̄rit iste sathā claudere. vel eruere penit? oclm fidi ne recogitem? finē nostz q̄ de? est. p̄ueniēs est vt āgel? bon? sanet z illūinet oclōs cordis. in viā z i finē pacis. hec de p̄rio. **A**ngel? astat / fulget in carcere mort; hui? vt nouerit vnusq;sq; positus i tenebris q̄lis su? sit stat? p̄ri? Sūt ei iuxta q̄litatez morboz singloz. q̄litatez auxilioz **A**ngel? astat z fulgēs. pulsat incitās ad bonū. Scit ei gñalr oēs z h̄ nos scire facit / a sathā impelli. Dū em̄ scit piclm. sollicitudie maior fugit ad auxiliū **A**ngel? astat fulgēs z pulsans. iubet surgere velociter. Hoc aut̄ implet. dū spando. dina mādata fuāt. Alioq; iacet obrut? in peccis vt? h̄o n̄. de se despans. aut nō cū minoz discrimine / nimis spās seu p̄sumēs **A**ngel? astat fulgēs pulsās surgere iubēs / soluit a catenis vicioz. v̄i cū i m̄medicinate z ferro. Locusus ei tio re castoz scō / cū gra dñi magnificatiōe. iā se p̄cingit virtute actionis. iā calceat caligis p̄ceptoz in p̄paratiōez euāgelij pacis **A**ngel? sextū pagit officii / dū astat. p? q̄s fulsit. pulsauit / surgere iussit / z soluit / educit extra carcerē. Apit vltro portā ferreā p̄ne. trāsit vicū vnū / satisfactōis arte z directe **A**ngel? tādē. sic educit. libertati derelinq̄t Quo facto sic sane deinceps q̄ retro sūt obliuiscēs. libat? in anteriora se totus extēdit. Reuersus q̄dē ad se / dō gr? z āglō suo / d̄t ex snia. Plūc scio p̄e. qz misit de? āgelū suū. z eripuit me de manu herodis. z de om̄i expectatiōe plebis iudoz **D**isc. Delectat simul redificat adaptatio. Neq; curiositati deputād? / iste mibi p̄e breui? z lucid? ordo Addideris qd̄ spo p̄didisti **H**ḡ Intellige p̄us que ad modū q̄tuoz p̄ma / spectāt ad oēs gñalr q̄ purgāt. spectāt alia duo mag; ad illūiādōs. tā q̄s p̄ficiētes. septimū p̄rie q̄rit educit? z p̄fect? Porro canticū nr; sic adapta Sciue r; vt scis. qm̄ finis vniverse rōnal create p̄sistit in magnificatione dñi. z q̄ exaltet

Tractatus. VIII.

spūs in deo saluari suo. Quid est em̄ be-
atitudo/nisi dñi dei nr̄i salutaris/magni-
fica iocundaq; fruitio. honor: et colauda-
tio: Doc p̄m̄. **C**eter respectus hūili-
tatis. p̄sideratio et cognitio status p̄rii et
p̄ditōis in vnoq; hoc sc̄dm̄. **I**n hoc p̄-
inde q; facit nobis magna qui potēs est.
q; beatificat apud alios **C**oncludimus/q;
dñs est in circuitu ppli sui. q; immittit an-
gelus dñi in circuitu timētū eū. **S** tot gy-
ronagos demonis impulsus. hoc tertū.
Rursus ex sc̄ificatiōe nōis sui/dum dat
spem et impletōem mandatorū dei veloci-
ter in clamat. qui pus affiterat/illuxerat.
pulsauerat ad deū/ad nos/ad aduersari-
um solerter p̄gnosendum **S**ubsequi-
tur q̄nto. timor dñi liberās a peccō. timor
em̄ dñi/expellit peccm̄ testimonio sapiens
Sed ne seruilis sit aut viliter mercenari-
us timor/magnificat ipse gratis dñm̄. re-
cogitās qm̄ mia ei⁹ a p̄genie in p̄genies
timentib; eū **C**onsurgit aut timor dñi aia
nr̄a p̄siderat hūanā miseriaz/si se uere fa-
ciat dñs potentia in brachio suo. si super-
bos disp̄git mēte cordis sui. deponit po-
tentes de sede. si diuites dimittit inanes.
q̄s non extimuerit/si ex p̄sideratione sue
mie. q̄s ipm̄ nō magnificauerit. q; timen-
tib; uenā dat. q; hūiles exaltat. q; efuri-
entes faciat et saluat. **S**uscipit p̄terea
secto dñs isrl̄ p̄uez suū. illūinatū. pulsa-
tū. p̄monitū. absolutū. si dixerit. dñe Ihu
suscipe spm̄ meū **D**ū p̄o susceperit/q; de
manib; suis eripiat eū. **D**ñs qui iustifi-
cat. dñs qui suscipit. q; est qui cōdenet/
aut q; abijciat. **P**ostreō spūs ita susce-
ptus in manib; saluigardie. i. salue custo-
die xp̄i/sueq; libertati derelict⁹. post oēm
herodis expectatiōem. qd̄ sup̄est. agat il-
le qui spū dei agit. qui iam p̄spicit ultra
in lege p̄fecte libertatis. q; nō timore sup-
plicij. n̄ spe p̄m̄j trahit. s; suauī iugo xp̄i.
mentē sc̄am spontaneā totam p̄tulit ad ho-
norē dei et patrie liberationē **R**ecordatur
p̄fecto sol⁹ mie dei. dulce h; in lege dñi
meditari die ac nocte. sicut locutus est ad
abraham patrē nr̄m et semini eius in sc̄la
qd̄ est xp̄s. **H**oc deniq; est p̄fectoy. sicut
alia sunt illoz q; p̄ficiūt aut incipiunt. **N**
Nūc p̄ singula disc̄uram⁹ angeloy mini-
steria q; tacta sunt circa petrū **A**ngelus
astat. **C**ur ita: cur si nō ut astare corā dō-
nos faciat **D**eō aut tunc astare nos tradit

dionisē/cū castissimis orōib; insistētes.
reuoluto animo p̄pinq̄mus. credētes qm̄
ipse est dñs deus salutaris nr̄i. innitentes
ei sicut litorei fixo. tracti a magnete virtu-
oso **A**stās p̄o tūc Refulget angelus. cū
nos edocet/cuius p̄ditōis et stat⁹ et hūili-
tatis sum⁹. q̄ten⁹ inspiciat deus hūilita-
tē ancille sue aie nr̄e. nouerit ipa qd̄ se q̄re
re p̄ueniat. **N**ō em̄ oib; oia eq̄liter licent
decēt et expediūt. **T**otū pastorale gregorij
p̄textū/est in h̄mōi documēto **P**ropterea
trāsēntes. inducam⁹ q̄tuor industrias/
specialiter assumēdas **S** astutias satbāe.
fundatas ex locis dialectic⁹. q̄b; hōies ig-
naros p̄rii status/conatur auertere. vel
mutādo dū bñ sunt. vel retinēdo p̄tinaci-
ter statū. dū male locati sunt **L**ocū assu-
mit ab auctoritate. s; applicat sinistre **L**o-
cū ab exēplo et similitudine. sed dissimiliter.
cū nihil in p̄sona vel re nr̄a. **L**ocū ab in-
ductiōe. q̄ten⁹ p̄cipitet in iudicia falsa et
temeraria. **L**oc⁹ deniq; sub trūcato eni-
memate. minorē sua nō appositauel expli-
cata **S**cit ei⁹ q; ex minorib; seu p̄dicari-
bus p̄missis/tota pendet difficultas illa
tōis **F**allit se uolūtas sepius in hac argu-
mentatiōe. dū p̄ntato aliquo obiecto ḡna-
liter sub rōe boni/p̄festim ferrur in illud
attēptandū. nō discernēs in p̄dicari. qd̄
vel q̄le sit illud bonū. **D**icit rō succurren-
dū n̄citati p̄rii corporis sui. **C**omede et bi-
be inbet uolūtas. **C**olēdus est deus. tene-
te igit in hac religioe r̄ndet uolūtas. **D**i-
cit rō maledicti sunt q; uia pacē p̄p̄diunt
Rndet uolūtas. q; maledicti sunt q; uiam
cessionis huius p̄cedēs de papatu non
inqrunt **N**otū est q̄liter loco ab aucto-
ritate abutebat apostata Julianus. xp̄s
dicit **N**isi q; renouauerit rē. **I**mo sic di-
abolus ausus est dicere xp̄o. **S**criptū est
Angelis suis rē. **N**ō habemus necesse.
lōge morari. q; ex ip̄o sumpserūt oēs de-
ceptiōes hereticoy. exordij. maxie du; q;
rūt hōies ultra sape q̄ diuisit eis de⁹ mē-
surā fidei vel doctrine. dū fieri uolūt ma-
gistri qui nunq; fuerunt discipuli sacra-
rum litterarum interpretes. qui nunq; di-
dicerunt illas. **A**diecit igitur diabo-
lus aliud machinamentum efficacius ex
h̄ loco p̄ auctoritate fieri trāslatiōes vari-
as pro vulgarib; idiotis. quib; habitis et
lectis in superficie. contemnunt mox sa-
cros expositores **N**olumus inquirūt nisi

textum nudum. quem tradidit spūscūs. Tandem reddū ipsuā sibi. neq; sibi reliquit auctoritatē pōd. vñ valeat ad veritatis cognitionē illustrari. **L**etex de locis ab exēplo et sili. tot sunt experimēta fallaciā. q̄t hoīm capita. dū qlibet alleq; vult quēlibet. dū exēplo dē se viuere talitū et talitū. q̄s appbat aut cāonizat ecclia. vñ q̄ superiores eoz sunt. q̄ rēores. q̄ doctores q̄ laudati. Quid facit fili? autē nisi qd viderit patrē faciētes? Patres tū optimos ipsi nolūt s; pessimos hoc exēplo sequi. **T**hor alioz est Paul? se laudant. Paul? visioēs i raptu suscepit. cur n̄ pōt mō dñs in talib; et talib; silia opari? **H**inc pfictio pphetiaz. hinc miraculoz; admonitio. **H**inc etiā adoratio damnatoz; hoīm in populis. **T**estis est mihi legenda. imo d̄ adoratiōe canis mortui visū est in vien na. **L**aveat igit scā sedes Romana. caueat in ea sedēs papa. q̄b; argumens. et cauis et medijs/canonizatio alicui? sit faciēda. **D**iscipulis Cognita sunt oīa q̄ loq̄r. etiā p infelicissimis dieb; n̄ris. **H**ec de loco p inductionē n̄c habes exēpla ponere. q; quotidianis suspitōib; iprobis/ s; status varios/militat p ipm demon p fertim apd solitarios et deuotos in oculis suis. vt dānent ceteros oēs. **D**iabol? dē ex p̄ticularib; inspectis. defectib;. gñalez inferāt p̄denatōis sniam. **A**t p̄o difficul tate hñs maximā q̄druplex ille fallēdi locus q̄ rōe vitabit. **D**icit istī. **S**i glosas recipit textus vnus sc̄pture/cur nō alit? **S**i licuerit istis glosas addere/cur nō nos inquit. aut cur nō eadē facilitate respui mus eas/sicut doctrinas apocripbas? **Q**uo pacto igit fiet distinctio inter miracula vera et falsa. **I**nter reuelatiōs veras et fictas. **S**i canonizata est hec p̄sona. p̄pter attestatiōes miraculoz; et austeritatē vite. cur nequit hoc tpe fieri sile sub silib;. **H**ic Dabes alibi tractat. q̄ ad istas. q̄ q̄t die sūt obiectiones/respōdere conāt. **S**; apd plimos. neq; talis sufficet r̄nsio nec puto q; altera. sine ḡtuito miraculoso q; dei dono. **O**lim dum scriptis et p̄bis oñderem. q; in istis non potest tradi ars vel regula ifallibiliter hūanit?. inducebā argumentū quo se fundat achademicoz; ambiguitas/dicens nihil sciri. imo nec hoc sciri q; nihil scitur. **A**rgumētū est de distinctione dormientis et vigilātis. duz

se videre putat dormiens. similiter ad vigilantem. et hoc cum ratiocinationibus multis et reflectionibus quibus dicit sepe sibi. **T**u non dormis. **E**cce talia et talia facis et inspicias. **T**u somnuz tuū alijs narras et recolis. **E**st autē vigilantis ait **Seneca** narrare somnia sua. **I**ta somnians hec et talia nūq; agit. **P**orro suppetit in hac re/visitatio petri quam tractamus. **D**e ipso quidē vtiq; vigilante scribit historia **L**uce. **N**esciabat verum esse quod fiebat per angelum. existimabat autem se visum videre. **D**iscipulus. **C**ōcludo magis qm̄ necesse sit nobis in his tenebris tymbra mortis/angelica visio simul et illuminatio/cuz ista que intimo sensu et gustu docet de omnibus spiritus sancti vñctione. **M**agister **I**ure concludis. iure consulimus nos assidue per deuotionis orationem/sub hoc duplici refugio suppliciter humiliari. q̄tinus veritas nos exalteret. **A**ngelus astat. **P**ōt immoñito in icu oculi n̄r angelus/a summo celo deorsum nobis astat. q̄ nihilominus sp̄ astat doctificā visioē. **N**ō deserit exēplar eternū/dū venerit circa nos opari. **P**sulit nō mī n̄ diligenter. q; sue actōis regulā cē scit et artē directiua. **F**it autē aliqñ custos angelus longe a custodito. nō p̄ ignorātiā. n̄ p̄ negligētiā suā. s; p̄pter maliciā n̄raz. cui dedignat astat. **F**it h̄ aliqñ p̄ dispensatiōez; ad expiētiā n̄re collucatiōis cum aduersarijs n̄ris. **D**ū em̄ angeli boni qui iuxta nos erāt de longe steterint/sit qd se q̄t. **E**t vim faciebāt q̄ q̄rebāt aiām meam. **E**t q̄ inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates et dolos tota die meditabātur. **F**it tūc angelus n̄r adiutor in oportunitatib; in tribulatiōe facit cū temptatiōe puentū. **E**rudiuit em̄ prius qd agere cōueniat tpe cōstitus et impulsus. **D**isci. **O**pe precii est p̄gnosce q̄b; doctrinis armat angelus bonus suos stare contra diabolū in die belli. **M**agister. **M**ulti multa scripserunt in enigmatibus et figuris et similitudinibus varijs/corporaliter pugnantium. **T**u quoniam scolasticus fuisti/gratātius puto recipies/si exēplū q̄si familiare de scola tibi tradidero. **C**ōstitue sarbanā q̄si sophistā. cui? h̄ totū studiū est fallere. nō querit sapiēs esse s; videri. **U**n̄ vt decipiat/garrul? est. mlta petit. **L**elat proposituz suū. et inuestigat

Tractatus. VIII.

alienum. sophisticus p omnia. Tu econtra doctus ab angelo bono. cautus esto. nōiatim in quattuor. differem postmodū de reliquis. Primo velis nō videri sapiens sed esse. Sapiētis autē precipua cura est finem respicere. Secū pauca cū ad uersario loqui. vel ex toto silere. Tertium habe tertio ppositū suū q te qrat decipe. nō docere. Tertū sit qrtō ppositū tuū nolle veritate dīserere. **D**iscipulus. Discurre summarim de singulis. **H**gr. sapiētia xpianoz est id ipa nō solū nōie pferi se xpianū. Hoc q bona fide quesierit. hoc qui cupierit vt malit esse bonus q̄yideri. exēplo cathonis pueniet ad optatū. iuxta socratis documentū. At uero spūs discipline effugiet fictū. ipocritā scz. r de lusozē ipē deludet. qz deludi sinet. Eligitalis seruire duobz dñis. Ingredi terraz uiuentiū duabz vijs. fit p̄terea incōstās. fit arundo semet agitās. fit cū garrulo sophista se similiter in oibz effluēs. deserit cautelā secundā silentij. In silentio autē r spe est fortitudo nra. **O**bservatio silentij q̄ ncaria sit. norauit rex penitēs. Ego inquit tanq̄ surdus nō audiebā r sicut mutus nō aperiēs os suū. **V**ulgata veritas est. femina q̄ auscultat r castrū qd loquit nesciunt diu stare. **P**ossum addere de curiositate alterius cuiuslibz sensus. Eua si clausisset aures ad primā diaboli curiosaz interrogationē. qz p Eur incepit. Si morz pfugisset ad mariti pfiliū. supasser tēptatorz astutiā. **E**xēplo cuiusdā matrone. que dū impeteret ab adultero. queraz inquit a marito meo. si tibi consentiam. **P**robe quidē. si p̄bo suo. cor r opatio p̄tinus iungebāt. alioqn procacitas dicti plus accendit aduiterz. diuertere se p̄tin r silere. cautū magis. **F**ulciam etiam ex aīaliū fabulis dogma nīm. **U**lpes r catus dū in nemore fuissent obuā sibi. audierūt alōge sonitus venatorz r latratus canū. **L**ōtremuerunt mutuo inq̄rentes qualiter euaderēt. **F**lescio inq̄t catt? nisi modū vnicū. **S**pernens eū vulpis asseruit se bebere modos mille r mille p̄ circuitū. **F**ecta est interloquēdū irruptio canū. catt? exiliuit in arborē. vulpis. canuz morsus. plurima circuitōe deludēs diu tandē p̄prehensa. docuit saltū cattū vnicū plus ad euasione valuisse. **H**ec nos fabula respicit. sp ad arbores ad quā docet

sapientia pfugiamus. nō tā motu corpis q̄ p̄ij cordis. **D**am? aliq̄n aliq̄d tale salubre pfiliū. qd dū p̄terim? decipimur. **E**cemplū doceat a parabolis sumptū. **F**idificabant palūbi siluaz. in arboz. p̄ccitate more suo. circuibaryulpis ad radices. se p̄minās ascēsurā. se nidos oēs cū fetibus direpturā. nisi pullū? sibi p̄cceret vn? **T**repidantes palūbi agebat qd pe tebat r abibat. **R**euertebat ad file. quibz passer dato palūbis consilio p̄tinere seni dis suis. vlpes a fraude sua fraudata est. **S**z in passerē p̄tin insidias. nō viribz sed adulatione. **E**rat in dumo passer. vulpis affuit. bñificās. auiclas q̄ volatu suo se p̄tegerēt a bestijs r laq̄is terre. **S**z h vnuz deest inq̄t. q̄ rōe p̄ v̄torz turbines r frigora se p̄tegat. **V**oluit passer gliari r p̄conari cū garrulo. **R**ndit se p̄ccidēem bñe dū stabat boreas a sinistris. mergebat em caput sub plumis ad dexterā. rē si a dextris. **F**ingēs vlpes se nō sat. audire p̄ter distantia. p̄rabebat alloq̄ū. **D**ilapsus est passer ad ramos primiores terre. q̄siuit vlpes dū venit? stabat ab anteriori quid agebat. **S**ic ait. demittēs caput ad pectoris plumas. **E**xiliit vulpes in nō vidēt. r deceptā blandicijs. vorax rapuit. **I**nducam? de scptur. **O**culi mei sp ad dñm dicit ps. **S**eq̄t effect? r rō qz ipē euellet de laqueo pedes meos. **E**t i ps. de dauid qui fact? erat sic hō nō audiens r nō hñs in ore suo redargutōes. **S**ubdit. **Q**m in te dñe speraui. tu exaudies me. doie deus meus. **E**t alibi. **E**duces me de laqueo qz statuerūt mibi qm tu rē. **E**t iterū. **P**roudebas dñm in p̄spectu meo sp. **E**t rursus. **E**cce sic ocli seruoꝝ rē. **D**isc. **R**idebūt forte nri scolastici fablatōes tuas de ambus r bestijs qz subtilia querunt. **D**icēt p̄terea spectare poti? ad opprobriū r̄ndens. metā silentij si nō audeat cū aduersario cōgredi. **P**gressus nihil respōdeat. **U**bi erit p̄terea qd iubet Jacobi. **R**esistite diabulo r fugiet a vobis. **E**t petrus de cōdet. **L**ui resistite fortes in fide. **D**ic q̄ fortitudo que laus est fugere. **T**ime cede malis dī. apd poetā. **S**ed p̄tra audētior ita vlgodī. **(Q**ui fait on le chasse) **Q**ui fugit fugat. **H**gr. **Q**uid si fugerit scolastici tui. q̄rtā cautelā a nob hic notatā. **Q**uier accipiat crassi? ridebūt. **D**ocem? vt quicqd sophista neq̄z diabol? argumētās p̄clu

ferit 3 bonos mores aut fide. dicat pius
 z fidelis aim? ab angelo monitus/ nego
 psequens. nec aliter/ nec alia forma rñdeat
 Sicut in sua positioe secur? Un illud de
 comico agit hōes. birre? sp hō. **Disc.**
Sicut? hic modus rñsionis habetur
Ag. Atvero nullus sapientior. nullus
 cautior apud xpianos rñdēdi modus 3
 diabolū. Quicqd aggarrat. quicqd ne
 cat. hec vna sit rñsio fidelis aie. xpiana
 sum Sic olim blādina martir. sicre z no
 mine qdā stūs/ apō totozes pstitērāt. vt
 nihil extorquere possz sua malignitas ab
 eis. q xpiana sum. xpian? suz. Hoc meuz
 nomē. meū gen? mea soz z patria. **De**
tior si nō ita iusserit apls deuitare p̄tatio
 nes yborūq; pphanas nouitates. z nō in
 tendere genealogijs interminatis. cū fili
 bus **Disc.** Cur ergo sci doctozes/ tot q̄
 stiones inducēt. agitauerūt. determinauē
 rūt **Ag.** Habes altero opusculo rōez
Porro pncipalis nr fmo est hic de im
 pulsibz secretz diaboli cū blasphemijs su
 is. q nō meli? q̄ p̄tēnendo vincūt. fugiēs
 indignās aut deridens aia xpiana dicat
 simpliciter/ qd alia dixit. pecciter. Quere
 q̄ tibi rñdeat. Dicat. blasphemia tua sup
 te. furcifer z daminate Alioqn si velit sibi
 facere laudē qz hū dissoluerit sophistrias
 oēs neq̄ssias. ipe se sedncit. qz iā supbiēs
 meret illudi. meret laq̄is irretiri. nisi ta
 lis sit q̄ p̄suetudine habeat sensus exer
 citatos. tot? spūalis effect? oia dijudicās
Angelus astat ad recordatōez dei Ful
 get ad pgnitiōē nrī Pulsat vltē? tertio
 ad p̄futationē aduersarij. Dixim? sup hu
 iusmodi pulsibz z impulsibz iā plima. vo
 lo nūc inducere fallacias q̄tuor/ ex logica
 libz sumptas. ad cautelas q̄tuor p̄dictas. z
 totidē a loq̄ dialeticz deceptiones ortas.
Sūt hmoi fallacie. vna fm plēs interro
 gatiōes vt vnā. altera fm qd ad simplici
 tertiā fm accedēs p̄ iugatiōes inutiles.
 q̄rta p̄ apparētiā p̄dictōis z nō existētiā
Disc. Iste sunt pgnite logico. sed qd ad
 duotū. qd ad morale documētū. **Ag.**
Vultū p̄ oēm modū. Scis qz extra di
 ctiōē noiant iste fallacie. qz n̄ ex dictōibz
 sz ex rebz ortū habēt in apparentiā simul z
 defectu. Neq; p̄terea q̄sp̄tā est ideora sine
 frīs qn istis possit falli. **Disc.** Induc
 exēpla **Ag.** Subdulus impulsor. in
 stat sopbite p̄dit aie timorate/ plimas

interrogatōes. Urget q̄tin? vna def ab
 soluta rñsio. Ad formaz inq̄t Querit ab
 vno (exēpli grā) q̄ ex adulterio/ ḡtissimuz
 ei optimis moribz z artibz institutū habz
 filiū. Velles tu deuote petre/ n̄ habuisse
 filiū talē? Si rñdeat. placz hūc habebere
 Perstat iqrēs: Quid sup adulterio dicz?
 ex q̄ nō aliter habitus est. rñde. qd eleger
 r̄ ex duobz. carere filio. vel adulterio. Si
 dixerit carere filio. p̄sciētia se p̄dicat. Si
 placet adulteriū. plane peccat. nec penitet
Disc. Sentio q̄ dāda sit duplex rñsio
 placet filius. displicet illicitus z cubitus
Ag. Cōsulte sentz. vñ si milies impu
 lerit/ vt facta p̄paratiōe filij ad adulteriū.
 rñdeat petrus qd e duobz mallet. n̄ opoz
 ter vt simpliciter rñdeat sz disticte La
 ctus ē pus alter casus sup interrogatōibz
 curiosis. Si doleat hō de peccō. sic q̄ mal
 let fuisse dānatus vel annihilat? Si fu
 giat ita peccā q̄ mallet cruciari p̄ incendi
 um mlris diebz/ q̄ frāgere debitū ieiunij
 um aut p̄mittere mendaciū Vitanda est
 fraus interrogatiōnū hmoi plium. q̄ im
 pellunt rñdentē/ aut ad temerariā falsam
 z arrogantez de suis viribz p̄sumptionē.
 aut culpabilē electionē. Dicat igit. neutz
 eligo. displicet peccatū. horreo incēdium.
 nūc incendij nō incūbit eligēdū. Quid
 si vehemēt? vigeat aliq̄s eligere qd agerz
 adueniente casu tali/ put erat martiriū tē
 pore tyrānoz. Rñdeat se humilians sub
 deo z scō angelo eius dicat. Dñs nō pati
 atur me tēptari supra id qd possum. Et si
 casus eueniret q̄lem p̄ponis/ spero in dñi
 bonitate q̄ faceret cū tēptatiōe. p̄uentum.
 vt possz sustinere. vel aliter q̄ p̄ peccatuz
 euadere. Laueat igit arroganter p̄dicere
 cū petro. Etiā si optuerit me mori tecuz/
 nō te negabo. Dicat potius Impfectum
 meū viderūt oculi tui. sis adiutor i opoz
 tunitatibz in tribulationē. aut in talez tē
 ptationē me n̄ inducas **Discip̄ls.** Lati
 te sobrieq; p̄sulis Cōfundis ex hoc curi
 olas inq̄sitiōes q̄rūdas p̄fessor sup volū
 tate certa nō peccādi seu recidiuādi in fu
 turz. vt dū interrogat penitens a se vel al
 tero. Credis tu q̄ postmodū nūq; cades
 in tale peccatū. Rñdeat. ego fragilis for
 mido lapsum. nō tñ volo nūc vel eligo ca
 sum. De futuro. mie dei me cōmendo. de
 precās vt me custodiat a peccato. q̄ si ceci
 derit fragilitas mea. deprecor adiciat vt
 Rr

omniph

Tractatus. VIII.

resurgat. Hec fallacia fm plures interro-
gatiões vt vnā quātm video non melius
cuiat q̄ p silentiū modestū. se diuertens
ad alia cogitāda. aut p distinctionē acu-
tam interrogationū. aut pster iuxta qd̄ no-
tasti. negetq; psequens. **Aḡ.** Ita est
etiā circa speculabilia / fidē rectā tāgētia.
Discipls Exēplifica Aḡ. Dis pe-
ne deceptio p̄uenit in speculabilib; / ex de-
fectu distinctōis r̄ resolutionis ad simpli-
cia. q̄ deficiente. doctor quo plus inq̄ret
p argumta se dissoluere. tāto plus inuol-
uet. r̄ eo plus / si nō veritate s; aduersarij
p̄fusione p̄ sua laude scrutat. Exēplū. vo-
lens vn̄ doctor p̄cordare simul / quō ac-
peccati / a deo r̄ a libero arbitrio. **Lōclu-**
debat argumtoz subtilitate / n̄ pia religio-
sitate / q̄ de erat cā peccati. q̄ de facit bo-
minē peccare. q̄ deus vult hoiez peccare /
dū peccat. Addidit ip̄e idē q̄ libtas arbi-
trij p̄pata ad deū / faciat ista necessario q̄
factura est. In opatiōe ad diuinā p̄scien-
tiā / oīa de necessitate sunt futura. alioqn̄
inq̄t de p̄sset falli. Addidit q̄z / q̄ ideo r̄
nō aliumde res dicūt impossibiles fieri /
q̄z positūe de vult ita esse possibile. cum
tū si deus p̄ impossibile nō esset. impossi-
bilis nūc / nō essent tūc min̄ impossibilia
Addidit p̄tingentiā in dō intrinsecā eē.
q̄z distinguere p̄notatiōes terminoz vel
nesciebat vel sp̄nebat. **Discipls Tan-**
ge breuit̄ formas argumtoz. **Aḡ Ar-**
guit sic in forma logicali. demonstrato.
Sorte q̄ facit homicidiū. vocet actus il-
le. **Sortes facit a. Et sortes h̄z p̄cep-**
tū de non faciēdo. a. ergo sortes peccat
Tunc vltra Deus facit r̄ vult totum an-
tecedens r̄ quamlibet partem anteceden-
tis. ergo facit r̄ vult consequens. qd̄ est il-
lud. sortes peccat. **Discipls. Videtur**
in dissolubil̄ hec rō. **Aḡ Videt si nō**
distinget̄ aliqd̄ i ea. Si p̄terea nō respec-
eris ad blasphemā insanā / vltie illatōis.
q̄ de facit r̄ vult q̄ sortes peccat. Quāto
maḡ oportuerit sape ad sobrietatē. vbi et
solutō ratōis latuisset. r̄ dicere soluat eas
angl̄ dñi r̄ solutōz aperiat. Omis absq;
dubitarōe rō q̄ militat p̄ pietatē / sophisti-
ca est. peccās in materia v̄l in forma. Nō
si nō videat discipls hō. vidz doctor r̄ps
hō r̄ anglus ei? i ip̄o. **Itaq; dū sōsumit**
doctor iste anglican̄ q̄z p̄fūdū p̄gnōiant
q̄ sortes h̄z p̄ceptū de nō faciēdo. a. actū l'

intelligit absolute d̄ esse ac- / solummodo. r̄
tūc est falsa mior ista. qz sortes pōt i cāib;
multis facere. a. actū sine peccō. sic infuria
v̄l in inuicibili ignorātia Si p̄o intelligat
qz sortes h̄z p̄ceptū de nō faciēdo. a. defoz
miter r̄ peccabilr. hoc vtiq; s̄m est. Sed
iam de? neq; facit neq; vult / qz sortes talr
agatz ita n̄ facit neq; vult antedēs p̄dicte
sophistrie sue. qz palā p̄cludit d̄formitatē
aut p̄sequētia nihil tenet. **Lōstat ei q̄ nec**
de? imo nec hō potest velle d̄formitatē s̄b
rōe d̄formitat; dicēte Dionysio r̄pho q̄
nemo ad malū aspiciēs opaf. velle aut est
q̄ddaz opari. **Disc. Qui simplicitas pla-**
cer. placeat r̄ tua r̄nsio. p̄sequens ē iudicō
meo. Sed neq; si calūniabil̄ eēt ista v̄l al-
tera r̄nsio / d̄eret inueniēs tātm p̄cedi / q̄
offendit oīm pias aures / tā p̄hoz q̄z mo-
raliū r̄ simpliciū in q̄cūq; lege viuētium
Dic alterā sophistriā de futis p̄tingētib;.
Aḡ. Accipit sic Ant̄ps fuit heri fut̄
r̄ ant̄ps nō erit. ergo de? v̄l hō q̄ credit
ant̄ps eē futuz / decept̄ ē. Antecedēs est
possibile r̄ cōpossibile. qz p̄ma nēcia r̄ se-
cūda possibilis. omē aut̄ possibile stat ar-
nēcio Igit̄ p̄ns possibile. hō ip̄iū ē d̄ deo
p̄cedere. **Discipls.** Dic respōsionem
Aḡ distingue. miorē q̄ dicat̄. ant̄ps nō
erit tāq; possibil̄ sit. Aut intelligit̄ q̄ ē pos-
sibilis q̄cūq; lege posita et tūc istaz nego.
Aut intelligis q̄ possibilitas p̄parat ad
dei potentiam absolutā seclusa omni lege
seu p̄patione. r̄ sic p̄ceditur. sed negat cō-
sequētia. qz ergo credēs ant̄ps futuz ex
fide sit deceptus de facto vel de possibili.
Rō est clarissima. qz in maio r̄ non credi-
dit aut sciuit aliquis ant̄ps fore / nisi d̄
lege ordinata. sciens q̄ de absoluta potē-
tia de? nō p̄sset facere q̄n potentia habe-
ret vt ant̄ps nūq; foret. **Nō** est igitur ali-
qua deceptio sed summa p̄formitas. Por-
ro deceptiois rōnē que ponit intrinsecā
in deo p̄tingentiā / mō notauimus. **Alibi**
latius apta est in centilogio de modis si-
gnificādi. **Discipls Perspicua firam-**
plius mihi sapientis narratio. qz qui so-
phistice loquitur / odibilis erit. Et iterū.
Illuzores / ipse deludet. Sic qui querit
mēdaciū subuertetur ab eo / cadens in
laqueos q̄z tetendit. Porro. qui ambulat
simpliciter / ambulat p̄fidenter. **Aḡ**
Nō aliter est. Narrat Rufin̄ in illo quē
addidit historie ecclesiastice eusebij lib: 9

de quodam inuincibili sophista contra pietatem fidei. quæ simplicitas p̄i senis/nudā pponendo veritatē fidei/vicū Dice mur in hoc ap̄d sophistas etiā d̄mones/p̄stare in simplici p̄fessione fidei. Posti illū q̄ mox vt aliq̄ sentiebat sophisticē p̄tendere q̄secebat. nisi forsā ex silentio suo/circūstātū scandalisatio timeretur. **Hos** sophisticarū est vt tādes semetip̄os fallāt apprehēdāt i astutia sua. dū ad agilia venerint. Docet hec p̄teruia demōnū. q̄z arguitas retorquet angelus dñi s̄ semetip̄os i fines s̄rios **Discip̄ls.** Exempla da. **Aḡ.** Impulsit fratres Ioseph vt ex visombz somniorū inuiderēt ei quereutes mediā que scripta sunt/ne regnaret sup̄ eos. Quis euentus fuit sci mus. Regnavit. Ita q̄tidie fideles impetit. quosdā vt deiciat z exaltant. qz per tribulatoez hūilianē. Fuit doctores q̄s in fatuare querit. Fuit purgatores. Funt sanctiores q̄s fatagit inficere. qz disciplinā/puertūt in p̄nie patientesqz virtutem Permittit angelus futura q̄dē demones ab eis p̄gnita similiter inuestigare z audire. quare quia scit qz dū quereut obniti/p̄plebūt voluntatē dei. Sic i Ioseph sic in oibz fiet electis. **Discip̄ls.** Satis ei de fallacia fm̄ plures interrogatōes dixisti/quēadmodū nūq̄ absqz distinctiōe dāda sit vnica r̄sio. Video p̄inde p̄silū saluberrimū qd̄ est. qz se fideliter resoluere p̄suescat. **Aḡ.** Aduertē qz admodū in moralibz etiā istō p̄dest z expedit. Si dolet caput aliq̄s ex ebrietate vel alia culpa. fiat eger. acceptet dolorē z egritudinē patiēter vt est afflictiua. orans deū q̄tin sit ps purgationis sue. peniteat de causa. p̄ quāto est culpabil. Si morit̄ pater/z fiat heres filiū locupletatus. doleat p̄ie mortē p̄is. gaudeat gratis de opibz relictis. Si puniūt iudicialiter peccatores letent̄ de iustitia. tristentur de demeritis. Potes altius speculari dep̄ zscientiā di circa dānatos. etiā si p̄ponistibi talē fore nō qd̄dē asserēdo vel cū despatōe Dic p̄sio rando iustitia dei. Iust̄ es dñe z iustitiē tue diligēde sūt et honorāde. p̄cafo q̄ sūt dānatois occasio. d̄restoz. odio. abomioz qz talr me velle vis p̄cipis Soluit̄ inde laque⁹ iste neq̄ssimi q̄ vult r̄nsione vnam dari/dū curiosus iqr̄it. Si de⁹ vult te dānare. vis hoc z tu: dic nolo peccare. qz si n̄

peccauero n̄ dānabor. Si rursus vrgēat pulsans. Quid si tibi reuelet tua dānato Quid si reuelet de te petro. qz alr q̄ peccauerit i hac die tādē saluabit. alter q̄ n̄ ita peccauerit/tandē dānabit. **Las⁹** ē possibilis et iō reuelabis. Nūqd̄ eligeres hodie peccare. nūqd̄ in p̄mo cāu d̄sperares? Rūde cautus sp̄. nō vnica s̄ duplici r̄nsiōe. Dabēt hāc industriā pueruli/dū interrogāt quē ē duobz pl⁹ diligis. p̄rez aut m̄rez In quū diligo p̄rem diligo matrē. Sic interrogat̄ demū pet⁹. diligis me pl⁹ his? Distinct̄ z r̄ndit. Tu scis dñe qz amo te. innues qz diligūt z alr te. Si q̄rit. nūqd̄ malles peccare nūc. postmodū saluari Re spōdeo. Nolo peccare volo saluari. Et in altero cāu. Dic volo spare qz sic p̄cipitur **Arēdo** silr deū nō reuelare nisi fm̄. s̄ nō ita qz neget se ip̄m. Si sub electōe p̄ponitur duo mala. caue neutroz eligas Nam in mal⁹ qd̄ ē eligēdū. Auero si culpa n̄ra ceciderim⁹ vt necē sit alterū ex peccat⁹ fieri/min⁹ est acceptandū. qz iā i p̄pationē de teriozis sortit̄ bōi fm̄ qd̄ rōz Deniqz p̄fic iste pul⁹ anglic⁹ q̄ dissoluit colligatōes sp̄iales. sicut in petro materialiter actum Proficit iquā s̄ oēs pene fallacias que se quū si pia volūtas affuerit **Discip̄ls.** **Explica** d̄ fallacia fm̄ qd̄ ad simplicitē **Aḡ.** **Lōsidera** solerter vñ volūtas de- **capit.** p̄sertim a mōdo z carne. p̄ p̄secutōez voluptatū. aut p̄ fugā tribulationū. Presentant itaqz sibi tanq̄ bone simplicitē. vel simplicitē fugiende. qui sic arguat caro vel mundus. **Dec** delectant nunc. bec p̄tristat̄ mō. **Est** aut̄ delectatio bona et tristitia mala. Si volūtas sit ip̄ia vl̄ in cauta/p̄festim eligit hoc bonū fm̄ qd̄ z re fugit silē malū. Si vero sit p̄nuosa p̄sulit rectā rōz z obedit p̄silio. Si p̄o neq̄ sit/refugiet rōz p̄sulere. imo claudit oculos et aures sibi. Porro. volūtas i p̄tinēt̄ audit qd̄dē p̄silū rōis/p̄scia sibi qz bene suadet. Sed tandē inclinata p̄ bonū fm̄ qd̄/di mittit iudiciū rōis actualr p̄siorare. z im petu suo fert̄ i illō sciēs sp̄ i hitu z p̄sentis ens rectū esse. preferendūqz rōis iudiciū. **Discip̄ls.** Quo pacto fieri pōt qz voluntas ferat̄ in obiectū/nō p̄uenio ratōis iuditiō qz in illō ita fieri dēt. nō enī fert̄ in incognitū **Aḡ.** **Est** iter doctos q̄ndz disceptō/si et q̄le fieri valeat qd̄ inq̄rim⁹. maxime quia dicēte. p̄hilosopho/cōsonē **Rr 2**

Tractatus. VIII.

ad sapiētem. **D**is malus ignorās **L**etez
parisiē. articulus habet ita. **S**i rō recta/
z voluntas recta. ē error supple sic dicere.
Itaqz duo sunt in hōis liberi arbitrij iu
dicio. **U**nū qd est recte rōnis. z vocatur
pprie iudiciale seu legale. **A**liud est p mo/
dū arbitrarie ptāns. **A**rbitrū aut nō sp
tenet insequi iudiciū fm leges. sed hz ple
nā facultatē eligēdi sicut sibi placuerit. nē
aut tale est iudiciū. qz pōt inseq vlt nō iseq
p sue voluntatis arbitrio/iudiciū rōnis
Discipulo **I**ntelligo tale effici sepe. p ptea
ratio picipat voluntati nō vt ancille s; sibi
cōsultit vt dñe **P**ortat tam sibi lucernā vt
videat q̄l sit incēdiū nō vt cogat eā. imo
diuertit ad ei⁹ impiū lucernā suā. vel suf
focat z deserit eā/ne luceat actu pleno. **E**t
ita quis voluntas viciose eligēs / sit sp er/
rās in electōe tali arbitraria. nō oportz ta
men qz error sit ratione iudiciaria vt assē
sua. **E**st nihilomin⁹ vt pter ignorantia
crassa vel supina. **S**oluit quēadmodum
Adaz potuerit peccare. nec tñ errore sedu
ctus ē in rōe sic in p̄tinens dū peccat z ca
ritatē nō ob hoc pdit fidē / **P**erspiciū de
niqz factū ē auctoris moral' documētum.
dū aliqd pponit p̄festim discute qd sit **L**ō
festim p̄go prudētissima sic discussit. **L**o
gitabar q̄lis esset ista salutatio. **C**Mag.
Addendū ē p cautela q̄tin⁹ a hōis fm qd
dlectabilib⁹ nimū reuēndis voluntas
p̄tin⁹ se diuertat dū ista p̄stiterit simplici
mala esse. **P**ōt aut in malis fm qd de tri
stabilib⁹ p̄siderādis insistere ad paciētiā
exercendam. **N**ō enī furātur intellectū sa
pientis aduersitates / quēadmodū volu
ptates. **D**abes p̄inde rationē dicti illius
pus inducti p te. **I**ubet apostol⁹. **F**ugite
fornicatōes. **E**st hic p̄quisitio de p̄mis
morib⁹ si z q̄no repelli debeāt. si z q̄n sciri
pōt qz voluntas acceptat istos vt refutat et
hoc iputabitur ad peccatū mortale. **R**ur
sus si stat eodē tpe temptationis / qz volū
tas peccet in venialib⁹ multis. z cum hoc
multipliciter vitaz eternam mereat. **T**olle
ret istoz decisio / scrupulos a p̄cientijs
plurimis timoratis. **D**iscipulus. **S**z
peto trāseas ad aliā fallaciā q̄ d̄r acceden
tis. qz sup his dubijs alibi tractatū ē **L**ō
plectit in ipa accident⁹ fallaciā q̄libet in
utilis p̄iugatio seu cōnerio. duz putet ali
qs qz ex cōueniētia vel discōueniētia aliq̄
rū duoz. vel plurū ad vnū terciū cōueni

ant vel discōueniant inter se. s̄l̄r ista duo
vel duo. **C**Mag. **S**up hoc aut tene pro
regla qz oēs z single voluntates qz p carita
tē vniant cū vno tercio qd est deus. ipse
vniant inter se quātūcūqz vise fuerāt dis
cordare. sicut de diphone legim⁹ pauli z
barnabe **D**iscipulo. **P**ulcerrimū h̄ (per
meā fidē) z gratissimā ē hoc theozema.
verificat placē p̄. **P**̄bū **P**articeps ego suz
oim timētū te. z costodiētū mādata tua
Felix ḡ mirabilisqz vnio plurū i deo / q̄i
in vnico medio p̄neroz **C**Mag. **Q**uid
de plib⁹ quātūlibz vnīs z p̄iunct⁹ in alio
qz in deo. **D**iscipulo **A**ideo qz n̄ simpli
citer vniant. fas ē qz nulle virtutes inter
se p̄iungant / si nō in vnica p̄tate p̄ma cō
nere sint **C**Mag. **H**oc videt difficilius.
p̄rim cū in diuinis videat exceptō fieri.
qm̄ p̄ z filius z sp̄s sc̄s / vniantur vna
veritate qz dens est seu diuina essentia est
aut al⁹ p̄. alius filius. alius sp̄s sc̄s. **D**iscipulo.
Subintrat aliā fallaciā acci
dentis. ad quā alie q̄i singule reducuntur.
quēadmodū fallaciā fm nō cām vt cām.
sicut fallaciā p̄sequens que oēs fere p̄ple
ctit paralogissimus et loq̄ dialecticis ma
le formatos. **C**Mag. **S**ubit aim recor
datio ḡnalis / me dū puerul⁹ esse legeisse
quādam fallaciā applicationē moraliter
ad peccata mortalia. s; abolita ē recorda
tio specialis **D**iscipulo. **D**ic si habes
istam in promptu vel aliquā affer proba
bile **C**Mag. **N**ō recordor illius. possu
m⁹ aut dicere qz infernalis bestia / de ma
ri passionē exiens a corde impij qd est si
cut mare feruens / hz septem capita. z cor
nua decē. q̄b impellit ad trāsgressiones /
nominatim septē. **A**ppropat aut qdāmō
singulas singulis capitalib⁹ vicijs **C**U
tur ad supbiā fallaciā petitiōis p̄ncipiū.
Arguēs ita **D**is magnus est honorād⁹.
tu es magnus. dū qz nihil hz qd nō acce
pit. z ita de nihilo sui potest gliari quasi
p̄ncipio. **S**i aut venerit ad vez p̄ncipiū
iā nō i se s; in dño gliet **D**iscipulo. **P**la
cet adaptatio. discurre p̄ reliqs **C**Mag.
Unū adinuidiā fallaciā fm non cām vt
cām. arguēs sic. **D**ē nociū est odiendū.
Iste qz pollet p̄tibus / tibi nocet. **T**ollit
enī tibi ne sis in p̄tibus singl⁹ honoran
dus. **E**cce qz virtutes assumit ad causam
odij. que sunt ad amorē cause vere **C**U
tur ad irā fallaciā ignorātia elenci. quasi

Adictoria sumat ab aduersario honoris
 sui dū pturbat ipm/ ne aliter q̄ oportet
 glief Debet insup irasci culpe non p̄sone.
 vincere maliciā q̄ irā p̄comitat. r hoc per
 mititatē. nō maliciā ipaz irascendo nutri
 re. **U**ti ad accediā p̄iugatoibz iutilibz r
 icp̄s. p̄ euagatoēs mēt̄ innūeras. q̄ ad fal
 laciā spectāt accidētis **U**ti ad auarici
 am fallacia fm plures interrogatoēs vt
 vnā. dū ad oēs necessitates būanas sub
 leuādas dicit sufficere p̄gregare pecuni
 as. que frequēter afferūt plures indigēti
 as. qz qui plura bz/ plibz indiget **U**ti
 ad gulā fallacia fm quid ad simpliciter.
 Istud ē delectabile r bonū gule. ē est sim
 pliciter eligēdū **U**ti tandē ad luxuri
 am fallacia ista r altera. qz nō p̄iungunt
 extremitates p̄ueniēti medio Fallacia qz
 p̄ponit p̄sequētis arguēs sic S̄natio filio
 rū est bona. erga cessatio a ḡnatōe mala.
 p̄ argumētuz a S̄rio sensu qd̄ sit ab opposi
 to antecedētis ad oppositū p̄sequētis. S̄z
 ecce cū tibi q̄i scolastico satisfacere cupio
 viciū curiositatis ap̄d nō scolasticos re
 reoz incurro **D**isciplis. Tolerabūt. inf
 alias materias p̄gnas eis/ hāc inq̄uissit
 scolastica **U**gr. Ita maxime qz p̄t an
 gelus dñi bon⁹ ex istis maligni sophiste
 pulsibz curiosis inducere pulsus ad p̄ru
 tes **D**iscip. Tāge quō **U**gr. Si p̄
 sigla discursus fuerit p̄licitas peret fasti
 diū **D**icā p̄o tibi sub p̄pedito reglāz certis
 simā sed nō ab oibz statim p̄gnosabilem
 seu practicabile. Sic i pure speculabilibz
 nulla format p̄sequētia/ tenēs vniuersalit̄
 nisi fieri possit reductō ad p̄mas r vnica
 veritatē q̄ de⁹ est Sic valet nlla p̄sequētia
 in agibilibz bonis/ nisi possit reduci ad p̄
 mā bonitatē q̄ de⁹ ē. finis oīs bonitatis
 Silitudo fūdat in hoc. qz sic sebz finis
 vltim⁹ in agibilibz sicut p̄mū p̄ncipiū
 incōpletū vlt̄ p̄pletū in speculabilibz hec ē
 phi. Porro. n̄ sic silogismi reolutō ad p̄
 mū p̄ncipiū rez speculabilibz/ nisi p̄tualiter
 aut exp̄sse regule p̄ dici deomi aut p̄ dici
 denllo. alioqn nō poterit effici p̄a p̄dictō
 penes q̄ deficit fallacia ignorātie elenci
 specialr. sed ḡnāl̄ etiā q̄cūqz fallacia Dic
 est q̄ ex puris indefinitis nō tenet argumē
 tū d̄ forma nec ex puris negatis. Dic ē q̄
 terminus p̄is ad p̄les res sic hoc nomē
 sentia diuina nō p̄t esse mediuz sufficiens
 in silogismo expositio. Dic ē q̄ si affir

matina d̄ dici dōi includāt oia q̄ possunt
 de subiecto p̄dicari. illa nō sufficit vt sit p̄
 missa deoi. Exēplū. oīs p̄ ē ḡnans. si n̄ di
 stribuat p̄ essētia dīna/ n̄ ē efficac̄ p̄missa
 ad silogisandū d̄ dici deoi. sic p̄stat tē. q̄
 est vltis falsa p̄ cēntia **N**ō alit̄ accipiēdū d̄
 dici denllo q̄ neget omē qd̄ affirmatia d̄
 dici deomni ponit alioqn n̄ cēntia p̄dictō
Cadit in absurditates nō ferēdas/ q̄
 istud nō p̄siderāt. **L**ocedit vn⁹ q̄ duo p̄
 dictoria nō p̄sificant in istanti t̄pis. alius
 q̄ innūcrabilia p̄dictoria p̄a sunt in istanti
 cēntiat. **A**li⁹ q̄ primū p̄ncipiū nō est cui
 dens in d̄inis cū sit ibi p̄cipue certissimū
Ali⁹ q̄ aia mouet r nō mouet. qz mouet
 in māu r q̄scere simul p̄t in pede **A**li⁹ q̄
 relatōes in deo sunt de⁹ r nō sūt de⁹. **A**li⁹
 sunt d̄ formalitatibz in d̄inis at vere si ne
 negatō capiat d̄ dici d̄nllō/ q̄ scz negat oē
 illud p̄uertibit qd̄ affirmatō p̄t in t̄pe
 modo. loco. r ceteris euidentis ē q̄ erit p̄a
 p̄dictō. **E**t si non. nō. **U**nde nō p̄dicunt
 iste due p̄ ḡnat. essentia non generat. nisi
 neget negatio generationē a patre. Sed
 homiēs grossi intellec⁹/ subtiles istas n̄
 aduertūt reolutōes i negādo vlt̄ affirmā
 do **P**utāt idcirco p̄dictōes eē vbi nō sūt.
Disciplis. **E**doctus sum iuuenis sup
 hoc dici d̄omi r denllo/ q̄ in eis fūdat̄
 vlt̄ reolutū omnis p̄sequētia bōa r forma
 lis. s̄z nō hūi tā exp̄ssaz sup ist̄ explanatio
 nē. **P**utabā qd̄ idē eēt p̄positō affirmatia
 cū dici d̄oi. **S**ed video differētiā nō mo
 dicā. s̄l̄ r i dici d̄nllō. **U**gr. **L**onabā
 tur aliq̄ soluere paralogismos in d̄inis/
 addēdo ly qd̄ est **S**ed hec ars breuior est
 r certior. quā ars. satis intelligit̄ posuisse
 Platōici qz de hoīe p̄oi r singlarī loquē
 tes/ habebāt introducere t̄le dici **D**isc̄
Aliq̄d. nō mlte sunt p̄sequētie topice seu
 rhetorice/ q̄ n̄ p̄t nec d̄it̄ isto mō reglari
Ugr. **P**rudēt̄ opponis p̄pter cāoni
 stas r legistas. imo p̄pter oēs in sacra sc̄p
 tura p̄sequētiās. in moralibz r historiciis
 accipiēdas mō q̄ p̄gruit morali negotio.
 vbi nō p̄t hēri p̄sequētie vt sep̄ nisi q̄
 tenent solū grā materie r n̄ forme. q̄les ac
 cipiūt a locis dialeticis. quales p̄terea n̄
 reolutūnt ad p̄dictionē. nisi fm qd̄ r mo
 dificate. **U**t si dicatur **R**espōde stulto iu
 xra stultitiā suā. statim subdit. **N**e respō
 deas stulto iuxta stultitiā suāz que vidēt̄
 contradictoria. **S**ilr i euāgelio. **V**ideāt̄
 Rr 3

J

R

Tractatus. VIII.

opera v̄ra bona Et in eodē textu culpant
ipocrita q̄ faciūt opa sua corā hoīb; S; rō
dictoy; tollit d̄ictōez apparētē imo ex
istētē ex vi logice in speculabilib;. Hinc
de subtilitate logicoz; 7 metaphisicorum
surrexit dictū; q; nimia subtilitas repbat
in iure. cui; intellect; nūc exposit; / verissi
mus ē atq; salubrius. alioq; sunt ad mo
rale negotiū subtilitates h̄mōi logicoz; 7
methaphicoz; / sicut cynifes egipti mora
les oculos suis aculeis tenebrātes Sunt
ex aduerso grossi morales ad subtilia spe
culāda q̄ de methaphica sunt 7 theologia
speculatiua nis ibabiles sic mō dixim;. qz
psequētias nō accipiūt nisi p tropos 7 a
pologos mō suo. **Disq.** Quoz; ē lauda
rior cōditio; **Ag.** Utraq; laudabilis
simo necia. s; p necitate matiaz varianda
Dicit phus in p̄mo ethicoz; de q̄ritibus
scribologias id est methaphicas demon
strātes / in moralib;. topicas aut rōes in
mathematicis. v̄nūq; ē vitupabile. qz q̄ren
da ē certitudo iuxta negotij q̄litate. Pro
ficat hec reglā p̄tra nimiz scrupulosos i
moralib;. dū certitudine q̄runt āplioz; q̄
b̄eri possit. secluso miraclo. suffic ei p̄ba
bil; 7 moral; cōiecta. **Disq.** Eōcordas mo
re vulpis fabulose q̄ discantū philomene
tenoz; coruo dedit. **Disq.** Grossus sub
tili. v̄tile dulci. imo iā n̄ misces s; suades
separatiz accipe. **Veni** si plac; ad alterā
p̄ncipalis cōsideratōis declaratōez. q; oīs
psequētia debet in agilib; reduci ad v̄l
timū finē si p̄babil; dēt esse. **Ag.** Ha
bes aplm. Dia in gliaz dei facite. Habes
xp̄m. Primū q̄rite regnū dei. Habes ab
eodē p̄ceptū de dilectōe dī sup oīa q̄ finis
p̄cepti ē. Quocirca p̄cludis salubre pro
xp̄ianis oīb; documentū. **P.** insistēdū ē
dilectōi q̄ specularōi Plus insup v̄nioni
affect; vacādū ē q̄ discretōi intellectus
Disq. aperi q̄no. **Ag.** pprietas intel
lect; ē discernere. 7 hoc adō q; illa q̄ realit̄
idē sunt / satagit. 7 valz sepatim cōsiderare
7 sepata p̄iūgere. Veritas ē hec phie 7 ex
perientie. Atvero pprietas affectus ē se in
v̄nū ferre 7 se i v̄nitatē recolligere. v̄bi etiā
distincta sunt realit̄ amata. Propterea di
cuntur amātes se / v̄nū cor. v̄na aia. v̄nū sp̄;
Et aut deus sit tot; cōsiderabil; / fm oē q;
in eo pōt intelligi. p̄stat q̄nta facilitate et
librate pōt affect; se totū in deū ferre. In
tellect; dū discreta rimat methaphicādo

circa deū penitus v̄nicū. plus sp̄git. plus
difficultat. min; edificat in fine leg; q̄ est
dilectō. Deniq; nō ita deū p̄bēdit vel ap
p̄bendit intellect; cum nō sit a nob; tot; cō
gnoscibil; sic est tot; amabil; si formaliter
sunt i deo p̄fectōes distictē q̄ ad affectiua
que totū amare querit. nō p̄fecte formalē
hāc illā. **Disq.** Saluberrimū i phica
radice dogma fūdatuz eliciūti. Nos erit
iubemur oē intellectū captiuare in obse
quū affectus xp̄iani. que necessitas est /
totū in intelligēdo seu discernēdo deum
n̄m / p v̄niuersuz labilis vite tps / studi
um p̄sumere. nec tū attingere Videmus
effici potū; tales temerarios assertores.
garrulos. inflatos. aridos. sine deuotōe.
sine pietate. **Ag.** Experta loq̄ris pro
dieb; n̄ris. Quocirca ē laudāda p̄ talib;
ideotaz simplicitas amatia. Neq; mibi
vident aliūde phi dati in reprobū sensū /
q̄ eo q; relicta pietate v̄nitua affect; circa
deū. totū euauerūt p̄ inq̄sītōes solius in
tellectus. impulsū nō dubiū a spiritib; er
roris q̄b; fuerūt p̄ thelatas theorgias sa
cilegas potius q̄ creatori. Lollaudād;
ad extremū est. doctor theologus. cuius
doctrina sic erudit ad intellect; distincti
onē. q; nō minus allicet trahit 7 inducit
ad affectus v̄nionē. **S;** ecce dū officia
beatoz; angeloz; circa nos ex historia pe
tri q̄rimus p̄ mltā digressi sum;. vic tam
attingim; pauca / pro mltitudine dicēdo
rū. nominatim circa d̄ictōis obseruati
onē. ad quā oportet fiat oīs resolutō S;
necessariū p̄dicim; esse. q; in p̄a d̄ictōe /
negatio destruat / q̄cquid 7 q̄lectūq; q̄d af
firmatio posuerit. Fūdat in hoc ars obli
gationū. ars insup r̄nsionū ad insolubi
lia logicoz; ars theologoz; circa misterū
brē trinitat; Sepe ei sit ap̄d subtilit̄ itelli
gētes i spectabilib; / q; negatō n̄ accipit vt
negās simplr oīa d̄ q̄b; sit affirmatō. Di
cim; ei q; p̄ 7 fil; sūt cēntia dina. tū p̄e di
cim; q; p̄ non est fil;. Nō accipit ibi ne
gatio secludēs essentia. sed v̄nitatē solum
personalē Saluat hec cōsideratio / mltos
subtilit̄ formalisantes. s; paucissimi sūt /
qui capiant virtutē negatōis h̄mōi non
simpliciter sed cū moderatōe. Circa hāc
vt estimo moderationez phie in materia
trinitatis facili; admittet q̄ hominea
nō phi si fides ab eis seclusa sit. hec autē
fides saluat eos dicentes. **Ag.** sicut n̄

ipsa spōsa ip̄i eccl̄ia. dedit nob̄ ita credere
 siml̄ r̄ p̄fiteri Sufficit auctoritas Si pl̄
 detur intelligi / gratias ei. **D**iscipulus
 Sentio q̄ mlt̄a sup̄sint ex p̄positis d̄ an
 gelorū custodia. q̄ b̄b̄d̄es exaltant̄ contra
 diabolicos impulsus. **V**ix dixim̄ d̄ ast̄a
 tia boni āgeli q̄ ad p̄mum. de illuminatōe
 sua quo ad sc̄m. de impulsu suo quo ad
 tertiu. **Q**uid de clamore. q̄ iubet surgere
 petru. q̄ mystice diceret **S**urge velociter
 p̄ spem fac iussa p̄ obediētiā q̄ ad quartū.
Uḡ. **D**oc est p̄cipue suandū alioq̄n
 nihil valēt cetera. **S**oluit proiū quito li/
 gatū angel̄. vnde timēs r̄ gratus magni
 ficat d̄m. **E**ducit sexto petru qz **I**hs su
 scepit eū. **S**eptimo libertati relinq̄t. tūc
 viuit purus velut hic r̄ nūc moriturus.
Lantat dū exierit de carcere corpor̄. **N**ūc
 scio p̄ r̄. q̄ p̄us existimabat se videre vi
 sum. **E**t qd̄ oē qd̄ vidēus in carcere p̄oiti
 nisi visus aliq̄s fidei simulz spei. **T**ūc at̄
 sciet hō vere cū liberat̄ ab angelo plene/
 relinquetur in libertate glorie filior̄ dei.
 q̄n deposit̄ potētibz de sede / gliari licebit
 apud sanctorū oīm p̄ciues. **E**t exaltavit
 humiles. **V**edetemur de reliquis.

Sequitur quarta pti

tio per soliloquium vbi de custodia ange
loz p̄ notulas q̄nq̄ginta. **P**rima

A **E**posuit potentes de sede r̄ ex
 altavit hūiles. **S**is igit̄ hu
 milis anima mea quat̄ exal
 teris. **M**agnifica. magnū p̄di
 ca dominū. **G**ratias age sibi in quiete tui
 silēti. **Q**uid nisi magnificet iste cui op̄
 est p̄fessio r̄ magnificētia. **G**ratias r̄ tibi
 beata s̄go cui ē hoc magnitudis exordi
 um. **I**taq̄ ē gratū aie mee posse in magni
 ficatōe d̄ni / cāntico tuo vti. **D**onū istd̄ ē gr̄e
 dei. donū p̄iter meriti tui. **D**eder̄ exēplo
 tuo cātare d̄no p̄mitis misericordiā pro
 b̄nficio speciali. **Q**uia respexit hūilitatez
 ancille sue aie mee. creās eā sui capace. fa
 ciens eam in baptisate sui participē at/
 qz dei p̄formē. p̄fortans eam sacre p̄firma
 tōis vnctione. **D**einde p̄ penitentiam. re
 parans lapsam. cruens eam toties miseri
 corditer ab inferno inferiori. cibās eā pa
 ne celesti qui dat vitā mundo. spem deiqz
 felicitatis eterne p̄cedens. **M**agnificat
 anima mea d̄nz. **L**antans ei misericordiā
 siml̄ r̄ iudiciū / p̄ omnibz et singulis ani

mabus / cum quibz debet esse anima vna.
 r̄ cor vnum. quia misericordia sua / est a p̄
 genie in progenies timentibz eum. **L**acet
 rursus anima mea magnificās dominūz
Primo super iudicio / qz deposuit poten
 tes de sede. **D**e hic super misericordia. qz
 exaltavit humiles. **F**iat itez conuersio d̄
 misericordia in iudicium. quia esuriētes
 impleuit bonis. **E**cce misericordia. **E**t
 d̄ iudicio seq̄tur qz diuites dimisit ināes
Sola postremo mīa sicut ab initio decā
 nteretur. **Q**uia suscepit israel puerū suum
 recordatus misericordie sue. **A**pposuit ab
 initio magnificare se lucifer super celum
 et adam postea super terram. **T**u s̄o br̄a
 nostra / contrario mō magnificare cepisti
 non te s̄z dominū. **V**ide anima mea si p̄
 magnificas dominū. **S**i sis humilis an
 cilla sua. nō diaboli serua. nō ire filia. **H**or
 rendū nimis est dictum ad iudeos. **V**os
 ex patre diabolo estis. **E**t iterū. **Q**ui facit
 peccatum / serū est peccati. **P**roditor igit̄
 domini sui. nō magnificator. **V**ide anīa
 mea ne magnifices deū s̄bis / fact̄ aut̄ ne
 ges / vilifices r̄ blasphemēs. **D**ilige salu
 tare d̄i. p̄fiteri p̄ca tua r̄ dic̄ sp̄ magnifice
 tur d̄ns. **N**olo solā te cogitauer̄. **N**olo ce
 teros excluder̄. **E**xhortare pot̄ cū exulta
 tione spir̄it̄. **M**agnificate dominūz me
 cū. r̄ exaltemus nomē eius in id̄tpz. **M**a
 gnificatio tua sit omnibz p̄munis. r̄ om
 niū sit tua specialis. **I**ta enim dicit fieri
 magnificationem vnaz sicut est cor vnuz
 et anima vna. **S**i cecinerimus magnifi
 cantes dominum / p̄uenient nos p̄nci
 pes angeli nostri cōiuucti p̄fallentibus.
Sis o anima mea talis qualit̄ in medio
 sunt ydē p̄ncipes. **S**is tympanistria. qz
 sunt in medio iuūculaz tympanistriaz.
Adulēscuntule sunt iste domine deus sa
 lutaris meus / que dilexerunt te nimis. q̄
 per mortificatōnem carnis innouate sua
 uiter tympanisunt. **Q**uod si deposito one
 re veteris homis qui nos tyrannizat. qui
 nos in carcerem mittit vt herodes petru.
 qui nos tradit quattuor passiōibz carnis
 nostre / quasi totidem quaternionibus.
Est enim quelibet in quattuor qualibet.
Qui carbenis alligat duabz que sūt amor
 voluptatis r̄ vāritatis. **Q**uod si nos interdec
 mala sopitos discinctos discalciatos p̄
 ueniat vel vnus de principibz istis. **Q**uod si
 angelus astet. fulgeat. pulset. surgere da

Rt 4

mer/ soluat et educat. libratiq; relinquat.
D si tunc iubilo cordis. in magnificatiōe
 aīe. in exultatiōe spūs cantare licebit. **N**unc
 scio ꝑe quia misit domin⁹ angelū suū et
 eripuit me. **T**āta est dignitas tua o aīa
 mea/ tanta q; ab exordio creatōis tues tibi
 tueq; custodie deputatus ē angel⁹ vnus
 de pncipib; celi q; depositis potētib; ī sua
 superbia de sede dignitatis ipse hūiliatus
 sub domino pprio et supremo exaltatus ē
 magnificans non pprium dominum. sed
 dominantis maiestatis imperiū. **D**eniq;
 datus est tibi/ quatinus se rectore/ se du/
 ce/ suscitet te dōm⁹ de puluere et stercore
 so corpe. vt collocet te cū ipso pncipe tuo.
 ceterisq; principibus populi sui et solius
 glorie teneas in palatiodei. **L**ave precor o
 anima mea/ ne ipsi sis ingrata tanto prin/
 cipi tuo. **N**oli turpiter in oculis suis vi/
 uere. noli vilis offendere. noli presentia
 suam a te molestis actibus iniuriola spel/
 lere. **V**e tibi. ve si eo lōge stante vim faci/
 ant et impulsū qui te querūt pdere. sedu/
 cere et deuorare. **Q**ua tūc virtute resistere.
 qua poteris aut scies industria/ sola mi/
 serabilis ceca. nuda paup euadere. **N**ō si/
 de nihilominus etiam si ambulaueris in
 medio ymbre mortis. si vincita fueris in
 medicitate et ferro / pnceps tuus pius et
 custos est tuus tibi nunci⁹ id est angelus
 pueniet te frequenter. astabit. fulgebit.
 percussosq; latere tuo quod est sinderests.
 acclamabit surge velocit per spes. cirūda
 tibi vestimētum tuū p operationem. pre/
 cingere per disciplinā **L**alciate in prepa/
 tionem euāgelij pacis p obediētiā. **T**ūc
 catene p̄suerudinis male cadent de mani/
 bus tuis vt possis bene agere. **E**ducat te
 de medio duoz militū timore et dolore. et
 hoc infra te. **T**ransibitis ipse et tu/ primā
 et secūda custodiam noctis/ circa carcerē
Ecce sunt hi custodes/ mundi tēptatiōes
 indiderijs et leticijs vanis. quos bona
 spes transit et letitia spūalis **V**enietis ad
 portā ferreā. **H**ec ē diabolica custodia ter/
 tia. que viso angelo discedet vltro. viam
 faciens transituris. **T**ransibitis vicum
 vnū strictum et longū et rectū. **H**ec est scā
 meditatio de diuinis/ post satisfactiōes
 de peccatis. **H**ic te videbitur relinquere
 ductor tuus. quia soli deo p contemplati/
 onem tūc assistis. et heretis sola soli. vni/
 ca vnico. **Q**uid est em̄ contemplatio/ nisi

assistentia coram deo. et hoc in secreto so/
 litudinis. in sereno luis diuini. in amō
 pacis. **P**o stq; saluū te fecerit a pusillani/
 mitate spūs. p securitatē. et a tēpestatē trā/
 qlitatē. postq; indicauerit tibi vbi pascat
 vbiu bet in meridie. **T**ē psalles ex sentē/
 tia. **D**omin⁹ regit me et nihil mihi deerit
 in loco pascoe ibi me collocauit **D**eniq; si
 priora respexeris quasi tibi sobrie reddi/
 ta et rediens a mentis excessu suspirabun/
 da grataq; cantabis **N**unc scio vere quia
 misit dominus angelum suū. **D**ein/
 ceps iam conaberis redire ad ipm famili/
 aris esse satagens amplius et amplius pn/
 cipi tuo angelo bono. cuius p̄uentiōē
 in medijs peccatoz tenebris in obliuōe
 torpida. diuine et sue pietatis experiri da/
 tum est. **A**bsit vt aliqñ immemor sis liba/
 tionis tui. **L**ave sic postmodū esse mortu/
 a in corde tuo. **A**bsit vt gaudiū suū suoz
 q; / quod habuit inpenitentiali solutione
 tua/ perdas vnq; vel minuas. **D**ic sedulo
 dic toro cordis incendio ad ministrū tu/
 um qui totus est ignis dei. quia mistros
 suos facit ignem vrentem id est vici. dic
 angele qui meus es custos pietate super/
 na. **H**ic tibi p̄missum fua. d̄ sede. gubna
Parvulos honora qui tales angelos
 habent. **D**oce similiter eos credere. hono/
 rare proprios angelos qui vident omnia
 que faciunt. **L**aucant eis spectantibus a/
 gere turpia que videntibus hominibus
 facere nō auderent. **A**ssuescat orare sepi⁹
 quilibet bonum angelum suum. modo p̄
 dicto vel simili. **L**ancellatis manibus ita
 per cor et pectus stringens. **D**icat exaffe/
 ctu magno puul⁹ corpore. **H**i bone an/
 gele custodi me bene/ (mē bon angel gar/
 des me bien) **S**ic imbibat noua testa q;
 ver⁹ seruet odorē. **L**acet ab vberib; pie/
 tatē religiōis. ad deū et anglz suū. sicut in
 fās **A**gnes **I**hesū **N**ō em̄ par. refert pue/
 ros/ sic vel sic affici. **L**oquor expertus cu/
 idam infanti/ pater effigauit se contra
 parietē in modū crucifisci dicens. **V**ide
 fili mi. q; sic fuit crucifixus et mortu⁹ **H**ic
 tuus q; te fecit et saluauit. **H**āsit hoc exē/
 plar puero vt habuit mēoriā illa etas illa
 aīa speculū adhuc mūdū. māsit vsq; in se/
 nectā et senij crescēs cresētib; ānis **B**ndi/
 et p̄ iste p̄. qm̄ dies exaltatiōis scē cru/
 cis fuit dies obitus sui q; obuiam ip̄ xpo
 p crucis hūiliatiōes sublim iter exalta⁹

A Audis an libenter. obsecro te dñi angeloz/pium de tuis angelis soliloquiū. simul et preconius: Audis profecto. imo nude aspicias et places et approbas. Pius ma qz / sibi de pietate collaudes. neq; sinas irremunerataz cuiuslibet ad angelos abire deuotionē. nō magnificētiaz hāc nō exultationē spūs i recordatione. Quid porro dicent? **D** regina celoꝝ. o dñi angeloz. qd de filio tuo q vocat est magni filij angelus? **C**onsiliū illud magnuz et antiquū p ipm verbū fuit nunciatū et expletū. **S**i m̄ es pncipis/imo creator? angeloz. **S**i m̄ es illius qui toties nōiat dñs exercitū dñsq; virtūtū. qui electus est ex milib; tā angeloz qz scōꝝ. **L**ui? cur rus decez milib; multiplex. iure supest/vt exaltata sis sup choros angeloz? vt audi as a filio tuo. **E**quitati meo assimilaui te. qui tibi me parificaui. tibi me humili/ aui paulo minus in h ab angelis minoz factus. **S**ic humiliatus in te et me et te su per exaltaui. vt in nomine Ihesu et marie omne genu flectatur caelestium terrestriū et infernoz. **B**eatu ille cui beata dederis affectū diligēdi te. honorēdi te. loqui de te. cantando tecū. magnificat aīa mea dñm. **S**alutandi te aue maria grā plena dñs tecū. bñdicēdi te sup oēs mulieres. pfitēdi et laudādi. qz bñdictus fructus vētris tui Ihs Amē. **B**eatu cui brā spiraueris affectū petitiōis septiformis/ ab angelo magni filij filio tuo descēden tis. **P**ete in primis triplices nobis beati tudinē. obiectalē i scificatiōe nōis sui. for malē i aduētū regni sui. srtualē in adiple tiōe bñplaciti sui. **D**eū puetū cui lib; rei necēsarie cozpori vel aīe. in pane qtidiano et sup substantiali. **D**eniq; remotiōis im pedimenti. sit illud culpa. dimitte nobis debita nostra. sit illud pugna. et ne nos in ducas in temptatiōe. sit illud pena et mi feria. s; libera nos a malo. **B**eatu cui tu brā fidē dederis (que p dilectiōe opa tur) credere in deū cum ceter; fm dicitēz et bñanitatē articulis. **B**tūs insup ma gnificās et magnificens. si astantib; angel tuis in illuminatiōe vultus sui. si pulsantib;/ si vocantib; nos/magnificabit aīa mea dñm. exultabit spūs nr in deo saluta ri suo. **S**i respiciet dñs humilitatē ancil le sue. anime nostre. **S**i bñficabit apud omnes gnationes bñoz in celis sanctifi

cans in nobis nomē sanctū suum. et hoc quo adimpletionē preceptoz et osculum pedum fm animalem obedientium statū. **S**i preterea soluerit angel tu bon col ligatōes infirmitatū nrāz. **S**i nos edu terit a tenebris tot fantasmatum et custo diarum. **S**i portam ferream aperuerit. vt nos in primis canentes suscipiat an gelus magni filij xps ad osculū man? p gratiaz actiones. qz timentib; miseri cordiam. quia humilibus exultationem. qz esuriētib; impletionem bonoz/beni gne largitus est. supbis dispersis/poten tib; depositis/diuitibus inanis. et h quo ad rationalem statum. **S**i postremo deserit ipse magni filij angelus. **L**iberos in lege pfecte libertat;. sub actione vel im pulsū sui spiritus/tangēs in statu pfectōis et filialis adoptiōis et in osculo oris. **N**ā qui spiritu dei agunt/hī filij sunt dei. hī subleuatis oculis post ptemplationem et mentis excessum/nihil vident nisi soluz. **I**hm. solam salutem. solam misericordie recordationem. **S**icut locutus est ad pa tres nostros Abraam. qui diē eius vidit et gauisus est. **E**t semē ei in secula. **T**unc fiet in quolibet tali/quē ita dignatus fu eris angeloz dñi. **V**iue do purus velut hic et nunc moriturus. imo vero ia; mor tuus toti mūdo. viuens soli soliloquiuz meum et angeloz dñi deo salutarī suo. **C**omplacitum tibi sit. o beata beatoꝝ. o dñi angeloz. quia ita soliloquiū me um pformiter agito ad canticum tuū. cō formiter ad aliud dragma meum. de pul sibus et officijs beatoꝝ angeloz. **S** de po sitorū potentū. tot violētos. tot fraudilē tos tot. malignātes impulsus. **C**ōformiter rursus ad liberationē petri. **I**n sup ad se prempliccē industriā que versat. **I**n recoz datione dei. **I**n recognitione status pro prii. **I**n debellatiōe aduersarij. **I**n imple tione diuini precepti. **D**ebinc in medita tione. inspeculatione. in pteplatione aut bñfica visione. **N**ihil itaq; dulc? nihil suau? qz psone tibi dicere vel viuere. cui? spūs sup mel dulc;. q suauissima facta es in delicijs. q mater es pulcre dilectōis rō ris agnitōis et scē spei. **Q**uāta snia capi ētissima fctaz. **I**at; hic i pauc; vbis. **S**ūt ista eterne sapiētie vbera. cui tu vnigeni to a pte eternaliter et a te tpaliter pbuisti vbera tua. **S**ūt nihilominus ista/ create

680 371

sapientie verba pprie angeloz. qui ab initio creati sunt in sapientia dei. q̄ ad imagi nē. quo ad similitudinē sunt ipisis origina liter in spirata. **D**ia siquidē in sapientia fecit. sed ⁊ refecit in sapientia. q̄ primit⁹ in carnata. postmodū (vt ita dixerim) voluit impanari. qz panis vite fieri. **N**ō est iā o aīa mea. quid excusationis inuenias **S**i querit a te scire vbi est deus Respi ce in sacramentum altaris. dic tota fiducia. **I**ste est deus meus. iste frater. iste dilect⁹ ex dilecto. **E**t ipse ē amic⁹ me⁹. filie Iheru salē. **I**ste cui astant angeloz chozi. **I**ste q̄ facit angelos suos spūs. **I**ste q̄ misit an gelū suū petro. ⁊ eripuit euz de oī expecta tione plebis iudeoz. **C**elle ex te cogi tare petre. quo nomine vocabatur ange lus tuus ille bon⁹ qui astitit ⁊ refulsit in habitaclo carceris. **D**a veniā si curiosus interrogo **H**abemus nomē illius qui **A**hobā duxit reduxit qz raphael medi cina dei fm nomē ⁊ officium eius. **P**empe liberauit ipm a deuoratiōe piscis. cuius mors. mult⁹ vsib⁹ vtilis fuit. **I**unxit sare iugio. demone fugato. viroz septē neca toze. **R**eddidit patri seniori visum lumi nis. simul ⁊ spm̄ p̄tulit p̄betādi. que oīa plena sunt misterijs **H**abemus nomē p̄ncipis sinagoge ⁊ nūc ecclie **M**ichaelē. qui vt deus ⁊ filijs populi sui stat. qui p̄ mitus in celo fecit ruinā diaboli magnā ⁊ angeloz eius. **Q**ui mulierē illā. signuz magnū in celo/amictā sole ⁊ luna sub pe dib⁹ eius ⁊ in capite eius corona stellaz. duodecim/protegit a dracone septez capi tum. liberauit filiū quē peperit ⁊ colloca uit in throno dei. dedit mulieri alas sicut aquile vt volaret. nō absorpta ea ab aqua draconis sed vt in solitudine nutret **N**ō proficimur p̄ singula **H**abent⁹ nomē il li⁹ angeli q̄ ad te missus est virgine despō satā viro rē. **A**ppellabat hic gabriel. forti tudo di. qz forti mulieri quā salomō inq̄ rebat d̄putat⁹ est. qz fortiorē forti armato nūciabat tibi qz singl̄ ad opa fort⁹ nre sal uatōis ordinat⁹ fuisse/p̄babiliter estimat **S**icut in p̄betia ad danielē in reuelatōe p̄fortatina ⁊ directina ad Ioseph sp̄suz tuū virginalē **I**n nūciatōe Iohis ad za charia. **I**n cānico celesti ad pastores **I**n monitiōe ne redirēt ad herodē. ad reges. **I**n resurrectōis nūciatōe ad mulieres. **H**abent⁹ p̄inde nomē illi⁹ angeli q̄ pur

gauit **I**saie labia p̄ calculū de altari. voca tus est seraphin ab incendio **H**abent⁹ de cherubin. dicit⁹ a plenitudine scie. i aīali bus ⁊ rot⁹ **E**zechielis. **N**ūc p̄ssime q̄ ro Petre/qd̄ erit nomē angeli te liberāns quē āgelū p̄p̄iū fuisse custodē tuū. fas cre dere ē nob **D**i in Apocrif **E**sdre **S**er mo nob fieri de vriel angelo. cui⁹ interp̄ tatio sonat ignis dei. **V**t siq̄des ignis. el de. **B**ndictissime deus **L**icet nob cur⁹ ignis est in **S**yd ⁊ caminus in iherlm. in cur⁹ dextera ē ignea lex. cui⁹ eloq̄ū ignituz vebementer. imo q̄ tot⁹ ignis p̄sumēs es. **L**ut⁹ deniqz ista vox est. **I**gnē veni mitte re in terrā **E**t qd̄ volo nisi vt ardeat **L**ice at angelū tuū o petre. lz ⁊ quēlibz alioz vi atoribz singulis deputatū vriel appellare. cui⁹ officiu⁹ est suauiter vrere renes ⁊ cor nrm. p̄sumere sordes vicioz. succendere totū cor ad virtutes. sacrificare pietas ho locustū qd̄ est in odorē dño suauissimū. **P**otest nec negam⁹ sufficere nomē an gelū. qz nūci⁹ dñi est. lz addere videt aliqd̄ q̄ angel⁹ iste sit spūs. ⁊ flāma ignis. qz sul get i intellectu ⁊ ardē i affectu **S**ublenauit āgel⁹ sp̄s/helyā igneo curru. q̄ pus ābos qnq̄genarios e celo descēdens incēderat **D**ata fuit lex p̄ angelos in manu media toris. quātus p̄o flaguerit ignis loq̄s by storia. **L**ustos erat paradisi flāme⁹ ensis **D**escendit deniqz spūs sc̄s sup aplos in igneis liguis fact⁹ vriel i singulis. **Q**uid est q̄ vriel iste/redigit q̄s inflāmat i cine rē p̄ timorē ⁊ hūilitatē spūs. mollit p̄ pie tatē ⁊ mititatē p̄ cordis duriciā lapideaz. resoluit in luctuz p̄ pprie fragilitatē sc̄iam corroboret p̄ decoctionē ⁊ humoris flui di resolutionē vñ venit ap̄ aīaz fames ⁊ sitis p̄grua. tractabilē reddit ad p̄siluz ⁊ mīaz. subtiliat ⁊ purificat cor ad intelligē tiā. **D**eū saporē ⁊ internā pacē efficit p̄ re nonatōez iunētuz sicut aquile sic ceruoz sicut accipitris vt serpētis. **N**ote sunt similitudines iste q̄les p̄ metaphorā ope rat in nobis vriel noster si non obstiterit ipi/anim⁹ noster. anima nostra cū corde simul ⁊ spiritu **S**tudiositas theologo rū q̄rit plūma de custodijs circa nos āge loz. **S**i nos vnq̄ defūt. **S**i nos saluā dos p̄sciūt aut dānandos. **S**i xps mag ni p̄silij āgelus (cui ministrauerit āgelū p̄ ieiuniū. quem ⁊ angelus in agonā p̄for tavit) habuit angelū pro custodia. **S**ilē

raphael

michael

Gabriel

seraphim

si talem habuerit dñā nūc āgeloz futura
Si deenit antiq̄o custos āgelus. Nūq̄d
 āgelus bonus loq̄ p̄t aīe nre / sine fanta
 smatū simlacris. qz d̄ ordiatōe fantasma
 tū p̄ āgelū. 7 ipedimtoz remor dē n̄ est du
 bii. Est ei mod⁹ iste ordiari p̄ statu vie. q̄
 lic̄ erudit mgt̄ disciplm. p̄ponēdo p̄ ordi
 nē doctrinā cognoscēdoz. iuxta moduz
 capacitat̄ sue. Si bōi āgeli sūt incētores
 ad bonū. sic mali dicūt scitatores ad ma
 lū. Si causent radiū vel lumem spiritui
 nro. Si cogitatioes nrās inspiciūt. Quis
 nūc āgeloz. Sic hec studiositas / theo
 logi accommoda. Desit aut̄ curiositas ab
 oibus / qz decet āpli studere duotioni qz
 subtili speculatioe. Tertū habeat vnusq̄s
 qz fuit dō qm̄ oēs sūt fm̄ aplm̄ admini
 stratorij spūs. 7 b̄ mediate vl̄ imediate. in
 ministeriū missi p̄ter eos q̄ hereditatē ca
 piūt salutē. Qui p̄o capiūt 7 q̄t. noli q̄rere
 si nō vis errare. Tertus esto si bñ vixeris
 sub lege magni āgeli 7 custodia suoz an
 geloz qz dñā est maria / saluēris. socius
 eoz fact⁹ in euū. **S**tudeam⁹ igit plus
 bñ viuere qz disputare. Sis o xp̄iane spi
 rit⁹ / assidue parat⁹ ad mortē. Viue dō pu
 rus velut hic 7 nūc moritur⁹. Erat vnus
 insignis causidic⁹ in articulo mortis. **D**i
 xit p̄fessor. vt voce q̄ posset diceret septez
 psalmos. Venit ad p̄suz illū. **D**ñ n̄ est in
 morte q̄ memor sit tui. Lepit arguere mo
 re suo. Quē illud stare nō poterat. **N**ā t̄pe
 moriens memoz erat dei. Subintulit cō
 fessor. **D**ñe. tps est penitēdi 7 orādi. nō
 disputādi. Respicit oēs hec narratio. qm̄
 media vita in morte sumus. Angelicum
 poti⁹ implorem⁹ auxiliū. qz de moīs aucti
 liandi disputem⁹. Sciūt aduocādi. sciūt
 auxiliādi. sciūt p̄sulēdi. sciūt pur gādi. il
 lūinādi 7 p̄ficiēdi suū ierarchicuz triplex
 officiū. Nō est egroti velle medicāz artē.
 neqz litigātis aduocati sciētia p̄scrutari.
 maxime dum p̄stiterit sup̄ vtroz fidelis
 7 prudēs. fidelis ne decipe velit. prudēs
 ne decipi possit. qles sūt āgeli. **D**eputet
 aut̄ aīa q̄libz xp̄iana / magno dei dono / si
 se senserit affectaz ad aliquē scōz / nōiat̄
 ad p̄riū āgelū reuerētē pie 7 hūiliter. **D**e
 putet b̄ bñficio tuo o dñā angeloz. **D**a
 gnificet tecū sup̄ ista talis aīa dñm. psal
 laz in p̄spectu āgeloz dño. ministret incē
 sum duote oratiois qd̄ offerat dō salutari
 nro. **P**reterea non timuerit inuidiā sa

cere aī xp̄iana ceteris / si forte fuerit ad
 vnū qz ad altez deuotior si fiducialior ad
 quēpiā si frequētior sit recursus. Sūt re
 pleri charitate. nō inuenit locū inuidia. n̄
 q̄rit q̄ sua sunt. **D**ia deputant zia. **R**ecur
 sus est ad. Stephanū. recursus est ad pe
 tr̄. **J**ohānez. michaelē. gabrielē. raphaelē
 yriēlē / mariā. marthā cū ceteris. **Q**uā ei
 in p̄mune recipiūt orationē vni susaz dñi
 mō par vtringz duotio. tuū optāt meritū
 nō honore a te suū. **Q**uid ei ipis est in ce
 lo q̄ glia. q̄ laus. q̄ magnificētia est ab oī
 bus. qd̄ volūt sup̄ terrā. **A**rgue tibi sic. **D**
 aīa xp̄iana dñi impellit te spūs sup̄bie sup̄
 vanitatibz trāsitur. **S**i glificāda. siue si
 magnificāda a dño in eternitate qui sp̄ 7
 vbiqz gliaz meā dicit. **Q**uid mihi de p̄
 ctali 7 ymbzati glia sup̄ terrā. **S**i vero
 iusto (qd̄ auertat dei pietas) iudicio dā
 nādus suz tot⁹ honoz impēsus ab hoībz /
 plus ad tormētuz mihi cedit qz solaciuz.
 Plus inde blasphemabit aīa mea dñm.
 plus exiliet furens spūs in deū. qz nō fu
 it salutare suū. plus exardescēt inuidi dmo
 nes aīaz cruciare / q̄ plus in bonū senserit
 honorari. **A**gite qd̄ vrm̄ est ministeriū
 sc̄i āgeli dī. **D**epositū vrm̄ fuare poterit
 oīpotes dñs hoīes p̄le custodire qz pos
 sedit fecit 7 creauit. **S**z voluit fm̄ legē sa
 piētie sue / qz nos inferiores reduceremur
 ad ipm̄ sup̄muz / p̄ vos mediatores. **V**o
 luit ostendere maiestatem potentie sue.
 magnificentiam glorie sue. quia tales hz
 virtutes 7 exercitus militantes sibi. vnd̄
 nōiat dñs exercitū 7 virtutū. **V**oluit cō
 municare bonitatē sil̄ cū virtute vobis ā
 gelis suis. vt illā nedū recipientes in vo
 bis sz in alios p̄municare possētis. aude
 bo dicere deberet. **S**i deus ita res ad
 ministrat vt eas agere p̄rios mot⁹ sinat
 imo iubeat scōm ordinē iusticie sue. **V**ri
 aut̄ p̄rij motus āgelici spūs / sunt custo
 dire viatores / magna nobis fiducia dat
 in vestre charitatis auxilio. si domina. si
 regina nra. si m̄. si soroz nra. gratum vo
 bis erit semp̄ tales filios 7 fratres dirige
 re p̄gere 7 saluare. maxime qz sum⁹ fu
 turi ciues vestri. **S**i tāto furore satagit
 nos sathanas ipellere seducere 7 p̄gere
 tantus amor vester conabit amplius per
 impulsus bonos / nos saluare. **D**ebilis
 est oratio nra. paup. fragilis. balbutiens.
 cespitas. 7 ceca si nō fulciat 7 illuminet a

Tractatus. VIII.

uobis. si nō loquelā placentē et aptā loco eius faceritis in necessitatibus nostris. Si nō ipas egenā et mendicā deduxeritis hōstiatim p vicos ciuitatis scē hierusalem. q̄ sunt ordines v̄ri. q̄ sunt scōz scārūq̄ omniū chozi varij. qui platee patētes oibz ad mīaz. Lamate nobiscū et nobis. panem n̄m q̄tidianū da nobis hodie. cū ceteris petitionibz. cū modis petendi querendū et prestādū p̄ vniuerse scripture cōtextuz. precipue euāgelicū. nob̄ in exēplū datū. ¶ S̄z et fratres habem⁹ in purgatorio carceratos sub manu iustitie. futuri protin⁹ sunt p̄sortes v̄ri. imo sunt iā p̄ grām p̄firmatā. Visitet eos pietas v̄ra. p̄suletur sedulitas v̄ra. salute singulos vice n̄ra. Suggeste vt memores nostri sint dum bñ sibi fuerit. Insinuate quō nos memores ipoz sum⁹. q̄tinus inde p̄solatōez accipiat. ¶ Sūt nob̄ viatoribz aduersantes mūdus. caro. demonia. Vos potētiōez excubie/state p̄ nob̄ in acie. Sūt incommoda nobis plurima rōne corporis: nūc ab elementis p̄ intēperie. nūc a celestibz influentijs p̄pter materialē ad insur⁹ suos sustinēdos vite indispositionē. Fas habetis in meli⁹ nafalia etiā incommoda vertere. si naturalia possunt demones bona frequēter in deterrius/quātm̄ dīna prouidētia et quātm̄ v̄ra custodia p̄misse imutare. Semit autē p̄fidi et homicide/si et dūz p̄mittit eis. seu iūc toto malignitatis ardore. q̄ si nō astiteris adiutores iopoztunitatibz in tribulatōe quis subsistet. ¶ Tradiderūt gentiles nos h̄c ab hora cōceptōis quēlibet vniū suū geniū. qui cum moriente deficiebat. Stulti dicebāt geniū esse deū. qui et fata fortunāq̄ deos faciebāt. Prudētiōez/geniū ad inclinatio nes nob̄ corporaliter imp̄ssas a celestibz referēbāt. Cū autē h̄mōi inclinatioes/nob̄ corporaliter qued̄ v̄m̄z commode sint/duplex geniū erit nobis. bon⁹ et malus. Assumūt p̄fidi demones ad n̄raz v̄trūq̄z perniciem. Cūm̄ s̄o est angelice virtutes p̄ncipat⁹ et p̄tates/ex aduerso pro salute n̄ra/ a dextris et a sinistris/oīa in bonū deducere. si p̄. si duoti. si seduli q̄siuerim⁹ opē v̄raz. quā q̄rere p̄mones sepe. p̄ueniētes i nos b̄ndictōibz d̄cedis. Dormiebat per⁹ nō orabat aliquē ex angelis. factū est t̄m̄ illud qd̄ s̄ tractauim⁹ i exēplū n̄m et āgelicū p̄coniū. Angel⁹ astat fulget pulsat sur

gere clamat. Soluit et educit libertatiq̄z relinquit. ¶ S̄z ecce dñi meditatio n̄ra p̄ tēdit in lōgū. frater astat pulsans ad ostio lūz solitudis n̄re. q̄situr⁹ (arbitroz) venit sup plurimis q̄ de cantico n̄ro tractanda supsunt. p̄cipue sup eo qd̄ seq̄t. Esurientes impleuit bonis et diuites dimisit ianes. Nō me fallit estimatio. Sumit ab hoc versu p̄ncipiū colloquēdi. Et nos parebim⁹ in q̄rēti. Locet⁹ ē cētilogū de impulsibz. p̄sede bim⁹. sit i medio n̄ri ihs x̄ps dñs noster.

Sequit tractatus nonus de eucharistia dragmatic⁹. sup illud Esurientes impleuit bonis p̄ q̄nq̄z partitiones. ¶ Prima partitio procedit p̄ dialogum per notulas centum.

Esurientes impleuit bonis. Discipulus. Si ita res se habet/esuriā obsecro q̄tinus impleat me dñs bonis. diues nō fiā q̄so. ne dimittat inanis Esurio nihil ominus i hoc cātico nosse qd̄ p̄replabat aīa marie sup hac esurie. ¶ D̄gr. Legis de dīna sapiētia dictū ex p̄sona sua. Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibūt me adhuc sitient. Est igitur esurientes et sitis aliqua /n̄ corporalis quam expiūt et bruta. S̄z sp̄ualis. que est fames non panis materialis. s̄z audiendi verbū dei. qd̄ ē sapiētia dei patris p̄cedēs ex ore ei⁹ q̄ uiuit interior hō n̄r. ¶ Discipulus. Vide ne dissona sibi sit hec expositio. Etenim si edētes et bibentes sapiētiā /adhuc esuriēt et sitiet/ q̄mō dicitur hic repleti bonis. Sitis q̄z et fames dicunt vacuatis indigentia. nō plenitudinē facietat. Nōne sapiētie fons et fluuius est ista salutaris aqua /quā qui biberint nō sitiet in eternū. Nō autē cōbere vident. sitiet adhuc et nō sitiet in eternū. ¶ D̄gr. Erras. nescies diuersimode dici facietatē sitim et esurie sapiētie ceu et iustitie. ¶ Discipulus. Nō poterit hoc aprius fieri q̄z p̄ descriptionē resolutōezq̄z terminoz /iuxta moē tuū. Dic igit quid sit esurientes. quid facietas sapiētie. Et quid opposita facietas diuitum. quid sit inantitas corū dē sequēter apparebit. ¶ D̄gr. Esurientes i ḡne d̄scribit. q̄ ē amor vel appetitus rei vt p̄ueniēs et absentis. Etsi amor sequitur apprehensionē intellectuā seu rationalē de qua ad propositū /tūc addēdum est in descriptione tanq̄z pro differē

Ex d̄gr. lū.

tia / q̄ esurios est amor / sequens apprehensi
onē rōnālē / rei sibi pueniētē / & ablentē / vel
vt puenientis / & absentis. Facietas sibi
correspondens. est amor / sequens appre
hensionē rōnālē rei vt puenientis / iūcte
seu pntis. **Discipuls.** Differunt ergo sa
cietas / & esurios sicut amor / & desiderium
q̄z sunt oppositae rationes. qz amor pntis
est. desiderium respicit ad futurū. **Ma
gister.** Inuenimus esurios / & sitim dici / nō
tūmō de absentē / vlt futuro. sed etiā de p̄
ti iam habito. qd̄ auidē sumit sine penū
ria. p̄pterea nō tollit facietatē. Rursus aui
ditas ipsa tollit fastidiū. q̄si nouū sp̄ acci
piens qd̄ h̄z / & amet. i. cupiat. **Uñ d̄z** aui
ditas q̄ cupit simul habere / & tenere. Sic
habet in prosa Fruū nec fastidiū. quo
frui maḡ sitiūt. **Exēplū** ē iuoracit̄ edētibz
& bibētibz. qz satisfaciūt desiderio. neqz p
tinus illud fastidiūt. q̄usqz fiat alteratio
virtutis appetentis in aliā q̄litate. **Dis
cipulus.** **Exēplis** / sentio. **Sz** vñ v̄it
nausea vel fastidiū sp̄iali fructiōni. cum
aia sit immortalis nec alterabilis in essen
tia sua. **Aḡ.** Prouenit hoc ex diu
ctiōne cū corpore. Pōt etiāz in separatis
spiritibz cū nō fuerint / firmati / variatio
p̄gnitionū simul / & affectionum suboriri.
Secus in cōfirmatis. q̄s fructio diuini
tatis iugiter eodē tenore q̄si sp̄ renouato
delectabit / & implebit. Quā rem postulat
eccl̄ia post p̄ionē orās. **Fac** nos q̄sumus
dñe diuinitatis tue sempiterna fructiōe
repleri. quā preciosi corporē / & sanguinis
tui tēporalis p̄ceptio p̄figuratur. **Disci.**
Audio nūc q̄z / plone d̄t x̄ps ad hoc canti
cū. **Beati** q̄ esuriunt / & sitiūt iustitiā qm̄
ip̄i saturabūtur. **Et** p̄s / Edent paupes / &
saturabūtur. **Et** alio cātico / Famelici sa
turati sunt. **Aḡ.** Nō d̄z forte sensū
sti quorsuz te ducere possunt hec cantica
Discipuls / Quorsum precor. **Aḡ.**
Siquidē ad cōpendiosam totius b̄titudi
nis cognitiōne. **Discipuls.** Quonam
mō. **Aḡ.** Paucis accipe. Si esuriē
tes / iplent b̄tis. si ideo b̄ti sunt / qz esuri
unt iustitiā / cū additur qz saturabūnt. si
b̄tudo nihil aliud sit q̄s dei fructio qd̄ ē
oē bonū. nōne / sequens est qz esuriētes de
q̄bz maria loq̄tur sunt b̄ti. **Discipulus**
Consequens est. fateor. nisi de b̄titudine
fiat fmo equocus. **Aḡ.** Describam
qd̄ sit fructio dei. q̄m̄ equocatio nulla

latere possit. **Est** itaqz fructio di / operatio
fm̄ habitū gratie / ḡtificat̄ / nō impedita.
Discipuls. **Pravis** est descriptio hec ma
gistralis. **Sz** vide ne cadas in illud. **Dū**
breuis esse volo. obscurus fio. **Aḡ.**
Non tūmō m̄ḡalis ē hec descriptio. / sz p̄bi
calis. quāuis de terminis sit / p̄texta theo
logicis. Describit em̄ p̄hs delectatōez qz
est opatio fm̄ naturalē habitū / nō impedi
ta. **Costat** autē qz fructio dei. delectatio est.
aut nō sine delectatione. **Fruimur** inquit
Augustin⁹ cognitis. in q̄bz ip̄is p̄pter se
mēs delectata quiescit. **Discipuls.** **Elu
cescere** tenuiter incipit / p̄portionalis ad
tuā p̄hi descriptio. **Sz** h̄z v̄traqz dubitati
onē. quo pacto describit delectatio p̄ op
ationē. cū delectatio sit passio quedā mul
tebris. ad opationē / sequens. / & nō opatio
Rō. qz sit opatio quasi exprimendo. dele
ctatio autē velut imp̄medo. **Exēplū** in pu
eris lactētibz. vñ nomē delectatōis / & oble
ctatōis tractū est puer exprimit se ad v̄ba.
vñ lac imp̄mit in os eius. **Aḡ.** **Lon
q̄sitiō** tua / videt a p̄ho sine delectatione di
missa. **Sz** saluemus v̄traqz vias. dicen
tes qz si delectatio sit aliud ab opatione /
causatur tū ab opatōe. / & ita descriptōes di
cte sunt date p̄ causam. q̄i dicerem⁹. **Dile
ctatio** est ex opatōe fm̄ habitū / p̄nalē / nō
impedita. **Sit** de fructiōne suo modo.
Discipuls. **Sit** ita vt dicis. **Nō** em̄ pla
cet in hac religio. **Attū** nō habet inre
tū qz fructio dei sub tali descriptiōe sit be
anitudo. **Conuenit** em̄ viatoribz p̄ grāz do
fructiōibz. **Aḡ.** **Poterat** mox explana
ri tua dubitatio si voluerim⁹ / distinguere
duplice b̄titudine. **Unā** / sp̄ci. alteram rei.
Unā gr̄e alterā gl̄ie. q̄lis distinctiō p̄is
est / & accepta. **Aut** si volum⁹ ad b̄titudine
gl̄ie / f̄monē / p̄trahere. patiet h̄ ip̄a additō
q̄ d̄z nō impedita / h̄ nēpe nō implebit p̄fecte
nisi in gl̄ia q̄ est gr̄a / p̄sumata nullatenus
impedita. **Disc.** **Halo** / aplecti fateor dis
tinctōez de duplici b̄titudine. **Sit** qz du
plex ē fructio vie / scz / & p̄rie. scrupls tū / i
ge rit ex p̄nti d̄o tuo. qz nulla ē h̄ opatio fm̄
bitū gr̄e / ḡtificat̄ / q̄ nō impeditū patiat. **Aḡ.**
Et patit scim⁹. / sz nō sp̄ tale / qd̄ tol
lat fructiōis di / rōez. **Uñ** q̄druplex in gr̄e
nūerat / ipeditū fructiōis actualis. **Unū**
causat necitas. alterū fragilitas. tertium
vanitas. quartum iniquitas. **Causat** p̄
ma est tolerabilis. secunda miserabilis.

fructio

Bn. 27

Iosephus in summo d̄o d̄na

Tractatus. IX.

tertia punibilis. quarta dānabilis. Prā
interrūpit fruitionē. s; nō esse morali seu
meritorio. habitu gratie remanente. In
secunda frustratur actus fruitionis. In
tertia sordidat vt leprosi pānus. ppter ve
niales culpas. que sunt ligna cremabilia
fenum stipula. Quarta s; totū destruit z
eradicat fundamentum. **Discipuls** Ho
ta loqueris. adde q̄lia sunt adiutoria. **Hg.**
Hmiz conatus libertat; multi
plex. In sup habitus adq̄situs ex actuz
frequēratione bonoz. Innat preterea ro
boratio vel augmentū habitus gratie s;
tificāns. tā in se q̄ in suis ramificatiōib;
p virtutes dona z bñtūdines. Deniq; p
ablationē impedimtoz intus z extra. di
uinitus p angelos. aut hūana industria i
corpore z aia pparatam. **Discipuls** La
tā aperuisti materiā. qnā coartes oro. **Hg.**
Si cupis agnoscere precipuum
fruitōis dei pro statu vie nutrimentū z fer
uoris incentiuū. qd vel quale potero con
ueniētius exponere. q̄ eucharistie sacra
mentū. hoc est sacre p̄ionis misterū. in q̄
p̄s sumit. recolit memoria passiōis ei.
mēs implet gr̄ia. z future gl̄ie nob pign
dat. **Hoc** exclamādo canit scā ecclia. **Hinc**
sup addit. **Q̄** bon? z suavis est dñe spi
ritus tuus in nobis. q̄ vt dulcedinē tuaz
in filios demonstrantes. pane suauissimo
de celo prestito. esuriētes impleuit bōis.
fastidiosos diuites dimittens inanes. **Discipuls** Sanctū pulc; z psonūdas fru
itōis auxilium. De q̄ fiat obsecro colloca
tio inter nos plūtiōz. q̄s ordinauit deus
esse regale sacerdotiū. **Hg.** Fiat vt vo
les. cui q̄renti r̄nsiones adq̄ciā. **Disci.**
Dic in primis si brā nostra. isto fuerit
vsa sacramentali cibo dū viueret. maxime
in illo cenaculo grādi strato mōt; syon.
vbi p̄mitus exhibita est institutio huius sa
cramēti. qd añ fuit predicatū. dicētib; ml
tis z retro abeūtib;. **Dur** est hic fmo. cui
predicationi pbabile est interfuisse mariā
Hg. Probabile. qz seq̄bat filū tūc
vnicū custodē suū (sicut loq̄mur) pede p
pedem. Probabilia isup sunt plūma de z
sup hac beata brāz. que sunt potius acci
pienda de pietate deuotōis. q̄ de fidei ne
cessitate. vel temeritate assertionis. vbi n̄
suppetit autoritas sc̄pture cogens. aut rō
p̄uincēs. **Discipuls** Sic accipienda. de
creui dicta tua aliozūq; doctoz i bac ma

teria. Alioq̄n via nimis pna preberet ad
errozē. **Hec** placet rōcinatio nōnullozū
gñalis dū arguit. **De** potuit p̄ferre hāc
grāz matri sue. ergo p̄tulit. **Potuit** itaq;
dare fruitionē patrie ab instāti p̄ceptōis
cū alijs multis. que certū est nō dedisse.
Hg. Quid si addat ad posse dei q̄ bec
decurt ipm dare matri sue. **Discip.** Re
dit in mentē opusculū tuū. p articulo simi
li/in materia p̄batōis articuloz fidei. **Eu**
ius resolutio finalis stat in hoc. q̄ i reb;
ad extra. nō ideo deus dicendus est face
re aliq; qz decētia sunt z bona. s; e; pot?
ideo aliq; dicunt z sunt bona. qz de? talia
vult esse illa. **Consonat** illud phie apud
Boetū de deo. que nō externe pepulerūt
fingere cause materie fluitantis opus.
Hg. Sic est vt meministi. Sic tollen
dū est argumētum tale ad intelligētiā veri
tatis. nisi p̄supposita rectitudie fidei. ali
oq̄n nō edificatio s; irritio sepe venit. **Discipuls**
Quid est pietas fidei. **Hg.**
Habes a me lat? alibi. qd nunc sub p̄p̄
dio repeti pōt. **Pietas** fidei. est pbabilis
seu verisimilis opinio. sup aliq̄b; q̄ deuotio
nē edificare possunt. que ex scripturis au
tēticas nec clare sequit nec repugnat. **Et**
sic accipi volo q̄ p̄des vel deinceps enun
ciauero. q̄liter in nra **Josephina** premisi
prestatiōes. metro ludens. **Discipulus**
Redi nūc ad pora p? digressiōne hanc n̄
penitus inutile. **Hg.** Imo necessariā
pro dicendis. vt temeritas euidet. z cerui
cola p̄tentio. qn̄ z vbi securior est (estib;
Hicro. z **Breg**) pia dubitatio. q̄s teme
raria diffinitio. **Potest** igit pie credi de
brā nra. **Primo** q̄ credidit z sciuit myste
riū bñdicti sacramenti. z añ institutiōez
z post. imo z dū instituebat s; p̄ns fuisse
nō credat. nec tūc p̄municasse sacramen
taliter. potuit attū tūc spūaliter z añ z p?
effectū māducatiōis accepisse. **Discip.**
Edūtere q̄ rōe fieri potuerit illd qd dicit.
Hg. Possuz facilliter ex traditiōib; do
ctoz d̄ triplici māducatōe sacramēti. **Qui**
dā sacm māducat solū spūaliter. Alij so
lū sacramentalit. Alij s; sacramentalit z spūa
liter vtroq; mō. **Disci.** **Assitata** ē bec
diffictō. sed ipaz p̄ descriptōes elucida. **Hg.**
Magister **Māducatio** sacramenti solū
spūalis nō sacramentalis. sit p̄ fidē huius
sacramēti. que per dilectionem operatur.
Discipulus. **Sistamus** hic primo cō

drentes si spūs āgelici dici pnt frui hoc
 sacro bñdicto spūalit. qz constat eos frui
 do / ipletos bōis ab eo. Similis esset qz
 stio de maria brā. q nō iā frui p fidē. sed
 p speciē clare z immediate visionis. cum
 in bñdōe pfectissima. qētissimaqz p amorē
¶ **¶** Rūder descriptō negatiue. Nō
 em̄ p̄sus. i. frui deo. z frui spūaliter b̄ sa-
 crāmto. lz eodūerfo q̄s frui spūaliter
 hoc sacro: frui se deo. Deficit igit in an-
 gelis rō māducatōis sacramenti. qz non
 ordinatū est nisi p viatoribz bōibz. Ideo
 recte viaticū appellat. Maria vō nō mō
 lz tūc dū instituebat sacm̄/viaticū erat
 habēs fidē. De p̄mo vō d̄r Aug. Crede
 z manducauit. Redidit maria ppter qd z
 māducauit. **¶** **¶** Discipulis. Sic videt. trāsi
 nūc ad māducatōez solū sacramētalē de-
 scribēdo eā. **¶** **¶** Sacramētalē mā-
 ducatio dūtarat. est actualis susceptio sa-
 crāmēti corporalis. cū informi fide sine
 caritate. **¶** **¶** Discipulis. Si ita est / cōfestim
 video sine mltiplicatione q̄stionū / qz nec
 b̄ntū nec angelus nec infidelis nec here-
 ticus nec discredēs hoc sacm̄/comēdit
 hic sacramētaliter ipm̄. Rō. p̄spicua est. qz
 fide carent. Infantes vero baptisati / q̄a
 fidem h̄nt habitualē seu fidei sacm̄/assu-
 mere pnt etiā sacramētaliter. qz de spūali
 p̄stat. ppter habitū fidei. Alioq̄n quō ve-
 rū esset ḡnāliter illud v̄bū xp̄i. Nisi man-
 ducauerit carnē filij bōis nō habebitis
 vitā in vobis. **¶** **¶** Cōsequēter habet qd sit
 māducatio sacramēti spūalis simul z sa-
 crāmētalē si d̄ne p̄cedentes iungātur in
 v̄nā. **¶** **¶** Libat nos a multiloq̄o / p̄
 uolās ingenū tuū. Nūc accipe q̄lis z q̄s
 frequēs fuerit māducatio marie: p̄sup-
 ponēdo p̄ dicēdis qz in ip̄a nō minor fue-
 rit fides cū caritate circa figuras huius
 sacramēti datus i lege sc̄ptē / simul z nate:
 q̄s in alijs patriarchis z p̄phetis sal tē post
 p̄ceptionē Jhu xp̄i. **¶** **¶** Discipulis. Nō dubi-
 to qn̄ ex tūc nō obscurior lz clarior fuerit
 in ea fidelis cognitio cū caritate / p̄re cete-
 ris p̄iarchis z p̄phetis / imo z apl̄is. Quic-
 qd sit de illa pōne / qz ab vtero fuerit in p̄-
 uētuz rōis iudiciū. cū actuali opatōe gra-
 tiā simul z virtutū. Sumunt argumē-
 tum ab exultatiōe Jobis in vtero m̄ris.
 Addunt qz nec in somno cessabat opatio
 talis in actu m̄ris. Iūgunt qz oīa sciuit
 tūc qz b̄nt sciūt lz nō cū claritate pari. **¶** **¶**

ficit autē ad rē n̄raz solidior positō quam
 me dici nō ambigere. Deduc vltra qd in-
 tendis. **¶** **¶** Dignare me lau. te v. sa.
 simul cū bñdicto fructu ventris tui ihu
 xp̄o. Da d̄ ligno vite / dignos ac salubres
 fructus carperē siue excerpere. Da theo-
 reumata digna promere. qz sit hoc p̄mū
¶ **¶** Maria. Sicut p̄re ceteris i via elurije
 iustitia / sic p̄re ceteris puris viatoribz / im-
 pleta fuit bonis. ex illo. in illo z p̄ illū qui
 est oēs bonū. dicēs ex sn̄ia aīe sue magnifi-
 cāti deū. Bñdic aīa mea d̄m̄ qz replet in
 bōis desiderū tuū. **¶** **¶** Discipulis. Cōsentio
¶ **¶** Maria. Sicut p̄re ceteris in
 via cognouit credidit z intellexit / figuras
 legis z nature xp̄i sacerdotiū p̄signātes.
 sic in illis aut p̄ illas / māducauit fructiue
 bñdictū fructū v̄tris sui. z spūaliter e-
 sacm̄. vñ exultauit spūs meus in deo sa-
 lutari suo. **¶** **¶** Discipulis. Cōsentio. **¶** **¶**
¶ Maria. Dū letabat David patrē suū
 dicētes de xp̄o filio suo. Tu es sacerdos i
 eternū p̄m̄ ordine melchisedech. qz scz pa-
 nē z vinū obtulit. ex tūc intelligebat z mā-
 ducabat spūaliter b̄ sacm̄ bñdictū. vnde
 cecinit. Magnificat aīa mea d̄m̄. **¶** **¶** **¶**
¶ Discipulis. Cōsentio. **¶** **¶** Magister. Maria
 p̄sallens illō dauitici. Memoziaz fecit
 mirabiliū suoz misicors z misator d̄ns
 escā dedit t̄m̄tibz se. V̄dor ero in se. test.
 sui. Credebat z intelligebat banc escā sa-
 crāmētalē / figurari. z i figura comedebat
 eā. z testam̄tū sp̄abat hereditatē eterne.
¶ **¶** Discipulis. Cōsentio. **¶** **¶** Maria.
 Nō minus refecta est z impleta bōis hu-
 ius sacramēti / qz patres antiq̄. qz loq̄tur
 apl̄s. qz eandē escā spūalē māducauerūt.
 z eandē potū spūalē biberūt. Siberūt autē d̄
 spūali p̄sequēte eos petra. petra autē erat
 xp̄s. qui est vere panis. qz de celo descendit.
¶ **¶** Discipulis. Cōsentio. **¶** **¶** Maria.
 Dū stās vel orās in tēplo aspiciēbat cred-
 bat z intelligebat / oēs oblatōes victimas
 z holocausta. sacrificia insup matutia z
 vesperina / māducās. i. plebatur bōis huius
 bñdicti sacramēti. etiā ante p̄ceptum bñ-
 dicti fructus ventris sui. **¶** **¶** Discipulus.
 Cōsentio. **¶** **¶** Magister. **¶** **¶** Maria.
 Sicut intellexit filium suūz fuisse agnū
 qui occisus est ab origine mūdi / prout
 Johannes in Apoc. loquitur. Sic reco-
 lens sacrificiū Abel z eius martiriū. /
 fruebatur xp̄o agno qui fuit figuratē

decisus in eo pmitte martirij & virginita
 tis psecrator. **D**isciplus. **C**onsentio. **M**aria
 gister. **M**aria. **D**ixit celebrat pbase sine
 pascha iudeoz. celebrat & ipi aia cu exul
 tate spūs/pascha nostz qd immolatus ē
 xps. que epulabat in azimis sinceritas
 & veritatis. fermento vesireiecto cum fer
 mento malicie & nequie. **D**isciplulus.
Consentio. **M**aria. **D**uo
 cunctis loco fuerit corporaliter in vespe ce
 ne dñi/comedit an & post institutionē hu
 ius sacramēti: vez corp⁹ & bibit spūaliter
 vez sanguine filij tui. plus appropriate.
 dū illud iudas comedit solū sacramenta
 liter/si fidem in formē tūc habuit. aliter n̄
 ceteri p̄o tā spūaliter q̄ sacramentaliter re
 ceperūt. **D**isciplus. **C**onsentio. **M**aria.
Maria. **C**espe dicte cene/dicēda fuit
 frui corpe & sanguine filij sui/plus appro
 priate q̄ ipse xps. dicit se cibasse eodē p̄e
 & vino mystice psecrāt. qz nō in fide s̄ in
 claravisione. nec in augmētū charitatis/
 seipo frui ē. **D**isc. **C**onsentio. **M**aria.
Maria. **D**icte vespe Jonis scō. & si
 n̄ fuit insignita caractere sacerdotalis offi
 cij/dū Judas illū suscepit. Nihilomin⁹
 nūc & antea & postmodū fuit in regale sa
 cerdotiū/pre p̄sortibz suis inuncta. n̄ qdē
 ad psecrādū s̄ ad offerredū hāc hostiam
 purā plenā & p̄fectā. in altari cordis sui.
 In quo sp̄ ignis ardebat holocausti. Fu
 it em̄ rubi ardēs incōbustus. **D**isciplus.
Consentio. **M**aria. **M**aria. **P**lus com
 placuit deo/plus humano generi pfuit
 post xpm̄ bñdicitū fructū sine filij sui/of
 ferendo ipm̄ spōtance in holocaustuz in
 ara cordis sui/feruētissima charitate suc
 censi/quāvis h̄ primū fieret in enigma/
 tibz & figuris an̄ cenā hāc bñdicitā fruct⁹
 vētris sui. **D**isc. **C**onsentio. **S**z ecce nu
 merasti q̄i fruct⁹ duodecī ligni vite/qd̄ in
 paradiso vident. **E**zechiel & **J**ohes/trāsplā
 tantū iuxta dēursū fluvij d̄fluēt. a sedē thro
 ni dei & agni/sm̄ ripas duplices a dextris
 & a sinistris. **D**ixisti de sinistra figuraz in
 lege nate & sc̄p̄e veteris notataz. **A**dde si
 vis totidē ex dextra. fruct⁹ p̄ratū. in enā/
 gelic⁹ h̄storijz p̄pletaz. **D**arimeqz dixit
 ap̄lus. **S**cm̄ tpi absconditū fuisse a seclō
 s̄ in ecclia & ab ecclia propalatū. **M**aria di
 ctū apli nō ita strictū accipiēdū putauerz
 vt n̄ aliq̄l̄ fuerit & ab aliq̄b̄ intellectū. q̄p
 pe sine cui⁹ f̄id̄ iplicita l̄ exp. nūq̄ fuit sal⁹

Nō tū fuit ante legē grē sic in ipa/saliter
 exhibitū seu p̄pletū. **F**aciam igit qd̄ hor
 tarz. **E**t sic theozema p̄mū. **J**hu. **T**ua
 fructio/esuriētēs replēs bōis p̄ruosi? affe
 cit marie sp̄m̄/q̄s corpalis p̄tractatō et la
 ctatio suauissia tui ipi. q̄ es bñdicit⁹ fru
 ctus ventris sui. **R**ō qz cū maiori merito
 vñ exultavit spūs suus i dō salutarī suo.
Disciplulus. **C**onsentio. **M**aria.
Jhesu. **T**ua fructio seu māducatio/esuri
 entes replēs bonis mirabilior fuit p̄mo
 sior suo mō i maria sil̄ r̄ginali spōso suo
Joseph/q̄ sola p̄tractatō v̄l visio corpāl
 dū natus es in bethleē iude. dū reclinat⁹
 sup̄ senū iacuisti in medio duū aialū i p̄
 sepio. q̄i pabulū iumētōz. **E**t certe cōpa
 tus est bō iumēt⁹ insipicīb⁹ q̄b̄ d̄disti ci
 bū. **E**t ad q̄z vilia & sordida corde/sepeve
 nis cōcīnētibz cū ecclia chor⁹ angloz. **B**la
 in altissimis deo. **E**t i ter. par. bo. bo. vo.
Disc. **S**ilentio meo dinceps p̄sentire
 videar: vbi nihil addidero. **M**aria.
Jhu. **T**ua fructio p̄sentabat **M**arie et
Joseph in circūcisōe q̄n̄ p̄mo sudisti p̄ci
 osū sāguinē tuū nō dubiū cū clamore va
 lido et lachrymis. vñ tūc exauditis es p
 tua fuerentia. **J**hu. tua fructio/figura/
 bat in oblatōibz tui reguz p̄ p̄mitijs gen
 tū q̄ tūc figurā intelligebāt **J**oseph & ma
 ria. confitentēs i cord̄ suo sicut orans po
 stular ecclia: vt que solēni celebrās officio
 purifica te mētis intelligētia p̄sequimur.
Jhu. **T**ua fructio fuit ipi **S**imeōi q̄ iust⁹
 erat & timoratus simul & anē p̄phenisse/cū
 parentibz tuis/in exultatōe spūs & gr̄a
 ctōe cognita dū exclamavit **S**imeō bñdi
 cēs deū. zint vinas te puez baiulās. **N**ūc
 dimittis & **D**eniqz in oblatione & imola
 tōe turturū aut pulloz colūbaz p̄gnose
 bāt oblationez tui ipius in cruce signatā.
Jhu. **T**ua fructio fuit in **M**aria & **J**o
 seph p̄ illd̄ vniuersū pegrinatōis septemū
 dū p̄terea fuisti ipis subditus stās in me
 dio sic q̄ ministrat. tā in dōus obseq̄o. q̄
 in fabuli fortassis opificio. **U**n̄ dicitur es
 a iudeis neōū fabri filius s̄ faber māfisti
 vsqz tempus dū eras q̄i incipies triginta
 ānoz vt putabarz filius **J**oseph. **J**hu.
Tua fructio gustabatur iaz a maria & ab
 aplis credentibz/dū p̄dicasti h̄ sacm̄z dū
 abeūtibz alijs/q̄siuisti a remanentibz. **N**ū
 quid et vos vultis abire. **R**espondit **P**e
 trus illuminatus intus/a patre fortassis

coetna p̄lecto

x̄i quōz ribant p̄cto.

CL

za matre tua affante/nutitio z signis ad/
 monitus. Dñe ad que ibim? Verba vi
 te eterne habes z nos credimus hoc prio
 Debinc z cognouimus. qz tu es xp̄us si
 lins dei. **Chesu.** **T**ua refectio dñi ma
 ria recepit ecclie sacramentū etiā sacramē
 taliter/maxime post aduentū spūs sancti/
 qñ cepit hoc sacramentū frequētari/fuit
 admirabilior suo mō q̄s maternalis gñā
 tio verbi dei. **Hec** em̄ fructio sacramenta
 lis/ponit generationes verbi dei z aliud
 multū vltra in admirationes z utilitatem
 oim a progenie in pgenies timentibz eū.
Ihu Tua fructio sacramentalis/fuit
 ministrata marie viatrici sicut pie credi
 potest/nedū a Iohanne custode.nedum
 a petro vicario tuo/z totius ecclie pncipa
 li. Verū etiā a diaconibz septem pstitutis
 ad hoc ipm̄. inter q̄s prim⁹ fuit Stepha
 nus. imo z a quolibet passim sacerdote si
 ne distinctione. qz sic exigebat humilitas
 marie singularis. dñi attendebat oportu
 num temp⁹ z locus. **Ihu** Tua fructio
 sacramentalis/quo maria impleta est bo
 nis/exēplar erat z est oibz fidelibz/q̄ esu
 riant h̄ sacramentū z impleant bonis ei?
 cū fidei certissime firmitate q̄ spem z dile
 ctionē opaf. Deniqz q̄ non inuarian vel
 omissionē z p̄ceptū gratiā hāc id ē eucha
 ristia suscipiant. **Ihu** Tua fructio sa
 cramentalis/impleuit mariam prius bo
 nis q̄ obiret id est obuiāz tibi xp̄o iret z
 assumere in celū. **Hec** abhorret a pietate
 fidei/q̄ tu bñdictus fructus v̄teris sui/
 totus festiuus adueniens/dedit sibi (sic
 postmodū dionysio in carcere) mysteriū
 hoc corporis. dices. Accipe h̄ cara mea.
 qd̄ morz plebo tibi in regno meo vna cū
 patre meo. **Ihu** Tua fructio/nunc est
 matri tue regnanti in patria/copiosior z
 audior q̄si ipletio z toto ore dilatato. s̄
 suo mō videt fuisse mirabilior i via. Rō
 qz difficilior. z in augmento meriti p̄ter
 enigma fidei maior. **Discip̄s.** **L**ōsen
 tio. **Aḡ.** Lōgaudeat igit̄ z exultet sp̄
 ecclia/cū iocūdo pignoris amorosi p̄sola
 ta dono. **Eccē** em̄. emanuel id est nobiscū
 deus. quāuis absconditus. quāuis vela
 tus tū vere deus. **Lō**pleuit deniqz qd̄ ascē
 dens promisit. **Eccē** vobiscū suz vsqz ad
 p̄summatōez seculi. neqz iam est aut fuit
 alia natio tā grādis que habeat deos ap
 propinquantes sibi. sicut deus n̄ adest

nobis. z certe ip̄i nō sūt dñi. **Disc̄.** **S**tu
 peo tot⁹ mecū. z admiratōe suspendor. vñ
 tal q̄liter z cur hec grā. hec eucharistia hec
 bona grā. **Aḡ.** mirari te ad infinita no
 lo qui sic voluit sciri z potuit. **Via** em̄ q̄
 cūqz voluit fecit. z q̄ fec̄ bñ fecit. **Vidit** em̄
 cūca q̄ fecit. z erat valde bōa. **Discip̄s**
Tur hāc mihi causāz induc. que gñal est
 ad oīa. velle vt ad p̄ticularē z p̄rimozē cau
 sā hui⁹ sacram̄ti descēderes. **Aḡ.** **S**i
 hec in p̄mis tibi cā n̄ sufficit. neqz si mille
 alias assignauro poter̄ p̄tari. nec ad in
 telligētie lum̄ ascēdes. **Et** h̄ dicit̄ sit vniūlr
 p̄ omibz articlis fidei. **Aḡ.** siqdē credere
 oportet accedētes ad deū qz est z qz mētiri
 aut fallere nō p̄t. **Sz** in hoc sacramēto p̄
 cipue req̄rit̄ firmissimū fidei fūdamētū
 Alioqn̄ quicquid rōis inductū fuerit p̄
 offendet z obruet q̄s edificet v̄l ostēdet. **D**
Disc̄. **L**redo sic ecclia credit. **Aḡ.**
Sta firm⁹ in hac certitudine p̄boz z secu
 r̄es. **Aut** si p̄p̄ditiōs agere vis. dic ex to
 to corde xp̄ian⁹ suz. **Disc̄.** **F**iat assidue
 dño p̄p̄io. **Aḡ.** **Q**uid igit̄ vltra p̄es
 qd̄ eriḡ? **Disc̄.** **S**ane cupio vtrūqz in
 telligere quod credo. tū ad p̄solatōez meā
 tū alioz catholicoz fortassis edificatōem
 s̄l z hereticoz cōfutatōez. **Aḡ.** **L**ause
 placēt si tenueris illd̄ apli. **Nō** plus s̄ape
 q̄ oportet. **Sūt** em̄ diuisiōes gratiarum
Ambulet vniūlr q̄s q̄ put ei diuisit dñs
 mēsurā fidei. **Hoc** in ex p̄s̄itōez v̄l intellētu
 sacraz septuraz. **Hoc** vniūlr saliter i oibz
 opibz dī p̄siderādis obseruari necē ē. **D**
q̄a p̄hi n̄ fecerūt errauerūt i vanitatibz su
 is. z obscuratū factū ē istip̄es cor eoz. **S**i
 militer z secte oēs hereticorū date ob hoc
 in reprobū sensū. **Disc̄.** **D**abit de⁹ me
 liora nob̄ q̄ credim⁹ vt in telligāus. nō in
 telligere volū⁹ vt credāus. **Aḡ.** **P**re
 posterus eēt ordo nedū i theologica s̄ in
 oī gñalr disciplina nouiter accedētiū ad
 discēdū. **Hoc** p̄tagoras. **H** p̄to h̄ sc̄i p̄res
 pro cenobijs. hoc omnis scola nō discola
 canit. **Hoc** rursum absurdū ē docētibz ne
 det̄ s̄m̄ cāibz. ne spargāt margaritas ate
 porcōs. ne n̄ edificet sed destruāt mēozes
 illi⁹ sapiēt̄. **Qui** erudit̄ illosozes ipse sibi
 iniuriā facit. **Fuit** notus mihi quidaz
 scolasticus h̄ns deuorōis sp̄m̄. **Ingesti**
 sunt animo suo scrupuli multi q̄stionuz
 circa bñdictū hoc sacramētum. **P**etebat
 instātia p̄tinua dissolutionez dubiorum
Ss

D

E

suoz a maximis theologis q̄s nouerat pa
 rise. Quid moraret enarrando p̄ singla
 Crescebat morbo ex remedijs. et sicut de
 emorroissa legitur per dies se habebat ex re
 medijs et ipensis. Cōsuluit tandē vn̄ ex
 proz vt ad orōes totū se p̄uerteret et scri
 pulos oēs agere. suscipiēs sacramentuz.
 dicēs hec aut filia yba Credo sic ecclia cre
 dit. Credidit et accessit. serenat̄ est et soli
 datus. nec pax illūiatus deinceps circa
 venerationē huius sacramēti. **Discip̄s.**
Flouit et ego illū. **Aḡ.** Flouit p̄inde et
 expertus noui. nedum circa hunc articu
 lum sed in alijs varijs consilium hoc ha
 buisse silez effectū. quēadmodū testatur.
Aug. q̄ ad vnā vocē cesserūt oēs dubiera
 tis tenebre. et perierūt oēs q̄stiones q̄bus
 anxiebat̄ circa textum apli Deniq̄ memi
 nit alio loco q̄ nō satiebat dulcedine mi
 rabili. p̄siderare dei p̄siliū circa redēptio
 nē ḡnis hūani. q̄lez deniq̄ postmodū in
 oibz articulis fidei. nōiatim in hoc se pre
 stiterit expta letat̄ oīs ecclia Hodie maxie
 sub ānuo sollemnitas sue festo q̄ hec scri
 bimus **Discip̄s** **Oradus** gest de. **Aḡ.**
Credo dñe. da intelligā qd̄ credo.
 nūc q̄dez ex parte. nūc aut̄ facie ad faciez et
 p̄fecte oratū est **Discip̄s.** Quid si nolū
 erit exaudire dicēs. Sufficit tibi gr̄a me
 a qz credis Fides ei dei donū est aut apls
 ne quis gl̄iet **Aḡ.** Sufficit itaqz mi
 hi. sed si apli. oia mihi liberalitas sua p̄ce
 dere voluerit non abiciat nec ingrat̄ re
 cipia. Alioqn̄ deneget aut tollat oēs in ca
 ligine pegrinatōis huiusmodi intelligētie
 collustratōez. sit lucerna pedibz meis solū
 fidei verbū et lumē semitis meis. poti⁹ q̄
 cū claritate maiori. man⁹ p̄corz p̄ sup̄. iā
 aut curiositatē moueat me. **Discip̄s.** Pla
 cet hoc humilitat̄ fundamētū. **Aḡ.**
 Nunc si vis videre Ihm̄ oportet qz stafa
 pusillus es et turbe tāta staz te cōpmunt
 vt ascendas in arbore sicomoz. exēplo za
 chei fil̄ obedi sapiētie q̄ post p̄parationez
 huius sacramēti sub typo immolationis
 victimaz suaz vocat ad arcē. **Discip̄s.**
 Explana qd̄ p̄ arcem intendis et sicomoz.
Aḡ. mentē tuam et mysticā sapiētiā
Discip̄s. Quo pacto sic? **Aḡ.** Col
 lige p̄ interpretationē sicomoz q̄ sic fatua
 dicitur similit̄ et crede dionysio dicenti
 sapiētiā dei diuinissimā stultā esse. Si q̄
 dem et aplm̄ audi. Quod stultū inq̄rē dei

sapiētiā ē hōibz. Et itez. Qui vult sapi
 ens esse stult⁹ fiat. Dic titul⁹ scole huius
 stulticia ē. tradēte Lactantio. Audi aplm̄.
 Predicam⁹ Ihm̄ xpm̄ iudeis q̄dē scāda
 lū grecis p̄o stulticia. s̄z qd̄ stultū ē di/sapi
 ens ē hominibz **Discip̄s.** Cur ea q̄
 cōmunia sūt p̄ tota fide xp̄iana/nūc indu
 cis ad singlarē materiā quaz tractam⁹ **Aḡ.**
Ratio in p̄mptu ē qz nlla videtur
 apud sapiētes hui⁹ seculi maior. nulla ab
 surdior stulticia. nllaqz magis infatuat se
 sus carnis exteri⁹ et interi⁹ qz hec sapien
 tia dei. Cognitū ē qd̄ latrator iste demēs
 euomuerit aduersus leges oēs qz m̄le sūt
 xp̄iana p̄o pessima. que dū suā quotidie p̄
 medit **Discip̄s.** Cur tot nephāde leges fu
 erūt et horrede dantes in sacrificiū epu
 las hoies viuos imo filios p̄rios et filias
 cū alijs inominabilibz portez viciozuz.
 colligo q̄ntū q̄leue scādātū et ruinā male
 dicit̄ iste sibi suscitauerit aduersus hoc be
 nedictū sacramētū. **Aḡ.** Sic refert
 Lyra d̄ iudeis qz idolatras nos etiā pes
 simos execrāt. Facit ad hoc hystoria iu
 dei bullētis et trāfuerberatis hostiā cōse
 cratā parisi. sed miraculū cōfutauit illuz
 aliosqz ouertit. **Discip̄s.** Nota loqueris
 Ad q̄ntū nūc accede causā apiens ad in
 telligētiā. Cur ita de⁹ fieri voluerit q̄ oia
 fecit in sapientia. **Aḡ.** R̄ndet apls
 qz qz in dei sapientia mūd⁹ cum nō ḡno
 uit. placuit deo p̄ stultitiā p̄dicatōis sal
 uos facere credētes. Est autē hec stultitia
 p̄dicatōis qz deus p̄t alia facere q̄fecerit
 aut facit p̄ liberrio suuolūtatis arbitrio
 Hoc enī xp̄iane religiōis fūdāmentale p̄n
 cipiū q̄ p̄cesso subuertit et corrūit fundit⁹
 oim̄ p̄hoz radicale p̄ncipiū. Oia q̄cunqz
 voluit dñs fecit aut xp̄ianus. Oia q̄cunqz
 fecit dñs dicit p̄hus necessario fecit. Nec
 aliter aut alias facere potuit. **Discip̄s.**
 Pr̄idē recessui meci⁹ qz n̄ p̄t tradi capitali
 or diuersitas iter fidei et p̄hiā. Nā p̄ito
 p̄hie fundamēto. sequit̄ necessario mūdū
 numqz incepisse Sequit̄ aias hūanas vel
 esse infinitas vel esse vn̄icā vt d̄irat Auer
 rois. vel migrare de corporibz in corpora
 p̄ infinitas reuolūtiōnū vices vt somnia
 h̄ar Pitagoras et Plato et sequaces autqz
 aia rōnal mortal̄ ē. Quodcūqz p̄o p̄cessū
 fuerit ex altero q̄ttuor hoz modoz tollit̄
 p̄sequēter oīs pia religio **Aḡ.** Vere
 colligis. Anuc oculos tue p̄sideratōis

fide purgatos. couerte ad beatā beatarū
 Mariam. ppendens apte q̄s rez. sit illud
 ecclie/laudantis eā p̄coniū. Gaude maria
 virgo cunctas hereses sola interemisti in
 yniuerso mūdo. phoz marie **Disciplis**
Quo pacto sic. **Ag.** Nimir. q̄ ver
 bū verbo virgo p̄cepit. virgo p̄māsit. hoc
 nos credimus. ipa p̄ exp̄ientia intellexit
 Nihil p̄o scit̄ veri q̄s doctrine exp̄ientia.
 Hāc solam h̄c ducē z magistrā p̄fessi sūt
 phi. Si q̄dē tolle certitudinē exp̄ientie. tol
 le veritatē et̄ subuertit̄ pariter ois pho/
 phantium via vel inuestigatio veritatis
Tollit̄ p̄o falsa. vel insufficiens exp̄ientia
 quā opinati sunt phi h̄c ḡnālē. q̄ ex ni
 hilo nihil sit. q̄ nō nisi p̄mixtione secū
 homo fit. q̄ de? nec hoibz nec corpibz co
 habitat. cū ceterz sine nūero. q̄ oia partus
 p̄ virginē nrām exptus/falsificat z cōsun
 dit. **Disciplis.** Hēbat ne maria rōnes
 alias ab hoc vnico partus exp̄imēto? **Ag.**
 Habebat p̄fecto p̄ sp̄m p̄pheticuz.
 tam suū q̄ p̄cedētū patrū. q̄ sp̄s/ap̄tis
 sumā luce/sup oēm rōnē vel demonstratio
 nē/haberi naturalr̄ possibilem/veritates
 nr̄e fidei certissime reuelabat. z ad intelli
 gentiā collustrabat. **Disciplis.** Quid
 queso dixeris? An brā nr̄a videbat veruz
 corp̄ filij sui. dū ip̄m sacramēt̄ p̄fētū su
 mebat **Ag.** si d̄ visioē sensualē q̄s. n̄ ab
 oculis et̄ in via neq̄ nūc in p̄ria corp̄aliter
 p̄cipi p̄t vt hic ē Intelligi p̄o sic z credi p̄e
 p̄t sic nec sp̄s oclō. **Disciplis.** Cōfundit
 bec intellectualis exp̄ientia sapientissima
 stultū p̄hie p̄ncipiū velut in oibz Sz erat
 altera ne rō Marie p̄tra phos q̄s p̄ reucla
 tionem aut fidez? **Ag.** Erat p̄fecto.
 q̄uis ratōez h̄c/etiā ex naturalibz z metha
 phisicis officinis. z nr̄a fides plurimum
 iuuaret z illustraret **Disciplis.** Affer ob
 secro ratōez vl̄ moralē si habes. vl̄ metha
 phisicā vel mathematicā vel logicālē vel
 legisticā /fm tres p̄tes p̄hie **Ag.** An
 aduerte in p̄mis veritatē vnam. q̄ salubri
 orē q̄ solidiorē /null? vnq̄s phoz legitur
 posuisse nullus r̄te philosophānū tradit̄
 vel necesse vel negasse. **Disc.** Pape. dic
 q̄ sit illa et̄si theologie cōsona sit. **Ag.**
 Consona plane. Est aut̄ bec v̄tas. Quic
 q̄d sit. fit p̄pter finē **Disc.** Legi eā i phi
 sicis z methaphisicis ab Aristz legi ab Auiē.
 legi a p̄mētatore z Algazel cū cess̄ sub hac
 sententia varie demonstratā. Nec vox vlla

exp̄ientie p̄sonatior inuēitur sz q̄d ad rem
 nostrā? **Ag.** Simulū p̄ oia Primo q̄z
 seq̄nter oportet vi fm exp̄ientia vel exigē
 tiam finis/cete oēs causē tres habeāt mo
 derari. sic efficiēs causa. sit illa p̄ncipal in
 strumentalis aut coadiuuās. Itēz materi
 alis causa sit illa p̄ma vel secūda vel terti
 a. Rursus formal̄ cā sit illa. p̄stitues. in
 formās. iherēs. aut solū exēplaris. aut ob
 iectalr̄ seu vitaliter immutās. de q̄b nō ē
 differēdū p̄ singula. sufficit applicare p̄pōi
 to. **Disc.** Sufficiat. dū p̄mit̄ ostēderz
 veritatē hanc theologie conformē esse. **Ag.**
 Nō p̄t ad p̄ns efficacius exēpluz
 sumi/neq̄ sublimi? q̄s in p̄stitūde p̄ma
 gerarchie policie. vbi seraphin supiores
 collocant z imediatōres deo. q̄z bōitatem
 z amorē dei p̄xim? inspicūt. q̄ bonitas z
 amor finis ē oim alioz. Ad cherubi vero
 causa formal̄ vel exēplar̄ spectat. sic effici
 ens ad potētā in thronis designata **Disc.**
 Legi exēplū h̄ a diōysio tradituz
 simul z deductū **Ag.** Nūc vero soler
 ter attēde p̄ re nr̄a demonstratōez moralē
 Primo a fine p̄ stulticia nr̄a p̄tra mundi
 sapiētia/que more golyad iugulat̄ ēse suo
 portat in sup litteras (vt Urias) mori/su
 e. Si em̄cūcta facta sunt p̄pter finē homo
 (cū bona grā phoz. si sūt hoies) n̄ erit ex
 cludend? Nunq̄d em̄ vane p̄stitūisti oēs
 filios hōim querit p̄phetic? p̄hs h̄ a dño
 sic impo ssibile. Est igit̄ hōim finis aliq̄s
 z hic q̄dem supior ad bruta oia. quēadmo
 dum p̄cellit ea rōe. q̄ dei capat̄ ē z p̄iceps
 esse p̄t p̄ cōgnitōez z amorē cū memoria. **Ag.**
 Dēior si n̄ Aristz. inchoauerit dous li
 bros ab h̄ p̄ucto fm duplicem vim anime
 rationalis. voluntatis scz et intellectus.
 In ethicis de volūtate. Omnia inq̄t bo
 num appetūt In methaphisicis de intellēu
 Omnes inq̄t homies natura scire de s̄de
 rāt. Colligat̄ acriter vtrōbq̄z cōsequens
 deductō q̄d aliud inueniem? p̄clusum/q̄s
 hoies factos esse ad b̄titudies seu ad felu
 citatis p̄secutōem. Dec aut̄ p̄secutō/neq̄t
 haberi (sic p̄ximo dicebat) si oia de neces
 sitate euemūt. vtiq̄z necessario si deus ne
 cessario agit ad extra. q̄ nulla causa secū
 da/est non sibi essentialiter subordinata.
 Sz neq̄ p̄t vlla b̄tudo māere/si hoies
 vel infini ponūt actu. vl̄ finiti sub vno
 intellectu. vl̄ p̄ mortē totaliter deficiētes.
 aut de beluis ad beluas fm atām regirā/
 Sz z

Discipulus. Urget vehemēter mo-
ralis hec ratio cōmunes habēs pro omni
secta cause pres. dic logicalē rōez **D**a-
gister. Accipe simul cuz metaphisicali p
maiori solidioriq; pēdio. Pono istam.
Deus est quo maius cogitari nō pōt. De-
bet eam logicus addmittere. qm̄ ex eius
pcessiōe nihil sequit impossibile. Debz z
eā metaphisicē acceptare. q̄ ponit deū esse
p̄mū in entib; imo sup oia quo nullū ma-
ius esse p̄t. qz iā si esse posset. esset. cū in ne-
cessarijs nō differāt eē z posse fm̄ Aristo-
tilē z veritatē Pono psequēter vtriq; logi-
co z methaphisico Cū deus sit optimū z
sūmūz in reb; z sup oia. dicet recte z crit/
ens vniuersaliter pfectū. Et ne pcessum
im peditat/vel nōis equocatio. vel ignorā-
tia. voco ens vniuersalr pfectū. cui nulla
deest perfectio. nec imperfectio vlla adest.
Et hoc anselm⁹ sic explicat. Ens cui con-
uenit ois pfectio seu pōt⁹ ois pfectiōis
denōiatio. q̄ melius est ipm̄ q̄ non ipm̄.
id est vñ res pfectior dī z est simpliciter/
si sibi pueniat illa denominatō pfectiōis/
q̄ si careret illa. **D**iscipuls. Nō video q̄
lirer i hac descriptiōe ens; simpliciter pfe-
ctū/debeat logic⁹ aut metaphisic⁹ dissen-
tire tibi. cū nōia sint ad placitū. **D**ag-
vocamus ens tale deū. imo iam nō solū
vocat⁹ cū logico/ s; ipi metaphisico ap-
tissime demonstram⁹ qm̄ nata sp̄ incepit a
pfectis. Ideo necesse est q̄ pur⁹ act⁹ pcesse-
rit oēm potentia. Quid aut est pur⁹ act⁹/
si nō ens p se z simpliciter dictū/ sine ad-
ditōe q̄cūq;. Et h̄ vtriq; pcessum est ab oī-
bus esse. z esse deū. Nā si tale ens simplr
dictū/ nō est ens/ qd aliud esse pōt. Si lo-
gic⁹ resoluit diffinitōes suas ad aliqd p-
mit⁹ intellectū. illd vtriq; necessario dī ens
p̄mū z simplex. Quicqd em̄ intelligit (ar-
guit Bonauētura) intelligit vel vt n̄ ens
vel vt ens. Hec diuisio est p̄ imediata. z i
p̄mo. p̄ncipio. scz vt ens z nō ens. cū pri-
uationes z negatiōes neqant intelligi ni-
si p̄ habituz oppositū/ plus intelliget ens
q̄ nō ens Si aut ita est/ oportebit q̄ ens
intelligat altero mō. vl vt ens in potētia.
vel vt ens in actu. p̄mixto potētie vl sine
potētie admixtione Si istud secūdū de-
tur. hēt ppositū. qz illd est de⁹. oportet aut
q̄ ita sit/ q̄ potētia nō nisi p̄ actū cogno-
scit. z q̄si p analogiā. Et psequēter ex phi-
regula logicali. si analogū p se positū/ po-

nitur p suo significato p̄ncipali. ita est p̄
ma p̄a necessaria. de⁹ est ens. pcedēda taz
a logico q̄ a p̄ho metaphisico. imo apō hū-
tes verā terminōz illoz duoz notitiā. ens
z de⁹/ dicenda est p se nota. nō min⁹ q̄ p-
mū p̄ncipiū **D**iscipuls Irrefragabiliter
mibi videt⁹ plecti iuncto q̄ si ens in po-
tentia plus dicat intelligi. necesse est hoc
fieri resolutiue p ens i actu. s; p̄ge psequēter
Dag. Precorro. tu sequere. Si deo
p̄petit ois denōiatio pfectiōis simpliciter.
abiecta p̄sus imperfectiōe. cū pfecti⁹ sit a-
gere libe. p̄riget. extra se. q̄ necitate nate/
p̄uēt hec libtas dō Quāuis ei libtas p̄ri-
gentie/ n̄ sit pfectiōis simpliciter respectu
finis. est tñ pfectiōis respectu ordinatoz i
finē. qm̄ sine talib; medijs finis nedū ha-
beri vel adq̄ri pōt s; obtinet⁹ necessario. si
cui est de deo. cuius pfectio nō dependet
ab alijs extra se. alioqn̄ n̄ est; p se sibi suf-
ficiens. alioqn̄ p̄terea nō posset esse brūis
absq; creaturis **D**iscipuls. Fecimus ab
inchoata sacramenti eucharistie materia
digressum/ plus mole sniaz q̄ p̄boz gra-
uidū. nō tñ inutiliter ad exaltationē stul-
titiē. xp̄iane s; sapiētia mūdāoz **D**ag
Quid si voluerim⁹ traducere mathemati-
cā ad rem nrāz **D**iscipuls. Vide oro qd
agas. qz nō h; eucharistie sacramentum/
emulā acriorē. que per suas acrobologias
id est demonstratiōes potissimas/ z p̄ om-
nes animi p̄ceptiōes/ oppugnare nos sat
agit. Costat aut. q̄ si due q̄ntitates iuxta
ponātur/ z neutra alterā excedat abe sunt
q̄les. Itēz si ab e q̄lib; inegalitā demas-
que remanēt sūt inegalitā. Totū ē mat⁹ sua
pte. Et ita d̄ ceterz p se notis. Ecce p̄o cla-
mat ista Ecce corpus hūanū solite q̄ntita-
tis/ applicat hostie puule nec tñ excedit vl
excedit. **D**ag. Esset vtinā nobis intel-
lectual̄ istevigor elevat⁹ sup fantaliā z ima-
ginatōez/ q̄z admodū fuit i maria p̄spicu-
um esset statim q̄ aduersus hoc sacramē-
tū mathematice positōis nihil p̄cludunt
Possemus insup ex diuersis eloquijs si-
liarū mathematice que sunt Arismetica
Geometria Musica p̄spectia Astrōomi-
a/ gratas accipe p nobis māductiōnes.
Sed ad p̄pendim̄ satis sit hic explode-
re que obiecta sunt p̄ distinctiōez quid est
quantitatem applicare q̄ntitati. Aut hoc
sit dimensiuē. aut p̄mēsuratiue vel circū-
scriptiue. z ita mathematicas p̄ceptiōes

nō negamus. aut applicatio sit tñmō dif-
finitive r nō localiter. quēadmodū aia rō
nalis applicat corpori suo tota in toto. r
tota in qualibet pte. nō localiter. Et sup
hoc nihil ad mathematicā. cui deest intel-
lectualis oculus fide purgat. vt possit di-
uinū hoc mysteriū intueri. Dem? queſo/
deū plus noſſe q̄ mathematicus naturalis
pōt intelligere. Si filia eius astrologia/
potuit inueſtigare licz vmbrialiter r imp/
fecte/virginē beatā/gestare in gremio pu-
erz celitus in ſigno virginis/que aliq̄ b̄m
vocat (ſicut teſtis eſt Albumaſar) Nō
abnegem? partū nrē virginis. qz talis de-
cet part? deū. **Discipulo** Miſeris iſta
pro nrē fauore fidei ſonātia. r ad deſenſi-
onē priā intende docens quēadmodum
q̄ntū corpus/alteri poſſit coaptari/mō nō
quātitanio. qm̄ exēplū de aia rōnali nul-
lū eſt ſc. caret em̄ quātitate. **Agg.** Fi-
at hoc p̄ ſuſtentionē panis in corp? xpi iaz
exiſtēs accidentibz panis remanētibz. Ita
qz iā corp? xpi/nō ē hic locutuz in hoſtia/
p̄ dimenſiones pprias. ſz p̄ illas que panes
afficiēbāt Et qz q̄libz ps panis/trāſſub/
ſtātiata eſt in totū corpus xpi. p̄terea to-
tū eſt in tota hoſtia. r totū in q̄libet pte. nō
plus h̄is poſitionē ad locū dimenſiuaz/
q̄ aia nrē. **Discipulo** Et ſi preſupponat
hec r̄iſio tua/rem valde mirabile/nō tam
ita deo impoſſibile/qn̄ ſubſit ſibi cū vo-
luerit poſſe. Neqz em̄ mai? eſtimo eſſe rez
mutare in aliā/p̄ potētā obedientialem
creature/qz rē ex nihilo p̄ducere. S; qd
dicitur fm̄ poſitionē illoz qui p̄tendunt
panis ſubſtātiā remanere. tanq̄ ſit facili-
oz ad ſaluādū hec poſitio. **Agg.** Imo
p̄o difficilioz r hereticalis. tuz qz dānata
p̄ eccliam. tñ qz tollit verā exiſtētiā corpo-
ris xpi in hoc ſacram̄to. Nō em̄ remanet
via vel rō ſaluādi verā p̄ntiā actualē corp-
is xpi/nifi qz trāſſubſtātiat? eſt panis in
ipm̄. ſz ſaluat mō dicto Fallit itaqz p̄hoz
r mathematicoz. imaginatio. q̄ſi totum
corpus ſit extenſum r extenſiue ſub dim-
ſionibz hoſtie. ita qz ppria quātitas/ſit rō
ſibi eſſendi in loco. q̄ſi p̄terea ſit reſpect?
ad locū ſicut eſt ad inuicē partibz in toto.
neqz tñ dimenſiones panis remanētes/af-
ficiūt corpus xpi vel inherēt ſibi. ſed p̄ ſe-
ſtant/ab om̄i corpore ſeparate. Un̄ ſicut
dicimus/nos petrū videre/dū videmus
ſua accidentia vel figurā Ita dicim? nos

videre corp? xpi dū videm? accidentia p̄tis
illi? q̄ in ipm̄ trāſſubſtātiat? p̄verſus ē
Discipulo Cauſam apis cur p̄dict? error
dū putat eē facilioz d̄ſtruit totā fidē hui?
ſacram̄ti de vera exiſtētia corporis xpi ſub
ſpeciebz panis que non ſolum figurat ſed
continet. Alioqn̄ ſi nō p̄tinerēt/nō plus
eſſet hoſtia adorāda q̄ petra deſcti. q̄ xpm̄
figurabat. Petra aut erat xps aut aplus.
Sic de figuris om̄ibz alijs. Sic de ima-
ginibz r picturis r litteris/curret argu-
m̄tū Deniqz nec fides h̄eret meritum nec
veritatē xpi ſubm̄. nec efficacā ei? ſacra-
m̄ntū. **Agg.** Adde qz fieret iniuria p̄-
dicatozibz p̄mitive ecclē doctis ab ore p̄-
prio b̄te virginis Sicut r paulus aſſerit ſe
hanc veritatē a dño accepſiſſe. Poſſe addu-
cere mira ſup hac trāſſubſtātiatōe mon-
ſtrata per alia Inſup māducere legz vtrū-
uſqz mira. exēplo ambroſij promptuz eſt
Sed ſi ſenſus deficit ad firmādū cor ſin-
cerum ſola fides ſufficit. **Discipulo** ſufficit
mibi plane. q̄uis claritas intellectualis ra-
tionis addita ſit deo laus r glia Claret ex-
ſine qz inſtitūtū eſt hoc ſacram̄tum/qua-
tinus oſtenderet deus immēſitatē ſue po-
tentie. Incōprehēſibilitatē ſue ſapientie.
Inenarrabilitatē ſue benignolatē. Et hec
triplex rō eſt potiffima. qm̄ i p̄fectōe final?
cauſe ſolidat. Propterea trāſſer te nūc ad
declarandū copioſiſſimā vtilitatē hui? ſa-
cram̄ntiz poſtmodū regredi poterimus
ad ceteras q̄ſtiōes/ ſi fuerit inſinuati fru-
ct? (o b̄ndictiſſima vgo) b̄ndicti fructus
v̄ctz tui. vñ crebro ceciniſti magnificāſ
cū exultatōe ſpūs ad ſupmentales exceſſ?
rapta. Eſurientes impleuit bonis. r diui-
tes dimiſit inanes. **Agg.** Eſuries i p-
mis neceſſaria nobis eſt. ſi tanq̄ querius v-
pleri bōis. **Discipulo** Sic putādū. S; qd
impedit aut qd inducit h̄ac eſuriez apire
paucis non poſtponas. **Magiſter** S; qz
quid obſtabat filijs iſrl? ne manna ſaper-
eis ſz verteretur in nauſcā. **Discipulo**
Murmur impbum r ingrātū qz deſide-
rabant carnes allia. porros. r pepōes egy-
pti. **Magiſter** Lauēam? ſiles fieri. gu-
ſtates quippe tam vilibz egyptiace t̄bro
ſitatis eſcis deſipit omnis cū ſpūal? Eſu-
ries itaqz cauſat ex euacuatōe ſtomachi a
noxijs humoribz hanc p̄o paupertas ſpūs
facit. Exēplū habetur xpi crucifigi. nō
vult bibere vīnum ſecularis delectatōis

qz mirratu. qz felleu. qz acetosu e spu Die
 cu ps. Renuit solari anima mea Deoz
 fui dei z delectat sum. Rursus ipe timor
 dni reuerential/obediens z huilis/opat esu
 rie sancta. qz sancta a seculo inanitate
 titas pterea cu pietate/tollit vit amarissi
 mu rancoris z inuidie. Sciencia so cu lu
 cem purgat z abluir vasculuz cordis a sin
 thomatibz z fetozibz pteritoz criminum
 Conserit p inde fortitudo sanitatis in spu
 vni surgit esuries z sitz iusticie. Et vbi iu
 sticia si in hoc defuerit sacro: Deniqz p qd
 dixerat ppheta de male hntibz Omne esca
 ab ominata est aia eoz Addidit clamaue
 runt ad dnm. Sequit Visit verbu suuz z
 sanauit eos de interitioibz eoz Et quo sa
 nauit: nisi qz fastidio pereuntem recreauit
 appetitu. Ideo sanauit. qz n in solo pac vi
 uit ho sed in omi ybo qd pcedit ab ore di
 At vbi mittit istud ybz pntiali? alibi qz
 apud hoc sacramentum. Desit igit iers de
 sidia q sibi noxios exindigestioe huiores
 attulerat. cu p exercitiu calor no acuit in
 spiritu sed laquefcit. Assit tade masticato
 p integros z fortes meditatois sancte de
 tes q fiet vt cly ita rumiatuz/pl sapiat
 pl appetat. ac pi n pl nutriat **S**uffece
 rit hic p pnti dragnate psalterij marie su
 per hac cordula Esurietes impleuit bois
 p notulas ceti Porro supsunt loqe pla
 que certis ex causis/censeo puenietuz p
 soliloquiuz qz p alloquiuz nrm meditando
 esse. vel qntu nra psaltes ipetrauerit pte/
 planda. Tu interim frat tecu habita. p/
 modu fiet du reditus erit nob /ad comue
 colloquiuz doctrinal apertio sup omnibz
 in soliloquio personatis **D**iscipulus
 Longanimis ex pectabo.

Finit primus tractatus

Sequitur alter solilo
 qu? multa varietate distinct? Et sunt in
 eo pticule quasi notule cantabiles cetene
 vel vltra. p loco peregrinationis mee.

Magnifica anima mea dominu
 du clauso/ortuli nostri florentz
 hostiolo vacans a seculo. du nll
 obstrepit alienus. Loqr nuc ad
 cor tuu. dica Magnifica pcor aia mea do
 minu. Magnifica qm magnifice fecit su
 rietes em iplenuit bois. Dedit nob pane d

celo sm sub ymbraclo sacro sancti eucha
 ristie sacrameti. Dedit z nob abude omia
 ad fruendu in hoc benedicto fructu vetry
 tui. O benedictissima semiaz. Fas tibi e
 o aia mea fas gliari z ex toto dicere Sub
 ymbra illi? qz desideraba sedi z fruct? ei?
 dlcis gutturi meo. Sede igit solitaria. se
 de z sile. z leua te sup te. sede p dete no per
 torporem. de? implebit desideriu tuuz in
 bonis desiderabas dilectu ex dileto. dile
 ctu p amore amozosissimu Ecce sub. ym
 bra istius sedes sub sacz eucharistie sim
 bolis. os aperi per auiditatem deuotiois
 et attrabe spirituz caritatis. Dilata os tu
 um per desiderij seruoze. Ipse fm pro
 missum suum complebit illud. Et quibz
 implebit? Plane fructu eius qui dulcis
 erit gutturi tuo Sit o aia mea gust tuu/
 sic dilecti tui/suauissimu. Noli cadere in
 maledictione taliu qls ppha detestatur.
 Sepulcrum patens est gutt? eoz. Laue fetoz
 res horridos exaltare criminaliuz sepul
 croz. Noli scaterere tetriz dractionu. aut
 qruilibz spurciciay/cadaverosis fedicatio
 bus z ymbz. Sit purz scm. nitid? oleo
 leticie guttur tuu. Sit vinu optimu. dig
 nu dilecto ad bibedu z labijs illi? z denbz
 ad ruminadu. Expieris certe vicissitudi
 ne dilecti. qz dulcis est gutturi tuo fruct?
 ei? Fructus iste si nescis (o aia mea) fru
 ctus est triu seminu. Tricesimus incipi
 entibz. Seragelinz pficietibz. Leticim?
 pfectz. Seminat? fuit in terra/n exulta
 vel apta. sz suso tmmno imbze celiz/cu vo
 to spulsci vinificoqz calore. decoctus fuit
 meridiano sole passiois. Dat tibi nuc ve
 lat? nebula Dixit sapiens q in festinatioe
 nebule/e oim medicina. Suscipe letate.
 sedevacas tibi z sibi soli Series affirmo
 qd sapiat ybu illd Et fruct? illi? dulc? gut
 turi meo. Gustab itaqz o aia mea qm su
 uis est dno. gustab bonu ybu eius z fru
 tes fusi seli. credes sapientie de se illa pcor
 nisanti. spūs me? sup mel dulc? z heredi
 tas mea sup mel z sanuz. Curres post ex
 hortatioes. Transite ad me oes q cupi
 scit? me z a gnatoibz meis adimplemini.
 Surge ppea o aia mea. Curre. ecce tra
 hit te dilect? tu? p? se. Trabete seque. secu
 ra sede sub ymbra sacroz eucharistie ve
 laminu. Expieris sane. gtu labudagz cant
 tab Et fruct? ei? dulc? gutturi meo Gustat
 to fructu dulc? aia tui? Quid sup e o aia **A**

mea q̄ddic̄. quid speras. q̄d gemis? **A**c
cipio furtive venas susurrj tui. clamās
introitus cū silētiō **S**itio. Introducat
me rex in cellā vinariā. post cellaria fru-
ctus sui **E**n ip̄e est vitis vera. cur? vinuz
generat virgines. nec solū generat s̄ im-
pregnat. **D**et ip̄e vinū illō. det bibere so-
bria ebrietatē spūs. Introducat me in cel-
lā vinariā. Quid tibi vis o aia mea? Du-
dū dixisti post petitiō osculā oris sui **H**e-
liora sunt vbera tua vino. **E**t itez. **H**eo-
res vberz tuoz sup vinū. Cur nō vinum
petis? **S**z pro te/ mihi r̄ideo. q̄m ip̄e ti-
bi est lac z vinū. siq̄dez. z vbera eius sunt
borri vince. loquitur quoq̄. bibi vinum
cū lacte meo. **V**ocat isup **L**omedite aici
z bibite z ebriamini carissimi. **D**octe
fac. **Q**uā ma mea. inuitata n̄ abnegas.
nō dissimilas. nō caufaris **D**ulc̄ fuit fru-
ctus eius gutturi tuo. q̄ris sitiens z vo-
cata bibere vinū dīne suauitatz post vbe-
ra solantis humanitatis. pens impleri
q̄d seq̄tur **I**ntroduxit me rex in cellaz vi-
nariā. **Q**uid agis aia mea quēnā hila-
ritas vultus. q̄s tremulus z honor? oculo
rū nitor. quisnā ois gestus. ois alacritas
letitia simul z voluptas? **Q**uid siles. q̄d
q̄si spasmata stupēs? **V**ere agnosco q̄a i-
troduxit te rex in cellā vinariā. ordinauit
in te caritatē. imo caritate vulnerauit te.
Imo caritatē si dici p̄t. sicut sine mō. sic
sine ordine dedit. **H**inc mod? dilectiōis
tue nō h̄z modū. hinc tota l̄q̄scens. tota
collabēs. tota te nō sustinēs. **S**uspirabun-
da susurrans. **F**ulcite me floribus. stipa-
te me malis. qz amore l̄agueo. qz vulnera-
ta caritate ego suz **D**editor ego mecū.
dūmō te talē inspicio **T**ristis nup an-
xia z paup aia mea) quanta z q̄lis sit. hec
dectre dei sponsi tui mutatio mirans z
ego tecū recognosco **I**taq̄libz exclamare
Qz bonus z suavis est dñe **I**hu xpe spi-
ritus tuus. qz viuus z efficac̄ sermo oris
tui. qui in cenaculo grādi strato ecclie tue
syon. panē z vinū corporalis edulij/ puer-
tit in fructū lucē aiaz/ corporis z sangui-
nis tui. **S**iq̄dē sermo ille. verba ista que
locutus es. spūs z vita sunt. **V**ere spūs
z vita. vñ vite talis effectus/ est exort? in
te o aia mea **Q**uid reliquū est o anima
mea. fulcita es floribz scōz desiderioz. sti-
pata malis ordinataz affectionū. sub ex-
pectatione futuroz p̄mioz **V**ideo q̄z bū

tibi sit. nō deserūt te collabentes dilectus
tuus. **I**ndicat hoc tuū velut aure tenuis
suspitiū **L**ena eius sub capite meo. z dex-
tera illius amplexabitur me. **E**cce iā fru-
ctū edere nō q̄ris suauē gutturi tuo. non
cellā vinariā introire. non fulciri floribz.
nō stipari malis. sed tota in totū lapsa et
collapsa. tota p̄plexu suauissimo. serenissi-
mo z casto in eius sinu p̄sopita q̄scis **C**
Qz brūs z efficac̄ z felix est cū iste fru-
ctuosus **V**inū est viuacissimū corporis
z sanguinis tui xpe **I**hu. **V**n̄ talis p̄pa-
rat effectus. talis refectio. talis dormitō.
quies talis in pace i idipm. **A**tucro q̄z
breuis hora. **D**ic obsecro te benigne ihu
(**S**icēn̄ innuere videt aia mea) **D**ic p̄
amores tuos q̄d seq̄tur **A**diuro vos filie
ihrlm p̄ capreas ceruosq̄ capoz/ ne susci-
tetis neqz euigilare faciat̄ dilectā/ donec
ipa velit. **Q**z bū sibimet z mihi excidit.
sive excedimus deo. **I**bū (o **P**aulē) sum/
ma suauitate ifertū. sive sobriū sum? vob
Ibū heu erumna miserie repletū. qz reple-
tur hō multis miserijs dū redit ad se. dū
redditur ip̄e ad terrā miserie z tenebray.
ab illa qua interim quiescebat in regioe
vinoz. **S**ic o aia mea. suscitauit te vi-
ta immortalis. resorbuit te ad se p̄dus
corporis. **C**orpus itaq̄ quod corrupi-
tur/ aggrauat aiaz. **L**anguida prostratus z
vulnerata charitate/ vigilas **T**u suspen-
sa/ respectas vndiq̄ forte redeat ad te di-
lectus tu? **L**u? adhuc calore tepet lectu-
lus n̄ floridus. **D**irig aures ad oēm so-
nitū vel statū seu sibilū aure tenuis. **S**i
forte audiat in silentio vox optata dilecti
tui. **F**alloz aut in somnis vigilo. si nō ita
res se habeat. **N**ō ei poterat zelotes ami-
cus. minus amare q̄ amica. nō impar cē
ad amorz vicissitudinē. **N**ā audio clamā-
tē. vulnerasti cor meū soror mea **Q**uid
igit? **C**ōsiderās ego amorē spōsi i sceleri
reditu. laudo pariter vigilatiā sollicitudi-
nis tue o aia **E**rat adhuc delōge salicēs in
mōtibz. transiliēs colles alacer z hilaris
cāticās pre amore **S**ēlisti p̄tinuo distāq̄
adhuc vocē z exultationez. **E**xilisti ilico
tremefacta z dicisti. **V**ox dilecti mei est.
supplendū quā audio. **V**ox sonora. cur?
auditu resurgunt mortui. nā qui audie-
runt. viuunt. **E**t nonne te mortuam indī-
cas o anima aut certe mortue similit. dū
amic? abesse putat? **N**on auertas inquit

ppha/faciem tuā a me. Dat rōnē precf. qz
 filis ero descendētibz in lacū. **Vox** autē
 dñi dū sup aqs 7 aqs mltas. fantasticaqz
 fluctuantūqz curaruqz sonuerit. fit confe
 stum ipō iubēte/trāquillitas. facit inhabi
 tare diluuiū tale fluctinagū. illic sedēs. il
 lic p̄tūtē p̄lo suo spiritali dās 7 bñdices
 in pace. **Sz** 7 intercidit flāmā ignis/ille
 cebrose tēptatōis. vītulosqz petulāt/ sup
 bie licz libani. i. cādīdātū videāf sub colo
 re boni p̄cidit obruit 7 p̄terit/ **Hec** est vox
 dilecti. **Uex** qd agimus. quorū aia
 quorū abripimur. Referam ego tecuz
 secrete inter nos alloq̄a tractare d fructu
 vite. de pane qui de celo descēdit. 7 dat vi
 tā mūdo. vox exhortatōis mee hoc dede
 rat initium. **Magnifica** nūc aia mea do
 minū. subiuera q̄si p cā vel theozema/
 te dicēdoz. qz esuriētes īpleuit bonis. **Sz**
 ignoscēdū est. dādāvenia sobrie ebri
 etati. quā cella vinaria p̄pinauit. imo p̄e
 iā venia nil opus est. qz dignissimo nro
 p̄batōez intimoze opaf. ondēs in h nro
 sacramto Esuriētes impleuit bōis. **Et** sic
 implet/vt plenitudinē nō capiāt. defiliāt
 q̄si rupt/ lagūculis viriū oīm. titubāt q̄si
 q̄s crapulat/a vino p̄dere plenitudinis
 spūs/tādē residēt 7 q̄scūt in idipm. **Don**
 dus meū. amor me. **Dic** si potes/q̄nqz
 bōis īpleta est/cū oportuit caput a leua
 dilecti suscipi 7 leuari. **Dic** est effectus p̄n
 cipalis vñ/inter ceteros. cibi 7 pot/ salutē
 feri sacramti. **Videf** ne tibi paz deficere a
 se. rapi sup se. posse ex snia dicere. **Defecit**
 in salutare tuū aia mea. **Et** rursuz. **Defecit**
 caro mea 7 cor meū. **Sz** ne mala putaref
 hec defectio/subiūctū est. **De** cordis mei
 7 ps mea de/ in eternū. **Hōne** ps optima
 quā elegit maria. ps de q̄ glians ps. dice
 bat. **Dñs** ps hereditas mee 7 calic mei.
Sustollā te sup altitudinē terre ait dñs.
 7 cibabo te hereditate p̄ris tui iacob. **Pro**
 p̄terea idē ps. subintulit. **Et** em hereditas
 mea p̄clara est tibi. **Dic** in alio loco. **Pa**
 rasti in p̄spectu meo mēfaz. **Postqz** p̄mis
 at. dñs regit me 7 nihil tibi deerit. **Tan**
 dē subiūxit. **Et** calix me/ inebriās q̄ p̄cla
 rus est. **Holi** deinceps mirari ebriā q̄ i
 cella vinaria bibit hūc calicē. **Verūm** qd
 repif ali/ calix in ebriās/calix aure/ babi
 lonis putares nil interesse inter ebrietatē
 7 ebrietatez. **Audi** qd aia quā introduxit
 rex pacific/ in cellā vinaria. addidit p mu

nerē. **Ordinavit** in me caritatē Babilon.
 interpretat p̄fusio. **Drū** p̄o p̄fusiōni qd am
 plius est q̄ ordo/ 7 ordo caritatis. **Caritas**
 em q̄si cara vnitatis. **Uñ** colligis q̄ ordo
 caritatis/ est ordo vnitatis. **Hic** assum/
 o aia. bonū est hic esse. **faciam/** hic tria ta
 bernacula siue cenacula. q̄ fabricauit ordo
 caritatis ad esum 7 potū spūalis refectio
 nis sub ymbzaco spūs obumbrans/ tibi
 vnū. intellectui vnū. mēti vnū. t̄ tibi vnū.
 p̄cio vnū xpo vnū. **Quid** rīdes aia mibi
Nescit forte spūs me/ exēplo Petri qd di
 cat. **Bibit** 7 ipe de cella vinaria. expif in
 se ordinatā caritatē. **Est** nimiz ordo pari
 um disparitūqz rex/ sua loca vnicūqz tri
 buēs dispositio. **Erit** igit ordo caritatis
 idē qd ordinat/ amor. **Ordinat/** aut amor
 ad deū. ad p̄ximū. ad seipm. **xps** est de/ 7
 p̄xim/ simul. **Moses** sūlter inter deū 7
 p̄ximū mediator erat. **Helyas** deniqz bo
 nū zelabat vtrinūqz. **Decet** o aia mea at
 tētois trine libet accipe te q̄ dicit/ 7 q̄ dicit
 da paraf. **Multa** sup h triplici taberna
 clo vel cenaclo seu triclinio/ scis vbi tra
 ctauim/ sup cārico. **Marie.** ponētes spm̄
 nrm velut arbitricliniū. te velut in infe
 riori cenaclo. cor vel intellectū in secūdo.
 mētes in tertio. **Procedam/** nūc hic 7 alte
 ra via. tribuant singulis vniuersa. **Sit**
 vnū cor 7 vna aia. 7 vna mēs. 7 vn/ simul
 cū intellectu 7 volūtate 7 ratiōe 7 affectu.
 spūs. **Di** a siquidē vnū facit ordo caritatis.
 ordo care vnitatis. **Tu** aia/ sis eadem. qz
 cor. mens. spūs. intellectus. ratio. volun
 tās. sinderelis. affect/ cū ceteris. **Hec** hoc
 extraneum. cum legamus q̄ multitudis
 credentium erat cor vnum 7 anima vna.
 quanto magis vnus hominis in se ip
 so. qui habet nihilominus intra se regnū
 dei. regnum omnium seculorum. **Di**
 stribuat ordo singulis in pluralitate. et
 vniuersis in vnitare. fructus ligni vite.
 fructus duodecim spiritus. quorum pre
 cipuus est caritas. **Supremus** quidem.
 ideo dulcissimus quia altissimus. **Distri**
 buat in p̄mis subternario fructu suos.
Assignet per relationem ad deum/ sacri
 cū oblationem vel hostiam. **Assignet** ad
 proximum istam communionem 7 ami
 ciciam. **Assignet** ad seipm totū hoīem vi
 atici refectioem. 7 exiūs ad patriam
Bene hic datus est ordo caritatis circa
 bñdiciū sacramētum. 7 quo ad initū. 7 q̄

ad mediū. et quo ad finē seu terminū. que
tū tria reddūt ad se ipas velut in mysticū
circulū. vt sit consumatio in vnū. Oblatio
siquidē incitata est in cruce. facta deo sa-
crificiū. Viaticū. pducit hoīem ad termi-
nū. Communiō tenet interim. p̄imos hic
in vnū. **Q**si habeam amicum. ad quē va-
dam? media nocte p̄ntis misie et dicam?
ei Amice comoda. i. comode da mihi tres
panes. **Q**utinā instātia vic? det q̄tquot
habemus necessarios. et esuriētes implea-
mur bonis. **S**tudiositas nescio an cu-
riositas ordinari meditat̄. culibz horuz
triū. fruct̄. duodecim. sub mysticis assig-
nationibz in scripta. Primo de nūero. xij.
panū. p̄positionis in antiq̄ lege. Secūdo
de nūero. xij. panū in euāgelio. scz septem
et q̄nqz. duplici refectioe. Tertio de fon-
tibz. Delym. quasi totidē refectioibz. q̄a
nihil p̄hibet oē qd̄ reficit panē dici. Dicit
nanqz a pan qd̄ est totū. **D**oceat nos hec
petitio cū sua glofa. panē n̄m q̄tidianuz
et sup̄ substantiale ponit lucas. da nob̄ ho-
die qd̄ mirādū si fōtescōdiauerim? p̄aes.
cū de lachrymis testat̄ p̄s. Fuerunt mihi
lachryme panes die ac nocte. Et alibi de
cinere. **L**inere tanqz panē māducabas. **S**i
sū suggeris et suades o aīa mea. suffece-
rit ista terigisse. p̄ ordie caritat̄. p̄qz iuua
mēto memorie. in studio meditationis.
Lām ap̄is p̄picuā. **N**escit amor ordinē
talē inseq̄. nescit coartari. **D**rdō suus est
hic ordinē nō seruare. **P**ergit quocūqz ra-
pit. ducit aut impellit aut agit sp̄s. q̄ vbi
vult et q̄n vult spirat. nā et rote sanctarum
scripturarū. mouebant̄ fm̄ imperiū sp̄s.
Sp̄s em̄ vite. erat in rotis. et cū eleuatis
aīalibz eleuabant̄ p̄ p̄teplationē. cū stāti-
bus stabāt p̄ distinctionē. et cū ābulātibz
ābulabāt p̄ opationez. **S**eq̄mur quo
rapiat feruor sp̄s. **D**rem? vt olim q̄si r̄i-
furi dō. **P**rebe fili mi cor tuū mihi. vt ita
p̄ mensura metri. prebe cor tuū mihi fili.
respōdeam? **A**ccipe p̄r q̄ vis. ser rape duc
age. desinat a se et ferueat ad te. **E**stuet ebri-
a mēs in suū p̄uersa furore. **S**cis aīa qd̄
seq̄tur sub triplici similitudine sol̄ nota tibi
et mihi. **A**rx. par. fax. dux. lux. frux. rex. q̄qz
lex. lanx. **C**oncernūt de dictōes triplicate
tria diuinis appriata p̄sonis. **S**olicitudi-
nē iterim nocturne vigilie t̄namus. **S**ozor
aīa dū p̄uerit germāus n̄r p̄quesitur?
more suo p̄ dialogū seu dragmata. **V**ariā

d̄erit sermo. **P**oterit nihilomīus n̄ri p̄-
modū princeps esse secreti. **E**suriētes imple-
uit bōis. **V**olēs reficere beign? **I**hus bo-
nis. nō q̄libuscūqz s; eternis. cibo qui nō
perit. pane q̄ dat vitā mūdo. calice noui et
eterni testamti. p̄dicabat dicens caro m̄a
vere ē cibo. et sanguis me? vere ē pot?. **L**i-
tigabāt ergo iudei. **C**ōpescuit eos. **N**olite
iq̄t murmurare. **N**emo vēit ad me nisi p̄r
me? q̄ misit me traxerit eū. **M**ira secretia
tua t̄pe si iūgat cū altera silr tua. **N**eo ve-
nit ad p̄ez nisi p̄ me. **D**ic nob̄ p̄ benigni-
tate vitat̄ tue. q̄l iste sit circū? q̄l gratio
qual circū? **N**emo vēit ad me nisi a p̄e
tract? **N**emo venit ad p̄ez nisi p̄ te. **A**tue-
ro sic ē. **N**emo venit ad filiū nisi repletus
bōis sp̄s sc̄i. **N**ull? dat sp̄m sc̄m filio i di-
uinis. nisi p̄r. **N**ō pōt igit̄ venire ad filiū
nisi cū sp̄s sc̄o q̄z dat ei p̄r. **D**inc ē oīo x̄pi
ad patrē vt dilectō inq̄t quā dilexisti me sit
in eis et ego in eis. mira circum incessio.
Rursus ip̄e fili? nō redit ad p̄ez nisi per
sp̄itū sc̄m quē spirādo reddit p̄r. **S**elici et
in enarrabili id ē n̄ narrāte circulo. dat sp̄i-
ritū sc̄m mentem q̄z inhabitat nūc filio a
patre nūc p̄r a filio. **P**etebat hūc circu-
lū qui philosophās dicebat. **D**a fōrem lu-
strare boni. **S**ic intelligit̄ illō de sanctis a
nimabo. q̄s lege benigna ad te p̄uersas re-
duci facias igne reuerti. i. ignea caritate
sp̄s sancti. **C**onsonē ad illud. **E**ccl̄iast̄. **S**i
rat p̄ meridie et p̄git i circuitu lustrās vni-
uersa sp̄s celestiu terrestriu s; infernoz.
qz flectit̄ ad aq̄lōz motu vel obliq̄ vel rēo.
Ambulāt impij in circuitu sed circa se
recurui sunt. **R**efert̄ oīa ad se. nihil dili-
gunt. nihil agūt nihil timēt nihil fugiunt
vel odiūt nisi p̄pter se. qz se suū finē statue-
rūt. **S**ūt ḡn? iarbā q̄ circūiuit terrā et p̄ ā-
bulauit eā. q̄ circūi q̄rens quē duoret. **P**er-
ābulabat et **I**hs hierico. circūibat ci-
uitates et castella. **A**udis ex suis vnū p̄-
bulatē i inocētia cord̄ sui i medio dom?
sue. nā et d̄ns in circuitu ppli sui. **C**ircuit
igit̄ iust? et p̄bulat. s; circa deū. circa cēt̄z
illū intellectualis spe. cur? cēt̄z t̄ybiqz. cir-
cūferētia nūc̄ nisi in se. **D**eficit se iust? ni-
hil refert ad se. s; ad deū. nihil amat. nihil
agit. nihil desiderat nisi p̄r deū. imo nec
se vult eē vel vinere v? b̄n eē. nisi ad deū et
p̄r deū. **I**ntelligit̄ aīa circuitū. et circūi?
attēdas effc̄m. **P**aupes i se. d̄ites i dū. re-
plet̄ bōis. qm̄ f̄itas ē i circuitu suo lum̄ et

R

S

Tractatus. IX.

reces. Diuites nō in deū s; in se dimittū
tur inanes. qm̄ vniuersa vanitas oīs hō
viuēs. Dormierūt somnū suū. 7 nihil in
uenerūt oēs viri diuitiarū in manib; suis
Stulte. hac nocte morier; aīaz tuā repe
tent a te. 7 q̄ p̄gregasti cui; erūt. **Q**uere
bam aliqñ paup; 7 esuriēs. **I**ndica mihi
quē diligit aīa mea vbi pascat. vbi cubet
in meridie. volebā pasci cū pasce. q̄sece
re cū cubante. nolebā vagari. i. vane agi/
in circuitu impioꝝ. nolebā egredi a p̄spe
ctu dñi. horrebat anīm; pascere bedos fe
tidos sensuū meoꝝ. circa tabernacula pa
stoz abynitate diuīsoꝝ. **I**nuitabat me q̄
dicebat. venite ad me oēs q̄ laboratis 7
onerati estis. q̄lis beu sum. **P**ollicebat re
pletionem in bono. **E**t ego inq̄t reficiam
vos. **O** plena refectio. **S**upaddebat de
q̄ere. 7 inuenietis req̄e aīab; vris. **V**ene
rat aliqñ timor 7 tremor sup me 7 p̄terit
me tenebre. **N**e q̄sierit aliq̄s vñ: qm̄ vidi
iniquitatem 7 p̄tradictōem in ciuitate ba
bilonis. 7 dixi. **Q**uis dabit mihi p̄nas si
cut colūbe: **D**e sūt suauē iugū xpi 7 on;
leue. q̄ tor; colūbin; est. tor; mit; 7 hūilis
corde. **E**xpectabā cū q̄ saluū me fecit a pu
sillānitate spūs 7 tēp̄tate exorās. **V**elo
citer exaudi me dñe. defecit sp̄rit; meus.
Defecit p̄re inopia cibi 7 pot; in regione
lōginq; dissimilitudis horroꝝ 7 egestat;
Sic volebā. sic expectabā. sic orabā. **T**u
p̄o hō vnamimis. vetus hō. qz fact; eras
vt esses vnamimis. dux me; 7 not; p̄ p̄re
uā sensibiliū p̄gnitionē. q̄ simul mecum
dulces capiebas cibos sacramentalis de
uorōis. p̄municatōis. i. domo dñi domo
orōis abulauim; cū p̄sensu. **E**t beu quale
nūc 7 hic dissidiū. **V**ēiat mors sup illos
vñ scādālū tale venit. **D**escēdant in infer
nū viuētes. 7 fundit; pereāt quo ad demo
nes. aut si sunt hoīes vt corrigant ne i in
fernū descēdāt moriētes. **D**etruserūt euri
dicē meā mente meā ap̄d inferos. colloca
uerūt me in obscuris sicut mortuos seclī
Querebā elōgare scm̄ 7 manere in solitu
dine. s; in gēt mole fantasmātū dep̄sus/
corruit 7 duriter allisus su; **D**imerit me
tēp̄stas aq̄ fluctuāp̄tū desiderioꝝ. absor
psit me profundū curaz. sup̄est vt vrgat
sup me puteus os suū vtriusq; mortis. **E**
So tu benignissime de; emitte manus
tuā de alto. eripe me de aq̄s mlt;. de lacu
misie 7 de luto fec;. **D**a dexterā miso. 7 te

cū me tolle p̄ vndas. **J**ube me dñe venire
ad te sup aq̄s fantasmātū. fac solidū lit;
eternitat; attingere. **R**eputabā cū spū
meo. **U**n̄ mihi talis opp̄ssio. tāta opp̄ssio.
q̄ mē; alacri volatu. irruētia vndiq; fan
tasmātā trāsolare nō p̄ualeo. **E**cce q̄ti
die paup; 7 esuriēs. ad m̄saz ei; sacramēta
lē accedere satago. obedire volo p̄cept; sa
lutarib; dīna institutiōe format;. 7 dico.
Panē n̄m̄ q̄tidianū da nob; hodie. **D**at.
Accipio. **N**ō sentio me repleti bonis. di
mittoz inanis. fame. siti. macieq; p̄sumoz
7 laboro. **U**bi q̄ vox tua xpi. si vocat;. si
laborās onerat;. si veniēs ad m̄saz tuā.
nō inuenio refectiōem. vt inā n̄ defectiōez
Terret me beu nimis tua p̄ os p̄phetiā
ip̄catio. **D**ederūt in escā meā fel. vt q̄ fel a
maricatōis vicioꝝ. 7 in siti mea porauerūt
me aceto. qd̄ 7 acerbū ē. 7 frigidū est. p̄ in
deuotioē. necnō obstupescere dentes co
git me ditatiōem. p̄ abominatiōez. de qua
p̄pha. **D**em̄ escā abominata ē aīa eoz. **V**e
ve. ve. qd̄ seq̄t. fiat m̄sa eoz. cozā ip̄is in la
quetū. vsq; ad maledictiōes. xij. qz neutra
tolerabilis est a reprobā creatā. **C**ōsulit;
ē niti p̄ p̄nas effugere. q̄ curios; discute
re vt effari velle. **D**a beata vgo p̄phetisa
mea. da nūc ap̄ire misterii; p̄bi tui. **E**suri
entes impleuit bonis 7 diuites dimisit in
anes. **H**esā indeoz erat m̄sa legalitū. oīm
sacrificoz suoz. oblationū. viciāz hostia
rū. p̄miciāz. dēciāz. holocaustoz. vñ imple
bant sacerdotes. **V**ivebāt cū ceter; q̄s p̄ ta
lia sc̄ficari dicebāt. **V**ēit sūm; p̄ntifer 7
sac̄dos in eternū. **I**hs xps̄ fm̄ ordinē mel
chisedech. panē 7 vinū obtulit. **F**ecit cessa
re sacrificiā cū cerimonijs oīb;. nō soluē
do s; impledo legē. **N**ō inq̄t veni soluere le
gē s; adimplere. **T**rāsijt vmbra figuraz. lux
p̄ntat; emicuit. **I**ustificauit xps̄ qd̄ predict.
Aufere; a vob; regnū dei. 7 dabit; gēt; faci
enti fruct; ei;. **R**elinq̄t; vob; dom; v̄ra def
ta. **H**oc ip̄cabat seu p̄dicebat allegat; pro
pheta. **F**iat habitatio eoz; defeta. **C**ōsonat
oīs cer; p̄phaz. sup ablatiōe iugis sacrifi
cij. sup cessatiōe legalitū p̄ mortē xpi. **H**oc
idē testat; effectus. **H**oc dedit; xps̄ intelli
gi pendēs in cruce. dixerat. **S**itio vt imple
ren; scripte. **D**ederūt in escā meā fel. 7 in
siti mea porauerūt me aceto. **V**ide mirabi
lē correspondentiā ad p̄phetiā inductā.
Continuo xps̄ dicit. **C**olummatū est. q̄
re; qz oīa que de eo scripta erant. sine; ba

debāt. Veritas veri sacrificij / ymbratile
 psumauit. **H**oc in spū preuiderat q̄ di
 cebat. oīs psumatōis vidi finem. finis
 itaq; legis / r̄ps. fm aplm. Dedit ille man
 datū dilectōis latū nimis. latū ad deū ad
 primū. ad amicos / inimicos. / ita latū
 vt ab eo / i eo / pederet oīs lex / p̄bere. qz
 finis oīs legis dilectio. Tūc ablatū est a
 iudeis regnū dei. Voluerūt p̄stituerē iu
 sticiā legis. i. in ea continue stare. abijcētes
 grām dei nō p̄stiterūt. ipm velamē oculo
 rū. / ita importabile legis ingū tēnerē sup se
Itaq; regnū dei (dicēte Dionysio) est
 oīs finis. / oīs ordinis / legis / ornatus /
 distributio. Reiecerūt a se q̄tuor ista iu
 dei. reijciendo xpm. in quo. p̄ quē. / r̄ ex q̄.
 / a q̄. ē oīs finis. ordo. lex / ornatus. Orna
 tū intellige quālib; in re quib; inclinatōes
 quā indidit sapiētia. disponēs oīa suauiter
 in finē suū. fm legē a dō / ordinē inter
 se mutuo p̄stitutos. **A**liqd nō o benedi
 cta in mulierib; / notatā olim circa te def
 tione hanc inuenim;. Remanserāt puer
 Ihus in iherl̄m. q̄sit; p̄ tridū magni mi
 sterij. Inuentus est in templo sedens in
 medio doctoz. de lege disputās / r̄ r̄ndēs
 Et de q̄b; arbitrādū est q̄stionib; / nisi de
 tpe a duent; messie. / r̄ scriptaz impletōe.
Voluit ip̄e benignus filius tuus **D**
 virgo benigna virgo bñ ignita. Voluit
 benigne facere bona voluntate sua tibi.
 deseruit l̄ralē syon / cū sua iherl̄m. Descen
 dit cū Ioseph / r̄ tecū in nazareth floridā
 nō vetustā. / r̄ erat subditus vobis. in q̄b;
 mystica iā syon / r̄ iherl̄m residebāt. Man
 sit annoz; spacio. xvij. q̄sq; baptisma
 sumpsit anno. xxx quousq; cōsummaret
 op̄ ad edificatiōē celestis iherl̄m q̄sq;
 acceptaret deus sacrificium iusticie. sacri
 ficium spiritus contribulati christi obla
 tioneos. **D**enim in hoc vnico sacri
 ficio holocaustum / r̄ vitulos typico / sup al
 tare crucis imposuit. Introiuit semel in
 scā scōz. eterna redēptione inuēta. facta
 est hostia peccati. Damnauit de peccō pec
 catū. libauit eccl̄iaz suā ab intolerabili iu
 go tot sacrificioz. que neq; perfecta / neq;
 plena neq; placita p̄ se erāt. sed nec placi
 ta reputabat ea dñs ex bonitate offeren
 tiū. p̄pter maliciā studioz suoz. **L**ege
 I saia. psalmos discute. nihil aptius inue
 nies q̄ reprobationē / r̄ abominationē. cū
 p̄hibitiōe sacrificioz. si ad l̄ram. put ac

cipiebāt tūc iudei referāt. **O**m̄ si voluit
 ses ait dauid sacrificiū dedisset vtiq; ho
 locauit non delectaber;. **E**t alibi. voce
 dñi. Nō accipiā de domo tua vitulos ne
 q; de gregib; tuis hircos. cū ceteris sine
 nūero cadētib; in hāc sniaz. **S**acrifici
 u; nihilomin; expetit dñs s; q̄le figura
 bāt sacrificia illa. nō l̄ra s; spū. Signifi
 cauit hec sacerdos n̄ vnū / dū predicaret
 oblationē purā p̄fectā / r̄ placitā / corpis / r̄
 sanguinis sui. **V**erba q̄ ego loquor inq̄t
 vobis / spūs / r̄ vita sunt. **E**t pus ad sama
 ritanā. **D**eus spūs est. / r̄ deū oportet ado
 rare in spū / r̄ veritate. **L**ū igit o aia mea. sis
 spūs in carne. qd̄ p̄ueniēt; q̄ vt sacrifici
 u; tuū esset spūs in carne. vel caro in spū
 p̄ cōicationē carnis / r̄ sanguinis. **N**eq; ei
 absq; sacrificio manere debueras in pre
 stationē supmi dñi qd̄ h; deus sup oīa.
 p̄ oīa / r̄ in oib; **S**ic em̄ describit sacrifici
 um. q̄ est oblatio facta deo in recognitio
 nem supremi dominij sui. **S**it hec obla
 tio / solum interior in spiritu. sit exterior
 in affectu vel effectu. **S**acrificium si
 cut / r̄ verbum abbreviatum fecit deus su
 per terram. hostiam vnam. vnica. mun
 dam. plenā bonis. plenam effectu oib;
 illis pro quib; hostia l̄ralis solebat offer
 ri. **S**i delectationē peccoz petis. **E**cce ag
 nus dei. ecce q̄ tollit peccā mūdi. **S**i grati
 arum actionē / gr̄as agit xpus patri. **S**i
 maloz euitationem. sanat ip̄e nos / r̄ libe
 rat. **O**m̄a vere languores n̄ros ip̄e tulit.
Si bonoz p̄secutionē celerē. interroga
 tus latro docebit. q̄ tpe hui; sacrificij vel
 p̄tini / audiri meruit cū iuramēto. **A**men
 dico tibi. hodie tecū eris in paradiso. **V**
Ver; dic; (o aia) sūt ista. iā apd̄ xpianos
 oēs ita digesta. ita cognita. vt fastidiū sit
 apd̄ pl̄mos vel repetere vel audire. **V**is
 aliqd offerat nouū aliqd̄ isolitū. **S**ubit
 illō rabidaz deliciaz ait **S**eneca **Q**uo
 usq; eadē. **T**ales inuenit paul; atheniēses
 q̄ ad nihil aliū vacabāt q̄ audire vl̄ disce
 re aliqd̄ nouū. **S**iles sūt p̄uētes aures
 diuiciū. q̄ dimittūt inanes. qz q̄s n̄ replet
 bōis spūalib; / r̄ veritas. vāitas iherat. **S**;
 ecce o aia. nouus rex. noua lex. nou; grex.
 nouū sacrificiū. nouū testamētū. n̄ visioz
 s; xpi sanguine p̄firmatū. testamētū here
 ditat; eterne. p̄p̄ca d̄t q̄ sedet i throno. **E**c
 ce noua facio oīa. **V**is vno p̄bo / r̄ gnosce
 re. qd̄ ē nouū / r̄ solū tale. **E**ternū. **V**etera

sup p̄

Æ

Tractatus. IX.

sunt omnia et ad interitum tendunt que separant ab eterno. **B**reuis distinctio veteris et noui. sicut et temporalis et eterni. Noua plane omnia. sicut in nouatis. noua si lex per spiritum uiuificata seruet. **Q**ue lex? Audi nouis supuenientibus vetera prouocent. Et quod uerusti? veteri homine nostro secundum carnem? Quid si sibi nihil sapit nouum? Febricitans et excecatus est malis humoribus. quod pessimis humoribus repletus est. **T**olle vetera. noua erunt spiritualiter omnia. cor. opus. et lingua. **D**abo tibi latissimam nouitatem materiam. **C**onsidera tot varietates sacrificiorum. oblationum. holocaustorum. veteris legis. secundum sermone in leuitico. **T**olle nebulas figuratum ab eis. **A**ufer ab oculis tuis uelut quod scissum est tempore passionis. **C**ofer ad interioris legis spiritum. orietur primum tibi sol iusticie christus. **E**t qui in sacrificio corporis et sanguinis sui noua fecit omnia. pascalem agnum. manna deserti. panem celi. thaurus. vitulos immolationis. bircum emissarium. passerem. turtures et columbas. uinum et libamina. sal in omni sacrificio. caudam cum capite. neque mel neque fermentum. **D**enique quod tibi dicitur bis sacrificium cum matutino uespertino. **O**ia hec cum similibus erunt tibi nouitatis materia. immolabis hodie christum. pro similitudine carnis peccati. sine peccato. **C**omede agnum non crudum per infidelitatem tuam. non coctum aqua per curiosas phantasias. sicut assum igni. per caritatis ardorem. deuorabis per deuorata aueritatem caput. **S**iquidem caput christi deus simul cum pedibus humanitatis et uisceribus sacramentorum intimis. **D**es non perfringes ex eo. uolentia persecutionis. **T**oruz quod comedi non potest per intelligentiam. igni sancti spiritus combures per uenerationem amorosam. **S**int azimi panes sine fermento malicie cum lactucis agrestitibus amare per punctiois. **S**int accincti renes per castitatis zonam. sit spei longanimis baculus in manibus. et comede festinater. auide scilicet anhelans et redens pegrinum ad patriam. **L**ini ad extremum utrumque post se suplimiare domum tue uel hostij de sanguine agni. **F**it hec limitio sub signaculo fidei in intellectu. et amoris in affectu. **S**cis hec o anima mea? **S**cio. **A**t nihil est quod magis suadeat facere de te quam ipaz te sacrifices totam deo. **S**i et si captiuaueris et quidam modo trucidaueris oem intellectum tuum in obsequium christi. oem affectum in holocaustum caritatis. **C**rede

et ama illum qui latet et ipse est. sis ipsa placens hostia. sis rationabile sacrificium. nedomane et uespere sicut assidue nocte dieque. **I**nitata est o anima ad nuptias et cenam magni regis in hoc eucharistie sacramento. **N**oli excusare te. noli tardare. **A**ssume uelut nuptiale. tamen in nouissimo loco recube. cum illo quod per te factum est nouissimum uirorum. uinum nec reputauimus eum aut propheta euangelicorum. non erat ei species neque decor. **H**abet altare crucis latitudinem charitatis. longitudinem eternitatis. sublimitatem maiestatis. profunditates sapientie iudicantis. **P**roice te et absconde in hoc profundo. et toto nisu pedes crucis stringe amplectens. **D**ic cum fiducia spera de pietate. uiuit dominus quod non dimittat te. **D**icit hec uirga crucis ex radice Jesse quod interpretatur incedium. **C**ocremet hic totum cor tuum o anima mea. **A**rdeat in holocaustum in odore suauissimum domino. **D**icit propheta domino de malignis. id est male ignis. **P**one illos ut clibanum ignis in tempore uultus tui. **D**icat idez de benignis. **S**int ipsi clibanus boni ignis quod est in syon. et caminus eius in iherusalem. **H**ostrosus nimis gelidum si non suat sic cera cor tuum. **O** anima mea a facie huius ignis quod est in syon. et caminus eius in iherusalem. **A**ia mea liquifacit eum ut dilectus locutus est. **I**am huiusmodi non uocet sicut punita. **Q**uid si addiderim in bonum quod de malis subiungit. dominus in ira sua in ira boni zeli que tollit a repudiata. **C**o turbabit eos ut sanent. et deuorabit eos ignis bonus quod dominus est. **F**elix uero deuoratio. **D**euoret uinum nos toros ignis tuus benigne ihu. **S**i quidem ignis presumens es tu. et pedes tui sicut electrum in camino ardenti. **I**acuit ad pedes istos. **P**egleta pus maria tota mox in lacrimis instar nimis. **A**d sole feruidus liquifacit est. **A**udiebat si mul eloquium tuum. quod est ignitum uehementer. non solum ignitum. sicut oleum effusus. **N**omine tuum in fomentum ardoris. **A**nte faciem ardoris huius quod sustinebit. quod est quod se abscondit a calore eius. **Q**uis quod erit infelix. **C**oge latet erit. **S**pectat huiusmodi nimis accomode mysterio corporis et sanguinis tui ihesu christi. quod propter nimiam caritatem qua dilexisti nos descendisti in abyssum incedium. **C**orriget forte aliquis. **D**icit non te descendisse. dum mitteres huiusmodi ignem in terram sicut ascendisse in altitudine crucis. **T**empore meridiane rardetissimi me passionis tue. **P**rofecto nihil aduersus est. **Q**uis quod descendit ipse est qui rascendit

Quisq; humiliabit. ipse est q; exaltatur. Quisq; nouissimū locū elegit. ipse ē cui dicit inuitās. Amice ascēde supi. Felix nimū & sublimis hūilitas. Propsea de merge te o aīa mea / cū nouissimo viroz ī pfundū sapiētie iudicāz q; hūiles eleuat & replet bonis. potētes sō defbat & dimit tit inanes. **E**st aliō ex dicit nris qd sci re desiderat aīm me. Duo pacto pōt ignis int? claudi velut in clibāo cordi nri / dū ipm deuorat exteri. Grata p̄sus hec inq̄sio. s; ḡtior innētio. Expientia deni q; cū sēu ḡtissiat ita ḡtissiat nil sup. Dec ē repletio oīs bōi. hic effect? p̄cipu? eucha ristie sacramti. v̄b fm dion. xps ē carbo ignis. imo tor? ignis. **A**dinuet nos phica posino. Fil ei phibet vel ab hoste doceri. quāq; s̄a phia / nre theologie neq; q̄ sit aduersa. s; n̄ ascēdit ad ei? altissima. **T**radit phia. q; aīa p̄rim rōnalis / tota ē in toto p̄posito suo. & tota in q̄libz ex p̄te. tāq; in h̄ sit microcosm. i. minor mūd. maiori silis. v̄bi de? tor? est in toto & tot? ī q̄libz p̄te p̄ essentia. p̄ntia. & potētia. **N**ō sidera cor bōis. & vide qm̄ intra se est tota aīa tāq; in clibāo. Est em̄ aīa fm phos & poetas / ignea vis. vel igneus vigor. **D**if fundit itaq; se p̄ totū cor / tāq; infra spaz actiuitat? sue. v̄nificās ipm. **I**pa nibilo minus aīa / p̄cābit & circūdat & p̄tinet ex teri? / totū cor nrm. tāq; circūferētia eius ad extra. dū est ipa eadē tota. sic centz. ad intra. tota tñ indiuisibilis. nō sic punct? positionē habens in p̄tinuo. nec extra se fluēs. s; aliter mirā virtute & opatiōe. qua penetrat. se diffundēs. **F**atemur. **I**ma ginatio em̄ nō capit h̄. s; rō p̄cludit. & in telligentia (si pura sit & simplex) inuetur. **E**leuat se supra p̄tinuū & tps. supra hic & nūc / tps & loci materialis. **V**is intelligē tie vel m̄t? pure. d̄figit oculos p̄spicuos. ad hic & nūc eui vel eternitat?. **E**t si n̄ mō p̄ essentia / tñ aliqñ p̄ specm̄ nitidū & ima ginē. de q; apls. **N**os inq̄t reuelata facie supple ab inuolucris fantasmātū / trāffoz mamur de claritate in claritatem tanq; a dñi spū. **F**it quippe talis trāfformatio / p̄ illapsū sc̄i spūs / purgāt aīaz & eleuātis in idipm. **H**acten? hec introducta faci unt vt orem? cū ecclia cui? orōes eleuātissi me sūt & tote ignee / nisi sit frigidū pecc? / p̄? cristallo p̄gelatū. **I**llo nos igne spūs / sc̄is inflāmet. addam? & duoret. quē dñs

n̄ Ihs xps. addamus in hoc sacro. mi sit in terrā & voluit vehementer accēdi. La pier tunc ignea mēs / cū summa facilitate. **S**entiet cū sūma iocunditate / quē ad modū de? est oīa ī oībz. & tot? in singulis. cōis oībz. & vnicuiq; singulari. tot? appre hensus a q̄libz bō. a nullo p̄prehensus. tot? intim? / tot? extim? / tot? oīm centz. to tus & circūferētia. tot? stabilis / dās cūcta moueri. **A**d hoc ph̄ conati sunt / marie methaphici. s; solo dei grā & veritas q; p̄ **I**hm xpm̄ facta est / poterit hoc adipisci. tūc p̄ gliaz p̄sumatā. & hic in via p̄ theolo giā mysticā. **V**aleat insup hec mēs / eleua tio mirabil? ad intelligētiā mysteriozeu charistie sacramti. **T**radidit em̄ xps rē a sensibz taliter elōgatā / vt discam? nedū amare s; intelligere & venerari celestia. se cernere materialia a spūalibz. deū a crea turis oībz. vitā eternā a mūdī fluxis & ca duct? calamitatibz. **S**ciam? p̄inde q; alit bz p̄cessum suū dei p̄uidētia sup boies. aliter sup bruta. **E**ur ita? **C**erte vt magi dine grē & miraculis innitatur q; nate. **N**ō quidē vt tēptem? deū s; vt nouerim? nos ad finē nrm̄ q; supra nos est / nō nisi ḡtuis sup nafaz miraculis puenire. **D**oc qz nō vidit **Delagi?** errauit. ingr? grē di. n̄ q; hō d̄stituat opatiōe sua nafali p̄pria / plus q; bruta. s; ad altiora niti debz. & in his grē dei tot? inniti. **N**ota distinctioez h̄ac de duplicitate opationū / & oppositas rōes Augustini p̄cordab. **V**oluit dī sapiētia / spm̄ rōnalē p̄iugere m̄rie. q̄tin? **E**t ista nos p̄nerio. doceret / spm̄ nrm̄ / cum deo q; spūs est / facili? p̄iugi posse. **E**t qm̄ ex eisdē ḡngnimur & nutrimur. incarna ta pus debinc velut impanata vel iesca ta / sub speciebz sacramti sapiētia. facta ē nutritio nra / sic & formatio. **E**t qm̄ nutri tio pficit sanis & mūdīs. facta est eadē sa piētia / nob in p̄batia piscina. q̄nq; vul neribz corporis sui. salus mundatio. **L**oz famelicū. cor qd̄ aruit qz oblit? sū co medere panē meū. cor duz. cor carneum. cor ad solē iustitie n̄ liq̄scēs s; obduratū. cor qd̄ derelinq̄t aīaz meā. & facta est sicut colūba effraim seducta. **R**edi nūc ad vo cātez te xpm̄ in altari. **D**ic cū ps. **I**ntroi bo ad altare dei. ad de. q; le. in. meā. **E**ras nēpe cor vetustū / pusq; emitteret. **L**ucē su am. **R**ecreauit te & inuocauit in taberna clis ecclie / detracta pelle vetusta pecc̄i / de

Et

fluētibz plumis ad calozē austri. **C**ōtusa ad petrā xpm in abstinentia curuitate ni mia rostri. **B**rādes nob fiducia spē de pietatē indulgisti benigne **I**hu. pponēs ex eplū filij pdigi. cui tanta celeritate p̄ oc currit. cecidit sup collū. oscular̄ e cū **S**to lā cito pmā iussit pferri. anulū euz calcia m̄t dari. Deniqz vitulū saginatū in eplā tōez occidi **T**u figuratiter es vitul⁹ iste. quē reuerētē de regiōe lōginq̄ peccā. filio ris apponi **A**ltitudo ditiaz sapiētē z scie dī **S**upeminens scia caritatē xpi. si māfisset apd p̄ez. pdit⁹ iste fili⁹ q̄ typū te net ade. fugiēt a facie dñi. vitul⁹ ad eplā tōez n̄ fuisset occisus. qz nec xps imolat⁹ fuisset. **L**esser igit o curiositas q̄stio tua. **C**ur dimisit de⁹ vt peccaret adā. **E**cce qn tū fructū dī sapiētissia bōitas elicere sci uit potuit z voluit ex p̄co **C**urre iaz o aīa penitēs. clama p̄ xpm euz chananea. **D**ñe ihu fili dauid. miserere mei. **Q**ui si forte a m̄e comite rogar⁹ vt dimittat te. si leat z pcedat. irrue festiatiōe tota. pueni facie ei⁹ in adoratiōe dices. **D**ñe adiuua me. **S**i rursus opposuerit pfundes te / q̄ p̄as filioz n̄ ē dādus cāibz. **R**ūde tota fi ducia **E**tā dñe. nā z catelli edūt de mic⁹ q̄ cadūt de m̄sa dñoz suoz. **T**ādez merebe ris audire. **F**iat tibi sic vis. **F**iliā tuā q̄ est sensualitas lūnatica z a demōio somi tis originalis male torra) inueniēs sedatā z sedēz in obediētia rōis **C**ōmuniū em̄ si recogites o aīa figuratit restaurat. vij. filij **J**ob cū tribz sorozibz q̄libz i die suū. **S**ēstisti q̄nqz motū reuerētē pfunde. nec nō hūilis iad dēū tioris. n̄ audes p̄fectū dia sursum oculos attollere. dices cū p̄cul siōe pectoris. **D**eus p̄pici⁹ esto mihi p̄ccōri **S**cito q̄ apd te fecit zuiuiū pmogenit⁹ fili⁹ timor in die suo **S**ēstisti motū pie tatē ad dēū. ad te. ad primū. suauē z letuz. mitē. insup valde pfusus **H**ec dies ē scōi filij. **S**ēstisti estio tot misoz afflictōes in penis z culpis sup filios hoim vel ex p̄p̄is āgustijs luxisti brō scōz luctu **H**ec est dies tertij filij **C**orrobodata es in vi gore tolerādarum aduersitatū / vel in ab stinentiarum rigore. firmata. **F**acta es esuriēs z sitiēs / satisfaciētē iustitiā. **E**c ce q̄r⁹ fili⁹ instaurauit die suo zuiuiū. **C**ōsiliata est i opibz superogāt. iustitie / castitatē / paup̄tatē z obediētē **H**ec ē dies q̄nti filij **I**ntellextisti mysteria sacroz.

precipue hui⁹. retulisti oīa que vident ad eternitatē spectacla. obtinisti etiā mūdi ctā cordē nedū a p̄ccōis. s; a fantasmatibz z cur⁹. **P**ulcer iste dies z seren⁹ est sexti filij **S**apuit tibi tāde p̄ oēs sensus itimos / q̄suauis z bon⁹ ē spūs dñi gustatibz euz vidētibz eū. audiētibz eū. adorātibz eū. am p̄lectatibz eū i h̄ sacro. **F**elicissimū hūc ac brūssimū i apparatu zuiuij die / fili⁹ septi⁹ h; suū **B**ibūt illic vinū septē filij cū tri bus sorozibz. cui⁹ q̄lis sit effect⁹ si scire de sideras. insinuabit q̄ d̄t. **I**nebriabūt ab vbertate domus tue. z tor̄re voluptatis tue potab eos **B**iberat hāc sobriā ebri etatez spūs pia m̄ augu. **H**onica dū p̄ susceptionē sacramti i publico rapta cla manit. volētis in celū fideles volē i celū **P**ulsata z extāta qd ita clamaret. **D**emis sa cū vultu voce iqt. **L**oz meū z caro mea exultauerūt i dū viuū **A**ltera qdā rup⁹ ye nis expirauit. vim amoris sc̄i ferre nō su stinēs **F**elices sūrdom⁹ ille fidelū / p̄ q̄s fi unt p̄ orbē p̄ fructū zuiuiū singlis diebz illūinatez uersatōis. **O**fferit nihilomi⁹ holo causta **J**ob mysticus qm̄ iustitie n̄re nō iūt omnio sincere **E**gēt iluz p̄seruatōe **D**et deniqz p̄sumatōz accipe i grāz actōe ois cibz p̄it **Q**uos p̄fea fructus appone re soleat i hac eucharistie mēsa spūs sapiē tie cēleo meditatiōi duotoz poti⁹ q̄ sc̄pro rū exp̄ssioi liq̄ndū. veniāt. vacēt. gustēt. et videbūt **S**; neqz putādū ē nos p̄fortel z p̄cines futuros beatoz spūm ab ip̄sō seri. dū sedēus in eccēzio **F**ci sūt q̄ppe ocl admistratoz spūs p̄pter eos q̄ hereditatē capiūt saluz cuius arrā r̄cep̄ius h̄p̄ign⁹ **S**i ad instructōz zuiuij p̄fectā plima re / q̄rūdūites sunt hi spūs ad āplioza. h̄nt ad votū cellaria r̄g. p̄ferūt d̄ eb̄saur⁹ suis q̄q; voluerit iterioz hō n̄r. **P**etit ignis et caminus icēdij. seraphin ardet. **P**etit sal z lumē. cherubin sapiūt z lucēt **P**etit sedi lia throni h̄nt illa **D**inistrat a sup̄ma ier archia qz ministrātibz impāt **Q**uerit qui dñe in zuiuiū. q̄ v̄tute peat. q̄ p̄tate tucatur. **H**ec sedā p̄t ierarchia **Q**uerit p̄ infe riori cēnaclō q̄ ordo sit in zuiuiatibz offe rūt se p̄ncipatus subordināt archāgeli. z āgeli lub seruiūt **S**i fructus d̄fuerit ascē dāus in palmā crucē. apprehēdamus fru ctus eius. q̄ si solos carpe possūus istos minusqz maturos / distribuit liberalit̄ de medijs z sup̄mis choruz ip̄e scōz p̄ r̄aos

Inhabitans Exēplū accipe Ibat ad passi
onē Dorothea virgo. Theophilus qdā
scolastic⁹ exclamavit ad eā (suspicioz irri
dens) Dorothea spōsa xpi. mitte mihi
mala de paradiso spōsi tui. Spopōdit se
missurā. Iussa flectere cervicē. orariū p⁹
eximēs. astanti dedit puero q̄ ferret theo
philo ⁊ diceret. Dorothea scilla xpi. mit
tit tibi mala de paradiso spōsi sui. Rece
pit ḡtus. applicuit faciei Sensit ⁊ tinuō
vim celici cuiusdā odoris. q̄ replet⁹ ⁊ tot⁹
in altez viz mutat⁹. reperēs dicebat. Bū
dictū sit nom̄ dñi mei Ihu xpi Qui mox
captus. dire tortus. post occisus. ascēdit
in palmā. vbi pleno ore vorat fruct⁹ eius
Cere q̄ possum⁹ ad te fiducia p̄fuge
re bñdictissima feiaz. Tu m̄ es eucharis
tic. qz m̄ ḡre bone. Tu clavigera cellari
oz reg⁹ pacifici. Tu frāgere panē potes/
illū petētib⁹ Tu eplaris q̄tidie splendide
nō negab⁹ micas vlcerosos nob ⁊ m̄dicis.
qz tot sūt lingue clamātes ad tuā m̄iaz/
q̄t sūt vlcera n̄raz on̄dētia m̄fiā **U**ox
sapiētie. vox tua est Amiz. qz tu nedū sa
piētia p̄ emphaticā locutionē. s3 m̄ es sa
piētie. spōsa. soroz. filia **D** q̄ amplissimū
pādīt nob hec meditatio. ⁊ q̄ amenū or
tū. imo paradisu⁹ dliciaz tuaz. ego sapi
entissima. cui⁹ in filio sacraliter suscepto.
laus oīs terminat. Ego inq̄t ex ore altissi
mi p̄diui. Ego m̄ pulcre dilectōis. Ego
sic viz fructificavi. cū ceter⁹ in sapiētie p̄
coniū nūerat⁹. nec finitis **T**u q̄t oliua
speciosa in cāpis. q̄ mō naufragio. ramū
illū/oliue p̄ine ptulisti ihm xpm. Lollī
gere fas h3 ipm in b̄ eucharistic sacro fid
lis aīa. fas illū ferre in ore suo. dū vesper
mortis adueniēs. suadebit regredi ad ve
rū **R**oe deū. q̄ dū creauit eā/misit p̄ aq̄s
⁊ frās huius diluuij q̄tin⁹ bñvolādo redi
ret ad ipm q̄ misit illā. Felix plene aīa. q̄
redibit ad vespā vite sue/ferēs in ore suo
ramū hūc oliue xpm/p̄ sacralē saltē spī
ritaliter susceptionem.

Sequitur tertia parti

tio. Per soliloquū. p̄uersuz ad mariā. p̄ no
tulas q̄nq̄ginta. **P**rima notulā.
Ontēplatiōib⁹ tuis deinceps
intēdere cupientes Nos esuri
entes/p̄uertimur ad te esurien
tē olim. Ad te paupē spū ⁊ hūi
lē ancillā xpi. ego brā ego iā bñdīa p̄ oēs

gnatiōes. ego nūc eternis epulis sp̄ abū
dātissime plēa. **C**ui⁹ mēs ⁊ tēplata ē mltā
nimis sapiētē **T**u p̄scia sup oēs p̄ filiū/
sacramti huius absconditā seculis extiti
sti **E**cce pl⁹ q̄ salomō hec **Q**uare. Dic no
bis p̄ miseratiōes tuas dic q̄ et quantā
bona cōtemplabatir mēs tua cum post.
bñficia tibi singulariter exhibita. tu ḡhā
lia oībz cecinisti dicēs. esurientes impleuit
bonis **P**arrat Lucas p̄ secretor⁹ tu
oz. q̄ apli erāt cū mulierib⁹ ⁊ maria m̄re
Ihu. Subdit postmodū. Quotidie q̄z
p̄ durātes vnanimiter in tēplo frāgebant
circa domos panē. sumtes cibū cū exulta
tiōe ⁊ simplicitate cordis **E**ras inter hos
sumtes cibū haud dubium **M**aria m̄
Ihu exultabas in simplicitate cordis. col
laudās deū. ⁊ h̄is grām ad oēm plebeim
quid seq̄t **D**ñs at̄ augebat q̄ salui fierēt q̄
tidie in idipm **E**t igit̄ salutaris effectus
huius sacramti. salus. ⁊ augm̄tū fidelijz
q̄tidie in idipm. **E**t hec ⁊ tēplatio tua p̄ci
pua **N**ulla fuit natio. q̄ nō sacrificiū cē
seret offerēdū illi soli quē credebat aut fin
gebat deū sibi **S**ac̄dos ⁊ sacrificiū ē nob
factus o maria filius tu⁹ **S**3 q̄tis sac̄dos
⁊ q̄le sacrificiū. **E**xpōit apls et̄ latissime
scribēs ad hebreos **N**ō i vituloz sangui
ne. ⁊ tauroz cede. **H**ec ⁊ tēplatio altera **C**
Cōtēplabat mēs marie. quātū se sacrifici
uz arbitrabat dauid. quātū salomō. q̄n
tū oēs p̄sce leg⁹/exoluisse. si mltā tauroz.
si agnos absq̄ nūero ingularēt dño. **A**t
nos/sub vnica p̄as exiguū specie. sub mo
dici vini calice/sacrificiū absq̄ vlla p̄p
tiōe placid⁹ in odore suauissimū dño p̄se
tram⁹ offerētes. **E**t si q̄dē hostia f̄m lrām
parua. nitēs. sana. teres. azima. nudaq̄
sc̄pta. **S**ignat hec septuplex p̄ditio/nos
scribere vicia capitalia septē excludere **I**n
paruitate supbiā **I**n nitore inuidiā **I**n in
tegritate irā. **I**n rotūditate volubili/acci
diā **I**n azimo fursur auaricie **I**n mūdici
a feditate luxurie. **I**n sc̄pta hebetudinez
gule **S**ras tibi ego brā q̄ talē nob hostiā
protulisti. **S**ras filio tuo qui nos a iugo
legis intolerabili libauit. **V**e tētātib⁹ in
ducere rursus sup cervices credētū illō
iugū q̄b se paup⁹ ⁊ stāter opposuit. ⁊ apli
p̄sensert **C**ōtēplabat maria. quē admō
dū fuit tps añ passi. oem. dū legalia curre
bāt. fructuose in t̄plo iudeoz **F**uit tps p̄
passiōez vsq̄ ad p̄fectā p̄dicatiōez euāgē
Et

A ydros hysie

B

lij p iudea. du erat pmilla q suis inutilia. qm m' synagoga cu honore ferret ad tumulu. Fuit tps tertiu. q temeratoz ma terni sepulcri reputadus e' r a fide alieno q legalia vl' obfuat vl' obseruada pcedit Libenter pfecto nos credetes de genib/ carem' in go tali. libenterq' i b sacrificio puro facili pfectoq' glamur. No sum' igti gre di Justicia ei pstitueruolum'. s; p g na spam' saluari loge p'fidet' q' illi p lege vt interi de sacrificijs execradis geniliu si leam'. Cōgregauit nos de' i vna eccliaz. i p'ione scoz vna. dans remissionē peccoz. Itaq' sub fide articuloz vni' ecclie catho/ lice p'phendit p'icatio seu pio oim scoz. Est ei ecclia pgregatio seu pon' puocatio fideliu viatoz. put accipit a triuphate di stinca. Est insup ecclia p'ines p'ione sco/ ru. i. sac'atoz. p q' nimir' sacra fit imissio peccoz. Kellar igit qstio nonnulloz. Cur o' eucharistie sacro no fact' e' i simbol arti/ cul'. fact' q'ppe e' sub p'ione scoz. i. sac'ato ru. Inter q' p' sac'm baptismi isto sac'm fuit p'dicatu' r'ysu p'nuuo diuulgatu' qd' z anthonomatice pio vocat' Cōteplabat' hec p'ione z sapuit mes marie p'nuuadā p' gnatio es vsq' ad p'sumatōez scli. q' si n' mutabit b sacrificiu'. vtiq' nec sac'dotuz xpi n' lex mutabūt. s; Joachim. z seqces eius. nouā spūscī legē i euāgeliiu eternū/ dānabilr pmitētes. p'pca di hora nouis sima tps leg' xpi. qm' altera n' succedit. Cōteplabat' mes marie. p'fēs iugiter in corde suo. queadmodū xpi corp' p'tētū n' solū signatū sub speciebz p'is z vini. est p'a res hui' sac'ramti. Est insup signū seu sac'm tot' corpis mistici. qd' est ecclia ca/ tholica tā militās q' triuphās. cur' caput xps est. xpi aut' de' Corp' xpi. z si n' vidat' est tū de se signū v'isibile. grā p'o vniēs fi deles in vni' corp' z spū/ causat' a xpo Cōteplabat'. queadmodū in oi sacrificio altari/ dat' spōsus xps/ ecclie spōse sue. dat' caput m'bris a q' suscipiūt influētiā p'fecti onis fm' m'surā vniuscuiusq' m'bz. q' usq' pueniāt ad m'surā plenitudis xpi. Cōteplabat'. oem hoēz viatozē/ scari sub b sa cramento q' ad sufficiētiā sacrificij. nō tū q' ad finalē efficacā nisi tū electi Cōtem plabat' hoim p'ionē su b m'plici d'ra. Est pio nate a q' null' excipit' Est pio fm' apti tudinē ad gl'iaz. z ab ista null' viatoz exci pit q' de' vult oēs hoēs saluos fieri Est

pio p'destiatōis gre finalis. z ab illa oēs re pbi/ viui z mortui excōicat' l' excipiūt Cōteplabat' p'ione aliq' eē in grā. in meri tis fm' p'ntē iustitiā tūmō Hilr aliq' erat excōicatio fm' p'ntē iustitiā z demeritū. Rursus aliq' erat fm' p'ntē ecclie extrisecū iudiciū. p' snias irregularitātū z excōicati onū iniciata Cōteplabat'. q' in oblatōe sac'ramti vt erat sacrificiū. null' viatoz qn' tūcūq' puerus l' excōicat' / erat excipien/ d' ab offerēt' affectu caritativo. ex q' erat capax b'itudis Sec' de excōicatioē tā dā natoz. hic orat ecclia q' b' sacrificiū sit abso lutio scelez. remissio oim d'ictoz. qm' p' sacrificij p'ntē/ p'ccozes renuiscant. z ad vitā gre reuertāt Cōteplabat'. q' ecclie iudi ciū potat arcere sac'dotes offerēt' sac'ri ciū. ne p' ex'p'iaz ecclie orōm p'phēderēt ex cōicatos ab ipa. Noluit tū nec debuit p' hibere caritat' interiozē affectū vt dicit' est. p'perea forte fuit institut' m'talis mo/ d' orādī p' mēnto. Cōteplabat'. q' hoz renda esset excōicatio. z q' timide ferenda z timidi' iustineda. q' faceret hoēz ab hac p'ione salutifera separā Cōteplabat'. q' in rōne sacrificij perit sac'dos q'subz asso ciare n' p'hibitos ab ecclia z el' pia intēōe Un' sicut oblatio xpi fuit singlar' p' oibz ita fuit cois p'q'libz singlar' Dec' s' timid' auaros in spūalibz. q' q'it appropare ea si/ bi/ q'bz n' est libalitas hui' sacrificij satis nota Cōteplabat' q' h' vna missa suffici ens est; de se. sicut p'passio xpi p'saluatiōe oim viatoz. Nihilomin' in rōe satisfacti onis z p'cū/ pl' valebāt ples misse q'vna. z plus vna p' vno q' p' mltis. fm' ordinez dine sapiētie q' dat oibz m'surā nūez z pō d' Scit aut' ipa brā nūc in p'bo/ m'suraz hāc in ezechielis m'suratōe figuratā. nos nescim' Cōteplabat' q' exēplo xpi/ po terat sacerdos offerre sac'm p' pccis alio ru q'ncz cuz pli merito/ q' si p' se solo cele/ braret. nec se tū nec aliq' d'z excipe. nisi mō dicto. nec singlar' appropare. Prop'ea stulte agūt q' volūt missas dicere fm' intē tiōes suas q' si venales z mercenarias z a narias. z n' fm' intētiōez z traditiōez ecclie libalē plāe. nec sūt audiēdi. Cōteplaba tur. zita fuabat eharitas Marie. vt sacri ficiū int' offerret n' nisi deo. nec ad aliq' se obligaret q' si p' vice g'uitoz oblatozū. Jā ei viderēt simoniaca mercatio. s; nō pmo mō. dū sol' de' e' pncipalis termin'.

Quia in iudicio ad hunc

Secundum de p'p'io le om

Commissio

Ho' d' missa

Contemplabat q̄ titulus solus securus & mūd^o a simonia v^l turpi q̄stu. i receptioe spaliū p̄ sacerdotes / ē titul^o sustentatois ministri seu sacerdot̄ celebrāt̄. Quia sup̄ re / lō gus alibi de solitudine eccl̄asticor̄ tractatus ē habit^o. **C**ontemplabat q̄ titulo ḡna / liter q̄druplici / q̄libz p̄sona viatriū tene^t offerre sacrificiū h̄ ip̄i dō / saltē spūaliter i sui cordis altari. P̄rio rōe caritatis ad se. Sēdo titulo rōe sortij ad oēs hoīez capa cē b̄itudis. Tercio rōe b̄nificij suscepti. sit in b̄ois for̄tūe. sit i b̄ois nafē. sit i b̄ois gr̄e. Quarto rōe gr̄az actōis deoz sc̄is oībz p̄ b̄nificō tāti sacramti cū ceteris. p̄pla cē ter b̄nūole r̄colēdo. **C**ontemplabat q̄ vltra titulos istos / obligabāt sacerdotes. titulo suscepti tanti sacerdot̄ officij. vt possint. glari cū ap̄lo. S̄ra dī in me vacua nō fuit. Lū ei crescūt dona / rōnes enā crescūt do noz. d̄uersimode t̄m. p̄ q̄litate circūstāti az. **C**ontemplabat quēadmodū xp̄s lauit pedes ap̄loz aŋst̄itutōez hū^o b̄ndicti sacramti. z aŋ ministratōez i signū q̄ solis mūd̄is dz tradidi. z mūd̄is celebrari. dicen te ap̄lo. Probet aut̄ seip̄m homo z sic de pane illo edat. Nota sunt que sequūt. sed p̄ mltis horreda. **C**ontemplabat q̄ ad celebratōez z susceptōez tā sublimis sacramti null^o de se dignus est. qz nec ex meritis. q̄ incerta z sepe vana z sordida sunt. nec ex officio qz iuste z scē q̄ scā sunt exēq̄ris. Sic fuit tāta ap̄d mltos reuerētia q̄ sacerdotes eē fugerit. legit h̄ de scō. Bar co z de nōnullis beremīs. **C**ontemplabat q̄ stāte p̄sciētia b̄n sibi p̄scia de nō impē d̄mto p̄cā mortal̄ v^l irregl̄aritat̄. l̄ excōi catōis vel scādali. sacerdos laudabili^o fa ciebat celebrādo mōz t̄p̄st̄itūt̄ ab eccl̄ia q̄ p̄t solā reuerētia abstinēdo. z h̄ ceteris paribz. Rōnes potēt̄ infra tradi. **C**on templabat quēadmodū st̄arz aliquē sacer dotē v^l alterz p̄municatē esse realir i p̄ccō mortali z extra gr̄az. v^l in excōicatioe. z t̄m nō peccabit nouiter i celebrādo v^l p̄icādo. Nō negat t̄m qn sp̄ sit i p̄ccō. s̄z nō peccat nouiter i hoc actu suo. Valz hec p̄t̄plato p̄ scrupulosis. z h̄t locū qn facta ē exami natō p̄sciē. put solz i t̄libz fieri bōa fide. de recolēdo z amouēdo om̄e p̄ccm̄ z impedi mētū p̄ nūc n̄ occurrit. **C**ontemplabat et̄m maria q̄ ad nō idigne celebrādū seu p̄icādū sufficit p̄scia probabil̄ p̄iecte. q̄ nullm̄ p̄nūc b̄z ipedim̄tū nccio v̄tās v^l arcēs ad

celebrādū v^l p̄icādū. Et h̄ itez p̄tra scri pulosos p̄solatorij ē docum̄tū. **C**on tem plabat q̄ a tāto bōno. tā honesto taz vtili de se z d̄lectabili / nō erat puād^o v^l arcēd^o hō / sine magno z legitimo ipedim̄to vt p̄ imūdicia corpali sola / q̄ mortali peccato iuncta nō ē / scādalo t̄m rōnabili nō immi nēte. Long^o ē h̄c p̄ccus de leprosis. de mēstrua patēt̄ibz. v^l emoroydes. v^l pol lutiones in somno cū ceteris. Rō oim̄ ē. qz nō ē afflictio dāda afflictio. s̄z p̄solatō. Rō altera qz cū iste mag^o ē spūs q̄s carnis. q̄ nec carnalibz sordibz / in se v^l ex se maculat. **E**lenet i hac p̄s̄idatōe duoz fidm̄ surū corda. **C**ontemplabat magnificās aia mari e d̄nz cū exultatōe spūs i dō salutarī suo. quēadmodū presentialr erat in h̄ sacro iste cui ministrāt milia milij z decies cētena milia assistūt ei. Non ita t̄m / q̄ oēs dimis so emp̄rō celo / assisteret huic in terris sa cramento. nisi fm̄ ordinatōne diuine sapi entie cū b̄nplacito creatoris. **C**onempla bat nō eē indignū s̄z dignissimū videri a gelicis spiritibz / v̄sitate presentialr ecclē sias in q̄ celebrat v^l seruat̄ eucharistie sa cramentū. **E**xplū hū^o figurale fuit i scala Jacob. et in monte synai. qn̄ data ē lex p̄ āglōs in thāu mediatoris cū silibz mltis. **C**ontemplabatur q̄nta erat patēt̄ia xp̄i q̄nta āglōz beatoz. hic assistētūdū tole rant indignitatē p̄trectantiū hoc sacm̄. Lū illi tāta seueritate puniebātur accedē tes ad montē synai. Unde z bestia si teti gisset montē / obruebatur lapidibz. Sepe autē potest in hoc sacramēto p̄queri t̄ps. Danus tradētis me / mecū est in mensa. Et illō Juda osculo filiū hōis tradis. Hi bilominus ex peccat̄ taliū elicit de bona in salutē electoz. sicut ex bonis dei. mala peccatores elicit. **C**ontemplabat q̄ hoc sacrificiū dabat gloriā dō i n̄ excelsis z in terra pacē hominibz bone vultat̄. letifi cabat angelos. liberabat purgatorio detē tos. vt eorum pena breuior sit aut lenior. **C**hatoribz impetrabat. nūc p̄uersiōem ad gr̄az. nūc p̄seruatōs in gr̄a. nūc p̄tra mōi picula firmamētū. nūc āgeloz custodias z refrenatōne temptatoz. **C**ontemplabat ex his et similibz effectibz. laudabilis eē ex amore sacri. z p̄fidētia misericordia dī septus accedere q̄s ex timore vel scrupulis diu se ab eodem sacro quodāmodo se ex p̄municatū facere. q̄ nec se expōit p̄iclo q̄

Tractatus. IX.

nō hz certitudine d legitimo impedimēto
et accedit. quēadmodū supra notatū est.
Sed z stultus illius timor est. vel reuerē
tia minus prudēs. q ad dñm se vocātes z
inuitantē nō accedit s; pcrastinat. sed de
corū. cras cras. cras. **S**epe demū sit illō
Qui nō est hodie cras minus aptus erit
Cōtemplabat tales q nolūt accedere nisi
sint actualiter deuoti z feruidi. s; agere
q̄i frigidus nolit ad ignē primare/nisi p̄
us calidus sit. nec sordid⁹ nisi san⁹. **S**it
tū iste uiuēs nō mortu⁹ p̄ mortale q̄ p̄fidit
accedere. alioq̄n si sit mortu⁹/non recipit
emolimētā uiuoz. nō est p̄ditio mortuoz
vt comedat. **C**ōtemplabat maria etiā se
ex se neq̄q̄ ē dignā. excellior sup oēs. **D**i
cebat igit cū aplo. **V**enit deus saluos fa
cere peccatores q̄z p̄ma ego sū **S**; miaz
in p̄seruatina s̄cificatiōe z redēptōe ab oī
peccato etiā originali/pscūta suz alioq̄n
etiā nata fili a tre fuissem sicut z aliū. **S**o
lus z vnic⁹ filius me⁹. neq; peccatū neq;
necitatē habuit p̄sequēdi peccatū p̄uilegio
singlari. qz singlariter ex sp̄scō natus
Cōtemplabat aliq̄n cōcātes secū in eucha
ristia/peccōres esse forte z peccatores scie
bat cē aliq̄s q̄ sac̄m ministrabāt/q̄lis fu
isse putat septimus diaconoꝝ **N**icolaus
S; nō cessabat ob hoc nō refugiebat. n̄
se excōicabat. i. extra cōicatiōez se pone
bat **S**ciēs z recolēs dictū filiū sui q̄ sumi
tur in hoc sac̄o **V**eni peccatores saluos
facere. dū phariseoz falsa iusticia idigna
ref. exprobrās z dicēs. hic peccatores re
cipit. **E**t itez ad discipulos. **Q**uare cū pu
blicanis z peccatozib; māducat mgr̄ vř?
S; neq; xps phibuit iudā p̄ abnegatio
nē cibi sui. **C**ōtemplabat āplius z p̄ple
ctabat amplissimo sinu caritatis/oēs pec
catores terre/publicanos z meretrices/q̄
les sepe p̄cedūt in regno dī **C**lamabat va
lide cū lacrymis/intra tēplū cordis sui se
p̄nuerās exēplo **D**anielis **P**ecōres. te ro/
gam⁹ audi nos. **D**ifere n̄rī fm magnaz
mifcordiā tuā qz p̄cōres magni sumus
Et fm mltitudine mifatiōnū tuaz. qz ml
ti sic in sp̄ic⁹ sum⁹ **E**xēplū itaq; dedit nob
q̄ntūcūq; videamur iusti/vt quēadmodū
illa fecit ita z nos faciam⁹ **N**ēo aliū iudi
cet. nēo dānet. s; solū p̄ ecēiam suā z suos
damnet de⁹. **C**orū fuit q̄ pascebat helyaz
Prescp̄sit formā orōis/excipiēs nllz q̄ di
cere iussit. p̄ n̄r. nō meus dimitte nob de
bita n̄ra. nō mea **C**ōtemplabat fieri q̄

q; vt rex introduceret q̄storē i cellaria sua
collatus bōa/dū p̄ plib; z maiorib; indi
gētib; expōit se q̄rere **S**iq̄dē vbi abunda
uit delictū supabūdat z grā. maior q̄z mi
seriaz abissus abissuz forti⁹ iuocat miaz
Cōtemplatur z assumebat hmōi sc̄m
q̄si hora sua cēt q̄ transita erat/ex h̄ mōdo
ad patrē vř post desertū ad terrā p̄missio
nis. cōcēstura de fructib;. **R**euoluebat aio
tota celeritate oīa noua z vetera de thesau
ro cordis sui/que ad duosoz z veneratiōz
z laudē z iubiliū cū exultatiōe sp̄s puoca
bāt. maxie oīa q̄ cepit **I**hs facere z docere
singl̄r secū v̄n̄l̄r cū oib; p̄ totū vite cursū
ab introitu i exiitū z vsq; in seculū **Q**ntā
q̄ vberē vides aīa xp̄iana maria; tibi mi
nistrasse materiā z templādi. **E**xp̄iscere
igif oculos api. aures erige. cor dilata. z ex
cipiēs eucharistiā clama. **F**asciē mirre
dilectus me⁹ mihi inter vbera mea p̄mo
rabit. **F**asciē vtiq; p̄uulus mole h̄ vir
tute in mēsus. **D**ic ex s̄na hoc ē sensu vř se
nimento intimo **D**omnia poma dinaz scri
pturaz noua et vetera dilecte mi seruauit
tibi **E**t vñ: qz dedisti mihi de tuo tibi red
do **T**akis mihi certe es. q̄ez te fidl̄r reco
gitauero. **I**nfans. puer. **I**uēis p̄dicās.
lanās. moriēs. resurgēs. regnās **C**ō
templabat susceptionē eucharistie/q̄si si
liū audiret ex cruce dicēs sibi/qd latrōi
iurauit. **A**men dico tibi hodie mecū eris
in paradiso. **S**iq̄dem grā dei (testimonio sa
pientis) est paradisu in b̄ndictionibus **E**t
vbi grā/si nō eucharistia/q̄ p̄ excellētiā
bona grā nūcupat⁹. **P**orro grā dei vita ē
na s; vita z par. **E**st autez in eucharistia
par n̄ra xps. **C**ompletur ergo salutatio tu
a o paulē toriēs positaz a **J**ohē z petro si
militer **G**ra vobis z par. **Q**uid grā z par
nisi grā pacifica **E**t si pacifica nō ē ipedi
ta. **D**eductū vero pus haēs q̄ paradisu et
eterna vita ē fruitio dei fm habitū grē nō
ipedita. p̄ftūm q̄n ē p̄sumata **C**ōtemplā
bat cū exultatiōe sp̄s eucharistiā i tēplo
iubilāsc; dicebat **S**uscipim⁹ de⁹ miaz tu
az/i medio tēpli tui **S**uscipim⁹ oli miaz
hāc visibiliter. me p̄ntate **S**imeone reci
piēte **A**нна p̄berante **E**tem de⁹ me⁹ mīa
mea **S**uscipim⁹ hāc eadē sacramentaliter
q̄tidie si volum⁹. i medio tēplo cordis n̄rī.
Itaq; tēplū dei sum⁹ **N**ō queram⁹ sapien
tiā accusantē. n̄ iustitiā dānantē. nō potē
tiā puniētē. s; miaz absolūētē. **S**uscipi
m⁹ cā sacramentaliter q̄tidie mirabilia in

occidit pigrum Expienda interrogat. mdebit
quomodum aures prurunt ad rumores.
oculi fuerunt ad respicienda vanitates et in
sanias falsas. glo. scz q faciunt insanire.
Itaqz nec faciat oculi visu nec aures au-
ditu Adde q os scurrilitate et vaniloquiis
gustus saporibus. olfactu odoribus. tactu con-
trectationibus adimpleri videt nec saturat.
Proinde summa malorum vanitas vanitatum
et oia vanitas. si non repleuerit veritas. et ca-
ritas. erigit et inanescit vanitas. sibi di-
ues. vacua deo **S**uadet imovrger supbia
et de viuas excellenter Invidia susurrat.
eminens singulariter. Ita vult hoc scdm
ipturbabiliter retinere Accidia ifatigabi-
liter. Avaritia indefectibiliter. Sula et lu-
curia delectabiliter. ipocrisis venerabili-
ter. Deniqz summatim collige q vanitatis
fames et cupiscentia e vt sibi subfuit im-
punita neqntia. Hec felicitas mundanorum.
hec deo qz yana sunt et inania non satiant.
sz acriori tales fame purget. labium vmbra
fructuum sup spinas apparet. Inbiant
vmbre crassi ossis/instar canis q natas
dum vanitate vmbre captat. hiado/pdit ve-
ra esca Quid non mortalia pectora cogis?
auri sacra fames. exclamat qda. Deuorat
alio carnes suas. alius scintillas ardentes
haurit. alio in motibus attrahit ventos. Et
cur hec oia? nisi qz rabies famis e valida
Attero cibo ni digne susceptus. qz vero
bono replet vere faciat aut p magna pre-
fame sedat. Alioqn timeat q non mirant
plusq an dimittit inanis/ne iudicium sibi
madducet et bibat **L**oreplabaris facietas
hoc bonum siml reprobabilis o bra. ppterea
nuscq i te dnabatur yana gla/qm replebat
totam eucharistia. Hec erat loc in te vani-
tati. nec duplicitati. nec falcitati. qua fun-
ditus occupabat vitas simplex et solida.
Quid em qreris in celo. aut qd velles su-
per terra. pter vna hac re sola. optimaz eter-
na. dicēs ex snia. Et ps mea de in eternū
Plane. nimis avar est/cui tata ps n suf-
fic. imo miseri et paup q p hac alia qrit.
Sut q te maria de inani glatioevellēt na-
tare. qz cu exultatione spūs ptulisti Ecce ei
et h btaz me dicet oēs gnationes. qz feci mi-
hi magna q potēs ē. Faciunt de te fm se iu-
diciū. q ad oēs glūcule vetuz/agitant vt
arido. Nesciunt qnto hūilitat pōdere sta-
bilita eras: n i te sz in deo saluari tuo. duz
hec pphica nūciatioe pferrēs. beatā me di-
cent omnes generationes.

Tertium bonum. Bele

Si delectatio e pceptio pueniens creat
pūcti/aut ex hmoi pceptioe surgit. Nū-
bil de puenienti/nihil intumē pūgū aie
qz iste cibo i q xps sumit. Delectat igit in-
sumo. si sensus interiores ipi aie siue mēt/
purgati sūt i sumo **F**igurat idcirco p mā-
na. de q sapiēs testis q oē delectantū i se
hēbat. **S**ēfēt aliq pceptibilē i sensibus
carnis/dlectationē h pāis. Sic iste a guil-
helmo parisiēsi mēorat i rhetorica sua. q
p olfactū agnoscebat locū qntūcūqz alial
icognitū vbi repositū erat dñs su? Ita ei
loqbat de eucharistia Hui? i sup cibi gu-
st? ita sibi sapuit/vt nō pter comestioē sa-
crānti/vasculū ruminaueret lignēū pte-
tiū ei? Quid dicent? de passis exalim
sepe/vl p comestioē hui? sacramenti vel
ad solū duotois iruitū? **P**ossz hui? de-
lectatiois feruid?ardoz/tot? icēdes/tot? liq
faciēs/colligi p totū dcurfuz cāntici cāntic.
sub alloqis amorosis spōse ad spōsū? **V**i-
dere ē illic. vt estuct affectibus. vt totū scin-
tillet amozosus ipi incēdiū. vulnerat. lā-
guet. stipa fulcit cadit et psalmat **V**e illū
qz aia nauseat sup cibo isto leuissio. suspi-
rans ad ollas carniū egypti. allia porros
et pepones. **V**e alijs nec calidis nec frigi-
dis. q nauseā et vomitū sui/puocāt de ore
di. q suauitate vnguētī pdūt p muscas te-
pidoz dūderioz morientes. q siles sūt o-
uis male for. et is fetid? vl q matorū male-
dictioe miscetfel i h cibo et vinū dāt mir-
ratū xpo/puerse sumēdo **L**oreplabaris
et expebar hāc dlectatioē/eriā in medijs
doloribus ego brā. fiebat tibi in eucharī-
stia dilect? tu? sic fascicul? mirre. suavis et
amar? **S**i i pōdratioē dītat? tot? formos?
et suavis et carissim? i dicitis. et pē tot? dū-
derabilis i exultatioē spūs in deo saluari.
Sic nouissie leger? ignatō scribēs **N**ō te
moueat inqō psecutiois austeritas. sz exul-
ter spūs tuus in deo saluari. **rat.**

Quartum bonum. Robo

Educat panē d tra qrit ps. cui effect? sub-
iūgit. et pāis cor hōis pfirmet Inūgit vinū
lenificās cor. et oleū deuotois/faciē exhila-
rās **D**ec st tria qbo isaac sua bndictioe suū
filiū Jacob/stabiliuit. **F**rumto iqt et vīo
stabilui eū **L**egit i figura q mī fusa **S**a-
muel āna/comedit et bibit et vlt? et nō st ā-
pl? i diuersa mutati **T**imeant illi p abē

Septimū bonū La

Debitat itaqz fomes carnis cō... cupiscēs z tyrānifās a ducit... fuit sumit iste cibo vitalis... Lōtēplabaz expta (nō nouiter) bonū istō o maria... oēm carnis extinxerat... Utz pō passionabiliter a liqn mouebat... tractauim⁹ qdam dragmae cācti tui... S; videre me videoz subsannātes infa nos legē z eucharistia dei nri... pmissis p eucharistia carnē subferuitute redigi... q plerūqz seuit acruis... acerbi⁹ Exēplū de aplo vro sumite... cēbat... Lastigo corp⁹ meū z in fuitute redigo... nihilomin⁹ sub pōdere ei⁹ p̄sus ge mebat... Et rursus Uel le mihi adiacet... posse aut n̄ iuenio... Dinc exclamabat... Infelix ego hō qd liberabit me de corpe mortis hui⁹... Accipiat vero qdqs opposuerit talia... dictum qd p̄tinuo subiūxerit... qsi talibz sibi qz rīdēs... S; di suple libauit me p̄ Jhm xpm... Et vbi ḡtia si n̄ in eucharistia p̄fertur disposit⁹... Dudū in re sili/ mltas assignauim⁹ rōes... fere viginti... cur nō sp̄ pceditur sententiā spūs... extingūēs fomite carnis actuales... Tres sūt pncipales... hūiliatō... patiētia seu p̄batio... z coronatio... Procedimus nunc alia via/ trāseuntes ad octauum eucharistie bonum... (dominatur.

Octauū bonū Mēs

Si mēs in sacro eucharistie subiicit se fideliter deo... subiectā hēbit p̄fecto carnē Dixit dñs ad Layn... Sub te erit appetitus tuus z tu dñaberis illius... Intellexerit h̄ aliq̄ dictū de appetitu volūtario z libo S; illi fm arist⁹ rō dñaf regaliter... qz pōt p̄dicere nec obedire... tāqz liba p̄dictorie i seipā... Dñaf aut rō cū volūtate/ appetitui sensituiuo fuitit z despotice... qz pōt r̄debz/ rebellatē coercere... Atsi nō pōt z vult/ liberat a culpa... si mēs sit in grā... sub lege xpi/ ane librat... Lōtēplabaz hec dū viucres s; go brā Colligebas ex hac radice cām af frūis filij tui... Jugū ei meū suauē ē... z on⁹ meū leue... Def aliqs q̄ntūlibz onerat⁹ pōdere carnis... tollat supra se iugū xpi/ v̄l in baptismo l̄ i eucharistie sacro/ v̄l in p̄nie lauacro/ p̄festim efficietur dign⁹ cuius vite eterne... Tradebāt phi felicitatē aliq̄nā

nos posse p̄seq. S; o bone de⁹ p quāta tēpōz dispēdia/ p q̄t exercitia virtutū moralū... p quā rarā z artā prudētie semitā z directiōz/ paucissimis datā... xps nri/ vno momēto viā ad b̄itudinē... nō qlēcūqz sed eternā apuit... Qui crediderit z baptisat⁹ fu... sal... erit... Et rursus pro re nra... S; qd mādūcauerit ex hoc pane/ viuet i eternū Deniqz legē dedit quā obseruat Si se p̄tes... imo septuagesies septies... peccauerit hō r̄dixerit... penitet me... iubet vt dimittat ei... Nō est min⁹ misericors/ vt nō dimittat sibi dicenti... penitet me... Plene sunt exēplis sc̄p̄e sue... de publicāis... de p̄ccōzibz... de adultera... de latrone... de petro... Quis vero nesciat... qn mēs eucharistie sacro se r̄te subijciēs... dicat ex aīo... penitet me Quo dicto/ vincit carnē/ vt nō sibi rebellis sit ad p̄ditionē si nō spōte se dederit... rursus mācipiū sibi... sua vilis effecta p indignā libidinē aut furozē... C̄st forte dicet aliq̄s... Dñationē mēs sup̄ za carnē/ eē fragilē/ fuitutiqz p̄cliuē... Fatemur... qm z thesaurz nri/ habem⁹ i vasis fictilibz... ne qd gliet... s; assit robur fidei q̄ p dilectōz op̄at... Accedat fides h̄mōi mēs vtiqz dñā si et inuincibilis... Poterit qdē a corpore vi olēta morte tolli... s; n̄ vincet... imo victrix coronabit... Nolo p̄ exēpla singla morari... Turba martiz oim⁹ d̄ omi etatez serui/ p̄fert testimoniū/ omi exceptiōe v̄l calūnia ma⁹... qz plimi sub eodē pene momēto... de reprobz p̄ oēs vitā fuis sue carnis... fecit fides xpi dare carnē suā ad mortē... Roman⁹... Benesi⁹... Josias... latro bon⁹... mille alij tā subito mēs coz dñata est carnē... tā feliciter z fornter ex ei⁹ subiectōe sunt in eternū triūphatores effecti... (nitūā dat.

Nonū bonū. Vim ge

Libz h; h̄ p̄riū dū nutrit⁹ medētē... vt tpe suo faciat habile ad ḡnatōez... Sem ei/ su p̄stū ē alimti... n̄ i q̄li s; i q̄nto p̄uēt in stimul⁹ z tps amatiū... Plāe qn v̄it plenitudo t̄pis/ de⁹ d̄dit cibū eucharistie... fec̄ p̄ ipm m̄tē eē p̄bigenā sterilitate d̄pulla... Libus iste iuxta p̄missa... restaurat... satiat... d̄leat... roborat... auget... obdormire fac̄ Quid p̄sequēt⁹/ qz vt vim genitiuā det... Immi sit dñs sopozē i adā... ex ei⁹ costa/ vice seīs statuit eā i mliere... Dysteriū ē xpi dormiēt⁹ i cruce... z ec̄tē spōse... Dūc xpm iebriatū vino caritatz/ r̄nūdatū senioz iudaic⁹ fili⁹

Tractatus.IX.

irritis et mleda? **C**ontemplaberis o maria
qm si mes exeplo tuo sit dña/sit apta ad
gnatione sibi tua ei interpretatio/dñaz
sbat Et certe ita decebaris ad dñaz mitte
ret angel. pñi psecrãdã dño. pñãqz dñm
dñatū. h q ad lraz d carnali gnatioe sibi
ñ sec de gnatioe mentali **C**ontempla
baris oia q de spūali despōatiōe dei et aie
notata sunt in scripturis/ pferim in canti
cis canticor. Intelligebas oia quẽadmo
dū vergūt in hãc sniaz Ecce p analogiã/
virginalis aliq mēs/nutrita cibo vitali.
manet i se tãq i ciuitate. i. ciuili vnitate.
q sūt cogitãdes et affectōes ordinate. Ci
uitas hec est galilee/p trãsmigtiōne eter
nã. p volubilitate obediẽtie. p rotã inter
minabile/circa brũssimã trinitatẽ. Quic
ciuitati nom nazareth. ob floridã puerfa
tiōez. Dicitur angelus a deo/ foris scz istin
ctus diuus. ad mte hãc pginẽ/despōatã
sz nõ in pcupiscẽtia iũctaz. viro q est sps
suus intellectualis. sonãs in augmẽtũ Jõ
nomẽ eius Joseph. de domo David regis
vitiq celestis manu foris Et nom pginis
maria q dña. salutat vt grã plena. turbat
vt verẽcũda. cogitat vt prudẽs. qlis e ista
salutatio. **C**ofortat. edocet. assecurat p in
stinctũ. qm spũscũs supueniet in se puri
ficãs eũ ab omi pcretiōe materiali. r virg
altissimi/pbũ pñs/obũbrabit sibi p sece
tũ sui lñis illapsũ Ideoqz et qd nascet ex il
la scñ. vocabit filius dei. Credit. optat.
p sentit et p cipit. efficiẽt verbigena mox vt
obediẽdo dixerit. Ecce ancilla d. f. m. fm
p. tuũ. **C**ontemplaberis expies q̄tidie mte
tuã o maria filiũ dei parturire. p amoro
soz exercitiã donoz. donec in bethleẽ do
mo panis celestis/nasceret. Dic iã nõ puer
sz vir pfectus. et collocaret nõ in pscpio.
sz in throno pñs sũmi. et astares a dextris
ei regina. q oia ecce ppleta sunt in te. Jõ
brã q credidisti Jõ p hãc bñtudine obse
cram? mites nras tuis p̄cibz dño germi
ne repleat eucharistie sacer cibo format

B **C**ecimũ bonũ trans/

Cullus inuenitur illapsus intimior i
corporalibz q̄ vt cibo puerat et transfor
met in cibatu. Manet iã nõ in se sz in co
medẽte. viuit eius vita nõ sua **C**scim
q ex voce dñi dixerit Aug. Libi sup grã
diũ. Cresce et mãducabis me. Nec tu me
mutabis in te/ sic cibũ carnis tue. sed tu

mutaberis in me. Notauit hãc intimitas
xps q olim sub nõie sapiẽtie posuisse se di
xerat mẽsã et miscuisse vinũ. Nouisse cuz
cenaret cũ aplis Ecce inq̄ dispono vob
regnũ vt edat̄ bibat̄ sup mẽsã meã. Pote
rat infirmos aut carnales mouere vt cre
deret q regnũ di sit esca et pot̄/ nisi verba
sapiẽtie pñsus nos a tñi suspitōe redderet
alicoos. et apls exp̄sisset imo et xps affirã
set q erūt in glia sic agli di. q nec nubent
nec nubent. pfecto nec ideo pmedent aut
bibet̄ cibũ carnis. Quid aut sit iste pñs et
iste cibo regni celoꝝ dicit xps intelligi dum
ait Qui mãducet meã carnẽ et bibit meũ
sanguinẽ i me mãtergo i eo Est igit hũc
cibũ mãducare i eo mãre **C**ontemplaberis
o sapiẽtissima sciaz qm i eucharistie scro
fit trãformatõ pñs in eẽtia sua remanẽ
tibo accũb Atvero dñi mēs i deũ transfor
mat remanet qd eẽtia mēs/ sz accidẽtia
noua succedũt. nõ fãstãtica nõ materialia
sz diformia. dñina claritate radiãte. Trã
formãtur inq̄ apls d claritate i claritatez
de claritate cois notitie ronal addite/ in
claritate fidi deiformis i fufe. de claritate
hac fidei/ i claritate intelligẽtie et de hac de
mũ i claritate sapozosez sapiẽcial expiẽtie
CExpiebaris trãformatõz istã in supitōe
sacri cibi. p̄perea sic d voluptuosis bruta
libz pcludit phia apd boetũ/ q deformãt
in beluas ita d sapiẽtibz elicet q in deum
trãformãt Deniqz sic pmi sũt belue v̄ pe
cora/ in effigie corpis hũani ita d scõis re
cte dicim q sũt dñi sub hũana spẽ trãfor
mati felix h ui? trãformatõis pgnitõ. sed
expimentum et sentimentũ longe beat

Undecimũ bonũ. In

Dederat oli dñs aie ronal pigno cartat
za sue dilectõis/ pulcras arras sue despon
satis celũ et terrã adẽ obseqũm sil etola
ciũ. **C**ontepserãt has arras plimi eẽ phoriã
atqz eis oia vilerãt Dedit ad extremũ et se
ipz piter i arrã et p̄ciũ. dñi i b sacro p̄uio
iuxta cãticũ ecclie/ fufe glie pign datur.

Contemplaberis dilectissima mliez sedu
la mte cũ grãz actõe pign et arrã despon
satis tue/ nõ in vna tm sz i qlibz creatã
tũ rfulgere Dicebas ad truitũ cui libz ar
rã hãcõilctõis suẽp̄lit mibi dñi spõs m
Dedit oia mibi. et nõ minus mibi qz cuz
mlt. imo tãto iocũdi q̄nto nulla sine so
cio iocũda possessio. dedit oia mibi qua

tinus ipz cu oibz sup oia gnosca. colā. diligā. laudē. z adorē. Dedit celū z terraz. Quid enī hoz indigebat? Dedit z oia q in his sunt in p̄sulatū vel famulatū. Ecce pignus amoris. Addidit mar? in reparatōe. qz ppter nīmā caritatē suam / exinanivit maiestātē suā. vt accipet cā mei. p me seruile formā. frater effectus z filius. ex deo rege dno z p̄re. Creuit itaqz arra beniuolētie simplici / in dilectioēz grūite electōis. **U**n̄ dilectio nomē hz. Proinde plapsa ē dilectio in amiciciā (q̄ addit ad dilectio / nē / signa mutua cū cōicatōe secretōz) qū cū hoibz p̄uersatus est. Jā inqt nō dicam vos suos sz amicos. Amicicia p̄inde p̄lapsa est in zelū. ppter singlaritatē aicicie. q̄ nō p̄patit societatē in amore. q̄lis ē spō si ad spōsaz z eō. dū z si societas rūpit sed ra pactōis Zelotipia hāc p̄seqtur in amoratio. q̄le suo mō exp̄mur in stulte p̄bilo capis. Hāc sēferat q̄ lāguēs dicebat. vulnerata caritate ego suz. Postremo nil supest / nisi plena z segura possessio. Deo nominaf. p̄rie in bonū charitas. i. cara vnitas. d̄ q̄ seq̄is ē vltimū eucharistie bonū.

Quoddecimū bonum

Un̄c finis. h̄ p̄plem̄tū oim q̄ vnit. dicta sunt aut dici p̄nt sup cū istius laudibz. fructibz z effectū. Totus ob h̄ mundus creatus ē exterior z interior. Ad qd̄ ingēs. Lerte ad vnitatē. vt oia sint i vnū p̄sumata. hoc est illō ybū de q̄ xps. Porro vnū est necessariū. **U**n̄c diuinus dionysius. omia vno participat. Denū z ip̄e thologia suā mysticā in vnione supra mētes p̄stituit. Vnionē hāc p̄posuit spōsa p̄ fine dilectōis sub osculi nōie. Osculet me osculo oris sui. Resonat apls. vnus p̄ris z vnū corpus m̄lti sum. Des q̄ de vno pane z de vno calice p̄cipam. **C**ōtepla baris o b̄ssima b̄rāz. vnionē istā sub velaminibz z symbolis / m̄ltipliciter insinuata. qualis erit in p̄ria vna domus p̄ris z m̄stioēs m̄lte. z vnū ouile z vnū pastor. vnus denarius diurnus. vna corona. v nū brauiū. vnus lectulus. vnus sinus. v nū cubiclū. vnus nidulus. vnus panis. vnū corpus. z vnus spūs. vnū gaudium penetrabas p̄tēplās oēs has similitudines Sz nescio si difficult? z pfundius sit ad intelligēdū ybū xpi / q̄ dū trāsitur? ad p̄re ozaret p̄ electis vt sint vnū inqt p̄sum

mati i vnū. **E**t rursus vt sint vnū sicut nos vnū sumus. Maior itaqz vel singlarior vnitas nulla est / q̄ b̄re trinitatē. Magna igit z singlar? est vnitas oim electōz iter se / z cū dō Magna z admirabilis ē vnio hūanitatē xpi in vnitate p̄sone verbi Sz si p̄ intellectūz secludat vnio b̄rifica / hēc secūda erit inq̄ eligibilior p̄ma. **D**a sa piētissima b̄rōz oim. da posse me q̄tq̄ in re tēra scribe / qd̄ sentit aut sentire desiderat / habes mēs mea. da te illustrāte z deo p̄picio / aliqd̄ balbutire Assumit in p̄mis manu ductio imaginatōis. nō vt duret sz vt trāseat. **I**maginet̄ circūls more mathe matico. ex cuius cētro medio indiuisibili penitus z vnico / p̄tendat̄ lineae recte / vsqz ad qd̄libz p̄ctū circūferentiē. **T**rāscendat rō vel mēs imaginatōem. z addat. q̄ cēt̄z. h̄eat vim ḡnitiāz. q̄le hz agls. h̄eat silr q̄libz linea recta / a cētro egrediens ad circūferentiā / vim h̄mōi ḡnitiuā. **C**ōstat ex hac ypotēsi / q̄ q̄libz linea / p̄ ḡnitiōēz nō solū p̄ terminatōēz / attingit totū p̄ctū. Neqz ei p̄or dici q̄ p̄re vnā vna. alterā altera. solū app̄hēdat. cū ps eius n̄ sit. **C**ētrū silr itelliget singlaras lineas a se p̄tētas ad circūferentiā. maxie si ponat q̄ iste sit a bit? actiuitatē sue z ḡnitiōis. **A**ccedat adhuc sublim? mēs n̄ra z p̄at q̄ illō cētr̄z spe intellectualis / n̄ accipiat ḡnitiōēz lie aza se p̄grediētū p̄ r̄ceptōēz cui? cūqz mōtōis obiectalis ab extra / sz i se sit ex se sufficiens oim cognitō. **E**cce q̄ hucusqz / nihil posuim? a magnis z eleuat? p̄his alienū. **S**i dixerimus deū esse cēt̄z tale. talis venate. **A**ccedat mō fides aut intelligētia p̄ fidē purgata. illustrata. roborata. eleuet mētes supra p̄hiaz. seq̄ntiū solā exp̄tētiāz effectū / ad inuestigatiōēz cāe p̄me. **D**oceat fides quēadmodū deus q̄li cēt̄z iam positū. n̄ educit ex se lineas / aut circūferentiāz ex se causat extra p̄ effectus. nisi pure libere / p̄tingēt̄. qz plāe / bonoz creature sue / n̄ eget. sufficiētissim? p̄ se sibi. **P**orro sic n̄ efficit aliqd̄ extra se nisi pure p̄tingēt̄. Ita nec obijcit se p̄ modū forme intelligibilis cuiusqz intellectui creato / nisi pure. liber p̄tingēt̄. sub q̄cūqz rōe. Sic ista rō absoluta / ent̄. Sic denoiatiua rō / vni us / p̄ indiuisioēz sui. Sic denoiatiua rō p̄ p̄patōēz ad intellectū. Sic denoiatiua rō b̄i / p̄ p̄patōēz ad appetitū. maxime ad appetitū rōnalē vel intellectuū seu mētalē

vno m. p.

Tractatus. IX.

qz pprie solus talis est primi boni capax z
 eius princeps esse pot sic z intellectus primi
 veri. **L**osequiter adiunct imbecillitatez
 nre mri/illustratio tua ego sapietissima!
 qm ista qua qrim? ymione/ attingam?
Et si no hic p expictia faciali. sate p intel
 ligentia discretua z pceptione directua
Cocessuz inuenio zdeductu a magnis
 mudi phis. maxie platonis qz p virtutes
 purgati animi. pt intellectus separa a corpo
 re/ vni formari sustetari in deo/ pmo z
 vnico oim centro Cocessit hoc aduersari
 us nr/ pccatissim? Auerrois. Errauerit tñ
 isti z defecerit scrutates scrutinio. qz via
 z hostiu scala z vehiclm pueniedi no ha
 buerit aut reiecerit dñm nrñm Ihm xpm
 Rursus qz deu no sic deu glificauerunt
 bn viuēdoz hūilr grās agēdo. pieqz colēdo
 erat eoz intelligentia discretua/ no satis
 qdes clara de deo sup hic z nūc. qlē hnt et
 demōes. sed sine hūilitate z pietate z duo
 rōez caritate In elatōe oclōz in exaltatōe
 cordis. in suis nō dei viribz spem hntes.
 Venit xps tu? z nr o bñdicta/ se via z exē
 plar opposite hūilitat? exhibuit fecus obe
 diēs deorsqz ad mortē. mortē aut crucis
 qz nil abiect? poterat cogitari. Cur sic? vt
 eleuat? a terra. i. ab omibz q terreni hōies
 querere pnt traheret ad se oia. tā exemplo
 tñ. qz auxilio inuisibili. Postremo qz trā
 siturus erat ad patrē. etiā cozpalr/ vidētī
 bus discipulis qb cū eras hūilia creataz
 reliqt hoc pign? dilectōis/ hāc arram eu
 charistic/ q nos psummat in vnu. Flā qd
 dici pot vnitius/ qz qz māducat meā carnē
 et bibit meū sanguinē in me manet et ego
 in eo. De inesse z māsiōne sup admirabil
 pr? ista sentētia. Qui māducat meū car
 nez z bibit meū sanguinē i me māet z ego
 in eo nec minus admirāda sil? z āplectāda
 que seqtur. Sic me misit viues p r z ego
 viuo ppter patrē. z q māducat me/ z ipe vi
 uet p me. Deniqz subdit. Qui māducat
 hūc panē viuet in eternū. Et qm alio tēpe
 et loco xps ait. In domo patris mei māsiō
 nes multe sunt. Et itez de diligēti se. Et
 pater me? inqt diliget eū. et ad euz veniē?
 et mansione apd eū faciem? Subdāus a
 liq d hūismōi māsiōne. p quā nr emāuel
 qd interpretatum ē nobiscū d? manz i mā
 ducate et māducās in eo. **M**āsiō i alio
 p supponit eē in. Sūt aut fm gramaticos
 xvi modi essendi in qz phs restringit ad

octo. addit aliq nonū Sz sub ppedio di
 camus qz eē i alio maxime p māsiōne dīe
 duo. Dicit em distinctōez aliqū. qz nihil
 vniū penit?/ sine quīs distinctōe reali rō
 ne substāiali vl' accedēali/ absoluta vl' re
 latia/ dī esse in aliquo. licet bene pcedāns
 aliqd esse idē sibi ppi. resoluēdo locutōz ad
 hāc negatiōz. qz idē nō differt a se ipo. Al
 terū qd inportat māsiō dī qndam vniōez
 seu pueiētiā duoz i aliq qī stio. siue illō f
 tiū sit substātia/ siue sit res aliq rlatia/ siue
 sit accidēs absolutū siue relatiuū. Subla
 ta em p intellectū omī puenientia ad inui
 cem/ non remanetz mō/ curvna res dice
 ref esse in altera. Fiat hoc p piciū qsqz
 mōs essendi in/ discutere voluerit. Sz ve
 niamus ad ppendiū sup pōita māsiōe.
Māsiō mutua māducātis cū mādu
 cato in eucharistie sacramto/ māsiō hz
 māducantis z māducati distinctōem z di
 uersitatē. Superst idcirco solum inuesti
 gare qd est illō in quo vniū. Et pmo di
 ci neqt qz vniānt in eadē essentia. sic tres
 psone distincte/ sūt eiusdē penit? essence
 Un' pūrgit qz p r est in filio. z filius in pa
 tre. z spūscō. p circūincessiōez. q nulla p
 esse maior. Sic em euāgelīū sci Johis in
 cipit. In pncipio erat p bñ. z p bñ erat
 apud deū. Sz neqt ista vniō in idēpti
 tate relatiua psone. quē admōduz in xpo
 tres nate vniūtur. Porro nō est vniō q ē
 p participatōez carnis eiusdē. quō tu brā
 ego cū filio tuo/ cōiōne forrita es. vt dice
 ref singl. dñs tecū. z qz filio tuo singula
 re preparasti hospiciū. **M**āsiō quā in
 quirimus/ nō tmmō gñalis in existētia. **S**
 qz deus dī esse in rebz p potētiā. pntiam. z
 essentia. fm triplex genus cause. Efficiētis
 qua dicit esse in rebz. appropriatē ad potē
 tiā. formalis ad pntiā. z finalis ad essentī
 am. Qm hoc mō/ est in re qlibet. vsqz ad
 insensibilia z demones Imo rsi p impos
 sibile res nō dependērent a deo in aliquo
 genere cause/ tñ ppter imensitatē suā dice
 ref deus/ ad huc esset in rebz. qz videlz res
 nō essent sine deo/ ipas penetratē. neqz de
 us sine eis. Sz neqz māsiō quā qrim?
 fundatur sufficiētē in coniunctione do
 norum non gratificantium. quā nūera
 uit apls. de diuisione grarum loquens.
 qz sint a spūscō. pnt nihilominus esse si
 ne ipo. supplēt doctores grificāte vel acce
 ptatē. qz pstat istas grās/ esse nō posse. ipo

C

Demansion

B

sz e dno by 30 27/28/29

nō opante. fm triplex genus cause. imo si
 scrutamur acutius/nllā res potest dici esse
 in deo et econuerso/ nisi fm aliquam habi
 tudinem cause vel pductionis vel cōicati
 onis. accipiēdo ample nomē cause ad cre
 ationem z cōseruationē. Et sic Richar. ex
 tendit in diuinis ad pductionē psonarū.
 s; nō admittitur a moderis. Sic enī pa
 ter est in filio. qz cōmunicat essentia quam
 habet primitus et fontaliter/pducendo fi
 lium. et non qz sit pfectior filio vl filius im
 pfectior. sed hec est pductio ex pprietate pri
 mi principij. sicut est ex pprietate filij qz re
 cipiat a patre totū qd est patris. sedusa pri
 mitate pducendi naturali modo filij alic
 rum. cōmunicat nihilominus primitatez
 respectu spirationis spūsancti modo libe
 rali. Sanctus vero spūs non potest vltra
 habere primitatē/ nisi respectu pductōis
 creaturaz vrynum principij cum patre z
 filio. **M**ansionis cōuenientia quā inq
 rimus/ cōsistit in habitu vel actu vel viro
 qz/gratie gratū facientis. vl cōsumate sicut
 in patria. vel inchoate sicut in via cōsonat
 doctores. Sequitur ex premisus p indire
 ctum. Stemus igitur in hac veritate z vi
 debimus quō sunt in domo patris/ multe
 mansiones et tamē vnica est. Vulte qui
 dē/ ppter multitudinē singulariū grāz for
 maliū. differentium in pfectione. sicut stel
 la differt a stella fm aplm i hoc proposito.
 Est aut vnica/ gratia gratificans obiectali
 ter. clarius et obscurius non in actu suo in
 trinfeco (qui certe vnicus est. et immensus
 et idem) sed in effectu extrinfeco. Sic sal
 natur illud de psa qz vna vox est letantius
 et vn^o ardor cordiū. Trabit ad idē illō ps.
 In voce exultationis et salutis sonus epu
 lantis. Non dicit in vocibus et sonis. nec
 dicit in vna voce et sono. Traberet nos si
 sequi vellemus/ ad amplissimā istam de cā
 ticis materiam z armoniam quē admoduz
 vnica ē simphonia i vniuerso tāqz i orgāo
 mag^m qm vnica vox ē. z vn^o son^o. vl vnison^o
 cōcentus. Unde et armonia z cōcentus et
 simphonia z vnisonū vel monicordiū/ sua
 interpretatione dicunt ab vnitate. Et hoc
 quidem. gratissime et appropriatissime ad vers
 sum psalmiste nūc inductum Cōsonat ad
 manducationē vel epulationē eucharistie
 qui respicit insup simphoniā illā et chorū/
 dum occiso vitulo saginato pro re ditu fi
 lij/ dicebat pater euāgelicus/ duro et dissol

no fratri. Epulari et gaudere optebat **S**
 alibi copiosissime materia hec (vina salu
 briter) a nobis tractata est i vtraqz lingua **M**
 mansionis hui^o uenientia. lz s; vnica **M**
 in radice gratie gratū facientis. sortitur ni
 hilominus noiaciones plurimas sine nu
 mero p scripturas sacras. Et hoc expediēs
 est scire simul z notare. ppter amplificatōez
 sanctaz meditationū. z affectionū deuota
 rū psequēdā. quīs hoc nequeat ad plenuz
 fieri. nisi fuerit hō spūalis effect^o. z qst tot^o
 deiformis. aut deiformat^o. aut deificatus.
 fm varios grad^o grē in via. z cōsumatōis in
 p̄ria. Dicit^o (exempli grā) mātio dei in hoie
 z hois in deo. vt hic. Dicit^o viuificatio z ha
 bitio vite eterne. saltē in radice. vt hic vult
 in eternū qz suā grāz habet. dicit aut ap̄lus
 qz grā dei ē vita eterna. Dicit^o z osculū oris
 sponsi. qd petit sponsa. Dicit^o lac z vinū. et
 ynguēta z oleū est usuz. z tractus. z pulsus
 ad sp̄suz. Dicit^o introductio in cellaria. cō
 iunctio dilecti inter ybera sp̄se. tanqz fasci
 cul^o mirre. Dicit^o su^o decor. sua quies i lectu
 lo florido. Hoc est donū pfectū de sursum
 descēdēns nō ascēdēns de deorsuz. Dec est
 sapia diuinū inspirata cū suis laudibz vni
 uersis. Hoc diuinū silentiū. hoc sibil^o au
 retenuis. hoc susurriū verbi absconditi. hoc
 vox qst aure lenis. imo z tonitruū magnū. z
 vt ad vñū colligam^o innumera. quicqd so
 nat mātionē/ vel habitationē/ vel inhesio
 nem/ vel vnitatē vni^o corpis z vni^o spirit^o.
 aie cū deo. sponse cū sp̄so. vnice cū vnico.
 sub grē gratificātis noie z radice p̄cipio
 forma z sine. vnico vocabulo dat^o intelligi
 qd est manere in xpo p mutuū grē p̄plexū.
 Inuenies aut sp̄ in hac mātionē quolibet
 noie habitudinē cause ad causarū z econ
 tra. Sic materia de q min^o videt^o esse in
 forma. nedū qz recipit in fluxū formale ab
 ea. sed qz coicat sibi potēntialitatē subiecti
 uā. vt subster i ea sic in materia. quīs dō so
 lū paties/ nihilomin^o appetitina sil^o est. vt
 accipiat formā. vt p̄ficiat ab ea. Sic loca
 tū apperit locū vt p̄seruet. z loc^o locatuz vt
 p̄seruet ipm. Silt^o de^o q bonoz nostroz n̄
 eger/ vult gratuita pietate coicare se creatu
 re sue. p̄sertim rōnali. q coicatio dō in habi
 tatio fm triplex gen^o cause. extendendo ad
 creationē z cōseruatōez z obiectale motōez
 vel imutatōez/ vocabulū cause. Plurimuz
 est ista p̄sideratio/ p p̄gnitōe qd dicitur ipi^o
 mātionis rez i deo. iuxta illud philosophi

cū/qd paul' theologici fec. In ipso viuim?
 mouemur z sum'. Has porro uertibile di
 cere ē. de' in rebo suis ē p potētiā pntiā z es
 sentiā mō dico. S; in aliqbo vltra simplex
 esse/ pferit bñ esse. marie p grāz z gliam. Et
 hec inhabitatio respicit influentiā diuinā
 que supaddit ad naturā z eēntiā. **C**han
 sionis hui' ueniētiā gratuitā. pfecto felix
 qd possederit habitualit. felicior qd actualit
 cū habitu. S; felicissim' qd reuelata facie/
 transformat' fuerit in eadē imaginē. de clar
 tate in claritatē tanq; a dñi spū act' ducit' z
 tract' ita qd sentiat p illūiatos cordis oculos
 (sicut impcat' aplos) supeminēre scie/ carita
 tem xpi. hoc ē grāz hāc cūigentē. z carā vni
 tatē ad simplificā deitatē. Multi qdē sunt
 qui hñt in habitu. sicut pueri nouit' bapti
 sati. Multi qd in actu possident z exercent
 dū merent. S; paucissimoz est sentire di
 stincte z appte/ necū istū. māsiōne istā. voces
 istā. ppter occuratōes curarū in memoria.
 fantasiaz in intelligētia. z cupiaz (q; uis
 mīme criminaliū) in uolitiua vel affectiua.
 Sentit hāc grāz inhabitatōis xpi z spūs
 sancti/ qd cū aplo mēte excedit' deo. qd pterea
 sentiūt opatōez intra se uerbi dei. De qd diē
 idē aplos. qd viu' ē sermo dei. qd loq' pōt euz
 quolibet. z efficac' z penetrabilior omni gla
 dio accipite. quē gladiū uenit xps mittere
 in terrā. ut p'rascat vsq; ad diuisionē aie z
 spūs. ut ferat spūs sursum z aia maneat des
 ortus. qd fieri nequit nisi maria par fuerit
 z silentiū tam sursum q; deorsus. nisi pterea
 fuerit diuisio opagū z medullarū z cogita
 tionū z affectionū naturalū/ sese plecten
 tiū. Fiat etiā discretio cogitationū z inten
 tionū simpliciū naturalit' adq; sitaz/ vel ad
 q; sibiliū. z remaneat in sentimēto z expien
 tia/ solus felix iste z gratuit' deiformis illas
 psus z influx' spūs ihu xpi. pl' supeminēs
 in spū z mēte sup aiā/ q; distat celū a tra.
 Dicim' opatōez vitalē nō ita penit' esse eā
 dem in spū vel euz spū z aia. **S**entiant
 hāc grāz actualē z expimētālē. nō qdē oēs
 qd digne māducāt cor' p' xpi. z in qbo manet
 xps z ipi in xpo. sicut mō dicebam'. Sed
 ue etiā cordi hois qd prauū ē z inscrutabi
 le. qz putauerūt aliq' gloriātes in se/ z habē
 res cor elatū z exaltatū/ z elatos oculos am
 bulātes i magnis z mirabilib' sup se/ neq;
 hūilit' sentiētes. Putauerūt in q; / vel ex cō
 suetudie sensuū exercitatorū sic aliqñ fit in
 hūitib' p' suetudine p'phetādi/ vel ex diaboli

ca illusiōe excecāte cor' iusto s; occulto dei
 iudicio tāq; i somno gñi. sentire distingere
 z expiri/ i se regnū dei h' intra se. z dicere qd
 snia. Defecit caro z cor meū/ de' cordis mei
 z ps mea de' eternū. sed mētebat iniquas
 sibi. Beata igit' z ter beata sp' hūilitas. quā
 sol' docet' dat ille q' ait. Dicite a me qz mi
 tis sū hūilis corde. Deniq;. bñs vir q' sp' ē
 pauid' z exultās i tremore pplēs illō qd est
 ois hō. Deū time z mādata ei' obfua. Nō
 q' timor hūan' mūdān' z uulit' / ster cū cari
 tate q' talē oēm timorē mittit foras. S; ū
 illū pfecto castū. qz manet i eternū. Zuger
 pon' assidue vsq; ad gliāz ofirmatā. i q' fir
 mat' z sistit. Danifētū ē igit' magnū piea
 tis sacramētū. qd manifestū ē i carne. iusti
 ficatū i spū. z ē assumptū in glia. Neq; mī
 nus mirabilit' i hac sacra māducātōe sacra
 mētū h' pietatis exhibet. qd qdē manifestū
 ē i sensibilib' signis panis z uini/ uelut in
 carne. s; p grāz cū fide spe z caritate iustifi
 cat hois spū. z quodā mō assumit' i glia qz
 fides dirigit ad imaginē specularē glie dei
 Spes erigit vsq; ad intioza uelamētiū eius
 dē glie dei. Caritas uo se erigit subinnat
 z apphēdit z astrigit dicēs. Inueni quē di
 ligit aia mea. tenui eū nec dimittā. Subin
 de uoyei' ē suauitās ad helizcū. uiuit dñs
 z uiuit aia mea. qz nō dimittā te. Apphēn
 dā te in q' aia i cāctis z introducā te in do
 mū mris mee z i cubiculū genitricis mee.
 Felix introductō. z nota sūt q' sequūt' Que
 st' p' tea magn' ē pietas h' cū sufficiētia. Re
 ponit ei cor hois i sede sua. z i cētro. z i loco
 qñq; p'xim' dū pl' ē cor assimilatiū. depuras
 tū z illūiatū. cū pondere maioris caritatis
 Exēplū in magnete ferz trahēte. nūc uebe
 mēt'. nūc remissi' p q' litate medioz. nā si
 circūliniat ferz p altū/ suspēdit' vis attra
 ctina. Pietas itaq; subinde ualeat ad oia
 qm reddere docet z ordinare pur uniuers
 debiti' ē. deo sibi z p'cio. fm gen' oē passio
 nū y affectio nū vt gaudeat speret n' meart
 doleat sic optet moderate fm circūstātiā
 oēs. put sapiēs iudicabit. z debita pñ cor
 dis armonia suadebit. **D**icam' pterea qd
 māsiō mutua māducātis h' sacramētū cū
 xpo māducato saluari nō pōt neq; cogi si
 ne cordis mentalis motu. Ita enī dicebat
 berū. plures expe' sentire se pntiā uerbi ex
 motu cordis. intellige mētalis. **U**n' etiā nō
 nulli uoluerūt hāc māsiōne posuisse sine ba
 bitu grē/ distincto a spūsco/ nulli tñ negauc

rūt motū cordis distinctū tā a deo q̄ a corde
 seu mēte cordis. q̄ motū cordis cor̄ fit super
 naturalr p̄ infusionē ac illapsū spūs̄ sc̄i mo
 uētis cor. q̄lic̄ nulla facere posset creatura.
 imo nec ip̄a mēs sola / talit̄ se mouere possz
 q̄uis sit instrumētū seip̄m mouēs. s; nō ta
 li motu deiformi / nisi deī a spūs̄ sc̄o. Iste at
 motū ē nec̄ ip̄e mediū / q̄ x̄ps est in māducā
 te se digne actualit̄. z māducās in eo. ita q̄
 recipiēs istū motū / tāq̄ si corda musicalis
 p̄cutiēdo sonore moneret. reddit illū motū
 z istū sonū deo. quē ad modū filiū recipiens
 spūs̄ sanctū a p̄re p̄ inspiratōez actiua p̄ris.
 reddīt p̄ eādē vim spiratiua quā recipit /
 spūs̄ sanctū p̄ri. Agit q̄ z agit aia / māducās
 actualiter digne x̄pm z in eo manēs. qz scz
 facit illū actū p̄ acceptōez z redditōez spon
 taneā / esse suū. **Qualis** at̄ sit iste motus
 aut qd̄. dixerūt aliq̄ nō esse absolute absolutā vel
 formā. vel respectiua seu relatiua. Alij q̄ ē
 plere significabile. scz aiaz sic se h̄re. Alij
 formā posuerūt esse absolutā de genere q̄li
 tatis. Alij tenēs idē q̄ siml̄ ē forma respe
 ctua. addiderūt subiectū denotare esse tale
 vitaliter imutatū z deo acceptū. vñ nec ta
 li denotatōe / posset in formare subiectū nō
 cognitiuū vel affectiū. Et qm̄ de nō pōt
 esse tal̄ forma / sitūēs vñ informās z relati
 ua depēdēs / iure dānat̄ ē parisiū articū / ta
 li positōi fauēs. **Silri** i decretalibz sūmōz
 pōntificū. q̄ de sol̄ ē formalis b̄ritudo. siue
 lumē gl̄ie. nihil actu sup addito. **Hec** celeb
 rim̄ ille bugo. neqz mgr̄ sniaz / yn̄ q̄ ita po
 nere voluerūt. q̄lic̄ ip̄o b̄ q̄ dā subilitas
 sine modestia sine freno furiose se agēs tra
 here conata ē. **P̄z** ad extremū s̄sus apli
 ci x̄bi. vñū corp̄ z yn̄ spūs̄ z yn̄ panis su
 m̄. **Et** alteri luce Erat cor̄ vñū z aia vna.
Intellect̄ insup totū illū celestis fm̄ōis no
 cte iouis sc̄a p̄ tria cap̄la. **Libet** exclamare
 cū p̄pha cātici illd̄. **Eccē** q̄ bonū z q̄siocun
 dū h̄itare fr̄ēs i vñū. **Sic** yn̄guētū i capite
 x̄po. x̄pi aut caput dē ē. **Reliq̄** at̄ q̄libz crea
 tura. marie aut̄ rōnalis. ē corp̄ ei. vestimē
 tū ei. mōs ei. **Dons** qd̄ ē hermon prius
 anathematisat̄. z mōs syon iustificat̄. **Et**
 qd̄ ros nisi gr̄osus illapsus illi. **Ego** ros
 z isrl̄ q̄si liliū germiabit. **Deniqz** daf ere
 di / daf etiā sc̄ri. daf z aliq̄liter itelligi. s; q̄
 beat̄ erit z exp̄iri / quō de hospes gl̄iosissi
 mus / erit oia in oibz modis vt potuim̄ ex
 positis. **S; pl̄** docebit x̄bū illud imp̄ssuz
 mēt̄i / q̄ exp̄ssuz ore. dū ip̄o plene viso / toto

ore. totaqz auuiditate fruemur **Quā** fr̄itōz
 z r̄p̄alis p̄ceptio corp̄is z sāguis p̄figurat.
Conectemus q̄si p̄ notū /
 la cesesima **¶**
 q̄draginta notulas seu minucias theoreu/
 marū q̄draginta. **Unitatē** dei / p̄ unitatē
 centralis p̄cti posse manuduci. **Hinc** ē ex
 phis dei descriptio. q̄ ē s̄pera intelligibilis
 cui c̄ētz ē x̄biqz. circūferētia nūsqz. **Uni
 tatem** dei absqz creaturis / posse intelligi.
Unitatē dei absqz ip̄i / absoluta entitate / n̄
 posse intelligi. **Unitatē** dei nō posse cōti
 nuo z tpe / p̄fecte intelligi. **Unitatem** dei
 nullaten̄ a creaturis depēdere. **Unitatē**
 dei n̄ario creaturaz. p̄ducibilitatē v̄tuali
 ter includere. **Unitatē** dei necessario suā
 eternitatē p̄cludere. **Unitatē** dei / non ne
 cessario quālibet distinctōez formalē in trī
 secā ex p̄re rei q̄ ad nos p̄cludere. **Unitatē**
 dei nō necessario p̄ducōez actualē creatu
 rarū supponere vñ inferre. **Unitatē** q̄z nu
 meri / z ordinē creaturaz existentiū. referri
 ad diuinā q̄z unitatē z monadē oportere.
 fm̄ triplex genus cause efficiētis exem
 plaris. et finalis. **Unitatē** diuinā gigne
 re unitatem z in se suam reflectere unitatez
 p̄ amorē spiratiūz / triangulo intelligibili
 p̄fecte circulato. **Unitatē** dei / posse plus
 aut min̄ intelligi / p̄ libero arbitrio sue mo
 tionis obiectalis. nūc sine visōe creatura
 rū. nūc cū visōne pluriū vel paucōz. **Exē
 plū** de lineis / oibz / terminatis ad centz. q̄
 rū q̄libet si p̄ct̄ central̄ ad eas libere p̄tra
 ditor̄ / influeret p̄gnitōez aut lucē / posset
 intelligere centz. lin̄ eis egrediētibz n̄ p̄gni
 tis aut ineq̄liter p̄gnit̄. **Unitatē** diuinā
 seip̄a se inuariablr̄ h̄ntē. p̄gnoscerē variabi
 lia imutablr̄. mutabilia futura p̄ntialit̄. cō
 tingētia necessario z certitudinaliter. nullaz
 tñ iō ponēdā ēē contingētia it̄riscā i deo. sic
 nec tps. nec locū. nec corp̄a. nec p̄plexiōes
 nec discursus. qz talia sc̄it z p̄gnoscit. **Et** h̄
 est lapsus magnoz doctoz / q̄rentiū meta
 phisicā vbi logic̄ facit se expediret. **Uni
 tatē** dei posse diuersissima p̄ducere ad ex
 tra. nulla distinctōe nisi p̄sonali existēte ad
 intra. **Nulla** insup variatōe determinatōis
 ad intra facta. **Et** hic ē lapsus hoim̄ grossi
 sensus. ponētiū n̄citatē fati aut fortunā. in
 oibz. **Hec** valētū puidētie simplicissimaz
 formā / formalr̄ itueri. neqz cū libertate hu
 māne volūtat̄is / ip̄am recordare. neqz cum
 peccatis hoim̄ / actionē dei iūgere. neqz cū

Uv 2

¶

¶

Tractatus nonus

miscōia/reprobationē p̄scitoꝝ. ¶ Unitatē
dei potuisse ⁊ posse semp/ effectū varietas/
tem educere ⁊ eductis p̄uidere ⁊ p̄uisa res/
ducere ad se. q̄libet ad p̄portōnabilit̄ vnio
nē. Dic est lapsus p̄hoꝝ. p̄supponētūꝝ q̄
ab eodē inq̄ntū idē nō puenit nisi effectus
idē. Nec ab antiq̄ voluntate/nou⁹ effect⁹ si
ne imutatōe voluntatis. Dic est lapsus eoꝝ
qui putāt intelligere p̄pationē dei ad crea
turas/absq̄ creaturis cōparatis. Cū tñ in
tellectus vni⁹ cōrelatiui/nōario p̄suppo
nat alteri⁹ intellectū. tāq̄ duo relatiue p̄pa
tionis extrema seu fundamēta. ¶ Unionē
nature intellectualis creature cū deo p̄ deū
⁊ in deo. alit̄ p̄sistere/q̄ ceteraz creaturarū
nō intellectualis nature. q̄m̄ iite p̄cipiunt
deū. alit̄ nō. ¶ Unionē nature intellectual
cū deo ⁊ p̄ deū ⁊ in deo nō posse nec debere
cōcipi/p̄ trāsfōrmatōez ipsius intelligētie/
essentialē s̄z accidētalē. p̄ habit⁹ s̄z ⁊ actus
fm̄ obiectales influx⁹ seu vitales. seu (clari
us loquēdo) p̄ceptiuos. ¶ Unionē aptitudi
nalis nature intellectualis cū deo p̄ deū ⁊
⁊ in deo p̄sistere ⁊ attēdi. fm̄ triplicē ei⁹ p̄o
tentis/in vnitate eētis. q̄ sūt vis memora
tua. intellectua. ⁊ volitiua. ¶ Unionē habi
tualē gratificā/ nature intellectualis/cū
deo p̄ deū ⁊ in deo/cōsistere ⁊ attēdi p̄ statu
vie/ fm̄ triplicē virtutē theologicā. in grē
gratū faciētis vnitate. ¶ Unionē actualē
nature intellectualis cū deo p̄ deū ⁊ in deo cō
sistere ⁊ attēdi/p̄ statu vie/ fm̄ opatōez p̄ce
ptiuā ⁊ motuā triplicis virtutis theologicē
in radice grē gratū faciēt. ¶ Unionē actua
lē nature intellectualis cū deo p̄ deū ⁊ in deo
cōsistere vel attēdi p̄ statu glie fm̄ opatōez
triplicis dotis/in radice glie seu grē p̄sum
mate. q̄s includit s̄l fructio. q̄ est p̄sumata
p̄ceptio. ¶ Unionē intellectualis nature cū
deo/ aptitudinalē habitualē vel actualē in
via vel p̄ria nō posse cōsistere vel attēdi/p̄
trāsfōrmatōez nature diuine essentialē/ in
naturā intellectualē creatā. ¶ Unionē na
ture diuine cū natura intellectuali creatā/
debere concipi/p̄ illapsus obiectiuos fieri
cōfōrmiter seu q̄dā p̄portōe/ad motōes sen
sibilitū ⁊ sensū obiectales. ⁊ hoc altero tris
um modoꝝ ab ap̄lo positoz. facialit̄. aut
specularit̄. aut enigmātice p̄ceptiue. ¶ Unio
nē nature diuine cū creatura intellectuali/
radicalit̄ plus attēdi fm̄ vim tactuā obie
ctalē. p̄portionalit̄ ad sensus materiales. q̄
oēs in vi tactiua radican̄. Hā ⁊ gust⁹ est q̄

dam tactus. s̄l alij sensus. suo mō. Cōsō
nat illud p̄hi. om̄e agens agit p̄ cōtactum.
¶ Unionē dei cū creatura intellectuali/ fm̄
vim cōtactiua spūales obiectalē/ esse v̄be
mentiorē intimiorē ⁊ puriorē. nō sicut in
sensib⁹. in quib⁹ tact⁹ est materialit̄ ⁊ im
purus. ¶ Unionē dei fm̄ vim tactiua spū
lem obiectalē p̄fectius purius intimius et
suauit̄ attendi in via/q̄ fm̄ motiōē obie
ctalē ad visum vel auditū spū p̄cipientis.
¶ Unionē dei p̄ eucharistic sacramētū di
gne susceptū/ plus attendi fm̄ vim tactiua
et gustiua spūales. q̄uis in hac vnioē
actuent̄ sensus oēs spūales suo mō. saltē
in enigmatē. ⁊ p̄ fidē ⁊ spem. ¶ Unionem
dei scōm vim tactiua spūalē obiectalem
actualē/ esse secretissimā. nec p̄cipi posse ni
si ab accipiēte. Sicut nec subiectū p̄ceptō
nis/alibi vel extra est. Hinc est illud. Nō
nouit q̄ sunt hoīs nisi spūs hoīs q̄ in ipso
est. ¶ Unionē dei cū natura intellectuali/ q̄
dus habere varios ⁊ multiplices/ p̄ varie
tate obiectaliū illapsū diuinoꝝ p̄ceptiuo
rū ⁊ sentimētōꝝ. ¶ Unionē dei cū natura
intellectualis/ p̄cellere post t̄p̄m/in maria. ⁊
p̄sequēter oib⁹ in patria. ¶ Unionē dei cū
natura intellectuali. remotissimā esse a luci
fero/ vel altero siq̄s sūt dānatioꝝ eo. ⁊ conse
quēter alijs in gebēna. maxime q̄ ad vnio
nem obiectalis illapsus/ fm̄ vim tactiua p̄
quā sentit̄ ⁊ gustat̄ q̄suauis ē dñs. ¶ Unio
nem dei cum natura intellectuali/ inter bec
duo extrema p̄rie ⁊ gebēne/ medias intelle
ctuales naturas/ plus aut min⁹ recipere v̄a
se repellere. ¶ Unionē p̄sumatā oim electro
rum cū deo obiectaliter/ effici p̄ repletionē
intuitiua ⁊ nudā/ oim sensū spūaliū ⁊ re
dūdantiū in sensuales/ tā ad intra q̄ exteri
us. vt siue ingrediat̄ siue egrediat̄ natura
intellectualis pascua inueniat. ¶ Unionē cō
summatā/ esse cū quolibet electro singulari
ter/ ⁊ tñ cōiter apud oēs. iuxta p̄pationem
centri spere intelligibilis/ respectu linearū
egredientiū ⁊ in centro p̄iūctaz. Sic virtus
celestis in fluētie/ in spera corruptibili
um necessario p̄iungit̄ ad centri. imo veri⁹
ad deū. ¶ Unionē p̄sumatā recipere magis
aut min⁹ iuxta maiore aut minore circa cē
trū ipm̄ qd̄ est de⁹/ virtualē ⁊ q̄si circularē
p̄ximatoꝝ. Exemplū de circulis spere. b
comparatio p̄modior est q̄ q̄ egressus crea
turarū fiat instar numeri/ p̄ additionē vni
tatum. q̄ p̄nt esse species multe/ eq̄ p̄fecte.

et oēs de necessitate diuine deo sunt, sicut i centro linee. Unionē sūmarā efficere vt sic de oia in oibz/ cuz tradiderit fili/ cū spū/ sancto p̄i regnū. qui fōtalis est diuinitas z vnitas. q̄ simplicior aut vltior neq̄ intelligi. Hec est apli/ a dionysio declarata.

Unionē sūmarā/ si p̄ intellectuales circulos accipiam/ oportere p̄ uersum modū ad materiales speras celestes intelligi. que quāto maiores sunt mole. tāto efficaciores in virtute. Spūalia vō quāto simpliciora z cētro p̄ximiora/ plus h̄nt de influentia. Vñ beata beatay p̄tinet oēs hierarchias in ambitu simplicissime virtutis sue. Inde regina celoꝝ z dñā angeloꝝ diuine vocata est. Unionē in eucharistia figuratā z sacratā desiderare nos et esurie p̄ ceteris bonis cōreplariis debere. p̄terea fursū leuare corda a sp̄ibz materialibz hostie/ ad xp̄i corp̄ vep̄. z ab illo ad mysticū. z ab inde p̄ eleuatūā vim z vnitiuā verbi diuini/ reduci ad p̄gregatīs p̄ris diuinitatez et simplicitatez deitate. qua nil vltra. hec est dionisij.

Unionē hāc nō posse nos p̄sequi p̄fecte/ sine dño illapsu/ segregate mentem ab oī alteritate. curis isup solitudinibus q̄ depulsis. z sup̄mūdane explicatis. vt in diuinā monaden p̄gregemur. z ineffabilibz z ignotis/ ineffabiliter z ignote p̄gregemur. hec est dionisij. Unionē hāc. non posse nos p̄sequi/ nisi irruētia vndiqz fantasmatā/ nos mentis puritate trāsuolare p̄ualeamus. hec Berni. Erras inquit si citra expectas locū quietis/ secretū solitudinis/ serenū luminis/ tabernaculū pacis. Unionem hāc/ p̄cipi motu cordis macie mētalitatis esse p̄sentē. colligi vero suos effect̄ et efficaciaz viuacē/ ex diuisione spūs z aie. cū depulsione vitioꝝ/ z reformatiōe virtutū. in iocunditate z suavitate in spūsctō/ iūcta magnificatiōe dei et exultatiōe spūs in deo salutaris suo. Dū in hoc p̄uuiuo/ mēs implet gra et future glorie nobis pignus dat. Amen.

Incipit quinta partitio Per soliloquiū exhortatoria ad meditationes huius sacramēti. p̄ notulas quinquaginta.

Qeditare nunc aīa xp̄iana cui forte p̄templari non satis ad hoc p̄cessū est. Peditari cuz uehemēti studio animi. qualis et quātus sit iste/ q̄ tibi sa/

erametaliter nūc offert q̄ magnus q̄ sapiens. q̄ delectabilis z benignus. Esuriens et paupes z nihil habens. plurima debes. tibi nō suppetunt merita vñ restituas. vnde diues fias. fodere nō uales s; medicare nō erubescas. Sic tibi medicitas tua lucrum tuū. Necessitas nescit verecūdiā. sic ne hz legē. Ille tibi nūc offert si nescis. q̄ p̄tente dicit z passus z exp̄ est. Ego autē medicus suz z paup. Tibi dat iste q̄ p̄tente nos egenus factus est. vt illi inopia diuites essemus. Tantū tribuit q̄ q̄ nihil sibi retinere videretur. Diues eē debes. cui diuitie largite sūt imēse. Noli cadere o aīa xp̄iana in illā exp̄bra/ tionē vt dicas. Ecce ego diues suz. z nullus egeo. Sciueris qz misera es z miserabilis z paup. ceca z nuda. z eo pl̄ misera z miserabilis/ si h̄ ignoraueris. Nā qd̄ miserus miser/ se miserā nesciēte. Audi filiū. suadet at tibi saluator tuus/ p̄ns in hoc sacramēto. Suadet tibi vt emas aux ignitū. q̄tenus diues fias. Nō op̄ est p̄ diuersa vagari vt vedito: ē inuenias. Ipe est vedito: sil z p̄ciū emprōis. Suadet inūgere collirio oculos tuos. ipe fecit colliriū ex sp̄uto gr̄e sue. z luto mortalitatis tue. Suadet vestiri vestibz albis. ipe tibi gratis z auruz ignitum erit in h̄ sacramēto z colliriū z vestis. Esuris z sitis. cenare vis. hospes nō est longe q̄ rend̄ q̄ cenā dat. Ecce ipe stat ad hostiū et pulsat. aperi sibi ianuā. cenabit tecum z tu cū illo. O splendida felix z lauta cena. vbi ipe qui cenat xp̄s sumit. vbi fas ē habere z dicere. In voce exultatiōis z p̄fessionis sonus epulatis. Stat z pulsat nūc. q̄si cū digito q̄ est spūs sanctus. nūc malleo terribil iudicij sui. Hunc sonitu velut aure tenuis bladiēs z dicēs. Aperi mibi foroz mea colūba mea immaculata mea. Cōquerit nō taz sua q̄ suoꝝ. z tuā noctis incōmoditatē. vñ refrigerat feruor caritatis. Dat h̄ intelligi. qz caput meū plenū ē roze aie z cicini capitis mei/ guttis noctiū. Noli tardare. Exurge velocit. noli somnolenta verba reddere. Alioq̄n declinabit z discedet atqz sepe q̄situs clamat/ obsurdescet. Faciat cenā symon/ olim leprosus nūc curat/ a dño. Ipe est spūs nr̄. ante leprosus. Distret martha z sollicita sit erga frequēs misterij. hoc ē inferioꝝ portio rōis. Maria vō supior ps inungat pedes ihu fracto deuotōnis alabastrō. Effundat isup/ ofisa magis sup caput illi/ recūbētis. Caput at xp̄i de. Impleat

Uy 3

Tractatus nonus

dom^{us} tua cordis/et odore vnguenti. Cesset
murmuratio inde sensualis et furis. de quo
fure querit vnus pphaz. Oculis me de
pdatus est aiam meam. Sic lazarus nup resu
scitatus p gre vitam/vn^o de recubentibus. Et
hic est affect^{us} n^{ost}r. sepe quadriduan^o mortu^o
miscdia dei suscitatur. **F**aciat et alia cenaz
p^{ro} symon idem vel alter in lra/similis in si
guras. Accedas o peccatrix aia xpiana nul
la te verecundia phibeat. nullu in peccando
modu tenuisti. nihil ad te moderari e quo
saneris. **S**ta maneat retro sec^{us} pedes tecu
bentis in hac sacramentali cena. laua lacri
mis. terge capillis meditationu sanctaruz.
Junge oscula caritatis. oleo pic miseratio
nis inunge. **S**ic age vt tade merearis au
dire. fides tua te saluu fecit. vade in pace **O**
fides. o salus. o vade. o in pace. **F**ecerunt
p^{ro} cor palit diuersi varias cenas cu viuere
ret in tris. Fecit apud illos magna miracu
la. **N**o est impotentior nuc in celis. no e ma
nus ei^{us} abbreviata vt saluari no possit in
mete/sicut tuc in corpe. Estima cenam hanc
(o aia xpiana) nuc ex illis vnaz esse. **C**es
nabat apud petru et andrea iohem et iaco
bum/noster xps hic in sacrameto velatus.
Tenebat focus petri magnis febribus. im
perauit febrim. et focus p^{er}tinuo surrexit et mi
nistabat eis. et tu spera sile. **C**oniuua fuit
apud matheu noster xps hic in eucharistia
Aduenerunt publicani et peccatores. mur
murabat falsa iusticia pbariseoz q cu mor
bo suo sensuz amiserat pariter. **C**onfite te
de numero peccatoz et indigentiu penitenti
a audies. no veni vocare iustos s3 peccato
res. **A**ndies p^{er}terea simile i domo zacbei
penitentiā. in hierico ciuitate lunatica. **E**t
vere tu lunatica es aia xpiana h in via tua
immesi lunatici. **T**u stulta q vt luna muta
ris. **T**u q nuc in eodem statu pmaneo. **N**u
bilomin^{us} obedi dicenti. **O**prez me hodie ma
nere i domo tua. festin^{us} et let^{us}. descēdat o aia
Festino suscipiat ihm in h sacrameto spūs
tu^{us} p^{ri}nceps publicanoz. qz p^{ri}nceps et p^{ri}
mus peccatoz. **D**ic hilariter. **E**cce dñe di
midium bonoz meoz do paupibz. **O** beu
dñe qd et qle est illud dimidiu bonoz q ni
hil habeo. nihil h^{ab}ere cupisco/dum tm cup
pio nisi te dñi portio mea tu ps mea. tu be
reditas mea qz p^{er}clara es mihi. **E**cce ergo
dñe no dimidiu bonoz/ sed te totu bonuz
meu/ in hoc sacrameto p^{er}sentu/ do paupibz
hospitalis tui magni in hac terra morantiu

Et in altera scz in purgatorio positoz. **Q**
si aliquē defraudau/ reddo quadruplu. qz
remetipm q vn^o pro decē milibz pputaris.
et in cni^o ditione sunt oia. quo soluere et ad
quitate/ nemo pot^{est} dicere cur ita facis. tol
lis qd meū est. qm oia tua sunt iure pleno.
Desiderio desiderauit māducare pascha
cu discipulis suis ihs passur^{us}. **O** aia xpia
na. puras desideriu suu vt salua sis iminu
tu sit p gloria. vt no desiderio desideret mā
ducare pascha. s. tecu suā cenam. **L**auē
dura sis. ingrata. rustica. auilis. vt fraudes
dñm tuum benignissimū/ a desiderio suo.
Hospes est. petir in hospiciū tui cordis su
scipi et colligi. **E**t o bone ihu qualis et quā
tus qz honest^{us} suauis et mod^o hospes ad
uenies/ qn aduenis etiā no inuitatus sepe
sed inuitas. **Q**uid inuitatoz comemoz?
Lopellis. **D**ixit manū tuā. omnipoten
tie tue actiue. p foramē obediētiā potē
tie passive/ in omni creatura. **S**ic tacita
dico aia xpiana. et venter me^{us} intremuit ad
tactu ei^{us}. **E**xurge taliter excitata. stillēt ma
nus tue/ mirra primaz. pleni sint digiti tui
mirra pbarissima qsi nihil in ope tuo pu
tredinis aut fetoris appareat. **H**ortificat
oia carnalia/ mirra p^{er}uicōtis amarissima.
Aperi dilecta pessulu hostioli tui. s3 beu te
pida sedes sonolēta. penā cognoscis pigri
tatis ignauie. vult certe. vult ad feruore spi
rit^{us} alit^{er} inflamare. **S**eris tā nuc vim dos
quū sui vehemēt igniti. alio qn vn clamor
ille tu^{us}. **A**ia mea liqfacta e vt dilect^{us} locut^{us}
est. **N**o tā teneb aia termis p^{er}is sic hūit ce
ra a facie ignis. **S**ic tota defluis. tota liqfē
in amasū. **I**nueniunt te vigiles q babi
lonicā custodiunt mudi ciuitatē. dñi p crea
turaz noctes qris dilectū et vocas pcuriūt
te suis pulcritudinibz allecctinis. q sunt in
mūdo. p^{er}cupiscētia oculoz. p^{er}cupiscētia car
nis et supbia vite. **V**erberāt te quis no ad
mortē peccati mortalis. s3 venialis tm ledūt
Porro custodes muroz/ iniqtas et dolus
et iniusticia pueroz ciuiū/ dñi no talia sed
dilectū qris eo q tristitia inferūt cordi mo
palliū gaudij tui nūquid no aufert? **Q**uis
scandalisat et ego no vroz aia pauli clamat
ignita. **A**uero caritatē cu suis lampadibz
que sunt ignis et flāmaz/ extinguere no po
tuerūt aq tribulationū multe. nec turbida
babilonis flūia/ obruerūt eas. **T**ransi o
aia trās ciuitatē hāc cu biratozibz suis. no
qsiueris. an viderūt quem diligis. vcrbera

poti⁹ q⁹ vba bona dabūt. Elena oculos tuos in mōtes. vbi sunt filie hierlm. clamor ingēs tu⁹ audiat. Filie hierlm nūciate dilecto. q⁹ amore lāguo. Felix lāguo. et suauiter vulnerans telo caritatis. Ecce sent. s o aia quānū pfuerit tibi ei⁹ quē diligis absentia. Torpebas algida. iacebas somnolēta. nūc curris. nūc liquefcis et lāguida p amore ad filias hierlm ignitas/ancia anbelaq⁹ puertere. Clemētes sūt filie hierlm. amozosum hūc pecc⁹ amoris. Idcirco vba scintillātia recognoscūt. Interrogāt q⁹lis sit dilect⁹ tuus ex dilecto. i. dilecto p dilectōz tor⁹ amor tu⁹ Dilecte/ noiant te pulcerrimaz mulier. nō vt supbias nisi forte sancta supbia. Volūt q⁹ tua sancta pulcritudo tibi cognita sit. q⁹ iam digna sit et amari et amare. Talem pulcritudinē nō decet amor nisi pulcerrimus. Tēp⁹ tibi venit amātū. caue ne des amorē tuū indigno tuo. Deniq⁹ post notificationē speciositatis spōsi. Tu o aia xpiana/ recte cēses interrogata. Ubi abūt dilect⁹ tu⁹ Mystici ondis ecclie ortū. in quē descēdit q⁹tidie sacramentalit. ad areolā aromātū et in altari sacro suauiter redolente. vt ibi passat in ortis irriguis et formosissimis scāz aiaz et lilia castissimoz. spirituz ad se trahat et colligat ad talami celestis ornātū. Accede pprius ad hūc ortū imo sis ort⁹ a ppha descip⁹ irrigu⁹. a cui⁹ fonte nō deficiēt aq⁹ graz. Sis ort⁹ pclusus. seruās te solā soli. Sis fōs signat⁹. ne pateas adultero. Sis pute⁹ aquaz viuētū. cui⁹ impetuozus a libano paradisi fluxū null⁹ obex peccati rardat aut impediat. Hora est quādie o aia xpiana. Hora qua trāseas ex hoc mūdo ad patrē. ab exilio in patriā. a deserto afflictionis/ in terrā pmissionis. Si retardet te corpus. liber tū est anim⁹ vt euolet. Vult tecū ihs facere pascha suū. fac te illi cenaculum grāde stratū in dilatarōe et amplitudie cozdis. Lenare dignabit. lanabit pedes discipuloz suoz. q⁹ sunt disciplinati affect⁹ tui. Sint ipi nouelle oliuaz/ in circuitu mēse dñi. quoz et mater ē sapiētia. vroz spūs tu⁹ deiformis. Habitet ipa sicut vitis abūdās in lateribz dom⁹ tue. Ego inqt sic vitis fructificauit suauitatē rē. Quid deniq⁹. Libabit oēs/ ex adipe frumētū. Dicit. Comedit te amici et bibite et inebriamini carissimi. Trepidat timore. Tandē/ hic timor aliquid pellēdus est foris a caritate. Logitas te tantis indignū mysterijs. Lerte nec ex me

ritis tuis/ etiā p mille milia ānoz satagēs digna fies. Dignificet te oportet q⁹ te inuitat ad se. Dignificabit autē/ si studueris ea que displicēt oculis suis a domo cordis expellere. Enitere pcor hic et nunc o aia mea/ parare te si te agnoscis imparatam. Caue diu⁹ in sterquilino fecis mortifere volutari/ sub expectatōe crastini. Quid scis si crastin⁹ elucescet tibi dies. Quis super hac re reddet te securā. Nō est tuum nosse tpa vel momēta que p⁹ posuit in sua p⁹ate. Rur sus ita collige. si p⁹scia tibi nō fueris impedimētū legitimi. quo min⁹ eucharistiā suscipias. Cur tāto te bono pigra et ingrata priuabis. Si remordēs accuset te cōscia. cur penitēdo. cur impedimēta tollēdo/ possere nus nō intēdis. Cur nouis te laqueis male differēdo. stulte p⁹tēnendo/ te rursus inuoluis. Audio q⁹ rīdeas. frigida sū dispassa suz. carnalis suz. exagitor curis. scrupulis inq⁹tor. mordeor occupatōis. fides imbecillis ē. nutat spes. caritas refriguit. q⁹ mihi p⁹uētio cū hospite tanto. Imo vero q⁹ tibi curatio/ nisi sub medico tanto. Si te sanā iudicares. op⁹ medico nō haberes. aure repelleres a te. Exemplū petri nō approbamus in hac pte. Stupuit ad capturā piscium. subintulit tremēs. Exi a me dñe quia peccator ego sum. Tanto magis o peiores peccator es/ retinēd⁹ est medic⁹ sanctificās et peccata tollēs a te. Quāto sapiēt⁹ peccator zachē/ qui festin⁹ gaudēs suscepit ihs ad se. Deniq⁹ q⁹ prudenter hoc fecerit/ data salus ondi. Ceterionis (O aia mea) silitudinē inducis. quā in hūilitate tua p⁹uioz es imitari vniā nō ex ignaui p⁹astinatione. Dicat inq⁹ ihs tātus vbo et sanabit puer me⁹. Affect⁹ scz rōnalis. q⁹ iacet paralytic⁹. et male torquet. sufficit hoc. non intret tectū meū. nō intret ad me vt remōrēf peccata mea et inficiat de⁹ puerū meū. reddēs ipm delāguido mortuū. Virges p⁹ina/ ceter. Nō est nouū absco⁹sz a sapiēte. q⁹ occasione querit. q⁹ vult ab amico recedere. Si vera te humilitas cōpescit a suscipiēdo. cur eadem te nō impellit in obediēdo. Vocat te de⁹ ad mēsz suā. p⁹pellit etiā p⁹ vnos scz platos de ecclia quōq⁹ intrare/ t⁹ p⁹ibz institutis. vt i pascha. Statuit sps testamētū hoc eternū et nouū dicēs. Hoc facite in meā p⁹mēozatōez. Si retrahit idignitas tua/ maior alliciat considerata dignatio sua. Caritas. misericordia veritas mitas

Tractatus decimus

atq; benignitas. Accede et dic **D**iscordia et
veritas tua / sp suscepit me. **E**got. an
nō agit stultissime / cui tantū displicet defor-
mitas egritudis sue / q; aspectū vel aduētū
horret medicāris manū aliene. dū medicū in-
uitat. offert. puocat. astat. vt suscipiat et sa-
net. **D**ebilis es o aia xpiana. surge et me-
de. bibe i mēsa sapie. in arce syon. aut si po-
tius inueneris te i deserto solitudinis metā /
si tedio vite hui⁹ moribūde deiectā. **S**ur-
ge et mede et bibe et ābulabis in fortitudine
cibi illi⁹ vsq; ad montē dei oreb in mēsa re-
fectōis etnalīs. **E**surit daniel in lacu leo-
nū cetus scz fidelīū in purgatorij lacu mer-
forz. **F**er p̄ aditū melloz laborantiū in ecclia
viatoz. refocillabit eos cibo iste tu⁹. qz p te
dat⁹ est et oblat⁹ / in altaris alucolo: ad cetū
desiderantiū nūc in lacu degentiū. **P**ortabit
in momēto. et hoc in cincinno vno capitis
tui. q; cincinn⁹ est vnica mētis ad eoz refe-
ctōne intentio. **R**ūdes o aia pigrītans.
aia volūēs et reuoluēs cor tuū. ad excusan-
das excusātoes. vrinā nō in pctis. **P**repa-
tū aut vult medicū corpālis infirmū suū fie-
ri p euacuātoes humoz corruptoz. p̄ q; q;
cibet eū antidoto salutari. **S**cit illū āpho-
rismū. egra corpa q; pl⁹ nutries / eo mag⁹ le-
des. **C**ōsonat apls q; p̄ conisans et arcens
indignos. **P**robet aut in q; seipm hō. **N**il
plane dixerim v̄bis tuis istis. **O** aia xpia-
na. nō phibeo s; p̄cipio p̄parātoes. **S**z tal
sufficiat: vt plena nequaq; p̄mit⁹ p̄fecta q;
sanitas erigat. **C**ōpatifsecū vita spūal lan-
guozes q; nō sunt ad mortē. **T**ales non au-
get morbos. s; tollit eucharistie gratiosa su-
sceptio. **H**olo vt diuidices te dignā isto
sacramēto / etiā si calida. si feruēs. si trāquil-
la. si in pace spūs. si stabilis in fide. si spe
gaudēs. si efficac et vigil in ope. si castitate:
si sobrietate pollēs. **A**lio q; n̄ dēmnabit te
os tuū. et prauum te iudex tu⁹ cōprobabit.
Quid ingemiscis ad hec et suspirabunda
clamas euz **S**usanna. angustie sunt mibi
vndiq; **L**ane ne sic erraueris. **P**aret exi-
tus et egressus amplius. **D**efere te. et p̄ice te
in manū salutaris tui. **N**ō est crudelis. non
inuidus. **C**ur inuitās te nō suscipiat te. et
suscipiēs nō p̄seruet et sanet. **C**ōsiliū tū est.
vt recūbas in nouissimo loco. vt crucez ab
imo tota mēte p̄stringas. **P**orro si conscia
fles veste te nudatā nuptiali. hic illā conse-
stim poteris ab inuitate rege si petieris / im-
petrare. **P**rempt⁹ solus desit. **S**z sola fā-

tasq; aut phoz argutijs impetit fides. **S**i
curiositas accesserit cū serpēte dicēs. **C**ur
ista et ista p̄stituit deus. cur nō manifeste se
p̄sentat de⁹. cur p̄ntia diuinitatis nō suffi-
cit. **Q**ualis sit⁹ ē hic corpis xpi. vbi caput
vbi pedes. si corporeis nos intuet oculis:
si audit si mouet. **D**ic ad hec oia fide sim-
plici. xpiana suz. catholica sum. **D**e oia q;
cūq; voluit fecit. de oia quecūq; fecit et di-
xit vere dixit et bene fecit. sit nomē ei⁹ bene-
dictū. sit in ecclie fide meritū meū. sit access-
sus ad sacramētū. **E**t tu maria mater eu-
charistie. qz mater grē. mater pia miseroz.
qz mater misericōdie. **T**u p̄ta tales versutias
tales fantasias. viles p̄cupiscētias. vilissi-
mas nec nominādas blasphemias. tu nos
ab hoste prege. **E**t quia morimur assidue
(quid ei aliud quondian⁹ defect⁹ corruptio-
nis q; quedā p̄lixitas mortis) tu continue
nos hora mortis hui⁹ suscipe. **S**is susce-
ptrix omnīū q; filio fidenter dicim⁹ vnūq;
q; dñe ih̄a. suscipe spiritū meū. **S**i te mi-
serante et opitulāte / suscipim⁹ filiū tuum. in
eucharistie sacramēto. p̄fecto ille nos susci-
piet et incorporabit i mystico suo corpe. **C**re-
dim⁹ et mauducam⁹ eū diligim⁹ et speram⁹.
et ip̄e māducet nos. qz sibi nos incorporat.
Dic tecū p̄ferens o aia. **D**ic si introiero
in domū ecclie domū vtiq; meā si coheres
suz filij / cur dom⁹ hec ē. **I**nueniā victimas
imolatas. qz vnica p̄ omnībz hostiā prepa-
tam. **I**nueniet mensa sapiētie posita. et mi-
xum vinū. **S**ic cibata / sic potata / desidera-
bo in iocūditate spūs / in inuuarōe iuuen-
tutis / verbigena fieri. **N**ō enī est prius aia
apta venire ad osculū pignozationū verbi
nisi fuerit ab vberibz iebriata suis q; fragrā-
tia sūt vnguētis optimis / amozosissime al-
locutōis. **C**ū sentis sicut oleū effusū nomē
suū. **C**ū adolesecule nōdū apte viri copu-
le / stimulos inchoāt amātiū sc̄ōs / intra se
sentire. necnō amozis p̄ amozē / igneo s; so-
brio furore succēdi. **P**lurimis obligata
es debis. o aia mea. mltis nimis. et ap̄ cre-
ditores et ecitatores q; purgēt. dicētes. **R**ed-
de qd debes. **E**cce n̄ habes ex te vñ res-
stituas. nisi forte paz olei deuozōis. **C**la-
ma ad verū helizeum in h̄ sacramēto. **D**ñe
v̄im patioz. r̄nde p me. liberabit ip̄e te p in-
fusionē olei / in vasa viriū cordis tui. q; p̄n-
tabūt filij tui. affect⁹ scz p̄ij ad ih̄m. cui⁹ nos
mē est sic oleū effusū. **C**reditor prim⁹ ē crea-
tio. cui te totū debes. sic ab alio nihil bēs.

Tractatus decimus

Velamen 37
Magister. **S**olenter egisti: colligens
ex auditis alia nō accepta. **T**riplex sequē
ter accipe velamen. **L**ette fidei velamē pri
ma que sola soli deo nata est: necti. **E**t ne
bulas partē aliquā nō in se intrinsece et essen
tialiter. sed sūm quid et accidentaliter. ppter
molem et nebulas corpis. **U**nde solitudi
nes velant memoriā: fantasmata intelligen
tiam: concupiscentie voluntatē. **V**elafaliter
secūdo facies mētis eminentior: nō ut prius
ex corruptione corpis. sed ex statu viatorū
Sic facies hoīs pro statu nature institute
recipiebat velamē saltē in somno. saltē in
quotidiano corpis obsequio. ut non tota
claritate faciei sue ferret semper in deū. **V**ela
tur aliter tertio facies mētis: velamē quo
dam: nō tam positivē q̄ negativē. et nullo
modo privativē. **T**ale velamen (ut accipi
as facili⁹ quēdāmodo) habuerūt angeli in cor
pori. prima morula vie sue. prius q̄ rape
rentur ad gloriā felicitatis eterne. **D**isci
pulus. **S**ed quid vel quale velamē erat
illud? **M**agister. **P**lane volūtas dei.
nolens se facialiter et obiectivē p essentiali
suā nude apere. **E**st igit istud velamen ter
tium: semper apud viatores de communi lege.
Est primū apud omnes p statu nature de
stitute. quōq̄ totaliter. quōq̄ plus aut min⁹.
nisi fuerit ablatū p gratiā specialē. qualis
fuit in te o maria beata et bñdicitissima semis
narū. **A**lterū videlicet scōm velamen men
tis: quale fuisse nō in angelis sed in paren
tibus primis dñi stabant innocētes: potest
auferri min⁹ de communi lege q̄ primū. imo
nec arbitror q̄ a te dignissima et pulcherrī
ma fuerat totaliter dñi viatrix esses: euolu
tum vel ablatū. sed crebro. sed sepe. sed fre
quentissime. tollebat pro loco et tpe. quan
tum status vie mortalis tolerabat. **D**i
scipulus. **N**on obvio si non ascribas p
conia ista dignissime feminaz: que nec ec
clesia sibi tribuit. p que poneret extra vie
statum. neq̄ enī simul et assidue poterat nō
esse viatrix et esse. **M**agister. **T**riplex
amplius nota speculū. quia dicit specular
tes. cui p iunge triplicē claritatē. **U**nū spe
culū est cū claritate sua qd̄ indidit natura.
et industria poluit. quale fuit apud phos
quo ad intelligibilia p inuestigatōez natu
ralē. quōis mixte fuerint multe nebulę. imo
tenebre errorū. **N**ō tñ oportet dicere cū ali
quib⁹ q̄ nihil speculati fuerint veritatis.
etiā de deo et intelligētis. **S**ciebāt saltē q̄

deus nō erat lapis aut brutū. **R**ursus altes
rū nota secūdo speculū. p signaturale irra
diationē sup intellectū humanū: cū limpis
diorē et sinceriore claritate q̄ possit natura
sola vel industria ppinare. **D**eni q̄ tertium
accipe speculū cū sua claritate qd̄ intime la
ter. qd̄ ab exteriorib⁹ nequit assumi totalitē.
Sed oīs hec claritas sūte regis ab int⁹ est
introsus valde. ad quā non admittit alie
nus. **B**ibe de aquis tuis prior. iube sapi
ens **L**oz qd̄ nouit amaritudinē anime sue
in gaudio eius nō miscet alie. **N**ō enī
gaudiū habet intrinsecus ortū: ab amari
tudine cordis in cōtritione: qui nō similis
afficit in dolore qui vertit in gaudium. **D**i
scipulus. **F**requēter audim talia qua
lia dicis. sed nōdum dicere vales nisi men
tior q̄ plene accipiam. **F**ac manifestū si po
tes. **M**agister. **S**i manifestationem
expectas doctrinale et disciplinale: pollice
or hoc facilliter effecturū si discipulū quasi
puerū te pbueris. **C**rede primo more disci
puli. sciueris ita postmodū q̄ dicent. saltē
ex medijs seu locis extrinsecis. videlicet ex
auctoritate dicentis qd̄ et ex ista magia **L**ui
libet expro in sua arte vel scia credendū est
Tali loco et maxima. fides innica deo et ec
clesie que regit spūsancto: stabilis. **S**i nō
nō pientus ista noticia: tibi que sineris de
monstratōez euidentē. aut noticiā intelles
ctuale ex terminis: aut experimentalē pceptio
nem. frustra (ne dicam stulte) conabimur.
Danifestissima sumit ratio ex alijs in nos
bis ceptis. q̄ nemo pōt extra se tradere expi
ri. nec m̄ absq̄ experientia pnt sciri. **T**ale spe
culū: talis sua claritas (ne te suspendā diu
tius) est vnio p gustū et tactū spūalē. q̄ nō
dicit hic p anagogiā susceptio israel pueri
dñi dei. **P**er ap̄lm dicit transformatio. **D**i
citur in canticis osculū et amplexus. **D**icit p
psalmistā adhesio et inhesio. **J**ungit adbe
sioni susceptionē. **A**dhesit inquit aīa mea
post te: me suscepit dextera tua. **H**ec ē mu
tatio dextre excelsi. **H**ec actio vel deductio
spūs. **D**iscipulus. **M**ultiplices licet
talia centies noia: nō ad intelligentiā satis
erūt. **M**agister. **V**erbū latēs in mēte
nō aliter pōt extra prodī q̄ p voces. magis
q̄ est verbū tale quale describit augustin⁹
Verbū inquit est noticia cū amore. **D**ixer
it aliq̄s fidus tibi. **N**osco **J**ohem et amo
eum. cōsentis ei. et formas in te credulitatē
de noticia cum amore. quā intueri. i. intus

Spem 37

tueri vel aspicere fas nō habes. Nihilominus enītere tecū in corde tuo. Jobem illū diligere. vniēt dilectio te Jobi. nō prius or aliena dilectio. s; tua. Senties intra cor/ susceptionē ipi? Jobis. nō iā aliena s; int? p̄pria exp̄ientia. Couerte similitudinē hanc ad vniōnē cū deo. p̄ p̄p̄riū tuū/ non alienū amorē. senties in te qd̄ habeat suā vitatis/ qd̄ virtutis/ p̄bū hoc anagogice de te. ad te. zin te platū. Suscepit israhel puer. suū. **Discipls.** Cur si nō amauro/ sentia tale nibū suauē vel iocundū **Gr.** repetā alit? ex intimis phie p̄ncipijs q̄si nō iā credas auctoritati s; rōni cōuincēti. **Triplex esse gen? boni/ diffinuerunt phi p̄ nature voces edocē Bonum vtile. bonū delectabile. bonū honestū. Cognouerūt vltēri? q̄ res inaiate tendūt p̄ appetitū nafalē inditū. ad bonū d̄starat eis vtile. sicut ad loca sui/ seruatiua. z ad alia/ sine q̄b; esse vel bñ esse nō p̄nt. Porro de delectabili bono nibū habere dicuntur. sic nec tristabili. nisi p̄ trāsumptōes voluerim? ample nimis loq̄ Res aut̄ aīa te/ p̄ formā sensitīuā in actu fundatā/ tendūt q̄dez in bonū vtile. qd̄ dū sequūtur z illud eis p̄iungit/ sentiūt delectatōez. ita vt iā ferant in p̄p̄riū bonū q̄ delectabile eis. etiā si nō esset vtile. imo nociuū sepe. **Natura tñ/ plus ingentauit delectatōez in aīalib; p̄pter opationē vtilē/ q̄ p̄pter delectationē suauē. vñ si haberet aīal nutrimentūz sufficienter sibi/ iūctūz. si p̄terea ḡnaret sibi sile ad p̄seruatōz sue sp̄ci/ nafa nō curasset ad iūgere delectatōz in flib; gustus z tact? pl? q̄s in igne q̄ fertur ad locū suūz generat sibi sile sine delectatōe. Si aut̄ aīalia/ dimisso sibi vtili. vñ sue speciei q̄rūt solū delectari. fit h̄ p̄ter intentōz nafa p̄ncipalē. Si vñ p̄iūgūt vtz/ q̄s nō errant vt delectatō teneat opatōz z foueat **Disc.** Dicis ea q̄ phie p̄sonāt. z exp̄ientie concludē p̄inde. qz delectatō nō fit sine opatione aliq̄/ cognitīa simulz motiua. qz nec motiua vis sola sufficeret pl? q̄s i reb; sine aīa. **Recursum sola discretia sine motu p̄ntis appetitiue/ satis eēt ad delectatōis originē. Gr.** Lenēs acute. porro cernas acuti? volo. q̄lis sit hec p̄biatō flus p̄cipiētis z appetit? mouētis. **Nec ideo q̄si ueriz si sint due potētie realit̄ eētialiter distictē vñ sola ratiōe Sufficiēt q̄ ad causandā delectatōz/ mutuo se p̄supponūt******

Discipul? Presupponūt scio. nō aliter q̄ forma l̄raz/ p̄supponit oculū dirigētē et manū monētē. vbi neutz p̄ se/ sufficeret **Gr.** Exēplū placet. etsi nō p̄it? adeq̄m. Exēplū aliud ē d̄ libtate arbitriū. q̄ n̄vna s; duas p̄suppōit potētiās. aut potētie vni eētial. duas rōes. **Quero tñ q̄ potētia p̄ us occurrat ad causatōz delectatōis apprebēsiua vñ motia/ aut si sit p̄it? res cadē/ q̄ rit̄ sub q̄ rōe pus ipa p̄currit. l̄ apphēdēdo vñ mouēdo. Disc.** Cur hoc inuestiōz vocas/ cū vis appetitiua aīal/ nō mouet nisi pus obiectū sit apprebēsiū z sibi p̄sentatū. p̄terea z nō ob aliō vocat̄ aīal **Gr.** Quid si tibi mōstrauero. p̄uersuz ordinē inueniri. Exēplū gr̄a. in hoīe q̄ potētia h̄z reflectiua sup se/ delectat̄ ipē i obiecto p̄ apprebēsiōz z vim motiāz volūtatis. Couertat̄ reflectat̄ apprebēsiuā ad p̄gnoscēdū qd̄ z q̄l sit hec delectatō/ causata ex p̄ceptōe p̄ma/ iūctōis obiecti conuēientis cū appetitū q̄ ē vis motia solū/ vt sit nō cōgnitīa nec p̄ceptia. Attēde solerter h̄ dēm **Cur?** ignorātia l̄ incōsideratō/ mltosfallit z inuoluit. **Nesciūt em̄ scernere id qd̄ attribuat̄ p̄tuti motiē vt sic/ ap̄tute discretiua. z h̄ p̄pter p̄inuitatē mutuā z circuminēssiōnē seu coērigētā. Disc.** Un? ex ill' vsq; nūc fui. Un̄ frequētē f̄batū z circūdatū me t̄mbz inueni. ne p̄gnoscerem illō dilucide. ad qd̄ q̄ntū iā p̄iecto/ ducer me satag. **Gr.** Nil admirādū. si discretia iūctum. z iūctā discreti. p̄cipiant aliter q̄ oportet p̄fusio subseq̄. **Locedīs q̄ in p̄ma causatōe delectatōis/ nec ē vim apprebēsiuā in actu suo p̄cedere. si nō tpe tñ ordine nafa. Nūc aīaduertere postq̄ d̄ delectatō causata ē si vis p̄gnitīa p̄noscat hāc delectatōz/ p̄stat q̄ inde p̄sequat̄ noua delectatō z reflecta. q̄ fit vt hō sciat z velit se delectari. Disc.** Cōstat et exp̄iri p̄tin? licet vnicuiq; nō p̄teruo **Gr.** Quero nūc silr a n̄ p̄teruo nec discolor q̄ causa p̄cedat ordie nafali p̄ceptōz delectatōis isti? scdē reflecte. vtz appetit? vñ vis p̄ceptia sensus aut̄ itellect? **Disc.** Videor apte r̄ndē si dixerō q̄ ad hāc delectatōis scdē p̄ceptōz neutra potētiāz p̄ se p̄mo. sola p̄currit. s; vt iūctē fuerit z vniēte ad p̄me delectatōis q̄ nūc obiectū/ h̄ndā reflecte sup se p̄ceptōz **Gr.** Cōseq̄ ē scdā p̄ceptō/ ad vniōz vtrūq; cause p̄currentis. nec potuisset aliū de p̄cipi reflecta delectatō/ nisi simplex p̄oz

CP esset. **D**isci. Neq̄o tradicere. perge si placet ad tertiu bonu. qd̄ honestu noiaf
Agf h̄ p̄riū soli nate intellectuāli est. vt ad bonū honestū soluz p̄ se moueat. etiā si nihil in vtilitatē nihilq; delectatōis oriret. q̄uis in se tñ sūme sit vtile et delectabile. **H**onestū inq̄t tullī est. q̄ sua nos vi trahit et allicit sua dignitate. Finis itaq; nate intellectualis est. vt suscipiat ad bonū honestū q̄ solo fruaf. et in illo delectata q̄scat. Nulla ad hūc finē attingit irrational creatā. qz nec ad illū creatā ē memorāduz intelligētiā et amādū. **C**ōrem plabaz altissimā hāc et pulcherrimā vitatē. o altissima et pulcherrima feiaz. Hāc in sinuasti dū de solo israel q̄ sua interpretatiōe d̄ videns deū vel visio dei. p̄leuisti cāricū tuū. Suscepit israel puez suuz. **D**isci. Proposueras inter distinctiōes añdictas. de facie. de velamine. de speclo. de claritate. distictuz te insup de trāsformatiōe. **Agf.** Apte recolis. sū et alia sūt de susceptōe p̄ anagogiā (quā susceptōez trāsformatiua dicim⁹) addēda poribus. **P**ausas interim ab inq̄sitiōe. et super hac susceptōe trāsformatiua tredecim p̄sideratōes accipe. **S**usceptio Sci israel trāsformatiua sicut nō p̄rie dicēda est gñatio vel transsubstantiatio. sic nec proprie est natalis alteratio. **G**ñatio q̄ppe tēdit ad introductionē forme substantialis q̄lis nō introducūt in hac trāsformatiōe quā noiare possum⁹ deiformez. qz forma imp̄mit diuinitē. n̄tī q̄le nō h̄z ex nate v̄ sola industria. **S**z neq; mutat aliq̄ res essentialiter in aiaz quēadmodū p̄is trās substantiatur in corp⁹ xpi. **P**orro natalis alteratio fit p̄ abictōez forme poris tr̄ie. et hoc in meli⁹ vel in pei⁹. **S**usceptio p̄o trāsformatiua diformis n̄ p̄suppōit aut recit h̄mōi variatōz fm̄ tr̄ias q̄litates. **S**ilāf id circo mag; illuminatōi sol i celoz medio puio atq; p̄spicuo. **S**ic a luē sup no illuminari d̄ tā vniuersal q̄ p̄riclar eclesia sic a sole lūa. **S**usceptō trāsformatiua pl⁹ p̄sistit i p̄ceptōe vnitatis q̄ i aore solo p̄ se l̄ i p̄gnitōe sola. **V**eritas istaz clu dit ex colloq̄o p̄ b̄ito. q̄ q̄sui⁹ d̄lectōnis originē etiā sensual. **D**e itaq; cū sit sūmū bonū obicit se mediate l̄ imediate d̄lcto israel puero suo sub triplici rōe gñali. b̄oi scz honesti delectabil et vtil. **A**ut sub alijs loquēdo termis illabit in mē tē vt pulcri

tudo seu formositas. vt suauitas. vt salubritas. **E**st deniq; de imēsa lux in q̄ t̄mbre n̄ sunt velle **J**ohis testionio. **E**st aut p̄prietas luc; se p̄icare seu diffodere p̄vniuersā sperā sue actiuitat; **S**pera p̄o dine actiuitat; ē imensitas et eternitas sua. cur̄ circūferētia nullaten⁹ extra se est. **U**n̄ eternitas q̄i extra terminos entitas vt vnitatis. **S**ic idē ē p̄it⁹ c̄ctuz circūferētia. **S**ic ifinitas i do mag; fm̄ rē d̄ positioe q̄ negatie. **N**omen p̄o videt negatiōem. **S**ic eō de finitate q̄ vocat terminatō sic qz fines habeat vltra q̄s p̄gredi nō p̄t. **E**st igit̄ hec negatō q̄ negat ifinitas q̄i nō finibilitas. **N**ostri p̄o p̄ logicā q̄ duplex negatō reddit affirmatiōem. **S**ed p̄sequimur qd̄ cepim⁹. lux d̄ina p̄icat et p̄ducit suā spēs p̄ totā se simillimā sibi et eglē p̄pter qd̄ h̄z pulchritudiez ifinitatē de q̄ sapiens. **P**ulchritudinē et admirabilē ocluz. **N**ā oclō maxie p̄uenit d̄ pulchritudine iuditiū. sic alijs sensib; d̄ salubritate et suauitate. p̄pterea p̄paf bono honesto bonū pulchz qd̄ nec delectabil nec vtilis vt sic includit rōz. **A**mare ē em̄ et si nec vtilis eēt nec delectabilis aliūde q̄ et se. **P**orro si d̄ina pulchritudo solū se offerret indiu duo create rōnal̄ intuituēdam siue pluri solus intellectual̄ ocul⁹ iudex esset. nō gust⁹ aut tact⁹ qua sup re se q̄t̄ alia p̄sideratō. **S**usceptō trāsformatiua si p̄fecta sit p̄suppōit indiuiduo create rōnalis illapsū fieri vbi lūinosi qd̄ est spēs adeq̄ta sue luci. et hoc fm̄ vtutē actiua sūme p̄portionalitā. et fm̄ opatōem p̄fecte replētem oēm indigentia pueri isrl. ad hāc trāsformatōez suscepti. **P**lacz itaq; sp̄ei pulchritudo. etiā p̄pter se solā. **S**z p̄t sp̄ei agēs proportio nāl̄ i potētiā receptiua suauitatez iducit. **S**icut et opatō replēs indigentia affert salubritatē. **H**abes igit̄ bonū honestū i pulchritudie. hēs delectabile in suauitate. habes vtile i salubritate. hēs p̄iū bonū oē d̄ q̄ ad moysen d̄ns. **D**ūdā tibi oē bonū. **A**ocluz d̄ itez q̄ susceptō trāsformatiua p̄sistit i p̄cursu ois boni et si nō formalr saltē p̄turalr et eminēf. hoc aut̄ tale bonū in hitib; deiformib; est sola grā gratificās aut glie p̄summate sc̄tificās. **S**usceptō trāsformatiua nūq; potuit ob tineri nisi p̄ gratiam d̄initus in fusa q̄ radix ē ois trāsformatōis deiformis et surfuz vnitatis. **A**d tinct aut vtualit̄ in se fidē spem et caritatē cū ceter; hitib; lūinosi et affectis. taliter

suo modo quod essentia anime originaliter
 plectit suas vires. Mittat interim fili
 tudo de diuina essentia/respectu triu psona
 rum. respectu insup oim ronu/pfectionez in
 dinis dicentiu. qz nulla creata simplicitas
 isti padeqri vel par esse. **S**usceptio
 transformatiua actualis/n pcedit de coi le
 ge siue exercitio actuali mnt. faciedo qd i
 se e ad hac susceptoz. salt p obic/ cuiusli/
 bet ablatoz. **E**xemplu insup nafale forme ra
 roal' introductoe. q nafales dispositoe p
 supoit in corpe. **C**onsideret ex hac duplici
 p/seratoe stati. q absqz miraclo no fit sit
 cepto transformatiua maxie gificas. nihil/
 omin' illa asserere/ no fit certu euideter si
 ne miraclosa reuelatoe. ppter p/iles moti
 ones qz hz nafa p bit' adq/sitos i formel
 ad bit' fide spe charitateqz fo/atos hic be
 retici p/iaees. hic nulli isidles hic p/ores
 v/iglosi d suis semet/ sepe p/udif iestia
 toe sua. relaf i sup/itutu yu p/niu magnu p
 seq putat. **D**inc e illud **L**adeta latere tuo
 mille q se d latere. p/imos arb irabaf. **E**t
 decem. milia a dextris tuis statu xp/iaita
 tis assecuti. **S**usceptio transformatiua/
 vicissitudiez hz recipca. rqi circulare. **V**i
 mur similitudie palpabili ex sc/p/ris. **D**icit i
Apoc. xps. **E**cce sto ad hostiu r pulso. si
 qz mibi apuerit ianuam. introibo ad eu et
 cenabo cu illo r ipe mecu. fit p/nu illud de
 gmatica hospes q recipit r q suscep' h'et
Audis q xps intrat vt hospes in ai am.
 aiaz cib at vt ipaz suscipies. **E**t certe sic e
 tenedu sum' r admiradu. no ia p similitudiz
 si ad susceptoz eucharistie trasleaus **Q**ui
 maducat (inqt xps) meu carne r bibit me
 um sanguine in me maet q/ hospes susce
 pt' a xpo. **E**t ego in illo q/ q suscipit i me
 tis hospicio. **F**elix nimiu puer isrl' hospi
 te tato. **F**elix munere duplicato atqz fca p
 eo. **S**uscipit isrl' deiformis nr sps/pue
 ru suu. **I**ure stupes ad hoc p/buz o frater.
Scis qz vocē ihm xpm puez nrm. susci
 pit isrl' sps suus deiformis. suscipiendo
 scm. **P**lane sic legi de eode xpo **P**uer na
 tus e nob r fili' dat' e nob. p' h' itelligi d
 puero Jhu fm carne. q p te r ginē puerpā
 dat' e nob r corpalr nat'. **E**t ali' mirabi
 lior et nisi de se testis eēt incredibilior sen
 sus. qz dat' e nob vt sit puer nr/p filiales
 susceptionē in vtero mnt israelitice pcept'
 r genit'. **Q**ui fecerit inqt volūtate patris
 mei/ ille me' frater soroz nr e **A**udis ma

trē. r cui' matrē. nōne pueri Jhu? Sic eī
 a p're puer. rā p'phet' rāb euāgelist' crebro
 xps nōinat. quīs vir fuerit ab vtero **E**t
 am in scm ē nouū sup terrā. qz mlr circūō
 dit virū. **S**usceptio transformatiua r d
 dit aiaz p'bigēaz. **I**pa siqdē q p naturam
 ancilla ē q p grām adoptionis filia q per
 subarrationē dignitiuā sponsa fit p nūm
 am grē supabūdātiā grauida de te puero
 Jhu. te marito te viro te sponso. vt iā spō
 sus r sponsa sint duo in vno spū. imo in
 vno fetu q es tu dñe. **S**uscipe propterea
 o deiformis anima r simul sponsa dicta.
Suscipe tuū puez/ non iā vt hospisē tu
 um. nō iam vt dñm. nō iā vt amicu. nō vt
 spōsū qualēcūqz. sed vt sponsū r filiū tuū
 Filiū qui p'cipit in vtero mēorie p infusu
 onē roris grē. Filiū q format in vtero in
 telligentie p infusione deiformē. **F**iliū q
 parturit p opa caritatis/elicite vl' impa
 tiue. donec in mūdū nascat pēnitā' gl'io
 se. **V**ideor audax nimis/ r recte videor/ si
 nō testimonijs sc'pturaz fulcitr' eses q de
 um esse tradit aie sancte et israelitice. oia
 q dicta sunt. **F**ilioli mei inqt Paul'. qz
 iterū pturis donec formetur in vob xps.
Et domi' p prophetā amos dicit. **V**ir me'
 es tu. dux r gin itatis mee tu es. **E**t iterū
Fornicata es r c. tam ad me fuererē ego
 suscipiā te. **S**usceptio transformatiua
 mirabilior effecra ē post lapsum/ qstante
 nec peccate natura fuisset. **P**rimo quia nō
 maius est celum r terraz creare/ qz p'ores
 iustificare. **R**atio. **N**ō em habet positiuū
 creatō p'rarū sic r iatur iustificatōi p'cm
Rursus in creatōe sola potētia p'siderat.
 s; i iustificatōe sapia sil' r beniuolētia/ nec
 min' cū potentia p'elatur **O**mnid sapienti'
 qz vt vincat sapientia malitiā. r ita vincat
 q ex ea sit elicere maximā iustitiā: vult ex
 hibere summā beniuolentiā. vult exercēt
 summā potentia in debellādo per humili
 tatis deiectionē omnē superbiā. **C**onfere
 bas hec p'ba frequēter in corde tuo virgo
 dignissima. nec satiebaris du lcedine mī/
 rabili super hac susceptioē israel puerisui
Dinc deuotū tibi cū ex actione pia/ diri
 git i prosa votū **N**ec ab hōre p'ores sine
 quib' nūqz fores tali digna filio **T**u qz
Gregori sic exclamasti **D**elix culpa **E**ue
 q talē et tantū meruit habere redeptorem
 addam' susceptionē. **O** certe necessarius
Ade peccatū quod xpi sanguine deletū ē
 Et r

R 8

Noli propf hoc extolli o culpabilis Eua. noli tibi bladiiri peccor Adā. qz di benignitas oipotēs/n ipotēs vra puerfitas/talē meruit redēptionē. z susceptōez exhibuit

Susceptō trāformatia/clarior quāz nōnūqz obscurior iuēt Prouēt h pncilr a bñplacito suscipiēt actiē. sz dispositiōe a p ditiōe suscepti. Vox in ē illa pauli. Trāformamur d claritate i claritate/qz videlz alia claritas sol' z alia claritas est lunc. sic nō par sp ē reuelatō faciei. Tene dñs in manibz lucēzē. Si vult videt ait Aug. si nō. non. Sit aliqz clausis palpebris seu membranulis oclōz/posit' extra radios solis. stat qz nihil aut tenuissime videbit. qz ocl' sint sanissimi. nec velamē aliqd maxie ppositōis hñtes. Prodeat iste ad intētissimū lumē sol' aspiciendū puerfo i tuitu nō videbit itaqz rotā sol. atrū mlto splēdoze lucefcer ocul' p velamē palpebra rum Sit aliud exēplū d ocl'is ap' ad obliquū lumē sol' circa crepusculū diei in su susceptōe maturia qli xps resurrexit cū te nebre cēt sup terrā orto iā sole. Sit aliqd exēpl'z Si pōerē solē libere obicālr se vi sui pñtare

" S

Susceptō trāformatia fer/ uenti' excaudicat aut tepid'. duplici rōe qz nūc de claritate pōebat. scz arbitrio dei vel dispositōe subiecti. Disposit' aut subie ctū qz est mēs rōnal maxie p hūilitatē sp' qz hūilē spū suscipiet gl'ia. Interroga natura. audis sub exēplo respōdētē. Obijce speculū pcauū politū/ solaribz radijs cau sabit ex multa reflectōe in pñcto pcurfus radiorum ardēs ignis. Similis erit ef/ fect' ex vase cristallino vel vitreo. plēo aq. Quid qz aspect' pulcritudis corp'is/ ali qz trāformat infuriā z mnis amētiā: cur nō poterit inspecta pulcritudo spirital' dī Lur nō dinoz spectacloz pulcerrimorū p'sideratō/ in talē suo mō spūal' ardor' ef/ fectū mētē euehere? Lur nō poterit extra se fieri? Lur nō ad dilecti pulcritudinē tota rapi ac pñ amēs esse? Sic em̄ dñ' loqēt Dion. in re nra. sz o felix amētia p qz seqēt

Susceptō trāformatia spūal' rōrio mō se bz ad trāformatōz aiālē et brutalē. Tradit. Dion. qz amor i terrēis ē disp'io z labefactō amoris. Sz dñus amor/ est sicut qdaz etern' circ'ls. p optiuz et optio z in optio z i optimū inenarrabil' puerfi one circuens. Colligit pñ' dñs breuis inter duos amores qz vnus pñtuit cūi

tate dei fm Aug. alius ciuitatē babilōis. Primus vnit. secund' dispargit Et vere sic est si p oia respexeris. Dedit xps intel ligi causam. quia inqt. vñū est necessariū plurima vero sunt ptingēter variabilia. Necessariū itaqz (quia tñmodo vñcū ē) colligit. cetera oia qz labilia sunt disp'gūt Amoz qui innititur vñi necessario/ stabilitur in co amor innitens mutabilibus vt mutetur necesse est. Est aut' oīs creatā vanitati subiecta Audi de hoie qui fugit velut umbra z nūqz in eodem statu pñāz Ciuitas igitur babilōis quā fundat aoz suuysqz ad pñtēptum dei quā recte babilon id est cōfusio noiatur. Ciuitas vero iure vocatur ecclesia. quia conuocat z colligit Dicitur z ibi: cur' pñcipatō ei' in idipz Edificās inqt ppha ibi: m dñs disp'io nes israel pgregabit. Fit hoc dū suscipit dñs israel puez suū. quia similiter vīt ad hoc caypha pphēate. sed nō a se ipō. vīt em̄ vt filios israel in vñū cōgregaret con gregatione nō tam locali qz spūali. i vnaz fidem. in vñum ouile. in vñū nidoluz sub alas amozosissime circa fetus galline. qz ē eterna sapientia xpus ihs

Susceptō quelibet a deo nomine pñssimo. dici po test vñtō. siue literaliter susceptiōne acci piās. siue p allegoriam. Pñsteriū quippe incarnatōis quādo celebratum ē. finis su us totus fuit vñtio. Tunc em̄ fecit xps vtraqz vñuz. dū pñncit ima sūmus. dum factus ē lapis in caput āguli. dum cātata est i terra paz hominibus bone volūtaz. pace reformata celestium cū terrenis Si vero p tropologia. si per anagogiā susce ptio israel pueri consideret. quid aliqd vi debetur qz vñtio. hoc est ad vñum collectō z ad vñum exaltatō. ad vñū impletio. resti tutio. z conuersio humiliū mte cordis sui

"

Discipulus. Sile queso sile. iam satis est mihi. iam quasi luce serenitatis ihs. omnis consummatōis video finem. Cō sūmatio sermonū enī ista est procul du/ bio. Det hoc vñum deus et dicemus suf ficit nobis. credemus dicenti. sufficit tibi gratia mea

Magister. Estuas gaudio nouo. quasi non pñis omia que protuli mus. milies audier. tū a scriptis euange lic'. zaplicis tū a collatōibz mutuis quibz ita frequēter insertus ē mo de theologia mystica doctore Dion. Disc'. Audiui fateor z legi. nūqz pō mētē ita pñtingit qz

da vt nūc ita pcepto. Nūc ita mibi sapu
it verbū hoc hōis plēi fide r spūcō. Ste
phanū loquar. Dñe Jhu suscipe spūz me
um. Dñe verbū nōne r sonāter erat ad ver
bū marie siue cāricū. Sus. is. pu. suum.
Hoc plene mor effectū ē fm anagogiā dñi
obdormiu it stephanus cū dño i pace in
idipm. **Ag.** Sliosus de in scis suis
mirabil i maiestater magnificētia. qz nūc
magis apuit intellectū vt intelligeres scri
ptas / i sua collocatōe. hic i via sub pegri
na licet effigie. tetigit cor r strinxit. q̄ susce
ptionē ei p̄cipēs. nedū p disciplinā docti
nalē. s; expimētalē r gnitōz. Hec ē r gnitō
cū q̄ r sine q̄ nō adq̄rit r gustat sapiētia
mystica. hec susceptō r nūcia facti isrl reg
nī. hec collectō hūilitū mente cordis sui.
Hec sola diuidit inter ciues isrlm r babi
lonis. hec s̄ficatō. hoc regnū. hec volun
tas dei. hic p̄as sup substantiā. hic liberat
a malis culpe. pugne r pene Amē. hoc ē q̄
sine mēte v̄ defectu mirto cuiusuis nate
p momēto h̄mōi expiētie. Crede mibi qm̄
vel exptis meregrat̄. daf. q̄uis nō solet
dari nisi desideratib; querētib; r pulsā
tib;. Deniq; vim patit. q̄ si cui daf. Lōser
aliq̄n nihil agētib;. q̄nq; aliqd agētib;. q̄n
q; somnolētis rapti. vt subito nescire pos
sis q̄ veniat aut quo vadat. Cur ita plac
ne tuo merito vel industrie ascripseris su
ceptōz visitatōis sue. sed dic ip̄s hūplaci
ti de. **Discipul.** Loq̄ris expta. Suffi
cit ad exēplum Paulus. sup habūdant in
miraculose visitatis r susceptis. restionia
Ag. Crede tñ q̄ nō idcirco tibi phi
benda est vel alteri lectō. nō allocutō dno
ta. nō meditatio solers. nō ozo frequēs r
feruida. nō demū sacramētalis susceptio.
q̄ si rite fiet / sup arvigōz ei attractiū. hec
oia spūal exercitiū documēta. Crede eq̄dē
dñi in orz ecclie h̄itas r secretōis spe / assūt
amici āgeli auscultāt. fac dilectū audire vo
cem tuā. Dñe ei faciē tuā / si dcora ē. So
net vox tua i aurib; ei si suavis ē. **Di
sc.** Docuer; obsecro q̄ sit illa vox. q̄ audi
re petit dilect̄ me mibi. **Ag.** doceat
te finis r sūmarō cārici cāricoz / qd̄ iuge
mus ad hoc psalteriū. Fuge dilecte mi af
similare capree h̄inuloq; ceruoz sup mō
tes aromātū. **Disc.** Mirabilis p̄o est
talis amice vox ad dilectū petet vt fugiat
q̄ absēte nihil iocūdū. cū p̄ntia nil opta
bil; ē p̄ aduorū. **Ag.** ignorās mi

steriū / nescis qz nō p̄t altera primio r ad
dilectū fieri p̄ntia / q̄ si fugiat ip̄e sup mō
tes aromātū. nō q̄liciq; mō. s; ad silitudiez
capree h̄inuloq; ceruoz. Hōs est capree / so
litudis secreta diligere. Caprea q̄i captes
alta. Secretū s̄lt murū q̄rū dilect̄ r di
lecta. Nūc i forāimib; petre. nūc i cauerna
macerie Petra aut ē rps crucifix̄ p̄forat̄
r in latere cauemat̄. Secretū p̄o nouissi
mū r vltimū / est sup mōtes aromātū. mōtes
q̄ suscipiūt imo dāt pacē p̄lo. Letez qd̄ q̄
rit h̄innul; ceruoz / dū fugit p̄ dextra mō
tū / puto redit assidue ad vbera matris.
in cui; ātro d̄scit r sinu. Scis aut qz se
refert r oia s̄lt sp̄ ad p̄ez. Ip̄e h̄innul; r
tissim; ad ceruā carissimā sapiētiā ingēitā
p̄fert. **Concludo** tādē qz sonet hec delicatī
sima vox in amozato p̄ amozē. dilecte mi
qd̄ p̄ adiūctā oro te petis silitudines. nisi
vt fugiat dilect̄ ad p̄ez. q̄ ibidē d̄scit.
trahat dilectā suā secum collocet nō iam
in orz vbi s̄t amici. s; solā cū solo. vnica
cū vnico. delicio; amozoz r plectat. Sic
in eodē lectulo flori do. sicut i lectulo salo
mōis pacifici. sic i cubilib; sp̄si. vbi sp̄o
sa dicat ex sentētia. Dilect̄ me mibi tot;
r vnic; cōiūgit. et ego illi. Dicat r su; dei
formis sp̄s / iam isrlita p̄ limpida v̄si
onē. Jam puer āplexat / p̄ intimā susce
ptionē. Jā su; effect; heres / p̄ filiāle bere
ditariāq; possessionē. nūc qd̄ dem̄ in spe sub
certa expectatōe fuoz. Suscepit isrl pu
er suū. **Disc.** B̄ndic; de r magnifi
cus in sc̄ntate de sero iā ex aīo alias q̄stio
nes oēs / p̄ dulcedine p̄boz istoz / p̄ suani
tate mellei sp̄s sapiētie. **Ag.** Placet
ad initiū regredi. nō ratiocinādo / s; iubi
lando. plac; p̄cinere cū exultatōe sp̄s in
id ip̄m. **Ag.** ani. me. doi. qz susc. isrl. p. s.

Sequitur altera pti **ca**
tio quasi p̄ soliquium et meditationes. p
notulas triginta.

Suscepit isrl puer suū. Susci
pe me dñe fuū tuū i bonū. Ser
uus tu; sit sp̄s me;. qui d̄side
rat esse isrl puer tu;. **Multi
dicūt** aīe mee / nō est sal; ip̄s in deo ei;. **Di
cunt** hoc crebro calūniatores supbi. mō
caro. demonia Tu aut dñe susceptoz me;
es glo. m. r ex. ca. me. Caput meū mēs me
a dñe. qz capiat te. Caput em̄ a capiēdo no
men habet. S; nec altera ē assignabil; d̄ra
Ar 3

Tractatus. X.

portio: mentis ad reliq̄ oia mēte carentia
nisi qz capax tui ē r̄ princeps eē pōt. Capax
p̄ iustit̄ia p̄ditōz memorie. intelligētie et
volūtat̄. Particeps s̄o. i. p̄fecte capies p̄
bit̄ act̄ q̄ sup̄additos. marie p̄ illapsum
deformis gr̄e tue. **S**uscipias igit̄ me
fm̄ eloq̄ū tuū. suscipiā r̄ ego te p̄ amores
tuū. Quid hoc suscipe. nisi sursum me cape
in mēt̄ mee cenaclm̄. **D**ne inclia celos tu
os r̄ descēdēvt ascēdā ad te adiutor me⁹ ti
bi psallā qz dñs susceptor me⁹ es **A**d hoc
em̄ fecisti me de⁹ me⁹ mia mea **P**ropterea
p̄corz obsecro suscipe me recordatus mie
tue **S**ūt vāe susceptōes. h̄ ē sursum acce
ptōs mēt̄s mee de te q̄sqz veniat p̄suma
tio. quousqz dextera gl̄ie tue suscipiat me
in finē. **S**uscipitō aut̄ enigmatica creat̄a
rū extrinsec⁹ ē. **I**nt̄ capio te. it̄ i aiamea.
nē p̄ speculz p̄gnitōis et āozis. nūc in eisdē
speculz q̄ sūt p̄gnitō r̄ p̄ceptō dilectia q̄b̄
interi p̄stringit̄ r̄ allic̄ exp̄imētr̄ paup̄clz
cor meū suscipies ip̄z. s̄z n̄ in illa q̄ r̄fulget
claritate i id ip̄z. n̄ in illo torrēte volupta
tis tue. **C**ū h̄ factū fuerit vt ita suscipias
me r̄ ego te. fiet illō de ps̄. **S**atiabor cuz
apparuit gl̄ia tua. **D**ic benignissime puer
Ihu. dic sp̄ū meo quē impleo dono tuo.
Ecce puer meus. q̄z elegi. quē suscepi. q̄z
sp̄ lector cui b̄ndico **O**lim ferebas in dig
ne si q̄s phiberet pueros ad te vēire. **V**e
nio ad te. suscipe me **S**i eijcis foras veni
entē ad te. quō suscipies fugiētes. **U**bi est
illa vox māsuetudis tue. cū q̄ vēit ad me/
nō eijciā foras. **S**cio dñe docēte te per
sc̄ptas qz ē puer r̄ puer. **P**uer sensibz r̄ nō
maliciayl̄ moribz. q̄lis ē puer centū ānoz
maledic⁹. **N**olo dñe tal̄ inēiri puer. s̄z in
q̄ sit inocēcia. hūilitas r̄ obedientia. q̄lis
appellat⁹ ē dauid ānosus q̄lis iā abrahaz.
centenari⁹. **C**ollegit vn̄/septē pueroz
p̄ditōes/aduersarias septenario viciozuz
Sūt pueri pui vn̄ frāḡil̄ superbia. **P**uri
vn̄ luxuria deturbat. **D**odico faciari q̄s
gula nō supat. **L**udūt ne sint inertes r̄ lā
guidi **L**ocordāt̄ malignitatē inuidie **L**i
to dāt vt liberales. **L**ito pacificat̄ rācorz
exptes. **S**ūt ista septē ex erat̄ b̄nficio. co
mitat̄ alia ml̄ta ex erat̄ vicio. **C**eterz ve
rus puer efficiē sp̄ūs rōnalis i q̄libz etate
corporis/ si fuerit p̄ditus innocentia.
si hūilitate. si obedientia. **T**alis erat̄ spi
rit̄ marie hūilis r̄ obediētis acille **T**alis
ip̄i⁹ **D**auid. q̄ vilescēbat i oclis suis **T**al

in abrahaz q̄ iussus imolare filiū. p̄tin⁹ ob
edire pavit. **E**t o q̄ mirabilir̄ obedire.
spiritū talē q̄ sit humilis innocēs r̄ obedi
ens. innoua i me de⁹. quē digner̄ suscipe
Sit in eo simplicitas. s̄z cū prudētia. sit
hūilitas s̄z cū fiducia. sit obediētia s̄z nō i
angaria **M**agna p̄sus erat̄ i hūilitate
marie fiducia. magna obediēcie p̄mptitu
do. magna i simplicitate prudētia qm̄ nec
temeritate p̄cepta fuit in r̄idēdo. nec post
insinuatōz angeli q̄l̄r fieret m̄ dī dare dis
fidit suū assensū. q̄ h̄ito/moz p̄ icarnatōz
suscepit israel puer suū **S**uscipitō tua
dñe Ihu/collucatorū filis ē. dū te vicissim
susceper̄ retiere laboram⁹ **F**iguranit hāc
luctā israel iste l̄ralis puer tu⁹. **L**iebat ni
mis a facie fris sui Esau. trāsmiserat oēz
comitatū sol⁹ remāserat **A**puit vir luctās
cū eo vsqz m̄ae in phāuel. **J**acob illū volē
tez discedere detinuit **N**ō inq̄t dimittā te
nisi b̄ndixeris mihi **B**ndixit i eodē loco
r̄ stari orz ē sol. **L**uctat hō solus exis
metuēs impulsus **H**rios orat deū tota mē
te nocte tribulatōis. **E**t ita luctat cū āglō
magni p̄siliū. **Q**uid em̄ ofo seruēs ē/nisi
quedā luctatō dei cū homie. **S**e mutuo
brachio amozis suscipiūt. **P**orro n̄ cessat
Jacob sup̄plātor vicioz/quousqz bene
dictōz suscipiat meritoz etiā si videat̄ iaz
auroza mēt̄alis illūinatōis. **P**stat n̄ don⁹
stari post b̄ndictōz sol oriat̄ lūinosior i ex
p̄mērali p̄ceptōe **D**utat̄ nom̄ qz trāssor
mat̄ in vix̄ altez **J**am ē isrl̄ vir potens et
fortis dei. viger in actōe arduoz r̄ in diffi
ciliū p̄ pessione r̄ in limpida dei visioe sit
israel **S**ratulat̄ se vidisse dei facie ad faci
em. s̄z per subiectā creaturā q̄i p̄ speculū.
Lōcipit interne fiducie gustū. r̄ salua iqt̄
facta ē aīa mea **R**obur deniqz carnalis a
moz q̄ necesse emarcescit. p̄pterea claudē
cat. solo pede necessitatis tāgēs terrā **F**ca
sunt bec post ḡnatōz. xi. filioz r̄ natus est
multo post in itroitu betbleē dōus p̄tis.
ip̄e benyamīn. filius dextere vel doloris
moriente rachael matre sua duz parturit
eū. **P**lacet preterea o aīa xp̄iana/sum
matim recordari misterii genealogie n̄ri
Jacob isrl̄. ab alio distillime expositum.
Habet mysticus israel. dū **J**acob est/du
as sorozes liberas i vrozca. **L**yam r̄ **R**a
chel. **H**abet **L**yam. vim affectiuā. bec la
boriosa est fm̄ nomē. in exercito virtutis
Dnic **L**ye deest oculus intelligentie per

puer q̄s

Æ

spicacis. **D**z idē Jacob mysticus/rachel
decorā z simplicē istar ouis fm nom sui.
Decē intelligētia superioris rois. q se ver/
fat in exāstude veritatē specialiter pncipiū
Dat vtriqz ancilla sua. Seruit rachel
imaginatō nō q̄liscūqz nec brutalē s; cum
ratione pncipās. Dicit bec bala hoc ē in
ueterata. loq̄t q̄dē incessāter. etiā dū sola ē
more senū. **S**ensualitas autē l' sensual' appe
titus obsēctur **L**ye. Est ipi nom zelpha
iterptata os inbiās. qz neqz visu neqz au/
ditu (teste salomone) nec alio sensu satiat
in biādo seu desiderādo **L**etex Jacob
vir vidēs in p̄mis paupertatē suā/gnat af
fectū timorē **L**ya Dicit iste ruben. fili'
visionis. Signū p' hūc affect' doloris.
Simes hīc ē auditio. qz q̄ se dolz z p̄itiz
p̄tin' exaudit. Sequitur tert' fili' dictus
Leu. i. additō. qm post timorē z dolorē ad
dit spes. Quart' i filijs **L**ye Judas con/
fites v' p̄fectio subseqt. h ē amor aut gau
diū. **L**opulat em **L**ya q̄ ē bōa volūtas do
tanqz viro suo p gaudiū amorosū. **L**er
nēs aut Rachel sorore **L**ya s; volūtatē
torā. plis fecūditate lenātē. zelat ipa pare
re. Et qm bz timorē q̄ ē pncipiū sapientie
bz z amorē q̄ trahit rois oclm videre dile
ctū desiderat ipa rachel gnoscerē deum
quē **L**ya tētz diligit **A**tuero qz necesse ē
gnitōz pus a sēsu z imaginatōe fieri di
cētib; hoc p̄ho. aplo. z exp̄tēie sono. **D**at
Rachel ipi Jacob spōso suo/balā ancillā
ymaginātōz. **S**uscipit ab ea duos filios
spectātes ad imaginatōz iūcta roī. **A**n' ē
dan q̄p̄siderat speculat' iudicat' d malis
fufis in maloz dānatōe **R**eptalim alter
fili'. p̄siderator ē bonoz futuri secl'i. dās
eloq̄a pulcritudis. nūc in cātic; cāticorū.
nūc in psalmis. z iurta nōis interpretōz.
nūc vti' p̄patōe mō puerlatōe recōgnitō
fufā **P**orro dū **L**ya p̄spicit ancillā sorō
ris balā/pepisse gēnam hāc plēdan z ne
ptalim. puocat tradere silr ācillā suā no
mine zelphā i sinum viri sui. **F**it ita. **H**a
scit in duplex sibi fili' **B**ad z **A**zer. boz
interpretatō ē b̄ritudo z felicitas. qm beati
sunt z felices /q̄ post speculatōz eternozū/
hic maloz hic bonoz/pariūt i sensualita
te q̄ ē iūcta volūtatē imo p̄cipatē volun
tas. **P**ariūt inqz duos filios. qz p̄mus ē
vigor abstinentie. secundus vigor patiē
tie. **A**ccipe quomodo beati sunt qui lu
gēryt **B**ad. beati q̄ p̄secutōz patiūt' vt **A**zer

Letex post h' tp' /rubē iā adult' /ingre
diēs z egrediēs inuēt mādragoras bone
fame qm q̄ abstinentes sunt z patientes sūt.
cū timore dei collaudāt **B**ō odor xpi iqt
sum' ap̄lus. **R**achel vero perit p̄tē mādra
goraz q̄s toras. **L**ya dat libēter Rachel
qz subūcit se roī / q̄m' viro suo copulet.
Jam em nihil ad famā respicit. sed ad dei
gloriā. sed ad futurā viuētū terrā z q̄tez
Dicit e sērentia. **Q**uid eni mihi ē i celo. z
a te qd volui sup terrā. **S**up est igit vt
Lya ḡiet duos filios q̄ sunt. **J**sachar et
zabulon **J**sachar ē asin' foris sibi vilescēs
qui vidit regezbaud dubie eternā / q̄ esset
bōa. z terrā suple viuētū / q̄ eēt optima.
z fact' ē tribut' spūaliū exercitioz seruiēs
q̄ int terminos hitauit. neqz eni q̄rebat eē i
terra neqz poterat in celo **F**ecit qd potuit.
Inter terminos hitauit. posu' hic in ori
zonte diuinoz z hūanoz. crebro vertebat
oculos ad dina. **Q**uint' iste ē fili' **L**ye q̄
est gaudiū spūs. z amor boni. **Q**uē p̄se
quit sext' fili'. q̄ est zel' fact' in odio mali
Hūc sextū **L**ya m̄r. appellat dorē bonam
Hā q̄ melior dos zelo aiāz z odio vicioz
Hom' ei' fm laudē suā /zabulō habitac̄z
fortitudis **H**ā qd aliud habitac̄m forti'
q̄ vbi morat' emulatō dura sicut inferus
veniēs ex gaudiōsa dīni numeris dilectō
ne. que vt mors fortis ē /cu' lāpades sūt
lāpades ignis atqz flāmaz **P**atuit i mar
tyrib; zelando salutē aiāz. qz caritatē ml
te p̄secutionū aq̄ nō potuerūt extinguere
nec fluminavoluptatū obruere valuerūt
Rursū p̄o satis est pbabile qz zelus dū
exercet' offendit i multis. z dū currit incur
rit /si nō inde nascat' scta verecūdia coraz
deo. q̄ nō iam' dynam in femino sexu. p̄t'
minore q̄ in viris fortitudinē. et qz p̄pter
formositatē p' allicit. **Q**uid eni apō duz
qd apō homines graciosi' /q̄ humil' de
cundia/post tot factos mores/p' gētos
quales dixim' sex lye filios? **S**ūt isti
sex pncipales affect' voluntat'. moderati
simul z ordiati **E**tenī d̄tus quid aliud est
q̄ dilectō vel affectō veritatis /moderata
p̄ ratōis normā. zordinata p volūtat' in
tentionē nomia sunt. **T**imor. dolor. spes
gaudiū. q̄s sic noiat. p̄sa **S**pes meror. me
tus. gaudiū. **S**ub inde sunt amor boni.
zel' v' odiū mali. **L**ōiungunt filij q̄rttoz
ancillaz **B**ala qui p̄pe genuit duplicē spe/
culatōez. ynā iserni **A**lterā padisi. zelpha

Tractatus. X.

Runt genuit duplicē insensualitate affectū. vnū q̄ est rigor abstinentie. alterū q̄ dicitur patientie vigor. **S**z ve filijs hominum a scādāl' qm̄ nō ē hō q̄ uiuat z non peccet n̄ ē q̄ n̄ hostilib' qm̄q̄ pateat insidijs. ecce dū pdicti oēs filij Jacob; circa pascēdos greges bonaz actionū ad primos occu- pāt. Dyna soror iā adulta / nec se p̄tinēs in solo mētis hitaclo / egredif̄ videre mu- lieres regionis illi'. Egressus ē hic / p̄ cu- riositate dū vitā aspicit alioz. duz deniqz mores z formā vite eoz / p̄partōe sui cōside- rat. Gloria sua iā nō tota ē restioniū p̄scie sue corā deo. s; gloriā foris expetit. **V**io- lat hoc mō Dyna. q̄ ē sancta vrecūdia dū fatagit mōo gloriōsa videri. **S**z a quo violat Dyna. i. iudiciū p̄cūdie. Lerte a labore asinino. s; a sychem q̄ interpretat̄ labor qz gignit Emor. q̄ sua interpretatiōe sicut z actōe notat asinū. Quid em̄ stultū q̄ vane gloriari de nō suis p̄tutib' v' d̄ re- ceptis aliūde? Amor igit̄ p̄rie excellentie gnat vanā gliaz. que dynā q̄nis obnitat opprimit z violat. **O**ffer se nihilomin' ad p̄pescēdū furore frat̄z dyne. Sichem iste offert circūcidere mores suos omnes s; p̄ gloria za laborare. vt nihil appareat in suis morib' inuerecūdiū. hac circūcisio- ne facta p̄pter hōm gloriāz. tres dies q̄ sūt tres p̄sideratōes trāseūt. dū simeō z leui / dolor z spes / nō fm̄ sciam arrepsit gladijs suis / insiliūt in oēs mares / sub sicbe z eoz hitates. viriles qz suas opatōes occidūt. dū dolor ē gūissim'. Simeon p̄ gladium expbratōis. Leui p̄ gladiū exactōis ipos- sibilis seniūt. Dolor grauis ē. qz p̄diterūt exteri' famā. Labor ē grauior. qz perdidē- rūt interi' inocētiā. gūissim' qz demerue- rūt gebēnā. Quāto satius erat hmōi fili- os opatiōm / custodire sub religiōis disci- plina. ipos qz paulati bonos efficere / p̄ in- tentionē meliorē. qz furore p̄inaci z emu- latōe dura / inutiliter expbrādo / plus ex- igēdo qz poterat / pdere simul z opprimere. **V**idem' qz admodū necessaria sit post z iter p̄tutes oēs / discretō. qz p̄ sui vilitate / nō est nata pere nisi Rachel rō supior. Est iste p̄mus rachel fili' in ordine filioz vndeci' Jacob p̄iarche. q̄ nōiat Joseph s; accrescens. qm̄ expimentis crescat assi- duis z virtutib' excolit' dū pl' viuit. Fa- cit huic p̄ tunicā talarem. qz solus ad ta- los p̄summatōis / opa p̄duxit. Hunc odi-

unt fratres sui. dū modū vult eis inpone- re. dū impetus refrēare. Accusat eos ap̄d patrē crimine pessimo qd̄ est ypocrisis qz simulata eq̄tas nō ē eq̄tas s; duplex est in- iq̄tas. **R**ursus inter hec Rubē violat balā. dū nimii grādīs effect' ē. qz timor si- nimi' ē / dū se custodire nitit' / format iuti- les imaginatōes. q̄b' se p̄uoluēs / a saluta- rib' impedit. **T**ādē ipse Joseph / dū semet- excolit quotidie p̄ prudentiā fit maior. **M**ater ei' Rachel p̄cipies z p̄turēs arcū doloris desiderio Beniamin hic ē filius dextre filius inporiorib' dōis celestis col- lācō d' morit' in ei' partu / rachel. qz dum celestia mēs rimat' / oportet rō succūbat z huic vite moriat'. qz nō videbit me hō z viuet ait dñs ad moysen. **D**icest benia- min adolescentul' in mēt' excessu. Et vbi? Est nempe in ecclesijs vbi bñdicatur dño Et q̄ sunt eccie / nisi p̄uocatōes tā cogita- tionū qz affectionū scāz. P̄fallunt medi- tationes scē dño / cū iuueculis inspiratio- nib' / tympanizātib' in corpore mortifica- to. P̄ reueniunt p̄ncipes. angeli / p̄iuncti p̄fallentib' in medio iuueculaz tympani- striaz. **I**bi beniamin adolescentulus in mēt' excessu. **S**uscipit dñs hūc puez israel. qm̄ amatissimus est dñi. z habitat confidenter z in eo sicut in thalamo / tota die p̄morabit'. qz manet in caritate. z ois talis in deo manet z de' in eo. Deniqz de- liciosus puer inter humeros dei p̄ muta- os amplexus req̄descit. Dicit i excessu suo ois homo mendax. qz tā fact' sup hoies / dicit in excessu mētis sue p̄ hūiliationem huius miserie. **P**roiectus suz a facie ocu- loz tuoz. **U**squequo dñe auertis faciem tuā a me. qm̄ facies tua plena ē grāz. quā adhuc velāine mortalitatis huius / celas a me. **Q**ñies vedit dñe nī Joseph i egi- ptū tñbraz haz / q̄nens iste fr' su' benia- min minius / descendit ad eū. **J**ungit oscu- la cū aplexat'. dñi discretō prudēs i huma- nis / z p̄teplatō prudēs i diuinis. vna p̄itas / s; p̄uēt. **S**ic iusticia d̄ practica. z par d̄ speculatis osculate sunt. **C**ur ita? **A**imūz qz miaz p̄itas obuiauērūt sibi. d̄ q̄b' v'qz gliaz. **V**ia tua z p̄itas tua semp suscepe- runt me. **E**t tu dñe **I**hu p̄ quē facta est mi- sericordia z p̄itas. cuius curr' ē decez mi- lib' multiplex. **C**urrus igneus. vebens ad celestia. **L**uius eq̄tat' victoriosus est. in curr'ib' pharaōis. trahēs sp̄ōiaz ad te. **S**uscipe fūū tuū i bonū. n̄ calūpniē me

supbi imici mei dū loqr eis i porta obit
mei. Obstituā sapia tua. suscipies cāz aie
mee. furores calūnie sue. recordat' solius
mie tue dñe ihu spes vltia aie mee. S'unt

Incipit tractatus. xj.

Dragmaticus. sub duplici particione. su
per illo versu. Sicut locutus est ad pa
tres nros. Prima particio de cōteplatio
nibz marie sup locutione dei p ppheras.
z maxime per semetipsuz. incipiendo ab
euāgelica narratione. iuxta p'pilationem
nouiter factā. que dicit vñū z quatuor. per
notulas quadraginta. sup rubrica p'ma
In pncipio erat verbū. An dat' intellegi
quātū super reliq's p'mo p'terior esse possz

Sicut locutus est ad patres no
stros. **D**icitur. Multifarie
multisqz modis plim deus
locutus est in patribz z p'phetis.
Nouissime locut' est in
filio. Cōseruabat aut' maria (sicut scribit
Lucas) oia verba hec cōferens in corde
suo. Cōseruabat nedū noua sed vetera.
S'illis erat patrifamilias q' p'fert de the
sauro suo noua z vetera. S'illis z sponse
q' dilectosuo seruat oia poma vetera z no
ua. **D**iscipulus. Quo pacto nō obuiat
dicū Job. Semel loquit' deus. z ipm nō
repetit. Quō p'eterea verbū p's. nō repu
gnat. Semel locut' est deus. duo hec au
diui. qz p'as dei est. z tibi dñe misericoz
dia. **D**icitur. Locut' est semel deus. lo
cutus est etiā multipliciter. Semel in eter
nitate. multipliciter in tempore. verbuz
semel in eternitate locutū nō repeter. Et
p'bo spali mltā audiūtur. Inter q' p'eci
pue sunt duo mīa z veritas seu p'as. Cō
textur inde versiculus cantici huius. Et
mīa eius a progenie in p'genies timētibz
eū. Sup quo tractatus habit' est. **D**i
scipulus. Habit' est memini. Estet autē
iocūda nec infructuosa collocutio. si recē
serent collatiōes marie sup verbis illis q'
locut' est dñs in p'ribz z p'phis. q' p'eterea
locut' est in filio. qui fuit semes abrae cui
dñs locutus est. **D**icitur. Vocas ad rez
magnificā valde. z cuius magnitudinis
nō sit finis. Dicā tñ ex infimis paucissis
q' maria p'ferebat in corde suo de locutio
nibz dñi. Tu ex minimis collige quātuz
magna potueris. Interroga pariter quā
tū voluer' sup his oibz q' p'teplata ē mēs
marie sapienter. Videor aut' ita puenien

ter incipe. si dixerō p'tulisse mariā in cor
de suo. quēadmodū p'fecerit oia q' sibi di
cta fuerāt ab eo. iuxta cognate elizabeth
vaticiniū. Est ei magnificētie p'prietas. cō
sumatio fortis inchoatoz. sic ad magna
nimitate spectat aggressio p'siderata ma
gnoz. Laudans igit' z magnifice grās a
gēs dño. cui' p'fecta opa sūt. p'cinebat in
psalterio hoc de cacordo p' mēs iubilū
Disci. Placent ista. **D**icitur. Licet aut' de
mlitudine magnificatiōis marie mltā p'
h'rere. Vltā iā sane dicta sunt sed eo p'la
sup sūt. tāqz d' infinito q'dā pelago cui' quā
titate nō molis s'z p'tuz accipietibz. sp' vl
tra p'tingit accipe. Neqz vidim' idcirco
ab hauriēdo dēistere. s'z insistere ad refo
cillationē aiaz n'raz. q' nō arefcent sicut dū
fons ortoz. dū pute' aqz viuētū. fluūt i
petu nō impediti de libano cādoriz vir
ginei scaturiens in abūdantia de fontibz
saluator' xpi sui. **L**eter' q'ppe p' partes dā
tur. marie aut' (Hieronymo teste) se infun
dit grē plenitudo tota. Ideo salutat' an
thonomatice grā plēa. cui' plenitudinis
abūdantiam nullus apire p'mo sufficiet.
Nō ei iā eēt ado mirabil' z āgusta. si p'bo
rū āgustijs clauderet. **D**isci. Recte dicit
Dicitur. audebo nihilom' i auxilio pleni
tudinis grē sue. trāsire ad p'teplandā sa
pientiaz p'teplatiōis sue. sapiētā quā cō
templata est multo intuitu. querā plima
de se ipa. vrinā h' se ipa. vel ab ipa liceret.
Disci. **D**icitur. **D**icitur. **D**icitur. **D**icitur.
in oī locutione n'ra. misceas vtile dūlei.
speculationē cū deuotione. nec p' mltos
opinionū riuulos effundaris. Dic positi
tionē vel q' potior. vel sua nouitate iocun
dior apparebit. **S**ei scitor in p'mis q'bz z
q't modis agnoscat' q' mēs marie p'tem
plata sit multa sapienter. vt ad magnificā
dū dñm. aia cū ecultatione spūs mouere
tur. **D**icitur. **L**ogratulor' scō tue deuotio
nis studio. q' in amplissima z magnifica
vis nos exerceri materia. p'teplatiōes. b're
z sapientissime sapiētū oīm. suadēs recē
feri. nō q'dē oēs vt impossibile recte cēses.
s'z q't z q'les. ipa dignabit' ministrare d' se
loquētibz. magnificētiā s'it cū laude mirā
tibz cupientibz. quātū fas fuerit recorda
ri. protestatione p'missa q' ea tātummo
do volumus asserere. que certa tradit au
ctozitas fidei. vel que ratio clara conuin
cit. **L**etera vero. tanqz p'ie opinabilia. ad

149
in hunc modum
143

Tractatus. XI.

exercitium deuote speculationis recensere
non quia ita fuerit affirmantes. sed quia ita
fieri potuerit secundum probabiles coniecturas/
estimantes. Didicisti quod duo didicisti non
in veritate stant simul. sed in probabilitate
Pictores imitabimur et rhetores. qui non
adequata et apta scatione gestorum prouident
inducere. Alioquin temeritate fallerent atque
quod mendacio. sed ipsi similes illi picturas/isti
rationes/offerte contenti sunt. **D**iscipulus
Discolus est plus exigere de rebus. que nec
sensu percipi. nec ratione probare. nec auctori
tate possunt confirmari. De quibus tamen aliquid di
cere vel scribere vel audire decet licet et ex
pediat. Incipe securus. quia persuasum sic te
neo. nec aliter recipio. **A**ugustinus. Contemplati
ones marie recedere placet tempore quod quidua
matris post ascensionem filii post missionem spi
ritus sancti clauso super se cubiculo reducebat
sunt mentis oculos peritum decursus uniuersum
se vite filii sui. Hoc sibi speculum/hoc sibi
exemplar/satis erat/in omni contemplatione sua.
Discipuli. Placet electio temporis. dum beatam nostram
viatrix adhuc existeret. et dum reductis ad
gesta dictaque domini nostri spiritualibus oculis/illo
poterat reminisci. Nos demum per hec edificari
cari familiari reperiuntur valemus. Ubi enim
non pascit. non cubat in meridie claritatis
immense. quod contemplatur ascenderet Por
ro ne te fortasse ordo gestorum sollicitet perge
quisque voluerit in contemplationibus beatam marie
virginis recedendis. quam nec euangelistarum
traditio doctrinalis/ordini se gestorum per
omnia conformauit. Sensus ex ista compilatione
laboriosissima. que nup edita est ex quat
tuor ut unum. neque veritati tamen euangelice. ne
que deuotioni. neque doctrine deperit aliquid
saluari. **A**ugustinus. Contemplabatur eo tunc mari
a. solitaria secum frequenter. omnia que vide
rat vel audierat. que tractauerat de ver
bo vite. sicut eius custos virgine Jobes
de se pro multis loquitur dicens. Quod fuit
ab initio. quod vidimus. quod audiimus. quod
oculis nostris perspeximus. et manus nostre con
tractauerunt de verbo vite. et vita manife
stata est. et vidimus et testamur et annunciamus
vobis vitam eternam. que erat apud patrem
et apparuit nobis. Hoc testimonium/in nul
la fuit eminenti creatura pura que in ma
ria verificatum. que spiritu vite nedum vidit/
nedum audiuit/nedum tractauit. sed concepit
peperit. lactauit et aluit. **E**t cetera. nulla sunt
quod sola sibi prescia fuit. nec perdidit. dicens.

Secretum meum mihi. Multa que potuerunt
se sola reuelate cognosci. quod fecit partici
pes apostolos et euangelistas. maxime Lucas.
Cognouit. viuente Joseph virginali spou
so suo. singula que dominus nisi subditus eis/
operatur est usque post obitum felicem eiusdem Jo
seph. custodis et testis fidelissimum. quam
sit ipsa in custodia peculiarem filii sui. sequens
eum quicumque iret. presentis in omnibus que faceret et
doceret. usque dum custodie Johis in cruce
tradita est. **D**iscipula. Affert si habes. vel
auctoritates vel rationem de secula matris/
toto tempore christi predicantis/hac illarum discor
rentis per ciuitates et castella. quia venerat
ad hoc sicut tradidit ipsam retinere volentibus.
Talis autem discursus videbat importunus
verecundie virginali. honori maternali.
secus insuper etatisque fragilitati. **A**ugustinus.
Conuenientissimus ergo fuit comitatus ta
lis matris cum filio. Viri nempe viduata
solacio fuit. filius quod predicans/matris
indigebat obsequio. quam non renuit extra
neas etiam mulieres se sequi. sibi que mini
strare de facultatibus suis per omne iter quod
erat ipse factururus. **T**estatur hoc euangelica
narratio que matris societatem expressit locu
pluribus. ut in nuptiis dum dixit filio Vinum
non habent. ut postmodum dum descendit
capharnaum infidelium ciuitatem. ipse et mater
sua/dicit Johannes. Quanto probabilius
credenda est ascendisse cum eo Iherosolimam
sanctam ciuitatem. vbi vidit filium qui cum
fecisset quasi flagellum de funiculis. omnes
eiecit de templo. **L**egimus preterea quod ma
ter Ihesu sepe quesuit loqui ei/foris stans
et insequens. Quod insuper efficacius af
ferre possumus argumentum presentie conti
nue/que illud dum filius ignominiosissime
morti traditus esset. voluit beatissimam ma
trem adesse spectatam. De discipulis rur
sus et apostolis scribit lucas post passionem
domini quod erant perseuerantes in oratione cum mu
lieribus et maria matre Iesu. Porro si filius
non habebat vbi caput reclinaret/hoc ipsum
probabile de paupe vidua matre sentire.
Fouebatur igitur a filio **L**egimus qua
tuor philippi filias prophetissas. sequen
tes ipsum predicantem **A**postolus quoque di
cebat se potestatem habere sororem circum
ducendi sicut et ceteri apostoli **D**enique quod
charitas materna velit iudicari. quod filias
retribuatur pietas **A**ugustinus cum **P**onica testis
assur. **D**iscipuli. Probatur satis estimo se. **D**

Hanc marie stinua cum filio quod nobis afferret
 non mediocre contemplationis suae / maria at
 que fide per universam totius euagelice scri
 pturae narratione. Quinetiam maria contem
 platur ea que didicerat infantula / sub paren
 tum domestica disciplina. Debinc / que to
 to puellaris etatis tpe didicit et plegit in
 templo / sub doctrina sacerdotum / cum alijs
 virginibus / de sacerdotali regalibus profa
 pia nobiliter trahentibus originem / erudita.
 Tandem reliqua ab euangelistis posita / quae
 longe plura non posita / per totum beatissime vi
 rae suae cursum / estimamus / multa nimis. In
 uenire tuum est. Incipere quomodo placuerit. Dig
 nabis ipso se / nro quicquidque sermone lauda
 ri. quia audire videoz / exhortatez oes / per
 verba patris sui dauid Magnificate dominum
 mecum. et exaltemus nomen eius in idipsum. di
 cetes Magnificat anima mea dominum. quoniam hic
 est finis nra. ista salus. ista perfectio. istud prin
 cipium. et ultimum / creature rationalis opus bo
 num. **Ag.** Contemplatio marie praecipua
 fuit de magnificatione domini. Causas vero po
 suisti. Et dicant spiritus. Magnificet dominus (ait
 propheta) qui diligunt salutare tuum. quod est spiritus sanctus
 in principio apud patrem. deus de deo. per quem
 omnia facta sunt. per quem et destructa per peccatum
 refecta sunt. quoniam per ipsum caro factum est et ha
 bitauit in nobis. Et quod contemplant mens
 marie quemadmodum futurus erat deus homo
 factus. Iudeis in scandalum et gentibus in stul
 titiam et derisum / voluit a magnificatione
 domini salutaris sui / canticum inchoare. signi
 ficans. nihil in deificatione diuine magni
 ficentiae factum esse / per incarnati verbi mys
 terium. noua potius mentis nostrae oculis (O
 magnificenterissime deus) lux tuae claritatis
 insulsit. ut deum deum visibiliter agnoscamus /
 per hunc inuisibilem amorem rapiamur. **Di
 scipulus.** Decausa probabilis est. cur a
 magnificentia sumpsit exordium. dum recre
 ata considerat per exinanitionem passionis. At
 uero dum attenderet omnia quae facta sunt per
 ipsum / nonne praefestim a magnificatione creatu
 raz assurrexit ad cognoscendam laudandam
 quae magnitudinem creatoris? **Ag.** As
 surrexisse non denego. praesertim ipse propter
 ea praeposuisse nomen domini quae salutaris. con
 nando praesertim. Verbo. Omnia quae quae voluit dominus fecit in
 caelo et in terra. in mari et in omnibus abyssis. Ideo
 quae deus appellat. quae subiecta habuit crea
 turam. iure suo facta. aut ab eo fieri possi
 bile. Porro si quaerere a maria de rebus adie

tis in tali mensura numero et ordine / nonne per
 omni ratione potuit rindere. Dominus est. quod bonus
 fuit in oculis suis hunc fecit. et quod fecit / per nos in
 ipso vita erat. et vita erat lux hominum. et lux in
 tenebris lucet. et tenebrae eius non apprehendunt
Discipulus. Tollebat ex hunc curiositatem
 stultam scrutatum scrutatio volentem sapere non
 ad sobrietatem. non ad mensuram cordis sui nisi
 mis exiguas. quae neque imensitas dei claudunt.
 Non attendunt isti quod omnium que facta
 sunt et quomodo facta sunt / simul et refe
 cta / tota ratione omnipotens et omni scientia voluntas
 operans. **Ag.** Contemplant in hunc euangeli
 co Jobis custodis sui principio mens ma
 rie multo intuitu / septem abyssos. quae solus
 dei penetrat oculus. lucidior super sole. Si
 quidem deus ipse dominus qui intuet abyssos. Iohannes su
 per omnem creaturam scientiam notatam per cherubin / se
 dere prohibet. Hinc tenebras esse super faciem
 abyssi moyses scripsit. Hinc de luce diuina.
 positum est. quod tenebrae eam non apprehendunt. non
 negando quicquam participationem huius lucis
 velut umbratilem Umbra quae prope diem esse
 refulgentiam quamdam lucis. plus aut minus et non
 omnimoda lucis participatione. Sic angelus est
 ordine naturali prima umbra seu refulgen
 tia summe lucis participatione. Anima rationalis alia
 Denique umbra cognitionis lucis / occubitat per
 umbram sensitivae virtutis in vegetativa. ac
 deinceps. **Discipulus.** Quid de vita dice
 mus. An effulgeat sicut in creaturis et occubitat.
Ag. Si vita dicat omnino illud quod huius
 vim motum sui / conclusimus alibi quod nulla
 res est sine vita. quoniam naturalis amor / omnibus in
 situs est. quod res quilibet / tamquam potest suum moue
 re aut mediate vel immediate / ad primum certum om
 nium / deum. Rationales creature per cognitionem primum
 certam sibi. sed irrationales / per separationem. ferunt
 nepe ad loca sua per impetum amorosum / dei
 dirigunt. ut a sagittate sagitta dirigunt pe
 tere signum quod sagittas intendit. Est igitur
 res quilibet in deo quodammodo vita. etiam per nos quae fiat.
 et hoc per rationem ydealem. non quod extra deum (per
 ut Aristoteles arguit Platonem ydeas po
 suisse) sed in deo. secundum respectus ad crea
 turas. per intellectum paternum. et per ver
 bum suum. iuncto voluntatis amore. quo
 vult deus bonitatem suam ad extra com
 municare. et lucem immensam quodam
 modo splendescere. et umbratiler radiare.
 Alioquin ipsius verbum diuinum / ut
 sine voluntate tali consideratum / pure spe
 culatum non operatum / celandum est. etiam dum

videtur quod ponitur. Idem.

E

proficit seu pcedit pccatiue ad pccatiōs
spūscī q̄ amor ē p̄ris z filij. Prax̄is igit/
nō intēdit in intellectu speculatiuo si con
fesse se habeat ad appetitū nisi pcedat ad
opatiōis rōnes. Sicut alibi de theologia
q̄ sit speculatiua didicisti. Quis ei⁹ finis
p̄cipuus sit amor dei z laus eius magni
ficans dñm. Tūc p̄o diuinū p̄bū nō irra
tionabiliter appellat̄ practiciū/duz diuina
volūtas accipit ip̄m ad p̄ductionē seu p̄
ductibilitatē eoz oīm q̄ facta sunt/ p̄m tri
plex fieri. vñū est in mēte angelica vel hu
mana. sc̄dm̄ in existētia p̄pria seu genere
p̄prio z in esse formali suo. Letex puatio
seu nihil/ d̄ sine p̄bo facta. nō q̄ sit aliqd̄
extra intelligentiā. sed ita q̄ nomē entis
vel esse vel existētie/ p̄bo extendit ad illa
circa q̄ negociat̄ intellectus. vt sūt puati
ones. z relationes rōnis/ vt p̄plexe signi
ficabilia/ et fabricatiōe intellectus p̄po
nentis z diuidentis. cū sūt lib̄. **D**iscip̄s
Grandes sub paucis collegisti p̄replādi
materias. redire placet ad illas abyssos se
ptem. q̄s innuis marie mētēz fuisse p̄tem
plata. **A**gr̄. Abyssum dicim⁹ p̄fundi
tatē. cuius fundus aut terminus/ nō p̄t
ab inspicientib⁹ intueri. **V**ide si nō sit
abyssus talis ip̄e b̄ndictus deus trinus z
vnus in sua maiestate. nō p̄ respectū quē
uis extrinsecū cōsiderat⁹. q̄ nemo nouit
p̄ter nisi fili⁹. nec filius nisi p̄. nō excluso
tū spūscō. q̄ p̄sus est eiusdē p̄gnitiōis cēn
tialis cū p̄re z filio. **S**er alias abyssos nu
meramus/ habendo respectū ad res exte
riores. maxie rōnales. q̄ sole capaces sūt
brūtūdis eterne. vel pennis misie. **F**lū
qd̄ nō abyssus est mie dei. q̄ res viles z de
se nihilū/ dignata ē facere se ip̄a dignas.
atq̄ participes sue pulcritudinis. nobili
tatis. z honoris. imēsar. vsq̄ adeo q̄ id
ip̄m sūt p̄ gr̄az/ qd̄ dei fili⁹ ē p̄ nat̄az. **D**oc
intuebat in spū p̄pha loquēs i p̄sona dñi.
Ego dixi dñi estis z filij excelsi oēs. **S**i q̄
dē dedit eis p̄ratē filios di fieri. nō ex san
guinib⁹ corporeis p̄ volūtatē viri se p̄mi
scētis cū carnis sue. i. mulieris volūtatē.
s̄ ex gr̄e germine. dū ex deo nati sūt p̄ ver
bū regenerās. qd̄ ideo caro factū ē/ vt ess̄
earo de⁹. bitās in hoib⁹ z hoies in eo sup
admirabili p̄sus vnitate. **U**is altera
velut ex opposito tibi mōstretur abyssus.
hec est incōprehēbilis z horribil̄ dīne in
iusticie seueritas. q̄ p̄icit a facie sua/ rōnalē

creaturā. reprobās z indurās eā. reputās
eā indignā se ip̄o q̄ creauit eā. **S**ubiū
sunt abyssi due. p̄porcionabilr ad duplices
bāc hoīnū forte assignāde. **P**rimis dicit.
venite b̄ndicti p̄ris mei. percipite regnū
qd̄ paratū est vobis ab origine mūdi. qd̄
nec oculus vidit. Audient ali⁹. **I**te male
dicit. **D**emum cōsidera duas abyssos
velut intermediās. que sint vie ad dupli
cem p̄cedētes. **D**e q̄b⁹ in p̄s. **U**niuerse
vie dñi mīa z veritas. **E**cce q̄ incōprehen
sibilis sit vtraq̄ via. **Q**m̄ est via q̄ videt
hoī recta. z nouissima eius ducit ad mor
tē. **E**t viceuersa iustoz semita/ reputat̄ in
sanā. **A**ternatio tanta postremo cernit̄
in vijs istis/ tā ambigua/ tā p̄plexā/ tā ti
mida z incerta. vt vere dictū sit. nescit hō
finē suum. z oīa in futurū seruāt̄ incerta.
Latro p̄ totā vitāz sceleratus/ ad vnū pe
titōis p̄bū meruit audire. hodie mecū est
in paradiso. dū petrus negauit. dū iudas
ap̄ls/ desperatōis peiori laq̄o q̄ canapis
se suspēdit. **Q**ntiens mentē marie p̄te
plātez sapienter has abyssos arbitramur
deo dixisse. **O**culi mei defecerūt in saluta
re tuā. q̄ ad tres abyssos mie. z in eloq̄z
iusticie tue. q̄ ad tres abyssos veritatis z
seueritatis eiusdē iusticie. **Q**uotiens ex
pauit sicut paulus. q̄ntiens casto silentio
magnificās dei secreta. nec audaci temeri
tate subintrās aut irrūpēs suspirauit. **A**
ltiludo diuinitaz sapientie z scie dei. sapi
entiā q̄ ad intrinsecā abyssuz diuinitaz.
scientiā p̄o referamus ad alias. **S**equitur
q̄ incōprehēnsibilia sunt iudicia eius. z
inuestigabiles vie illius. **H**as vocat p̄s.
catbaractas. **A**byssus ait abyssum inuo
cat in voce catbaractaz tuaz. **D**iscipu
lus **C**ōsiderans ista totus horrore p̄cuti
or totus ad me. meiq̄ vilitatē resiliēs/ di
uinā maiestātē trepid⁹ expauesco. nec qd̄
agā/ qd̄ dicā/ q̄ me vertā/ q̄ fugiāz/ p̄sus
scio. **A**gr̄. **P**rohce te totū securus in
illū q̄ est de⁹ n̄r̄ refugium z vir⁹. **I**taq̄ p̄re
trahēte/ venim⁹ ad filiū. **F**ilius p̄o polli
cet eū q̄ venit ad me nō eijciā foras. **P**ro
ijciam⁹ tota fide totaq̄ spe nos in manus
miseriēcordie sue/ resiliētes a seueritate
iusticie. **N**on poterit misericordiā clau
dere gremiū redeūtib⁹. q̄ p̄ fugiētib⁹/ req̄
rendis/ reparādis/ z saluandis/ in h̄ mi
sie d̄stro/ lacerata ē spinis z cruce clauate
Postremo qd̄ nisi magnificētā talis dñi

Abyssus

f

B

reueraris. eccltās ei cū tremore dicens
 Dñe deus magnificatus es uehemēter.
 Rursus cū sapiētissima mulier Magni
 ficat anima mea dñm. **D**iscipulus. **E**s
 temptationez dic alterā marie. qz propo
 sui redire posteri⁹ sup istā de abyssu iu
 dici⁹ dei. q aliquos misericorditer dat
 filios dei fieri. coheredes regni. alijs ad
 interitum derelictis. iusto quidē s; ocul
 to iudicio. **A**g. Salutāda sepe est z
 orāda mater misericordie vita dulcedo z
 spes nostra: quatinus dei misericordiaz/
 non iudicium sentiamus. **E**tē si quod
 factum est in uerbo uita erat: quāto per
 factius fuit z est ipsa in eodem uerbo: vi
 ta p quā z in qua uerbum caro factum.
 reddidit perdit⁹ z mortuis uitaz: Dul
 cedo subinde nostra est. que fontem in se
 parturit dulcedis. **S**pes insup interce
 dendo. recōcilians z subleuans. nō aucto
 ritate p̄ma saluās. **T**ransierunt obin
 de per eccliaz. illa sibi preconiā. sub nomi
 ne sapientie predicata. p sapientē ad istā
 sibi genā de s̄bo z in s̄bo gl̄iantē. Ab ini
 tio inqt z añ seclā creata sum. p predesti
 nationis electōez pre oib. **I**n me om̄is
 spes uite z futū. p auxiliatiōē. **D**isci.
 Non tāta oīa q sapiens colligit. z meū
 sepe retracto. marie dum natiuitas eius
 sacra celebritas recolit. s q fieri posset cō
 paratio ad illius natiuitatem qui fuit hō
 missus a deo cui nomē erat **J**ohes. q uēit
 in testimoniū ut testimoniūz p̄hiberet de
 lumine. **A**g. Alludis si sciens uel in
 sciens nescio/ordinis tectus euangelici/
 cuius supra meministi de q̄tuor ut unū.
 qd opus in centum quāquingenta rubricas
 partitiū est. cū aliquot rubricellis. **D**uz ei
 uerbi generatione p̄teplationē incepim?
 marie. tu nunc traducis ut de p̄curatore
 loquamur. sequamur hūc ordinē si com
 placitū ita tibi fuerit. **D**isci. **S**eq̄mur
 q̄so de b̄to **J**ohē q̄lis fuerit marie p̄tepla
 tio/q̄i seclā p̄ncipalis edisserere. **A**g.
Cōteplabat mēs marie **J**ohē. nūc ad li
 terā. nūc ad tropologā. q̄nq; s̄o p allego
 ric. z anagogie mysteriū. **D**isci. **L**ra pa
 lam facta est de **J**oh̄nis nūciatione. cū p
 conijs ei⁹. parentūq; suoz. affer aliqd de
 mysterijs. **A**g. **C**ōteplabat maria
 uerbū qd erat in p̄ncipio/q̄nq; metaphy
 sicaliter. **A**ssumebat em̄ silitudinē hōis p
 artē operāns in exteriorē materiā. **C**onse

rebat ad p̄mū artificē deū. qui oīa que fa
 cta sunt/pduxerat n̄ naturali necessitate.
 nō casualr aut fortuite. s; spōtanee. **R**ecē
 sebat aliq; phos ita sensisse sicut d̄t **J**o
 hānes euāgelista. **D**eus em̄ manifestaue
 rat eis qm̄ inuisibilia dei per ea que facta
 sunt a creatura mūdi id est homine intel
 lecta p̄spiciūtur. **S**empiterna quoq; uir
 tus eius z dinitas ostēdit ordinatissime
 p̄stituta supra omnē artis excogitationē.
 ars uero qd est nisi recta/ratio rez agibili
 um. **I**ta concludebat maria metaphysi
 cans. oportere poni uerbū seu logos id ē
 sermonē uel rationē patris. p qd uerbuz/
 oīa facta sunt. z qd factum est erat uerbū
 p̄cognitū ab hoc uerbo. nō alia cognitō
 one q̄ se ipso qd de⁹ est. que null⁹ dubitat eē
 uitā z p̄mā uitā alioquin iā non esset de⁹
 uerbum suum uel ydee sue. **L**uius rei ab
 surditatem/ipse etiam phoz p̄nceps **A**ri
 stof. ferre nō potuit. p̄ferens cum **P**lato
 ne. **P**orro noluit deus condens vniner
 sa/latere penitus immensitatez lucis sue.
 dum eam fecit splendescere p̄ creaturas.
 quas om̄es in sapientie sue luce constitu
 it. **O**mnia in sapientia fecisti ait p̄s. **F**uit
 igitur homo missus a deo. qui spectator
 esset omnium operum dei. quiq; testimo
 nium p̄hiberet de lumine. nō em̄ erat il
 le lux. sed ut testimonium p̄hiberet de lu
 mine. **E**rat lux uera que illuminat omnē
 hominē uenientem in hūc mundū. quia
 nullus illuminat ad cognitionez liq̄de z
 pure z p̄spicue ueritatis/absq; p̄ma luce/
 s̄m triplex genus cause efficientis exem
 plāt⁹ z finientis. **Q**uali dono. qua grā.
 q̄lis oro pōt esse maior. etiā phic testimo
 nio: **E**rat p̄pterea hōi missus a deo/nomē
Johes. duz mūdi spectator in statu inno
 cētie p̄ditus est. ut testimoniū p̄hiberet d̄
 lumine. **V**idebat p̄mā lucē p̄ speculū z in
 speclo creaturaz. nō in obscuritate enig
 matis. **V**idebat z in imagine mentis sue.
 z p̄ eā lucidius multo q̄ p̄ uestigium uel
 speculū creature. nōdū t̄m intuebat in sua
 q̄dditate nudā lucē. **S**; heu hō cū in ho
 noze esset/nō intellexit. p̄par⁹ est iumētis
 insipientib; z filis fact⁹ est illis. **P**ropterea
 tūc euenit ut lux s̄a in mūdo esset p̄ quā
 fact⁹ ē mūdus. **E**t mūdus iste microcos
 m⁹/eū n̄ cognouit. ad que cognoscēdū fa
 ctus erat. **D**iscipul⁹. **N**ihil hacten⁹ ac
 tulisti i hac p̄teplatione marie s̄m p̄hicas

Tractatus. XI.

ratione/ qd sit ab hoie vere philosophante negadu. si n sit auersus a vera luce do/ p tenebras peoz. si n sit obscuratu ispi/ ens cor eius. nec dat in reprobu sensum Si deniq fuerit in eo gra dei. vt merito Iohes appellet. At uero si id qd seqt/ ita possit ad modu pbie flecti/ desidero cognoscere scz i ppria veit z sui eu no receperit. qd at receperit eu dedit eis pte fili os di fieri. his q credut i noie ei. q n ex sanguinib neq ex voluntate carnis. neq ex voluntate viri. sz ex do nati sut Et p bu ca/ ro factu e Ag. No pt ad lraz exposi/ tio tradi nisi de incarnatõe pbi. p cui fide fut boies filij dei. cui isup lralis Jo hanes pco fuit. vox z lucerna. Cositet hic Aug. qd hret mysterij. Et p buz caro factu e. nec qd poterat suspicari. cu de pcedenib aliqd n negaret itellegentia pcepit se ductu pbie Erat nepe platõis istitur z pitbagore disciplinis Ann sine puidicio lre videam si p bu di possit dici i ppria venisse/ p ifusione luis vult sui/ sup facie mris huane. imo p quada ex vtero mris icor/ porationem sui. Dis itaq res quantu cu q subtilis sit. icor/ poroz nate/ si pparat ad simplicitate pme luc/ corporea iudica tur. materialis isup. qz potetialis est atqz mutabilis. z n pur ac. Du g pma lux in fluit z illabit i portõez rois supiorẽ q di cin apice mris vl sinderesim p ginea. qd ni dicam di p bu qdamõ incorporatu vel boies factu ppter diformẽ pncipal huane pñ vnione. p qua (si Boecio credim) fi/ ut boies di. Dei etei pprea gen sum. i q mouemur. viuim. z sum. Et bitat in nob p bu suu vnigentu z etnu plenu gre z pitat Disci. No aduertebã talis pñsi ce pteplatõis applicatõz. q n aberrat a fid Ag. Fides p eleuat arcẽ mris vt p bu di inhabitet p fide i interiori hoie vt hoz tat aplo. Consideras igit hac vnitiuã ha/ bitatõez Aug. di maria mrez di pcepisse pmo felici deũ p fide. qz posterõ p carnẽ No ei. scda siue pma/ sibi saltẽ attulisset pceptio. Disci. Utz potuerit maria si ne fide vl caritate fuisse mris di corpalis Ag. Si potetia ordiatã spectes/ n po tuit. qm de h facere n ordinauit. sz qn al/ ter ordinasse potuerit cu sit imẽle potetie nec iplicz dicitõez/ ita fieri qz bec a dei potetia negauerit. Disci. Sũt alie qñti ones absq nũero sup incarnatõis bre my

sterio. vt puta si p bu fuisset incarnatu/ boie pmo n peccate. Si pot ro tradi p uincẽs Cur de hõ sit. Ita ei conari videt Ansel m cu alijs nonnullis. Rursus cu opa tri/ nitat sint indiuia ad extra/ quõ fieri po tuit vsol/ fili diceret incarnat. cu filio abudantissie tractat p doctores. qz idcir/ co n induco Ag. Quãta credis p spicacitate mes marie pteplabat oia talia pferes i corde suo. qñta meruit expiri qñ dom pudici pectorz. tẽplũ repente fit dei. qñ fas fuit pro salutarõẽ sibi dici. Salue mris pietat z totõ trinitat nobile trichini um. pbi tñ incarnati/ speciale maiestati p parã hospiciũ. Trichiniũ fuit/ p fide caritate formatã. sz speciale hospiciũ/ per vera mñnitã/ nedũ carnis soli sz z mris pparauit Intellegit aut spũalis mñnitã in aia pbigena facietẽ voluptatẽ di pñs. q ideo frater soroz z mris est pbi dei. mris vir go. filia Alciat hac pbi pceptõez spũs scis q vbi vult spirat q inspiratio vel in stinct interior tenet ad aiaz vicez ageli. q gabriel est fortitudo dei. nã qd forti/ qd ve potẽ pot nũciari. Letez gra dei p Iohes fcata pcedit. via pparã pbo dei. q Iohes p ozõnez pcept est/ gabriel filr nũciatẽ Nihil ei hz hõ fecuditat in quõs portõẽ rois/ sit vir vel mulier/ vt talis fi/ li inde possit gigni. pcedat oportet. z pcedat zacharias (dictus dñi saturitas) in templũ. positur incesus deuorõis. cuius ozo exaudif. z pcepit Elisabeth q est dñi memoria) filiu. cui nomẽ est Iohes. In q gra dei. quã q null in pgnatõe natali/ vocet h nomie. Porro si seqt allegori am/ zacharias sacerdotiu. elisabeth legez veterẽ fcat. ex qbz tiore frigescentib/ n po tuit pcepti gra di Nihil em ad pfectũ pdu rit lex. quõqz venit plenitudo tpsis. qñ sol iusticie debuit oziri sup terrã huane pdi/ tõis. p mysteriu incarnatõis Lic pcellit in Iohẽ lucifer/ illũ solem q ex vtero pñs añ lucifer genit est in die virtutis sue in splendorib scõz. Disci. Ergo ne putan dũ est maria nihil de pñciatõe Iohnis cognati sui fuisse lraliter contẽplam. Ag. Imo hõ nec vnũz iota dimissum est. nec vn apex oim. q Lucas scpsit. qñ maria rimaret. z meditando ruminaret. cõferens ad innumerabilia q nos latent. neq scptis mandari potuerunt. Itaqz si Iohes fuit tanta sollemnitate nũciatus.

si p orone supra nate cursu ipetrat. si sci
ficat i vtero. si gaudiu z exaltatōez cū ad-
miratōe parētibz attulit. si pceptū xpm in
spū z virtute helye. si sobrie educat z vestī-
tus i exēplar pnie p pteptū tpalis felicitā-
tē z amorē eterne Si talia nob innotuerit
Luca ex ore marie nob referente. nemo
dubitauerit qn ad se ipaz plima talitū re-
tulit. fruolūes oculos ad pptos parētes.
qliter āgelica nūciatōe fuit ipis ore su-
cū vite serie. i. ordie reuelat. vt n min de
grīs ab vtero sibi largi collat maria cō-
surgere ad grāz actōes qz p pcursoz hui-
iocūdo scōqz natalicio nūciato. repetens
crebrū cū exultatōe spūs cāncū suū Da
Finit pma pntio. gnificat aīa mea dñz

Sequitur secūda pti

nō d vita solitaria Jobis. qī sup rubrica
scda. de nūciatōe sua. z habitatōe i deserto.

Sūc i hac pntōe tres pntie. iura triplice
modū manifestandi vitā solitariā Et pti
net norulas nonaginta. **D**iscipls

Et si mltā fuerit ipi marie ptem
plāda circa Jobis nūciatōez i
tēplo. Si circa visitatōez z sa-
lutarōez elisabeth Si circa na-
tūitate arcūcionēqz pueri qbz interfu-
isse maria credit. sil zandūisse cāncū illō
zacharie Būdic dñs de israel. cū myste-
rijs h inclusis. Nihilomin ad pns pte-
re pteplatois oculos desidero ad solitudi-
nē Jobis de q lucas sic intulit Puer autē
crefcebat z fortabat spū. z erat in deserto.
vsqz ad diē oñsōis sue ad israel. **D**g
Fiat vt vis. z incipio quō vis. **D**ica.
Lū hō sit nafatr aīal sociale gregale z ci-
uile fm phm. Platonis qz snia dī hōies
hōim cā factos eē. Ecclastes insup male-
dicit solitario dicēs. Ue soli. Nōne rit
iste viuēdi in desē. culpabilis ē habēd.
tāqz pueniēs ferz idomabilibz. aut hōibz
melācolic. Solitudinē cī qre Aristō.
posuit in homero fuisse signū melācolie.
Fuit igit puer Jobes melācolie aut fera-
lis **D**g. Addere debebas vnā distin-
ctōis partē a pho positā Solitari inqt
vel de e. vel bestia Fuit aut puer Jobes/
de p ptiatōez dicit. n p nafaz Etenī
man dñi erat cū illo. Fuit replet spūscō
ex vtero mris sue. Negz pplexiōe melāco-
lic. cū p miracm fuit dño opante forma-
sus. cui pfecta sūt opa. **L**ege qd dī. Pua

er aut crescebat z fortabat spū Post sub-
dit. Et erat in deserto. Quare z quōqz. Ni-
miz vsqz i diē oñsōis sue ad israel. qm
interea loqret dñs ad cor ei in solitudine.
reuelāz indicās q essz ipe factus ad isra-
el z doctus. **S**il vt n leui saltē maculare
vitā fame possz. Dedicabat euāgelicū
viz in suo celibatu p gineo. imitabat vitā
helye p que erat ipe figurat Cōplebat p
nūciatā de se pphetiā Isaic. Ego vox cla-
mantis in deserto. **P**redicabat pmit
exemplo sanctorum spem regni celoz
per pteptū terrenoz. qm auctoritat pō-
dus adderet pbs suis ogatio. atqz talis
merito iudicaret q fallere nollet cupidie
mūdanoz ne dū alijs pdicaret pniaz. ip-
se p deliciāz infecutōe repbz inueniret
Disc. Colligisti sūmatim cās solitudis i
Jobe De ceterz pō solitarijs qd iudicas.
Nō cī siliō mēri se valēt causis **D**g
Opi tuo dī Ambrosi. intētio nom ipo-
suis Et xps. Si oculus tu fuerit simplex/
n hīs aliqz pte tenebray totū corp tuū
lucidū erit. z sic lucerna fulgoz illūiabit
te Primū ē igit aspicerē q sit z qlis itētio
solitudinē iqrēt **D**ouet aliqz feritas
incōposita pplexiōis nafalis vt adqz site.
n paties ciuilitate puerfari. cui odiū z oēs
zoim p se. sic de hysmaele loqz scpta **H**ac
cām solitudis i catho mōstro ab hercle
necato. **H**ac i leonibz **H**ac i auibz noctur-
nis accipim **D**ouet aliqz cupiditas
implende voluptatis. seu proprie volun-
tatis quozum felicitas estimatur impu-
nita nequitia. peccare scz volunt. neqz se
cūdiā hōim neqz penā pati Querit ei lati-
bula sed voluptatē iplerio. qd z fere omō
strāt. z auicē qdā oñdūt. nisi fortassis ali-
qs ita bestiales inuenies. qz pte neqtie
publicatio delectat. pdicātes vt zodomā
pcām suū. z cūz malefecerint gliantes. **D**
Douet alios / animi qdā delectō seu pti-
sillanimitat / causata p frenesim aut melā-
colia mltz mōis. qles nūerant medici. qz
nihilomin fatē inuērabiles repiri. **T**alif
demēdatū tradit expositoies Daniel ipz
Abugodonosoz. cui fuit habitatio cū
feris. Et demoniac iste p legione oppres-
sus. q habitabat i sepulcris. Pueros in-
sup aliqz imo iuuenes z senes. hac timo-
ris formidine agitari sic pntit. vt nec vi-
dere alios vellēt. nec sese paterēt facialit
intueri. **Q**uoz tādez aliq p deserta vagā

Tractatus. XI.

tes / nusq̄ p̄paruerūt. Alij laqueo vel p̄cipicio vel aliter / sibi mortem intulerunt. Laudabil' certe verecūdia / maxie puerilis / et in mulierib'. q̄ saluā rez facit. malis obstās conatib'. S; ne qd nimis. ne lesa tandē verecūdia / frons accipiat meretricis. atq; verificet ille subuersiuus iuuenū p̄sus Angelicus iuuenis senib' sathanaizat i' anis. **¶** **D**onet alios ianis. iactātia Alios spes q̄stus vberior; Alios oculū iners. Alios fantastica libertas Alios q̄ dā feruor nouit; nō s̄m scias. volens sibi met esse dux. p̄or. et abbas. Alios ignorantia difficultat; heremitice vite seducit. estimantes solitarijs deesse nihil / preter orare deū. dū vbi segregatos se faciūt ab alijs inueniūt semetipos cū passionibus durissimis. luxurie. gule. d̄sidie. et accidie supra modū. vt iterum diabolic; astutijs / de visitatōib' hoīm curiosis ad insolita / de victualij postremo vestijq; carētia ta ceant. Tandē penitet eos suimet. et giro uagi fiūt cū Layn. solū de heremitica vita barbā appellatōne retinētes. quibus solitudo nō abstulit vicia. s; aluit auxit et multiplicauit. q̄lib' vicos et plateas videmus impleri. **¶** **T**eterrimū hoc genus monachoz ait Hieronim' brutissim'. et Benedictinus. imo monstra sunt hominū. extra terminos hōe policie d̄pellenda. **¶** **D**iscipli. Et q̄s ad solitudinē bis attentis / putabit idone;? **¶** **C**ōfirmas em qd opposui. **¶** **U**e soli. **¶** **U**ideto ne malicia plimoz / paucis obstat bōis et electissimis p̄fuisq; d̄inis cultozib' solitudinis. q̄les in commendationē fidei vocat apl's. In solitudinib' errantes. in mōtib' spelūc. in melos et in pellib' caprinis. q̄les Paulus et Anthonius. Arsenius. Agathon. Dilarion. cū filiis innūeris. q̄ naturā sup̄gredientes / oñderūt in seipis q̄ regnuz celoz vim patitur. et violenti rapiūt illud **¶** **Q**uid deniq; de Iohanne nro **¶** **Q**uid de puero b̄ndco. qd de filiis factū sit ip̄e legi **¶** **D**isc. Spūs vbi vult spirat neq; mirabilia trabēda sūt ad imitatōez. s; reuerēt admirāda. **¶** **U**ideto. Recte sentis. Nō agit itaq; feliciter vita solitaria / sine qdā afflatu spūs̄ci. q̄nq; patēter reuelāt. q̄nq; secreti inspirāt; ducēt; et agēt;. **¶** **D**i ei de xpo q̄ sp̄s ipulit eū in defū. **¶** **D**i q̄ et ducit; sit **¶** **D**i q̄ et agebat in defū. **¶** **E**t hic de puero. **¶** **J**ohāne p̄mittit. q̄ p̄fortabat spūs̄. **¶** **Q**ui autē

puata lege ducit; / public; et ḡnālīb' n̄ sub sunt institut; **¶** **D**isci. **¶** **Q**ua rōe cognoscitur q̄ a spūs̄co q̄s ducit; i' defū / solitariā ducitur vitā. cū tot seductōis causas narraueris; et vniuersali; expeto de solitarijs oib'. q̄s debz eē su' finis. q̄s sue oculis intētois. **¶** **U**ideto. **¶** **T**res modos solitudinis insinuasle vidē mibi p̄s. p̄parās se tripliciter. **¶** **S**ilis inq̄t fact; suz pellicano solitudis. et fact; sū sic nicticoraz in d̄icilio **¶** **U**ideto. **¶** **G**ilauis et fact; sū sic passer solitari; in tecto **¶** **P**ria figurat solitudinē d̄fū. scōa claustris. tertia tecti siue tēpli. qd signat tectuz aplū. **¶** **C**ōsiderat; insup; triplex in ḡnālī finis q̄rēde solitudis. vn' peccadi vitatō. **¶** **U**ideto. **¶** **a**li' peccoz punitio. terti' ad deū primatō **¶** **U**ideto. **¶** **T**ū in singulis spūs̄cis p̄rios fines. q̄ postmodū p̄stat ex cūctū. s; interim loq̄mur de hūano p̄silio. **¶** **A**mpli' q̄ sit et q̄ solitudo deserti. p̄ in heremicolis. iuxta narratōes et vitas patz. q̄ preterea sunt. et q̄ nūc ad hāc solitudinē idonei tradiderūt **¶** **D**e solitudinē vō claustris v' cenobiorū habet; notitia p̄ reglas ip̄oz. q̄ pueniunt oēs essentialiter in triplici voto. obedientie. paupertat; et continentie. **¶** **P**orro de solitudine tertia quā imaginamur siles passeris. q̄ solitari; e in tecto. n̄ ita p̄gnationē inuenim' traditā **¶** **P**articipat autē cū vitaz p̄ori solitudine differēs n̄ ab vitaz **¶** **S**olitudo claustris collocat; i' ciuitatib'. sic h̄ nicticoraz domiciliū in eisdē. **¶** **S**ic se h̄ solitudo passeris in tecto. **¶** **N**ō eī refugit ciuitates. sicut pellicanus in deserto lōge fit ab eis. et heremi cultozes similiter lōge fiūt. **¶** **L**etoz solitari; sicut passer solitari; in tecto. nulla lege viuēdis sub voto astringit. imitans in hoc voluntarios heremitas. **¶** **N**ihilominus locum villarum v' ciuitatū n̄ relinquūt. dispares in h̄ heremis. **¶** **L**egim'. q̄ Anna p̄phetis de puero Ihu n̄ recedebat de tēplo. ieiunius et orōib' vacās. **¶** **L**egim'. de scā **¶** **J**udith q̄ fecerat i' superiorib' dom' sue / sibi cubiculū vbi cū puellis suis sola morabat;. **¶** **S**ara iunior molestata / prexit orare ad sup' cubiculū dom' sue **¶** **H**elye et helizeo fuerunt in ciuitatib' assignata i' superiorib' dom' / cenacū **¶** **P**etr' oratur' / ascēdit in superiora dom' **¶** **I**ta p̄ multa collig' scōs viros loca sibi q̄siste secreta et alta **¶** **D**isci. **¶** **E**dissere q̄mō potest eē laudabilis huiusmodi tertia solitudo. q̄ sit cū domo et sine domo.

Residet itaq; solitarius in tecto/ quam si
 multitudinē nō siluit ipse xps loqns de tri-
 bulatione futura/ monēs eum qui i tecto
 est vt nō descendat tollere q̄ in domo sunt
 Hinc enī tom^o regionis illi^o tecta plana.
 apta de abulationi. secretesq; puerfatiōi.
 tanq; paumēra de lapidib; planis. cu; ce-
 mento structa. **Magister.** Propositum
 solitarij talis ē. vt i mūdo quasi nō vras.
 Non enī fidit in vrbib; pprijs aut corporib;
 aut animi. posse pati. solitudinē. vel deser-
 ti vcl claustrī. facit hoc qd̄ pōt. Accipit so-
 litudinē tecti. nō sp̄ ad trām. s; p̄ similitu-
 dinē. Sicut ei manēs in tecto nō respicit
 q̄ fuit in domo/ sic nec ille solitari^o ea cu-
 rare vult q̄ fuit i m̄do. Viuit sibi ip̄si r̄ do.
 curā suā totam r̄ cogitatū suū r̄ suaz solici-
 tudinē p̄icit in deū. Finis su^o est triplex
 pretact^o. Primus vitare faul^o p̄crā futu-
 ra. dū nō tangit picē cure tp̄alis ne inqui-
 ner ab ea. Scōs cogitare oēs actus suos i
 amaritudine a se sue. Tertius p̄amare deo
 videns enī iniquitatē r̄ p̄traditionē in ciui-
 tate. et dolos et vsuras. et blasphemias i
 medio ei^o. elongat se nō corpe sed mente.
 manēs in solitudine qualē sibi fecerat be-
 ster in medio palatio. vocās se solitariam
 et cui^o preter deū nō est auxiliator alijs
Discipulus. Contraria vidē esse sibi/
 mer hec solitudo. videt enī et audit mala
 que fuit in ciuitatib;. nihilomin^o vt dicit
 fugit ea. Si fugit qualiter illa videt r̄ au-
 dit. **Magister.** Doceat te p̄pheta regi^o
 Dauid dicens. Qui inquirebat mala mi-
 hi. locuti sunt vanitates r̄ dolos tota die
 meditabā. Ego autē tanq; surd^o nō audie-
 bam. r̄ sicut mut^o nō apiens r̄. Non dicit
 surd^o et mutus. s; tanq; surdus r̄ mutus.
Discipul^o. Si zelū dei habet. quo pacto
 nō obuiat iniquitatib;. quō saltē voce non
 reclamation. nō arguit. n̄ p̄dicat. nō inculpat
Mag^o. Habet vtriq; zelum. sed s̄m selam
 que vob; est p̄uersari in medio nationis pra-
 ue. q̄ nō sapit aut inq̄rit q̄ oportet. Neq;
 frustra mitis. s; gemēs int^o tolerat q̄ nec po-
 test nec vob; arguere. Rūdet crebro curio
 firati zeli sui. Quid ad te. Nō ē tuū nosse
 talia vel talia nō arguere Non enī p̄tra-
 ictū suū. Curā illā deo linq̄ et tuā age.
Discipul^o. Oēs hoc mō si dicere facere
 q̄ statuerēt. quis p̄sequeret viciosos. q̄s lo-
 nozū p̄fectū pacis conuallator intēderet?
 Sancta ruffianis (ait Hieronim^o) sibi lo-

li p̄dest. Imo dū nō opitulat alijs. otest. dū
 nō est pro p̄ximo. straiat ei. Ranta dū
 nauē deserit. nōne s̄mergit. Dānatiōes
 proinde pigri sui. nōne p̄ talēto recondi-
 to tal^o meret r̄ metuit? **Magister.** Cur
 metueret qui nihil erogādū suscepit ex of-
 ficio cui nihil ex articulo necessitatū incū-
 bit agendū. Tradit ad vsurā talentū omne
 qd̄ accepit. dū vtrū illo qliter r̄ quousq; se-
 ler r̄ volūtas erogātis extēdit. Si nō abu-
 rit tonis sibi traditis q̄ et qliter nō opz-
 tet. p̄fecto nō retinet talentū. nō est p̄tra-
 rius xpo **Non deserit nauē qui custodias
 eius nō accepit. Alio viderat. q̄ suis hu-
 meris officia publica vel imposuerit vel li-
 posita suscepit. que admodū reddēt rōem
 de subditis. Quid ad istū de nō suis. q̄ for-
 ris sunt. q̄ iuris sunt alieni? **Discipul^o.**
**Nonē mādauit dñs vnicuiq; de proxi-
 mo suo. Nonē iussio legis ē. Diliges proxi-
 mū tuū sicut teipm. **Magister.** Dān-
 datū iussimq; fatemur curare proximum
 et diligere. s; nō plus q̄ seipm. nō pl^o q̄
 deū. Deus. certis amorē dei r̄ primi termi-
 nis limitauit. de q̄bus nō ē hic dicendū p̄
 singula. quoz vob; alibi noticiāz cōpasse-
 ses in de p̄solatione thologie **Discipul^o.**
 Didici q̄ fieri iuste debet. qd̄ iustum est.
 Ex nihil p̄dest homi. si vniuersus m̄sdū
 lucret. anie vero sue detinētū paties Ex
 predicare r̄ arguere nemo solēniter debet
 nisi missus. Ex fraterna correctio nō pro-
 semp obligat. Ex sepe fit eadē correctio
 temerarie. dū neq; fruct^o cernit. neq; mo-
 dus custodit. nec temp^o. p̄sona aut locus
 obfuar. S; apparet difficile quō manēs
 inter alios nō scurrat casus plurimos. i q̄
 bus oportebit ip̄m nō solū sibi vacare. sed
 proximis intēdere. Alioq; vel inutilis/ vel
 inciuilis/ vel arrogās fortassis/ aut fan-
 tasticus poterit multoz iudicio reputari.
 Susurrabit mutuo dū viderint aliquē
 litteratū. q̄ fūdū vngentū sue meditatio-
 nis ad pedes vel caput iesu. vt qd̄ perditio
 hec? Cur nō erogat p̄ p̄dicatōes i paupes
 idiotas r̄ egenos? Talia sibi soli meditat^o
 et rumiat. cur regimis curā nō q̄rit? Cur
 nō suscipit oblatā? quo pacto pri^o habitā
 dereliquit? **Mag^o.** Nihil affers incogni-
 tum. s; ad alta vadenti. p̄tenend^o est ipse
 contēptus. nec populari rumore/ s; p̄scie-
 veritate vita ducenda est. maxime q̄renti
 deo viuere. q̄rēti cū p̄pheta dicere. Dibi****

Tractatus undecimus

asit adherere tuo boni est: et ponere in dno
tuo spem meam. Omnis gloria eius. Cuius eius:
vitiq; anime deuote, filie regis et sponse/
abintus est, cui p mima e: vt ab hoibus vel
ab hiano die iudicet, sed nec se iudicat /
omne iudiciu suu ponens sup eum qui dñs
est, cui soli intedere, que qere, in quesset
rare, que diligere constituit. Qui vlt inter
vos sapiens ee (monet aplo) stultus fiat
vt sit sapiens christo, desipiat mundo vt
placeat christo. Nam qui voluit homibus
seculi placere, qui amiles ab eis, qui beni
noli, q sociales, qui (vt cor xpi ponam)
boni socij, bladieti lingua vocari desiderat
videat ne rei / imo sui constituant inimici, p
dnt nepe tep' comelando iocidado, verra
hedo, narrado fabulato es, si n vt lex tua
dñe, vterioza no addim q ferre cogitur

Discipul'. Quotidian' nobis hominu
comer' q dñs ostendit. **Ag'.** Crede mi
hi, posse vacare sibi, no est patulu neq;
gligendu talentu, no est infodiendus terre
q; no est terrenis occupatoib; obzundu
bz h' p quolibet sensu quos accepit, ta
lenta rotide, singul no piter vti. Si tot'
se ad videndu salubria, totus ad puerfio
ne cordis puerit, reddid' excusata manus
vel pes, v' lingua, si tuc no opat ho, aut am
bulet aut loqitur. Ecouerto si robusta fue
rit man' / ocul' lupus, vt videre v' possit
mittat manu ad forna, hoc e vita solitarij
et actiu. Determinat Aresto, philosophi
ca rone, vita repletaua, simple / optimus
esse hois bonu. Consonat omis theologi
santiu clor'. Determinat hoc Aug, q oci
um vritatis inquirere / pferendu est ne
gocio caritat', si null' imponat, nec si ctn
fundit' oculu referendu nra sustineti. **Ca**
so querit quis ad hac sit idone' vita soli
taria. No iuuenis morib; qui ad opatoz
mitted' est, ne vacet. Multa eni mala do
cuit ociositas. Vidit hoc philocapro mede
ri pollicet air, Loca sola nocent, loca sola
caueto. Talis no cu deo, sed cu desiderio
rabiolo p'inue loqref. Occidit desideria
pigrū p'f'um sine lris, cui' oculi mors est
(Seneca teste) / vni hois sepultura. Et
Oratus, Si no intedas studijs / reb' lo
nelis, auuidia v' amore torqere. Letez
neq; vacare ocio / stitit' sub alteri' potes
tate. Quo iubente facis / faciendu e. Va
de illac / istaceidū est. Obsequre subsidit'
illos dirige, et rege parendū est. **Ampli**

us, si p'prio te voto / strinzeris ad actiois
negociu, iam tibi vacatiois oculi sustulisti
Si teniq; necitas p'ciditatis p'prio / cor
poral' aut spualis iminet, cui tu potes no
ali' p' nūc / p'habili' opitulari, lex necessita
tis / imo caritatis / a vacatoe te sepat. Lec
postremo diuine iussiois inspirata te per
urget, sese sequi, qle bi q spū rei ducunt
infallibil' recognoscunt **D**iscipul'. Ha
cten' mlta q' huius' te vita solitaria sub
quadā fluctuatione sententia per ordinis
cupio natura ipsi' p'phica fil' / theologica
rone scrutari, rescriptione quoq; suam in
primis volo fundamentali' notam esse.

Sequitur secunda

parte remonstratiua post primā inq' situa
de solitudine. **Ag'.**

Ita solitaria, est vita intellectualis
nase seu ronalis, q agit segre
gatum a multis, / ppter reu. **D**i
scipul'. Cur ad vita solius nature intelle
ctualis solitarij vita stringis, cu sit auido
et testijs aliquib; sua solitudo viuendi.
Ag'. Volui sub compedio vitam
tollere oem, q teate vite p'iceps ee neq;
Discipul'. Nun qd satis erat, vt te itel
lectuali nasa hno, fieri; additoe n' facta de
ronali dicens, intellectualē dimittendo;
Ag'. Postulat hoc fieri / p'prietas
vocalioz. Cū enim ronale sit dñtia co
stitutiua hois nec solius hois fm Porphi
riū platoniciū / ponentē demoz / angelos
esse animalia rationalia, q reos vocat, et
compositos ex aia / et corpe, tradit p' immo
talitate differetes ab homine. Diffinitio
nostra debuit hoc notare. Quāuis aliqui
rationalis dicat natura qlib; / q p' v' ra
tione, / q liberrate bz arbitrij potes in op
posita. Est eni libez arbitrij facultas rōis
/ voluntatis, q libez de rone iudiciū, iuxta
que loqndi modū, re' diceret nedū intelle
ctualis nase / ronalis, licz tuer' approp
riet intelligentiā purā / soli soli, aut v' v'
soli generi diuio, qm vsus philosophoz v'
tribuit angel' intelligentiā, quos iō vocant
intelligentias, / ab hoito no penit' abstule
runt, ponetes agentē intellectu. **D**iscip
pul'. Vis igit ponere in teo, vita solitaria
vel socialē. **Ag'.** Audies postmo
dū, si primit' exsoluero te pte diffinitiois
addita cū dō, vita nase intellectualis / aut
ronalis, q agit segregatum / a multis, / ppter

teu. **D**amasus. Per hoc intelligi cam for-
malē seu vniuersā a vita sociali. **T**am insup
finalē vite solitarie. nō cuiuscūq; s; lauda-
bil assignam; ppter deu. q; teus; gra sui est
sine ppter seipm. tanq; liber et nobil in sup-
mo. **E**ter. nafa qlitet (pstrim rōnalis)
quedā i se dē vita pzia. si nihil etiā actua-
liter ratiocinaret vel intelligeret. actu p-
fecto. neq; silt vellet cui vite. nō attri-
bui tur pzie solitariū vel sociale. sed vite q; dē
vita scōa pueniēs; pfluēs aut emanans
ab hac vita p ma. **H**ec at dē opatio vita-
lis. elicita seu pducta a re q; ē vita prima.
vt aima rōnalis. vt hz vitā primā vt hō.
Sic intelligit diffinitio philosophi d aia
q; ē act; prim; corpis phisici. organici. vi-
tam hntis in potētia. supple ad vitā scōaz
q; ē vital opatio. **S**ic itellerit idē phis q;
posuit felicitatē hōis. si i hitu solo cū stoy-
cis. nec i sola substātia vel nafa a ponētib;
fata. s; in optia opatiōe / respectu optimi
obiecti p optimā potētia. optimo hitu ro-
boratā. **S**ic dicebat xps. **H**ec ē vita etna
vt cognoscāt te solū vey teu r que misisti
iesum xpm. **L**oquit ad ipm pformit theo-
logi ponentes vitā etnā i etna dei vi-
sione q; fructōes cōplectit. **P**ostremo sumptā di-
am; ex his distinctionē phisicam piter r
theologicā de mltiplici vita. **Q**uedā est
actiua. qdā pteplata. qdā mixta. **R**ursus
qdā ē bona aulis r moral. quedā mala.
multis modis. ob pessimas opatiōes s; m-
pauos fines. sic ad supbia r honores va-
nos. sic ad diuitias r opes iustas. sicut ad
voluptates r lux; sordidos. **E**t hēc iuxta
tria q; sunt i mō. q; triplicē sibi vendicāt
sapiam. terrenā aialem. diabolicā. **A**mpli-
us vero diuidit vitā tal que ē opatio na-
ture rōnal vel intellectual. in vitā socialē.
et in vitā solitariā. de q; phis fmo querit.
Vita solitaria agit nō in multitudine. aut
saltem nō cū mltitudine. sed separatim a tur-
ba. maxime s; m q; accipit. vulgul dū sepa-
ratio seu segregatō fit in locis sol. vt erat
iohānes puer i desuis. **A**ddit ad extre-
mum. q; segregatio fit ppter deu. ad exclu-
dendū prauā quālitet solitudinē. qlem/
epycureoz voluptatū assertores r stoyco-
rum secta laudabāt. ad qles pte rea testia-
litas moy. vel corruptio pplexiōis ipellit.
Discipulus. **E**lucidatā sufficienter exi-
stimo diffinitōem vite solitarie. s; an con-

ueniat deo r angelis scire desidero. **D**a-
gister. **S**i viuūt intellectual; put eos vi-
uere nulli dubitare fas est. viuunt opoz;
aliqua vita solitaria aut sociali. **E**t quidē
de angel; r homib; saluatis. p suafum sat;
bitemus q; viuūt socialiter at; ciuilitet.
Siosa dicta sunt te te ciuitas dei. loquit
ppta d ciuitate celesti. **C**oncludēs. **S**ic
letantiū oim. est in te habitatio. **E**t i pfa-
q; felix ista ciuitas. in q; iugis solēntas. r
q; iocūda curia q; cure pzius ē nescia. **T**ō
sonat Aristotelis verbū q; extra celū sunt
animalia. optimā vitā ducentia. s; si no-
minat aialia largo mō intelligentias vel
angelos. **S**i dicat insup eas extra celum
form alt. q; celū nō formāt nec tpe mēsu-
rant. **A**uero de vita diuisa. nō ita pspū
cū est si socialis fuerit estimāda. **O**bstat
phis methaphisicādo. ponēs deu primūz
et supmū monarcham. extra ordinē totū
vniuersi. tanq; solum singularē r vnicū
principantē. cui null; social; nō plus forte
q; si p impossibile s; m ipm. sed p possibile
et verū ex positione fidei. deus fuisse ab
eterno sine creatura. **H**ec est altissima de
dei primitate sūa philopfi; sonans theo-
logie p omia immētatē r immutabilita-
tem primi entis magnificās r attollens.
Discipul;. **H**ōne latuit phm / trinitas
psonaz diuinaz in vnitae substātie. quā
si agnouisset. vt dixit; teum solitarium
vel solitariū in se gerere vitam. aut aperi-
qd theologica fides ex dictis inferret. **D**a-
gister. **F**allit aut; turbat nōnullos
hntes te diuinitate sermonē; dū nūtur
phisicas coaptare p sideratōes. ex creatu-
ris sumptas; ad illa q; deo pueniūt. q; plus
in infinitū discōueniūt creaturati pzieta-
tib; q; assimilent eis. **E**xempli grā. **P**oni-
mus fide docti / generatōem naturalē / fi-
lij dei de pte deo. q; runt si generatio talis
sit vniuoca vel equoca. **Q**uocūq; dicatur
instātie ples occurrēt. **E**xpediōz via te-
netur q; nec vniuocā dicit generationem
nec equocā. **E**st enī plusq; vniuoca q; ge-
nerans cōmunicat generato. eandē quam
hz naturā. necdū specificā put in creatur;
sed pzius ipsam vniā. nec spae nec nūero
distinctā. **R**ursus nō est penit; equiuoca
generatō ex ista radice. q; hūis hēat aliqd
simile in hoc q; actus geniti / est alius spe-
cie ab actu generātis. quia filiatio nō con-
uenit pmitati. **S**z hōz cū silito declaratō
yy 2

Tractatus duodecimus

baptisatus aduenerat. dñi phileret est Jo
hānes. sine inqt mō. sic uos docet implere
omne iusticiā. Et qd omnis iusticia / si nō
hūilitas / Inferiori se subijciēs sicut ecōtra
rio ois iusticia supbia ē supiori se pferēs
Discipul. Est ne putandū q̄ bñissima
virgo uisitauerit vnq̄ in defctis cognati
iohannē / filiollū quodā mō suū / tā in yte
ro dñi sanctificat̄ ē. q̄ post vter dñi natus
et circūcisus ē. **U**isitasse eū cū ie
su. fil' / et Joseph / pie credi p̄t. dñi in defctis
ieiunauit xps p' baptismū. **Q**uod si ieiunū
sathan ē ausus aggredi diuersis tēptatio
nib' / si est incredibile iohānē ei' impulsū
bus exortē nō transisse q̄tin' pbat' vince
ret. / vincens coronā adq̄reret. **C**attū vt
aspicias. diuturna nos locutō / trahit ad ve
sperū. dñi sup marie p̄tēplātōnib' cepam'
h're smonē. / vix paucissimas nūerasse suf
fecim'. Quid existimas si p' totū euāgeli
cū cōtextū / sm capitula vel rubricas nota
tas in q̄tuor vt vnū p̄gredi studeremus?
Esset ista sc̄ā / salutis recogitatio. sed p'
sua infinitate min' forte cōueniēs ad sc̄i
tendū. Nō sunt itaq̄ solitarijs / p̄tēplātō
nib' / explicāde p̄tēplātōes marie p' singla
P̄stant ipsi manū ad fortia hñt abunde
qs tūmēt vte meditātōis. / digerātq̄
ruminata viuido calore caritatis. si nō cō
tēplerint ea q̄ locut' ē dñs ad abraā p̄cem
nrm / et semī ei' qd est xps in seclā. Amen.

Incipit tractatus
duodecim' In p̄sona marie p' soliloquū
summatim colligēs sensū h' cantici cāntico
rū marie p' notulas centū. q̄si p' psalteriū
tecies decacordū. Supaddit' his duob'
shiculis ab ecclia frēquentantis in quolibet
psalmo. Gloria patri. Sicut erat &c.

Prima notula.
Significat aia mea dñm Iusto
quidē qz maḡfic' est in sc̄ritate
qz fecit mibi maḡ qui potēs ē.
qz sanctū nomē ē. Et exultauit sp̄s me'
in deo q̄ fact' ē salutari' me' iesus me'. qz
respexit hūilitatē acille sue. ecce enī ex hoc
btām me dicēt ois generatiōes. **S**in
gularia sunt hec mibi magnifica. vñ singu
lariter. magnificat aia mea dñm. vñ exul
tauit sp̄s me' in deo salu. meo Sūt alia
q̄ magnifice fecit / opat' vltq̄ mō generalt'
p' decus seculor. magn' ipe dñs et lau
dabilis nimis c' magnitudinis nō est finis
cui' sapienō est nūer' / cui' nō est termin' i

tonitate / qm̄ mia ei' a p̄genie in p̄genies
tūmentū eum Quia fecit potentia i bra
chio suo disp̄sit sup̄bos mēte cordis sui.
Quia deposuit potētes de sede / et exaltauit
hūiles. Esurientes impleuit bōis / et diuites
dimisit inanes. Suscepit isrl' p̄uer suum
recordat' mie sue Sicut locut' est ad p̄s
nrōs. abraā / et semī ei' in seclā. **S**ub hoc
versū tenario / meli cōstituit psalterij / de
cacordū. plac' imitari p̄cem meū dauid te
gem. q̄ p' necem goliatis dño victoriatuz
nō ingrat'. deus inqt canticū nouū canta
to tibi. in psalterio decacordo psallā tibi.
Bonū sane est p̄fiteri dño / psallere nomi
tuo altissime in decacordo psalterio cum
canto / et cythara. Diuidit hoc psalteriū
in duos tomos seu p̄titiones. q̄ ex tetra
corno / et hexacordo. reddūt decacordū. So
nat magnifica. dñi specialia i tetracordo
poro magnifica cōmuni' largita. cātant
in hexacordo. **M**agnificat igit aia mea dñm
minū. qz me dñam p̄stituit sm nomē me
um. Maria nēpe sua interpretatōe dñam in
sinuat. Futur' est p̄tereā vt me dñam nō
qualēcūq̄ h' dñam mōi. dñam btāz me
dicent oēs generatiōes. Scitote qm̄ dñs
ipse ē dñs. deus aut' scientiar' dñs est. scien
tiedo inq̄a que illūinat. q̄ descendit a p̄e
luminū. **P**ropterea consequēs fuerit vt
dñam me dñs institutēs illūinaret sm no
men sc̄m suū et meum. Maria quippe dē
illuminata. / et ipse ē lux q̄ illūinat oem hoīes
uenientē in hūc mōm. q̄nto amphiori p̄fū
dit lumē dñam mūdi. Proinde sup̄est vt
dñā illūinata refundat lumen in ceteros
Est enī lumē / suūpius naturali liberalita
te diffusiū. quod factū est vt iure diceret
illūinatrix. Sic enī sonat maria p̄prium
nomē meū. Sic maria p' etymologia' dñi
cor maris stella quā illūinatrix ē ēst
Decilla sum q̄ prima deo cardini totius
machine mūdi / dirigo nauigātes in ciuit
tatē quā nō hñt hic manentē ciuitatē. sed
futurā inquit hoīes. Et qui hoīes? **L**ex
te viatores p̄cellis h' mar' magni grauid
impulsi. fluctibusq̄ / et cantib' incessant' im
pulsi. Futur' est p' ois generatiōes vt me
stellam esse maris p̄dicent. me respiciant
Nec fallent' hec agētes nec errabūt in ve
uijs. nec in piculis p̄tatescent. Itaq̄ dño
propicio me / dominā inuocantes me illū
minatā / et illūinatricē aspicientes. patrie
portū salutare introibūt. **H**ec sunt q̄ ma

gnificat. magnus pdicat. magnū esse apd
oēs generatōes clarificat et significat aīa
mea dñm. **E**t exul. spūs m. i. tuo sa. meo
qui salutē fecit. q̄ lucē dedit et gaudiū i vni
uerso mūdo. Futur certe est vt recāter oīs
ecclia scōz colentiū scōi nomē dei. Flatiu
tas tua dei centrip. dgo. gaudiū annūcia
uit vniuerso mōdo. Saluabit enā et dicit
Aue regina ce. aue dñā āgeloz. aue radie
scā ex q̄ mōdo lux est orta. P̄designata sūt
p̄ridē hęc magna q̄ mibi fecit qui po. est. q̄
iā nūciata p̄ angelū p̄pleta p̄fuo. cōferens
in corde meo. **N**ōne cor meū ardens esse
cōuenit. **N**ōne cantās iubilās et exultās i
collatiōe tā magnoz. **N**ōne iustissima rō
ne magnificat aīa mea dñm. q̄ me sublima
in dñam. qui me illustrauit. p̄ imensas lu
cem suā. qui dñam illūinatā dedit in lumē
alioz. dñ exultit me i sublimē mans. stel
lā. directricē nauigantiū. **C**upiet exo
steris generatōibz me btām dicentibus/
plimi cognoscere. cur nō cecinerim in pri
ma p̄sona. magnifico dñm. s. i. tertia. ma
gnificat aīa mea do. **S**ilr te exultatōe
spūs i tuo salutari meo. **D**ocebit ex theo
gicis et p̄fictis traditōibz cū rethoriciis co
loribz. magnā sup istis rōez. sed n̄ expectēt
vt oīa. (q̄ incōprehensibilia sūt) splendāt
Sūt in h̄iano corde meo qd̄ p̄fert te oī
bul. res p̄ tropologiā mansidēs. dñm imi
tor p̄rem meū. in cui' domo māfiones mul
te sūt. **T**abit ei. p̄rie dñs nomē a domo
qz p̄sidentis et p̄ncipis aut p̄imus et cono
mus in domo ē. **D**ñā quoqz sile a domo qz
p̄ncipal cū dñō nomē bz. **D**ñs dñm amat
qz vera. qz magna est dom' dñi. et i gēs loc'
p̄fessidōis eius. **H**erit h' magne dom' ima
ginē microcosmū hō mīoz mōs **E**minet
in hac domo cor. et in corde tomicū trica
meratū seu tridiniū repit. **E**st inhibitor
h' tridiniū anim'. hic appellat vigor p̄ce
ptiuus seu cognitiu' **C**ōsociat huic aīa
que cōrespōdētē bz vis motiā v' affecti
ua. **S**it inde vngū philosophicū et moza
le seu mysticū dñ vigor p̄ceptiuus animi
vel animus. dirigit vim motiā aīe. **T**al'
subinde s̄sultat marital' nex. vt neutz
istoz p̄ se s̄ufficiat ad generatōz plis vel fi
lioz in bonis opibz et meritis. nō aliter qz
generatio nafalis vel a viro sepatim vel a
femīa sola p̄fici neqt. **E**xcludo miraculū
q̄le fecit mibi et in me qui p̄rēs ē. **D**ñ sū
p̄uenit i me spūs sc̄s et dñs altissimi. ob
umbravit mibi. quin tūc p̄rio d̄s s̄scepit

is: p̄uer sūi / recoz. mīe sūe. dñi verbū fuit
caro factū. **H**abitāt igit in tridiniū cor
dis anim' et aīa. vir et vxoz sua. vigor p̄ce
ptiuus et vis motiua. vigor cognitiuus. et
vis actiua. **T**alē tomū cordis. tales et in
stantes in ea / p̄r meus dauid rex intel
lerat dices. **P**erābulabas in innocētia
cordis mei i medio tom' mee. **E**t iter **N**ō
h̄stabit in medio dom' mee q̄ fac supbiās
oz tūc dñaref oīs iniusticia. t̄fic fieret / spe
lica larronū tomus dei. **P**orro nō dñi dicit
mus te spūs. nūq̄d putā dñs ē in domo cor
dis intima. locus nō h̄re. **N**ō p̄fecto n̄ q̄le
cūqz sed vniuersus. quo meret arbitridi
nis nosari q̄si p̄iceps tridiniū. **D**ic / alio
noīe notiori et p̄prio. sub neutro genere. qz
nullus ē generis. vocat libet arbitriū. p̄
nes qd̄ sapma p̄tās ē. **N**ec mirandū **C**on
uenit nēp ad integritatē p̄tās sūe ani
mus et aīa. vir et vxoz familias vigor p̄ce
ptiuus et vis affectiua. **V**ideēt h̄ac p̄necto
nē / acutissimū metaphisici / nosm primi s̄
p̄sitores. **D**iffiniēt arbitriū eē factatē
rōnis et volūtatīs. q̄i p̄ interpretatiōz libet
arbitriū sit libet te rōne iudiciū. **E**locatur
hic ip̄a rō (q̄uis alio termino) vigor cognē
tiuus. q̄ est anim' p̄ceptiuus **S**olūtas at
est motiua vis in aīa. q̄ vtis rōe. q̄ p̄ eā in
motiū p̄p̄is dirigit. si velit iure dici dñā
si regina i cordis tomor intimo regno ma
gno / p̄ncipati. **R**egnū liquidē dei intra
nos ē. vbi sub dñō supmo deo. s̄gnat spūs
p̄ teiformitatē deoz indut'. **A**lio q̄n de
ponit d̄ sede dignitatē sūe. et disp̄git supbi
mēte cordis sui. **Q**uo p̄ra spūs cū aīo et
aīa h̄n regulat' et act' / exultat i tuo saluta
ri suo. **C**olligit hoc loco. resultās imago et
s̄ilitudolēatissime trinitat' et appropriatoz
suoz. **S**pūs arbitridin' et iconom' poten
tiā p̄ris et p̄meritatē retinet **P**orro filij
sapia relucet in vigore al' p̄ceptiuo. **D**o
tūtas do sc̄l spūs in aīm vi motiā p̄ntat'
Et qm̄ in paucioribz via magis p̄z. cō
stituant' totā tomū microcosmū seu mino
ris mūdi / in corde p̄sidentis in domo. **D**i
camus animū et aīam. vir et vxozē. sp̄s sūm
et sp̄s sūam. quoz sepe vox ē eadē. h̄c idēz
est nō corp' s̄ aīa et anim' **P**reficiat huic
tomū et vniuersē familie cogitationū affe
ctionū spūs teiformis / vice sc̄t spūs / fa
ctus idē cū eo. **N**ā qui adheret deo. vnus
sp̄ritus est. **E**t hęc emphatica non essen
tialis locutio. qua fit vt abstractum poi
natur pro concreto. deus pro diuino. et p̄

25

3

Tractatus duodecimus

Spirituali spūs. vt fiat veltior expōsio
Superstimo de triplici mō coniugij mystici
qđ celebrat cū aīo 7 aīa. iuxta triplex hita
culū i tridinio cordis tom' cordis. Diuer
sificat nēp' dītio aīe. p' varietate hitacu
loz cordis. vñ est infimū. aliud mediū.
tertū supmū. Aīa tanq̄ ācilla ē in infi
mo. Aīa q̄i socia 7 libera 7 cōpar. residet
in medio. s; aīe in supmo locate nō dñaf.
nō iungit anim' vī. ipsi sic hitanti. tanq̄
ancille vel cōpari. s; vt dñe sue custos ordi
nat' 7 in solatiū da'. Ego maria talis da
ra sū in sponsa / virginali meo viro iusto io
seph. Nō vt me hūiliaret. nō vt parerē ex
eo. s; vt custos 7 testis 7 nutriti' sedul' effi
p'epit elyzaeth vxor. libera. q̄nq̄ sterilis
ex viro zacharia. tanq̄ in medio cenaculo
p'epererūt ancille iacob p' mysteriū bala
7 zelpa. plē in inferiori cenaculo cū libera
rū lye 7 rachel filijs nūerata. Loq̄ns itro
duat aīa in cātias canticoz dñi residet in
supiori cenaculo. dñi vult eē verbigena nō
ex virili semine nafalis almi. s; mystico spi
ramie soli' spūssic' qđ est spūs verbi diuini.
Clorē ē. Osculet me osculo oris sui. Et
paulo p'. indica mihi quē diligit aīa mea
vbi pascas. vbi cubas i meridie. nō q̄rit i
fimū. nō mediū. s; supmū. in meridie eter
nitatis cubiculū. vbi cenaculū ē refectio
nis tibi qđ nō perit. loc' pascue vbi nihil de
erit. Erat aīa mea fm meliorē sui portō
nē. qđ ab iminētia mēs dñi. p' dula i hoc supi
ori cenaculo. qñ fec' mihi magna qđ potēs ē
Lōplacet dñe dñs me' rex vniuersē create
tue. Complacet recordat' 7 ferre in toto
corde meo supra. sub. 7 i medio. q̄tia q̄nta
qđ fuerit magna qđ fecit mihi magnificat'
vltimenter 7 gloriose. **C**hilus ē angel'
tu' gabriel in ciuitate galilee. qđ trāsmigra
tio. qđ volubilis. qđ rota p' interpretōem si
gnificat. p'p' volubilē ad iussa tua p'p'ri
tudine. Porro nomē ciuitatis ab vnitare
q̄si cūm vnitatis Nazareth aīa a floritiōe
nūcipat. Jure quidē qz flos cāpi in ipsa
nutrit' est. Erā despōsata viro. vere sic di
cto a virib' 7 virtute. vere noīato Ioseph
ab augmētore d' tomo dauid a nobilita
te 7 māfuetudie Erat virgini mihi nomē
maria. Nō erā a viro cognita vel cognoscē
da. Totū obstabat. simul 7 ordo diuise sa
pientie p'stitut' ab eterno. Salutauit in
gressus āgel' ad me solitariā. clauso litte
rali 7 spūali cubiculo. Dixit. Ave grā ple
na dñs tecū. Collocauerā ad hostiū cuius

libet cenaculi / prudentē p' hostiana cogni
tionē. Nec vt audiuit angelicā salutatōs
stetit 7 cogitabat secū 7 meū. q̄lis eēt illa
salutatio. nō erat p'cept' ei' 7 filiū. non sub
ditus ad quēlibet ingredientē 7 blādientē
applausus. De turbatā p'solat' ē angelus
me noīe meo vocās. Ne timeas inq̄t ma
ria inuenisti grām apđ teū. Hās teo qđ i
ueni. qz inueni quē multū diu qđ q̄suerā.
Promisit me p'cepturā pariturāq̄ filiū
iesum noīe. qđ effi magn' 7 filius altissimi
vocaret. Promisit daturū illi teū. sedē da
uid p'ris ei'. Promisit qz regnaret i tomo
ta cob in eternū 7 regni ei' non esset finis.
Erat itaq̄ regnū illud nō terrenū. qđ vti
qđ. finit. s; celeste. Fallunt ergo iudei mel
siam expectātes. nescio quē t'paliter apud
eos regnaturū cū potentia p'p'ag' secula
ri. cū te paup'rate regnaturi messye. de pas
sione 7 abiectōe sua. p'betie ossis ad t'pa
messie respiciētes i plere sint. Quēsiui mo
dū ab angelo. docuit. 7 exemplū elyzaeth
cognate steral' induxit. Lōsensū dices Ec
ce ācilla dñi. fiat mihi fm vbi tuū. Jun
xi cū hūilitate nase. magnanimitatē fidei
et grē. Lōcepi mox filiū altissimi. Duli
er a sexu nō corruptōe sic dicta. virū mox
circūdedi qz totū in p'p'ate p'fectū. P'edi
cerat hoc hieremias. Faciet nouū dñs sup
terrā. mulier circūdabit virū. **C**fuic hęc
p'ceptio mirabil' in ifumo cenaculo aīe mee
imo sub ea i pte vegetatiua. nutritia 7 ge
neratiua. Hāc hūilitatem ācille sue respe
xit i carne mea de'. Nā matrice feminea
qđ hūil'. Mirabat olī 7 nūc letabit et le
tata cātabit teo salutarī meo oīs ecclesia
scōz. Tu ad literandū susceptur' hominē
non horruisti vgis vter. Brā prozū 7 di
gnatiua susceptō. vñ me mēm tei. mēm
grē. mēm mie. me brām veniqz dicēt omīs
generatōes. An collaudabūt / q' extollēs
qđā mulier te turba vocē dixit. Dñs venē
qui te p'z. 7 vbera qđ sur. s; nō horruit pla
ne. Lōceptio nēp' p'ri' effecta est i supiori
cenaculo cordis p' vritē grē semia. qđ vir
ginalē aīe mee p'raicula eleuauit diuit'
vt effem mē vbi p' dignatiūā susceptōem
p'ri' in mente q̄ in carne. Tūc tenebre co
gnitōis nīe morales. lucē nō tā p'phende
rūt q̄ p'phendēst. Nihil ei aliud ab ipso
plene p'phendit ipm / nisi idipz. Tūc redit
omib' quotquot receperūt eū potestatem
filios tei fieri his qui credunt in noīe ei'.
dñi nos diuitatis sue p'ncipes esse tribuit

Felicio iohes generis nri lux r decus. felix
q missus es a deo vt testimoniū pbiberes
de lue. r de his q ad dexterā altaris incensi
q orate vniuerso pp so q p gabrielem. q cū
pberatōe futuri meriti. q cū similitudine ad
heliā repmissa sūt/ fuit celebrata. **B**rata
mibi erit recordatio tps illius. qn de naza
rath licentia recepta a virginali spōso. a iu
sto Joseph abij in mōtana cū festinatōe.
Intraui in domū zacharie. salutaui eliza
beth. exclamaui saluta. Et vñ hoc mibi
vt veniat mī dñi mei ad me. **L**ausā addi
dit cognitiōis exultatōez infāris in vtero.
Subiecit. beata q credidisti. qm pficient
ea q dicta sunt tibi a dño **M**agnifici nēpe
prietas est/ r sumare qd incepit r certe dei
pfecta sūt opa. **S**ubdidi. prius. ipm ore
prio qd diu mēte prius tractauerā/ cāticū
nouū in iubilo **M**agnificat aia mea dñm
Exulta. spūs me in deo salu. meo. **D**o/
uebat spūscū. spūs bñdici fructus ven
tris mei/ totū cor meū. vt in aia r in spū cū
exultatōe magnificaret dñm. **D**ederat iaz
cognoscere posteriorē decursuz p oēs gene
ratōes seculoz. quātū iudicauit/ talis fili
illustrare talē matre/ p bñplacito volūtatē
sue. **H**inc ista pñunciatio pberica. **E**cce ei
et b beatā medicēt oēs generatōes. **J**ugū
tur alie postmodū in hexacordo psaltery d
mia dei. in pgenie r pgenies cū reliqz. **A**t
vero delectat plurimū pferre in corde meo
sup istis nomibz dñm r deo saluati meo.
Estimauerē pscrutatores seculi. q p p r la
tionē actualē ad creaturas/ de ab etno di
ctus fuerat dñs. **S**ed si vniuersa creatura
pueniret i vñū. possēt exprimere vocē sup
plicē/ p r is mei dauid. **L**oserna me dñe. di
xi dño/ de me es tu. qm bonoz meoz nō
eges. **D**e itaqz sic fuit ab etno sine creatu
ris de. ita dici pōt fuisse dñs. nō p actualē
sed p aptitudinalē creaturaz/ possibiliz ad
se relatōez. **D**e enī/ plenissimo r liberrimo
iure/ dñat sue creature sine sit sine non sit.
Pōt ei si vult educere in eē nō exītes. r rur
sus eas i nihilū redigere q iā exīstūt. cui nē
la pōt creatura dicere. cur ita facis? **Q**ual
eēt hec i dño maiestas. i. magnitudis stat?
si ad sui magnitudinē de creaturis exītis
b indigeret. **A**idit aia mea/ in arce posita
dom cordis mei. magnificū nimis r imen
suz dñuz dñi dei. **L**ecinit idcirco p iubilū
Magnificat aia mea dñm. **E**xclamaui r p
psalmiste vocē/ crebrē eaz. **B**ñdic aia mea

dñm: r oia q intra me sūt nōi scō ei. qz scō
nomē ei. **C**ōsiderabā qz nihil accreuerat
sibi. s. creaturis ex eaz. pductōe. **N**ulla est
apud eū trāsmutatio neqz vicissitudis obū
bratio. **S**pē q ē. sp q potēs ē **E**t hoc ē pri
mū sanctū nomen ei. **Q**ui ē in qd misit me
ad vos. **A**ddidit spūs me. **E**xultare potēs
rat p omī laude. satis ē deū noiare deū qm
mai'eo cogitari nō pōt. **A**ddidit ad expōsio
nē vñtatissimo more totū scripture (maxie
psalmoz) in deo saluati meo. **P**rolie **B**
nimis eēt fmo si mysteriū p r tū in verbis
istis/ dño deo saluati meo. q reret exp rime
re. **M**ysteriū si qdē beatissime trinitatē/ cuz
appropriatis psonaz/ cōtinet his terminis.
dñs de saluati me. fil' r habitudo crea
ture intellectual' ad ipam trinitatē. **C**apar
enī ei' ē sola. r p beatitudinē p riceps ipi'. i.
pfecte capax/ eē pōt. **S**pectat dñs ad potē
tiā adiutiā actu vel aptitudinē. **S**pectat
de' ad sapiāz/ p r iūā. **S**pectat saluati r
me' ad bonitatē reductiuāz. **C**ōpat oīs
creatura qntūcūqz tenuis entitatē/ ad ista
tria. vñ sōit vñtatē veritatē r bonitatem
aliquā. suo mō. p analogiā ad primū ens:
vñū. verū. bonū. **S**ortit. modū. spēm r or
dinē. **S**ortit deniqz mēsurā nūcz r pōd'.
Reddant singla singlis. **P**orro creatur
ra intellectual' lōge altiori r diuiniōri p r i
mioriqz dignitate/ potētiā sapiāz r beniuo
lentia diuinas/ imitat. **D**icebat nūcratio.
qz triū istoz capax ē. **E**t quō capax? **C**erte
p mēoriā. r gnitōez r amorē. **D**eniqz p in
fluētiā gratuitā pfecte capax. hoc ē p riceps
eē pōt. **N**ulla si qdē alia. creatura cōpat ad
deū sic ad obiectū cognoscibile/ amabile/ r
mēozabile. p r intellectualē. **S**ola igitur
scit/ r pōt si vult magnificare creatorē oīm
vt dñm suū. vt deū suū. vt saluati suū. r ita
suū. vt semel habitū r possessuz/ nūqz pdes
re possit inuita. **F**uit i me spēalis rō/ cur
appellaret saluati me' qd ē ihs me'. p r
maternalē p r iūā. f m quā voluit etiā dis
ci fili' me' imo r subdit' eē me'. **D**e' altis
sime. qz qlis quāta maiestas quāte hūilita
ti? **S**z minuit admiratōez dñi venit ad pec
catores seru' eē. opprobriū hoīm r abiectō
plebis vsqz ad mortē crucis. **D**af' hic docu
mētū q r tū' ad hec noiā. dñs de' me'. aia vel
spūs/ sp assurgat **I**n timorē scōm/ p r maie
statis dñuz. **I**n honorē p r iū. p r sapie dec'
eximū. q sua dignitate trahit r allicit. **D**e
niqz i amorē sincerē. p r possessiōis bñficiū

23

Tractatus XII

Et enī pl'amam q' nra sunt. Romē s'o sa/
lutaris et salutis p'lecti' hec tria. qz replet
indigētia irascibilis q' tēdit i arduū. rōna
lis q' tēdit in honestū pulcrū et verū. nec nō
p'cupiscibilis q' se iūgit et intimat ad bonū
p'summatiū et vniū. ymbz derelictis
Duo fit vt turpiora iudicet: horreat recta
rō/q' magis eā ab honestatis nobilitate et
libertatis sede deiciūt. sicut luxuria et gula
Pulcerrima p'inde virginitas nuncupaf.
Trabit h' altissima et p'sus ingit rumi/
nāda p'sideratio/ ex ipis nature p'rietatibz
Natura q'ppe filia dei/ p'ez imitat. Cōclu
serūt phi cultores sui/ q' n' pōt inueniri nisi
si triplex rō boni. vtilis scz delectabil' et ho
nesti. Rursuz triplex hec rō tota nō repit in
alijs q' intellectualibz creaturis. et h' aduer
terūt pauci nimis. Creatura inaiate/ tēdit
in solū vniētis eis et vtile absq' delectabil'
l'f. ad loca sua p' p'seruatōe. vel ad actiōes
p' sui multiplicatōe ne spēs deficiat. Crea
ture sensitive. tēdit vltra bonū suū vtile
ad delectabile. s'z nō ad honestū. Creature
intellectuales tēdit sub hac rōe triplici ad
obiecta sua. macie ad honestū. v'z si q' de
si recte sūt. aut soluz apparēs. si puerse. Est
enī singularis et eminēs p'ietas aierōnalis
vt appetētissima sit honestatis. Sūt i aia/
libz et auibz q'busdā/ q'dā simulacra p'cupiti
honoris. qz pugnāt vt vincāt. s'z radiē nō
honestū bonū sed vtile. vt p' midis. vel deli
ciosuz/ p' cibis et p'licatōe. Silt et brutali
bus hoibz q' p'pati sūt iumētis insipieribz.
q' nō ē intellect'. **M**ōne magnific'. nō
ne potēs dñs. sic magnificās et extollēs aiaz
et spm rōnalē. sic p' hoc triplex bonū p'plēs
si nō repleuerit omē in bonis desiderū scz
q' repletio/ beatitudis ē p'sumate fundamē
tū. Magnificate igit meū dñm o fili hoi
minū. et exaltem' nōmē ei' i d' ipm. **C**anāt
oēs et dicāt singuli meū. Magnificat aia
mea dñm. Itaqz bonū ē p'fiteri dño et p'sal
lere nōi tuo altissime. In decacordo psalte
rio cū cārico in cithara. **O**mīpotēs pat
tu' (o spūalis aia) q' possidet fecit et creauit
te. noluit te derelinquere sine musica dele
ctatōe. Voluit i primis te i cāricis exerceri
Nutriūt hec amorē sanctū. qz spm exbilas
rāt. delectāt mentē et letificāt. oblectāt aiaz.
Totū p'inde cordis tridiniū gaudio p'plet
in voce exultatōis et salut'. Cōplet ille de
cacordi psalterij dauid p'ris mei finis i vni
Dis spūs laudet dñm. Spūs vt dixim' ē

architricl' cordis. p'iceps cordis. **I**cono
m' dom' sue. vocat ex nature sue p'ietate/
libez arbitriū. aut spūs liber arbutio. Cō
surgit p'ras ei'. ex aia et aia. viro et v'ore mo
dis expositis. **N**ō enī eēt spūs liber/ si sola
sibi p'ras eēt p'ceptiua. nō etiā motiua. Ne
qz si p'ratēz h'et mouēdi se nō etiā p'gnosce
di se/ spūs librate polleret. Et qm p'ras v'ra
qz sibi p'ueit/ facultas a facilitate d' illa po
testas. Sic ei duo sil' vniētēs ad tractuz
nauis/ facultatē fortiūt. quā nō h'z q'qz per
se sumpt'. Sic ad scribēdū p'currit ocul'
visione sua dirigēs. et man' digitoz motu
scribēs. alioqn nō eēt facultas/ hoc ē facili
tas/ in formatōe l'faz. **H**oc plane p'gni
to/ mēozitqz reitō/ fiat adaptatio finalis.
quō cōcordat psalteriū cū cārico et cithara.
Dicat igit ipse spūs. Exurge glia mea. exur
ge psalteriū et cithara. Sonet psalteriū ab
alto. fidiculas h'z ex auro et auricalco. dat
spūs deiformis/ aia et aie dñi residēt in excel
so cordis habitaclo/ tāqz in arce syon q' est
aper mēt'. Dat inqz psalteriū. dat idē spūs
aia et aie dñi manēt i infimo tabernaculo ci
tharā. q' ex imo sonat. q' ex corio desiccator
tēso cū cordulis neruoz tortis/ p'etra ē in
signū mortificate carnis. Subinde cāricū
p'mēozatū int psalteriū et citharā/ dat spūs
aia et aie. spōso et spōse. duz mediū locū mys
fici cordis tenēt. In p'rio sola cēnitas. In
scdo cūnitas. In tercio materialitas v'p'i
ci'. Uciēt etas qn p'rasibūt plurimi et mlti
triplex erit scia. qn sapia abscondita in myste
rio/ copiosi elucefcer. **M**ulta ei habeo sup
istis dicere/ q' mō portare nō pōt vniūqz
Exurgat cū diluclo spūs exbilat' et p'sal
terio decacordo cū cārico in cithara. Exur
gat i glia sua. exurgat diluclo. dū aurora lu
cis p' g'az rutilat. dū hycms isidelitas/ nāsi
it. imber carnalis sensus abijt et recessit. tra
hēs deoz sū. lumēqz p'glutinās. flores scōz
desiderioz pulcerrimi et vernātes apparue
rūt i tra. q' p' mortis et aliena facta ē vitez
nra. **T**ps putatōis palmitū min' v'nilium
aduenit. **C**or turturis casti gemit' suauis
qz plāc' / audita ē i tra nra. q' a vicijs derel
licta defra ē. s'z v'runibz speciosa p'guēscōz
v'berriima sic'. q' sic v'itis et oliua/ noluit de
serere dulcedinē sui fruct' vt regret int steri
lia ligna selti. p'ulit grossos suos. vinee flo
rētes sub v'nica vite q' ē eterna sapia. et sub
agricola p'fe/ odore dedest. bonis i vitā. s'z
mal' ē odor mort'. Quid supest nisi vt vof

spūs deiformis imagine; hñs dilecti/ nūc
audiat/ dicat ad aiaz/ quocūq; fuerit habi
tacio collocata. **S**urge ppera amica mea:
imaculata mea. ⁊ veni colūba mea. **C**olū
ba put manet i inferiori. **I**maculata put
tenet sup. **A**mica put residet i medio. **A**
udiat sequēs exhortatio. **Q**ñde mibi facies
tuā. **S**onet vox tua i aurib; meis. **V**ox ei
tua dulcis ⁊ facies tua decoza. **Q**uidni res
spōdeat amica delitijs plena? **D**ilect? me?
mibi suavis ē pulcer ⁊ decor? ⁊ ego illi. qz
delitie sue eē cū filijs hoīm. **N**ā si delectabi
tur de? i opib; suis. quāto purād? ē ampli?
delectari i hūana natura quā possidet in fi
liā ⁊ herede gratissimā. quā fecit i imagine
pulcerrimā. quā creavit i facultate liberi ar
bitrij sub se potētissimā. **S**i qdē ex ipō cre
ata ē i eēntia imortalis. **P**er ipm facta seu
formata ē vigore pceptiue intellectual. **I**n
ipō possessa ē in vi affectiua seu dilectiua.
dū ad suū picipiū redit circularitē pfectibi
lis. **L**audauit i psalterio aia mea dñm/
sub duplici cordula. **P**rima i ecclatōe spi
rit? **I**n deo salutari meo. **R**apta qppe sup i
cordis arcē. etiā in spū. imo ⁊ terra spm **E**x
emplo regine **S**aba. q ad aspectū sapie sa
lomonis/ i ordinatis opib; suis/ nō habebat
vltra spm. **E**t certe pl? q salomon hic.
Psalit hinc ppheta **D**avid p? me?. **Q**uā
magnificata sūt opa tua dñe. **D**ia in sapia
fecisti. **I**mplera ē terra post. t. imo eleuata ē
magnificētia tua sup celos ⁊ terrā. **H**ic ē i
cui? salutari deficit aia mea dñe de? meus.
Deuili mei defecerūt i salutare tuū. **V**ira/
bilis p? sus s; felix h defectio. **L**audauit
in cithara aia mea dñm magnificās eū. qz
respeit hūilitatē ancille sue mortalitatē in
me suscipiēs nature. **L**audauit i cātico aia
mea dñm p vnīuersos modulos q sequūt
in hexacordo. **S**ra cū elisabeth q dei salu/
ritas interpretat. sic ⁊ zacharias dei meozia.
Dec de filiabo **A**aron/ in lege pphes ⁊ psal
mis eruditissima. vet? mlter ⁊ noua mī. s;
in antiq; ē sapia/ marie duz part? iohis. i.
boni opis in q grā/ comitat. **L**audauit h
elisabeth dñm ecclatās voce magna in cā
tico oris. **S**enserat ei ex iohis pgaudio ⁊
ecclatōe/ dñi pñtiā i me. cāticū icēpit a me
Bndicta tu in mu. ⁊ bñd. fru. vē. tui. **E**tyñ
hoc mibi vt veiat mī dñi mei ad me? **E**rat
zacharias sapiētissim? qz sacerdos dei altis
simi. pdiderat p signo vsuz vocis. quē na/
ra vox clamātis dei postmodū mox vt nos

mē scripsit fstituit. **C**ōtuleram? plima spa
cio mēnū triū. elisabeth ⁊ ego vbi. illi nu/
tib; ⁊ signis. **P**rotin? vt solutū ē viculū lin
gue ei? collaudauit dñm diluculo nascētis
auroze p grā am rozifue. **L**āncū ei? fuit sub
triplici terracordo ⁊ psonuit ter nomē salu
tis. **E**t qd sal? nisi ihs. **E**t qd sal? nisi virt?
replēs totā indigētiā sui passi? **Q**uid h sal/
lutaris repletio i hoib; nisi bñficatō? quid
hec bñficatio. nisi bñdicta visitatio? **D**e q
iob. **E**t visitatio tua custodiuit spm meū.
Bndict? igit dñs de? qz visi. ⁊ fe. r. pl. su.
Et exaltauit cornu salutis nob. **S**z vbi ex/
altauit cornu salutis. hoc ē potētā salutarē.
Subdit. **I**n domo dauid pueri sui. **P**ost
sem p singlos modulos pcordare triplex h
tetracordū zacharie in. c. ij. vñculis cū meo
psalterio decacordo. **D**ixit salutē a dño sa/
ctā i domo dauid pueri sui. **S**ic locut? ē p
os scōz zē. **C**ōsonat vltimis psalterij mai
vñculis. **S**uscepit isrl? pu. su. **S**ic lo. ē ad
pa. no. **D**ixit salutē ex inimic; futurā. ⁊ ple
bē hūitē deo futurā. **I**n scititate ⁊ iusticia
corā ipō **T**otā hāc sniāz meū psonuit hexa
cordū. **L**olloquēs ⁊ alloquēs pueruz cū q
iā erat man? dñi **P**rebis inqt aū facie dñi
ad dādā sciaz. nō qlēcūq; s; salutis. ecce ter
tio iā dicta sal?. **I**nde ē q reuelauit āgel? ca
rissimo vñgiali ⁊ iusto viro meo ioseph/ de
bñdicto ihu scō meo. vocab nomē ei? ihm
Lām addidit. **I**pē ei saluū faciet populū
suū a pctis eoz. **P**reretūdū nūqd ē cā/
ticū āgeloz. **I**mo magis eo pmeozādū. q
subito facta ē cū āgelo mlitudo militie ces/
lestis qsi choz ducēs. **P**remisit h choz? ca
stroz/ psalteriū inchoās a sūmo. **B**ha i ex/
cellis deo. **I**urit citharā cū psalterio **E**t in
ter. par ho. bo. vo. **V**ox ipoz laudātū deū
nōne cāticū ē? **N**ōne sūt cāticū i ipa tā
multiplici ⁊ sedula pastoꝝ laude? **R**euerfi
sūt glificātes ⁊ laudātes deū. **S**ilem? pas/
toꝝales ad lřaz fistulas tympanū ⁊ choꝝ
cordas ⁊ organuz. tibias ⁊ cimbala. **P**lus
anagogia nos delectat. **N**ec in cōmēora
pabibis. **D** symeon. iuste. pie. lōganimis.
timorate. **T**u veniēs i spū i tēplū. dñi indu
cerem? ego ⁊ p? ei? puez ihm cū oblatōni
b? hostiaz. cū rēptōe qnq; scloꝝ. tu pne
rū i vlnas suscipiēs ⁊ grās agens cecinisti
Nūc dimitt. ser. t. d. s. t. in pa. qz vide. zē.
Sufficere potuerat p sūma laudis ⁊ glie/
verbū h sans vñicū expsisti **L**umē ad res
uelatōez gētiū. **C**ōtulisti mecū d? susceptōe
z z

Tractatus XII

Dicitur pueri sui. vocas ipm salutare. gliaz ple
bis sue isth. **E**xhilarare nunc rex et pr me
dauid. psaltes dñi. **C**ōpleri sentis et intelli
gis. exhortatōes tuas tonēs i psalmis po
sitas. itez iterūq̄ spētitas. **L**atate dño cā.
no. **E**xurge glia mea exurge psal. et cyth. ex
urgā diluclo. **H**3 aliqd̄ diluculū istud my
sterij. etiā itellectū lralit. **D**ixit dauid alio
loco/me significās **S**ācificauit tabnacu
lū suū altissim⁹. **A**dinuabit eā de mane di
luculo. **D**edit et titulū psalmo illi cui⁹ iniri
um fuit vñ i cruce filij mei. **D**e de⁹ meus
vt qd̄ me dereliq̄sti. **D**edit inq̄ titulū p su
sceptrōe matutina. **P**etit i cātic. spōsa. spō
suz. **D**ane surgam⁹ ad vineas q̄n. **S**aspiret
dies etnitatis et inclinē rymbre mortis h⁹
Rursus int tor opa dei facta q̄ memoratio
spālis ē p pphētā diluculi. **T**u fabricat⁹ es
in q̄t auroz et solē. **E**t sane. qd̄ auroza pul
q̄. qd̄ iocūdi⁹. qd̄ salubr⁹. **A**d hoies yē
nit i susceptrōe matutina ros lucis ros refri
gerās. ros fecūdae. **R**ozat desup iuxta votū
p̄bete. **R**ozate celi desuper **I**nde dñs ait.
Ego ros et iūrl q̄st liliū germiabit. hoc roze
p̄fusa p̄cepi sarietas fructū. **H** roze mēs im
pleta in star teste oui roze pleni trahit a ra
dijs solis i excelsuz. **L**itbarisāt in auroze di
luclo. **P**sallūt iubilāt alacrit volucres spūa
les. **S**ūt exultatōes dei i gutture eoz. q̄b
excitat⁹ ois spūs exurgit diluculo laudare
dñm. **C**ausat h oia sol oriēs nōdū yifus
Sol i q̄ posuit dñs tabernaculū suū. qz ni
bil i reb⁹/sensu p̄ceptibilib⁹/efficaci⁹ manu
ducit ad deū et insensibili opat. **S**ūt ista i
sole. lux. vigor. fulgor. feruor. sub sylla h ex
plicata septē. **L**ux eminent⁹ p̄tinet h tria q̄
sūt p̄tinetates ei⁹. vigor. fulgor. feruor. **V**i
gor (q̄ fecūd⁹ plena luce) p̄tinet eminent⁹ ful
gorē. **V**igor et fulgor p̄tinet eminent⁹ feruo
rē. et ibi stat⁹ cū circlo qd̄ā. **F**ulgor et feruor
redcūt ad vigorē eēntiali luce plenū seu fe
cūdū velut ad parētē. **C**ōformit in diu
nis. eēntia diuina cōis trib⁹ p̄sonis. p̄tinet
eminent⁹ ipas cū oib⁹ p̄fectōib⁹ simplt nō tñ
formalit. etiā fm ponētes i diuis formales
p̄fectōes. **P**r fontalis ē plenitudo dñe es
sentie. potēs generare filiū. sic vigor lucis
fulgorē suū. **P**r et fili⁹ sūt sufficiēs p̄ncipi
um spūs sancti. sic vigor et fulgor sūt p̄nci
piū feruoris et ibi stat⁹. qz fili⁹ p̄ acceptā vi
spiratiuā reddidit se et spiritū sanctum patri
Crascam⁹ ad imaginē spūs hūani dica
m⁹ ipm eē lucē sic vere ē lux. **E**t eo p̄fectior

q̄ memit. intelligit et diligit. scq̄ sup se esse
cit. qz se p̄cipit. qz se mouet dñi p̄cipit. et p̄
pit dum se mouet. circūinestōe mirabili.
Eēntia spūs p̄tinet eminent⁹ vigorē memo
rie fecūde. et h p̄tinet eminent⁹ fulgorē intels
ligētie. **D**uo autē h vigor meōrie et fulgor
intelligētie p̄tinet eu ident⁹ feruorē amicit
cie. et hic ē stat⁹. qz reflectio fit ad fōrale p̄s
cipiū. dñm redit finis ad p̄ncipiū p̄ medi
um. qz si lineae tres recte sūt q̄libet de p̄fecto
ad p̄ncipiū fm originē resultat triāgul⁹ intel
ligibilis. **S**3 qz finis redit ad suū p̄ncipiū
um p̄ mediū. nccē ē intelligi sperā aut circu
lū. **Q**ui p̄t puro viuaciz ut euerberato
spūs oculo p̄siderare q̄ dixim⁹ de archuri
clino vel iconomo cordis nri poterit i se et
p se tāq̄ i speclo et p speculū p̄gnoscere se in
se. **E**t p se poterit p̄nt rapi a sez supra se. ad
sapiāz diuinā. q̄ p ignorātiāz p̄gnita ē. fm
ynione sup mētē. **N**ō si deficit i multis h
delib⁹ h sapia. sola fides spes et caritas suffi
ciūt i grē eēntia radicate. et i ea ytuatit imo
supeminēt repositae. cū nō formalit. **P**̄p̄
eni i oib⁹ sic fieri. vt oia participē vno et ad
vñū p̄gregēt. fm varios ordies vsq̄ ad mo
nadē diuie eēntie. q̄ fontalit ē in p̄re. **S**ic
potētie aie ad ei⁹ eēntiā. **S**ic habit⁹ oēs v
tutū. donoz et b̄ritudinū ad vñā grām refe
rūt. **D**eic⁹ si p̄tētio d̄ tot distictōib⁹ fm for
mas metaphisicales sit rōnal et q̄ntū rōnal
lis seu mīncāria. magis ex h p̄ si distictō
p̄ relatōes i diuis sit maria. q̄lis p̄ absoluta
fingēt. **C**olligif altera similitudo. lucis solis
ad lucē spūs. **L**ux se diffundit p̄ mediū nō
impeditū fm totā sperā sue acuitatis. **D**a
net tñ i se iugiter su⁹ vigor fulgor et feruor.
Diuin⁹ spūs stabilis sp̄ i se diffundit se p
oēs creaturas q̄ cētz oim p̄ illapsū fm eēn
tiā p̄ntā et potētiā. **A**mbit min⁹ ambit et p̄
ambit creaturas yniuersas. q̄ circūferētia
Rursus ad rē n̄ rāz spūs hois tot⁹ ē i corde
carnali. sic cētz ei⁹. influēs et radiās ad tot
tā circūferētiāz cordis. **S**pūs ho nō inde
min⁹ ē ambiēs et p̄ambiēs totū cor q̄ circū
ferētiā ei⁹. **Q**ui fixo posset hāc et aq̄lino
veritate oculo spūs intueri. p̄fecto faciltor.
ad oia q̄ dicta sūt de deo et de spū nro p̄spe
ctus su⁹ eēt. **S**3 reuerberat p̄t p̄fectōz ad
p̄tinuū et fātasmata. et ad h et nūc. donec pu
ritate mētis possit spūs ad ynitatē se collī
gere et collect⁹ stare. **S**3 o dñe de⁹ q̄s habi
tat i tabnaclo tuo. **Q**uā h paucoz. q̄ hoc
paucissimoz qd̄ scq̄. **A**ur q̄s req̄ctet u

Tractatus XII

aperies inqt. Ipe ei saluū faciet pplm suū
a peccis eoz. cū delēs iniquitates sic de solus
D q̄ dicitur h̄ p̄nūciatō videri poterat
ad istā. Surge & accipe puerū & fuge i egyptū.
q̄ dicitur o gabriel nūciatō tua Regna
bit i domo iacob i eternū. & ista Accipe pue
rū & fuge i egyptū. Magna fides/magnas
fecit magnificētia. Utiq; n̄ fm. cū magna
numi spe p̄tulit. vt s̄ spes sperarem? Por
ro totū illud septēnalīs pegrinatōis exiliū
q̄nta sedulitate/patia. & lōganimitate/trāf
egit cū puero ihu & mecū. recolat p̄ animū
& p̄ferat i corde suo. **V**eniēt generatōes
q̄n scribet aliq; de uoto. p̄lma sup̄ istū pie
speculāda. mltā p̄saice. q̄dā heroico carmi
ne. cui iosephina nomē erit. q̄dā alit & alit.
Nōnulli de laudib; iusti & ginal sp̄si mei
fidissimiq; custodis & testis delegati/ mltā
sue posteritati legēda relinquēt. Itatuēt cō
sūmarōez i ipi p̄ciosa morte. q̄ p̄ntib; filio
meo & me. pieq; flētib; appositū ē ad p̄ces
suos. i senectute bona. cui mēoria in gene
ratōes seculoz. **S**cribē deiceps certio
ra/ p̄ decursu ipis q̄ ihu erat incipiēs q̄ an
no .xxx. q̄n tota cessi i custodiā & id iudiciā
sequelā ei. dū p̄ p̄ores ānos fuerat velut oc
cultū & iglorū. subdit paup̄culis nob. q̄i f̄
uulū q̄ venerat etiā ministrare nō ministrari in
būilitatis & sūme obediētie documētū. tūc
p̄diēs iohes ab heremo iussus baptizare.
iussus clamare. parate viā dño. iussus anū
ciare primū regnū dei. iussus p̄dicare p̄nias
in remissionē peccōz. **S**ignū p̄inde susci
piēs. **S**up̄ quē videris sp̄m̄ descēdentē &
manētē. ipe ē q̄ baptizat i sp̄scō. Cōsentit
baptizare filiū meū. seru dñm. vor verbuz
amicū sp̄si sp̄suz. **L**ui refugiet cū reuerē
ti timore ihu subitult. **S**ine. **S**ic nos de
cet iplere oēm iusticiā. & h̄i p̄futarōez ois i
iusticie n̄re. **C**ap̄ ecce copiosissimū aptū ē
collationū meaz/ mēoz i corde meo/ affa
bilitē sepe doceriālī & deuote/ cū alloq; alie
no cōicatoz etiā viuētē filio meo bñdicto
Seduli aut̄ p̄vuli p̄ resurrectōez & ascēsi
ōnē ipi. q̄n (data sub cruce/ i filialē discipu
lū illi. quē diligebat ihu custodiā) māsī vsq;
ad felicē obitū meū cū aplis & discipulis i
ihrlm. q̄ fuerūt illic p̄ ānos. xij. ad p̄vincen
dū iudeoz incredulitatē. Erāt ei sic aperuit
medicū carissimū lucas secretoz p̄sa meoz
rū) oēs sil i oīoe p̄fenerātes cū mulierib; et
maria m̄re ihu. **T**ūc dato sp̄scō/ celebris
habebat sacri panis p̄munio/ i simplicita

te cordis. Iugebat oīo dñica. **S**imbolū
p̄ditū ē me p̄sulta. **H**oc at̄ vltimū de me in
canone scripture catholice. v̄bū repit̄ exp̄s
suz. qz sū maria m̄re ihu. **S**o sapiēssi
me dñe de salutaris me. q̄nta & q̄mūlata
ria sūt p̄ter h̄ dicta docta collatōez. q̄ si per
singla scriberēt. nec ipm arbitroz mūdū ca
pere eos q̄ scribēdi sūt libros. **E**t q̄m̄ finis
legis ihu x̄ps. & h̄ ego appelloz maria m̄
ihu. **P**lacz collatōes aliq; d̄ dño ihu meo
sub sine p̄falterij hui⁹ decies decacorū no
tulare. **S**ūt. xxiij. b̄mōi collatōes.

Sequitur prima

q̄ ē notula septuagēsimaseptia in ordine.
Dominū de salutaris me ihu me.
quē magnificat aia mea. cū exulta
tione sp̄s. **E**t ipe ē finis ois p̄sū
marōis. **E**t ē regalis distributō ois legis &
ornatū vel inclinatōis naturalis & ordis. **I**pse
rex regū & dñs dñanū. **D**ñs de saluta
ris me n̄ vane p̄stituit oēs filios hoim m̄
n̄ q̄ alia opa sua subiecta sub pedib; boīs
q̄ in facta sūt bona valde. nec a suo fine fru
strata. **D**ñs de salutaris me p̄stituit na
turā būanā supra ceteras irrōnales creatu
ras. vt capax eēt & princeps eēt possz honesta
tis q̄ d̄ bonozis stat̄ terminū boni & finis
bonozis. **E**t at̄ bonoz ille/ bonū honestū.
bonū p̄ueniēs appetitū rōnali vt rōnalē ē
Dñs de salutaris me. nō ē salutaris vt
salū vel ihu fm̄ nomē suū. si nō iplere valeat
totā indigētiā rei saluabilis fm̄ oēs vires su
as. **P**z h̄ ex desc̄i p̄de salutis vel salutis.
cui finis ē vt repleat totā indigētiā patē
tis. **S**alū i rebo sensu carētib; sufficiēt
obtinēt dū suo p̄ueniētī vel vtili bono cō
iungūt. etiā si nō delectabilis p̄cipāt illud
Pz h̄ i d̄ete rez sensu carētib; ad loca sua.
Dū p̄trea formā sibi silez introducūt ad
p̄seruatōem sp̄s. **S**alū i aialib; carētib;
rōne/ sufficiēt obtinēt. dū suo p̄ueniētī vel
vtili iungūt. & dū illā iūctōez p̄cipiūt. & in
p̄ceptōe delectat. etiā si nihil p̄cipāt d̄ bo
nesto. **P**z qz ad honestū p̄cipiēdū neq; q̄
p̄dita sūt. **S**olū i oi creatura rōnali vt in
tellectuali neq; obrinet/ si nō honesto bo
no suo/ cū p̄ceptōe iungat. itelligēdo d̄ salu
te p̄fecta. q̄ p̄sistit i actu. nō aptitudine sola
vel habitu. **P**z qz ad honestū bonū p̄cipi
endū actualitē formata ē. **S**alū i hōib; cō
stitui nō potuit ab v̄tētib; rōne/ p̄his aut
alijs. p̄terq; i honesto solo bono sup̄remo

eterno vno: nō in diuitijs vtilib. nō in d
 litijs suauib. nō i honozib. vel gloria tpa
 lib. Pr3 qm h oia si affuerit/ remanet indi
 gentia seu vacuitas vel inanitas/ nō reple
 ta/ in principaliori potētia rōnis. q suscep
 tina ē boni honesti r illi pceptiua. **M**a
 gnificētia salutaris ad honestū capescēdū
 ppria est solius nature intellectualis. **S**o
 la ei mouet ad honestū. vt stat i co/ sub hac
 rōne q bonū hoc aut illū/ sonat recti rati
 oni. etiā si nō haberet rōne delectat. aut vti
 lis. **H**onestū qppe ē qd suavi nos trahit r
 allicit dignitate **H**onestū bonū dī prelati
 onez ad appetitū rōnalē vt rōnalis ē. ordi
 nē suū seruās frinēs q naturā. **M**agni
 ficētia salutaris ad honestū/ fōtalit ē i deo
 pfe lūinū. apud quē nō ē alta rō cuiuscūqz
 appetibil vel amabil/ qz honestas sua. oia
 eni. pfe seipm fec dñs. nō pfe aliud vel vtile
 vel delectabile inuitu pncipali. **M**agni
 ficētia salutaris/ neqz habet neqz suat/ nisi
 recta rō q sp ad optia deprec/ termiet aut si
 nia/ i desiderio suo. **S**p eni curua/ remury
 murat in qerat r impfecte stat. **H**oc vidit q
 dicit. **N**ō ē par impijs. **E**t rurū. **L**oz ipū
 sic mare feruēs qd qescere nō pōt. **H**ic orat
 pfe me dāuid. **L**oz creari mudū. spm ilup
 dari rectū. spm scim. spm pncipalē. fm tria
 ad q facē rōnalis spūs. vt recte. sancte. for
 tit/ terat i honestū. **M**agnificētia saluta
 ris varie qsitā ē ab oibz qd vt venerit hacte
 nus vsqz ad dñm deuz salutare meū. vel q
 pūplicitate aut explicitate credebāt i eū. **I**pe
 enī ē q totū hoies saluū fec fm oēs viros. q
 pstitēs i sinu pñs/ anūciauit nob de deo q
 ad verā honestatē via ē. vector. hostiū r ter
 min/ idē. **R**espectio salutaris illi q ē ex
 celsus dñs r hūilia respicit. solā i aia rōna/
 li ancilla sua/ respicit hūilitatis honestatē.
Decspōsitas aie. h decor. h pulcritudo. q
 trahit ipm r allicit. **N**ec aliunde tū iō **I**hs
 trahit qz a se vel allicit. qm i hac hūilitatis
 honestate qm dedit se respicit r diligit. **R**e
 spectio salutaris notat a spōsa i cātic. **L**uz
 esset rex in q i accubitu suo. nard/ mea des
 dit odorē suū. **I**n nardo hūili redolēte ac
 cipim/ honestatē. **I**ntuit/ hni/ honestatis
 ocul/ ē efficac r viu/ q penetrat r vulnerat
 cor i amore. **R**espectio salutaris fit i an
 cilla q respicit/ quersa vicissitudine ad dile
 ctū. q respicit p oculū simplicē r rectū. de q
 veritas. **S**i ocul/ tu/ fuerit simplex. totum
 cor/ tuū supple opationū tuarū/ erit lucis

dum r rectū. **R**ō qz r finis pstituet bon/ r
 ad finē ordo rect/ nō distort/ p ineptitudi
 nē aut viciū. **R**espectio salutaris multi
 plicit/ intelligit fieri a dño deo salutaris meo.
Unus mod/ ē in etna pdestinatōe. fm qm
 dicitū ē a filio i iohē. **Q**ui ex deo ē/ non pec
 cat. qz generatō dei/ seruat illū. **A**li/ p gra
 tiā habitualit/ gratificatē qlis ē in puulis r
 in hoibz sanctis dū dormiūt **T**erū/ ē i opa
 tionibz sanctis cū pceptōe diuioz carisma
 tū. p sensū intellect/ r affect/ i vna facultat/
 te liberi spūs. i corde vno. qd ē natura eēn/
 tialis aie. supeminēt/ oēs mēoriā intel
 ligētiā r affectū. **F**it h salutaris pceptō/ se
 pe dū dicit hō denot/. **E**go dormio supple
 in viribz infimis. actū nō sentiēs tpalū. et
 cor meū vigilat i somnijs spectaculoz eter
 noz. **B**eatitudo aie rōnal/ dicēda p oēs
 generatōes. pstitit i factōe magnoz p illuz
 q potēs ē. **H**oc at fier. dū erit mēorie reple
 tio etnitas/ r pac/ erit itelligētie repletio ve
 ritatis r lūis. erit volitiue repletio dilectio
 nis r fruitōis. **B**eatitudo aie rōnal/ dicē
 da p oēs generatōes/ pstitit i statu q ē oim
 bonoz/ aggregatōe pfect/. **N**ec ē diffinitō
 recta bñtūdis. q statū dicit i optio. dū opti
 ma potētia/ optio suo obiecto/ impurba/
 bilē pūcta ē. **B**ñtudo aie rōnal/ pstitit
 in h. q ipa tāqz signū magnū i celo amicta
 est sole totū honestatē i rōnali. **E**st luna tot/
 r mutabilitat/ sub pedibz ei/ r occupatib/
 li. **E**st corona totū pfectōis q i stellaz. r i
 capite r tūris irascibil/ q tēdit i ardua. **D**e
 nioz pūrit filiū q rapit ad thronū dī. rectu
 r gēntes affectōes. **F**it ei vbigē. qz descē
 dit i eā spūllat. et vt altissimi obūbrabit
 sibi r qd obūbratō nisi luc/ effulgētia cū re
 nebra **P**atōz idē rō intelligit obūbratō q
 sub luce clarior ē obūbratio. q p/ ataz filij
 mei/ facta ē mibi. sub cui/ ymbra quē desi
 derabā sepe sedi. r postqz solite mītraue
 rā ei. **B**ñtudo aie rōnal/ quā fec magnā
 q potēs ē. pl/ depēder a bñplacito sue ma/
 nutenētie i statu finis vltimi r honesti/ qz
 in vigore pprie nature/ vel i fulgore pcepti
 uo. aut i appetitiua motōe. **S**oluit p inde
 faciliē qstio. cur sathan irremediabilē cor
 ruit dū alq steterūt imobilē. qz terminū vie
 datū cuilibet eoz iplenerūt. hi p depositō/
 nē de sede dignitat/ sue. **I**ti p exaltatōem
 ex sua dū viatores eēt/ sub deo fideli hūi/
 litate. honestate. pulcritudie. for/ mōsitate.
 spōsitate. i ordis sui/ puarōe. **S**critas

Tractatus XII

nois dei. Puenit cū bon estare. Puenit cū sa-
lute. Puenit cū hūili diuina respectōe. Puenit
cū magnificētia bītudis ab ipō collate. cō-
uenit insup cū timore dei. cū hūiliū exalta-
tione. cū esuriētū repletōne in bonis. Pos-
tremo cū isrl pueri dei susceptōe. Sancti-
tas et omne generalit nomē qd ad eternitatē
significādā adaptat. pprie ppria ē inter crea-
turas nature intellectuāli q ad finē sue pō-
tionis intēti. si nō ex ppria malicia et impu-
ritate deficiat. Est ei sanctitas libera ab oī
cōtagione puritas / spōre seruata. Sic sa-
nitas suo mō. sic nobilitas. sic libertas. dis-
cūt facultatē primā et faciliē ad opatōes p-
prias et ordinatas et debitas exercendas.
Sic insup par dō ordo nō impedit vel or-
dinis tranquillitas. Sic modestia modi sta-
tus ē. et bonitas boni status. Sanctitas
colligit et faciat. dū sal' oīm et sanct' factoz
ib. splendor p'ris i diuinis. illabit creature
intellectuali tanq' spēs et imago et virt' dūi
dei sui p'ris. dū enī illabit vt spēs. p'cipit vt
pulcherrima. Quid ei ē pulchritudo nisi pro-
portio numerosa. q suū pfecte representat ex-
emplatū. Porro dū illabit vt virt' agēs p-
cōtractū mediū seu moderatū. p'cipit suau-
tas. Natura ei q mistat in extremis. in me-
dijs delectat. Postremo dū illabit vt opa-
tio. replēs totā capacitatē et indigentia sui
passibilis. ipa salute oīa p'plentē opat et sic
qes. Sanctitas salutaris et beata / cōple-
ctit necessario in aīa rōnali / quā sanctificat
saluat et beatificat / omne bonū. vt verificet
illō ad moysen. Ego oīdā tibi omne bonū
bonū honestū p'cipalit. Et ex ei' pceptōe
necessario seq' sūma delectatō. pp' pueniē-
tiā sūmā. Demū utilitas pp' indigētie cui-
iustibet supplementū. Vñ fas bz bñdicere
deo q replet in bonis desiderū suū / cinēs
in exultatōe spūs in deo saluari suo. Da-
gnificat anima mea dñm.

Gloria p'ri et filio et spūs sancto. Qm
inspirate te et pueniēte in bñdictioni-
bus dulcedinis. (Gloriosa trinitas p'ri et fi-
lius et spūs sanctus) Ego hūilis aīa magni-
ficatōis tue / cū exultatōe spūs / cāticū in fi-
nem vsq' deduci. Gloria tibi q es alpha et o.
p'cipiū et finis. cui soli debet honor et gloria.
Cōiūci p'ri psalteriū iocūdū cūz citha-
ra. mīaz scz et grām / cū potētia. Jure sup' est
vt subnectā cāticū glie tue. qd habuisti i te
et apud te p'ri q' mūd' fieret. Pū dū enī et
oīa q in eo sunt p' didisti pp' magnā gloriā

tuā. Inde ē q' celi enarrāt gliaz tuā et oīa q
celi ābitu p'tinēt gliam magnificētie regni
tui. Gloria hāc vidit i spū Isayas dū audi-
uit cherubin clamātia. Sanct' sanct' sanct'
dñs de' sabaoth. Pleni sunt celi et tra glia
ei'. Dudū in p'ncipio qm creati sūt celiz
terra cāticū h' glie tue frequētati ē p' spūs
angelicos. laudātes te dñm et p'ez et filiū et
spūs sanctū. cui cāticū qz dissonare p'sumpse-
rūt apostate spūs. q' rētes eandē sibi surpa-
re gliaz. zelasti pp' eā / qm sola tibi ppria est
zelauit et p'iceps milicie michael exclamās
Quis vt de'. Fuit postmodū in p'sūma-
tione septe diez. cōdit rōnalis spūs i boie
cui datū est psalteriū decacor'dū ad magni-
ficādūz te dñm. qm p'ceptū discipline. ipsi
fm qd tibi p'cineret in laudē et gliaz tuā cō-
tulisti. Rupit ipse cordulas hui' psalterij.
trāsgressor effect'. et ideo p'cept' est extra pas-
disuz deliciaz. cui si nō data fuisset cithara
p'nie / ad repandū psalteriū iocūdū obediē-
tie et grē. nihil sibi remanebat de cāticis. ni-
si lamētatōnes mortalis exiliū cū bestijs. et
ve vedānatōis cū demonib' i gebēne sup'
plicitijs. Repauit h' psalteriū iocūdūz cū
cithara. fili' scōa in trinitate p'sona. volēte
p'ri. cū spūs sancto coopante. dū fact' est ipse
p' assumptōez carnis et spūs. cithara in car-
ne mea. psalteriū iocūdūz in spū et glia pa-
tris i diuinitate. Sic ei alloquit' ei p'ri. Ex-
urge glia mea. exurge psalteriū iocūdūz cū
cithara. Tu ei filius m' dñs inducit. Exurgā
diluculo. Tu ei susceptor me' es. glia mea
et exaltās caput meū qd resuscitasti ad glori-
riā. Talit' itaq' egregi' dauid psalter' pat'
me' / dedit intelligi. p'p'erea sil' p'sonās sibi
erupit nūc aīa mea i magnificatōez dñi cū
exultatōe spūs miscēs psalteriū iocūdū mī-
sericordie cū cithara seueritatis et penitētie.
Ampli' p'ri cur nō poti' a glificatōe q' a
magnificatōe sup'feri inītiū. vt dicerē. Glia
ficat aīa mea dñm. Sentiebā p'fecto p'riui
legiū h' cāticū glie. reseruādūz multitudini
milicie celestis exercit'. qm p'pleti fuerit dis-
es vt pariā filiū meū primogenitū. Fiat tē
reuelatō celit' ad pastores. q' b' p' simplici-
tate sua et sedulitate vigili sup' gregē suū ve-
lut i qdā solitudine deserti / subito fiet cūz
āgelo euāgelisate / gaudiū magnū. comes
multitudo milicie celestis. laudāntū deū ce-
lico carnie et dicētiū. Gloria i altissimis deo
Et i tra par' boio bone voluntatis. Veniēt
pastores videbūt mirabunt. reuertent glia

ficātes deū. Futurū ē insup ad bethleem dī
nerforiū part' mei. inoleſcat mos p' eccliam
ſcōꝝ toto trāz orbe diffuſā/iungere ſimbo
pſalmoz cāticōꝝ ⁊ hymnoz celebriter. ve/
lut vna ⁊ inceſſabili voce cū oī militia cele
ſtis exercitus. Glia p'ri ⁊ filio ⁊ ſpūſancto
Sicut erat in prin. ⁊ nē ⁊ ſp. ⁊ in ſ. ſ. amen.
So gliosa trinitas quāto pōdere ſnia
rū/reſonat i aurib' meis/parū hic ⁊ pauca
lus numer' ſbuloz. Quot ⁊ quāti futuri
ſunt cōciues ſcōꝝ ⁊ domeſtici dei/ q' ad iu/
ſticiā erudiūt plimoz/ ⁊ fulgebūt velut ſtel
le in ppetuas eternitates q' ad declarandoz ce
leſtis hui' cātic' glie laborabūt/te doctrine
Concertabūt apud diſſidētes futuroꝝ be
reticoꝝ fragores. ſtrepit' horrendoz cla/
mores. vt i debita ꝓcināt armonia. te bea/
tiſſimā trinitatē i vnitate. ⁊ vnitatē i trini/
tate i penni ſeculoꝝ tpe Amē. Dicent cre/
bro. Glia tibi dñe. Hoiabūt te deū glorie.
te gliaz plebis tue iſrl. Te dñm virtutū q'
es rex glie. Tu rex glie tpe ꝓcināt oīs ecclie
ſia. Tu ad dexterā dei ſedes i gloria dei pa
tris. Tibi laus. tibi glia. tibi grāuāctio.
Quid igi' ſupeſt humilitati mee quam re
ſpectū dñs/ niſi vt cū omnib' generationi/
bus ſeculoꝝ. ſubiūgā ꝓo ſine pulcherrimo
debitoꝝ ſupaddens ad canticū meū. Glo
ria patri ⁊ filio ⁊ ſpūſancto Sicut erat in
principio ⁊ nunc ⁊ ſemp ⁊ in ſecula ſeculoꝝ
rum Amen. **Finit.**

Sequitur carminū

ſup magnificat ps nō mīma/ q' p abigēdo
tedio quiete ſenectutis/ ⁊ recordatione ꝓe
teritoꝝ studioꝝ/ non tam nitoꝝ ſtudentis
quā deuotioni et vtilitati/ modulatus eſt.

Agnificat anima mea te dominū/
meus in te
Spūs exultat/ respice fac humilē
Advena dū terris dego/ me cura placendī
ſepius eluſit/ tpe peto veniam
Da modo cōplaceat tibi ſoli ſerioꝝ etas
Larmie ſe ſolans/ ſis ſibi ſolus honoz
Lerneā carnales elegia cantat amozes
Lelica celeſtem ꝓzomat amicitiam
Beſta ſtilo memori miſerandi tꝓis h'
Dent ali' nobis diua ſophia placet
Non eſt conſiliū pulcri ſpectacula celi
Linquere/ ſcenūꝝ vile ſtilo terere
De mea ſcripta tuis ꝓmitto p' maib' fac
Quātū q's re parum vis fieri maneat
Varia ps monet ⁊ ſupponit noſcere ſeſe

Virib' in ꝓrijs intus ⁊ exterius
Se ſcripturaz manifēſtauit dicta viciffim
Crebro latēt ſola/ plege/ ſe referant
Deniq' pueniat referans oratio ſenſus
Lectozūꝝ comes ſit pia ſedulitas

Quā ſpectatiuas claudio ſub lege me/
Varia q'rit cor iuuenile ſeni (troꝝ
Detroz leuitas an nō minuit grauitateꝝ
Senſus/ ⁊ ꝓriuz pondus h'ſe vetat
Dedecet an ſeniū lud' iuuenilib' aptus
Etatem ꝓriuz quāq' decet ſtudiū
Grādiōꝝ es/ pudeāt puerilia/ nē lacrimaz
Temp' n'ſic lacrimis corda pianda ꝓijs
Ludicra ꝓōe ſenex puer vt n' ſis maledict'
Seria res agit/ mors volat an' foꝝes
Parce ſeni iuuenis/ paucis ꝓuſa reſoluo
Dēs gaudet numeris arcus arma tenet
Edificat ſeniū doctrina virilis/ ⁊ acte
Ludicra delectant metra puericie
Brutus erat puero iā de ꝓceptib' oīs
Sermo/ nimis cupiēs noſcere quid ſit h'
Intus ⁊ exten' quot h' vires repereram
Sedulius/ ⁊ tandē ſero videre datum eſt
Tricliniū cordis qd ſit/ qd mentis aſilum
Qualis imago dei gloria qualis ei

De op' h' ſtudiū canoſ excreuit i ānoſ
Ocia delectant ſabbata ſola placent **B**
Exreꝝeꝝeꝝ/ menſis de menſe vacare
Dant/ exaltatus vt deus eſt videam
Viris iſta modis de' attulit ocia nobis
Anxia curaz vincula diripiens
Forte/ nec inuideo/ poterit qd ſcribit olim
Id fore nōnullis vtile. ſuaue. placens
Hec puerilia ſunt q' b' vſi metra ꝓp'ete
Pſaltes/ ꝓhi/ theologic' graues
Actū auditu carnis reſonātia non ſunt
Lamina de reb' quas ſapit vnica mēs
Dore ſuo ſi ſit breuitas obſcura pateſcet
Vocib' aut ꝓoſis latius expoſita
Ingenūꝝ moduz decet vnūquēꝝ notare
Par aquile non eſt queꝝ volabit auis
Ars q' nulla ſtatim totā ſe ꝓdit/ oportz
Vſus vt acceptaz ruminet aſſiduus
Ingeniū clareſcit ⁊ ars/ ſi longioꝝ vſus
Aſſuerit/ nemo ſumma repente capit
Arguit ſeniū q' deſipiēs puerelcat
Altera cā ſubest/ ꝓdita vita ꝓioꝝ
Eſt vt' vegeta minor i ſene/ fortioꝝ aufert
Et aio pacem de cerebro requiem
Fulget in antiq's ſapia/ ſed quib' etas
Junioꝝ in claris cōſenuit ſtudijs
Perfectos gaudet elegia claudere ſenſus
Verſu ſub dnplīci/ pulcrioꝝ inde nitet